CODUL CIVIL

LEGEA 287/2009
cu toate modificarile ce i-au fost aduse prin legea 71/2011
republicatã în MONITORUL OFICIAL nr. 505 din 15 iulie 2011

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

TITLUL PRELIMINAR
Despre legea civilă

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 1
Izvoarele dreptului civil

(1) Sunt izvoare ale dreptului civil legea, uzantele si principiile generale ale dreptului.

(2) În cazurile neprevăzute de lege se aplică uzantele, iar în lipsa acestora, dispozitiile legale privitoare la situatii asemănătoare, iar când nu există asemenea dispozitii, principiile generale ale dreptului.

(3) În materiile reglementate prin lege, uzantele se aplică numai în măsura în care legea trimite în mod expres la acestea.

(4) Numai uzantele conforme ordinii publice si bunelor moravuri sunt recunoscute ca izvoare de drept.

(5) Partea interesată trebuie să facă dovada existentei si a continutului uzantelor. Uzantele publicate în culegeri elaborate de către entitătile sau organismele autorizate în domeniu se prezumă că există, până la proba contrară.

(6) În sensul prezentului cod, prin uzante se întelege obiceiul (cutuma) si uzurile profesionale.

Art. 2
Obiectul si continutul Codului civil

(1) Dispozitiile prezentului cod reglementează raporturile patrimoniale si nepatrimoniale dintre persoane, ca subiecte de drept civil.

(2) Prezentul cod este alcătuit dintr-un ansamblu de reguli care constituie dreptul comun pentru toate domeniile la care se referă litera sau spiritul dispozitiilor sale.

Art. 3
Aplicarea generală a Codului civil

(1) Dispozitiile prezentului cod se aplică si raporturilor dintre profesionisti, precum si raporturilor dintre acestia si orice alte subiecte de drept civil.

(2) Sunt considerati profesionisti toti cei care exploatează o întreprindere.

(3) Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activităti organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ.

Art. 4

Aplicarea prioritară a tratatelor internationale privind drepturile omului

(1) În materiile reglementate de prezentul cod, dispozitiile privind drepturile si libertătile persoanelor vor fi interpretate si aplicate în concordantă cu Constitutia, Declaratia Universală a Drepturilor Omului, pactele si celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordante între pactele si tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, si prezentul cod, au prioritate reglementările internationale, cu exceptia cazului în care prezentul cod contine dispozitii mai favorabile.

Art. 5

Aplicarea prioritară a dreptului Uniunii Europene

În materiile reglementate de prezentul cod, normele dreptului Uniunii Europene se aplică în mod prioritar, indiferent de calitatea sau statutul părtilor.

CAPITOLUL II
Aplicarea legii civile

Art. 6

Aplicarea în timp a legii civile

(1) Legea civilă este aplicabilă cât timp este în vigoare. Aceasta nu are putere retroactivă.

(2) Actele si faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârsite sau produse înainte de intrarea în vigoare a legii noi nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârsirii ori producerii lor.

(3) Actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate la data intrării în vigoare a legii noi sunt supuse dispozitiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficace potrivit dispozitiilor legii noi.

(4) Prescriptiile, decăderile si uzucapiunile începute si neîmplinite la data intrării în vigoare a legii noi sunt în întregime supuse dispozitiilor legale care le-au instituit.

(5) Dispozitiile legii noi se aplică tuturor actelor si faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârsite după intrarea sa în vigoare, precum si situatiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare.

(6) Dispozitiile legii noi sunt de asemenea aplicabile si efectelor viitoare ale situatiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acesteia, derivate din starea si capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiatie, adoptie si obligatia legală de întretinere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, si din raporturile de vecinătate, dacă aceste situatii juridice subzistă după intrarea în vigoare a legii noi.

Art. 7

Teritorialitatea legii civile

(1) Actele normative adoptate de autoritătile si institutiile publice centrale se aplică pe întreg teritoriul tării, afară de cazul în care se prevede altfel.

(2) Actele normative adoptate, în conditiile legii, de autoritătile si institutiile administratiei publice locale se aplică numai în raza lor de competentă teritorială.

Art. 8

Extrateritorialitatea legii civile

În cazul raporturilor juridice cu element de extraneitate, determinarea legii civile aplicabile se face tinându-se seama de normele de drept international privat cuprinse în cartea a VII-a din prezentul Cod civil.

CAPITOLUL III
Interpretarea si efectele legii civile

Art. 9

Interpretarea legii

(1) Cel care a adoptat norma civilă este competent să facă si interpretarea ei oficială.

(2) Norma interpretativă produce efecte numai pentru viitor.

(3) Interpretarea legii de către instantă se face numai în scopul aplicării ei în cazul dedus judecătii.

Legile care derogă de la o dispozitie generală, care restrâng exercitiul unor drepturi civile sau care prevăd sanctiuni civile se aplică numai în cazurile expres si limitativ prevăzute de lege.

Art. 11

Respectarea ordinii publice si a bunelor moravuri

Nu se poate deroga prin conventii sau acte juridice unilaterale de la legile care interesează ordinea publică sau de la bunele moravuri.

Art. 12

Libertatea de a dispune

(1) Oricine poate dispune liber de bunurile sale, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

(2) Nimeni nu poate dispune cu titlu gratuit, dacă este insolvabil.

Art. 13

Renuntarea la drept

Renuntarea la un drept nu se prezumă.

Art. 14

Buna-credintă

(1) Orice persoană fizică sau persoană juridică trebuie să îsi exercite drepturile si să îsi execute obligatiile civile cu bună-credintă, în acord cu ordinea publică si bunele moravuri.

(2) Buna-credintă se prezumă până la proba contrară.

Art. 15
Abuzul de drept
Niciun drept nu poate fi exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori într-un mod excesiv si nerezonabil, contrar bunei-credinte.

Art. 16
Vinovătia
(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru faptele sale săvârsite cu intentie sau din culpă.
(2) Fapta este săvârsită cu intentie când autorul prevede rezultatul faptei sale si fie urmăreste producerea lui prin intermediul faptei, fie, desi nu îl urmăreste, acceptă posibilitatea producerii acestui rezultat.
(3) Fapta este săvârsită din culpă când autorul fie prevede rezultatul faptei sale, dar nu îl acceptă, socotind fără temei că nu se va produce, fie nu prevede rezultatul faptei, desi trebuia să îl prevadă. Culpa este gravă atunci când autorul a actionat cu o neglijentă sau imprudentă pe care nici persoana cea mai lipsită de dibăcie nu ar fi manifestat-o fată de propriile interese.
(4) Atunci când legea conditionează efectele juridice ale unei fapte de săvârsirea sa din culpă, conditia este îndeplinită si dacă fapta a fost săvârsită cu intentie.

Art. 17
Eroarea comună si invincibilă
(1) Nimeni nu poate transmite sau constitui mai multe drepturi decât are el însusi.
(2) Cu toate acestea, când cineva, împărtăsind o credintă comună si invincibilă, a considerat că o persoană are un anumit drept sau o anumită calitate juridică, instanta judecătorească, tinând seama de împrejurări, va putea hotărî că actul încheiat în această stare va produce, fată de cel aflat în eroare, aceleasi efecte ca si când ar fi valabil, afară de cazul în care desfiintarea lui nu i-ar cauza niciun prejudiciu.
(3) Eroarea comună si invincibilă nu se prezumă.
(4) Dispozitiile prezentului articol nu sunt aplicabile în materie de carte funciară si nici în alte materii în care legea reglementează un sistem de publicitate.

CAPITOLUL IV
Publicitatea drepturilor, a actelor si a faptelor juridice

Art. 18
Obiectul publicitătii si modalitătile de realizare
(1) Drepturile, actele si faptele privitoare la starea si capacitatea persoanelor, cele în legătură cu bunurile care apartin acestora, precum si orice alte raporturi juridice sunt supuse publicitătii în cazurile expres prevăzute de lege.
(2) Publicitatea se realizează prin cartea funciară, Arhiva Electronică de Garantii Reale Mobiliare, denumită în cuprinsul prezentului cod si arhivă, prin registrul comertului, precum si prin alte forme de publicitate prevăzute de lege.

Art. 19
Conditiile de publicitate
(1) Procedura si conditiile de publicitate se stabilesc prin lege.

(2) Îndeplinirea formalității de publicitate poate fi cerută de orice persoană, chiar dacă este lipsită de capacitatea de exercitiu.

(3) Orice renuntare sau restrângere a dreptului de a îndeplini o formalitate de publicitate, precum si orice clauză penală sau altă sanctiune stipulată pentru a împiedica exercitarea acestui drept sunt considerate nescrise.

(4) Nimeni nu poate invoca faptul că nu a cunoscut dreptul, actul sau faptul supus publicității, dacă formalitatea de publicitate a fost legal îndeplinită.

Art. 20

Efectele publicității

(1) Publicitatea asigură opozabilitatea dreptului, actului, faptului, precum si a oricărui alt raport juridic supus publicității, stabileste rangul acestora si, dacă legea prevede în mod expres, conditionează constituirea sau efectele lor juridice.

(2) Între părti sau succesorii lor, universali ori cu titlu universal, după caz, drepturile, actele sau faptele juridice, precum si orice alte raporturi juridice produc efecte depline, chiar dacă nu au fost îndeplinite formalitătile de publicitate, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(3) Publicitatea nu validează dreptul, actul sau faptul supus ori admis la publicitate. Cu toate acestea, în cazurile si conditiile expres prevăzute de lege, ea poate produce efecte achizitive în favoarea tertilor dobânditori de bună-credintă.

(4) Publicitatea nu întrerupe cursul prescriptiei extinctive, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Art. 21

Prezumtiile

(1) Dacă un drept, act sau fapt a fost înscris într-un registru public, se prezumă că el există, cât timp nu a fost radiat sau modificat în conditiile legii.

(2) În cazul în care un drept, act sau fapt a fost radiat, se prezumă că el nu există.

Art. 22

Lipsa publicității. Sanctiuni

(1) Dacă formalitatea de publicitate nu a fost realizată, iar aceasta nu era prevăzută de lege cu caracter constitutiv, drepturile, actele, faptele sau alte raporturi juridice supuse publicității sunt inopozabile tertilor, afară de cazul în care se dovedeste că acestia le-au cunoscut pe altă cale.

(2) Atunci când legea prevede că simpla cunoastere de fapt nu suplineste lipsa de publicitate, absenta acesteia poate fi invocată de orice persoană interesată, inclusiv de tertul care a cunoscut, pe altă cale, dreptul, actul, faptul sau raportul juridic supus publicității.

(3) În toate cazurile însă, simpla cunoastere a dreptului, actului, faptului sau raportului juridic nu suplineste lipsa de publicitate fată de alte persoane decât tertul care, în fapt, le-a cunoscut.

Art. 23

Concursul dintre formele de publicitate

Dacă un drept, act, fapt sau orice raport juridic este supus în acelasi timp unor formalităti de publicitate diferite, neefectuarea unei cerinte de publicitate nu este acoperită de îndeplinirea alteia.

Art. 24
Consultarea registrelor publice

Orice persoană, chiar fără a justifica un interes, poate, în conditiile legii, să consulte registrele publice privitoare la un drept, act, fapt sau o anumită situatie juridică si să obtină extrase sau copii certificate de pe acestea.

CARTEA I
Despre personae

TITLUL I
Dispozitii generale

Art. 25
Subiectele de drept civil
(1) Subiectele de drept civil sunt persoanele fizice si persoanele juridice.
(2) Persoana fizică este omul, privit individual, ca titular de drepturi si de obligatii civile.
(3) Persoana juridică este orice formă de organizare care, întrunind conditiile cerute de lege, este titulară de drepturi si de obligatii civile.

Art. 26
Recunoasterea drepturilor si libertătilor civile
Drepturile si libertătile civile ale persoanelor fizice, precum si drepturile si libertătile civile ale persoanelor juridice sunt ocrotite si garantate de lege.

Art. 27
Cetătenii străini si apatrizii
(1) Cetătenii străini si apatrizii sunt asimilati, în conditiile legii, cu cetătenii români, în ceea ce priveste drepturile si libertătile lor civile.
(2) Asimilarea se aplică în mod corespunzător si persoanelor juridice străine.

Art. 28
Capacitatea civilă
(1) Capacitatea civilă este recunoscută tuturor persoanelor.
(2) Orice persoană are capacitate de folosintă si, cu exceptia cazurilor prevăzute de lege, capacitate de exercitiu.

Art. 29
Limitele capacitătii civile
(1) Nimeni nu poate fi îngrădit în capacitatea de folosintă sau lipsit, în tot sau în parte, de capacitatea de exercitiu, decât în cazurile si conditiile expres prevăzute de lege.

(2) Nimeni nu poate renunta, în tot sau în parte, la capacitatea de folosintă sau la capacitatea de exercitiu.

Art. 30

Egalitatea în fata legii civile

Rasa, culoarea, nationalitatea, originea etnică, limba, religia, vârsta, sexul sau orientarea sexuală, opinia, convingerile personale, apartenenta politică, sindicală, la o categorie socială ori la o categorie defavorizată, averea, originea socială, gradul de cultură, precum si orice altă situatie similară nu au nicio influentă asupra capacitătii civile.

Art. 31

Patrimoniul. Mase patrimoniale si patrimonii de afectatiune

(1) Orice persoană fizică sau persoană juridică este titulară a unui patrimoniu care include toate drepturile si datoriile ce pot fi evaluate în bani si apartin acesteia.

(2) Acesta poate face obiectul unei diviziuni sau unei afectatiuni numai în cazurile si conditiile prevăzute de lege.

(3) Patrimoniile de afectatiune sunt masele patrimoniale fiduciare, constituite potrivit dispozitiilor titlului IV al cărtii a III-a, cele afectate exercitării unei profesii autorizate, precum si alte patrimonii determinate potrivit legii.

Art. 32

Transferul intrapatrimonial

(1) În caz de diviziune sau afectatiune, transferul drepturilor si obligatiilor dintr-o masă patrimonială în alta, în cadrul aceluiasi patrimoniu, se face cu respectarea conditiilor prevăzute de lege si fără a prejudicia drepturile creditorilor asupra fiecărei mase patrimoniale.

(2) În toate cazurile prevăzute la alin. (1), transferul drepturilor si obligatiilor dintr-o masă patrimonială în alta nu constituie o înstrăinare.

Art. 33

Patrimoniul profesional individual

(1) Constituirea masei patrimoniale afectate exercitării în mod individual a unei profesii autorizate se stabileste prin actul încheiat de titular, cu respectarea conditiilor de formă si de publicitate prevăzute de lege.

(2) Dispozitiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător si în cazul măririi sau micsorării patrimoniului profesional individual.

(3) Lichidarea patrimoniului profesional individual se face în conformitate cu dispozitiile art. 1941-1948, dacă prin lege nu se dispune altfel.

TITLUL II
Persoana fizică

CAPITOLUL I
Capacitatea civilă a persoanei fizice

SECTIUNEA 1
Capacitatea de folosintă

Art. 34
Notiunea
Capacitatea de folosintă este aptitudinea persoanei de a avea drepturi si obligatii civile.

Art. 35
Durata capacitătii de folosintă
Capacitatea de folosintă începe la nasterea persoanei si încetează odată cu moartea acesteia.

Art. 36
Drepturile copilului conceput
Drepturile copilului sunt recunoscute de la conceptiune, însă numai dacă el se naste viu. Dispozitiile art. 412 referitoare la timpul legal al conceptiunii sunt aplicabile.

SECTIUNEA a 2-a
Capacitatea de exercitiu

Art. 37
Notiunea
Capacitatea de exercitiu este aptitudinea persoanei de a încheia singură acte juridice civile.

Art. 38
Începutul capacitătii de exercitiu
(1) Capacitatea de exercitiu deplină începe la data când persoana devine majoră.
(2) Persoana devine majoră la împlinirea vârstei de 18 ani.

Art. 39
Situatia minorului căsătorit
(1) Minorul dobândeste, prin căsătorie, capacitatea deplină de exercitiu.
(2) În cazul în care căsătoria este anulată, minorul care a fost de bună-credintă la încheierea căsătoriei păstrează capacitatea deplină de exercitiu.
Art. 40
Capacitatea de exercitiu anticipată
Pentru motive temeinice, instanta de tutelă poate recunoaste minorului care a împlinit vârsta de 16 ani capacitatea deplină de exercitiu. În acest scop, vor fi ascultati si părintii sau tutorele minorului, luându-se, când este cazul, si avizul consiliului de familie.

Art. 41
Capacitatea de exercitiu restrânsă
(1) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani are capacitatea de exercitiu restrânsă.
(2) Actele juridice ale minorului cu capacitate de exercitiu restrânsă se încheie de către acesta, cu încuviintarea părintilor sau, după caz, a tutorelui, iar în cazurile prevăzute de lege, si

cu autorizarea instantei de tutelă. Încuviintarea sau autorizarea poate fi dată, cel mai târziu, în momentul încheierii actului.

(3) Cu toate acestea, minorul cu capacitate de exercitiu restrânsă poate face singur acte de conservare, acte de administrare care nu îl prejudiciază, precum si acte de dispozitie de mică valoare, cu caracter curent si care se execută la data încheierii lor.

Art. 42

Regimul unor acte ale minorului

(1) Minorul poate să încheie acte juridice privind munca, îndeletnicirile artistice sau sportive ori referitoare la profesia sa, cu încuviintarea părintilor sau a tutorelui, precum si cu respectarea dispozitiilor legii speciale, dacă este cazul.

(2) În acest caz, minorul exercită singur drepturile si execută tot astfel obligatiile izvorâte din aceste acte si poate dispune singur de veniturile dobândite.

Art. 43

Lipsa capacitătii de exercitiu

(1) În afara altor cazuri prevăzute de lege, nu au capacitate de exercitiu:

a) minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani;

b) interzisul judecătoresc.

(2) Pentru cei care nu au capacitate de exercitiu, actele juridice se încheie, în numele acestora, de reprezentantii lor legali, în conditiile prevăzute de lege. Dispozitiile art. 42 alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Cu toate acestea, persoana lipsită de capacitatea de exercitiu poate încheia singură actele anume prevăzute de lege, actele de conservare, precum si actele de dispozitie de mică valoare, cu caracter curent si care se execută la momentul încheierii lor.

(4) Actele pe care minorul le poate încheia singur pot fi făcute si de reprezentantul său legal, afară de cazul în care legea ar dispune altfel sau natura actului nu i-ar permite acest lucru.

Art. 44

Sanctiunea

(1) Actele făcute de persoana lipsită de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restrânsă, altele decât cele prevăzute la art. 41 alin. (3) si la art. 43 alin. (3), precum si actele făcute de tutore fără autorizarea instantei de tutelă, atunci când această autorizare este cerută de lege, sunt anulabile, chiar fără dovedirea unui prejudiciu.

(2) Cel lipsit de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restrânsă poate invoca si singur, în apărare, anulabilitatea actului pentru incapacitatea sa rezultată din minoritate ori din punerea sub interdictie judecătorească.

Art. 45

Frauda comisă de incapabil

Simpla declaratie că este capabil să contracteze, făcută de cel lipsit de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restrânsă, nu înlătură anulabilitatea actului. Dacă însă a folosit manopere dolosive, instanta, la cererea părtii induse în eroare, poate mentine contractul atunci când apreciază că aceasta ar constitui o sanctiune civilă adecvată.

Art. 46

Regimul nulității

(2) Persoanele capabile de a contracta nu pot opune minorului sau celui pus sub interdictie judecătorească incapacitatea acestuia.

(3) Actiunea în anulare poate fi exercitată de reprezentantul legal, de minorul care a împlinit vârsta de 14 ani, precum si de ocrotitorul legal.

(4) Atunci când actul s-a încheiat fără autorizarea instantei de tutelă, necesară potrivit legii, aceasta va sesiza procurorul în vederea exercitării actiunii în anulare.

Art. 47

Limitele obligatiei de restituire

Persoana lipsită de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restrânsă nu este obligată la restituire decât în limita folosului realizat. Dispozitiile art. 1635-1649 se aplică în mod corespunzător.

Art. 48

Confirmarea actului anulabil

Minorul devenit major poate confirma actul făcut singur în timpul minorității, atunci când el trebuia să fie reprezentat sau asistat. După descărcarea tutorelui, el poate, de asemenea, să confirme actul făcut de tutorele său fără respectarea tuturor formalităților cerute pentru încheierea lui valabilă. în timpul minorității, confirmarea actului anulabil se poate face numai în conditiile art. 1263 si 1264.

SECTIUNEA a 3-a

Declararea judecătorească a mortii

Art. 49

Cazul general

(1) În cazul în care o persoană este dispărută si există indicii că a încetat din viată, aceasta poate fi declarată moartă prin hotărâre judecătorească, la cererea oricărei persoane interesate, dacă au trecut cel putin 2 ani de la data primirii ultimelor informatii sau indicii din care rezultă că era în viată.

(2) Dacă data primirii ultimelor informatii sau indicii despre cel dispărut nu se poate stabili cu exactitate, termenul prevăzut în alin. (1) se socoteste de la sfârsitul lunii în care s-au primit ultimele informatii sau indicii, iar în cazul în care nu se poate stabili nici luna, de la sfârsitul anului calendaristic.

Art. 50

Cazuri speciale

(1) Cel dispărut în împrejurări deosebite, cum sunt inundatiile, cutremurul, catastrofa de cale ferată ori aeriană, naufragiul, în cursul unor fapte de război sau într-o altă împrejurare asemănătoare, ce îndreptăteste a se presupune decesul, poate fi declarat mort, dacă au trecut cel putin 6 luni de la data împrejurării în care a avut loc disparitia.

(2) Dacă ziua în care a intervenit împrejurarea când a avut loc disparitia nu poate fi stabilită, sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozitiile art. 49 alin. (2).

(3) Atunci când este sigur că decesul s-a produs, desi cadavrul nu poate fi găsit sau identificat, moartea poate fi declarată prin hotărâre judecătorească, fără a se astepta împlinirea vreunui termen de la disparitie.

Art. 51
Procedura de declarare a mortii

Solutionarea cererii de declarare a mortii se face potrivit dispozitiilor Codului de procedură civilă.

Art. 52
Data prezumată a mortii celui dispărut

(1) Cel declarat mort este socotit că a încetat din viată la data pe care hotărârea rămasă definitivă a stabilit-o ca fiind aceea a mortii. Dacă hotărârea nu arată si ora mortii, se socoteste că cel declarat mort a încetat din viată în ultima oră a zilei stabilite ca fiind aceea a mortii.

(2) În lipsa unor indicii îndestulătoare, se va stabili că cel declarat mort a încetat din viată în ultima oră a celei din urmă zile a termenului prevăzut de art. 49 sau 50, după caz.

(3) Instanta judecătorească poate rectifica data mortii stabilită potrivit dispozitiilor alin. (1) si (2), dacă se dovedeste că nu era posibil ca persoana declarată moartă să fi decedat la acea dată. În acest caz, data mortii este cea stabilită prin hotărârea de rectificare.

Art. 53
Prezumtia

Cel dispărut este socotit a fi în viată, dacă nu a intervenit o hotărâre declarativă de moarte rămasă definitivă.

Art. 54
Anularea hotărârii de declarare a mortii

(1) Dacă cel declarat mort este în viată, se poate cere, oricând, anularea hotărârii prin care s-a declarat moartea.

(2) Cel care a fost declarat mort poate cere, după anularea hotărârii declarative de moarte, înapoierea bunurilor sale în natură, iar dacă aceasta nu este cu putintă, restituirea lor prin echivalent. Cu toate acestea, dobânditorul cu titlu oneros nu este obligat să le înapoieze decât dacă, sub rezerva dispozitiilor în materie de carte funciară, se va face dovada că la data dobândirii stia ori trebuia să stie că persoana declarată moartă este în viată.

Art. 55
Descoperirea certificatului de deces

Orice persoană interesată poate cere oricând anularea hotărârii declarative de moarte, în cazul în care se descoperă certificatul de deces al celui declarat mort.

Art. 56
Plata făcută mostenitorilor aparenti

Plata făcută mostenitorilor legali sau legatarilor unei persoane, care reapare ulterior hotărârii declarative de moarte, este valabilă si liberatorie, dacă a fost făcută înainte de radierea din registrul de stare civilă a mentiunii privitoare la deces, cu exceptia cazului în care cel care a făcut plata a cunoscut faptul că persoana declarată moartă este în viată.

Art. 57
Drepturile mostenitorului aparent
Mostenitorul aparent care află că persoana care a fost declarată decedată prin hotărâre judecătorească este în viată păstrează posesia bunurilor si dobândeste fructele acestora, cât timp cel reapărut nu solicită restituirea lor.

CAPITOLUL II
Respectul datorat fiintei umane si drepturilor ei inerente

SECTIUNEA 1
Dispozitii comune

Art. 58
Drepturi ale personalitătii
(1) Orice persoană are dreptul la viată, la sănătate, la integritate fizică si psihică, la demnitate, la propria imagine, la respectarea vietii private, precum si alte asemenea drepturi recunoscute de lege.
(2) Aceste drepturi nu sunt transmisibile.

Art. 59
Atributele de identificare
Orice persoană are dreptul la nume, la domiciliu, la resedintă, precum si la o stare civilă, dobândite în conditiile legii.

Art. 60
Dreptul de a dispune de sine însusi
Persoana fizică are dreptul să dispună de sine însăsi, dacă nu încalcă drepturile si libertătile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.

SECTIUNEA a 2-a
Drepturile la viată, la sănătate si la integritate ale persoanei fizice

Art. 61
Garantarea drepturilor inerente fiintei umane
(1) Viata, sănătatea si integritatea fizică si psihică a oricărei persoane sunt garantate si ocrotite în mod egal de lege.
(2) Interesul si binele fiintei umane trebuie să primeze asupra interesului unic al societătii sau al stiintei.

Art. 62
Interzicerea practicii eugenice
(1) Nimeni nu poate aduce atingere speciei umane.
(2) Este interzisă orice practică eugenică prin care se tinde la organizarea selectiei persoanelor.

Art. 63

Interventiile asupra caracterelor genetice

(1) Sunt interzise orice interventii medicale asupra caracterelor genetice având drept scop modificarea descendentei persoanei, cu exceptia celor care privesc prevenirea si tratamentul maladiilor genetice.

(2) Este interzisă orice interventie având drept scop crearea unei fiinte umane genetic identice unei alte fiinte umane vii sau moarte, precum si crearea de embrioni umani în scopuri de cercetare.

(3) Utilizarea tehnicilor de reproducere umană asistată medical nu este admisă pentru alegerea sexului viitorului copil decât în scopul evitării unei boli ereditare grave legate de sexul acestuia.

Art. 64

Inviolabilitatea corpului uman

(1) Corpul uman este inviolabil.

(2) Orice persoană are dreptul la integritatea sa fizică si psihică. Nu se poate aduce atingere integrităţii fiintei umane decât în cazurile si în conditiile expres si limitativ prevăzute de lege.

Art. 65

Examenul caracteristicilor genetice

(1) Examenul caracteristicilor genetice ale unei persoane nu poate fi întreprins decât în scopuri medicale sau de cercetare stiintifică, efectuate în conditiile legii.

(2) Identificarea unei persoane pe baza amprentelor sale genetice nu poate fi efectuată decât în cadrul unei proceduri judiciare civile sau penale, după caz, sau în scopuri medicale ori de cercetare stiintifică, efectuate în conditiile legii.

Art. 66

Interzicerea unor acte patrimoniale

Orice acte care au ca obiect conferirea unei valori patrimoniale corpului uman, elementelor sau produselor sale sunt lovite de nulitate absolută, cu exceptia cazurilor expres prevăzute de lege.

Art. 67

Interventiile medicale asupra unei personae

Nicio persoană nu poate fi supusă experientelor, testelor, prelevărilor, tratamentelor sau altor interventii în scop terapeutic ori în scop de cercetare stiintifică decât în cazurile si în conditiile expres si limitativ prevăzute de lege.

Art. 68

Prelevarea si transplantul de la persoanele în viată

(1) Prelevarea si transplantul de organe, tesuturi si celule de origine umană de la donatori în viată se fac exclusiv în cazurile si conditiile prevăzute de lege, cu acordul scris, liber, prealabil si expres al acestora si numai după ce au fost informati, în prealabil, asupra riscurilor

interventiei. În toate cazurile, donatorul poate reveni asupra consimtământului dat, până în momentul prelevării.

(2) Se interzice prelevarea de organe, tesuturi si celule de origine umană de la minori, precum si de la persoanele aflate în viată, lipsite de discernământ din cauza unui handicap mintal, unei tulburări mintale grave sau dintr-un alt motiv similar, în afara cazurilor expres prevăzute de lege.

Art. 69

Sesizarea instantei judecătoresti

La cererea persoanei interesate, instanta poate lua toate măsurile necesare pentru a împiedica sau a face să înceteze orice atingere ilicită adusă integrității corpului uman, precum si pentru a dispune repararea, în conditiile prevăzute la art. 252-256, a daunelor materiale si morale suferite.

SECTIUNEA a 3-a

Respectul vietii private si al demnității persoanei umane

Art. 70

Dreptul la libera exprimare

(1) Orice persoană are dreptul la libera exprimare.

(2) Exercitarea acestui drept nu poate fi restrânsă decât în cazurile si limitele prevăzute la art. 75.

Art. 71

Dreptul la viata privată

(1) Orice persoană are dreptul la respectarea vietii sale private.

(2) Nimeni nu poate fi supus vreunor imixtiuni în viata intimă, personală sau de familie, nici în domiciliul, resedinta sau corespondenta sa, fără consimtământul său ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

(3) Este, de asemenea, interzisă utilizarea, în orice mod, a corespondentei, manuscriselor sau a altor documente personale, precum si a informatiilor din viata privată a unei persoane, fără acordul acesteia ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

Art. 72

Dreptul la demnitate

(1) Orice persoană are dreptul la respectarea demnității sale.

(2) Este interzisă orice atingere adusă onoarei si reputatiei unei persoane, fără consimtământul acesteia ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

Art. 73

Dreptul la propria imagine

(1) Orice persoană are dreptul la propria imagine.

(2) În exercitarea dreptului la propria imagine, ea poate să interzică ori să împiedice reproducerea, în orice mod, a înfătisării sale fizice ori a vocii sale sau, după caz, utilizarea unei asemenea reproduceri. Dispozitiile art. 75 rămân aplicabile.

Art. 74

Atingeri aduse vietii privat

Sub rezerva aplicării dispozitiilor art. 75, pot fi considerate ca atingeri aduse vietii private:

a) intrarea sau rămânerea fără drept în locuintă sau luarea din aceasta a oricărui obiect fără acordul celui care o ocupă în mod legal;

b) interceptarea fără drept a unei convorbiri private, săvârsită prin orice mijloace tehnice, sau utilizarea, în cunostintă de cauză, a unei asemenea interceptări;

c) captarea ori utilizarea imaginii sau a vocii unei persoane aflate într-un spatiu privat, fără acordul acesteia;

d) difuzarea de imagini care prezintă interioare ale unui spatiu privat, fără acordul celui care îl ocupă în mod legal;

e) tinerea vietii private sub observatie, prin orice mijloace, în afară de cazurile prevăzute expres de lege;

f) difuzarea de stiri, dezbateri, anchete sau de reportaje scrise ori audiovizuale privind viata intimă, personală sau de familie, fără acordul persoanei în cauză;

g) difuzarea de materiale continând imagini privind o persoană aflată la tratament în unitătile de asistentă medicală, precum si a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate, problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstante în legătură cu boala si cu alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei, fără acordul persoanei în cauză, iar în cazul în care aceasta este decedată, fără acordul familiei sau al persoanelor îndreptătite;

h) utilizarea, cu rea-credintă, a numelui, imaginii, vocii sau asemănării cu o altă persoană;

i) difuzarea sau utilizarea corespondentei, manuscriselor ori a altor documente personale, inclusiv a datelor privind domiciliul, resedinta, precum si numerele de telefon ale unei persoane sau ale membrilor familiei sale, fără acordul persoanei căreia acestea îi apartin sau care, după caz, are dreptul de a dispune de ele.

Art. 75

Limitele

(1) Nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în această sectiune atingerile care sunt permise de lege sau de conventiile si pactele internationale privitoare la drepturile omului la care România este parte.

(2) Exercitarea drepturilor si libertătilor constitutionale cu bună-credintă si cu respectarea pactelor si conventiilor internationale la care România este parte nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în prezenta sectiune.

Art. 76

Prezumtia de consimtământ

Când însusi cel la care se referă o informatie sau un material le pune la dispozitia unei persoane fizice ori persoane juridice despre care are cunostintă că îsi desfăsoară activitatea în domeniul informării publicului, consimtământul pentru utilizarea acestora este prezumat, nefiind necesar un acord scris.

Art. 77

Prelucrarea datelor personale

Orice prelucrare a datelor cu caracter personal, prin mijloace automate sau neautomate, se poate face numai în cazurile si conditiile prevăzute de legea specială.

SECTIUNEA a 4-a
Respectul datorat persoanei si după decesul său

Art. 78
Respectul datorat persoanei decedate
Persoanei decedate i se datorează respect cu privire la memoria sa, precum si cu privire la corpul său.

Art. 79
Interzicerea atingerii memoriei persoanei decedate
Memoria persoanei decedate este protejată în aceleasi conditii ca si imaginea si reputatia persoanei aflate în viată.

Art. 80
Respectarea vointei persoanei decedate
(1) Orice persoană poate determina felul propriilor funeralii si poate dispune cu privire la corpul său după moarte. În cazul celor lipsiti de capacitate de exercitiu sau al celor cu capacitate de exercitiu restrânsă este necesar si consimtământul scris al părintilor sau, după caz, al tutorelui.
(2) În lipsa unei optiuni exprese a persoanei decedate, va fi respectată, în ordine, vointa sotului, părintilor, descendentilor, rudelor în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv, legatarilor universali sau cu titlu universal ori dispozitia primarului comunei, orasului, municipiului sau al sectorului municipiului Bucuresti în a cărui rază teritorială a avut loc decesul. În toate cazurile se va tine seama de apartenenta confesională a persoanei decedate.

Art. 81
Prelevarea de la persoanele decedate
Prelevarea de organe, tesuturi si celule umane, în scop terapeutic sau stiintific, de la persoanele decedate se efectuează numai în conditiile prevăzute de lege, cu acordul scris, exprimat în timpul vietii, al persoanei decedate sau, în lipsa acestuia, cu acordul scris, liber, prealabil si expres dat, în ordine, de sotul supravietuitor, de părinti, de descendenti ori, în sfârsit, de rudele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv.

CAPITOLUL III
Identificarea persoanei fizice

SECTIUNEA 1
Numele

Art. 82
Dreptul la nume
Orice persoană are dreptul la numele stabilit sau dobândit, potrivit legii.

Art. 83
Structura numelui
Numele cuprinde numele de familie si prenumele.

Art. 84
Dobândirea numelui
(1) Numele de familie se dobândeste prin efectul filiatiei si poate fi modificat prin efectul schimbării stării civile, în conditiile prevăzute de lege.
(2) Prenumele se stabileste la data înregistrării nasterii, pe baza declaratiei de nastere. Este interzisă înregistrarea de către ofiterul de stare civilă a prenumelor indecente, ridicole si a altor asemenea, de natură a afecta ordinea publică si bunele moravuri ori interesele copilului, după caz.
(3) Numele de familie si prenumele copilului găsit, născut din părinti necunoscuti, precum si cele ale copilului care este părăsit de către mamă în spital, iar identitatea acesteia nu a fost stabilită în termenul prevăzut de lege, se stabilesc prin dispozitia primarului comunei, orasului, municipiului sau al sectorului municipiului Bucuresti în a cărui rază teritorială a fost găsit copilul ori, după caz, s-a constatat părăsirea lui, în conditiile legii speciale.

Art. 85
Schimbarea numelui pe cale administrativă
Cetătenii români pot obtine, în conditiile legii, schimbarea pe cale administrativă a numelui de familie si a prenumelui sau numai a unuia dintre acestea.

SECTIUNEA a 2-a
Domiciliul si resedinta

Art. 86
Dreptul la domiciliu si resedintă
(1) Cetătenii români au dreptul să îsi stabilească ori să îsi schimbe, în mod liber, domiciliul sau resedinta, în tară sau în străinătate, cu exceptia cazurilor anume prevăzute de lege.
(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, o persoană fizică nu poate să aibă în acelasi timp decât un singur domiciliu si o singură resedintă, chiar si atunci când detine mai multe locuinte.

Art. 87
Domiciliul
Domiciliul persoanei fizice, în vederea exercitării drepturilor si libertătilor sale civile, este acolo unde aceasta declară că îsi are locuinta principală.

Art. 88
Resedinta
Resedinta persoanei fizice este în locul unde îsi are locuinta secundară.

Art. 89
Stabilirea si schimbarea domiciliului
(1) Stabilirea sau schimbarea domiciliului se face cu respectarea dispozitiilor legii speciale.

(2) Stabilirea sau schimbarea domiciliului nu operează decât atunci când cel care ocupă sau se mută într-un anumit loc a făcut-o cu intentia de a avea acolo locuinta principală.

(3) Dovada intentiei rezultă din declaratiile persoanei făcute la organele administrative competente să opereze stabilirea sau schimbarea domiciliului, iar în lipsa acestor declaratii, din orice alte împrejurări de fapt.

Art. 90

Prezumtia de domiciliu

(1) Resedinta va fi considerată domiciliu când acesta nu este cunoscut.

(2) În lipsă de resedintă, persoana fizică este considerată că domiciliază la locul ultimului domiciliu, iar dacă acesta nu se cunoaste, la locul unde acea persoană se găseste.

Art. 91

Dovada

(1) Dovada domiciliului si a resedintei se face cu mentiunile cuprinse în cartea de identitate.

(2) În lipsa acestor mentiuni ori atunci când acestea nu corespund realitătii, stabilirea sau schimbarea domiciliului ori a resedintei nu va putea fi opusă altor persoane.

(3) Dispozitiile alin. (2) nu se aplică în cazul în care domiciliul sau resedinta a fost cunoscută prin alte mijloace de cel căruia i se opune.

Art. 92

Domiciliul minorului si al celui pus sub interdictie judecătorească

(1) Domiciliul minorului care nu a dobândit capacitate deplină de exercitiu în conditiile prevăzute de lege este la părintii săi sau la acela dintre părinti la care el locuieste în mod statornic.

(2) În cazul în care părintii au domicilii separate si nu se înteleg la care dintre ei va avea domiciliul copilul, instanta de tutelă, ascultându-i pe părinti, precum si pe copil, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani, va decide tinând seama de interesele copilului. Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoresti, minorul este prezumat că are domiciliul la părintele la care locuieste în mod statornic.

(3) Prin exceptie, în situatiile prevăzute de lege, domiciliul minorului poate fi la bunici, la alte rude ori persoane de încredere, cu consimtământul acestora. De asemenea, domiciliul minorului poate fi si la o institutie de ocrotire.

(4) Domiciliul minorului, în cazul în care numai unul dintre părintii săi îl reprezintă ori în cazul în care se află sub tutelă, precum si domiciliul persoanei puse sub interdictie judecătorească.

Art. 93

Cazurile speciale

Domiciliul copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părintilor săi si supus unor măsuri de protectie specială, în cazurile prevăzute de lege, se află la institutia, la familia sau la persoanele cărora le-a fost dat în plasament.

Art. 94

Domiciliul persoanei puse sub curatel

În cazul în care s-a instituit o curatelă asupra bunurilor celui care a dispărut, acesta are domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptătit să îl reprezinte.

Art. 95
Domiciliul la curatorul special

Dacă a fost numit un curator special pentru administrarea bunurilor succesorale, cei chemati la mostenire au domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptătit să îi reprezinte.

Art. 96
Domiciliul professional

Cel care exploatează o întreprindere are domiciliul si la locul acelei întreprinderi, în tot ceea ce priveste obligatiile patrimoniale ce s-au născut sau urmează a se executa în acel loc.

Art. 97
Domiciliul ales

(1) Părtile unui act juridic pot să aleagă un domiciliu în vederea exercitării drepturilor sau a executării obligatiilor născute din acel act.

(2) Alegerea domiciliului nu se prezumă, ci trebuie făcută în scris.

SECTIUNEA a 3-a
Actele de stare civilă

Art. 98
Starea civilă

Starea civilă este dreptul persoanei de a se individualiza, în familie si societate, prin calitătile strict personale care decurg din actele si faptele de stare civilă.

Art. 99
Dovada stării civile

(1) Starea civilă se dovedeste prin actele de nastere, căsătorie si deces întocmite, potrivit legii, în registrele de stare civilă, precum si prin certificatele de stare civilă eliberate pe baza acestora.

(2) Actele de stare civilă sunt înscrisuri autentice si fac dovada până la înscrierea în fals, pentru ceea ce reprezintă constatările personale ale ofiterului de stare civilă, si, până la proba contrară, pentru celelalte mentiuni.

(3) Hotărârea judecătorească dată cu privire la starea civilă a unei persoane este opozabilă oricărei alte persoane cât timp printr-o nouă hotărâre nu s-a stabilit contrariul.

(4) Dacă printr-o hotărâre judecătorească s-a stabilit o anumită stare civilă a unei persoane, iar printr-o hotărâre judecătorească ulterioară este admisă o actiune prin care s-a contestat starea civilă astfel stabilită, prima hotărâre îsi pierde efectele la data rămânerii definitive a celei de a doua hotărâri.

Art. 100
Anularea, completarea, modificarea sau rectificarea actelor de stare civilă

(1) Anularea, completarea sau modificarea actelor de stare civilă si a mentiunilor înscrise pe acestea se poate face numai în temeiul unei hotărâri judecătoresti definitive.

(2) Rectificarea actelor de stare civilă si a mentiunilor înscrise pe marginea acestora se poate face, din oficiu sau la cerere, numai în temeiul dispozitiei primarului de la primăria care are în păstrare actul de stare civilă.

(3) Starea civilă poate fi modificată în baza unei hotărâri de anulare, completare sau modificare a unui act de stare civilă numai dacă a fost formulată si o actiune de modificare a stării civile, admisă printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă.

(4) Hotărârea judecătorească prin care se dispune anularea, completarea sau modificarea unui act de stare civilă, precum si înregistrarea făcută în temeiul unei asemenea hotărâri sunt opozabile oricărei alte persoane cât timp printr-o nouă hotărâre nu s-a stabilit contrariul. Actul administrativ prin care s-a dispus rectificarea unui act de stare civilă, precum si înregistrarea făcută în baza lui sunt opozabile oricărei persoane până la proba contrară.

Art. 101

Înscrierea mentiunilor pe actul de stare civilă

Anularea, completarea, modificarea si rectificarea unui act de stare civilă sau a unei mentiuni înscrise pe acesta, dispuse prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă ori, după caz, prin dispozitie a primarului, se înscriu numai prin mentiune pe actul de stare civilă corespunzător. În acest scop, hotărârea judecătorească rămasă definitivă se comunică de îndată, din oficiu, de către instanta care s-a pronuntat ultima asupra fondului.

Art. 102

Actele întocmite de un ofiter de stare civilă necompetent

Actele de stare civilă întocmite de o persoană care a exercitat în mod public atributiile de ofiter de stare civilă, cu respectarea tuturor prevederilor legale, sunt valabile, chiar dacă acea persoană nu avea această calitate, afară de cazul în care beneficiarii acestor acte au cunoscut, în momentul întocmirii lor, lipsa acestei calităti.

Art. 103

Alte mijloace de dovadă a stării civile

Starea civilă se poate dovedi, înaintea instantei judecătoresti, prin orice mijloace de probă, dacă:

a) nu au existat registre de stare civilă;

b) registrele de stare civilă s-au pierdut ori au fost distruse, în tot sau în parte;

c) nu este posibilă procurarea din străinătate a certificatului de stare civilă sau a extrasului de pe actul de stare civilă;

d) întocmirea actului de stare civilă a fost omisă sau, după caz, refuzată.

TITLUL III
Ocrotirea persoanei fizice

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 104

Interesul persoanei ocrotite

(1) Orice măsură de ocrotire a persoanei fizice se stabileste numai în interesul acesteia.

(2) La luarea unei măsuri de ocrotire trebuie să se tină seama de posibilitatea persoanei fizice de a-si exercita drepturile si de a-si îndeplini obligatiile cu privire la persoana si bunurile sale.

Art. 105

Persoanele ocrotite

Sunt supusi unor măsuri speciale de ocrotire minorii si cei care, desi capabili, din cauza bătrânetii, a bolii sau a altor motive prevăzute de lege nu pot să îsi administreze bunurile si nici să îsi apere interesele în conditii corespunzătoare.

Art. 106

Măsurile de ocrotire

(1) Ocrotirea minorului se realizează prin părinti, prin instituirea tutelei, prin darea în plasament sau, după caz, prin alte măsuri de protectie specială anume prevăzute de lege.

(2) Ocrotirea majorului are loc prin punerea sub interdictie judecătorească sau prin instituirea curatelei, în conditiile prevăzute de prezentul cod.

Art. 107

Instanta de tutelă

(1) Procedurile prevăzute de prezentul cod privind ocrotirea persoanei fizice sunt de competenta instantei de tutelă si de familie stabilite potrivit legii, denumită în continuare instanta de tutelă.

(2) În toate cazurile, instanta de tutelă solutionează de îndată aceste cereri.

Art. 108

Ocrotirea persoanei prin tutelă

(1) Ocrotirea persoanei fizice prin tutelă se realizează de către tutore, desemnat sau numit, în conditiile prezentului cod, precum si de către consiliul de familie, ca organ consultativ.

(2) Consiliul de familie poate fi constituit de către instanta de tutelă numai la cererea persoanelor interesate.

(3) În cazul în care nu se constituie consiliul de familie, atributiile acestuia vor fi exercitate de către instanta de tutelă.

Art. 109

Ocrotirea persoanei prin curatelă

Ocrotirea persoanei fizice prin curatelă are loc numai în cazurile si conditiile prevăzute de lege.

CAPITOLUL II
Tutela minorului

SECTIUNEA 1
Deschiderea tutelei

Art. 110
Cazurile de instituire

Tutela minorului se instituie atunci când ambii părinti sunt, după caz, decedati, necunoscuti, decăzuti din exercitiul drepturilor părintesti sau li s-a aplicat pedeapsa penală a interzicerii drepturilor părintesti, pusi sub interdictie judecătorească, dispăruti ori declarati judecătoreste morti, precum si în cazul în care, la încetarea adoptiei, instanta hotărăste că este în interesul minorului instituirea unei tutele.

Art. 111
Persoanele obligate să înstiinteze instanta de tutelă

Au obligatia ca, de îndată ce află de existenta unui minor lipsit de îngrijire părintească în cazurile prevăzute la art. 110, să înstiinteze instanta de tutelă:

a) persoanele apropiate minorului, precum si administratorii si locatarii casei în care locuieste minorul;

b) serviciul de stare civilă, cu prilejul înregistrării mortii unei persoane, precum si notarul public, cu prilejul deschiderii unei proceduri succesorale;

c) instantele judecătoresti, cu prilejul condamnării la pedeapsa penală a interzicerii drepturilor părintesti;

d) organele administratiei publice locale, institutiile de ocrotire, precum si orice altă persoană.

SECTIUNEA a 2-a
Tutorele

Art. 112
Persoana care poate fi numită tutore

(1) Poate fi tutore o persoană fizică sau sotul si sotia, împreună, dacă nu se află în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute de prezentul cod.

(2) În cazul în care în situatia prevăzută la art. 110 se află mai multi minori care sunt frati sau surori, se numeste, de regulă, un singur tutore.

Art. 113
Persoanele care nu pot fi numite tutore

(1) Nu poate fi tutore:

a) minorul, persoana pusă sub interdictie judecătorească sau cel pus sub curatelă;

b) cel decăzut din exercitiul drepturilor părintesti sau declarat incapabil de a fi tutore;

c) cel căruia i s-a restrâns exercitiul unor drepturi civile, fie în temeiul legii, fie prin hotărâre judecătorească, precum si cel cu rele purtări retinute ca atare de către o instantă judecătorească;

d) cel care, exercitând o tutelă, a fost îndepărtat din aceasta în conditiile art. 158;

e) cel aflat în stare de insolvabilitate;

f) cel care, din cauza intereselor potrivnice cu cele ale minorului, nu ar putea îndeplini sarcina tutelei;

g) cel înlăturat prin înscris autentic sau prin testament de către părintele care exercita singur, în momentul mortii, autoritatea părintească.

(2) Dacă una dintre împrejurările prevăzute la alin. (1) survine sau este descoperită în timpul tutelei, tutorele va fi îndepărtat, respectându-se aceeasi procedură ca si la numirea lui.

Art. 114
Desemnarea tutorelui de către părinte

(1) Părintele poate desemna, prin act unilateral sau prin contract de mandat, încheiate în formă autentică, ori, după caz, prin testament, persoana care urmează a fi numită tutore al copiilor săi.

(2) Desemnarea făcută de părintele care în momentul mortii era decăzut din drepturile părintesti sau pus sub interdictie judecătorească este lipsită de efecte.

(3) Desemnarea făcută în conditiile prezentului articol poate fi revocată oricând de către părinte, chiar si printr-un înscris sub semnătură privată.

(4) Înscrisul prin care se revocă persoana desemnată pentru a fi numită tutore se va înscrie în registrul prevăzut la art. 1046 sau la art. 2033, după caz.

(5) Notarul public sau instanta de tutelă, după caz, are obligatia să verifice la registrele prevăzute la alin. (4) dacă persoana desemnată pentru a fi tutore nu a fost revocată.

Art. 115
Desemnarea mai multor tutori

În cazul în care au fost desemnate mai multe persoane ca tutore, fără vreo preferintă, ori există mai multe rude, afini sau prieteni ai familiei minorului în stare să îndeplinească sarcinile tutelei si care îsi exprimă dorinta de a fi tutore, instanta de tutelă va hotărî tinând seama de conditiile lor materiale, precum si de garantiile morale necesare dezvoltării armonioase a minorului.

Art. 116
Măsurile provizorii

(1) Cel chemat la tutelă în conformitate cu dispozitiile art. 114 nu poate fi înlăturat de către instantă fără acordul său decât dacă se află în vreunul dintre cazurile prevăzute la art. 113 sau dacă prin numirea sa interesele minorului ar fi periclitate.

(2) În cazul în care cel chemat la tutelă este numai temporar împiedicat în exercitarea atributiilor ce i-au fost conferite, instanta de tutelă, după încetarea împiedicării, îl numeste tutore la cererea sa, dar nu mai târziu de 6 luni de la deschiderea tutelei. Până atunci, instanta desemnează un tutore provizoriu.

(3) După trecerea celor 6 luni, dacă persoana desemnată nu a cerut numirea sa ca tutore, cel numit provizoriu tutore rămâne să îndeplinească în continuare sarcinile tutelei până la numirea unui tutore în conditiile art. 118.

Art. 117
Garantiile

La numirea sau, după caz, în timpul tutelei, instanta de tutelă poate hotărî, din oficiu sau la cererea consiliului de familie, ca tutorele să dea garantii reale sau personale, dacă interesele minorului cer o astfel de măsură. În acest caz, ea stabileste potrivit cu împrejurările felul si întinderea garantiilor.

Art. 118

Numirea tutorelui de către instanta de tutelă

În lipsa unui tutore desemnat, instanta de tutelă numeste cu prioritate ca tutore, dacă nu se opun motive întemeiate, o rudă sau un afin ori un prieten al familiei minorului, în stare să îndeplinească această sarcină, tinând seama, după caz, de relatiile personale, de apropierea domiciliilor, de conditiile materiale si de garantiile morale pe care le prezintă cel chemat la tutelă.

Art. 119

Procedura de numire

(1) Numirea tutorelui se face, cu acordul acestuia, de către instanta de tutelă în camera de consiliu, prin încheiere definitivă. Atunci când desemnarea tutorelui s-a făcut prin contract de mandat, cel desemnat tutore nu poate refuza numirea decât pentru motivele prevăzute la art. 120 alin. (2).

(2) Ascultarea minorului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie.

(3) În lipsa unui tutore desemnat, dacă instanta de tutelă a constituit consiliul de familie, numirea tutorelui se face, potrivit alin. (1), cu consultarea consiliului de familie.

(4) Încheierea de numire se comunică în scris tutorelui si se afisează la sediul instantei de tutelă si la primăria de la domiciliul minorului.

(5) Drepturile si îndatoririle tutorelui încep de la data comunicării încheierii de numire.

(6) Între timp, instanta de tutelă poate lua măsuri provizorii cerute de interesele minorului, putând chiar să numească un curator special.

Art. 120

Refuzul continuării tutelei

(1) Cel numit tutore este dator să continue îndeplinirea sarcinilor tutelei.

(2) Poate refuza continuarea tutelei:

a) cel care are vârsta de 60 de ani împliniti;

b) femeia însărcinată sau mama unui copil mai mic de 8 ani;

c) cel care creste si educă 2 sau mai multi copii;

d) cel care, din cauza bolii, a infirmitătii, a felului activitătilor desfăsurate, a depărtării domiciliului de locul unde se află bunurile minorului sau din alte motive întemeiate, nu ar mai putea să îndeplinească această sarcină.

Art. 121

Înlocuirea tutorelui

Dacă vreuna dintre împrejurările prevăzute la art. 120 alin. (2) survine în timpul tutelei, tutorele poate cere să fie înlocuit. Cererea de înlocuire se adresează instantei de tutelă, care va hotărî de urgentă. Până la solutionarea cererii sale de înlocuire, el este obligat să continue exercitarea atributiilor.

Art. 122

Caracterul personal al tutelei

(1) Tutela este o sarcină personală.

(2) Cu toate acestea, instanta de tutelă, cu avizul consiliului de familie, poate, tinând seama de mărimea si compunerea patrimoniului minorului, să decidă ca administrarea

patrimoniului ori doar a unei părti a acestuia să fie încredintată, potrivit legii, unei persoane fizice sau persoane juridice specializate.

Art. 123
Gratuitatea tutelei

(1) Tutela este o sarcină gratuită.

(2) Cu toate acestea, tutorele poate fi îndreptătit, pe perioada exercitării sarcinilor tutelei, la o remuneratie al cărei cuantum va fi stabilit de instanta de tutelă, cu avizul consiliului de familie, tinând seama de munca depusă în administrarea averii si de starea materială a minorului si a tutorelui, dar nu mai mult de 10% din veniturile produse de bunurile minorului. Instanta de tutelă, cu avizul consiliului de familie, va putea modifica sau suprima această remuneratie, potrivit împrejurărilor.

SECTIUNEA a 3-a
Consiliul de familie

Art. 124
Rolul consiliului de familie

(1) Consiliul de familie se poate constitui pentru a supraveghea modul în care tutorele îsi exercită drepturile si îsi îndeplineste îndatoririle cu privire la persoana si bunurile minorului.

(2) În cazul ocrotirii minorului prin părinti, prin darea în plasament sau, după caz, prin alte măsuri de protectie specială prevăzute de lege nu se va institui consiliul de familie.

Art. 125
Membrii consiliului de familie

(1) Instanta de tutelă poate constitui un consiliu de familie, compus din 3 rude sau afini, tinând seama de gradul de rudenie si de relatiile personale cu familia minorului. În lipsă de rude sau afini pot fi numite si alte persoane care au avut legături de prietenie cu părintii minorului sau care manifestă interes pentru situatia acestuia.

(2) Sotul si sotia nu pot fi, împreună, membri ai aceluiasi consiliu de familie.

(3) În aceleasi conditii, instanta de tutelă numeste si 2 supleanti.

(4) Tutorele nu poate fi membru în consiliul de familie.

Art. 126
Alte dispozitii aplicabile consiliului de familie

Dispozitiile art. 113, art. 120 alin. (1) si alin. (2) lit. d), art. 121 si art. 147 se aplică în mod corespunzător si membrilor consiliului de familie.

Art. 127
Modificarea consiliului de familie

În afară de cazul prevăzut la art. 131, alcătuirea consiliului de familie nu se poate modifica în timpul tutelei, afară numai dacă interesele minorului ar cere o asemenea schimbare sau dacă, prin moartea ori disparitia unuia dintre membri, ar fi necesară completarea.

Art. 128
Constituirea consiliului de familie

(1) În vederea constituirii consiliului de familie, persoanele care îndeplinesc conditiile pentru a fi membri sunt convocate la domiciliul minorului de către instanta de tutelă, din oficiu sau la sesizarea minorului, dacă acesta a împlinit vârsta de 14 ani, a tutorelui desemnat, a oricăror altor persoane care au cunostintă despre situatia minorului.

(2) Numirea membrilor consiliului de familie se face cu acordul acestora.

(3) Minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat în conditiile art. 264.

Art. 129

Functionarea consiliului de familie

(1) Consiliul de familie este convocat cu cel putin 10 zile înainte de data întrunirii de către tutore, din propria initiativă sau la cererea oricăruia dintre membrii acestuia, a minorului care a împlinit vârsta de 14 ani sau a instantei de tutelă. Cu acordul tuturor membrilor consiliului de familie, convocarea se poate face si mai devreme de împlinirea termenului de 10 zile dinainte de data întrunirii. În toate cazurile, prezenta tuturor membrilor consiliului de familie acoperă neregularitatea convocării.

(2) Cei convocati sunt obligati să se prezinte personal la locul indicat în actul de convocare. În cazul în care acestia nu se pot prezenta, ei pot fi reprezentati de persoane care sunt rude sau afini cu părintii minorului, dacă aceste persoane nu sunt desemnate sau convocate în nume propriu ca membri ai consiliului de familie. Sotii se pot reprezenta reciproc.

(3) Sedintele consiliului de familie se tin la domiciliul minorului. În cazul în care convocarea a fost făcută la solicitarea instantei de tutelă, sedinta se tine la sediul acesteia.

Art. 130

Atributiile

(1) Consiliul de familie dă avize consultative, la solicitarea tutorelui sau a instantei de tutelă, si ia decizii, în cazurile prevăzute de lege. Avizele consultative si deciziile se iau în mod valabil cu votul majoritătii membrilor săi, consiliul fiind prezidat de persoana cea mai înaintată în vârstă.

(2) La luarea deciziilor, minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile în mod corespunzător.

(3) Deciziile consiliului de familie vor fi motivate si consemnate într-un registru special constituit, care se tine de unul dintre membrii consiliului, desemnat în acest scop de instanta de tutelă.

(4) Actele încheiate de tutore în lipsa avizului consultativ sunt anulabile. Încheierea actului cu nerespectarea avizului atrage numai răspunderea tutorelui. Dispozitiile art. 155 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 131

Înlocuirea consiliului de familie

Tutorele poate cere instituirea unui nou consiliu, dacă în plângerile formulate potrivit prezentului cod instanta a hotărât de cel putin două ori, în mod definitiv, împotriva deciziilor consiliului de familie.

Art. 132

Imposibilitatea constituirii consiliului de familie

Dacă în cazul prevăzut la art. 131 nu este posibilă constituirea unui nou consiliu, ca si în cazul contrarietătii de interese dintre minor si toti membrii consiliului de familie si supleanti, tutorele poate cere instantei de tutelă autorizatia de a exercita singur tutela.

SECTIUNEA a 4-a
Exercitarea tutelei

§1. Dispozitii generale

Art. 133
Exercitarea tutelei în interesul minorului
Tutela se exercită numai în interesul minorului atât în ceea ce priveste persoana, cât si bunurile acestuia.

Art. 134
Continutul tutelei
(1) Tutorele are îndatorirea de a îngriji de minor.
(2) El este obligat să asigure îngrijirea minorului, sănătatea si dezvoltarea lui fizică si mentală, educarea, învătătura si pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu aptitudinile lui.

Art. 135
Tutela exercitată de ambii soti
(1) În cazul în care tutori sunt 2 soti, acestia răspund împreună pentru exercitarea atributiilor tutelei. Dispozitiile privind autoritatea părintească sunt aplicabile în mod corespunzător.
(2) În cazul în care unul dintre soti introduce actiunea de divort, instanta, din oficiu, va înstiinta instanta de tutelă pentru a dispune cu privire la exercitarea tutelei.

§2. Exercitarea tutelei cu privire la persoana minorului

Art. 136
Avizul consiliului de familie
Măsurile privind persoana minorului se iau de către tutore, cu avizul consiliului de familie, cu exceptia măsurilor care au caracter curent.

Art. 137
Domiciliul minorului
(1) Minorul pus sub tutelă are domiciliul la tutore. Numai cu autorizarea instantei de tutelă minorul poate avea si o resedintă.
(2) Prin exceptie de la prevederile alin. (1), tutorele poate încuviinta ca minorul să aibă o resedintă determinată de educarea si pregătirea sa profesională. În acest caz, instanta de tutelă va fi de îndată încunostintată de tutore.

Art. 138
Felul învătăturii sau al pregătirii profesionale

(1) Felul învătăturii sau al pregătirii profesionale pe care minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani o primea la data instituirii tutelei nu poate fi schimbat de acesta decât cu încuviintarea instantei de tutelă.

(2) Instanta de tutelă nu poate, împotriva vointei minorului care a împlinit vârsta de 14 ani, să schimbe felul învătăturii acestuia, hotărâtă de părinti sau pe care minorul o primea la data instituirii tutelei.

Art. 139

Ascultarea minorului care a împlinit vârsta de 10 ani

Instanta de tutelă nu poate hotărî fără ascultarea minorului, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile.

§3. Exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului

Art. 140

Inventarul bunurilor minorului

(1) După numirea tutorelui si în prezenta acestuia si a membrilor consiliului de familie, un delegat al instantei de tutelă va verifica la fata locului toate bunurile minorului, întocmind un inventar, care va fi supus aprobării instantei de tutelă. Inventarul bunurilor minorului va începe să fie întocmit în maximum 10 zile de la numirea tutorelui de către instanta de tutelă.

(2) Cu prilejul inventarierii, tutorele si membrii consiliului de familie sunt tinuti să declare în scris, la întrebarea expresă a delegatului instantei de tutelă, creantele, datoriile sau alte pretentii pe care le au fată de minor. Declaratiile vor fi consemnate în procesul-verbal de inventariere.

(3) Tutorele sau membrii consiliului de familie care, cunoscând creantele sau pretentiile proprii fată de minori, nu le-au declarat, desi au fost somati să le declare, sunt prezumati că au renuntat la ele. Dacă tutorele sau membrii consiliului de familie nu declară datoriile pe care le au fată de minor, desi au fost somati să le declare, pot fi îndepărtati din functie.

(4) Creantele pe care le au asupra minorului tutorele sau vreunul dintre membrii consiliului de familie, sotul, o rudă în linie dreaptă ori fratii sau surorile acestora pot fi plătite voluntar numai cu autorizarea instantei de tutelă.

Art. 141

Actele făcute în lipsa inventarului

Înainte de întocmirea inventarului, tutorele nu poate face, în numele minorului, decât acte de conservare si acte de administrare ce nu suferă întârziere.

Art. 142

Administrarea bunurilor minorului

(1) Tutorele are îndatorirea de a administra cu bună-credintă bunurile minorului. În acest scop, tutorele actionează în calitate de administrator însărcinat cu simpla administrare a bunurilor minorului, dispozitiile titlului V din cartea a III-a aplicându-se în mod corespunzător, afară de cazul în care prin prezentul capitol se dispune altfel.

(2) Nu sunt supuse administrării bunurile dobândite de minor cu titlu gratuit decât dacă testatorul sau donatorul a stipulat altfel. Aceste bunuri sunt administrate de curatorul ori de cel desemnat prin actul de dispozitie sau, după caz, numit de către instanta de tutelă.

Art. 143

Reprezentarea minorului

Tutorele are îndatorirea de a-l reprezenta pe minor în actele juridice, dar numai până când acesta împlineste vârsta de 14 ani.

Art. 144

Regimul juridic al actelor de dispozitie

(1) Tutorele nu poate, în numele minorului, să facă donatii si nici să garanteze obligatia altuia. Fac exceptie darurile obisnuite, potrivite cu starea materială a minorului.

(2) Tutorele nu poate, fără avizul consiliului de familie si autorizarea instantei de tutelă, să facă acte de înstrăinare, împărteală, ipotecare ori de grevare cu alte sarcini reale a bunurilor minorului, să renunte la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum si să încheie în mod valabil orice alte acte ce depăsesc dreptul de administrare.

(3) Actele făcute cu încălcarea dispozitiilor prevăzute la alin. (1) si (2) sunt anulabile. În aceste cazuri, actiunea în anulare poate fi exercitată de tutore, de consiliul de familie sau de oricare membru al acestuia, precum si de către procuror, din oficiu sau la sesizarea instantei de tutelă.

(4) Cu toate acestea, tutorele poate înstrăina, fără avizul consiliului de familie si fără autorizarea instantei de tutelă, bunurile supuse pieirii, degradării, alterării ori deprecierii, precum si cele devenite nefolositoare pentru minor.

Art. 145

Autorizarea instantei de tutelă

(1) Instanta de tutelă acordă tutorelui autorizarea numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru minor.

(2) Autorizarea se va da pentru fiecare act în parte, stabilindu-se, când este cazul, conditiile de încheiere a actului.

(3) În caz de vânzare, autorizarea va arăta dacă vânzarea se va face prin acordul părtilor, prin licitatie publică sau în alt mod.

(4) În toate cazurile, instanta de tutelă poate indica tutorelui modul în care se întrebuintează sumele de bani obtinute.

Art. 146

Încuviintarea si autorizarea actelor minorului care a împlinit vârsta de 14 ani

(1) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani încheie actele juridice cu încuviintarea scrisă a tutorelui sau, după caz, a curatorului.

(2) Dacă actul pe care minorul care a împlinit vârsta de 14 ani urmează să îl încheie face parte dintre acelea pe care tutorele nu le poate face decât cu autorizarea instantei de tutelă si cu avizul consiliului de familie, va fi necesară atât autorizarea acesteia, cât si avizul consiliului de familie.

(3) Minorul nu poate să facă donatii, altele decât darurile obisnuite potrivit stării lui materiale, si nici să garanteze obligatia altuia.

(4) Actele făcute cu încălcarea dispozitiilor alin. (1)-(3) sunt anulabile, dispozitiile art. 144 alin. (3) fiind aplicabile în mod corespunzător.

Art. 147

Interzicerea unor acte juridice

(1) Este interzisă, sub sanctiunea nulitătii relative, încheierea de acte juridice între tutore sau sotul, o rudă în linie dreaptă ori fratii sau surorile tutorelui, pe de o parte, si minor, pe de altă parte.

(2) Cu toate acestea, oricare dintre persoanele prevăzute la alin. (1) poate cumpăra la licitatie publică un bun al minorului, dacă are o garantie reală asupra acestui bun ori îl detine în coproprietate cu minorul, după caz.

Art. 148

Suma anuală necesară pentru întretinerea minorului

(1) Consiliul de familie stabileste suma anuală necesară pentru întretinerea minorului si administrarea bunurilor sale si poate modifica, potrivit împrejurărilor, această sumă. Decizia consiliului de familie se aduce la cunostintă, de îndată, instantei de tutelă.

(2) Cheltuielile necesare pentru întretinerea minorului si administrarea bunurilor sale se acoperă din veniturile acestuia. În cazul în care veniturile minorului nu sunt îndestulătoare, instanta de tutelă va dispune vânzarea bunurilor minorului, prin acordul părtilor sau prin licitatie publică.

(3) Obiectele ce au valoare afectivă pentru familia minorului sau pentru minor nu vor fi vândute decât în mod exceptional.

(4) Dacă minorul este lipsit de bunuri si nu are părinti sau alte rude care sunt obligate prin lege să îi acorde întretinere ori aceasta nu este suficientă, minorul are dreptul la asistentă socială, în conditiile legii.

Art. 149

Constituirea de depozite bancare

(1) Sumele de bani care depăsesc nevoile întretinerii minorului si ale administrării bunurilor sale, precum si instrumentele financiare se depun, pe numele minorului, la o institutie de credit indicată de consiliul de familie, în termen de cel mult 5 zile de la data încasării lor.

(2) Tutorele poate dispune de aceste sume si instrumente financiare numai cu autorizarea prealabilă a instantei de tutelă, cu exceptia operatiunilor prevăzute la alin. (3).

(3) Cu toate acestea, el nu va putea folosi, în niciun caz, sumele de bani si instrumentele financiare prevăzute la alin. (1) pentru încheierea, pe numele minorului, a unor tranzactii pe piata de capital, chiar dacă ar fi obtinut autorizarea instantei de tutelă.

(4) Tutorele poate depune la o institutie de credit si sumele necesare întretinerii, tot pe numele minorului. Acestea se trec într-un cont separat si pot fi ridicate de tutore, fără autorizarea instantei de tutelă.

Art. 150

Cazurile de numire a curatorului special

(1) Ori de câte ori între tutore si minor se ivesc interese contrare, care nu sunt dintre cele ce trebuie să ducă la înlocuirea tutorelui, instanta de tutelă va numi un curator special.

(2) De asemenea, dacă din cauza bolii sau din alte motive tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele minorului pe care îl reprezintă sau ale cărui acte le încuviintează, instanta de tutelă va numi un curator special.

(3) Pentru motive temeinice, în cadrul procedurilor succesorale, notarul public, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu, poate numi provizoriu un curator special, care va fi validat ori, după caz, înlocuit de către instanta de tutelă.

SECTIUNEA a 5-a
Controlul exercitării tutelei

Art. 151
Controlul instantei de tutelă

(1) Instanta de tutelă va efectua un control efectiv si continuu asupra modului în care tutorele si consiliul de familie îsi îndeplinesc atributiile cu privire la minor si bunurile acestuia.

(2) În îndeplinirea activitătii de control, instanta de tutelă va putea cere colaborarea autoritătilor administratiei publice, a institutiilor si serviciilor publice specializate pentru protectia copilului sau a institutiilor de ocrotire, după caz.

Art. 152
Darea de seamă

(1) Tutorele este dator să prezinte anual instantei de tutelă o dare de seamă despre modul cum s-a îngrijit de minor, precum si despre administrarea bunurilor acestuia.

(2) Darea de seamă se va prezenta instantei de tutelă în termen de 30 de zile de la sfârsitul anului calendaristic.

(3) Dacă averea minorului este de mică însemnătate, instanta de tutelă poate să autorizeze ca darea de seamă privind administrarea bunurilor minorului să se facă pe termene mai lungi, care nu vor depăsi însă 3 ani.

(4) În afară de darea de seamă anuală, tutorele este obligat, la cererea instantei de tutelă, să dea oricând dări de seamă despre felul cum s-a îngrijit de minor, precum si despre administrarea bunurilor acestuia.

Art. 153
Descărcarea tutorelui

Instanta de tutelă va verifica socotelile privitoare la veniturile minorului si la cheltuielile făcute cu întretinerea acestuia si cu administrarea bunurilor sale si, dacă sunt corect întocmite si corespund realitătii, va da descărcare tutorelui.

Art. 154
Interzicerea dispensei de a da socoteală

Dispensa de a da socoteală acordată de părinti sau de o persoană care ar fi făcut minorului o liberalitate este considerată ca nescrisă.

Art. 155
Plângerea împotriva tutorelui

(1) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani, consiliul de familie, oricare membru al acestuia, precum si toti cei prevăzuti la art. 111 pot face plângere la instanta de tutelă cu privire la actele sau faptele tutorelui păgubitoare pentru minor.

(2) Plângerea se solutionează de urgentă, prin încheiere executorie, de către instanta de tutelă, cu citarea părtilor si a membrilor consiliului de familie. Minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat, dacă instanta de tutelă consideră că este necesar.

SECTIUNEA a 6-a
Încetarea tutelei

Art. 156
Cazurile de încetare

(1) Tutela încetează în cazul în care nu se mai mentine situatia care a dus la instituirea tutelei, precum si în cazul mortii minorului.

(2) Functia tutorelui încetează prin moartea acestuia, prin îndepărtarea de la sarcina tutelei sau prin înlocuirea tutorelui.

Art. 157
Moartea tutorelui

(1) În cazul mortii tutorelui, mostenitorii săi sau orice altă persoană dintre cele prevăzute la art. 111 au datoria de a înstiinta, de îndată, instanta de tutelă.

(2) Până la numirea unui nou tutore, mostenitorii vor prelua sarcinile tutelei. Dacă sunt mai multi mostenitori, acestia pot desemna, prin procură specială, pe unul dintre ei să îndeplinească în mod provizoriu sarcinile tutelei.

(3) Dacă mostenitorii sunt minori, înstiintarea instantei de tutelă se poate face de orice persoană interesată, precum si de cele prevăzute la art. 111. În acest caz, mostenitorii tutorelui nu vor prelua sarcinile tutelei, ci instanta de tutelă va numi de urgentă un curator special, care poate fi executorul testamentar.

Art. 158
Îndepărtarea tutorelui

În afară de alte cazuri prevăzute de lege, tutorele este îndepărtat dacă săvârseste un abuz, o neglijentă gravă sau alte fapte care îl fac nedemn de a fi tutore, precum si dacă nu îsi îndeplineste în mod corespunzător sarcina.

Art. 159
Numirea curatorului special

Până la preluarea functiei de către noul tutore, în cazurile prevăzute la art. 157 si 158, instanta de tutelă poate numi un curator special.

Art. 160
Darea de seamă generală

(1) La încetarea din orice cauză a tutelei, tutorele sau, după caz, mostenitorii acestuia sunt datori ca, în termen de cel mult 30 de zile, să prezinte instantei de tutelă o dare de seamă generală. Tutorele are aceeasi îndatorire si în caz de îndepărtare de la tutelă.

(2) Dacă functia tutorelui încetează prin moartea acestuia, darea de seamă generală va fi întocmită de mostenitorii săi majori sau, în caz de incapacitate a tuturor mostenitorilor, de reprezentantul lor legal, în termen de cel mult 30 de zile de la data acceptării mostenirii sau, după caz, de la data solicitării de către instanta de tutelă. În cazul în care nu există mostenitori ori

acestia sunt în imposibilitate de a actiona, darea de seamă generală va fi întocmită de către un curator special, numit de instanta de tutelă, în termenul stabilit de aceasta.

(3) Darea de seamă generală va trebui să cuprindă situatiile veniturilor si cheltuielilor pe ultimii ani, să indice activul si pasivul, precum si stadiul în care se află procesele minorului.

(4) Instanta de tutelă îl poate constrânge pe cel obligat să facă darea de seamă generală, potrivit dispozitiilor art. 163.

Art. 161

Predarea bunurilor

Bunurile care au fost în administrarea tutorelui vor fi predate, după caz, fostului minor, mostenitorilor acestuia sau noului tutore de către tutore, mostenitorii acestuia sau reprezentantul lor legal ori, în lipsă, de curatorul special numit potrivit dispozitiilor art. 160 alin. (2).

Art. 162

Descărcarea de gestiune

(1) După predarea bunurilor, verificarea socotelilor si aprobarea lor, instanta de tutelă va da tutorelui descărcare de gestiunea sa.

(2) Chiar dacă instanta de tutelă a dat tutorelui descărcare de gestiune, acesta răspunde pentru prejudiciul cauzat din culpa sa.

(3) Tutorele care înlocuieste un alt tutore are obligatia să ceară acestuia, chiar si după descărcarea de gestiune, repararea prejudiciilor pe care le-a cauzat minorului din culpa sa, sub sanctiunea de a fi obligat el însusi de a repara aceste prejudicii.

Art. 163

Amenda civilă

(1) În cazul refuzului de a continua sarcina tutelei, în alte cazuri decât cele prevăzute la art. 120 alin. (2), tutorele poate fi sanctionat cu amendă civilă, în folosul statului, care nu poate depăsi valoarea unui salariu minim pe economie. Amenda poate fi repetată de cel mult 3 ori, la interval de câte 7 zile, după care se va numi un alt tutore.

(2) De asemenea, dacă tutorele, din culpa sa, îndeplineste defectuos sarcina tutelei, va fi obligat la plata unei amenzi civile, în folosul statului, care nu poate depăsi 3 salarii medii pe economie.

(3) Amenda civilă se aplică de către instanta de tutelă, prin încheiere executorie.

CAPITOLUL III
Ocrotirea interzisului judecătoresc

Art. 164

Conditiile

(1) Persoana care nu are discernământul necesar pentru a se îngriji de interesele sale, din cauza alienatiei ori debilitătii mintale*), va fi pusă sub interdictie judecătorească.

(2) Pot fi pusi sub interdictie judecătorească si minorii cu capacitate de exercitiu restrânsă.

Art. 165

Persoanele care pot cere punerea sub interdictie

Interdictia poate fi cerută de persoanele prevăzute la art. 111, care este aplicabil în mod corespunzător.

Art. 166
Desemnarea tutorelui

Orice persoană care are capacitatea deplină de exercitiu poate desemna prin act unilateral sau contract de mandat, încheiate în formă autentică, persoana care urmează a fi numită tutore pentru a se îngriji de persoana si bunurile sale în cazul în care ar fi pusă sub interdictie judecătorească. Dispozitiile art. 114 alin. (3)-(5) se aplică în mod corespunzător.

Art. 167
Numirea unui curator special

În caz de nevoie si până la solutionarea cererii de punere sub interdictie judecătorească, instanta de tutelă poate numi un curator special pentru îngrijirea si reprezentarea celui a cărui interdictie a fost cerută, precum si pentru administrarea bunurilor acestuia.

Art. 168
Procedura

Solutionarea cererii de punere sub interdictie judecătorească se face potrivit dispozitiilor Codului de procedură civilă.

Art. 169
Opozabilitatea interdictiei

(1) Interdictia îsi produce efectele de la data când hotărârea judecătorească a rămas definitivă.

(2) Cu toate acestea, lipsa de capacitate a celui interzis nu poate fi opusă unei terte persoane decât de la data îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de Codul de procedură civilă, afară numai dacă cel de-al treilea a cunoscut punerea sub interdictie pe altă cale.

Art. 170
Numirea tutorelui

Prin hotărârea de punere sub interdictie, instanta de tutelă numeste, de îndată, un tutore pentru ocrotirea celui pus sub interdictie judecătorească. Dispozitiile art. 114-120 se aplică în mod corespunzător.

Art. 171
Aplicarea regulilor de la tutelă

Regulile privitoare la tutela minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani se aplică si în cazul tutelei celui pus sub interdictie judecătorească, în măsura în care legea nu dispune altfel.

Art. 172
Actele încheiate de cel pus sub interdictie judecătorească

Actele juridice încheiate de persoana pusă sub interdictie judecătorească, altele decât cele prevăzute la art. 43 alin. (3), sunt anulabile, chiar dacă la data încheierii lor aceasta ar fi avut discernământ.

Art. 173
Înlocuirea tutorelui

(1) Tutorele celui pus sub interdictie judecătorească este în drept să ceară înlocuirea sa după 3 ani de la numire.

(2) Pentru motive temeinice tutorele poate cere înlocuirea sa si înaintea împlinirii termenului de 3 ani.

Art. 174
Obligatiile tutorelui

(1) Tutorele este dator să îngrijească de cel pus sub interdictie judecătorească, spre a-i grăbi vindecarea si a-i îmbunătăti conditiile de viată. În acest scop, se vor întrebuinta veniturile si, la nevoie, toate bunurile celui pus sub interdictie judecătorească.

(2) Instanta de tutelă, luând avizul consiliului de familie si consultând un medic de specialitate, va hotărî, tinând seama de împrejurări, dacă cel pus sub interdictie judecătorească va fi îngrijit la locuinta lui sau într-o institutie sanitară.

(3) Când cel pus sub interdictie judecătorească este căsătorit, va fi ascultat si sotul acestuia.

Art. 175
Liberalitătile primite de descendentii interzisului judecătoresc

Din bunurile celui pus sub interdictie judecătorească, descendentii acestuia pot fi gratificati de către tutore, cu avizul consiliului de familie si cu autorizarea instantei de tutelă, fără însă să se poată da scutire de raport.

Art. 176
Minorul pus sub interdictie judecătorească

(1) Minorul care, la data punerii sub interdictie judecătorească, se afla sub ocrotirea părintilor rămâne sub această ocrotire până la data când devine major, fără a i se numi un tutore. Dispozitiile art. 174 sunt aplicabile si situatiei prevăzute în prezentul alineat.

(2) Dacă la data când minorul devine major acesta se află încă sub interdictie judecătorească, instanta de tutelă numeste un tutore.

(3) În cazul în care, la data punerii sub interdictie judecătorească, minorul se afla sub tutelă, instanta de tutelă va hotărî dacă fostul tutore al minorului păstrează sarcina tutelei sau dacă trebuie numit un nou tutore.

Art. 177
Ridicarea interdictiei judecătoresti

(1) Dacă au încetat cauzele care au provocat interdictia, instanta judecătorească va pronunta ridicarea ei.

(2) Cererea se poate introduce de cel pus sub interdictie judecătorească, de tutore, precum si de persoanele sau institutiile prevăzute la art. 111.

(3) Hotărârea prin care se pronunță ridicarea interdictiei judecătoresti îsi produce efectele de la data când a rămas definitivă

(4) Cu toate acestea, încetarea dreptului de reprezentare al tutorelui nu va putea fi opusă decât în conditiile prevăzute la art. 169 alin. (2), care se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL IV
Curatela

Art. 178
Cazurile de instituire

În afară de cazurile prevăzute de lege, instanta de tutelă poate institui curatela:

a) dacă, din cauza bătrânetii, a bolii sau a unei infirmităti fizice, o persoană, desi capabilă, nu poate, personal, să îsi administreze bunurile sau să îsi apere interesele în conditii corespunzătoare si, din motive temeinice, nu îsi poate numi un reprezentant sau un administrator;

b) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, desi capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentant, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare;

c) dacă o persoană, fiind obligată să lipsească vreme îndelungată de la domiciliu, nu a lăsat un mandatar sau un administrator general;

d) dacă o persoană a dispărut fără a exista informatii despre ea si nu a lăsat un mandatar sau un administrator general.

Art. 179
Competenta instantei de tutelă

Instanta de tutela competentă este:

a) în cazul prevăzut la art. 178 lit. a), instanta de la domiciliul persoanei reprezentate;

b) în cazul prevăzut la art. 178 lit. b), fie instanta de la domiciliul persoanei reprezentate, fie instanta de la locul unde trebuie luate măsurile urgente;

c) în cazurile prevăzute la art. 178 lit. c) sau d), instanta de la ultimul domiciliu din tară al celui lipsă ori al celui dispărut.

Art. 180
Persoana care poate fi numită curator

(1) Poate fi numită curator orice persoană fizică având deplină capacitate de exercitiu si care este în măsură să îndeplinească această sarcină.

(2) Când cel interesat a desemnat, prin act unilateral sau prin contract de mandat, încheiate în formă autentică, o persoană care să fie numită curator, aceasta va fi numită cu prioritate. Numirea poate fi înlăturată numai pentru motive temeinice, dispozitiile art. 114-120 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 181
Efectele curatelei

În cazurile prevăzute la art. 178, instituirea curatelei nu aduce nicio atingere capacitătii celui pe care curatorul îl reprezintă.

Art. 182
Procedura de instituire

(1) Curatela se poate institui la cererea celui care urmează a fi reprezentat, a sotului său, a rudelor sau a celor prevăzuti la art. 111.

(2) Curatela nu se poate institui decât cu consimtământul celui reprezentat, în afară de cazurile în care consimtământul nu poate fi dat.

(3) Numirea curatorului se face de instanta de tutelă, cu acordul celui desemnat, printr-o încheiere care se comunică în scris curatorului si se afisează la sediul instantei de tutelă, precum si la primăria de la domiciliul celui reprezentat.

Art. 183
Continutul curatelei

(1) În cazurile în care se instituie curatela, se aplică regulile de la mandat, cu exceptia cazului în care, la cererea persoanei interesate ori din oficiu, instanta de tutelă va hotărî că se impune învestirea curatorului cu drepturile si obligatiile unui administrator însărcinat cu simpla administrare a bunurilor altuia.

(2) Dacă sunt aplicabile regulile de la mandat, instanta de tutelă poate stabili limitele mandatului si poate da instructiuni curatorului, în locul celui reprezentat, în toate cazurile în care acesta din urmă nu este în măsură să o facă.

Art. 184
Înlocuirea curatorului

(1) Curatorul este în drept să ceară înlocuirea sa după 3 ani de la numire.

(2) Pentru motive temeinice curatorul poate cere înlocuirea sa si înaintea împlinirii termenului de 3 ani.

Art. 185
Încetarea curatelei

Dacă au încetat cauzele care au provocat instituirea curatelei, aceasta va fi ridicată de instanta de tutelă la cererea curatorului, a celui reprezentat sau a celor prevăzuti la art. 111.

Art. 186
Dispozitii speciale

Dispozitiile prezentului capitol nu se aplică si curatorului special prevăzut la art. 150, 159 si 167. În aceste din urmă cazuri, drepturile si obligatiile stabilite de lege în sarcina tutorelui se aplică, în mod corespunzător, si curatorului special.

TITLUL IV
Persoana juridică

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 187
Elementele constitutive

Orice persoană juridică trebuie să aibă o organizare de sine stătătoare si un patrimoniu propriu, afectat realizării unui anumit scop licit si moral, în acord cu interesul general.

Art. 188
Calitatea de persoană juridică

Sunt persoane juridice entitătile prevăzute de lege, precum si orice alte organizatii legal înfiintate care, desi nu sunt declarate de lege persoane juridice, îndeplinesc toate conditiile prevăzute la art. 187.

Art. 189
Categorii de persoane juridice
Persoanele juridice sunt de drept public sau de drept privat.

Art. 190
Persoana juridică de drept privat
Persoanele juridice de drept privat se pot constitui, în mod liber, în una dintre formele prevăzute de lege.

Art. 191
Persoana juridică de drept public
(1) Persoanele juridice de drept public se înfiintează prin lege.
(2) Prin exceptie de la dispozitiile alin. (1), în cazurile anume prevăzute de lege, persoanele juridice de drept public se pot înfiinta prin acte ale autoritătilor administratiei publice centrale sau locale ori prin alte moduri prevăzute de lege.

Art. 192
Regimul juridic aplicabil
Persoanele juridice legal înfiintate se supun dispozitiilor aplicabile categoriei din care fac parte, precum si celor cuprinse în prezentul cod, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 193
Efectele personalitătii juridice
(1) Persoana juridică participă în nume propriu la circuitul civil si răspunde pentru obligatiile asumate cu bunurile proprii, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.
(2) Nimeni nu poate invoca împotriva unei persoane de bună-credintă calitatea de subiect de drept a unei persoane juridice, dacă prin aceasta se urmăreste ascunderea unei fraude, a unui abuz de drept sau a unei atingeri aduse ordinii publice.

CAPITOLUL II
Înfiintarea persoanei juridice

SECTIUNEA 1
Dispozitii comune

Art. 194
Modurile de înfiintare
(1) Persoana juridică se înfiintează:
a) prin actul de înfiintare al organului competent, în cazul autoritătilor si al institutiilor publice, al unitătilor administrativ-teritoriale, precum si al operatorilor economici care se constituie de către stat sau de către unitătile administrativteritoriale. În toate cazurile, actul de

înfiintare trebuie să prevadă în mod expres dacă autoritatea publică sau institutia publică este persoană juridică;

b) prin actul de înfiintare al celor care o constituie, autorizat, în conditiile legii;

c) în orice alt mod prevăzut de lege.

(2) Dacă prin lege nu se dispune altfel, prin act de înfiintare se întelege actul de constituire a persoanei juridice si, după caz, statutul acesteia.

Art. 195

Durata persoanei juridice

Persoana juridică se înfiintează pe durată nedeterminată, dacă prin lege, actul de constituire sau statut nu se prevede altfel.

SECTIUNEA a 2-a

Nulitatea persoanei juridice

Art. 196

Cauzele de nulitate

(1) Nulitatea unei persoane juridice poate fi constatată sau, după caz, declarată de instanta judecătorească numai atunci când:

a) lipseste actul de înfiintare sau nu a fost încheiat în forma autentică în situatiile anume prevăzute de lege;

b) toti fondatorii sau asociatii au fost, potrivit legii, incapabili, la data înfiintării persoanei juridice;

c) obiectul de activitate este ilicit, contrar ordinii publice ori bunelor moravuri;

d) lipseste autorizatia administrativă necesară pentru înfiintarea acesteia;

e) actul de înfiintare nu prevede denumirea, sediul sau obiectul de activitate;

f) actul de înfiintare nu prevede aporturile fondatorilor sau ale asociatilor ori capitalul social subscris si vărsat;

g) s-au încălcat dispozitiile legale privind patrimoniul initial sau capitalul social minim, subscris si vărsat;

h) nu s-a respectat numărul minim de fondatori sau asociati prevăzut de lege;

i) au fost nesocotite alte dispozitii legale imperative prevăzute sub sanctiunea nulitătii actului de înfiintare a persoanei juridice.

(2) Nerespectarea dispozitiilor alin. (1) lit. a), c)-g) se sanctionează cu nulitatea absolută.

Art. 197

Aspectele speciale privind regimul nulitătii

(1) Nulitatea relativă a persoanei juridice poate fi invocată în termen de un an de la data înregistrării sau înfiintării acesteia, după caz.

(2) Nulitatea absolută sau relativă a persoanei juridice se acoperă în toate cazurile, dacă, până la închiderea dezbaterilor în fata primei instante de judecată, cauza de nulitate a fost înlăturată.

Art. 198

Efectele nulitătii

(1) De la data la care hotărârea judecătorească de constatare sau declarare a nulității a devenit definitivă, persoana juridică încetează fără efect retroactiv si intră în lichidare.

(2) Prin hotărârea judecătorească de constatare sau declarare a nulității se numesc si lichidatorii.

(3) Hotărârea judecătorească definitivă se comunică, din oficiu, spre a fi notată în toate registrele publice în care persoana juridică a fost înregistrată sau, după caz, mentionată.

(4) În toate cazurile, fondatorii sau asociatii răspund, în conditiile legii, pentru obligatiile persoanei juridice care s-au născut în sarcina acesteia de la data înființării ei si până la data notării în registrele publice a hotărârii judecătoresti prevăzute la alin. (3).

Art. 199

Regimul actelor juridice încheiate cu tertii

(1) Constatarea sau, după caz, declararea nulității nu aduce atingere actelor încheiate anterior în numele persoanei juridice de către organele de administrare, direct sau prin reprezentare, după caz.

(2) Nici persoana juridică si nici fondatorii sau asociatii nu pot opune tertilor nulitatea acesteia, în afară de cazul în care se dovedeste că acestia cunosteau cauza de nulitate la momentul încheierii actului.

SECTIUNEA a 3-a

Înregistrarea persoanei juridice

Art. 200

Înregistrarea persoanei juridice

(1) Persoanele juridice sunt supuse înregistrării, dacă legile care le sunt aplicabile prevăd această înregistrare.

(2) Prin înregistrare se întelege înscrierea, înmatricularea sau, după caz, orice altă formalitate de publicitate prevăzută de lege, făcută în scopul dobândirii personalității juridice sau al luării în evidentă a persoanelor juridice legal înființate, după caz.

(3) Înregistrarea se face la cerere sau, în cazurile anume prevăzute de lege, din oficiu.

Art. 201

Obligatia de verificare a documentelor publicate

Persoana juridică este obligată să verifice identitatea dintre textul actului constitutiv sau al statutului si textul depus la registrul public si cel apărut într-o publicatie oficială. În caz de neconcordantă, tertii pot opune persoanei juridice oricare dintre aceste texte, în afară de cazul în care se face dovada că ei cunosteau textul depus la registru.

Art. 202

Lipsa înregistrării

(1) Dacă înregistrarea persoanei juridice are caracter constitutiv, persoana juridică nu se consideră legal înființată cât timp înregistrarea nu a fost efectuată.

(2) Dacă însă înregistrarea este cerută numai pentru opozabilitate fată de terti, actele sau faptele juridice făcute în numele sau în contul persoanei juridice, pentru care nu s-a efectuat publicitatea prevăzută în acest scop de lege, nu pot fi opuse tertilor, în afară de cazul în care se face dovada că acestia cunosteau că publicitatea nu a fost îndeplinită.

Art. 203

Răspunderea pentru neefectuarea formalităților de înregistrare

Fondatorii, reprezentantii persoanei juridice supuse înregistrării, precum si primii membri ai organelor de conducere, de administrare si de control ale acesteia răspund nelimitat si solidar pentru prejudiciul cauzat prin neîndeplinirea formalităților de înregistrare a persoanei juridice, dacă aceste formalități trebuiau să fie cerute de aceste persoane.

Art. 204

Înregistrarea modificărilor aduse actului de înființare

Dispozitiile art. 200-203 sunt aplicabile si în cazul înregistrării modificărilor aduse actului de înființare a persoanei juridice, realizate cu respectarea conditiilor prevăzute de lege sau de actul de înființare a acesteia, după caz.

CAPITOLUL III
Capacitatea civilă a persoanei juridice

SECTIUNEA 1
Capacitatea de folosintă a persoanei juridice

Art. 205

Data dobândirii capacității de folosintă

(1) Persoanele juridice care sunt supuse înregistrării au capacitatea de a avea drepturi si obligatii de la data înregistrării lor.

(2) Celelalte persoane juridice au capacitatea de a avea drepturi si obligatii, după caz, potrivit art. 194, de la data actului de înființare, de la data autorizării constituirii lor sau de la data îndeplinirii oricărei alte cerinte prevăzute de lege.

(3) Cu toate acestea, persoanele juridice prevăzute la alin. (1) pot, chiar de la data actului de înființare, să dobândească drepturi si să își asume obligatii, însă numai în măsura necesară pentru ca persoana juridică să ia fiintă în mod valabil.

(4) Fondatorii, asociatii, reprezentantii si orice alte persoane care au lucrat în numele unei persoane juridice în curs de constituire răspund nelimitat si solidar fată de terti pentru actele juridice încheiate în contul acesteia cu încălcarea dispozitiilor alin. (3), în afară de cazul în care persoana juridică nou-creată, după ce a dobândit personalitate juridică, le-a preluat asupra sa. Actele astfel preluate sunt considerate a fi ale persoanei juridice încă de la data încheierii lor si produc efecte depline.

Art. 206

Continutul capacității de folosintă

(1) Persoana juridică poate avea orice drepturi si obligatii civile, afară de acelea care, prin natura lor sau potrivit legii, nu pot apartine decât persoanei fizice.

(2) Persoanele juridice fără scop lucrativ pot avea doar acele drepturi si obligatii civile care sunt necesare pentru realizarea scopului stabilit prin lege, actul de constituire sau statut.

(3) Actul juridic încheiat cu încălcarea dispozitiilor alin. (1) si (2) este lovit de nulitate absolută.

Art. 207

Desfăsurarea activitătilor autorizate

(1) În cazul activitătilor care trebuie autorizate de organele competente, dreptul de a desfăsura asemenea activităti se naste numai din momentul obtinerii autorizatiei respective, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Actele si operatiunile săvârsite fără autorizatiile prevăzute de lege sunt lovite de nulitate absolută, iar persoanele care le-au făcut răspund nelimitat si solidar pentru toate prejudiciile cauzate, independent de aplicarea altor sanctiuni prevăzute de lege.

Art. 208

Capacitatea de a primi liberalităti

Prin exceptie de la prevederile art. 205 alin. (3) si dacă prin lege nu se dispune altfel, orice persoană juridică poate primi liberalităti în conditiile dreptului comun, de la data actului de înfiintare sau, în cazul fundatiilor testamentare, din momentul deschiderii mostenirii testatorului, chiar si în cazul în care liberalitătile nu sunt necesare pentru ca persoana juridică să ia fiintă în mod legal.

SECTIUNEA a 2-a

Capacitatea de exercitiu si functionarea persoanei juridice

§1. Capacitatea de exercitiu

Art. 209

Data dobândirii capacitătii de exercitiu

(1) Persoana juridică îsi exercită drepturile si îsi îndeplineste obligatiile prin organele sale de administrare, de la data constituirii lor.

(2) Au calitatea de organe de administrare, în sensul alin. (1), persoanele fizice sau persoanele juridice care, prin lege, actul de constituire sau statut, sunt desemnate să actioneze, în raporturile cu tertii, individual sau colectiv, în numele si pe seama persoanei juridice.

(3) Raporturile dintre persoana juridică si cei care alcătuiesc organele sale de administrare sunt supuse, prin analogie, regulilor mandatului, dacă nu s-a prevăzut altfel prin lege, actul de constituire sau statut.

Art. 210

Lipsa organelor de administrare

(1) Până la data constituirii organelor de administrare, exercitarea drepturilor si îndeplinirea obligatiilor care privesc persoana juridică se fac de către fondatori ori de către persoanele fizice sau persoanele juridice desemnate în acest scop.

(2) Actele juridice încheiate de către fondatori sau de către persoanele desemnate cu depăsirea puterilor conferite potrivit legii, actului de constituire ori statutului, pentru înfiintarea persoanei juridice, precum si actele încheiate de alte persoane nedesemnate obligă persoana juridică în conditiile gestiunii de afaceri.

(3) Cel care contractează pentru persoana juridică rămâne personal tinut fată de terti dacă aceasta nu se înfiintează ori dacă nu îsi asumă obligatia contractată, în afara cazului când prin contract a fost exonerat de această obligatie.

Art. 211
Incapacităti si incompatibilităti

(1) Nu pot face parte din organele de administrare si de control ale persoanei juridice incapabilii, cei cu capacitate de exercitiu restrânsă, cei decăzuti din dreptul de a exercita o functie în cadrul acestor organe, precum si cei declarati prin lege sau prin actul de constituire incompatibili să ocupe o astfel de functie.

(2) Actele încheiate cu încălcarea dispozitiilor alin. (1) sunt anulabile. Acestea nu pot fi anulate pentru simplul fapt că persoanele care fac parte din aceste organe sunt incapabile ori incompatibile, după caz, sau pentru că acestea au fost numite cu încălcarea dispozitiilor legale ori statutare, dacă nu s-a produs o vătămare.

§2. Functionarea persoanei juridice

Art. 212
Actele emise de organele persoanei juridice

(1) Hotărârile si deciziile luate de organele de conducere si administrare în conditiile legii, actului de constituire sau statutului sunt obligatorii chiar pentru cei care nu au luat parte la deliberare sau au votat împotrivă.

(2) Fată de terti hotărârile si deciziile luate în conditiile legii, ale actului de constituire sau ale statutului produc efecte numai de la data publicării lor, în cazurile si conditiile prevăzute de lege, în afară de cazul în care se face dovada că acestia le-au cunoscut pe altă cale.

Art. 213
Obligatiile membrilor organelor de administrare

Membrii organelor de administrare ale unei persoane juridice trebuie să actioneze în interesul acesteia, cu prudenta si diligenta cerute unui bun proprietar.

Art. 214
Separarea patrimoniilor

(1) Membrii organelor de administrare au obligatia să asigure si să mentină separatia dintre patrimoniul persoanei juridice si propriul lor patrimoniu.

(2) Ei nu pot folosi în profitul ori în interesul lor sau al unor terti, după caz, bunurile persoanei juridice ori informatiile pe care le obtin în virtutea functiei lor, afară de cazul în care ar fi autorizati în acest scop de către cei care i-au numit.

Art. 215
Contrarietatea de interese

(1) Este anulabil actul juridic încheiat în frauda intereselor persoanei juridice de un membru al organelor de administrare, dacă acesta din urmă, sotul, ascendentii sau descendentii lui, rudele în linie colaterală sau afinii săi, până la gradul al patrulea inclusiv, aveau vreun interes să se încheie acel act si dacă partea cealaltă a cunoscut sau trebuia să cunoască acest lucru.

(2) Atunci când cel care face parte din organele de administrare ale persoanei juridice ori una dintre persoanele prevăzute la alin. (1) are interes într-o problemă supusă hotărârii acestor organe, trebuie să înstiinteze persoana juridică si să nu ia parte la nicio deliberare privitoare la

aceasta. În caz contrar, el răspunde pentru daunele cauzate persoanei juridice, dacă fără votul lui nu s-ar fi putut obtine majoritatea cerută.

Art. 216

Nulitatea actelor emise de organele persoanei juridice

(1) Hotărârile si deciziile contrare legii, actului de constituire ori statutului pot fi atacate în justitie de oricare dintre membrii organelor de conducere sau de administrare care nu au participat la deliberare ori care au votat împotrivă si au cerut să se insereze aceasta în procesul-verbal de sedintă, în termen de 15 zile de la data când li s-a comunicat copia de pe hotărârea sau decizia respectivă ori de la data când a avut loc sedinta, după caz.

(2) Administratorii nu pot însă ataca hotărârea privitoare la revocarea lor din functie. Ei au numai dreptul de a fi despăgubiti, dacă revocarea a fost nejustificată sau intempestivă si au suferit astfel un prejudiciu.

(3) Cererea de anulare se solutionează în camera de consiliu de către instanta competentă în circumscriptia căreia persoana juridică îsi are sediul, în contradictoriu cu persoana juridică în cauză, reprezentată prin administratori. Hotărârea instantei este supusă numai apelului.

(4) Dacă hotărârea este atacată de toti administratorii, persoana juridică este reprezentată în justitie de persoana desemnată de presedintele instantei dintre membrii persoanei juridice, care va îndeplini mandatul cu care a fost însărcinată până când organul de conducere competent, convocat în acest scop, va alege o altă persoană.

(5) Hotărârea definitivă de anulare va fi mentionată în registrul public în care este înregistrată persoana juridică, fiind opozabilă de la această dată fată de orice persoană, inclusiv fată de membrii acelei persoane juridice.

(6) Dacă se invocă motive de nulitate absolută, dreptul la actiunea în constatarea nulitătii este imprescriptibil, iar cererea poate fi formulată de orice persoană interesată. Dispozitiile alin. (3)-(5) rămân aplicabile.

(7) Prevederile prezentului articol se aplică în măsura în care prin legi speciale nu se dispune altfel.

Art. 217

Suspendarea actelor atacate

(1) Odată cu intentarea actiunii în anulare, reclamantul poate cere instantei, pe cale de ordonantă presedintială, suspendarea executării actelor atacate.

(2) Pentru a încuviinta suspendarea, instanta îl poate obliga pe reclamant să depună o cautiune, în conditiile legii.

Art. 218

Participarea la circuitul civil

(1) Actele juridice făcute de organele de administrare ale persoanei juridice, în limitele puterilor ce le-au fost conferite, sunt actele persoanei juridice însesi.

(2) În raporturile cu tertii, persoana juridică este angajată prin actele organelor sale, chiar dacă aceste acte depăsesc puterea de reprezentare conferită prin actul de constituire sau statut, în afară de cazul în care ea dovedeste că tertii o cunosteau la data încheierii actului. Simpla publicare a actului de constituire sau a statutului persoanei juridice nu constituie dovada cunoasterii acestui fapt.

(3) Clauzele sau dispozitiile actului de constituire ori ale statutului, precum si hotărârile organelor statutare ale persoanei juridice care limitează sau lărgesc puterile conferite exclusiv de lege acestor organe sunt considerate nescrise, chiar dacă au fost publicate.

Art. 219
Răspunderea pentru fapte juridice

(1) Faptele licite sau ilicite săvârsite de organele persoanei juridice obligă însăsi persoana juridică, însă numai dacă ele au legătură cu atributiile sau cu scopul functiilor încredintate.

(2) Faptele ilicite atrag si răspunderea personală si solidară a celor care le-au săvârsit, atât fată de persoana juridică, cât si fată de terti.

Art. 220
Răspunderea membrilor organelor persoanei juridice

(1) Actiunea în răspundere împotriva administratorilor, cenzorilor, directorilor si a altor persoane care au actionat în calitate de membri ai organelor persoanei juridice, pentru prejudiciile cauzate persoanei juridice de către acestia prin încălcarea îndatoririlor stabilite în sarcina lor, apartine, în numele persoanei juridice, organului de conducere competent, care va decide cu majoritatea cerută de lege, iar în lipsă, cu majoritatea cerută de prevederile statutare.

(2) Hotărârea poate fi luată chiar dacă problema răspunderii persoanelor prevăzute la alin. (1) nu figurează pe ordinea de zi.

(3) Organul de conducere competent desemnează cu aceeasi majoritate persoana însărcinată să exercite actiunea în justitie.

(4) Dacă s-a hotărât introducerea actiunii în răspundere împotriva administratorilor, mandatul acestora încetează de drept si organul de conducere competent va proceda la înlocuirea lor.

(5) În cazul în care actiunea se introduce împotriva directorilor angajati în baza unui alt contract decât a unui contract individual de muncă, acestia sunt suspendati de drept din functie până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoresti.

§3. Dispozitii speciale

Art. 221
Răspunderea persoanelor juridice de drept public

Dacă prin lege nu se dispune altfel, persoanele juridice de drept public sunt obligate pentru faptele licite sau ilicite ale organelor lor, în aceleasi conditii ca persoanele juridice de drept privat.

Art. 222
Independenta patrimonială

Persoana juridică având în subordine o altă persoană juridică nu răspunde pentru neexecutarea obligatiilor acesteia din urmă si nici persoana juridică subordonată nu răspunde pentru persoana juridică fată de care este subordonată, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Art. 223
Statul si unitătile administrativ-teritoriale

(1) În raporturile civile în care se prezintă nemijlocit, în nume propriu, ca titular de drepturi si obligatii, statul participă prin Ministerul Finantelor Publice, afară de cazul în care legea stabileste un alt organ în acest sens.

(2) Dispozitiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător si unităților administrativ-teritoriale care participă la raporturile civile în nume propriu, prin organele prevăzute de lege.

Art. 224

Răspunderea civilă a statului si a unităților administrativ-teritoriale

(1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, statul nu răspunde decât în mod subsidiar pentru obligatiile organelor, autorităților si institutiilor publice care sunt persoane juridice si niciuna dintre aceste persoane juridice nu răspunde pentru obligatiile statului.

(2) Dispozitiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător si unităților administrativ-teritoriale care nu răspund decât în mod subsidiar pentru obligatiile organelor, institutiilor si serviciilor publice din subordinea acestora atunci când acestea au personalitate juridică.

CAPITOLUL IV
Identificarea persoanei juridice

Art. 225

Nationalitatea persoanei juridice

Sunt de nationalitate română toate persoanele juridice al căror sediu, potrivit actului de constituire sau statutului, este stabilit în România.

Art. 226

Denumirea persoanei juridice

(1) Persoana juridică poartă denumirea stabilită, în conditiile legii, prin actul de constituire sau prin statut.

(2) Odată cu înregistrarea persoanei juridice se vor trece în registrul public denumirea ei si celelalte atribute de identificare.

Art. 227

Sediul persoanei juridice

(1) Sediul persoanei juridice se stabileste potrivit actului de constituire sau statutului.

(2) În functie de obiectul de activitate, persoana juridică poate avea mai multe sedii cu caracter secundar pentru sucursalele, reprezentantele sale teritoriale si punctele de lucru. Dispozitiile art. 97 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 228

Schimbarea denumirii si sediului

Persoana juridică poate să îsi schimbe denumirea sau sediul, în conditiile prevăzute de lege.

Art. 229

Dovada denumirii si sediului

(1) În raporturile cu tertii, dovada denumirii si a sediului persoanei juridice se face cu mentiunile înscrise în registrele de publicitate sau de evidentă prevăzute de lege pentru persoana juridică respectivă.

(2) În lipsa acestor mentiuni, stabilirea sau schimbarea denumirii si a sediului nu va putea fi opusă altor persoane.

Art. 230

Alte atribute de identificare

În functie de specificul obiectului de activitate, persoana juridică mai poate avea si alte atribute de identificare, cum sunt numărul de înregistrare în registrul comertului sau într-un alt registru public, codul unic de înregistrare si alte elemente de identificare, în conditiile legii.

Art. 231

Mentiunile obligatorii

Toate documentele, indiferent de formă, care emană de la persoana juridică trebuie să cuprindă denumirea si sediul, precum si alte atribute de identificare, în cazurile prevăzute de lege, sub sanctiunea plătii de daune-interese persoanei prejudiciate.

CAPITOLUL V
Reorganizarea persoanei juridice

Art. 232

Notiunea

Reorganizarea persoanei juridice este operatiunea juridică în care pot fi implicate una sau mai multe persoane juridice si care are ca efecte înfiintarea, modificarea ori încetarea acestora.

Art. 233

Modurile de reorganizare

(1) Reorganizarea persoanei juridice se realizează prin fuziune, prin divizare sau prin transformare.

(2) Reorganizarea se face cu respectarea conditiilor prevăzute pentru dobândirea personalitătii juridice, în afară de cazurile în care prin lege, actul de constituire sau statut se dispune altfel.

Art. 234

Fuziunea

Fuziunea se face prin absorbtia unei persoane juridice de către o altă persoană juridică sau prin contopirea mai multor persoane juridice pentru a alcătui o persoană juridică nouă.

Art. 235

Efectele fuziunii

(1) În cazul absorbtiei, drepturile si obligatiile persoanei juridice absorbite se transferă în patrimoniul persoanei juridice care o absoarbe.

(2) În cazul contopirii persoanelor juridice, drepturile si obligatiile acestora se transferă în patrimoniul persoanei juridice nou-înfiintate.

Art. 236
Divizarea

(1) Divizarea poate fi totală sau partială.

(2) Divizarea totală se face prin împărtirea întregului patrimoniu al unei persoane juridice între două sau mai multe persoane juridice care există deja sau care se înfiintează prin divizare.

(3) Divizarea partială constă în desprinderea unei părti din patrimoniul unei persoane juridice, care continuă să existe, si în transmiterea acestei părti către una sau mai multe persoane juridice care există sau care se înfiintează în acest mod.

Art. 237
Efectele divizării

(1) Patrimoniul persoanei juridice care a încetat de a avea fiintă prin divizare se împarte în mod egal între persoanele juridice dobânditoare, dacă prin actul ce a dispus divizarea nu s-a stabilit o altă proportie.

(2) În cazul divizării partiale, când o parte din patrimoniul unei persoane juridice se desprinde si se transmite unei singure persoane juridice deja existente sau care se înfiintează în acest mod, reducerea patrimoniului persoanei juridice divizate este proportională cu partea transmisă.

(3) În cazul în care partea desprinsă se transmite mai multor persoane juridice deja existente sau care se înfiintează în acest mod, împărtirea patrimoniului între persoana juridică fată de care s-a făcut desprinderea si persoanele juridice dobânditoare se va face potrivit dispozitiilor alin. (2), iar între persoanele juridice dobânditoare, împărtirea părtii desprinse se va face potrivit dispozitiilor alin. (1), ce se vor aplica în mod corespunzător.

Art. 238
Întinderea răspunderii în caz de divizare

(1) În cazul divizării, fiecare dintre persoanele juridice dobânditoare va răspunde:

a) pentru obligatiile legate de bunurile care formează obiectul drepturilor dobândite sau păstrate integral;

b) pentru celelalte obligatii ale persoanei juridice divizate, proportional cu valoarea drepturilor dobândite sau păstrate, socotită după scăderea obligatiilor prevăzute la lit. a).

(2) Dacă o persoană juridică înfiintată în conditiile art. 194 alin. (1) lit. a) este supusă divizării, prin actul de reorganizare se va putea stabili si un alt mod de repartizare a obligatiilor decât acela prevăzut în prezentul articol.

Art. 239
Repartizarea contractelor în caz de divizare

În caz de divizare, contractele se vor repartiza, cu respectarea dispozitiilor art. 206 alin. (2), art. 237 si 238, astfel încât executarea fiecăruia dintre ele să se facă în întregime de către o singură persoană juridică dobânditoare, afară numai dacă aceasta nu este cu putintă.

Art. 240
Încetarea unor contracte

(1) În cazul contractelor încheiate în considerarea calitătii persoanei juridice supuse reorganizării, acestea nu îsi încetează efectele, cu exceptia cazului în care părtile au stipulat

expres contrariul sau mentinerea ori repartizarea contractului este conditionată de acordul părtii interesate.

(2) Dacă mentinerea sau repartizarea contractului este conditionată de acordul părtii interesate, aceasta va fi notificată sau, după caz, înstiintată prin scrisoare recomandată, cu confirmare de primire, pentru a-si da ori nu consimtământul în termen de 10 zile lucrătoare de la comunicarea notificării sau înstiintării. Lipsa de răspuns în acest termen echivalează cu refuzul de mentinere sau preluare a contractului de către persoana juridică succesoare.

Art. 241

Transformarea persoanei juridice

(1) Transformarea persoanei juridice intervine în cazurile prevăzute de lege, atunci când o persoană juridică îsi încetează existenta, concomitent cu înfiintarea, în locul ei, a unei alte persoane juridice.

(2) În cazul transformării, drepturile si obligatiile persoanei juridice care si-a încetat existenta se transferă în patrimoniul persoanei juridice nou-înfiintate, cu exceptia cazului în care prin actul prin care s-a dispus transformarea se prevede altfel. În aceste din urmă cazuri, dispozitiile art. 239, 240 si 243 rămân aplicabile.

Art. 242

Data transmiterii drepturilor si obligatiilor

(1) În cazul reorganizării persoanelor juridice supuse înregistrării, transmiterea drepturilor si obligatiilor se realizează atât între părti, cât si fată de terti, numai prin înregistrarea operatiunii si de la data acesteia.

(2) În ceea ce priveste celelalte persoane juridice nesupuse înregistrării, transmiterea drepturilor si obligatiilor, în cazurile prevăzute la alin. (1), se realizează atât între părti, cât si fată de terti, numai pe data aprobării de către organul competent a inventarului, a bilantului contabil întocmit în vederea predării-primirii, a evidentei si a repartizării tuturor contractelor în curs de executare, precum si a oricăror alte asemenea acte prevăzute de lege.

(3) În cazul bunurilor imobile care fac obiectul transmisiunii, dreptul de proprietate si celelalte drepturi reale se dobândesc numai prin înscrierea în cartea funciară, în baza actului de reorganizare încheiat în formă autentică sau, după caz, a actului administrativ prin care s-a dispus reorganizarea, în ambele situatii însotit, dacă este cazul, de certificatul de înregistrare a persoanei juridice nou-înfiintate.

Art. 243

Opozitiile

(1) Actele prin care s-a hotărât reorganizarea pot fi atacate, dacă prin lege nu se dispune altfel, prin opozitie, de către creditori si orice alte persoane interesate, în termen de 30 de zile de la data când au luat cunostintă de aprobarea reorganizării, dar nu mai târziu de un an de la data publicării acesteia, sau, după caz, de la data aprobării acesteia de către organul competent, potrivit legii.

(2) Opozitia suspendă executarea fată de oponenti până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoresti, în afară de cazul în care persoana juridică debitoare face dovada executării obligatiilor sau oferă garantii acceptate de creditori ori încheie cu acestia un acord pentru plata datoriilor.

(3) Opozitia se judecă în camera de consiliu, cu citarea părtilor, de către instanta competentă.

(4) Hotărârea pronuntată asupra opozitiei este supusă numai apelului.

CAPITOLUL VI
Încetarea persoanei juridice

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 244

Modurile de încetare

Persoana juridică încetează, după caz, prin constatarea ori declararea nulității, prin fuziune, divizare totală, transformare, dizolvare sau desfiintare ori printr-un alt mod prevăzut de actul constitutiv sau de lege.

SECTIUNEA a 2-a
Dizolvarea persoanei juridice

Art. 245

Dizolvarea persoanelor juridice de drept privat

Persoanele juridice de drept privat se dizolvă:

a) dacă termenul pentru care au fost constituite s-a împlinit;

b) dacă scopul a fost realizat ori nu mai poate fi îndeplinit;

c) dacă scopul pe care îl urmăresc sau mijloacele întrebuintate pentru realizarea acestuia au devenit contrare legii sau ordinii publice ori dacă ele urmăresc un alt scop decât cel declarat;

d) prin hotărârea organelor competente ale acestora;

e) prin orice alt mod prevăzut de lege, actul de constituire sau statut.

Art. 246

Dizolvarea persoanelor juridice de drept public

Persoanele juridice de drept public se dizolvă numai în cazurile si în conditiile anume prevăzute de lege.

Art. 247

Opozitiile

În cazul în care persoana juridică se dizolvă prin hotărârea organului competent, creditorii sau orice alte persoane interesate pot face opozitie, dispozitiile art. 243 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 248

Lichidarea

(1) Prin efectul dizolvării persoana juridică intră în lichidare în vederea valorificării activului si a plătii pasivului.

(2) Persoana juridică îsi păstrează capacitatea civilă pentru operatiunile necesare lichidării până la finalizarea acesteia.

(3) Dacă încetarea persoanei juridice are loc prin fuziune, transformare sau prin divizare totală, nu se declansează procedura lichidării.

Art. 249

Destinatia bunurilor rămase după lichidare

(1) Oricare ar fi cauzele dizolvării, bunurile persoanei juridice rămase după lichidare vor primi destinatia stabilită în actul de constituire sau statut ori destinatia stabilită în hotărârea organului competent luată înainte de dizolvare.

(2) În lipsa unei asemenea prevederi în actul de constituire sau statut ori în lipsa unei hotărâri luate în conditiile alin. (1), precum si în cazul în care prevederea sau hotărârea este contrară legii sau ordinii publice, la propunerea lichidatorului, bunurile rămase după lichidare se atribuie de instanta competentă, prin hotărâre supusă numai apelului, unei persoane juridice cu scop identic sau asemănător, dacă prin lege nu se prevede altfel. Atunci când există mai multe astfel de persoane juridice, lichidatorul propune cel putin 3 persoane juridice, caz în care bunurile se atribuie prin tragere la sorti.

(3) În cazul în care persoana juridică a fost dizolvată pentru motivele prevăzute la art. 245 lit. d), precum si în cazul în care nicio persoană juridică nu este de acord cu preluarea bunurilor rămase după lichidare în conditiile alin. (2), acestea vor trece în proprietatea comunei, orasului sau municipiului în a cărui rază teritorială se află bunurile.

(4) În toate cazurile, transmiterea dreptului de proprietate asupra bunurilor rămase după lichidare are loc la data preluării lor de către beneficiari, dacă prin lege nu se prevede altfel. Procesul-verbal de predare-primire si hotărârea judecătorească rămasă definitivă, în cazurile prevăzute la alin. (2) ori (3), constituie titlu de proprietate sau, după caz, pot servi drept temei juridic pentru intabularea în cartea funciară. În cazul bunurilor imobile, dispozitiile art. 1244 si cele în materie de carte funciară rămân aplicabile.

SECTIUNEA a 3-a

Dispozitii speciale

Art. 250

Desfiintarea unor persoane juridice

(1) Persoanele juridice înfiintate de către autoritătile publice centrale sau locale, nesupuse dizolvării, pot fi desfiintate prin hotărârea organului care le-a înfiintat.

(2) În acest caz, dacă organul competent nu a dispus altfel, drepturile si obligatiile persoanei juridice desfiintate se transferă persoanei juridice dobânditoare, proportional cu valoarea bunurilor transmise acesteia, tinându-se însă seama si de natura obligatiilor respective.

Art. 251

Data încetării personalitătii juridice

(1) Persoanele juridice supuse înregistrării încetează la data radierii din registrele în care au fost înscrise.

(2) Celelalte persoane juridice încetează la data actului prin care s-a dispus încetarea sau, după caz, la data îndeplinirii oricărei alte cerinte prevăzute de lege.

TITLUL V

Apărarea drepturilor nepatrimoniale

Art. 252

Ocrotirea personalității umane

Orice persoană fizică are dreptul la ocrotirea valorilor intrinseci fiintei umane, cum sunt viata, sănătatea, integritatea fizică si psihică, demnitatea, intimitatea vietii private, libertatea de constiintă, creatia stiintifică, artistică, literară sau tehnică.

Art. 253

Mijloacele de apărare

(1) Persoana fizică ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost încălcate ori amenintate poate cere oricând instantei:

a) interzicerea săvârsirii faptei ilicite, dacă aceasta este iminentă;

b) încetarea încălcării si interzicerea pentru viitor, dacă aceasta durează încă;

c) constatarea caracterului ilicit al faptei săvârsite, dacă tulburarea pe care a produs-o subzistă.

(2) Prin exceptie de la prevederile alin. (1), în cazul încălcării drepturilor nepatrimoniale prin exercitarea dreptului la libera exprimare, instanta poate dispune numai măsurile prevăzute la alin. (1) lit. b) si c).

(3) Totodată, cel care a suferit o încălcare a unor asemenea drepturi poate cere instantei să îl oblige pe autorul faptei să îndeplinească orice măsuri socotite necesare de către instantă spre a ajunge la restabilirea dreptului atins, cum sunt:

a) obligarea autorului, pe cheltuiala sa, la publicarea hotărârii de condamnare;

b) orice alte măsuri necesare pentru încetarea faptei ilicite sau pentru repararea prejudiciului cauzat.

(4) De asemenea, persoana prejudiciată poate cere despăgubiri sau, după caz, o reparatie patrimonială pentru prejudiciul, chiar nepatrimonial, ce i-a fost cauzat, dacă vătămarea este imputabilă autorului faptei prejudiciabile. În aceste cazuri, dreptul la actiune este supus prescriptiei extinctive.

Art. 254

Apărarea dreptului la nume

(1) Cel al cărui nume este contestat poate să ceară instantei judecătoresti recunoasterea dreptului său la acel nume.

(2) De asemenea, cel care este lezat prin uzurparea, în tot sau în parte, a numelui său poate să ceară oricând instantei judecătoresti să dispună încetarea acestei atingeri nelegitime.

(3) Dispozitiile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, si apărării dreptului la pseudonim, ales în conditiile legii.

Art. 255

Măsurile provizorii

(1) Dacă persoana care se consideră lezată face dovada credibilă că drepturile sale nepatrimoniale fac obiectul unei actiuni ilicite, actuale sau iminente si că această actiune riscă să îi cauzeze un prejudiciu greu de reparat, poate să ceară instantei judecătoresti luarea unor măsuri provizorii.

(2) Instanta judecătorească poate să dispună în special:

a) interzicerea încălcării sau încetarea ei provizorie;

b) luarea măsurilor necesare pentru a asigura conservarea probelor.

(3) În cazul prejudiciilor aduse prin mijloacele presei scrise sau audiovizuale, instanta judecătorească nu poate să dispună încetarea, cu titlu provizoriu, a actiunii prejudiciabile decât dacă prejudiciile cauzate reclamantului sunt grave, dacă actiunea nu este în mod evident justificată, potrivit art. 75, si dacă măsura luată de instantă nu apare ca fiind disproportionată în raport cu prejudiciile cauzate. Dispozitiile art. 253 alin. (2) rămân aplicabile.

(4) Instanta solutionează cererea potrivit dispozitiilor privitoare la ordonanta presedintială, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care cererea este formulată înainte de introducerea actiunii de fond, prin hotărârea prin care s-a dispus măsura provizorie se va fixa si termenul în care actiunea în fond trebuie să fie introdusă, sub sanctiunea încetării de drept a acelei măsuri. Dispozitiile alin. (6) sunt aplicabile.

(5) Dacă măsurile luate sunt de natură să producă un prejudiciu părtii adverse, instanta îl poate obliga pe reclamant să dea o cautiune în cuantumul fixat de aceasta, sub sanctiunea încetării de drept a măsurii dispuse.

(6) Măsurile luate potrivit prezentului articol anterior introducerii actiunii în justitie pentru apărarea dreptului nepatrimonial încălcat încetează de drept, dacă reclamantul nu a sesizat instanta în termenul fixat de aceasta, dar nu mai târziu de 30 de zile de la luarea acestora.

(7) Reclamantul este tinut să repare, la cererea părtii interesate, prejudiciul cauzat prin măsurile provizorii luate, dacă actiunea de fond este respinsă ca neîntemeiată. Cu toate acestea, dacă reclamantul nu a fost în culpă ori a avut o culpă usoară, instanta, în raport cu circumstantele concrete, poate fie să refuze obligarea sa la despăgubirile cerute de partea adversă, fie să dispună reducerea acestora.

(8) Dacă partea adversă nu solicită daune-interese, instanta va dispune eliberarea cautiunii, la cererea reclamantului, prin hotărâre dată cu citarea părtilor. Cererea se judecă potrivit dispozitiilor privitoare la ordonanta presedintială, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care pârâtul se opune la eliberarea cautiunii, instanta va fixa un termen în vederea introducerii actiunii de fond, care nu poate fi mai lung de 30 de zile de la data pronuntării hotărârii, sub sanctiunea încetării de drept a măsurii de indisponibilizare a sumei depuse cu titlu de cautiune.

Art. 256

Decesul titularului dreptului nepatrimonial

(1) Actiunea pentru restabilirea dreptului nepatrimonial încălcat poate fi continuată sau pornită, după moartea persoanei vătămate, de către sotul supravietuitor, de oricare dintre rudele în linie dreaptă ale persoanei decedate, precum si de oricare dintre rudele sale colaterale până la gradul al patrulea inclusiv.

(2) Actiunea pentru restabilirea integrității memoriei unei persoane decedate poate fi pornită de cei prevăzuti la alin. (1).

Art. 257

Apărarea drepturilor nepatrimoniale ale persoanei juridice

Dispozitiile prezentului titlu se aplică prin asemănare si drepturilor nepatrimoniale ale persoanelor juridice.

CARTEA a II-a)

Despre familie

TITLUL I
Dispozitii generale

Art. 258
Familia

(1) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimtită între soti, pe egalitatea acestora, precum si pe dreptul si îndatorirea părintilor de a asigura cresterea si educarea copiilor lor.

(2) Familia are dreptul la ocrotire din partea societătii si a statului.

(3) Statul este obligat să sprijine, prin măsuri economice si sociale, încheierea căsătoriei, precum si dezvoltarea si consolidarea familiei.

(4) În sensul prezentului Cod civil, prin soti se întelege bărbatul si femeia uniti prin căsătorie.

Art. 259
Căsătoria

(1) Căsătoria este uniunea liber consimtită între un bărbat si o femeie, încheiată în conditiile legii.

(2) Bărbatul si femeia au dreptul de a se căsători în scopul de a întemeia o familie.

(3) Celebrarea religioasă a căsătoriei poate fi făcută numai după încheierea căsătoriei civile.

(4) Conditiile de încheiere si cauzele de nulitate ale căsătoriei se stabilesc prin prezentul Cod civil.

(5) Căsătoria încetează prin decesul sau prin declararea judecătorească a mortii unuia dintre soti.

(6) Căsătoria poate fi desfăcută prin divort, în conditiile legii.

Art. 260
Egalitatea în drepturi a copiilor

Copiii din afara căsătoriei sunt egali în fata legii cu cei din căsătorie, precum si cu cei adoptati.

Art. 261
Îndatorirea părintilor

Părintii sunt cei care au, în primul rând, îndatorirea de crestere si educare a copiilor lor minori.

Art. 262
Relatiile dintre părinti si copii

(1) Copilul nu poate fi separat de părintii săi fără încuviintarea acestora, cu exceptia cazurilor prevăzute de lege.

(2) Copilul care nu locuieste la părintii săi sau, după caz, la unul dintre ei are dreptul de a avea legături personale cu acestia. Exercitiul acestui drept nu poate fi limitat decât în conditiile prevăzute de lege, pentru motive temeinice, luând în considerare interesul superior al copilului.

Art. 263

Principiul interesului superior al copilului

(1) Orice măsură privitoare la copil, indiferent de autorul ei, trebuie să fie luată cu respectarea interesului superior al copilului.

(2) Pentru rezolvarea cererilor care se referă la copii, autoritătile competente sunt datoare să dea toate îndrumările necesare pentru ca părtile să recurgă la metodele de solutionare a conflictelor pe cale amiabilă.

(3) Procedurile referitoare la relatiile dintre părinti si copii trebuie să garanteze că dorintele si interesele părintilor referitoare la copii pot fi aduse la cunostinta autoritătilor si că acestea tin cont de ele în hotărârile pe care le iau.

(4) Procedurile privitoare la copii trebuie să se desfăsoare într-un timp rezonabil, astfel încât interesul superior al copilului si relatiile de familie să nu fie afectate.

(5) În sensul prevederilor legale privind protectia copilului, prin copil se întelege persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani si nici nu a dobândit capacitatea deplină de exercitiu, potrivit legii.

Art. 264

Ascultarea copilului

(1) În procedurile administrative sau judiciare care îl privesc, ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie. Cu toate acestea, poate fi ascultat si copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani, dacă autoritatea competentă consideră că acest lucru este necesar pentru solutionarea cauzei.

(2) Dreptul de a fi ascultat presupune posibilitatea copilului de a cere si a primi orice informatie, potrivit cu vârsta sa, de a-si exprima opinia si de a fi informat asupra consecintelor pe care le poate avea aceasta, dacă este respectată, precum si asupra consecintelor oricărei decizii care îl priveste.

(3) Orice copil poate cere să fie ascultat, potrivit prevederilor alin. (1) si (2). Respingerea cererii de către autoritatea competentă trebuie motivată.

(4) Opiniile copilului ascultat vor fi luate în considerare în raport cu vârsta si cu gradul său de maturitate.

(5) Dispozitiile legale speciale privind consimtământul sau prezenta copilului, în procedurile care îl privesc, precum si prevederile referitoare la desemnarea de către instantă a unui reprezentant în caz de conflict de interese rămân aplicabile.

Art. 265

Instanta competentă

Toate măsurile date prin prezenta carte în competenta instantei judecătoresti, toate litigiile privind aplicarea dispozitiilor prezentei cărti, precum si măsurile de ocrotire a copilului prevăzute în legi speciale sunt de competenta instantei de tutelă. Dispozitiile art. 107 sunt aplicabile în mod corespunzător.

TITLUL II
Căsătoria

CAPITOLUL I
Logodna

Art. 266
Încheierea logodnei

(1) Logodna este promisiunea reciprocă de a încheia căsătoria.

(2) Dispozitiile privind conditiile de fond pentru încheierea căsătoriei sunt aplicabile în mod corespunzător, cu exceptia avizului medical si a autorizării instantei de tutelă.

(3) Încheierea logodnei nu este supusă niciunei formalităti si poate fi dovedită cu orice mijloc de probă.

(4) Încheierea căsătoriei nu este conditionată de încheierea logodnei.

(5) Logodna se poate încheia doar între bărbat si femeie.

Art. 267
Ruperea logodnei

(1) Logodnicul care rupe logodna nu poate fi constrâns să încheie căsătoria.

(2) Clauza penală stipulată pentru ruperea logodnei este considerată nescrisă.

(3) Ruperea logodnei nu este supusă niciunei formalităti si poate fi dovedită cu orice mijloc de probă.

Art. 268
Restituirea darurilor

(1) În cazul ruperii logodnei, sunt supuse restituirii darurile pe care logodnicii le-au primit în considerarea logodnei sau, pe durata acesteia, în vederea căsătoriei, cu exceptia darurilor obisnuite.

(2) Darurile se restituie în natură sau, dacă aceasta nu mai este cu putintă, în măsura îmbogătirii.

(3) Obligatia de restituire nu există dacă logodna a încetat prin moartea unuia dintre logodnici.

Art. 269
Răspunderea pentru ruperea logodnei

(1) Partea care rupe logodna în mod abuziv poate fi obligată la despăgubiri pentru cheltuielile făcute sau contractate în vederea căsătoriei, în măsura în care au fost potrivite cu împrejurările, precum si pentru orice alte prejudicii cauzate.

(2) Partea care, în mod culpabil, l-a determinat pe celălalt să rupă logodna poate fi obligată la despăgubiri în conditiile alin. (1).

Art. 270
Termenul de prescriptie

Dreptul la actiune întemeiat pe dispozitiile art. 268 si 269 se prescrie într-un an de la ruperea logodnei.

CAPITOLUL II
Încheierea căsătoriei

SECTIUNEA 1
Conditiile de fond pentru încheierea căsătoriei

Art. 271
Consimtământul la căsătorie
Căsătoria se încheie între bărbat si femeie prin consimtământul personal si liber al acestora.

Art. 272
Vârsta matrimonială
(1) Căsătoria se poate încheia dacă viitorii soti au împlinit vârsta de 18 ani.
(2) Pentru motive temeinice, minorul care a împlinit vârsta de 16 ani se poate căsători în temeiul unui aviz medical, cu încuviintarea părintilor săi sau, după caz, a tutorelui si cu autorizarea instantei de tutelă în a cărei circumscriptie minorul îsi are domiciliul. În cazul în care unul dintre părinti refuză să încuviinteze căsătoria, instanta de tutelă hotărăste si asupra acestei divergente, având în vedere interesul superior al copilului.
(3) Dacă unul dintre părinti este decedat sau se află în imposibilitate de a-si manifesta vointa, încuviintarea celuilalt părinte este suficientă.
(4) De asemenea, în conditiile art. 398, este suficientă încuviintarea părintelui care exercită autoritatea părintească.
(5) Dacă nu există nici părinti, nici tutore care să poată încuviinta căsătoria, este necesară încuviintarea persoanei sau a autorităţii care a fost abilitată să exercite drepturile părintesti.

Art. 273
Bigamia
Este interzisă încheierea unei noi căsătorii de către persoana care este căsătorită.

Art. 274
Interzicerea căsătoriei între rude
(1) Este interzisă încheierea căsătoriei între rudele în linie dreaptă, precum si între cele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv.
(2) Pentru motive temeinice, căsătoria între rudele în linie colaterală de gradul al patrulea poate fi autorizată de instanta de tutelă în a cărei circumscriptie îsi are domiciliul cel care cere încuviintarea. Instanta se va putea pronunta pe baza unui aviz medical special dat în acest sens.
(3) În cazul adoptiei, dispozitiile alin. (1) si (2) sunt aplicabile atât între cei care au devenit rude prin adoptie, cât si între cei a căror rudenie firească a încetat prin efectul adoptiei.

Art. 275
Interzicerea căsătoriei între tutore si persoana minoră
Căsătoria este oprită între tutore si persoana minoră care se află sub tutela sa.

Art. 276
Alienatia si debilitatea mintală*)
Este interzis să se căsătorească alienatul mintal si debilul mintal.

Art. 277
Interzicerea sau echivalarea unor forme de convietuire cu căsătoria
(1) Este interzisă căsătoria dintre persoane de acelasi sex.

(2) Căsătoriile dintre persoane de acelasi sex încheiate sau contractate în străinătate fie de cetăteni români, fie de cetăteni străini nu sunt recunoscute în România.

(3) Parteneriatele civile dintre persoane de sex opus sau de acelasi sex încheiate sau contractate în străinătate fie de cetăteni români, fie de cetăteni străini nu sunt recunoscute în România.

(4) Dispozitiile legale privind libera circulatie pe teritoriul României a cetătenilor statelor membre ale Uniunii Europene si Spatiului Economic European rămân aplicabile.

SECTIUNEA a 2-a

Formalitătile pentru încheierea căsătoriei

Art. 278

Comunicarea stării de sănătate

Căsătoria nu se încheie dacă viitorii soti nu declară că si-au comunicat reciproc starea sănătătii lor. Dispozitiile legale prin care este oprită căsătoria celor care suferă de anumite boli rămân aplicabile.

Art. 279

Locul încheierii căsătoriei

(1) Căsătoria se celebrează de către ofiterul de stare civilă, la sediul primăriei.

(2) Prin exceptie, căsătoria se poate celebra, cu aprobarea primarului, de către un ofiter de stare civilă de la o altă primărie decât cea în a cărei rază teritorială domiciliază sau îsi au resedinta viitorii soti, cu obligativitatea înstiintării primăriei de domiciliu sau de resedintă a viitorilor soti, în vederea publicării.

Art. 280

Declaratia de căsătorie

(1) Cei care vor să se căsătorească vor face personal declaratia de căsătorie, potrivit legii, la primăria unde urmează a se încheia căsătoria.

(2) În cazurile prevăzute de lege, declaratia de căsătorie se poate face si în afara sediului primăriei.

(3) Atunci când viitorul sot este minor, părintii sau, după caz, tutorele vor face personal o declaratie prin care încuviintează încheierea căsătoriei. Dispozitiile art. 272 alin. (5) rămân aplicabile.

(4) Dacă unul dintre viitorii soti, părintii sau tutorele nu se află în localitatea unde urmează a se încheia căsătoria, ei pot face declaratia la primăria în a cărei rază teritorială îsi au domiciliul sau resedinta, care o transmite, în termen de 48 de ore, la primăria unde urmează a se încheia căsătoria.

Art. 281

Continutul declaratiei de căsătorie

(1) În declaratia de căsătorie, viitorii soti vor arăta că nu există niciun impediment legal la căsătorie si vor mentiona numele de familie pe care îl vor purta în timpul căsătoriei, precum si regimul matrimonial ales.

(2) Odată cu declaratia de căsătorie ei vor prezenta dovezile cerute de lege pentru încheierea căsătoriei.

Art. 282
Alegerea numelui de familie
Viitorii soti pot conveni să își păstreze numele dinaintea căsătoriei, să ia numele oricăruia dintre ei sau numele lor reunite. De asemenea, un sot poate să își păstreze numele de dinaintea căsătoriei, iar celălalt să poarte numele lor reunite.

Art. 283
Publicitatea declaratiei de căsătorie
(1) În aceeasi zi cu primirea declaratiei de căsătorie, ofiterul de stare civilă dispune publicarea acesteia, prin afisarea în extras, într-un loc special amenajat la sediul primăriei si pe pagina de internet a acesteia unde urmează să se încheie căsătoria si, după caz, la sediul primăriei unde celălalt sot își are domiciliul sau resedinta.
(2) Extrasul din declaratia de căsătorie cuprinde, în mod obligatoriu: data afisării, datele de stare civilă ale viitorilor soti si, după caz, încuviintarea părintilor sau a tutorelui, precum si înstiintarea că orice persoană poate face opozitie la căsătorie, în termen de 10 zile de la data afisării.
(3) Căsătoria se încheie după 10 zile de la afisarea declaratiei de căsătorie, termen în care se cuprind atât data afisării, cât si data încheierii căsătoriei.
(4) Primarul municipiului, al sectorului municipiului Bucuresti, al orasului sau al comunei unde urmează a se încheia căsătoria poate să încuviinteze, pentru motive temeinice, încheierea căsătoriei înainte de împlinirea termenului prevăzut la alin. (3).

Art. 284
Reînnoirea declaratiei de căsătorie
În cazul în care căsătoria nu s-a încheiat în termen de 30 de zile de la data afisării declaratiei de căsătorie sau dacă viitorii soti doresc să modifice declaratia initială, trebuie să se facă o nouă declaratie de căsătorie si să se dispună publicarea acesteia.

Art. 285
Opozitia la căsătorie
(1) Orice persoană poate face opozitie la căsătorie, dacă există un impediment legal sau dacă alte cerinte ale legii nu sunt îndeplinite.
(2) Opozitia la căsătorie se face numai în scris, cu arătarea dovezilor pe care se întemeiază.

Art. 286
Refuzul celebrării căsătoriei
Ofiterul de stare civilă refuză să celebreze căsătoria dacă, pe baza verificărilor pe care este obligat să le efectueze, a opozitiilor primite sau a informatiilor pe care le detine, în măsura în care acestea din urmă sunt notorii, constată că nu sunt îndeplinite conditiile prevăzute de lege.

Art. 287
Celebrarea căsătoriei

(1) Viitorii soti sunt obligati să se prezinte împreună la sediul primăriei, pentru a-si da consimtământul la căsătorie în mod public, în prezenta a 2 martori, în fata ofiterului de stare civilă.

(2) Cu toate acestea, în cazurile prevăzute de lege, ofiterul de stare civilă poate celebra căsătoria si în afara sediului serviciului de stare civilă, cu respectarea celorlalte conditii mentionate la alin. (1).

(3) Persoanele care apartin minoritătilor nationale pot solicita celebrarea căsătoriei în limba lor maternă, cu conditia ca ofiterul de stare civilă sau cel care oficiază căsătoria să cunoască această limbă.

Art. 288
Martorii la căsătorie

(1) Martorii atestă faptul că sotii si-au exprimat consimtământul potrivit art. 287.

(2) Nu pot fi martori la încheierea căsătoriei incapabilii, precum si cei care din cauza unei deficiente psihice sau fizice nu sunt apti să ateste faptele prevăzute la alin. (1).

(3) Martorii pot fi si rude sau afini, indiferent de grad, cu oricare dintre viitorii soti.

Art. 289
Momentul încheierii căsătoriei

Căsătoria este încheiată în momentul în care, după ce ia consimtământul fiecăruia dintre viitorii soti, ofiterul de stare civilă îi declară căsătoriti.

CAPITOLUL III
Formalităti ulterioare încheierii căsătoriei

Art. 290
Actul de căsătorie

După încheierea căsătoriei, ofiterul de stare civilă întocmeste, de îndată, în registrul actelor de stare civilă, actul de căsătorie, care se semnează de către soti, de cei 2 martori si de către ofiterul de stare civilă.

Art. 291
Formalitătile privind regimul matrimonial

Ofiterul de stare civilă face mentiune pe actul de căsătorie despre regimul matrimonial ales. El are obligatia ca, din oficiu si de îndată, să comunice la registrul prevăzut la art. 334 alin. (1), precum si, după caz, notarului public care a autentificat conventia matrimonială o copie de pe actul de căsătorie.

Art. 292
Dovada căsătoriei

(1) Căsătoria se dovedeste cu actul de căsătorie si prin certificatul de căsătorie eliberat pe baza acestuia.

(2) Cu toate acestea, în situatiile prevăzute de lege, căsătoria se poate dovedi cu orice mijloc de probă.

CAPITOLUL IV

Nulitatea căsătoriei

SECTIUNEA 1
Nulitatea absolută a căsătoriei

Art. 293
Cazurile de nulitate absolută

(1) Este lovită de nulitate absolută căsătoria încheiată cu încălcarea dispozitiilor prevăzute la art. 271, 273, 274, 276 si art. 287 alin. (1).

(2) În cazul în care sotul unei persoane declarate moarte s-a recăsătorit si, după aceasta, hotărârea declarativă de moarte este anulată, noua căsătorie rămâne valabilă, dacă sotul celui declarat mort a fost de bună-credintă. Prima căsătorie se consideră desfăcută pe data încheierii noii căsătorii.

Art. 294
Lipsa vârstei matrimoniale

(1) Căsătoria încheiată de minorul care nu a împlinit vârsta de 16 ani este lovită de nulitate absolută.

(2) Cu toate acestea, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoresti, ambii soti au împlinit vârsta de 18 ani sau dacă sotia a născut ori a rămas însărcinată.

Art. 295
Căsătoria fictivă

(1) Căsătoria încheiată în alte scopuri decât acela de a întemeia o familie este lovită de nulitate absolută.

(2) Cu toate acestea, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoresti, a intervenit convietuirea sotilor, sotia a născut sau a rămas însărcinată ori au trecut 2 ani de la încheierea căsătoriei.

Art. 296
Persoanele care pot invoca nulitatea absolută

Orice persoană interesată poate introduce actiunea în constatarea nulitătii absolute a căsătoriei. Cu toate acestea, procurorul nu poate introduce actiunea după încetarea sau desfacerea căsătoriei, cu exceptia cazului în care ar actiona pentru apărarea drepturilor minorilor sau a persoanelor puse sub interdictie.

SECTIUNEA a 2-a
Nulitatea relativă a căsătoriei

Art. 297
Lipsa încuviintărilor cerute de lege

(1) Este anulabilă căsătoria încheiată fără încuviintările sau autorizarea prevăzute la art. 272 alin. (2), (4) si (5).

(2) Anulabilitatea poate fi invocată numai de cel a cărui încuviintare era necesară. Dispozitiile art. 46 alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

Art. 298
Viciile de consimtământ
(1) Căsătoria poate fi anulată la cererea sotului al cărui consimtământ a fost viciat prin eroare, prin dol sau prin violentă.
(2) Eroarea constituie viciu de consimtământ numai atunci când priveste identitatea fizică a viitorului sot.

Art. 299
Lipsa discernământului
Este anulabilă căsătoria încheiată de persoana lipsită vremelnic de discernământ.

Art. 300
Existenta tutelei
Căsătoria încheiată între tutore si persoana minoră aflată sub tutela sa este lovită de nulitate relativă.

Art. 301
Termenul de prescriptie
(1) Anularea căsătoriei poate fi cerută în termen de 6 luni.
(2) În cazul prevăzut la art. 297, termenul curge de la data la care cei a căror încuviintare sau autorizare era necesară pentru încheierea căsătoriei au luat cunostintă de aceasta.
(3) În cazul nulitătii pentru vicii de consimtământ ori pentru lipsa discernământului, termenul curge de la data încetării violentei sau, după caz, de la data la care cel interesat a cunoscut dolul, eroarea ori lipsa vremelnică a discernământului.
(4) În cazul prevăzut la art. 300, termenul curge de la data încheierii căsătoriei.

Art. 302
Caracterul personal al actiunii
Dreptul la actiunea în anulare nu se transmite mostenitorilor. Cu toate acestea, dacă actiunea a fost pornită de către unul dintre soti, ea poate fi continuată de către oricare dintre mostenitorii săi.

Art. 303
Acoperirea nulitătii
(1) În cazurile prevăzute la art. 272 alin. (2), (4) si (5), anulabilitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoresti, s-au obtinut încuviintările si autorizarea cerute de lege.
(2) Căsătoria nu poate fi anulată dacă sotii au convietuit timp de 6 luni de la data încetării violentei sau de la data descoperirii dolului, a erorii ori a lipsei vremelnice a facultătilor mintale.
(3) În toate cazurile, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, între timp, ambii soti au împlinit vârsta de 18 ani sau dacă sotia a născut ori a rămas însărcinată.

SECTIUNEA a 3-a
Efectele nulitătii căsătoriei

Art. 304

Căsătoria putativă

(1) Sotul de bună-credintă la încheierea unei căsătorii nule sau anulate păstrează, până la data când hotărârea judecătorească rămâne definitivă, situatia unui sot dintr-o căsătorie valabilă.

(2) În situatia prevăzută la alin. (1), raporturile patrimoniale dintre fostii soti sunt supuse, prin asemănare, dispozitiilor privitoare la divort.

Art. 305

Situatia copiilor

(1) Nulitatea căsătoriei nu are niciun efect în privinta copiilor, care păstrează situatia de copii din căsătorie.

(2) În ceea ce priveste drepturile si obligatiile dintre părinti si copii se aplică, prin asemănare, dispozitiile privitoare la divort.

Art. 306

Opozabilitatea hotărârii judecătoresti

(1) Hotărârea judecătorească de constatare a nulitătii sau de anulare a căsătoriei este opozabilă tertelor persoane, în conditiile legii. Dispozitiile art. 291, 334 si 335 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Nulitatea căsătoriei nu poate fi opusă unei terte persoane împotriva unui act încheiat anterior de aceasta cu unul dintre soti, în afară de cazul în care au fost îndeplinite formalitătile de publicitate prevăzute de lege cu privire la actiunea în constatarea nulitătii ori în anulare sau tertul a cunoscut, pe altă cale, înainte de încheierea actului, cauza de nulitate a căsătoriei. Dispozitiile art. 291, 334 si 335 sunt aplicabile în mod corespunzător si publicitătii actiunii în constatarea nulitătii sau în anularea căsătoriei.

CAPITOLUL V

Drepturile si îndatoririle personale ale sotilor

Art. 307

Reglementarea raporturilor personale dintre soti

Dispozitiile prezentului capitol se aplică raporturilor personale dintre soti, oricare ar fi regimul lor matrimonial.

Art. 308

Luarea deciziilor de către soti

Sotii hotărăsc de comun acord în tot ceea ce priveste căsătoria.

Art. 309

Îndatoririle sotilor

(1) Sotii îsi datorează reciproc respect, fidelitate si sprijin moral.

(2) Ei au îndatorirea de a locui împreună. Pentru motive temeinice, ei pot hotărî să locuiască separat.

Art. 310

Independenta sotilor

Un sot nu are dreptul să cenzureze corespondenta, relatiile sociale sau alegerea profesiei celuilalt sot.

Art. 311
Schimbarea numelui de familie

(1) Sotii sunt obligati să poarte numele declarat la încheierea căsătoriei.

(2) Dacă sotii au convenit să poarte în timpul căsătoriei un nume comun si l-au declarat potrivit dispozitiilor art. 281, unul dintre soti nu poate cere schimbarea acestui nume pe cale administrativă decât cu consimtământul celuilalt sot.

CAPITOLUL VI
Drepturile si obligatiile patrimoniale ale sotilor

SECTIUNEA 1
Dispozitii comune

§1. Despre regimul matrimonial în general

Art. 312
Regimurile matrimoniale

(1) Viitorii soti pot alege ca regim matrimonial: comunitatea legală, separatia de bunuri sau comunitatea conventională.

(2) Indiferent de regimul matrimonial ales, nu se poate deroga de la dispozitiile prezentei sectiuni, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 313
Efectele regimului matrimonial

(1) Între soti, regimul matrimonial produce efecte numai din ziua încheierii căsătoriei.

(2) Fată de terti, regimul matrimonial este opozabil de la data îndeplinirii formalitătilor de publicitate prevăzute de lege, afară de cazul în care acestia l-au cunoscut pe altă cale.

(3) Neîndeplinirea formalitătilor de publicitate face ca sotii să fie considerati, în raport cu tertii de bună-credintă, ca fiind căsătoriti sub regimul matrimonial al comunitătii legale.

Art. 314
Mandatul conventional

Un sot poate să dea mandat celuilalt sot să îl reprezinte pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial.

Art. 315
Mandatul judiciar

(1) În cazul în care unul dintre soti se află în imposibilitate de a-si manifesta vointa, celălalt sot poate cere instantei de tutelă încuviintarea de a-l reprezenta pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial. Prin hotărârea pronuntată se stabilesc conditiile, limitele si perioada de valabilitate a acestui mandat.

(2) În afara altor cazuri prevăzute de lege, mandatul încetează atunci când sotul reprezentat nu se mai află în situatia prevăzută la alin. (1) sau când este numit un tutore ori, după caz, un curator.

(3) Dispozitiile art. 346 si 347 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 316

Actele de dispozitie care pun în pericol grav interesele familiei

(1) În mod exceptional, dacă unul dintre soti încheie acte juridice prin care pune în pericol grav interesele familiei, celălalt sot poate cere instantei de tutelă ca, pentru o durată determinată, dreptul de a dispune de anumite bunuri să poată fi exercitat numai cu consimtământul său expres. Durata acestei măsuri poate fi prelungită, fără însă a se depăsi în total 2 ani. Hotărârea de încuviintare a măsurii se comunică în vederea efectuării formalitătilor de publicitate imobiliară sau mobiliară, după caz.

(2) Actele încheiate cu nerespectarea hotărârii judecătoresti sunt anulabile. Dreptul la actiune se prescrie în termen de un an, care începe să curgă de la data când sotul vătămat a luat cunostintă de existenta actului.

(3) Dispozitiile art. 346 si 347 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 317

Independenta patrimonială a sotilor

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, fiecare sot poate să încheie orice acte juridice cu celălalt sot sau cu terte persoane.

(2) Fiecare sot poate să facă singur, fără consimtământul celuilalt, depozite bancare, precum si orice alte operatiuni în legătură cu acestea.

(3) În raport cu institutia de credit, sotul titular al contului are, chiar si după desfacerea sau încetarea căsătoriei, dreptul de a dispune de fondurile depuse, dacă prin hotărâre judecătorească executorie nu s-a decis altfel.

Art. 318

Dreptul la informare

(1) Fiecare sot poate să îi ceară celuilalt să îl informeze cu privire la bunurile, veniturile si datoriile sale, iar în caz de refuz nejustificat, se poate adresa instantei de tutelă.

(2) Instanta poate să îl oblige pe sotul celui care a sesizat-o sau pe orice tert să furnizeze informatiile cerute si să depună probele necesare în acest sens.

(3) Tertii pot să refuze furnizarea informatiilor cerute atunci când, potrivit legii, refuzul este justificat de păstrarea secretului profesional.

(4) Atunci când informatiile solicitate de un sot pot fi obtinute, potrivit legii, numai la cererea celuilalt sot, refuzul acestuia de a le solicita naste prezumtia relativă că sustinerile sotului reclamant sunt adevărate.

Art. 319

Încetarea regimului matrimonial

(1) Regimul matrimonial încetează prin constatarea nulitătii, anularea, desfacerea sau încetarea căsătoriei.

(2) În timpul căsătoriei, regimul matrimonial poate fi modificat, în conditiile legii.

Art. 320
Lichidarea regimului matrimonial
În caz de încetare sau de schimbare, regimul matrimonial se lichidează potrivit legii, prin bună învoială sau, în caz de neînțelegere, pe cale judiciară. Hotărârea judecătorească definitivă sau, după caz, înscrisul întocmit în formă autentică notarială constituie act de lichidare.

§2. Locuinta familiei

Art. 321
Notiunea
(1) Locuinta familiei este locuinta comună a sotilor sau, în lipsă, locuinta sotului la care se află copiii.
(2) Oricare dintre soti poate cere notarea în cartea funciară, în conditiile legii, a unui imobil ca locuință a familiei, chiar dacă nu este proprietarul imobilului.

Art. 322
Regimul unor acte juridice
(1) Fără consimtământul scris al celuilalt sot, niciunul dintre soti, chiar dacă este proprietar exclusiv, nu poate dispune de drepturile asupra locuintei familiei si nici nu poate încheia acte prin care ar fi afectată folosinta acesteia.
(2) De asemenea, un sot nu poate deplasa din locuință bunurile ce mobilează sau decorează locuinta familiei si nu poate dispune de acestea fără consimtământul scris al celuilalt sot.
(3) În cazul în care consimtământul este refuzat fără un motiv legitim, celălalt sot poate să sesizeze instanta de tutelă, pentru ca aceasta să autorizeze încheierea actului.
(4) Sotul care nu si-a dat consimtământul la încheierea actului poate cere anularea lui în termen de un an de la data la care a luat cunostintă despre acesta, dar nu mai târziu de un an de la data încetării regimului matrimonial.
(5) În lipsa notării locuintei familiei în cartea funciară, sotul care nu si-a dat consimtământul nu poate cere anularea actului, ci numai daune-interese de la celălalt sot, cu exceptia cazului în care tertul dobânditor a cunoscut, pe altă cale, calitatea de locuință a familiei.
(6) Dispozitiile alin. (5) se aplică în mod corespunzător actelor încheiate cu încălcarea prevederilor alin. (2).

Art. 323
Drepturile sotilor asupra locuintei închiriate
(1) În cazul în care locuinta este detinută în temeiul unui contract de închiriere, fiecare sot are un drept locativ propriu, chiar dacă numai unul dintre ei este titularul contractului ori contractul este încheiat înainte de căsătorie.
(2) Dispozitiile art. 322 sunt aplicabile în mod corespunzător.
(3) În caz de deces al unuia dintre soti, sotul supravietuitor continuă exercitarea dreptului său locativ, dacă nu renunță în mod expres la acesta, în termenul prevăzut la art. 1834.

Art. 324
Atribuirea beneficiului contractului de închiriere

(1) La desfacerea căsătoriei, dacă nu este posibilă folosirea locuintei de către ambii soti si acestia nu se înteleg, beneficiul contractului de închiriere poate fi atribuit unuia dintre soti, tinând seama, în ordine, de interesul superior al copiilor minori, de culpa în desfacerea căsătoriei si de posibilitătile locative proprii ale fostilor soti.

(2) Sotul căruia i s-a atribuit beneficiul contractului de închiriere este dator să plătească celuilalt sot o indemnizatie pentru acoperirea cheltuielilor de instalare într-o altă locuintă, cu exceptia cazului în care divortul a fost pronuntat din culpa exclusivă a acestuia din urmă. Dacă există bunuri comune, indemnizatia se poate imputa, la partaj, asupra cotei cuvenite sotului căruia i s-a atribuit beneficiul contractului de închiriere.

(3) Atribuirea beneficiului contractului de închiriere se face cu citarea locatorului si produce efecte fată de acesta de la data când hotărârea judecătorească a rămas definitivă.

(4) Prevederile alin. (1)-(3) se aplică în mod similar si în cazul în care bunul este proprietatea comună a celor 2 soti, atribuirea beneficiului locuintei conjugale producând efecte până la data rămânerii definitive a hotărârii de partaj.

§3. Cheltuielile căsătoriei

Art. 325
Contributia sotilor

(1) Sotii sunt obligati să îsi acorde sprijin material reciproc.

(2) Ei sunt obligati să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la cheltuielile căsătoriei, dacă prin conventie matrimonială nu s-a prevăzut altfel.

(3) Orice conventie care prevede că suportarea cheltuielilor căsătoriei revine doar unuia dintre soti este considerată nescrisă.

Art. 326
Munca în gospodărie

Munca oricăruia dintre soti în gospodărie si pentru cresterea copiilor reprezintă o contributie la cheltuielile căsătoriei.

Art. 327
Veniturile din profesie

Fiecare sot este liber să exercite o profesie si să dispună, în conditiile legii, de veniturile încasate, cu respectarea obligatiilor ce îi revin privind cheltuielile căsătoriei.

Art. 328
Dreptul la compensatie

Sotul care a participat efectiv la activitatea profesională a celuilalt sot poate obtine o compensatie, în măsura îmbogătirii acestuia din urmă, dacă participarea sa a depăsit limitele obligatiei de sprijin material si ale obligatiei de a contribui la cheltuielile căsătoriei.

§4. Alegerea regimului matrimonial

Art. 329
Conventia matrimonială

Alegerea unui alt regim matrimonial decât cel al comunității legale se face prin încheierea unei conventii matrimoniale.

Art. 330
Încheierea conventiei matrimoniale

(1) Sub sanctiunea nulității absolute, conventia matrimonială se încheie prin înscris autentificat de notarul public, cu consimtământul tuturor părtilor, exprimat personal sau prin mandatar cu procură autentică, specială si având continut predeterminat.

(2) Conventia matrimonială încheiată înainte de căsătorie produce efecte numai de la data încheierii căsătoriei.

(3) Conventia încheiată în timpul căsătoriei produce efecte de la data prevăzută de părti sau, în lipsă, de la data încheierii ei.

Art. 331
Simulatia conventiei matrimoniale

Actul secret prin care se alege un alt regim matrimonial sau se modifică regimul matrimonial pentru care sunt îndeplinite formalitătile de publicitate prevăzute de lege produce efecte numai între soti si nu poate fi opus tertilor de bună-credintă.

Art. 332
Obiectul conventiei matrimoniale

(1) Prin conventia matrimonială nu se poate deroga, sub sanctiunea nulității absolute, de la dispozitiile legale privind regimul matrimonial ales decât în cazurile anume prevăzute de lege.

(2) De asemenea, conventia matrimonială nu poate aduce atingere egalității dintre soti, autorității părintesti sau devolutiunii succesorale legale.

Art. 333
Clauza de preciput

(1) Prin conventie matrimonială se poate stipula ca sotul supravietuitor să preia fără plată, înainte de partajul mostenirii, unul sau mai multe dintre bunurile comune, detinute în devălmăsie sau în coproprietate. Clauza de preciput poate fi stipulată în beneficiul fiecăruia dintre soti sau numai în favoarea unuia dintre ei.

(2) Clauza de preciput nu este supusă raportului donatiilor, ci numai reductiunii, în conditiile art. 1096 alin. (1) si (2).

(3) Clauza de preciput nu aduce nicio atingere dreptului creditorilor comuni de a urmări, chiar înainte de încetarea comunității, bunurile ce fac obiectul clauzei.

(4) Clauza de preciput devine caducă atunci când comunitatea încetează în timpul vietii sotilor, când sotul beneficiar a decedat înaintea sotului dispunător ori când acestia au decedat în acelasi timp sau când bunurile care au făcut obiectul ei au fost vândute la cererea creditorilor comuni.

(5) Executarea clauzei de preciput se face în natură sau, dacă acest lucru nu este posibil, prin echivalent.

Art. 334
Publicitatea conventiei matrimoniale

(1) Pentru a fi opozabile tertilor, conventiile matrimoniale se înscriu în Registrul national notarial al regimurilor matrimoniale, organizat potrivit legii.

(2) După autentificarea conventiei matrimoniale în timpul căsătoriei sau după primirea copiei de pe actul căsătoriei, potrivit art. 291, notarul public expediază, din oficiu, un exemplar al conventiei la serviciul de stare civilă unde a avut loc celebrarea căsătoriei, pentru a se face mentiune pe actul de căsătorie, la registrul mentionat la alin. (1), precum si la celelalte registre de publicitate, în conditiile alin. (4).

(3) Dispozitiile alin. (2) nu exclud dreptul oricăruia dintre soti de a solicita îndeplinirea formalităților de publicitate.

(4) Tinând seama de natura bunurilor, conventiile matrimoniale se vor nota în cartea funciară, se vor înscrie în registrul comertului, precum si în alte registre de publicitate prevăzute de lege. În toate aceste cazuri, neîndeplinirea formalităților de publicitate speciale nu poate fi acoperită prin înscrierea făcută în registrul mentionat la alin. (1).

(5) Orice persoană, fără a fi tinută să justifice vreun interes, poate cerceta registrul mentionat la alin. (1) si poate solicita, în conditiile legii, eliberarea de extrase certificate.

Art. 335

Inopozabilitatea conventiei matrimoniale

(1) Conventia matrimonială nu poate fi opusă tertilor cu privire la actele încheiate de acestia cu unul dintre soti decât dacă au fost îndeplinite formalitătile de publicitate prevăzute la art. 334 sau dacă tertii au cunoscut-o pe altă cale.

(2) De asemenea, conventia matrimonială nu poate fi opusă tertilor cu privire la actele încheiate de acestia cu oricare dintre soti înainte de încheierea căsătoriei.

Art. 336

Modificarea conventiei matrimoniale

Conventia matrimonială poate fi modificată înainte de încheierea căsătoriei, cu respectarea conditiilor prevăzute la art. 330 si 332. Dispozitiile art. 334 si 335 sunt aplicabile.

Art. 337

Încheierea conventiei matrimoniale de către minor

(1) Minorul care a împlinit vârsta matrimonială poate încheia sau modifica o conventie matrimonială numai cu încuviintarea ocrotitorului său legal si cu autorizarea instantei de tutelă.

(2) În lipsa încuviintării sau a autorizării prevăzute la alin. (1), conventia încheiată de minor poate fi anulată în conditiile art. 46, care se aplică în mod corespunzător.

(3) Actiunea în anulare nu poate fi formulată dacă a trecut un an de la încheierea căsătoriei.

Art. 338

Nulitatea conventiei matrimoniale

În cazul în care conventia matrimonială este nulă sau anulată, între soti se aplică regimul comunității legale, fără a fi afectate

SECTIUNEA a 2-a

Regimul comunității legale

Art. 339

Bunurile comune

Bunurile dobândite în timpul regimului comunității legale de oricare dintre soti sunt, de la data dobândirii lor, bunuri comune în devălmăsie ale sotilor.

Art. 340

Bunurile proprii

Nu sunt bunuri comune, ci bunuri proprii ale fiecărui sot:

a) bunurile dobândite prin mostenire legală, legat sau donatie, cu exceptia cazului în care dispunătorul a prevăzut, în mod expres, că ele vor fi comune;

b) bunurile de uz personal;

c) bunurile destinate exercitării profesiei unuia dintre soti, dacă nu sunt elemente ale unui fond de comert care face parte din comunitatea de bunuri;

d) drepturile patrimoniale de proprietate intelectuală asupra creatiilor sale si asupra semnelor distinctive pe care le-a înregistrat;

e) bunurile dobândite cu titlu de premiu sau recompensă, manuscrisele stiintifice sau literare, schitele si proiectele artistice, proiectele de inventii si alte asemenea bunuri;

f) indemnizatia de asigurare si despăgubirile pentru orice prejudiciu material sau moral adus unuia dintre soti;

g) bunurile, sumele de bani sau orice valori care înlocuiesc un bun propriu, precum si bunul dobândit în schimbul acestora;

h) fructele bunurilor proprii.

Art. 341

Veniturile din muncă si cele asimilate acestora

Veniturile din muncă, sumele de bani cuvenite cu titlu de pensie în cadrul asigurărilor sociale si altele asemenea, precum si veniturile cuvenite în temeiul unui drept de proprietate intelectuală sunt bunuri comune, indiferent de data dobândirii lor, însă numai în cazul în care creanta privind încasarea lor devine scadentă în timpul comunității.

Art. 342

Regimul juridic al bunurilor proprii

Fiecare sot poate folosi, administra si dispune liber de bunurile sale proprii, în conditiile legii.

Art. 343

Dovada bunurilor sotilor

(1) Calitatea de bun comun nu trebuie să fie dovedită.

(2) Dovada că un bun este propriu se poate face între soti prin orice mijloc de probă. În cazul prevăzut la art. 340 lit. a), dovada se face în conditiile legii.

(3) Pentru bunurile mobile dobândite anterior căsătoriei, înainte de încheierea acesteia se întocmeste un inventar de către notarul public sau sub semnătură privată, dacă părtile convin astfel. În lipsa inventarului, se prezumă, până la proba contrară, că bunurile sunt comune.

Art. 344

Formalitătile de publicitate

Oricare dintre soti poate cere să se facă mentiune în cartea funciară ori, după caz, în alte registre de publicitate prevăzute de lege despre apartenenta unui bun la comunitate.

Art. 345

Actele de conservare, de folosintă si de administrare

(1) Fiecare sot are dreptul de a folosi bunul comun fără consimtământul expres al celuilalt sot. Cu toate acestea, schimbarea destinatiei bunului comun nu se poate face decât prin acordul sotilor.

(2) De asemenea, fiecare sot poate încheia singur acte de conservare, acte de administrare cu privire la oricare dintre bunurile comune, precum si acte de dobândire a bunurilor comune.

(3) Dispozitiile art. 322 rămân aplicabile.

(4) În măsura în care interesele sale legate de comunitatea de bunuri au fost prejudiciate printr-un act juridic, sotul care nu a participat la încheierea actului nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt sot, fără a fi afectate drepturile dobândite de tertii de bună-credintă.

Art. 346

Actele de înstrăinare si de grevare

(1) Actele de înstrăinare sau de grevare cu drepturi reale având ca obiect bunurile comune nu pot fi încheiate decât cu acordul ambilor soti.

(2) Cu toate acestea, oricare dintre soti poate dispune singur, cu titlu oneros, de bunurile mobile comune a căror înstrăinare nu este supusă, potrivit legii, anumitor formalităti de publicitate. Dispozitiile art. 345 alin. (4) rămân aplicabile.

(3) Sunt, de asemenea, exceptate de la prevederile alin. (1) darurile obisnuite.

Art. 347

Nulitatea relativă

(1) Actul încheiat fără consimtământul expres al celuilalt sot, atunci când el este necesar potrivit legii, este anulabil.

(2) Tertul dobânditor care a depus diligenta necesară pentru a se informa cu privire la natura bunului este apărat de efectele nulitătii. Dispozitiile art. 345 alin. (4) rămân aplicabile.

Art. 348

Aportul de bunuri comune

Bunurile comune pot face obiectul unui aport la societăti, asociatii sau fundatii, în conditiile legii.

Art. 349

Regimul aporturilor

(1) Sub sanctiunea prevăzută la art. 347, niciunul dintre soti nu poate singur, fără consimtământul scris al celuilalt sot, să dispună de bunurile comune ca aport la o societate sau pentru dobândirea de părti sociale ori, după caz, de actiuni. În cazul societătilor comerciale ale căror actiuni sunt tranzactionate pe o piată reglementată, sotul care nu si-a dat consimtământul scris la întrebuintarea bunurilor comune nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt sot, fără a fi afectate drepturile dobândite de terti.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), calitatea de asociat este recunoscută sotului care a aportat bunul comun, dar părtile sociale sau actiunile sunt bunuri comune. Sotul asociat exercită

singur drepturile ce decurg din această calitate si poate realiza singur transferul părtilor sociale ori, după caz, al actiunilor detinute.

(3) Calitatea de asociat poate fi recunoscută si celuilalt sot, dacă acesta si-a exprimat vointa în acest sens. În acest caz, fiecare dintre soti are calitatea de asociat pentru părtile sociale sau actiunile atribuite în schimbul a jumătate din valoarea bunului, dacă, prin conventie, sotii nu au stipulat alte cote-părti. Părtile sociale sau actiunile ce revin fiecăruia dintre soti sunt bunuri proprii.

Art. 350

Dispozitiile testamentare

Fiecare sot poate dispune prin legat de partea ce i s-ar cuveni, la încetarea căsătoriei, din comunitatea de bunuri.

Art. 351

Datoriile comune ale sotilor

Sotii răspund cu bunurile comune pentru:

a) obligatiile născute în legătură cu conservarea, administrarea sau dobândirea bunurilor comune;

b) obligatiile pe care le-au contractat împreună;

c) obligatiile asumate de oricare dintre soti pentru acoperirea cheltuielilor obisnuite ale căsătoriei;

d) repararea prejudiciului cauzat prin însusirea, de către unul dintre soti, a bunurilor apartinând unui tert, în măsura în care, prin aceasta, au sporit bunurile comune ale sotilor.

Art. 352

Răspunderea subsidiară pentru datoriile commune

(1) În măsura în care obligatiile comune nu au fost acoperite prin urmărirea bunurilor comune, sotii răspund solidar, cu bunurile proprii. În acest caz, cel care a plătit datoria comună se subrogă în drepturile creditorului pentru ceea ce a suportat peste cota-parte ce i-ar reveni din comunitate dacă lichidarea s-ar face la data plătii datoriei.

(2) Sotul care a plătit datoria comună în conditiile alin. (1) are un drept de retentie asupra bunurilor celuilalt sot până la acoperirea integrală a creantelor pe care acesta i le datorează.

Art. 353

Urmărirea bunurilor commune

(1) Bunurile comune nu pot fi urmărite de creditorii personali ai unuia dintre soti.

(2) Cu toate acestea, după urmărirea bunurilor proprii ale sotului debitor, creditorul său personal poate cere partajul bunurilor comune, însă numai în măsura necesară pentru acoperirea creantei sale.

(3) Bunurile astfel împărtite devin bunuri proprii.

Art. 354

Urmărirea veniturilor din profesie

Veniturile din muncă ale unui sot, precum si cele asimilate acestora nu pot fi urmărite pentru datoriile comune asumate de către celălalt sot, cu exceptia celor prevăzute la art. 351 lit. c).

Art. 355

Lichidarea regimului comunității

(1) La încetarea comunității, aceasta se lichidează prin hotărâre judecătorească sau act autentic notarial.

(2) Până la finalizarea lichidării, comunitatea subzistă atât în privinta bunurilor, cât si în privinta obligatiilor.

(3) Când comunitatea încetează prin decesul unuia dintre soti, lichidarea se face între sotul supravietuitor si mostenitorii sotului decedat. În acest caz, obligatiile sotului decedat se divid între mostenitori proportional cu cotele ce le revin din mostenire.

Art. 356

Efectele încetării regimului comunității

Dacă regimul comunității de bunuri încetează prin desfacerea căsătoriei, fostii soti rămân coproprietari în devălmăsie asupra bunurilor comune până la stabilirea cotei-părti ce revine fiecăruia.

Art. 357

Lichidarea comunității. Partajul

(1) În cadrul lichidării comunității, fiecare dintre soti preia bunurile sale proprii, după care se va proceda la partajul bunurilor comune si la regularizarea datoriilor.

(2) În acest scop, se determină mai întâi cota-parte ce revine fiecărui sot, pe baza contributiei sale atât la dobândirea bunurilor comune, cât si la îndeplinirea obligatiilor comune. Până la proba contrară, se prezumă că sotii au avut o contributie egală.

(3) Dispozitiile art. 364 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Art. 358

Partajul în timpul regimului comunității

(1) În timpul regimului comunității, bunurile comune pot fi împărtite, în tot sau în parte, prin act încheiat în formă autentică notarială, în caz de bună învoială, ori pe cale judecătorească, în caz de neîntelegere.

(2) Prevederile art. 357 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) Bunurile atribuite fiecărui sot prin partaj devin bunuri proprii, iar bunurile neîmpărtite rămân bunuri comune.

(4) Regimul comunității nu încetează decât în conditiile legii, chiar dacă toate bunurile comune au fost împărtite potrivit acestui articol.

Art. 359

Conventiile contrare regimului comunității legale

Orice conventie contrară dispozitiilor prezentei sectiuni este lovită de nulitate absolută, în măsura în care nu este compatibilă cu regimul comunității conventionale.

SECTIUNEA a 3-a

Regimul separatiei de bunuri

Art. 360

Regimul bunurilor

(1) Fiecare dintre soti este proprietar exclusiv în privinta bunurilor dobândite înainte de încheierea căsătoriei, precum si a celor pe care le dobândeste în nume propriu după această dată.

(2) Prin conventie matrimonială, părtile pot stipula clauze privind lichidarea acestui regim în functie de masa de bunuri achizitionate de fiecare dintre soti în timpul căsătoriei, în baza căreia se va calcula creanta de participare. Dacă părtile nu au convenit altfel, creanta de participare reprezintă jumătate din diferenta valorică dintre cele două mase de achizitii nete si va fi datorată de către sotul a cărui masă de achizitii nete este mai mare, putând fi plătită în bani sau în natură.

Art. 361

Inventarul bunurilor mobile

(1) La adoptarea acestui regim, notarul public întocmeste un inventar al bunurilor mobile proprii, indiferent de modul lor de dobândire.

(2) Se poate întocmi un inventar si pentru bunurile mobile dobândite în timpul separatiei de bunuri.

(3) În toate cazurile, pentru opozabilitate fată de terti, inventarul se anexează la conventia matrimonială, supunându-se acelorasi formalităti de publicitate ca si conventia matrimonială.

(4) În lipsa inventarului se prezumă, până la proba contrară, că dreptul de proprietate exclusivă apartine sotului posesor.

(5) Dacă bunul a fost dobândit printr-un act juridic supus, potrivit legii, unei conditii de formă pentru validitate ori unor cerinte de publicitate, dreptul de proprietate exclusivă nu se poate dovedi decât prin înscrisul care îndeplineste formele cerute de lege.

Art. 362

Bunurile proprietate comună pe cote-părti

(1) Bunurile dobândite împreună de soti apartin acestora în proprietate comună pe cote-părti, în conditiile legii.

(2) Dovada coproprietătii se face în conditiile art. 361, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 363

Folosinta bunurilor celuilalt sot

(1) Sotul care se foloseste de bunurile celuilalt sot fără împotrivirea acestuia din urmă are obligatiile unui uzufructuar, cu exceptia celor prevăzute la art. 723, 726 si 727. El este dator să restituie numai fructele existente la data solicitării lor de către celălalt sot sau, după caz, la data încetării ori schimbării regimului matrimonial.

(2) Dacă unul dintre soti încheie singur un act prin care dobândeste un bun, folosindu-se, în tot sau în parte, de bunuri apartinând celuilalt sot, acesta din urmă poate alege, în proportia bunurilor proprii folosite fără acordul său, între a reclama pentru sine proprietatea bunului achizitionat si a pretinde daune-interese de la sotul dobânditor. Proprietatea nu poate fi însă reclamată decât înainte ca sotul dobânditor să dispună de bunul dobândit, cu exceptia cazului în care tertul dobânditor a cunoscut că bunul a fost achizitionat de către sotul vânzător prin valorificarea bunurilor celuilalt sot.

Art. 364

Răspunderea pentru obligatiile personale

(1) Niciunul dintre soti nu poate fi tinut de obligatiile născute din acte săvârsite de celălalt sot.

(2) Cu toate acestea, sotii răspund solidar pentru obligatiile asumate de oricare dintre ei pentru acoperirea cheltuielilor obisnuite ale căsătoriei si a celor legate de cresterea si educarea copiilor.

Art. 365

Dreptul de retentie

La încetarea regimului separatiei de bunuri, fiecare dintre soti are un drept de retentie asupra bunurilor celuilalt până la acoperirea integrală a datoriilor pe care le au unul fată de celălalt.

SECTIUNEA a 4-a

Regimul comunitătii conventionale

Art. 366

Domeniul de aplicare

Regimul comunitătii conventionale se aplică atunci când, în conditiile si limitele prevăzute în prezenta sectiune, se derogă, prin conventie matrimonială, de la dispozitiile privind regimul comunitătii legale.

Art. 367

Obiectul conventiei matrimoniale

În cazul în care se adoptă comunitatea conventională, conventia matrimonială se poate referi la unul sau mai multe dintre următoarele aspecte:

a) includerea în comunitate, în tot ori în parte, a bunurilor dobândite sau a datoriilor proprii născute înainte ori după încheierea căsătoriei, cu exceptia bunurilor prevăzute la art. 340 lit. b) si c);

b) restrângerea comunitătii la bunurile sau datoriile anume determinate în conventia matrimonială, indiferent dacă sunt dobândite ori, după caz, născute înainte sau în timpul căsătoriei, cu exceptia obligatiilor prevăzute la art. 351 lit. c);

c) obligativitatea acordului ambilor soti pentru încheierea anumitor acte de administrare; în acest caz, dacă unul dintre soti se află în imposibilitate de a-si exprima vointa sau se opune în mod abuziv, celălalt sot poate să încheie singur actul, însă numai cu încuviintarea prealabilă a instantei de tutelă;

d) includerea clauzei de preciput; executarea clauzei de preciput se face în natură sau, dacă acest lucru nu este posibil, prin echivalent, din valoarea activului net al comunitătii;

e) modalităti privind lichidarea comunitătii conventionale.

Art. 368

Alte dispozitii aplicabile

În măsura în care prin conventie matrimonială nu se prevede altfel, regimul juridic al comunitătii conventionale se completează cu dispozitiile legale privind regimul comunitătii legale.

SECTIUNEA a 5-a
Modificarea regimului matrimonial

§1. Modificarea conventională

Art. 369
Conditiile

(1) După cel putin un an de la încheierea căsătoriei, sotii pot, ori de câte ori doresc, să înlocuiască regimul matrimonial existent cu un alt regim matrimonial ori să îl modifice, cu respectarea conditiilor prevăzute de lege pentru încheierea conventiilor matrimoniale.

(2) Dispozitiile art. 291, 334, 335 si 361 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Creditorii prejudiciati prin schimbarea sau lichidarea regimului matrimonial pot formula actiunea revocatorie în termen de un an de la data la care au fost îndeplinite formalitătile de publicitate sau, după caz, de când au luat cunostintă mai înainte de aceste împrejurări pe altă cale.

(4) Creditorii prevăzuti la alin. (3) pot invoca oricând, pe cale de exceptie, inopozabilitatea modificării sau lichidării regimului matrimonial făcute în frauda intereselor lor.

§2. Modificarea judiciară

Art. 370
Separatia judiciară de bunuri

(1) Dacă regimul matrimonial al sotilor este cel al comunitătii legale sau conventionale, instanta, la cererea unuia dintre soti, poate pronunta separatia de bunuri, atunci când celălalt sot încheie acte care pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei.

(2) Totodată, instanta va face aplicarea dispozitiilor art. 357.

(3) Dispozitiile art. 291, 334, 335 si 361 se aplică în mod corespunzător.

Art. 371
Efectele între soti

(1) Separatia de bunuri pronuntată de către instantă face ca regimul matrimonial anterior să înceteze, iar sotilor li se aplică regimul matrimonial prevăzut la art. 360-365.

(2) Între soti, efectele separatiei se produc de la data formulării cererii, cu exceptia cazului în care instanta, la cererea oricăruia dintre ei, dispune ca aceste efecte să li se aplice de la data despărtirii în fapt.

Art. 372
Efectele fată de terti

(1) Creditorii sotilor nu pot cere separatia de bunuri, dar pot interveni în cauză.

(2) Dispozitiile art. 369 alin. (3) si (4) se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL VII
Desfacerea căsătoriei

SECTIUNEA 1
Cazurile de divort

§1. Dispozitii generale

Art. 373
Motivele de divort

Divortul poate avea loc:

a) prin acordul sotilor, la cererea ambilor soti sau a unuia dintre soti acceptată de celălalt sot;

b) atunci când, din cauza unor motive temeinice, raporturile dintre soti sunt grav vătămate si continuarea căsătoriei nu mai este posibilă;

c) la cererea unuia dintre soti, după o separare în fapt care a durat cel putin 2 ani;

d) la cererea aceluia dintre soti a cărui stare de sănătate face imposibilă continuarea căsătoriei.

§2. Divortul prin acordul sotilor pe cale judiciară

Art. 374
Conditiile

(1) Divortul prin acordul sotilor poate fi pronuntat indiferent de durata căsătoriei si indiferent dacă există sau nu copii minori rezultati din căsătorie.

(2) Divortul prin acordul sotilor nu poate fi admis dacă unul dintre soti este pus sub interdictie.

(3) Instanta este obligată să verifice existenta consimtământului liber si neviciat al fiecărui sot.

§3. Divortul prin acordul sotilor pe cale administrativă sau prin procedură notarială

Art. 375
Conditii

(1) Dacă sotii sunt de acord cu divortul si nu au copii minori, născuti din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptati, ofiterul de stare civilă ori notarul public de la locul căsătoriei sau al ultimei locuinte comune a sotilor poate constata desfacerea căsătoriei prin acordul sotilor, eliberându-le un certificat de divort, potrivit legii.

(2) Divortul prin acordul sotilor poate fi constatat de notarul public si în cazul în care există copii minori născuti din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptati, dacă sotii convin asupra tuturor aspectelor referitoare la numele de familie pe care să îl poarte după divort, exercitarea autoritătii părintesti de către ambii părinti, stabilirea locuintei copiilor după divort, modalitatea de păstrare a legăturilor personale dintre părintele separat si fiecare dintre copii, precum si stabilirea contributiei părintilor la cheltuielile de crestere, educare, învătătură si pregătire profesională a copiilor. Dacă din raportul de anchetă socială rezultă că acordul sotilor privind exercitarea în comun a autoritătii părintesti sau cel privind stabilirea locuintei copiilor nu este în interesul copilului, sunt aplicabile prevederile art. 376 alin. (5).

(3) Dispozitiile art. 374 alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 376
Procedura

(1) Cererea de divort se depune de soti împreună. Ofiterul de stare civilă sau notarul public înregistrează cererea si le acordă un termen de reflectie de 30 de zile.

(2) Prin exceptie de la prevederile alin. (1), cererea de divort se poate depune la notarul public si prin mandatar cu procură autentică.

(3) La expirarea acestui termen, sotii se prezintă personal, iar ofiterul de stare civilă sau, după caz, notarul public verifică dacă sotii stăruie să divorteze si dacă, în acest sens, consimtământul lor este liber si neviciat.

(4) Dacă sotii stăruie în divort, ofiterul de stare civilă sau, după caz, notarul public eliberează certificatul de divort fără să facă vreo mentiune cu privire la culpa sotilor.

(5) Dispozitiile art. 383 alin. (1) si (3) se aplică în mod corespunzător. Dacă sotii nu se înteleg asupra numelui de familie pe care să îl poarte după divort ori, în cazul prevăzut la art. 375 alin. (2), asupra exercitării în comun a drepturilor părintesti, ofiterul de stare civilă sau, după caz, notarul public emite o dispozitie de respingere a cererii de divort si îndrumă sotii să se adreseze instantei de judecată, potrivit prevederilor art. 374.

(6) Solutionarea cererilor privind alte efecte ale divortului asupra cărora sotii nu se înteleg este de competenta instantei judecătoresti.

Art. 377

Mentiunea în actul de căsătorie

(1) Când cererea de divort este depusă la primăria unde s-a încheiat căsătoria, ofiterul de stare civilă, după emiterea certificatului de divort, face cuvenita mentiune în actul de căsătorie.

(2) În cazul depunerii cererii la primăria în a cărei rază teritorială sotii au avut ultima locuintă comună, ofiterul de stare civilă emite certificatul de divort si înaintează, de îndată, o copie certificată de pe acesta la primăria locului unde s-a încheiat căsătoria, spre a se face mentiune în actul de căsătorie.

(3) În cazul constatării divortului de către notarul public, acesta emite certificatul de divort si înaintează, de îndată, o copie certificată de pe acesta la primăria locului unde s-a încheiat căsătoria, spre a se face mentiune în actul de căsătorie.

Art. 378

Refuzul ofiterului de stare civilă sau notarului public

(1) Dacă nu sunt îndeplinite conditiile art. 375, ofiterul de stare civilă sau, după caz, notarul public respinge cererea de divort.

(2) Împotriva refuzului ofiterului de stare civilă sau notarului public nu există cale de atac, dar sotii se pot adresa cu cererea de divort instantei de judecată, pentru a dispune desfacerea căsătoriei prin acordul lor sau în baza unui alt temei prevăzut de lege.

(3) Pentru repararea prejudiciului prin refuzul abuziv al ofiterului de stare civilă sau notarului public de a constata desfacerea căsătoriei prin acordul sotilor si de a emite certificatul de divort, oricare dintre soti se poate adresa, pe cale separată, instantei competente.

§4. Divortul din culpă

Art. 379

Conditiile

(1) În cazul prevăzut la art. 373 lit. b), divortul se poate pronunta dacă instanta stabileste culpa unuia dintre soti în destrămarea căsătoriei. Cu toate acestea, dacă din probele administrate

rezultă culpa ambilor soti, instanta poate pronunta divortul din culpa lor comună, chiar dacă numai unul dintre ei a făcut cerere de divort. Dacă culpa apartine în totalitate reclamantului, sunt aplicabile prevederile art. 388.

(2) În ipoteza prevăzută la art. 373 lit. c), divortul se pronunță din culpa exclusivă a sotului reclamant, cu exceptia situatiei în care pârâtul se declară de acord cu divortul, când acesta se pronunță fără a se face mentiune despre culpa sotilor.

Art. 380
Continuarea actiunii de divort

(1) În situatia prevăzută la art. 379 alin. (1), dacă sotul reclamant decedează în timpul procesului, mostenitorii săi pot continua actiunea de divort.

(2) Actiunea continuată de mostenitori este admisă numai dacă instanta constată culpa exclusivă a sotului pârât.

§5. Divortul din cauza stării sănătății unui sot

Art. 381
Conditiile divortului

În cazul prevăzut la art. 373 lit. d), desfacerea căsătoriei se pronunță fără a se face mentiune despre culpa sotilor.

SECTIUNEA a 2-a
Efectele divortului

§1. Data desfacerii căsătoriei

Art. 382
Data desfacerii căsătoriei

(1) Căsătoria este desfăcută din ziua când hotărârea prin care s-a pronuntat divortul a rămas definitivă.

(2) Prin exceptie, dacă actiunea de divort este continuată de mostenitorii sotului reclamant, potrivit art. 380, căsătoria se socoteste desfăcută la data decesului.

(3) În cazul prevăzut la art. 375, căsătoria este desfăcută pe data eliberării certificatului de divort.

§2. Efectele divortului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soti

Art. 383
Numele de familie după căsătorie

(1) La desfacerea căsătoriei prin divort, sotii pot conveni să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei. Instanta ia act de această întelegere prin hotărârea de divort.

(2) Pentru motive temeinice, justificate de interesul unuia dintre soti sau de interesul superior al copilului, instanta poate să încuviinteze ca sotii să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei, chiar în lipsa unei întelegeri între ei.

(3) Dacă nu a intervenit o întelegere sau dacă instanta nu a dat încuviintarea, fiecare dintre fostii soti poartă numele dinaintea căsătoriei.

Art. 384

Drepturile sotului divortat

(1) Divortul este considerat pronuntat împotriva sotului din a cărui culpă exclusivă s-a desfăcut căsătoria.

(2) Sotul împotriva căruia a fost pronuntat divortul pierde drepturile pe care legea sau conventiile încheiate anterior cu tertii le atribuie acestuia.

(3) Aceste drepturi nu sunt pierdute în cazul culpei comune sau al divortului prin acordul sotilor.

§3. Efectele divortului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soti

I. Efecte cu privire la regimul matrimonial

Art. 385

Încetarea regimului matrimonial

(1) În cazul divortului, regimul matrimonial încetează între soti la data introducerii cererii de divort.

(2) Cu toate acestea, oricare dintre soti sau amândoi, împreună, în cazul divortului prin acordul lor, pot cere instantei de divort să constate că regimul matrimonial a încetat de la data separatiei în fapt.

(3) Prevederile acestui articol se aplică în mod corespunzător si în cazul divortului prevăzut la art. 375.

Art. 386

Actele încheiate în frauda celuilalt sot

(1) Actele mentionate la art. 346 alin. (2), precum si actele din care se nasc obligatii în sarcina comunitătii, încheiate de unul dintre soti după data introducerii cererii de divort, sunt anulabile, dacă au fost făcute în frauda celuilalt sot.

(2) Dispozitiile art. 345 alin. (4) rămân aplicabile.

Art. 387

Opozabilitatea fată de terti

(1) Hotărârea judecătorească prin care s-a pronuntat divortul si, după caz, certificatul de divort prevăzut la art. 375 sunt opozabile fată de terti, în conditiile legii.

(2) Dispozitiile art. 291, 334 si 335 sunt aplicabile în mod corespunzător, inclusiv în cazul prevăzut la art. 375.

II. Dreptul la despăgubiri

Art. 388

Acordarea despăgubirilor

Distinct de dreptul la prestatia compensatorie prevăzut la art. 390, sotul nevinovat, care suferă un prejudiciu prin desfacerea căsătoriei, poate cere sotului vinovat să îl despăgubească. Instanta de tutelă solutionează cererea prin hotărârea de divort.

III. Obligatia de întretinere între fostii soti

Art. 389
Obligatia de întretinere

(1) Prin desfacerea căsătoriei, obligatia de întretinere între soti încetează.

(2) Sotul divortat are dreptul la întretinere, dacă se află în nevoie din pricina unei incapacităti de muncă survenite înainte de căsătorie ori în timpul căsătoriei. El are drept la întretinere si atunci când incapacitatea se iveste în decurs de un an de la desfacerea căsătoriei, însă numai dacă incapacitatea este cauzată de o împrejurare în legătură cu căsătoria.

(3) Întretinerea datorată potrivit dispozitiilor alin. (2) se stabileste până la o pătrime din venitul net al celui obligat la plata ei, în raport cu mijloacele sale si cu starea de nevoie a creditorului. Această întretinere, împreună cu întretinerea datorată copiilor, nu va putea depăsi jumătate din venitul net al celui obligat la plată.

(4) Când divortul este pronuntat din culpa exclusivă a unuia dintre soti, acesta nu beneficiază de prevederile alin. (2) si (3) decât timp de un an de la desfacerea căsătoriei.

(5) În afara altor cazuri prevăzute de lege, obligatia de întretinere încetează prin recăsătorirea celui îndreptătit.

IV. Prestatia compensatorie

Art. 390
Conditiile prestatiei compensatorii

(1) În cazul în care divortul se pronunță din culpa exclusivă a sotului pârât, sotul reclamant poate beneficia de o prestatie care să compenseze, atât cât este posibil, un dezechilibru semnificativ pe care divortul l-ar determina în conditiile de viată ale celui care o solicită.

(2) Prestatia compensatorie se poate acorda numai în cazul în care căsătoria a durat cel putin 20 de ani.

(3) Sotul care solicită prestatia compensatorie nu poate cere de la fostul său sot si pensie de întretinere, în conditiile art. 389.

Art. 391
Stabilirea prestatiei compensatorii

(1) Prestatia compensatorie nu se poate solicita decât odată cu desfacerea căsătoriei.

(2) La stabilirea prestatiei compensatorii se tine seama atât de resursele sotului care o solicită, cât si de mijloacele celuilalt sot din momentul divortului, de efectele pe care le are sau le va avea lichidarea regimului matrimonial, precum si de orice alte împrejurări previzibile de natură să le modifice, cum ar fi vârsta si starea de sănătate a sotilor, contributia la cresterea copiilor minori pe care a avut-o si urmează să o aibă fiecare sot, pregătirea profesională, posibilitatea de a desfăsura o activitate producătoare de venituri si altele asemenea.

Art. 392
Forma prestatiei compensatorii

(1) Prestatia compensatorie poate fi stabilită în bani, sub forma unei sume globale sau a unei rente viagere, ori în natură, sub forma uzufructului asupra unor bunuri mobile sau imobile care apartin debitorului.

(2) Renta poate fi stabilită într-o cotă procentuală din venitul debitorului sau într-o sumă de bani determinată.

(3) Renta si uzufructul se pot constitui pe toată durata vietii celui care solicită prestatia compensatorie sau pentru o perioadă mai scurtă, care se stabileste prin hotărârea de divort.

Art. 393

Garantiile

Instanta, la cererea sotului creditor, îl poate obliga pe sotul debitor să constituie o garantie reală sau să dea cautiune pentru a asigura executarea rentei.

Art. 394

Modificarea prestatiei compensatorii

(1) Instanta poate mări sau micsora prestatia compensatorie, dacă se modifică, în mod semnificativ, mijloacele debitorului si resursele creditorului.

(2) În cazul în care prestatia compensatorie constă într-o sumă de bani, aceasta se indexează de drept, trimestrial, în functie de rata inflatiei.

Art. 395

Încetarea prestatiei compensatorii

Prestatia compensatorie încetează prin decesul unuia dintre soti, prin recăsătorirea sotului creditor, precum si atunci când acesta obtine resurse de natură să îi asigure conditii de viată asemănătoare celor din timpul căsătoriei.

§4. Efectele divortului cu privire la raporturile dintre părinti si copiii lor minori

Art. 396

Raporturile dintre părintii divortati si copiii lor minori

(1) Instanta de tutelă hotărăste, odată cu pronuntarea divortului, asupra raporturilor dintre părintii divortati si copiii lor minori, tinând seama de interesul superior al copiilor, de concluziile raportului de anchetă psihosocială, precum si, dacă este cazul, de învoiala părintilor, pe care îi ascultă.

(2) Dispozitiile art. 264 sunt aplicabile.

Art. 397

Exercitarea autoritătii părintesti de către ambii părinti

După divort, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinti, afară de cazul în care instanta decide altfel.

Art. 398

Exercitarea autoritătii părintesti de către un singur părinte

(1) Dacă există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, instanta hotărăste ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către unul dintre părinti.

(2) Celălalt părinte păstrează dreptul de a veghea asupra modului de crestere si educare a copilului, precum si dreptul de a consimti la adoptia acestuia.

Art. 399

Exercitarea autoritătii părintesti de către alte personae

(1) În mod exceptional, instanta de tutelă poate hotărî plasamentul copilului la o rudă sau la o altă familie ori persoană, cu consimtământul acestora, sau într-o institutie de ocrotire. Acestea exercită drepturile si îndatoririle care revin părintilor cu privire la persoana copilului.

(2) Instanta stabileste dacă drepturile cu privire la bunurile copilului se exercită de către părinti în comun sau de către unul dintre ei.

Art. 400

Locuinta copilului după divort

(1) În lipsa întelegerii dintre părinti sau dacă aceasta este contrară interesului superior al copilului, instanta de tutelă stabileste, odată cu pronuntarea divortului, locuinta copilului minor la părintele cu care locuieste în mod statornic.

(2) Dacă până la divort copilul a locuit cu ambii părinti, instanta îi stabileste locuinta la unul dintre ei, tinând seama de interesul său superior.

(3) În mod exceptional, si numai dacă este în interesul superior al copilului, instanta poate stabili locuinta acestuia la bunici sau la alte rude ori persoane, cu consimtământul acestora, ori la o institutie de ocrotire. Acestea exercită supravegherea copilului si îndeplinesc toate actele obisnuite privind sănătatea, educatia si învătătura sa.

Art. 401

Drepturile părintelui separat de copil

(1) În cazurile prevăzute la art. 400, părintele sau, după caz, părintii separati de copilul lor au dreptul de a avea legături personale cu acesta.

(2) În caz de neîntelegere între părinti, instanta de tutelă decide cu privire la modalitătile de exercitare a acestui drept. Ascultarea copilului este obligatorie, art. 264 fiind aplicabil.

Art. 402

Stabilirea contributiei părintilor

(1) Instanta de tutelă, prin hotărârea de divort, stabileste contributia fiecărui părinte la cheltuielile de crestere, educare, învătătură si pregătire profesională a copiilor.

(2) Dispozitiile titlului V privind obligatia de întretinere se aplică în mod corespunzător.

Art. 403

Modificarea măsurilor luate cu privire la copil

În cazul schimbării împrejurărilor, instanta de tutelă poate modifica măsurile cu privire la drepturile si îndatoririle părintilor divortati fată de copii lor minori, la cererea oricăruia dintre părinti sau a unui alt membru de familie, a copilului, a institutiei de ocrotire, a institutiei publice specializate pentru protectia copilului sau a procurorului.

Art. 404

Raporturile dintre părinti si copiii lor minori în alte cazuri

În cazul prevăzut la art. 293 alin. (2), instanta hotărăste asupra raporturilor dintre părinti si copiii lor minori, dispozitiile art. 396-403 fiind aplicabile în mod corespunzător.

TITLUL III
Rudenia

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 405
Notiunea

(1) Rudenia firească este legătura bazată pe descendenta unei persoane dintr-o altă persoană sau pe faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.

(2) Rudenia civilă este legătura rezultată din adoptia încheiată în conditiile prevăzute de lege.

Art. 406
Rudenia în linie dreaptă sau colaterală

(1) Rudenia este în linie dreaptă în cazul descendentei unei persoane dintr-o altă persoană si poate fi ascendentă sau descendentă.

(2) Rudenia este în linie colaterală atunci când rezultă din faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.

(3) Gradul de rudenie se stabileste astfel:

a) în linie dreaptă, după numărul nasterilor: astfel, copiii si părintii sunt rude de gradul întâi, nepotii si bunicii sunt rude de gradul al doilea;

b) în linie colaterală, după numărul nasterilor, urcând de la una dintre rude până la ascendentul comun si coborând de la acesta până la cealaltă rudă; astfel, fratii sunt rude de gradul al doilea, unchiul sau mătusa si nepotul, de gradul al treilea, verii primari, de gradul al patrulea.

Art. 407
Afinitatea

(1) Afinitatea este legătura dintre un sot si rudele celuilalt sot.

(2) Rudele sotului sunt, în aceeasi linie si acelasi grad, afinii celuilalt sot.

CAPITOLUL II
Filiatia

SECTIUNEA 1
Stabilirea filiatiei

§ 1. Dispozitii generale

Art. 408
Modurile de stabilire a filiatiei

(1) Filiatia fată de mamă rezultă din faptul nasterii; ea se poate stabili si prin recunoastere sau prin hotărâre judecătorească.

(2) Filiatia fată de tată din căsătorie se stabileste prin efectul prezumtiei de paternitate.

(3) Filiatia fată de tată din afara căsătoriei se stabileste prin recunoastere sau prin hotărâre judecătorească, după caz.

Art. 409

Dovada filiatiei

(1) Filiatia se dovedeste prin actul de nastere întocmit în registrul de stare civilă, precum si cu certificatul de nastere eliberat pe baza acestuia.

(2) În cazul copilului din căsătorie, dovada se face prin actul de nastere si prin actul de căsătorie al părintilor, trecute în registrele de stare civilă, precum si prin certificatele de stare civilă corespunzătoare.

Art. 410

Posesia de stat

(1) Posesia de stat este starea de fapt care indică legăturile de filiatie si rudenie dintre copil si familia din care se pretinde că face parte. Ea constă, în principal, în oricare dintre următoarele împrejurări:

a) o persoană se comportă fată de un copil ca fiind al său, îngrijindu-se de cresterea si educarea sa, iar copilul se comportă fată de această persoană ca fiind părintele său;

b) copilul este recunoscut de către familie, în societate si, când este cazul, de către autoritătile publice, ca fiind al persoanei despre care se pretinde că este părintele său;

c) copilul poartă numele persoanei despre care se pretinde că este părintele său.

(2) Posesia de stat trebuie să fie continuă, pasnică, publică si neechivocă.

Art. 411

Posesia de stat conformă cu actul de nastere

(1) Nicio persoană nu poate reclama o altă filiatie fată de mamă decât aceea ce rezultă din actul său de nastere si posesia de stat conformă cu acesta.

(2) Nimeni nu poate contesta filiatia fată de mamă a persoanei care are o posesie de stat conformă cu actul său de nastere.

(3) Cu toate acestea, dacă printr-o hotărâre judecătorească s-a stabilit că a avut loc o substituire de copil ori că a fost înregistrată ca mamă a unui copil o altă femeie decât aceea care l-a născut, se poate face dovada adevăratei filiatii cu orice mijloc de probă.

Art. 412

Timpul legal al conceptiunii

(1) Intervalul de timp cuprins între a trei suta si a o sută optzecea zi dinaintea nasterii copilului este timpul legal al conceptiunii. El se calculează zi cu zi.

(2) Prin mijloace de probă stiintifice se poate face dovada conceptiunii copilului într-o anumită perioadă din intervalul de timp prevăzut la alin. (1) sau chiar în afara acestui interval.

Art. 413

Domeniul de aplicare

Dispozitiile prezentului capitol referitoare la copil sunt aplicabile si persoanei majore a cărei filiatie este cercetată.

§ 2. Prezumtia de paternitate

Art. 414

Prezumtia de paternitate

(1) Copilul născut sau conceput în timpul căsătoriei are ca tată pe sotul mamei.

(2) Paternitatea poate fi tăgăduită, dacă este cu neputintă ca sotul mamei să fie tatăl copilului.

§ 3. Recunoasterea copilului

Art. 415
Felurile recunoasterii

(1) Dacă nasterea nu a fost înregistrată în registrul de stare civilă sau copilul a fost trecut în registrul de stare civilă ca născut din părinti necunoscuti, mama îl poate recunoaste pe copil.

(2) Copilul conceput si născut în afara căsătoriei poate fi recunoscut de către tatăl său.

(3) După moartea copilului, acesta poate fi recunoscut numai dacă a lăsat descendenti firesti.

Art. 416
Formele recunoasterii

(1) Recunoasterea poate fi făcută prin declaratie la serviciul de stare civilă, prin înscris autentic sau prin testament.

(2) Dacă recunoasterea este făcută prin înscris autentic, o copie a acestuia este trimisă din oficiu serviciului de stare civilă competent, pentru a se face mentiunea corespunzătoare în registrele de stare civilă.

(3) Recunoasterea, chiar dacă a fost făcută prin testament, este irevocabilă.

Art. 417
Recunoasterea de către minorul necăsătorit

Minorul necăsătorit îl poate recunoaste singur pe copilul său, dacă are discernământ la momentul recunoasterii.

Art. 418
Nulitatea absolută a recunoasterii

Recunoasterea este lovită de nulitate absolută dacă:

a) a fost recunoscut un copil a cărui filiatie, stabilită potrivit legii, nu a fost înlăturată. Cu toate acestea, dacă filiatia anterioară a fost înlăturată prin hotărâre judecătorească, recunoasterea este valabilă;

b) a fost făcută după decesul copilului, iar acesta nu a lăsat descendenti firesti;

c) a fost făcută în alte forme decât cele prevăzute de lege.

Art. 419
Nulitatea relativă a recunoasterii

(1) Recunoasterea poate fi anulată pentru eroare, dol sau violentă.

(2) Prescriptia dreptului la actiune începe să curgă de la data încetării violentei ori, după caz, a descoperirii erorii sau dolului.

Art. 420
Contestarea recunoasterii de filiatie

(1) Recunoasterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată oricând si de orice persoană interesată.

(2) Dacă recunoasterea este contestată de celălalt părinte, de copilul recunoscut sau de descendentii acestuia, dovada filiatiei este în sarcina autorului recunoasterii sau a mostenitorilor săi.

§ 4. Actiuni privind filiatia

I. Contestarea filiatiei

Art. 421
Actiunea în contestatia filiatiei

(1) Orice persoană interesată poate contesta oricând, prin actiune în justitie, filiatia stabilită printr-un act de nastere ce nu este conform cu posesia de stat.

(2) În acest caz, filiatia se dovedeste prin certificatul medical constatator al nasterii, prin expertiza medico-legală de stabilire a filiatiei sau, în lipsa certificatului ori în cazul imposibilitătii efectuării expertizei, prin orice mijloc de probă, inclusiv prin posesia de stat.

(3) Cu toate acestea, dovada filiatiei nu se face prin martori decât în cazul prevăzut la art. 411 alin. (3) sau atunci când există înscrisuri care fac demnă de crezare actiunea formulată.

II. Actiunea în stabilirea filiatiei fată de mamă

Art. 422
Actiunea în stabilirea maternitătii

În cazul în care, din orice motiv, dovada filiatiei fată de mamă nu se poate face prin certificatul constatator al nasterii ori în cazul în care se contestă realitatea celor cuprinse în certificatul constatator al nasterii, filiatia fată de mamă se poate stabili printr-o actiune în stabilirea maternitătii, în cadrul căreia pot fi administrate orice mijloace de probă.

Art. 423
Regimul juridic al actiunii în stabilirea maternitătii

(1) Dreptul la actiunea în stabilirea filiatiei fată de mamă apartine copilului si se porneste, în numele acestuia, de către reprezentantul său legal.

(2) Actiunea poate să fie pornită sau, după caz, continuată si de mostenitorii copilului, în conditiile legii.

(3) Actiunea poate fi introdusă si împotriva mostenitorilor pretinsei mame.

(4) Dreptul la actiune este imprescriptibil.

(5) Dacă însă copilul a decedat înainte de a introduce actiunea, mostenitorii săi pot să o introducă în termen de un an de la data decesului.

III. Actiunea în stabilirea paternitătii din afara căsătoriei

Art. 424
Stabilirea paternitătii prin hotărâre judecătorească

Dacă tatăl din afara căsătoriei nu îl recunoaste pe copil, paternitatea acestuia se poate stabili prin hotărâre judecătorească.

Art. 425
Actiunea în stabilirea paternitătii

(1) Actiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei apartine copilului si se porneste în numele lui de către mamă, chiar dacă este minoră, sau de către reprezentantul lui legal.

(2) Ea poate fi pornită sau, după caz, continuată si de mostenitorii copilului, în conditiile legii.

(3) Actiunea în stabilirea paternității poate fi pornită si împotriva mostenitorilor pretinsului tată.

Art. 426

Prezumtia filiatiei fată de pretinsul tată

(1) Paternitatea se prezumă dacă se dovedeste că pretinsul tată a convietuit cu mama copilului în perioada timpului legal al conceptiunii.

(2) Prezumtia este înlăturată dacă pretinsul tată dovedeste că este exclus ca el să îl fi conceput pe copil.

Art. 427

Termenul de prescriptie

(1) Dreptul la actiunea în stabilirea paternității nu se prescrie în timpul vietii copilului.

(2) Dispozitiile art. 423 alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

Art. 428

Despăgubirile

(1) Mama copilului poate cere pretinsului tată să îi plătească jumătate din:

a) cheltuielile nasterii si ale lehuziei;

b) cheltuielile făcute cu întretinerea ei în timpul sarcinii si în perioada de lehuzie.

(2) Mama poate solicita aceste despăgubiri chiar si atunci când copilul s-a născut mort sau a murit înainte de pronuntarea hotărârii privind stabilirea paternității.

(3) Dreptul la actiune al mamei se prescrie în termen de 3 ani de la nasterea copilului.

(4) Mama nu poate cere aceste despăgubiri dacă nu a formulat si actiune pentru stabilirea paternității.

(5) În afara cheltuielilor prevăzute la alin. (1), mama si mostenitorii ei au dreptul la despăgubiri pentru orice alte prejudicii, potrivit dreptului comun.

IV. Actiuni privind filiatia fată de tatăl din căsătorie

Art. 429

Actiunea în tăgada paternității

(1) Actiunea în tăgada paternității poate fi pornită de sotul mamei, de mamă, de tatăl biologic, precum si de copil. Ea poate fi pornită sau, după caz, continuată si de mostenitorii acestora, în conditiile legii.

(2) Actiunea se introduce de către sotul mamei împotriva copilului; când acesta este decedat, actiunea se porneste împotriva mamei sale si, dacă este cazul, a altor mostenitori ai săi.

(3) Dacă sotul este pus sub interdictie, actiunea poate fi pornită de tutore, iar în lipsă, de un curator numit de instanta judecătorească.

(4) Mama sau copilul poate introduce actiunea împotriva sotului. Dacă acesta este decedat, actiunea se porneste împotriva mostenitorilor lui.

(5) Tatăl biologic poate introduce actiunea împotriva sotului mamei si a copilului. Dacă acestia sunt decedati, actiunea se porneste împotriva mostenitorilor.

Art. 430

Tăgada paternitătii de către sotul mamei

(1) Sotul mamei poate introduce actiunea în tăgada paternitătii în termen de 3 ani, care curge fie de la data la care sotul a cunoscut că este prezumat tată al copilului, fie de la o dată ulterioară, când a aflat că prezumtia nu corespunde realitătii.

(2) Termenul nu curge împotriva sotului pus sub interdictie judecătorească si, chiar dacă actiunea nu a fost pornită de tutore, ea poate fi introdusă de sot în termen de 3 ani de la data ridicării interdictiei.

(3) Dacă sotul a murit înainte de împlinirea termenului mentionat la alin. (1), fără a porni actiunea, aceasta poate fi pornită de către mostenitori în termen de un an de la data decesului.

Art. 431

Tăgada paternitătii de către mamă

(1) Actiunea în tăgada paternitătii poate fi pornită de către mamă în termen de 3 ani de la data nasterii copilului.

(2) Dispozitiile art. 429 alin. (3) si art. 430 alin. (2) si (3) se aplică în mod corespunzător.

Art. 432

Tăgada paternitătii de către pretinsul tată biologic

(1) Actiunea în tăgada paternitătii introdusă de către cel care se pretinde tată biologic poate fi admisă numai dacă acesta face dovada paternitătii sale fată de copil.

(2) Dreptul la actiune nu se prescrie în timpul vietii tatălui biologic. Dacă acesta a decedat, actiunea poate fi formulată de mostenitorii săi în termen de cel mult un an de la data decesului.

(3) Dispozitiile art. 429 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Art. 433

Tăgada paternitătii de către copil si de către mostenitori

(1) Actiunea în tăgada paternitătii se porneste de copil, în timpul minoritătii sale, prin reprezentantul său legal.

(2) Dreptul la actiune nu se prescrie în timpul vietii copilului.

(3) Dispozitiile art. 423 alin. (5) si art. 429 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Art. 434

Contestarea filiatiei fată de tatăl din căsătorie

Orice persoană interesată poate cere, oricând, instantei să constate că nu sunt întrunite conditiile pentru ca prezumtia de paternitate să se aplice unui copil înregistrat în actele de stare civilă ca fiind născut din căsătorie.

V. Dispozitii comune privind actiunile referitoare la filiatie

Art. 435

Filiatia legal stabilită

(1) Atât timp cât o legătură de filiatie legal stabilită nu a fost contestată în justitie, nu se poate stabili, pe nicio cale, o altă filiatie.

(2) Dispozitiile art. 99 alin. (4) rămân aplicabile.

Art. 436

Citarea părintilor si a copilului

Părintii si copilul vor fi citati în toate cauzele referitoare la filiatie, chiar si atunci când nu au calitatea de reclamant sau de pârât.

Art. 437

Inadmisibilitatea renuntării

(1) În actiunile privitoare la filiatie nu se poate renunta la drept.

(2) De asemenea, cel care introduce o actiune privitoare la filiatie în numele unui copil sau al unei persoane puse sub interdictie judecătorească, precum si copilul minor care a introdus singur, potrivit legii, o astfel de actiune nu pot renunta la judecarea ei.

Art. 438

Situatia copilului

(1) Prin hotărârea de admitere a actiunii instanta se pronunță si cu privire la stabilirea numelui copilului, exercitarea autoritătii părintesti si obligatia părintilor de a-l întretine pe copil.

(2) În cazul în care admite o actiune în contestarea filiatiei, instanta poate stabili, dacă este cazul, modul în care copilul păstrează legături personale cu acela care l-a crescut.

Art. 439

Actiunea formulată în caz de mostenire vacantă

În cazul în care, potrivit legii, o actiune privitoare la filiatie poate fi pornită împotriva mostenitorilor, iar mostenirea este vacantă, actiunea poate fi introdusă împotriva comunei, orasului sau, după caz, municipiului de la locul deschiderii mostenirii. Citarea în proces a renuntătorilor, dacă există, este obligatorie.

Art. 440

Efectele stabilirii filiatiei asupra unui proces penal

În cazul infractiunilor a căror calificare presupune existenta unui raport de filiatie care nu este legal stabilit, hotărârea penală nu poate fi pronuntată înainte de rămânerea definitivă a hotărârii civile privitoare la raportul de filiatie.

SECTIUNEA a 2-a

Reproducerea umană asistată medical cu tert donator

Art. 441

Regimul filiatiei

(1) Reproducerea umană asistată medical cu tert donator nu determină nicio legătură de filiatie între copil si donator.

(2) În acest caz, nicio actiune în răspundere nu poate fi pornită împotriva donatorului.

(3) Părinti, în sensul dat de prezenta sectiune, nu pot fi decât un bărbat si o femeie sau o femeie singură.

Art. 442
Conditiile

(1) Părintii care, pentru a avea un copil, doresc să recurgă la reproducerea asistată medical cu tert donator trebuie să îsi dea consimtământul în prealabil, în conditii care să asigure deplina confidentialitate, în fata unui notar public care să le explice, în mod expres, consecintele actului lor cu privire la filiatie.

(2) Consimtământul rămâne fără efect în cazul decesului, al formulării unei cereri de divort sau al separatiei în fapt, survenite anterior momentului conceptiunii realizate în cadrul reproducerii umane asistate medical. El poate fi revocat oricând, în scris, inclusiv în fata medicului chemat să asigure asistenta pentru reproducerea cu tert donator.

Art. 443
Contestarea filiatiei

(1) Nimeni nu poate contesta filiatia copilului pentru motive ce tin de reproducerea asistată medical si nici copilul astfel născut nu poate contesta filiatia sa.

(2) Cu toate acestea, sotul mamei poate tăgădui paternitatea copilului, în conditiile legii, dacă nu a consimtit la reproducerea asistată medical realizată cu ajutorul unui tert donator.

(3) În cazul în care copilul nu a fost conceput în acest mod, dispozitiile privind tăgăduirea paternitătii rămân aplicabile.

Art. 444
Răspunderea tatălui

Cel care, după ce a consimtit la reproducerea asistată medical cu tert donator, nu recunoaste copilul astfel născut în afara căsătoriei răspunde fată de mamă si fată de copil. În acest caz, paternitatea copilului este stabilită pe cale judecătorească în conditiile art. 411 si 423.

Art. 445
Confidentialitatea informatiilor

(1) Orice informatii privind reproducerea umană asistată medical sunt confidentiale.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care, în lipsa unor astfel de informatii, există riscul unui prejudiciu grav pentru sănătatea unei persoane astfel concepute sau a descendentilor acesteia, instanta poate autoriza transmiterea lor, în mod confidential, medicului sau autoritătilor competente.

(3) De asemenea, oricare dintre descendentii persoanei astfel concepute poate să se prevaleze de acest drept, dacă faptul de a fi privat de informatiile pe care le cere poate să prejudicieze grav sănătatea sa ori pe cea a unei persoane care îi este apropiată.

Art. 446
Raporturile dintre tată si copil

Tatăl are aceleasi drepturi si obligatii fată de copilul născut prin reproducere asistată medical cu tert donator ca si fată de un copil născut prin conceptiune naturală.

Art. 447
Regulile aplicabile

Reproducerea umană asistată medical cu tert donator, regimul său juridic, asigurarea confidentialitătii informatiilor care tin de aceasta, precum si modul de transmitere a lor se stabilesc prin lege specială.

SECTIUNEA a 3-a
Situatia legală a copilului

Art. 448
Egalitatea în drepturi a copiilor
Copilul din afara căsătoriei a cărui filiatie a fost stabilită potrivit legii are, fată de fiecare părinte si rudele acestuia, aceeasi situatie ca si aceea a unui copil din căsătorie.

Art. 449
Numele copilului din căsătorie
(1) Copilul din căsătorie ia numele de familie comun al părintilor săi.
(2) Dacă părintii nu au un nume comun, copilul ia numele unuia dintre ei sau numele lor reunite. În acest caz numele copilului se stabileste prin acordul părintilor si se declară, odată cu nasterea copilului, la serviciul de stare civilă.
(3) În lipsa acordului părintilor, instanta de tutelă hotărăste si comunică de îndată hotărârea rămasă definitivă la serviciul de stare civilă unde a fost înregistrată nasterea.

Art. 450
Numele copilului din afara căsătoriei
(1) Copilul din afara căsătoriei ia numele de familie al aceluia dintre părinti fată de care filiatia a fost mai întâi stabilită.
(2) În cazul în care filiatia a fost stabilită ulterior si fată de celălalt părinte, copilul, prin acordul părintilor, poate lua numele de familie al părintelui fată de care si-a stabilit filiatia ulterior sau numele reunite ale acestora. Noul nume de familie al copilului se declară de către părinti, împreună, la serviciul de stare civilă la care a fost înregistrată nasterea. În lipsa acordului părintilor se aplică dispozitiile art. 449 alin. (3).
(3) În cazul în care copilul si-a stabilit filiatia în acelasi timp fată de ambii părinti, se aplică în mod corespunzător dispozitiile art. 449 alin. (2) si (3).

CAPITOLUL III
Adoptia

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 451
Notiunea
Adoptia este operatiunea juridică prin care se creează legătura de filiatie între adoptator si adoptat, precum si legături de rudenie între adoptat si rudele adoptatorului.

Art. 452

Principiile adoptiei

Adoptia este supusă cumulativ următoarelor principii:

a) interesul superior al copilului;

b) necesitatea de a asigura cresterea si educarea copilului într-un mediu familial;

c) continuitatea cresterii si educării copilului, tinându-se seama de originea sa etnică, lingvistică, religioasă si culturală;

d) celeritatea în îndeplinirea oricăror acte referitoare la procedura adoptiei.

Art. 453

Adoptia internațională

Conditiile si procedura adoptiei internationale, ca si efectele acesteia asupra cetăteniei copilului se stabilesc prin lege specială.

Art. 454

Procedura adoptiei

(1) Adoptia se încuviintează de către instanta de tutelă, dacă este în interesul superior al copilului si sunt îndeplinite toate celelalte conditii prevăzute de lege.

(2) Procedura adoptiei este reglementată prin lege specială.

SECTIUNEA a 2-a

Conditiile de fond ale adoptiei

§ 1. Persoanele care pot fi adoptate

Art. 455

Vârsta adoptatului

(1) Copilul poate fi adoptat până la dobândirea capacității depline de exercitiu.

(2) Cu toate acestea, poate fi adoptată, în conditiile legii, si persoana care a dobândit capacitate deplină de exercitiu, dacă a fost crescută în timpul minorității de către cel care doreste să o adopte.

Art. 456

Pluralitatea de adoptati - frati si surori

Adoptia fratilor, indiferent de sex, de către persoane sau familii diferite se poate face numai dacă acest lucru este în interesul lor superior.

Art. 457

Interzicerea adoptiei între frati

Adoptia între frati, indiferent de sex, este interzisă.

Art. 458

Situatia sotilor

Adoptia a doi soti sau fosti soti de către acelasi adoptator sau familie adoptatoare, precum si adoptia între soti sau fosti soti sunt interzise.

§ 2. Persoanele care pot adopta

Art. 459
Capacitatea si starea de sănătate
Persoanele care nu au capacitate deplină de exercitiu, precum si persoanele cu boli psihice si handicap mintal nu pot adopta.

Art. 460
Diferenta de vârstă
(1) Adoptatorul trebuie să fie cu cel putin 18 ani mai în vârstă decât adoptatul.
(2) Pentru motive temeinice, instanta de tutelă poate încuviinta adoptia chiar dacă diferenta de vârstă dintre adoptat si adoptator este mai mică decât 18 ani, dar nu mai putin de 16 ani.

Art. 461
Conditiile morale si materiale
(1) Adoptatorul sau familia adoptatoare trebuie să îndeplinească garantiile morale si conditiile materiale necesare cresterii, educării si dezvoltării armonioase a copilului.
(2) Îndeplinirea conditiilor prevăzute la alin. (1) se atestă de către autoritătile competente, potrivit legii speciale.

Art. 462
Adoptia simultană sau succesivă
(1) Două persoane nu pot adopta împreună, nici simultan si nici succesiv, cu exceptia cazului în care sunt sot si sotie.
(2) Cu toate acestea, o nouă adoptie poate fi încuviintată atunci când:
a) adoptatorul sau sotii adoptatori au decedat; în acest caz, adoptia anterioară se consideră desfăcută pe data rămânerii definitive a hotărârii judecătoresti de încuviintare a noii adoptii;
b) adoptia anterioară a încetat din orice alt motiv.
(3) Două persoane de acelasi sex nu pot adopta împreună.

§ 3. Consimtământul la adoptie

Art. 463
Persoanele care consimt la adoptie
(1) Pentru încheierea unei adoptii este necesar consimtământul următoarelor persoane:
a) părintii firesti ori, după caz, tutorele copilului ai cărui părinti firesti sunt decedati, necunoscuti, declarati morti sau dispăruti ori pusi sub interdictie, în conditiile legii;
b) adoptatul care a împlinit 10 ani;
c) adoptatorul sau, după caz, sotii din familia adoptatoare, când acestia adoptă împreună;
d) sotul celui care adoptă, cu exceptia cazului în care lipsa discernământului îl pune în imposibilitatea de a-si manifesta vointa.
(2) Nu este valabil consimtământul dat în considerarea promisiunii sau obtinerii efective a unor foloase, indiferent de natura acestora.

Art. 464
Situatii speciale privind consimtământul părintilor

(1) Dacă unul dintre părintii firesti este necunoscut, mort, declarat mort, precum si dacă se află, din orice motiv, în imposibilitate de a-si manifesta vointa, consimtământul celuilalt părinte este îndestulător. Când ambii părinti se află în una dintre aceste situatii, adoptia se poate încheia fără consimtământul lor.

(2) Părintele sau părintii decăzuti din exercitiul drepturilor părintesti ori cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părintesti păstrează dreptul de a consimti la adoptia copilului. În aceste cazuri, consimtământul celui care exercită autoritatea părintească este si el obligatoriu.

(3) Persoana căsătorită care a adoptat un copil trebuie să consimtă la adoptia aceluiasi copil de către sotul său. Consimtământul părintilor firesti nu mai este necesar în acest caz.

Art. 465

Libertatea consimtământului părintilor

Părintii firesti ai copilului sau, după caz, tutorele trebuie să consimtă la adoptie în mod liber, neconditionat si numai după ce au fost informati în mod corespunzător asupra consecintelor adoptiei, în special asupra încetării legăturilor de rudenie ale copilului cu familia sa de origine.

Art. 466

Darea si revocarea consimtământului părintilor

(1) Consimtământul la adoptie al părintilor firesti sau, după caz, al tutorelui poate fi dat numai după trecerea unui termen de 60 de zile de la data nasterii copilului.

(2) Consimtământul dat în conditiile alin. (1) poate fi revocat în termen de 30 de zile de la data exprimării lui.

Art. 467

Refuzul părintilor de a-si da consimtământul

În mod exceptional, instanta de tutelă poate trece peste refuzul părintilor firesti sau, după caz, al tutorelui de a consimti la adoptie, dacă se dovedeste, cu orice mijloc de probă, că acesta este abuziv si instanta apreciază că adoptia este în interesul superior al copilului, tinând seama si de opinia acestuia, dată în conditiile legii, cu motivarea expresă a hotărârii în această privintă.

Art. 468

Conditiile exprimării consimtământului

Conditiile în care îsi exprimă consimtământul persoanele chemate să consimtă la adoptie sunt reglementate prin lege specială.

SECTIUNEA a 3-a

Efectele adoptiei

Art. 469

Data adoptiei

Adoptia produce efecte de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoresti prin care a fost încuviintată.

Art. 470

Efectele asupra rudeniei

(1) Prin adoptie se stabilesc filiatia dintre adoptat si cel care adoptă, precum si legături de rudenie între adoptat si rudele adoptatorului.

(2) Raporturile de rudenie încetează între adoptat si descendentii săi, pe de o parte, si părintii firesti si rudele acestora, pe de altă parte.

(3) Când adoptator este sotul părintelui firesc sau adoptiv, legăturile de rudenie ale adoptatului încetează numai în raport cu părintele firesc si rudele părintelui firesc care nu este căsătorit cu adoptatorul.

Art. 471

Raporturile dintre adoptator si adoptat

(1) Adoptatorul are fată de copilul adoptat drepturile si îndatoririle părintelui fată de copilul său firesc.

(2) În cazul în care cel care adoptă este sotul părintelui firesc al adoptatului, drepturile si îndatoririle părintesti se exercită de către adoptator si părintele firesc căsătorit cu acesta.

(3) Adoptatul are fată de adoptator drepturile si îndatoririle pe care le are orice persoană fată de părintii săi firesti.

Art. 472

Decăderea adoptatorului din exercitiul drepturilor părintesti

Dacă adoptatorul este decăzut din exercitiul drepturilor părintesti, instanta de tutelă, tinând seama de interesul superior al copilului, poate să instituie tutela sau una dintre măsurile de protectie prevăzute de lege. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile.

Art. 473

Numele adoptatului

(1) Copilul adoptat dobândeste prin adoptie numele de familie al celui care adoptă.

(2) Dacă adoptia se face de către 2 soti ori de către sotul care adoptă copilul celuilalt sot, iar sotii au nume comun, copilul adoptat poartă acest nume. În cazul în care sotii nu au nume de familie comun, ei sunt obligati să declare instantei care încuviintează adoptia numele pe care acesta urmează să îl poarte. Dacă sotii nu se înteleg, hotărăste instanta. Dispozitiile art. 264 rămân aplicabile.

(3) Pentru motive temeinice, instanta, încuviintând adoptia, la cererea adoptatorului sau a familiei adoptatoare si cu consimtământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani, poate dispune schimbarea prenumelui copilului adoptat.

(4) În cazul adoptiei unei persoane căsătorite, care poartă un nume comun cu celălalt sot, sotul adoptat poate lua numele adoptatorului, cu consimtământul celuilalt sot, dat în fata instantei care încuviintează adoptia.

(5) Pe baza hotărârii definitive de încuviintare a adoptiei, serviciul de stare civilă competent întocmeste, în conditiile legii, un nou act de nastere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuti ca fiind părintii săi firesti. Vechiul act de nastere se păstrează, mentionându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act.

Art. 474

Informatiile cu privire la adoptie

Informatiile cu privire la adoptie sunt confidentiale. Modul în care adoptatul este informat cu privire la adoptie si la familia sa de origine, precum si regimul juridic general al informatiilor privind adoptia se stabilesc prin lege specială.

SECTIUNEA a 4-a
Încetarea adoptiei

Art. 475
Încetarea adoptiei

Adoptia încetează prin desfacere sau ca urmare a anulării ori a constatării nulitătii sale.

Art. 476
Desfacerea adoptiei

(1) Adoptia este desfăcută de drept în cazul prevăzut la art. 462 alin. (2) lit. a).

(2) De asemenea, adoptia poate fi desfăcută în cazul în care fată de adoptat este necesară luarea unei măsuri de protectie prevăzute de lege, dacă desfacerea adoptiei este în interesul superior al copilului. În acest caz, adoptia se consideră desfăcută la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoresti prin care se dispune măsura de protectie, în conditiile legii.

Art. 477
Desfacerea adoptiei la cererea adoptatorului

(1) Adoptia poate fi desfăcută la cererea adoptatorului sau a familiei adoptatoare, dacă adoptatul a atentat la viata lor sau a ascendentilor ori descendentilor lor, precum si atunci când adoptatul s-a făcut vinovat fată de adoptatori de fapte penale pedepsite cu o pedeapsă privativă de libertate de cel putin 2 ani.

(2) Dacă adoptatorul a decedat ca urmare a faptelor adoptatului, adoptia poate fi desfăcută la cererea celor care ar fi venit la mostenire împreună cu adoptatul sau în lipsa acestuia.

(3) Adoptia poate fi desfăcută la cererea adoptatorului numai după ce adoptatul a dobândit capacitate deplină de exercitiu, în conditiile legii, chiar dacă faptele au fost săvârsite anterior acestei date.

Art. 478
Desfacerea adoptiei la cererea adoptatului

Adoptia poate fi desfăcută la cererea adoptatului dacă adoptatorul s-a făcut vinovat fată de adoptat de faptele prevăzute la art. 477.

Art. 479
Anularea adoptiei

(1) Adoptia poate fi anulată la cererea oricărei persoane chemate să consimtă la încheierea ei si al cărei consimtământ a fost viciat prin eroare asupra identitătii adoptatului, dol sau violentă.

(2) Actiunea poate fi formulată în termen de 6 luni de la descoperirea erorii sau a dolului ori de la data încetării violentei, dar nu mai târziu de 2 ani de la încheierea adoptiei.

Art. 480
Nulitatea absolută a adoptiei

(1) Sunt nule adoptia fictivă, precum si cea încheiată cu încălcarea conditiilor de formă sau de fond, dacă, în acest din urmă caz, legea nu o sanctionează cu nulitatea relativă.

(2) Adoptia este fictivă dacă a fost încheiată în alt scop decât cel al ocrotirii interesului superior al copilului.

(3) Actiunea în constatarea nulitătii adoptiei poate fi formulată de orice persoană interesată.

Art. 481
Mentinerea adoptiei

Instanta poate respinge cererea privind nulitatea dacă mentinerea adoptiei este în interesul celui adoptat. Acesta este întotdeauna ascultat, dispozitiile art. 264 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 482
Efectele încetării adoptiei

(1) La încetarea adoptiei, părintii firesti ai copilului redobândesc drepturile si îndatoririle părintesti, cu exceptia cazului când instanta hotărăste că este în interesul superior al copilului să instituie tutela sau o altă măsură de protectie a copilului, în conditiile legii.

(2) De asemenea, adoptatul redobândeste numele de familie si, după caz, prenumele avut înainte de încuviintarea adoptiei. Cu toate acestea, pentru motive temeinice, instanta poate încuviinta ca acesta să păstreze numele dobândit prin adoptie.

(3) Adoptatul este întotdeauna ascultat în conditiile art. 264.

TITLUL IV
Autoritatea părintească

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 483
Autoritatea părintească

(1) Autoritatea părintească este ansamblul de drepturi si îndatoriri care privesc atât persoana, cât si bunurile copilului si apartin în mod egal ambilor părinti.

(2) Părintii exercită autoritatea părintească numai în interesul superior al copilului, cu respectul datorat persoanei acestuia, si îl asociază pe copil la toate deciziile care îl privesc, tinând cont de vârsta si de gradul său de maturitate.

(3) Ambii părinti răspund pentru cresterea copiilor lor minori.

Art. 484
Durata autorității părintesti

Autoritatea părintească se exercită până la data când copilul dobândeste capacitatea deplină de exercitiu.

Art. 485
Îndatorirea de respect
Copilul datorează respect părintilor săi indiferent de vârsta sa.

Art. 486
Neîntelegerile dintre părinti
Ori de câte ori există neîntelegeri între părinti cu privire la exercitiul drepturilor sau la îndeplinirea îndatoririlor părintesti, instanta de tutelă, după ce îi ascultă pe părinti si luând în considerare concluziile raportului referitor la ancheta psihosocială, hotărăste potrivit interesului superior al copilului. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile.

CAPITOLUL II
Drepturile si îndatoririle părintesti

Art. 487
Continutul autoritătii părintesti
Părintii au dreptul si îndatorirea de a creste copilul, îngrijind de sănătatea si dezvoltarea lui fizică, psihică si intelectuală, de educatia, învătătura si pregătirea profesională a acestuia, potrivit propriilor lor convingeri, însusirilor si nevoilor copilului; ei sunt datori să dea copilului orientarea si sfaturile necesare exercitării corespunzătoare a drepturilor pe care legea le recunoaste acestuia.

Art. 488
Îndatoririle specifice
(1) Părintii au îndatorirea de a creste copilul în conditii care să asigure dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală si socială în mod armonios.
(2) În acest scop, părintii sunt obligati:
a) să coopereze cu copilul si să îi respecte viata intimă, privată si demnitatea;
b) să prezinte si să permită informarea si lămurirea copilului despre toate actele si faptele care l-ar putea afecta si să ia în considerare opinia acestuia;
c) să ia toate măsurile necesare pentru protejarea si realizarea drepturilor copilului;
d) să coopereze cu persoanele fizice si persoanele juridice cu atributii în domeniul îngrijirii, educării si formării profesionale a copilului.

Art. 489
Măsurile disciplinare
Măsurile disciplinare nu pot fi luate de părinti decât cu respectarea demnitătii copilului. Sunt interzise luarea unor măsuri, precum si aplicarea unor pedepse fizice, de natură a afecta dezvoltarea fizică, psihică sau starea emotională a copilului.

Art. 490

Drepturile părintelui minor

(1) Părintele minor care a împlinit vârsta de 14 ani are numai drepturile si îndatoririle părintesti cu privire la persoana copilului.

(2) Drepturile si îndatoririle cu privire la bunurile copilului revin tutorelui sau, după caz, altei persoane, în conditiile legii.

Art. 491

Religia copilului

(1) Părintii îndrumă copilul, potrivit propriilor convingeri, în alegerea unei religii, în conditiile legii, tinând seama de opinia, vârsta si de gradul de maturitate ale acestuia, fără a-l putea obliga să adere la o anumită religie sau la un anumit cult religios.

(2) Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani are dreptul să îsi aleagă liber confesiunea religioasă.

Art. 492

Numele copilului

Părintii aleg prenumele si, când este cazul, numele de familie al copilului, în conditiile legii.

Art. 493

Supravegherea copilului

Părintii au dreptul si îndatorirea de supraveghere a copilului minor.

Art. 494

Relatiile sociale ale copilului

Părintii sau reprezentantii legali ai copilului pot, numai în baza unor motive temeinice, să împiedice corespondenta si legăturile personale ale copilului în vârstă de până la 14 ani. Neîntelegerile se solutionează de către instanta de tutelă, cu ascultarea copilului, în conditiile art. 264.

Art. 495

Înapoierea copilului de la alte personae

(1) Părintii pot cere oricând instantei de tutelă înapoierea copilului de la orice persoană care îl tine fără drept.

(2) Instanta de tutelă poate respinge cererea numai dacă înapoierea este vădit contrară interesului superior al copilului.

(3) Ascultarea copilului este obligatorie, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile.

Art. 496

Locuinta copilului

(1) Copilul minor locuieste la părintii săi.

(2) Dacă părintii nu locuiesc împreună, acestia vor stabili, de comun acord, locuinta copilului.

(3) În caz de neîntelegere între părinti, instanta de tutelă hotărăste, luând în considerare concluziile raportului de anchetă psihosocială si ascultându-i pe părinti si pe copil, dacă a împlinit vârsta de 10 ani. Dispozitiile art. 264 rămân aplicabile.

(4) Locuinta copilului, stabilită potrivit acestui articol, nu poate fi schimbată fără acordul părintilor decât în cazurile prevăzute expres de lege.

(5) Părintele la care copilul nu locuieste în mod statornic are dreptul de a avea legături personale cu minorul, la locuinta acestuia. Instanta de tutelă poate limita exercitiul acestui drept, dacă aceasta este în interesul superior al copilului.

Art. 497

Schimbarea locuintei copilului

(1) Dacă afectează exercitiul autoritătii sau al unor drepturi părintesti, schimbarea locuintei copilului, împreună cu părintele la care locuieste, nu poate avea loc decât cu acordul prealabil al celuilalt părinte.

(2) În caz de neîntelegere între părinti, hotărăste instanta de tutelă potrivit interesului superior al copilului, luând în considerare concluziile raportului de anchetă psihosocială si ascultându-i pe părinti. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile.

Art. 498

Schimbarea felului învătăturii ori al pregătirii profesionale

(1) Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani poate cere părintilor să îsi schimbe felul învătăturii sau al pregătirii profesionale ori locuinta necesară desăvârsirii învătăturii ori pregătirii sale profesionale.

(2) Dacă părintii se opun, copilul poate sesiza instanta de tutelă, iar aceasta hotărăste pe baza raportului de anchetă psihosocială. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile.

Art. 499

Obligatia de întretinere

(1) Tatăl si mama sunt obligati, în solidar, să dea întretinere copilului lor minor, asigurându-i cele necesare traiului, precum si educatia, învătătura si pregătirea sa profesională.

(2) Dacă minorul are un venit propriu care nu este îndestulător, părintii au obligatia de a-i asigura conditiile necesare pentru cresterea, educarea si pregătirea sa profesională.

(3) Părintii sunt obligati să îl întretină pe copilul devenit major, dacă se află în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, dar fără a depăsi vârsta de 26 de ani.

(4) În caz de neîntelegere, întinderea obligatiei de întretinere, felul si modalitătile executării, precum si contributia fiecăruia dintre părinti se stabilesc de instanta de tutelă pe baza raportului de anchetă psihosocială.

Art. 500

Independenta patrimonială

Părintele nu are niciun drept asupra bunurilor copilului si nici copilul asupra bunurilor părintelui, în afară de dreptul la mostenire si la întretinere.

Art. 501

Administrarea bunurilor copilului

(1) Părintii au dreptul si îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor, precum si de a-l reprezenta în actele juridice civile ori de a-i încuviinta aceste acte, după caz.

(2) După împlinirea vârstei de 14 ani minorul îsi exercită drepturile si îsi execută obligatiile singur, în conditiile legii, însă numai cu încuviintarea părintilor si, după caz, a instantei de tutelă.

Art. 502
Alte dispozitii aplicabile

(1) Drepturile si îndatoririle părintilor cu privire la bunurile copilului sunt aceleasi cu cele ale tutorelui, dispozitiile care reglementează tutela fiind aplicabile în mod corespunzător.

(2) Cu toate acestea, nu se întocmeste inventarul prevăzut la art. 140, în cazul în care copilul nu are alte bunuri decât cele de uz personal.

CAPITOLUL III
Exercitarea autorității părintesti

Art. 503
Modul de exercitare a autorității părintesti

(1) Părintii exercită împreună si în mod egal autoritatea părintească.

(2) Fată de tertii de bună-credintă, oricare dintre părinti, care îndeplineste singur un act curent pentru exercitarea drepturilor si îndeplinirea îndatoririlor părintesti, este prezumat că are si consimtământul celuilalt părinte.

Art. 504
Exercitarea autorității părintesti în caz de divort

Dacă părintii sunt divortati, autoritatea părintească se exercită potrivit dispozitiilor referitoare la efectele divortului în raporturile dintre părinti si copii.

Art. 505
Copilul din afara căsătoriei

(1) În cazul copilului din afara căsătoriei a cărui filiatie a fost stabilită concomitent sau, după caz, succesiv fată de ambii părinti, autoritatea părintească se exercită în comun si în mod egal de către părinti, dacă acestia convietuiesc.

(2) Dacă părintii copilului din afara căsătoriei nu convietuiesc, modul de exercitare a autorității părintesti se stabileste de către instanta de tutelă, fiind aplicabile prin asemănare dispozitiile privitoare la divort.

(3) Instanta sesizată cu o cerere privind stabilirea filiatiei este obligată să dispună asupra modului de exercitare a autorității părintesti, fiind aplicabile prin asemănare dispozitiile privitoare la divort.

Art. 506
Învoiala părintilor

Cu încuviintarea instantei de tutelă părintii se pot întelege cu privire la exercitarea autorității părintesti sau cu privire la luarea unei măsuri de protectie a copilului, dacă este respectat interesul superior al acestuia. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile.

Art. 507
Exercitarea autoritătii părintesti de către un singur părinte
Dacă unul dintre părinti este decedat, declarat mort prin hotărâre judecătorească, pus sub interdictie, decăzut din exercitiul drepturilor părintesti sau dacă, din orice motiv, se află în neputintă de a-si exprima vointa, celălalt părinte exercită singur autoritatea părintească.

CAPITOLUL IV
Decăderea din exercitiul drepturilor părintesti

Art. 508
Conditiile
(1) Instanta de tutelă, la cererea autoritătilor administratiei publice cu atributii în domeniul protectiei copilului, poate pronunta decăderea din exercitiul drepturilor părintesti dacă părintele pune în pericol viata, sănătatea sau dezvoltarea copilului prin relele tratamente aplicate acestuia, prin consumul de alcool sau stupefiante, prin purtarea abuzivă, prin neglijenta gravă în îndeplinirea obligatiilor părintesti ori prin atingerea gravă a interesului superior al copilului.
(2) Cererea se judecă de urgentă, cu citarea părintilor si pe baza raportului de anchetă psihosocială. Participarea procurorului este obligatorie.

Art. 509
Întinderea decăderii
(1) Decăderea din exercitiul drepturilor părintesti este totală si se întinde asupra tuturor copiilor născuti la data pronuntării hotărârii.
(2) Cu toate acestea, instanta poate dispune decăderea numai cu privire la anumite drepturi părintesti ori la anumiti copii, dar numai dacă, în acest fel, nu sunt primejduite cresterea, educarea, învătătura si pregătirea profesională a copiilor.

Art. 510
Obligatia de întretinere
Decăderea din exercitiul drepturilor părintesti nu scuteste părintele de obligatia sa de a da întretinere copilului.

Art. 511
Instituirea tutelei
În cazul în care, după decăderea din exercitiul drepturilor părintesti, copilul se află în situatia de a fi lipsit de îngrijirea ambilor părinti, se instituie tutela.

Art. 512
Redarea exercitiului drepturilor părintesti
(1) Instanta redă părintelui exercitiul drepturilor părintesti, dacă au încetat împrejurările care au dus la decăderea din exercitiul acestora si dacă părintele nu mai pune în pericol viata, sănătatea si dezvoltarea copilului.

(2) Până la solutionarea cererii, instanta poate îngădui părintelui să aibă legături personale cu copilul, dacă aceasta este în interesul superior al copilului.

TITLUL V
Obligatia de întretinere

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 513
Caracterul legal al obligatiei de întretinere
Obligatia de întretinere există numai între persoanele prevăzute de lege. Ea se datorează numai dacă sunt întrunite conditiile cerute de lege.

Art. 514
Caracterul personal al obligatiei de întretinere
(1) Obligatia de întretinere are caracter personal.
(2) Ea se stinge prin moartea debitorului sau a creditorului obligatiei de întretinere, dacă prin lege nu se prevede altfel.
(3) Dreptul la întretinere nu poate fi cedat si nu poate fi urmărit decât în conditiile prevăzute de lege.

Art. 515
Inadmisibilitatea renuntării la întretinere
Nimeni nu poate renunta pentru viitor la dreptul său la întretinere.

CAPITOLUL II
Persoanele între care există obligatia de întretinere si ordinea în care aceasta se datorează

Art. 516
Subiectele obligatiei de întretinere
(1) Obligatia de întretinere există între sot si sotie, rudele în linie dreaptă, între frati si surori, precum si între celelalte persoane anume prevăzute de lege.
(2) Dispozitiile alin. (1) privind obligatia de întretinere între rudele în linie dreaptă, precum si între frati si surori sunt aplicabile si în cazul adoptiei.
(3) Obligatia de întretinere există între fostii soti, în conditiile prevăzute de lege.

Art. 517
Întretinerea copilului de către sotul părintelui său
(1) Sotul care a contribuit la întretinerea copilului celuilalt sot este obligat să presteze întretinere copilului cât timp acesta este minor, însă numai dacă părintii săi firesti au murit, sunt dispăruti ori sunt în nevoie.

(2) La rândul său, copilul poate fi obligat să dea întretinere celui care l-a întretinut astfel timp de 10 ani.

Art. 518
Obligatia de întretinere apartinând mostenitorilor

(1) Mostenitorii persoanei care a fost obligată la întretinerea unui minor sau care i-a dat întretinere fără a avea obligatia legală sunt tinuti, în măsura valorii bunurilor mostenite, să continue întretinerea, dacă părintii minorului au murit, sunt dispăruti sau sunt în nevoie, însă numai cât timp cel întretinut este minor.

(2) În cazul în care sunt mai multi mostenitori, obligatia este solidară, fiecare dintre ei contribuind la întretinerea minorului proportional cu valoarea bunurilor mostenite.

Art. 519
Ordinea de plată a întretinerii

Întretinerea se datorează în ordinea următoare:

a) sotii si fostii soti îsi datorează întretinere înaintea celorlalti obligati;

b) descendentul este obligat la întretinere înaintea ascendentului, iar dacă sunt mai multi descendenti sau mai multi ascendenti, cel în grad mai apropiat înaintea celui mai îndepărtat;

c) fratii si surorile îsi datorează întretinere după părinti, însă înaintea bunicilor.

Art. 520
Întretinerea în cazul desfacerii adoptiei

După încetarea adoptiei, adoptatul poate cere întretinere numai de la rudele sale firesti sau, după caz, de la sotul său.

Art. 521
Pluralitatea de debitori

(1) În cazul în care mai multe dintre persoanele prevăzute la art. 516 sunt obligate să întretină aceeasi persoană, ele vor contribui la plata întretinerii, proportional cu mijloacele pe care le au.

(2) Dacă părintele are drept la întretinere de la mai multi copii, el poate, în caz de urgentă, să pornească actiunea numai împotriva unuia dintre ei. Cel care a plătit întretinerea se poate întoarce împotriva celorlalti obligati pentru partea fiecăruia.

Art. 522
Obligatia subsidiară

În cazul în care cel obligat în primul rând la întretinere nu are mijloace îndestulătoare pentru a acoperi nevoile celui care o cere, instanta de tutelă le poate obliga pe celelalte persoane îndatorate la întretinere să o completeze, în ordinea stabilită la art. 519.

Art. 523
Divizibilitatea întretinerii

Când cel obligat nu poate presta, în acelasi timp, întretinere tuturor celor îndreptătiti să o ceară, instanta de tutelă, tinând seama de nevoile fiecăreia dintre aceste persoane, poate hotărî fie ca întretinerea să se plătească numai uneia dintre ele, fie ca întretinerea să se împartă între mai

multe sau toate persoanele îndreptătite să o ceară. În acest caz, instanta hotărăste, totodată, modul în care se împarte întretinerea între persoanele care urmează a o primi.

CAPITOLUL III
Conditiile obligatiei de întretinere

Art. 524
Creditorul întretinerii

Are drept la întretinere numai cel care se află în nevoie, neputându-se întretine din munca sau din bunurile sale.

Art. 525
Dreptul la întretinere al minorului

(1) Minorul care cere întretinere de la părintii săi se află în nevoie dacă nu se poate întretine din munca sa, chiar dacă ar avea bunuri. (2) Cu toate acestea, în cazul în care părintii n-ar putea presta întretinerea fără a-si primejdui propria lor existentă, instanta de tutelă poate încuviinta ca întretinerea să se asigure prin valorificarea bunurilor pe care acesta le are, cu exceptia celor de strictă necesitate.

Art. 526
Comportamentul necorespunzător

(1) Nu poate pretinde întretinere acela care s-a făcut vinovat fată de cel obligat la întretinere de fapte grave, contrare legii sau bunelor moravuri.

(2) Acela care se află în stare de nevoie din culpa sa poate cere numai întretinerea de strictă necesitate.

Art. 527
Debitorul întretinerii

(1) Poate fi obligat la întretinere numai cel care are mijloacele pentru a o plăti sau are posibilitatea de a dobândi aceste mijloace.

(2) La stabilirea mijloacelor celui care datorează întretinerea se tine seama de veniturile si bunurile acestuia, precum si de posibilitătile de realizare a acestora; de asemenea, vor fi avute în vedere celelalte obligatii ale sale.

Art. 528
Dovada stării de nevoie

Starea de nevoie a persoanei îndreptătite la întretinere, precum si mijloacele celui care datorează întretinere pot fi dovedite prin orice mijloc de probă.

CAPITOLUL IV
Stabilirea si executarea obligatiei de întretinere

Art. 529

Cuantumul întretinerii

(1) Întretinerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere si cu mijloacele celui care urmează a o plăti.

(2) Când întretinerea este datorată de părinte, ea se stabileste până la o pătrime din venitul său lunar net pentru un copil, o treime pentru 2 copii si o jumătate pentru 3 sau mai multi copii.

(3) Cuantumul întretinerii datorate copiilor, împreună cu întretinerea datorată altor persoane, potrivit legii, nu poate depăsi jumătate din venitul net lunar al celui obligat.

Art. 530

Modalitătile de executare

(1) Obligatia de întretinere se execută în natură, prin asigurarea celor necesare traiului si, după caz, a cheltuielilor pentru educare, învătătură si pregătire profesională.

(2) Dacă obligatia de întretinere nu se execută de bunăvoie, în natură, instanta de tutelă dispune executarea ei prin plata unei pensii de întretinere, stabilită în bani.

(3) Pensia de întretinere se poate stabili sub forma unei sume fixe sau într-o cotă procentuală din venitul net lunar al celui care datorează întretinere. Dispozitiile art. 529 alin. (2) si (3) rămân aplicabile.

Art. 531

Modificarea si încetarea pensiei de întretinere

(1) Dacă se iveste o schimbare în ceea ce priveste mijloacele celui care prestează întretinerea si nevoia celui care o primeste, instanta de tutelă, potrivit împrejurărilor, poate mări sau micsora pensia de întretinere sau poate hotărî încetarea plătii ei.

(2) Pensia de întretinere stabilită într-o sumă fixă se indexează de drept, trimestrial, în functie de rata inflatiei.

Art. 532

Data de la care se datorează pensia de întretinere

(1) Pensia de întretinere se datorează de la data cererii de chemare în judecată.

(2) Cu toate acestea, pensia poate fi acordată si pentru o perioadă anterioară, dacă introducerea cererii de chemare în judecată a fost întârziată din culpa debitorului.

Art. 533

Plata pensiei de întretinere

(1) Pensia de întretinere se plăteste în rate periodice, la termenele convenite de părti sau, în lipsa acordului lor, la cele stabilite prin hotărâre judecătorească.

(2) Chiar dacă creditorul întretinerii a decedat în perioada corespunzătoare unei rate, întretinerea este datorată în întregime pentru acea perioadă.

(3) De asemenea, părtile pot conveni sau, dacă sunt motive temeinice, instanta de tutelă poate hotărî ca întretinerea să se execute prin plata anticipată a unei sume globale care să acopere nevoile de întretinere ale celui îndreptătit pe o perioadă mai îndelungată sau pe întreaga perioadă în care se datorează întretinerea, în măsura în care debitorul întretinerii are mijloacele necesare acoperirii acestei obligatii.

Art. 534

Restituirea întretinerii nedatorate

Dacă, din orice motiv, se dovedeste că întretinerea prestată, de bunăvoie sau ca urmare a unei hotărâri judecătoresti, nu era datorată, cel care a executat obligatia poate să ceară restituirea de la cel care a primit-o sau de la cel care avea, în realitate, obligatia să o presteze, în acest din urmă caz, pe temeiul îmbogătirii fără justă cauză.

CARTEA a III-a****)
Despre bunuri

TITLUL I
Bunurile si drepturile reale în general

CAPITOLUL I
Despre bunuri în general

SECTIUNEA 1
Despre distinctia bunurilor

Art. 535

Notiunea

Sunt bunuri lucrurile, corporale sau necorporale, care constituie obiectul unui drept patrimonial.

Art. 536

Bunurile mobile si imobile

Bunurile sunt mobile sau imobile.

Art. 537

Bunurile imobile

Sunt imobile terenurile, izvoarele si cursurile de apă, plantatiile prinse în rădăcini, constructiile si orice alte lucrări fixate în pământ cu caracter permanent, platformele si alte instalatii de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental, precum si tot ceea ce, în mod natural sau artificial, este încorporat în acestea cu caracter permanent.

Art. 538

Bunurile care rămân sau devin immobile

(1) Rămân bunuri imobile materialele separate în mod provizoriu de un imobil, pentru a fi din nou întrebuintate, atât timp cât sunt păstrate în aceeasi formă, precum si părtile integrante ale unui imobil care sunt temporar detasate de acesta, dacă sunt destinate spre a fi reintegrate.

(2) Materialele aduse pentru a fi întrebuintate în locul celor vechi devin bunuri imobile din momentul în care au dobândit această destinatie.

Art. 539

Bunurile mobile

(1) Bunurile pe care legea nu le consideră imobile sunt bunuri mobile. (2) Sunt bunuri mobile si undele electromagnetice sau asimilate acestora, precum si energia de orice fel produse,

captate si transmise, în conditiile legii, de orice persoană si puse în serviciul său, indiferent de natura mobiliară sau imobiliară a sursei acestora.

Art. 540

Bunurile mobile prin anticipatie

(1) Bogătiile de orice natură ale solului si subsolului, fructele neculese încă, plantatiile si constructiile încorporate în sol devin mobile prin anticipatie, atunci când, prin vointa părtilor, sunt privite în natura lor individuală în vederea detasării lor.

(2) Pentru opozabilitate fată de terti, este necesară notarea în cartea funciară.

Art. 541

Universalitatea de fapt

(1) Constituie o universalitate de fapt ansamblul bunurilor care apartin aceleiasi persoane si au o destinatie comună stabilită prin vointa acesteia sau prin lege.

(2) Bunurile care alcătuiesc universalitatea de fapt pot, împreună sau separat, să facă obiectul unor acte sau raporturi juridice distincte.

Art. 542

Regulile aplicabile drepturilor purtând asupra bunurilor

(1) Dacă nu se prevede altfel, sunt supuse regulilor referitoare la bunurile imobile si drepturile reale asupra acestora.

(2) Celelalte drepturi patrimoniale sunt supuse, în limitele prevăzute de lege, regulilor referitoare la bunurile mobile.

Art. 543

Bunurile fungibile si bunurile nefungibile

(1) Bunurile sunt fungibile sau nefungibile.

(2) Sunt fungibile bunurile determinabile după număr, măsură sau greutate, astfel încât pot fi înlocuite unele prin altele în executarea unei obligatii.

(3) Prin act juridic, un bun fungibil prin natura sa poate fi considerat ca nefungibil.

Art. 544

Bunurile consumptibile si bunurile neconsumptibile

(1) Bunurile sunt consumptibile sau neconsumptibile.

(2) Sunt consumptibile bunurile mobile a căror întrebuintare obisnuită implică înstrăinarea sau consumarea substantei.

(3) Un bun consumptibil prin natura sa poate deveni neconsumptibil dacă, prin act juridic, i se schimbă întrebuintarea.

Art. 545

Bunurile divizibile si bunurile indivizibile

(1) Bunurile sunt divizibile sau indivizibile.

(2) Bunurile care nu pot fi împărtite în natură fără a li se schimba destinatia sunt bunuri indivizibile.

(3) Prin act juridic, un bun divizibil prin natura lui poate fi considerat indivizibil.

Art. 546

Bunurile principale si bunurile accesorii

(1) Bunul care a fost destinat, în mod stabil si exclusiv, întrebuintării economice a altui bun este accesoriu atât timp cât satisface această utilizare.

(2) Destinatia comună poate să fie stabilită numai de proprietarul ambelor bunuri.

(3) Dacă nu se prevede altfel, bunul accesoriu urmează situatia juridică a bunului principal, inclusiv în caz de înstrăinare sau de grevare a bunului principal.

(4) Încetarea calității de bun accesoriu nu poate fi însă opusă unui tert care a dobândit anterior drepturi privitoare la bunul principal.

(5) Separarea temporară a unui bun accesoriu de bunul principal nu îi înlătură această calitate.

(6) Drepturile unui tert privitoare la un bun nu pot fi încălcate prin transformarea acestuia în bun accesoriu.

SECTIUNEA a 2-a

Produsele bunurilor

Art. 547

Produsele bunurilor

Produsele bunurilor sunt fructele si productele.

Art. 548

Fructele

(1) Fructele reprezintă acele produse care derivă din folosirea unui bun, fără a diminua substanta acestuia. Fructele sunt: naturale, industriale si civile. Fructele civile se numesc si venituri.

(2) Fructele naturale sunt produsele directe si periodice ale unui bun, obtinute fără interventia omului, cum ar fi acelea pe care pământul le produce de la sine, productia si sporul animalelor.

(3) Fructele industriale sunt produsele directe si periodice ale unui bun, obtinute ca rezultat al interventiei omului, cum ar fi recoltele de orice fel.

(4) Fructele civile sunt veniturile rezultate din folosirea bunului de către o altă persoană în virtutea unui act juridic, precum chiriile, arenzile, dobânzile, venitul rentelor si dividendele.

Art. 549

Productele

Productele sunt produsele obtinute dintr-un bun cu consumarea sau diminuarea substantei acestuia, precum copacii unei păduri, piatra dintr-o carieră si altele asemenea.

Art. 550

Dobândirea fructelor si a productelor

(1) Fructele si productele se cuvin proprietarului, dacă prin lege nu se dispune altfel.

(2) Dreptul de proprietate asupra fructelor naturale si industriale se dobândeste la data separării de bunul care le-a produs.

(3) Dreptul de proprietate asupra fructelor civile se dobândeste zi cu zi.

(4) Cel care, fără acordul proprietarului, avansează cheltuielile necesare pentru producerea si perceperea fructelor sau productelor poate cere restituirea cheltuielilor.

(5) În acest caz, produsele sau contravaloarea acestora pot fi retinute până la restituirea cheltuielilor. Cu toate acestea, proprietarul poate cere obligarea posesorului la predarea produselor ori a contravalorii acestora dacă furnizează o garantie îndestulătoare.

CAPITOLUL II
Drepturile reale în general

Art. 551
Drepturile reale
Sunt drepturi reale:
1. dreptul de proprietate;
2. dreptul de superficie;
3. dreptul de uzufruct;
4. dreptul de uz;
5. dreptul de abitatie;
6. dreptul de servitute;
7. dreptul de administrare;
8. dreptul de concesiune;
9. dreptul de folosintă;
10. drepturile reale de garantie;
11. alte drepturi cărora legea le recunoaste acest caracter.

Art. 552
Formele de proprietate
Proprietatea este publică sau privată.

Art. 553
Proprietatea privată

(1) Sunt obiect al proprietătii private toate bunurile de uz sau de interes privat apartinând persoanelor fizice, persoanelor juridice de drept privat sau de drept public, inclusiv bunurile care alcătuiesc domeniul privat al statului si al unitătilor administrativ-teritoriale.

(2) Mostenirile vacante se constată prin certificat de vacantă succesorală si intră în domeniul privat al comunei, orasului sau municipiului, după caz, fără înscriere în cartea funciară. Imobilele cu privire la care s-a renuntat la dreptul de proprietate conform art. 562 alin. (2) se dobândesc, fără înscriere în cartea funciară, de comună, oras sau municipiu, după caz, si intră în domeniul privat al acestora prin hotărârea consiliului local.

(3) Mostenirile vacante si imobilele mentionate la alin. (2), aflate în străinătate, se cuvin statului român.

(4) Bunurile obiect al proprietătii private, indiferent de titular, sunt si rămân în circuitul civil, dacă prin lege nu se dispune altfel. Ele pot fi înstrăinate, pot face obiectul unei urmăriri silite si pot fi dobândite prin orice mod prevăzut de lege.

Art. 554
Proprietatea publică

(1) Bunurile statului si ale unităților administrativ-teritoriale care, prin natura lor sau prin declaratia legii, sunt de uz sau de interes public formează obiectul proprietății publice, însă numai dacă au fost legal dobândite de către acestea.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, dispozitiile aplicabile dreptului de proprietate privată se aplică si dreptului de proprietate publică, însă numai în măsura în care sunt compatibile cu acesta din urmă.

TITLUL II
Proprietatea privată

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

SECTIUNEA 1
Continutul, întinderea si stingerea dreptului de proprietate privată

Art. 555

Continutul dreptului de proprietate privată

(1) Proprietatea privată este dreptul titularului de a poseda, folosi si dispune de un bun în mod exclusiv, absolut si perpetuu, în limitele stabilite de lege.

(2) În conditiile legii, dreptul de proprietate privată este susceptibil de modalități si dezmembrăminte, după caz.

Art. 556

Limitele exercitării dreptului de proprietate privată

(1) Dreptul de proprietate poate fi exercitat în limitele materiale ale obiectului său. Acestea sunt limitele corporale ale bunului care formează obiectul dreptului de proprietate, cu îngrădirile stabilite prin lege.

(2) Prin lege poate fi limitată exercitarea atributelor dreptului de proprietate.

(3) Exercitarea dreptului de proprietate poate fi limitată si prin vointa proprietarului, cu exceptiile prevăzute de lege.

Art. 557

Dobândirea dreptului de proprietate

(1) Dreptul de proprietate se poate dobândi, în conditiile legii, prin conventie, mostenire legală sau testamentară, accesiune, uzucapiune, ca efect al posesiei de bună-credintă în cazul bunurilor mobile si al fructelor, prin ocupatiune, traditiune, precum si prin hotărâre judecătorească, atunci când ea este translativă de proprietate prin ea însăsi.

(2) În cazurile prevăzute de lege, proprietatea se poate dobândi prin efectul unui act administrativ.

(3) Prin lege se pot reglementa si alte moduri de dobândire a dreptului de proprietate.

(4) Cu exceptia cazurilor anume prevăzute de lege, în cazul bunurilor imobile dreptul de proprietate se dobândeste prin înscriere în cartea funciară, cu respectarea dispozitiilor prevăzute la art. 888.

Art. 558

Riscul pieirii bunului

Proprietarul suportă riscul pieirii bunului, dacă acesta n-a fost asumat de o altă persoană sau dacă prin lege nu se dispune altfel.

Art. 559

Întinderea dreptului de proprietate asupra terenurilor

(1) Proprietatea terenului se întinde si asupra subsolului si a spatiului de deasupra terenului, cu respectarea limitelor legale.

(2) Proprietarul poate face, deasupra si în subsolul terenului, toate constructiile, plantatiile si lucrările pe care le găseste de cuviintă, în afară de exceptiile stabilite de lege, si poate trage din ele toate foloasele pe care acestea le-ar produce. El este tinut să respecte, în conditiile si în limitele determinate de lege, drepturile tertilor asupra resurselor minerale ale subsolului, izvoarelor si apelor subterane, lucrărilor si instalatiilor subterane si altora asemenea.

(3) Apele de suprafată si albiile acestora apartin proprietarului terenului pe care se formează sau curg, în conditiile prevăzute de lege. Proprietarul unui teren are, de asemenea, dreptul de a apropria si de a utiliza, în conditiile legii, apa izvoarelor si a lacurilor aflate pe terenul respectiv, apa freatică, precum si apele pluviale.

Art. 560

Obligatia de grănituire

Proprietarii terenurilor învecinate sunt obligati să contribuie la grănituire prin reconstituirea hotarului si fixarea semnelor corespunzătoare, suportând, în mod egal, cheltuielile ocazionate de aceasta.

Art. 561

Dreptul de îngrădire

Orice proprietar poate să îsi îngrădească proprietatea, suportând, în conditiile legii, cheltuielile ocazionate.

Art. 562

Stingerea dreptului de proprietate

(1) Dreptul de proprietate privată se stinge prin pieirea bunului, dar nu se stinge prin neuz. El poate fi însă dobândit de altul prin uzucapiune sau într-un alt mod, în cazurile si conditiile anume determinate de lege.

(2) Proprietarul poate abandona bunul său mobil sau poate renunta, prin declaratie autentică, la dreptul de proprietate asupra bunului imobil, înscris în cartea funciară. Dreptul se stinge în momentul părăsirii bunului mobil, iar dacă bunul este imobil, prin înscrierea în cartea funciară, în conditiile legii, a declaratiei de renuntare.

(3) Exproprierea se poate face numai pentru o cauză de utilitate publică stabilită potrivit legii, cu justă si prealabilă despăgubire, fixată de comun acord între proprietar si expropriator. În caz de divergentă asupra cuantumului despăgubirilor, acesta se stabileste pe cale judecătorească.

(4) Nu pot fi supuse confiscării decât bunurile destinate sau folosite pentru săvârsirea unei infractiuni ori contraventii sau cele rezultate din acestea.

SECTIUNEA a 2-a

Apărarea dreptului de proprietate privată

Art. 563
Actiunea în revendicare

(1) Proprietarul unui bun are dreptul de a-l revendica de la posesor sau de la o altă persoană care îl detine fără drept. El are, de asemenea, dreptul la despăgubiri, dacă este cazul.

(2) Dreptul la actiunea în revendicare este imprescriptibil, cu exceptia cazurilor în care prin lege se dispune altfel.

(3) Dreptul de proprietate dobândit cu bună-credintă, în conditiile legii, este pe deplin recunoscut.

(4) Hotărârea judecătorească prin care s-a admis actiunea în revendicare este opozabilă si poate fi executată si împotriva tertului dobânditor, în conditiile Codului de procedură civilă.

Art. 564
Actiunea negatorie

(1) Proprietarul poate intenta actiunea negatorie contra oricărei persoane care pretinde că este titularul vreunui drept real, altul decât cel de proprietate, asupra bunului său.

(2) Dreptul la actiunea negatorie este imprescriptibil.

Art. 565
Proba dreptului de proprietate asupra imobilelor înscrise în cartea funciară

În cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dovada dreptului de proprietate se face cu extrasul de carte funciară.

Art. 566
Efectele admiterii actiunii în revendicare

(1) Pârâtul va fi obligat la restituirea bunului sau la despăgubiri dacă bunul a pierit din culpa sa ori a fost înstrăinat. În aceleasi conditii, pârâtul va fi obligat la restituirea productelor sau a contravalorii acestora. În toate cazurile, despăgubirile vor fi evaluate în raport cu momentul restituirii.

(2) Posesorul de rea-credintă sau detentorul precar va fi obligat, la cerere, si la restituirea fructelor produse de bun până la înapoierea acestuia către proprietar.

(3) Proprietarul poate fi obligat, la cerere, să restituie posesorului cheltuielile necesare pe care acesta le-a făcut.

(4) Cheltuielile utile se restituie, la cerere, în limita sporului de valoare, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(5) De asemenea, proprietarul va putea fi obligat, la cerere, la restituirea cheltuielilor necesare pentru producerea si culegerea fructelor sau a productelor.

(6) Pârâtul are un drept de retentie asupra produselor până la restituirea cheltuielilor făcute pentru producerea si culegerea acestora, cu exceptia cazului în care proprietarul furnizează pârâtului o garantie îndestulătoare.

(7) Dreptul de retentie nu poate fi exercitat în niciun caz asupra bunului frugifer sau când intrarea în stăpânirea materială a bunului s-a făcut prin violentă ori fraudă sau când produsele sunt bunuri perisabile ori sunt supuse, ca urmare a trecerii unei perioade scurte de timp, unei scăderi semnificative a valorii lor.

(8) Proprietarul nu este dator să acopere cheltuielile voluptuare. Posesorul are dreptul de a-si însusi lucrările efectuate cu aceste cheltuieli numai dacă prin aceasta bunul nu se deteriorează.

(9) Dispozitiile alin. (3), (4) si (8) se aplică numai în acele situatii în care cheltuielile nu se concretizează într-o lucrare nouă, caz în care sunt incidente dispozitiile corespunzătoare din materia accesiunii imobiliare artificiale.

CAPITOLUL II
Accesiunea

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 567
Dobândirea dreptului de proprietate prin accesiune

Prin accesiune, proprietarul unui bun devine proprietarul a tot ce se alipeste cu bunul ori se încorporează în acesta, dacă legea nu prevede altfel.

Art. 568
Formele accesiunii

Accesiunea este naturală, când unirea sau încorporarea este urmarea unui eveniment natural, ori artificială, când rezultă din fapta proprietarului ori a unei alte persoane.

SECTIUNEA a 2-a
Accesiunea imobiliară naturală

Art. 569
Aluviunile

Adăugirile de teren la malurile apelor curgătoare revin proprietarului fondului riveran, numai dacă ele se formează treptat.

Art. 570
Terenul lăsat de apele curgătoare

Proprietarul fondului riveran dobândeste, de asemenea, terenul lăsat de apele curgătoare care s-au retras treptat de la tărmul respectiv.

Art. 571
Terenul lăsat de apele stătătoare

(1) Proprietarul terenului înconjurat de helesteie, iazuri, canale si alte asemenea ape stătătoare nu devine proprietarul terenurilor apărute prin scăderea temporară a acestor ape sub înăltimea de scurgere.

(2) Tot astfel, proprietarul acestor ape nu dobândeste niciun drept asupra terenului acoperit ca urmare a unor revărsări sporadice.

Art. 572
Avulsiunea
Proprietarul terenului de la care o apă curgătoare a smuls brusc o portiune de mal din teren, alipind-o la terenul altui proprietar riveran, nu pierde dreptul de proprietate asupra părtii desprinse dacă o revendică în termen de un an de la data faptului.

Art. 573
Albiile râurilor, insulele si prundisurile
(1) Albiile râurilor apartin proprietarilor riverani, cu exceptia acelora care, potrivit legii, fac obiectul proprietătii publice.
(2) Insulele si prundurile care nu sunt în legătură cu terenurile având malul la nivelul mediu al apei revin proprietarului albiei.
(3) Dacă insula apartine proprietarilor riverani si trece peste jumătatea apei, fiecare dintre ei are dreptul de proprietate asupra părtii de insulă ce se întinde spre el pornind de la jumătatea apei.

Art. 574
Dreptul de proprietate asupra insulelor nou-formate
În cazul în care o apă curgătoare, formându-si un brat nou, înconjoară terenul unui proprietar riveran, el rămâne proprietar asupra insulei astfel create.

Art. 575
Albiile părăsite de apele curgătoare
Albia părăsită de o apă curgătoare care si-a format un nou curs va avea regimul juridic stabilit în legea specială.

Art. 576
Accesiunea naturală asupra animalelor
(1) Animalele domestice rătăcite pe terenul altuia îi revin acestuia din urmă dacă proprietarul nu le revendică în termen de 30 de zile de la data declaratiei făcute la primărie de către proprietarul terenului.
(2) Porumbeii, iepurii, pestii si alte asemenea animale care trec pe fondul altui proprietar apartin acestuia cât timp rămân pe fond, cu exceptia cazului în care trecerea a fost provocată prin fraudă sau prin artificii.
(3) Roiul de albine trecut pe terenul altuia revine proprietarului acestuia numai dacă proprietarul roiului nu îl urmăreste sau încetează să îl urmărească timp de două zile.

SECTIUNEA a 3-a
Accesiunea imobiliară artificială

§ 1. Dispozitii comune

Art. 577
Dobândirea lucrării de către proprietarul imobilului

(1) Constructiile, plantatiile si orice alte lucrări efectuate asupra unui imobil, denumite în continuare lucrări, revin proprietarului acelui imobil dacă prin lege sau act juridic nu se prevede altfel.

(2) Când lucrarea este realizată de proprietarul imobilului cu materialele sale sau cu materialele altuia, dreptul de proprietate asupra lucrării se naste în favoarea proprietarului imobilului din momentul începerii lucrării, pe măsura realizării ei, dacă prin lege sau act juridic nu se prevede altfel.

Art. 578

Categoriile de lucrări

(1) Lucrările pot fi autonome sau adăugate, cu caracter durabil sau provizoriu.

(2) Lucrările autonome sunt constructiile, plantatiile si orice alte lucrări cu caracter de sine stătător realizate asupra unui imobil.

(3) Lucrările adăugate nu au caracter de sine stătător. Ele pot fi:

a) necesare, atunci când în lipsa acestora imobilul ar pieri sau s-ar deteriora;

b) utile, atunci când sporesc valoarea economică a imobilului;

c) voluptuare, atunci când sunt făcute pentru simpla plăcere a celui care le-a realizat, fără a spori valoarea economică a imobilului.

Art. 579

Prezumtiile în favoarea proprietarului imobilului

(1) Orice lucrare este prezumată a fi făcută de proprietarul imobilului, cu cheltuiala sa si că este a lui, până la proba contrară.

(2) Proba contrară se poate face când s-a constituit un drept de superficie, când proprietarul imobilului nu si-a intabulat dreptul de proprietate asupra lucrării noi sau în alte cazuri prevăzute de lege.

§ 2. Realizarea lucrării cu materialele altuia

Art. 580

Regimul juridic

(1) În cazul în care a realizat lucrarea cu materialele altuia, proprietarul imobilului devine proprietarul lucrării, neputând fi obligat la desfiintarea acesteia si nici la restituirea materialelor întrebuintate.

(2) Proprietarul materialelor are numai dreptul la contravaloarea materialelor, precum si la repararea, în conditiile legii, a oricăror alte prejudicii cauzate.

§ 3. Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia

Art. 581

Lucrările autonome cu caracter durabil efectuate cu bună-credintă

În cazul în care autorul lucrării autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia este de bună-credintă, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să ceară instantei să dispună înscrierea sa în cartea funciară ca proprietar al lucrării, plătind, la alegerea sa, autorului lucrării fie valoarea materialelor si a manoperei, fie sporul de valoare adus imobilului prin efectuarea lucrării; sau

b) să ceară obligarea autorului lucrării să cumpere imobilul la valoarea de circulatie pe care acesta ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat.

Art. 582

Lucrările autonome cu caracter durabil efectuate cu rea-credintă

(1) În cazul în care autorul lucrării autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia este de rea-credintă, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să ceară instantei să dispună înscrierea sa în cartea funciară ca proprietar al lucrării, cu plata, la alegerea sa, către autorul lucrării, a jumătate din valoarea materialelor si a manoperei ori din sporul de valoare adus imobilului; sau

b) să ceară obligarea autorului lucrării la desfiintarea acesteia; sau

c) să ceară obligarea autorului lucrării să cumpere imobilul la valoarea de circulatie pe care acesta ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat.

(2) Desfiintarea lucrării se face, cu respectarea dispozitiilor legale în materie, pe cheltuiala autorului acesteia, care este tinut totodată să repare orice prejudicii cauzate, inclusiv pentru lipsa de folosintă.

§ 4. Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia

Art. 583

Lucrările adăugate necesare

(1) Proprietarul imobilului dobândeste dreptul de proprietate asupra lucrării adăugate necesare din momentul efectuării acesteia, plătind autorului cheltuielile rezonabile făcute de acesta, chiar dacă imobilul nu mai există.

(2) În cazul în care lucrarea a fost efectuată cu rea-credintă, din suma datorată de proprietarul imobilului se va putea deduce valoarea fructelor imobilului diminuată cu costurile necesare obtinerii acestora.

Art. 584

Lucrările adăugate utile

(1) În cazul în care autorul lucrării utile este de bună-credintă, proprietarul imobilului devine proprietarul lucrării din momentul efectuării acesteia, cu plata, la alegerea sa:

a) a valorii materialelor si a manoperei; sau

b) a sporului de valoare adus imobilului.

(2) În cazul în care autorul lucrării utile este de rea-credintă, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să devină proprietarul lucrării, în functie de regimul acesteia, cu sau fără înscriere în cartea funciară, după caz, plătind, la alegerea sa, autorului lucrării fie jumătate din valoarea materialelor si a manoperei, fie jumătate din sporul de valoare adus imobilului; sau

b) să ceară obligarea autorului lucrării la desfiintarea acesteia, cu repunerea imobilului în situatia anterioară si plata de daune-interese.

(3) În ambele cazuri, când valoarea lucrării este considerabilă, proprietarul imobilului poate cere obligarea autorului să îl cumpere la valoarea de circulatie pe care imobilul ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat.

Art. 585
Lucrările adăugate voluptuare

(1) În cazul lucrării voluptuare, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să devină proprietarul lucrării, fără înscriere în cartea funciară si fără nicio obligatie către autorul lucrării;

b) să ceară obligarea autorului de rea-credintă al lucrării la desfiintarea acesteia, cu readucerea imobilului în situatia anterioară si plata de daune-interese.

(2) Autorul de bună-credintă al lucrării poate să o ridice înainte de restituirea imobilului către proprietar, cu conditia de a readuce imobilul în situatia anterioară.

§ 5. Întelesul unor termeni

Art. 586
Buna-credintă a autorului lucrării

(1) Autorul lucrării este de bună-credintă dacă se întemeiază fie pe cuprinsul cărtii funciare în care, la data realizării lucrării, era înscris ca proprietar al imobilului, fie pe un mod de dobândire nesupus înscrierii în cartea funciară, dacă, în ambele cazuri, nu rezulta din cartea funciară si nu a cunoscut pe nicio altă cale viciul titlului său.

(2) Cu toate acestea, nu poate invoca buna-credintă cel care construieste în lipsa sau cu nerespectarea autorizatiilor cerute de lege.

(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) sunt aplicabile si autorului lucrării care se întemeiază pe un drept de superficie sau pe orice alt drept care, potrivit legii, îi permite, realizând o lucrare asupra imobilului altuia, să devină proprietarul acesteia.

§ 6. Dispozitii speciale

Art. 587
Lucrările realizate partial asupra imobilului autorului

(1) În cazul lucrării cu caracter durabil realizate cu bună-credintă partial asupra imobilului autorului si partial pe terenul proprietarului vecin, acesta din urmă poate cere înscrierea într-o nouă carte funciară a unui drept de coproprietate al vecinilor asupra imobilului rezultat, incluzând terenul aferent, în raport cu valoarea contributiei fiecăruia.

(2) Dacă lucrarea a fost realizată cu rea-credintă, proprietarul terenului vecin poate opta între a cere ridicarea lucrării de pe teren, cu obligarea autorului acesteia la plata de daune-interese, dacă este cazul, si a cere înscrierea în cartea funciară a unui drept de coproprietate al vecinilor. La stabilirea cotelor-părti se va tine seama de valoarea terenului proprietarului vecin si de jumătate din valoarea contributiei autorului lucrării.

(3) În caz de neîntelegere între părti, instanta de judecată va stabili valoarea contributiei fiecăreia la imobilul rezultat, respectiv a cotelor-părti din dreptul de proprietate.

Art. 588

Lucrările provizorii

Când lucrarea are caracter provizoriu, în absenta unei întelegeri contrare, autorul ei va fi obligat să o desfiinteze, cu respectarea dispozitiilor legale în materie, si, dacă este de rea-credintă, să plătească despăgubiri pentru prejudiciile cauzate, inclusiv pentru lipsa de folosintă.

Art. 589

Înscrierea dreptului de proprietate în cartea funciară

Ori de câte ori dobândirea dreptului de proprietate, exclusivă sau pe cote-părti, este conditionată, potrivit reglementărilor din această sectiune, de înscrierea în cartea funciară, înscrierea se face în temeiul conventiei părtilor, încheiată în formă autentică, sau, după caz, al hotărârii judecătoresti.

Art. 590

Dreptul autorului lucrării la ridicarea materialelor

(1) Până la data încheierii conventiei sau a introducerii actiunii de către cel îndreptătit la înscrierea în cartea funciară, autorul lucrării îsi poate ridica materialele.

(2) Dacă lucrarea a fost efectuată cu rea-credintă, autorul acesteia va putea fi obligat, dacă este cazul, la plata de daune-interese.

Art. 591

Regulile privind exercitarea dreptului autorului lucrării la indemnizatie

(1) Prescriptia dreptului la actiune al autorului lucrării privind plata indemnizatiei nu curge cât timp el este lăsat de proprietar să detină imobilul.

(2) Autorul lucrării de bună-credintă are un drept de ipotecă legală asupra imobilului pentru plata indemnizatiei si poate cere înscrierea dreptului de ipotecă în baza conventiei încheiate în formă autentică sau a unei hotărâri judecătoresti, potrivit dispozitiilor art. 589.

Art. 592

Regulile privind obligarea autorului lucrării la cumpărarea imobilului

(1) Ori de câte ori proprietarul optează pentru obligarea autorului lucrării la cumpărarea imobilului, în absenta întelegerii părtilor, proprietarul poate cere instantei judecătoresti stabilirea pretului si pronuntarea unei hotărâri care să tină loc de contract de vânzare-cumpărare.

(2) Proprietarul initial al imobilului are un drept de ipotecă legală asupra acestuia pentru plata pretului de către autorul lucrării.

Art. 593

Pasivitatea proprietarului pe durata realizării lucrării

Autorul de rea-credintă al lucrării nu poate să opună proprietarului terenului pasivitatea pe care ar fi vădit-o pe durata realizării lucrării.

Art. 594

Autorul lucrării care foloseste materialele altuia

Dacă nu sunt îndeplinite conditiile legale pentru dobândirea bunurilor mobile prin posesia de bună-credintă, cel care realizează o lucrare asupra imobilului altuia folosind materialele unui

tert este obligat la plata contravalorii materialelor, precum si la repararea, în conditiile legii, a oricăror alte prejudicii cauzate.

Art. 595
Stabilirea indemnizatiei sau a despăgubirii

Ori de câte ori, în aplicarea unei dispozitii din prezenta sectiune, instanta este învestită să stabilească întinderea indemnizatiei sau a despăgubirii, ea va tine seama de valoarea de circulatie a bunului calculată la data hotărârii judecătoresti.

Art. 596
Cazurile speciale de accesiune

(1) Titularul dreptului de superficie ori al altui drept real asupra imobilului altuia care îi permite să dobândească proprietatea asupra lucrării realizate asupra acelui imobil va avea, în caz de accesiune, în mod corespunzător, drepturile si obligatiile reglementate pentru proprietarul imobilului, dacă nu s-a prevăzut altfel în momentul constituirii dreptului real.

(2) Dispozitiile art. 582 si art. 587 alin. (2) se aplică, în mod corespunzător, si lucrărilor autonome cu caracter durabil efectuate de titularul unui drept real asupra imobilului altuia care nu îi permite să dobândească proprietatea asupra lucrării realizate asupra acelui imobil.

(3) Pentru lucrările adăugate efectuate de titularul unui drept real asupra imobilului altuia care nu îi permite să dobândească proprietatea lucrării realizate asupra acelui imobil se aplică, în mod corespunzător, dispozitiile art. 716, în lipsa unei prevederi contrare.

Art. 597
Lucrările efectuate de un detentor precar

Lucrările făcute de un detentor precar sunt supuse, în mod corespunzător, regulilor aplicabile autorului de rea-credintă.

SECTIUNEA a 4-a
Accesiunea mobiliară

Art. 598
Accesiunea mobiliară

(1) Bunul mobil produs cu materialele altuia apartine celui care l-a confectionat sau, după caz, proprietarului materialelor, în functie de raportul dintre manoperă si valoarea materialelor, determinat la data confectionării bunului.

(2) Proprietarul bunului datorează despăgubiri egale cu valoarea manoperei sau, după caz, cu valoarea materialelor.

Art. 599
Raportul dintre valoarea manoperei si valoarea materialelor

În toate cazurile în care valoarea materialelor este egală cu manopera sau există o diferentă nesemnificativă, proprietatea asupra bunului este comună si se exercită în conditiile sectiunii a 2-a a CAPITOLUL IV din prezentul titlu.

Art. 600

Unirea a două bunuri mobile

În cazul în care se unesc două bunuri mobile având proprietari diferiti, fiecare poate pretinde separarea bunurilor dacă prin aceasta celălalt proprietar nu ar suferi un prejudiciu mai mare de o zecime din valoarea bunului său.

Art. 601

Regulile aplicabile în cazul imposibilitătii de separare a bunurilor unite

Dacă nu se poate obtine separarea bunurilor mobile unite sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozitiile art. 598 si 599.

CAPITOLUL III
Limitele juridice ale dreptului de proprietate privată

SECTIUNEA 1
Limite legale

§ 1. Dispozitii comune

Art. 602

Interesul public si interesul privat

(1) Legea poate limita exercitarea dreptului de proprietate fie în interes public, fie în interes privat.

(2) Limitele legale în interes privat pot fi modificate ori desfiintate temporar prin acordul părtilor. Pentru opozabilitate fată de terti este necesară îndeplinirea formalitătilor de publicitate prevăzute de lege.

Art. 603

Regulile privind protectia mediului si buna vecinătate

Dreptul de proprietate obligă la respectarea sarcinilor privind protectia mediului si asigurarea bunei vecinătăti, precum si la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului.

§ 2. Folosirea apelor

Art. 604

Regulile privind curgerea firească a apelor

(1) Proprietarul fondului inferior nu poate împiedica în niciun fel curgerea firească a apelor provenite de pe fondul superior.

(2) Dacă această curgere cauzează prejudicii fondului inferior, proprietarul acestuia poate cere autorizarea justitiei spre a face pe fondul său lucrările necesare schimbării directiei apelor, suportând toate cheltuielile ocazionate.

(3) La rândul său, proprietarul fondului superior este obligat să nu efectueze nicio lucrare de natură să agraveze situatia fondului inferior.

Art. 605

Regulile privind curgerea provocată a apelor

(1) Proprietarul fondului inferior nu poate împiedica nici curgerea provocată de proprietarul fondului superior sau de alte persoane, asa cum este cazul apelor care tâsnesc pe acest din urmă fond datorită unor lucrări subterane întreprinse de proprietarul acestuia, al apelor provenite din secarea terenurilor mlăstinoase, al apelor folosite într-un scop casnic, agricol sau industrial, însă numai dacă această curgere precedă vărsarea într-un curs de apă sau într-un sant.

(2) În acest caz, proprietarul fondului superior este obligat să aleagă calea si mijloacele de scurgere de natură să aducă prejudicii minime fondului inferior, rămânând dator la plata unei despăgubiri juste si prealabile către proprietarul acestui din urmă fond.

(3) Dispozitiile prezentului articol nu se aplică atunci când pe fondul inferior se află o constructie, împreună cu grădina si curtea aferentă, sau un cimitir.

Art. 606

Cheltuielile referitoare la irigatii

(1) Proprietarul care vrea să folosească pentru irigarea terenului său apele naturale si artificiale de care poate dispune în mod efectiv are dreptul ca, pe cheltuiala sa exclusivă, să facă pe terenul riveranului opus lucrările necesare pentru captarea apei.

(2) Dispozitiile art. 605 alin. (2) si (3) se aplică în mod corespunzător.

Art. 607

Obligatia proprietarului căruia îi prisoseste apa

(1) Proprietarul căruia îi prisoseste apa pentru necesitătile curente este obligat ca, în schimbul unei juste si prealabile compensatii, să ofere acest surplus pentru proprietarul care nu si-ar putea procura apa necesară pentru fondul său decât cu o cheltuială excesivă.

(2) Proprietarul nu poate fi scutit de obligatia prevăzută la alin. (1) pretinzând că ar putea acorda surplusului de apă o altă destinatie decât satisfacerea necesitătilor curente. El poate însă cere despăgubiri suplimentare proprietarului aflat în nevoie, cu conditia de a dovedi existenta reală a destinatiei pretinse.

Art. 608

Întrebuintarea izvoarelor

(1) Proprietarul poate acorda orice întrebuintare izvorului ce ar exista pe fondul său, sub rezerva de a nu aduce atingere drepturilor dobândite de proprietarul fondului inferior.

(2) Proprietarul fondului pe care se află izvorul nu poate să îi schimbe cursul dacă prin această schimbare ar lipsi locuitorii unei localităti de apa necesară pentru satisfacerea nevoilor curente.

Art. 609

Despăgubirile datorate proprietarului fondului pe care se află izvorul

(1) Proprietarul fondului pe care se află izvorul poate cere repararea prejudiciilor cauzate de persoana care, prin lucrările efectuate, a secat, a micsorat ori a alterat apele sale.

(2) Dacă starea de fapt o permite, proprietarul fondului poate pretinde restabilirea situatiei anterioare atunci când apa era indispensabilă pentru exploatarea fondului său.

(3) În cazul în care izvorul se întinde pe două fonduri învecinate, dispozitiile alin. (1) si (2) se aplică în mod corespunzător, tinând seama de întinderea izvorului pe fiecare fond.

Art. 610
Regulile speciale privind folosirea apelor
Dispozitiile prezentului paragraf se completează cu reglementările speciale în materia regimului apelor.

§ 3. Picătura stresinii

Art. 611
Picătura stresinii
Proprietarul este obligat să îsi facă streasina casei sale astfel încât apele provenind de la ploi să nu se scurgă pe fondul proprietarului vecin.

§ 4. Distanta si lucrările intermediare cerute pentru anumite constructii, lucrări si plantatii

Art. 612
Distanta minimă în constructii
Orice constructii, lucrări sau plantatii se pot face de către proprietarul fondului numai cu respectarea unei distante minime de 60 de cm fată de linia de hotar, dacă nu se prevede altfel prin lege sau prin regulamentul de urbanism, astfel încât să nu se aducă atingere drepturilor proprietarului vecin. Orice derogare de la distanta minimă se poate face prin acordul părtilor exprimat printr-un înscris autentic.

Art. 613
Distanta minimă pentru arbori
(1) În lipsa unor dispozitii cuprinse în lege, regulamentul de urbanism sau a obiceiului locului, arborii trebuie săditi la o distantă de cel putin 2 metri de linia de hotar, cu exceptia acelora mai mici de 2 metri, a plantatiilor si a gardurilor vii.
(2) În caz de nerespectare a distantei, proprietarul vecin este îndreptătit să ceară scoaterea ori, după caz, tăierea, la înăltimea cuvenită, a arborilor, plantatiilor ori a gardurilor vii, pe cheltuiala proprietarului fondului pe care acestea sunt ridicate.
(3) Proprietarul fondului peste care se întind rădăcinile sau ramurile arborilor apartinând proprietarului vecin are dreptul de a le tăia, precum si dreptul de a păstra fructele căzute în mod natural pe fondul său.

§ 5. Vederea asupra proprietătii vecinului

Art. 614
Fereastra sau deschiderea în zidul comun
Nu este permis să se facă fereastră sau deschidere în zidul comun decât cu acordul proprietarilor.

Art. 615
Distanta minimă pentru fereastra de vedere

(1) Este obligatorie păstrarea unei distante de cel putin 2 metri între fondul, îngrădit sau neîngrădit, apartinând proprietarului vecin si fereastra pentru vedere, balconul ori alte asemenea lucrări ce ar fi orientate către acest fond.

(2) Fereastra pentru vedere, balconul ori alte asemenea lucrări neparalele cu linia de hotar spre fondul învecinat sunt interzise la o distantă mai mică de un metru.

(3) Distanta se calculează de la punctul cel mai apropiat de linia de hotar, existent pe fata zidului în care s-a deschis vederea sau, după caz, pe linia exterioară a balconului, până la linia de hotar. Distanta, si în cazul lucrărilor neparalele, se măsoară tot perpendicular, de la punctul cel mai apropiat al lucrării de linia de hotar si până la această linie.

Art. 616

Fereastra de lumină

Dispozitiile art. 615 nu exclud dreptul proprietarului de a-si deschide, fără limită de distantă, ferestre de lumină dacă sunt astfel construite încât să împiedice vederea spre fondul învecinat.

§ 6. Dreptul de trecere

Art. 617

Dreptul de trecere

(1) Proprietarul fondului care este lipsit de acces la calea publică are dreptul să i se permită trecerea pe fondul vecinului său pentru exploatarea fondului propriu.

(2) Trecerea trebuie să se facă în conditii de natură să aducă o minimă stânjenire exercitării dreptului de proprietate asupra fondului ce are acces la calea publică; în cazul în care mai multe fonduri vecine au acces la calea publică, trecerea se va face pe fondul căruia i s-ar aduce cele mai putine prejudicii.

(3) Dreptul de trecere este imprescriptibil. El se stinge în momentul în care fondul dominant dobândeste un alt acces la calea publică.

Art. 618

Exercitarea dreptului de trecere în situatii speciale

(1) Dacă lipsa accesului provine din vânzare, schimb, partaj sau dintr-un alt act juridic, trecerea nu va putea fi cerută decât celor care au dobândit partea de teren pe care se făcea anterior trecerea.

(2) Când lipsa accesului este imputabilă proprietarului care pretinde trecerea, aceasta poate fi stabilită numai cu consimtământul proprietarului fondului care are acces la calea publică si cu plata dublului despăgubirii.

Art. 619

Întinderea si modul de stabilire a dreptului de trecere

Întinderea si modul de exercitare a dreptului de trecere sunt determinate prin întelegerea părtilor, prin hotărâre judecătorească sau printr-o folosintă continuă pe timp de 10 ani.

Art. 620

Prescriptia actiunii în despăgubire si restituirea despăgubirii încasate

(1) Termenul de prescriptie pentru dreptul la actiunea în despăgubire pe care o are proprietarul fondului aservit împotriva proprietarului fondului dominant începe să curgă din momentul stabilirii dreptului de trecere.

(2) În cazul în care încetează dreptul de trecere, proprietarul fondului aservit este dator să restituie despăgubirea încasată, cu deducerea pagubei suferite în raport cu durata efectivă a dreptului de trecere.

§ 7. Alte limite legale

Art. 621

Dreptul de trecere pentru utilităti

(1) Proprietarul este obligat să permită trecerea prin fondul său a retelelor edilitare ce deservesc fonduri învecinate sau din aceeasi zonă, de natura conductelor de apă, gaz sau altele asemenea, a canalelor si a cablurilor electrice, subterane ori aeriene, după caz, precum si a oricăror alte instalatii sau materiale cu acelasi scop.

(2) Această obligatie subzistă numai pentru situatia în care trecerea prin altă parte ar fi imposibilă, periculoasă sau foarte costisitoare.

(3) În toate cazurile, proprietarul are dreptul la plata unei despăgubiri juste. Dacă este vorba despre utilităti noi, despăgubirea trebuie să fie si prealabilă.

(4) Clădirile, curtile si grădinile acestora sunt exceptate de la acest drept de trecere, dacă ea are ca obiect conducte si canale subterane, în cazul în care acestea sunt utilităti noi.

Art. 622

Dreptul de trecere pentru efectuarea unor lucrări

(1) De asemenea, proprietarul este obligat să permită folosirea fondului său pentru efectuarea unor lucrări necesare fondului învecinat, precum si accesul vecinului pe terenul său pentru tăierea crengilor si culegerea fructelor, în schimbul unei despăgubiri, dacă este cazul.

(2) Dispozitiile art. 621 alin. (2) sunt aplicabile.

Art. 623

Dreptul de trecere pentru reintrarea în posesie

(1) Proprietarul unui fond nu poate împiedica accesul altuia pentru a redobândi posesia unui bun al său, ajuns întâmplător pe fondul respectiv, dacă a fost înstiintat în prealabil.

(2) În toate cazurile, proprietarul fondului are dreptul la o justă despăgubire pentru prejudiciile ocazionate de reintrarea în posesie, precum si pentru cele pe care bunul le-a cauzat fondului.

Art. 624

Starea de necessitate

(1) În cazul în care o persoană a folosit sau a distrus un bun al altuia pentru a se apăra pe sine ori pe altul de un pericol iminent, proprietarul bunului are dreptul să ceară o despăgubire echitabilă numai de la cel care a fost salvat.

(2) Nu poate pretinde nicio despăgubire proprietarul care a provocat sau a favorizat aparitia pericolului.

Art. 625

Regulile speciale

Îngrădirile cuprinse în prezenta sectiune se completează cu dispozitiile legilor speciale privind regimul juridic al anumitor bunuri, cum ar fi terenurile si constructiile de orice fel, pădurile, bunurile din patrimoniul national-cultural, bunurile sacre ale cultelor religioase, precum si altele asemenea.

SECTIUNEA a 2-a

Limite conventionale

Art. 626

Limitarea dreptului de proprietate prin acte juridice

Proprietarul poate să consimtă la limitarea dreptului său prin acte juridice, dacă nu încalcă ordinea publică si bunele moravuri.

Art. 627

Clauza de inalienabilitate. Conditii. Domeniu de aplicare

(1) Prin conventie sau testament se poate interzice înstrăinarea unui bun, însă numai pentru o durată de cel mult 49 de ani si dacă există un interes serios si legitim. Termenul începe să curgă de la data dobândirii bunului.

(2) Dobânditorul poate fi autorizat de către instantă să dispună de bun dacă interesul care a justificat clauza de inalienabilitate a bunului a dispărut sau dacă un interes superior o impune.

(3) Nulitatea clauzei de inalienabilitate stipulate într-un contract atrage nulitatea întregului contract dacă a fost determinantă la încheierea acestuia. În contractele cu titlu oneros, caracterul determinant se prezumă, până la proba contrară.

(4) Clauza de inalienabilitate este subînteleasă în conventiile din care se naste obligatia de a transmite în viitor proprietatea către o persoană determinată sau determinabilă.

(5) Transmiterea bunului pe cale de succesiune nu poate fi oprită prin stipularea inalienabilitătii.

Art. 628

Conditiile de opozabilitate

(1) Clauza de inalienabilitate nu poate fi invocată împotriva dobânditorilor bunului sau a creditorilor proprietarului care s-a obligat să nu înstrăineze decât dacă este valabilă si îndeplineste conditiile de opozabilitate.

(2) Pentru opozabilitate, clauza de inalienabilitate trebuie să fie supusă formalitătilor de publicitate prevăzute de lege, dacă este cazul.

(3) În cazul bunurilor mobile, sunt aplicabile, în mod corespunzător, regulile prevăzute pentru dobândirea proprietătii prin posesia de bună-credintă.

(4) În cazul în care clauza de inalienabilitate a fost prevăzută într-un contract cu titlu gratuit, ea este opozabilă si creditorilor anteriori ai dobânditorului.

(5) Neîndeplinirea conditiilor de opozabilitate nu îl lipseste pe beneficiarul clauzei de inalienabilitate de dreptul de a pretinde daune-interese proprietarului care nu se conformează acestei obligatii.

Art. 629

Sanctiunile pentru nerespectarea clauzei de inalienabilitate

(1) Înstrăinătorul poate să ceară rezolutiunea contractului în cazul încălcării clauzei de inalienabilitate de către dobânditor.

(2) Atât înstrăinătorul, cât si tertul, dacă inalienabilitatea s-a stipulat în favoarea acestuia, pot să ceară anularea actului de înstrăinare subsecvent încheiat cu nerespectarea clauzei.

(3) Nu pot fi supuse urmăririi bunurile pentru care s-a stipulat inalienabilitatea, cât timp clauza produce efecte, dacă prin lege nu se prevede altfel.

SECTIUNEA a 3-a
Limite judiciare

Art. 630

Depăsirea inconvenientelor normale ale vecinătătii

(1) Dacă proprietarul cauzează, prin exercitarea dreptului său, inconveniente mai mari decât cele normale în relatiile de vecinătate, instanta de judecată poate, din considerente de echitate, să îl oblige la despăgubiri în folosul celui vătămat, precum si la restabilirea situatiei anterioare atunci când acest lucru este posibil.

(2) În cazul în care prejudiciul cauzat ar fi minor în raport cu necesitatea sau utilitatea desfăsurării activitătii prejudiciabile de către proprietar, instanta va putea încuviinta desfăsurarea acelei activităti. Cel prejudiciat va avea însă dreptul la despăgubiri.

(3) Dacă prejudiciul este iminent sau foarte probabil, instanta poate să încuviinteze, pe cale de ordonantă presedintială, măsurile necesare pentru prevenirea pagubei.

CAPITOLUL IV
Proprietatea comună

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 631

Notiunea

Dispozitiile prezentului capitol se aplică ori de câte ori, în temeiul unui act juridic sau al altui mod de dobândire prevăzut de lege, dreptul de proprietate privată are 2 sau mai multi titulari.

Art. 632

Formele proprietătii comune

(1) Formele proprietătii comune sunt următoarele:

a) proprietatea pe cote-părti (coproprietatea);

b) proprietatea în devălmăsie (devălmăsia).

(2) Coproprietatea poate fi obisnuită sau fortată.

(3) Coproprietatea fortată nu poate înceta prin partaj judiciar.

Art. 633

Prezumtia de coproprietate

Dacă bunul este stăpânit în comun, coproprietatea se prezumă, până la proba contrară.

SECTIUNEA a 2-a
Coproprietatea obisnuită

Art. 634
Întinderea cotelor-părti
(1) Fiecare coproprietar este titularul exclusiv al unei cote-părti din dreptul de proprietate si poate dispune în mod liber de aceasta în lipsă de stipulatie contrară.
(2) Cotele-părti sunt prezumate a fi egale, până la proba contrară. Dacă bunul a fost dobândit prin act juridic, proba contrară nu se va putea face decât prin înscrisuri.

Art. 635
Repartizarea beneficiilor si a sarcinilor între coproprietari
Coproprietarii vor împărti beneficiile si vor suporta sarcinile coproprietătii, proportional cu cota lor parte din drept.

Art. 636
Exercitarea în comun a dreptului de folosintă
(1) Fiecare coproprietar are dreptul de a folosi bunul comun în măsura în care nu schimbă destinatia si nu aduce atingere drepturilor celorlalti coproprietari.
(2) Cel care, împotriva vointei celorlalti proprietari, exercită în mod exclusiv folosinta bunului comun poate fi obligat la despăgubiri.

Art. 637
Fructele bunului comun
Fructele produse de bunul comun se cuvin tuturor coproprietarilor, proportional cu cota lor parte din drept.

Art. 638
Dreptul la restituirea cheltuielilor
(1) Coproprietarul care a suportat singur cheltuielile producerii sau culegerii fructelor are dreptul la restituirea acestor cheltuieli de către coproprietari, în proportie cu cotele lor părti.
(2) Fructele naturale sau fructele industriale ale bunului comun însusite de un coproprietar fac parte din masa partajabilă cât timp ele nu au fost consumate ori înstrăinate sau nu au pierit si pot fi identificate distinct. În caz contrar, coproprietarul interesat are dreptul la despăgubiri, cu exceptia cazului în care fructele au pierit în mod fortuit. Dreptul la actiunea în despăgubiri este supus prescriptiei, potrivit dreptului comun.
(3) Dreptul de a reclama fructele civile ale bunului comun însusite de un coproprietar este supus prescriptiei, potrivit dreptului comun.

Art. 639
Modul de folosire a bunului comun
Modul de folosire a bunului comun se stabileste prin acordul coproprietarilor, iar în caz de neîntelegere, prin hotărâre judecătorească.

Art. 640
Actele de conservare
Fiecare coproprietar poate să facă acte de conservare cu privire la bunul comun fără acordul celorlalti coproprietari.

Art. 641
Actele de administrare si de dispozitie
(1) Actele de administrare, precum încheierea sau denuntarea unor contracte de locatiune, cesiunile de venituri imobiliare si altele asemenea, cu privire la bunul comun pot fi făcute numai cu acordul coproprietarilor ce detin majoritatea cotelor-părti.
(2) Actele de administrare care limitează în mod substantial posibilitatea unui coproprietar de a folosi bunul comun în raport cu cota sa parte ori care impun acestuia o sarcină excesivă prin raportare la cota sa parte sau la cheltuielile suportate de către ceilalti coproprietari nu vor putea fi efectuate decât cu acordul acestuia.
(3) Coproprietarul sau coproprietarii interesati pot cere instantei să suplinească acordul coproprietarului aflat în imposibilitate de a-si exprima vointa sau care se opune în mod abuziv la efectuarea unui act de administrare indispensabil mentinerii utilitătii sau valorii bunului.
(4) Orice acte juridice de dispozitie cu privire la bunul comun, actele de folosintă cu titlu gratuit, cesiunile de venituri imobiliare si locatiunile încheiate pe termen mai mare de 3 ani, precum si actele care urmăresc exclusiv înfrumusetarea bunului nu se pot încheia decât cu acordul tuturor coproprietarilor. Orice act juridic cu titlu gratuit va fi considerat act de dispozitie.

Art. 642
Sanctiunile
(1) Actele juridice făcute cu nerespectarea regulilor prevăzute la
art. 641 sunt inopozabile coproprietarului care nu a consimtit, expres ori tacit, la încheierea actului.
(2) Coproprietarului vătămat i se recunoaste dreptul ca, înainte de partaj, să exercite actiunile posesorii împotriva tertului care ar fi intrat în posesia bunului comun în urma încheierii actului. În acest caz, restituirea posesiei bunului se va face în folosul tuturor coproprietarilor, cu daune-interese, dacă este cazul, în sarcina celor care au participat la încheierea actului.

Art. 643
Actiunile în justitie
(1) Fiecare coproprietar poate sta singur în justitie, indiferent de calitatea procesuală, în orice actiune privitoare la coproprietate, inclusiv în cazul actiunii în revendicare.
(2) Hotărârile judecătoresti pronuntate în folosul coproprietătii profită tuturor coproprietarilor. Hotărârile judecătoresti potrivnice unui coproprietar nu sunt opozabile celorlalti coproprietari.
(3) Când actiunea nu este introdusă de toti coproprietarii, pârâtul poate cere instantei de judecată introducerea în cauză a celorlalti coproprietari în calitate de reclamanti, în termenul si conditiile prevăzute în Codul de procedură civilă pentru chemarea în judecată a altor persoane.

Art. 644
Contractele de administrare a coproprietătii

(1) Se poate deroga de la dispozitiile art. 635, 636, 641 si art. 642 alin. (1) printr-un contract de administrare a coproprietătii încheiat cu acordul tuturor coproprietarilor.

(2) În cazul în care oricare dintre coproprietari denunță contractul de administrare, acesta își încetează existenta, rămânând aplicabile regulile din prezenta sectiune.

(3) În cazul în care, printre bunurile aflate în coproprietate, se află si bunuri imobile, contractele de administrare a coproprietătii si declaratiile de denuntare a acestora vor fi notate în cartea funciară, la cererea oricăruia dintre coproprietari.

Art. 645

Regulile aplicabile în cazul cotitularilor altor drepturi reale

Dispozitiile prezentei sectiuni se aplică în mod corespunzător si în cazul exercitării împreună, de către două sau mai multe persoane, a unui alt drept real principal.

SECTIUNEA a 3-a

Coproprietatea fortată

§ 1. Dispozitii comune

Art. 646

Cazurile de coproprietate fortată

Se află în coproprietate fortată:

1. bunurile prevăzute la art. 649, 660, 687 si 1141;

2. bunurile comune necesare sau utile pentru folosirea a două imobile vecine, situate pe linia de hotar între acestea, cum ar fi potecile, fântânile, drumurile si izvoarele;

3. bunurile comune afectate utilizării a două sau a mai multor fonduri, cum ar fi o centrală termică sau alte instalatii care deservesc două sau mai multe clădiri, un drum comun într-un cartier de locuinte sau alte asemenea bunuri;

4. orice alt bun comun prevăzut de lege.

Art. 647

Regimul juridic general

(1) Fiecare coproprietar poate exercita folosinta bunului comun, cu conditia să respecte destinatia acestuia si să permită exercitarea folosintei de către ceilalti coproprietari.

(2) Când bunul comun are caracter accesoriu în raport cu un bun principal, fiecare coproprietar poate să dispună cu privire la cota sa parte din dreptul de proprietate asupra bunului comun numai odată cu exercitarea dreptului de dispozitie asupra bunului principal.

(3) Cheltuielile pentru întretinerea si conservarea bunului comun se suportă în mod proportional cu cota-parte din drept a fiecărui coproprietar. Când bunul comun are caracter accesoriu, în absenta unei conventii contrare, cota-parte din drept a fiecărui coproprietar se stabileste în functie de întinderea bunului principal.

§ 2. Coproprietatea asupra părtilor comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente

I. Părtile comune

Art. 648
Notiunea

(1) Dacă într-o clădire sau într-un ansamblu rezidential există spatii cu destinatie de locuintă sau cu altă destinatie având proprietari diferiti, părtile din clădire care, fiind destinate întrebuintării spatiilor respective, nu pot fi folosite decât în comun sunt obiectul unui drept de coproprietate fortată.

(2) Părtile comune sunt bunuri accesorii în raport cu spatiile locative, care constituie bunurile principale în sensul art. 546.

Art. 649
Părtile comune

(1) Sunt considerate părti comune, în măsura în care prin lege ori prin act juridic nu se prevede altfel:

a) terenul pe care se află clădirea, compus atât din suprafata construită, cât si din cea neconstruită necesară, potrivit naturii sau destinatiei constructiei, pentru a asigura exploatarea normală a acesteia; pentru eventuala suprafată excedentară proprietarii sunt titularii unei coproprietăti obisnuite;

b) fundatia, curtea interioară, structura, structura de rezistentă, peretii perimetrali si despărtitori dintre proprietăti si/sau spatiile comune, acoperisul, terasele, scările si casa scărilor, holurile, pivnitele si subsolurile necompartimentate, rezervoarele de apă, centralele termice proprii si ascensoarele;

c) instalatiile de apă si canalizare, electrice, de telecomunicatii, de încălzire si de gaze de la bransament/racord până la punctul de distributie către părtile aflate în proprietate exclusivă, canalele pluviale, paratrăsnetele, antenele colective, precum si alte asemenea părti;

d) alte bunuri care, potrivit legii sau vointei părtilor, sunt în folosintă comună.

(2) Cosurile de fum si de aerisire, precum si spatiile pentru spălătorii si uscătorii sunt considerate părti comune exclusiv pentru coproprietarii care utilizează aceste utilităti în conformitate cu proiectul clădirii.

Art. 650
Atribuirea în folosintă exclusivă a părtilor comune

(1) Părtile comune pot fi atribuite coproprietarilor în folosintă exclusivă numai dacă prin aceasta nu sunt lezate drepturile celorlalti coproprietari.

(2) Decizia de atribuire în folosintă exclusivă trebuie adoptată cu o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor si al cotelor-părti. În clădirile unde sunt constituite asociatii de proprietari, decizia se adoptă de către adunarea generală, cu aceeasi majoritate.

Art. 651
Actele juridice privind cotele-părti

Cota-parte din dreptul de proprietate asupra părtilor comune are caracter accesoriu în raport cu dreptul de proprietate asupra spatiului din clădire care constituie bunul principal; înstrăinarea sau ipotecarea cotei-părti nu se va putea face decât odată cu dreptul asupra spatiului care constituie bunul principal.

Art. 652
Stabilirea cotelor-părti

În lipsa unei stipulatii contrare existente în titlurile de proprietate, cotelepărti se stabilesc prin raportarea suprafetei utile a fiecărui spatiu locativ la totalul suprafetei utile a spatiilor locative din clădire.

II. Drepturile si obligatiile coproprietarilor

Art. 653
Exercitarea dreptului de folosintă

Fiecare coproprietar poate folosi, în conditiile acordului de asociere, atât spatiul care constituie bunul principal, cât si părtile comune, fără a aduce atingere drepturilor celorlalti proprietari si fără a schimba destinatia clădirii. În lipsa acordului de asociere, dispozitiile art. 647 rămân aplicabile.

Art. 654
Cheltuielile legate de întretinerea, repararea si exploatarea părtilor comune

(1) În lipsa unor prevederi legale sau întelegeri contrare, fiecare coproprietar suportă cheltuielile legate de întretinerea, repararea si exploatarea părtilor comune, în proportie cu cota sa parte.

(2) Cu toate acestea, cheltuielile legate de părtile comune folosite exclusiv de către unii dintre coproprietari cad în sarcina acestora din urmă.

Art. 655
Obligatia de conservare a clădirii

Proprietarul este obligat să asigure întretinerea spatiului care constituie bunul principal, astfel încât clădirea să se păstreze în stare bună.

Art. 656
Obligatia de a permite accesul în spatiile care constituie bunurile principale

(1) Coproprietarii sunt obligati să permită accesul în spatiile care constituie bunuri principale pentru efectuarea lucrărilor necesare conservării clădirii si întretinerii părtilor comune.

(2) În această situatie, pentru prejudiciile cauzate, ei vor fi despăgubiti de către asociatia de proprietari sau, după caz, de către proprietarul în interesul căruia au fost efectuate lucrările.

Art. 657
Regulile aplicabile în cazul distrugerii clădirii

(1) În cazul în care clădirea a fost distrusă în întregime ori într-o proportie mai mare de jumătate din valoarea ei, orice coproprietar poate, în lipsa unei întelegeri contrare, să solicite vânzarea la licitatie publică a terenului si a materialelor de constructie care au rezultat.

(2) În caz de distrugere a unei părti mai mici decât cea prevăzută la alin. (1), coproprietarii vor contribui la refacerea părtilor comune, proportional cu cotele-părti. Dacă unul sau mai multi coproprietari refuză sau nu pot să participe la refacere, ei sunt obligati să cedeze celorlalti coproprietari cotele lor părti din dreptul de proprietate. Pretul se stabileste de părti ori, în caz de neîntelegere, de către instanta judecătorească.

Art. 658
Încetarea destinatiei folosintei comune

(1) Încetarea destinatiei de folosintă comună pentru părtile comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente se poate hotărî motivat cu o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor.

(2) În acest caz, devin aplicabile dispozitiile privitoare la coproprietatea obisnuită si temporară. Cu toate acestea, înstrăinarea sau ipotecarea se poate realiza dacă există o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) si (2), coproprietarii care nu au votat ori, după caz, s-au opus la înstrăinare sau ipotecare au dreptul la o despăgubire justă stabilită pe cale conventională ori, în caz de neînțelegere, pe cale judecătorească.

(4) Constatarea încetării destinatiei de folosintă comună pentru aceste părti se face prin hotărâre a adunării generale a asociatiei de proprietari adoptată cu o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor.

(5) Imobilul, respectiv partea din imobil care rezultă din încetarea destinatiei folosintei comune se înscrie în mod corespunzător în cartea funciară pe baza documentatiei cadastrale întocmite în acest scop.

III. Asociatia de proprietari

Art. 659

Constituirea asociatiilor de proprietari

În cazul clădirilor cu mai multe etaje ori apartamente sau în cazul ansamblurilor rezidentiale formate din locuinte individuale, amplasate izolat, însiruit sau cuplat, în care există proprietăti comune si proprietăti individuale, se constituie asociatia de proprietari, care se organizează si functionează în conditiile legii.

§ 3. Coproprietatea asupra despărtiturilor comune

Art. 660

Prezumtia de coproprietate asupra despărtiturilor comune

(1) Zidul, santul, precum si orice altă despărtitură între două fonduri sunt prezumate a fi în proprietatea comună a vecinilor, dacă nu rezultă contrariul din titlul de proprietate, dintr-un semn de necomunitate ori dacă proprietatea comună nu a devenit proprietate exclusivă prin uzucapiune, în conditiile legii.

(2) Dispozitiile art. 651 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 661

Semnele de necomunitate

(1) Există semn de necomunitate a zidului atunci când culmea acestuia este dreaptă si perpendiculară spre un fond si înclinată spre celălalt fond. Zidul este prezumat a fi în proprietatea exclusivă a proprietarului fondului către care este înclinată coama zidului.

(2) Există semn de necomunitate a santului atunci când pământul este aruncat ori înăltat exclusiv pe o parte a santului. Santul este prezumat a fi în proprietatea exclusivă a proprietarului fondului pe care este aruncat pământul.

(3) Vor fi considerate semne de necomunitate orice alte semne care fac să se prezume că zidul a fost construit exclusiv de unul dintre proprietari.

Art. 662

Obligatia de construire a despărtiturilor comune

(1) Oricare dintre vecini îi poate obliga pe proprietarii fondurilor învecinate să contribuie la construirea unei despărtituri comune.

(2) În lipsa unor dispozitii legale, a regulilor de urbanism sau a obiceiului locului, înăltimea zidului comun se stabileste de părti, dar fără a depăsi 2 metri, socotindu-se si coama zidului.

Art. 663

Cheltuielile de întretinere si reparare a despărtiturilor comune

(1) Coproprietarii sunt tinuti să suporte cheltuielile ocazionate de întretinerea si repararea despărtiturii comune, proportional cu dreptul fiecăruia.

(2) Cu toate acestea, fiecare coproprietar poate să nu participe la cheltuielile de întretinere si reparare, renuntând la dreptul său de proprietate asupra despărtiturii comune, dispozitiile în materie de carte funciară fiind aplicabile. Coproprietarul nu va putea fi apărat de a participa la cheltuieli, în cazul în care are o constructie sprijinită de zidul comun ori în cazul în care trage un alt folos din exploatarea despărtiturii comune.

Art. 664

Constructiile si instalatiile aflate în legătură cu zidul comun

(1) Oricare dintre coproprietari are dreptul să sprijine constructii ori să instaleze grinzi în zidul comun cu obligatia de a lăsa 6 centimetri spre celălalt coproprietar si fără a afecta dreptul acestuia de a sprijini constructiile sale ori de a instala propriile grinzi în zidul comun.

(2) Un coproprietar va avea dreptul de a scurta grinzile puse de vecinul său până în jumătatea zidului, în cazul în care ar dori să instaleze el însusi grinzi ori să construiască un cos de fum în acelasi loc.

Art. 665

Înăltarea zidului comun

(1) Oricare dintre coproprietari poate să înalte zidul, cu îndatorirea de a suporta singur cheltuielile de înăltare peste limita zidului comun, precum si cheltuielile de reparare a părtii comune a zidului ca urmare a înăltării acestuia.

(2) În cazul în care zidul nu poate rezista înăltării, proprietarul care doreste să facă această înăltare este dator să reconstruiască zidul în întregime luând din fondul său suprafata pentru a asigura grosimea necesară zidului nou ridicat.

(3) Vecinul care nu a contribuit la înăltare poate dobândi coproprietatea, plătind jumătate din valoarea actualizată a materialelor si manoperei folosite, precum si, dacă este cazul, jumătate din valoarea terenului întrebuintat pentru îngrosarea zidului.

Art. 666

Dobândirea coproprietătii asupra despărtiturilor

Vecinul care nu a contribuit la realizarea despărtiturii comune poate dobândi un drept de coproprietate asupra despărtiturii, plătind jumătate din valoarea actualizată a materialelor si manoperei folosite si, după caz, jumătate din valoarea terenului pe care despărtitura a fost construită. Dispozitiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

SECTIUNEA a 4-a
Proprietatea comună în devălmăsie

Art. 667
Proprietatea comună în devălmăsie
Există proprietate în devălmăsie atunci când, prin efectul legii sau în temeiul unui act juridic, dreptul de proprietate apartine concomitent mai multor persoane fără ca vreuna dintre acestea să fie titularul unei cote-părti determinate din dreptul de proprietate asupra bunului sau bunurilor comune.

Art. 668
Regulile aplicabile proprietătii devălmase
(1) Dacă se naste prin efectul legii, proprietatea în devălmăsie este supusă dispozitiilor acelei legi care se completează, în mod corespunzător, cu cele privind regimul comunitătii legale.
(2) În cazul în care izvorul proprietătii în devălmăsie este un act juridic, dispozitiile privitoare la regimul comunitătii legale se aplică în mod corespunzător.

SECTIUNEA a 5-a
Partajul

Art. 669
Imprescriptibilitatea actiunii de partaj
Încetarea coproprietătii prin partaj poate fi cerută oricând, afară de cazul în care partajul a fost suspendat prin lege, act juridic ori hotărâre judecătorească.

Art. 670
Felurile partajului
Partajul poate fi făcut prin bună învoială sau prin hotărâre judecătorească, în conditiile legii.

Art. 671
Împărteala părtilor comune ale clădirilor
(1) Partajul este inadmisibil în cazurile prevăzute de sectiunile a 3-a si a 4-a din prezentul capitol, precum si în alte cazuri prevăzute de lege.
(2) Cu toate acestea, partajul poate fi cerut în cazul părtilor comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente atunci când aceste părti încetează de a mai fi destinate folosintei comune.
(3) În cazul proprietătii periodice si în celelalte cazuri de coproprietate fortată, partajul este posibil numai prin bună învoială.

Art. 672
Conventiile privitoare la suspendarea partajului

Conventiile privind suspendarea partajului nu pot fi încheiate pentru o perioadă mai mare de 5 ani. În cazul imobilelor, conventiile trebuie încheiate în formă autentică si supuse formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Art. 673

Suspendarea pronunțării partajului prin hotărâre judecătorească

Instanta sesizată cu cererea de partaj poate suspenda pronuntarea partajului, pentru cel mult un an, pentru a nu se aduce prejudicii grave intereselor celorlalti coproprietari. Dacă pericolul acestor prejudicii este înlăturat înainte de împlinirea termenului, instanta, la cererea părtii interesate, va reveni asupra măsurii.

Art. 674

Conditiile speciale privind capacitatea de exercitiu

Dacă un coproprietar este lipsit de capacitate de exercitiu ori are capacitate de exercitiu restrânsă, partajul va putea fi făcut prin bună învoială numai cu autorizarea instantei de tutelă, precum si, dacă este cazul, a ocrotitorului legal.

Art. 675

Inadmisibilitatea partajului în cazul uzucapiunii

Partajul poate fi cerut chiar atunci când unul dintre coproprietari a folosit exclusiv bunul, afară de cazul când acesta l-a uzucapat, în conditiile legii.

Art. 676

Regulile privitoare la modul de împărtire

(1) Partajul bunurilor comune se va face în natură, proportional cu cotaparte a fiecărui coproprietar.

(2) Dacă bunul este indivizibil ori nu este comod partajabil în natură, partajul se va face în unul dintre următoarele moduri:

a) atribuirea întregului bun, în schimbul unei sulte, în favoarea unuia ori a mai multor coproprietari, la cererea acestora;

b) vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neîntelegere, la licitatie publică, în conditiile legii, si distribuirea pretului către coproprietari proportional cu cota-parte a fiecăruia dintre ei.

Art. 677

Datoriile născute în legătură cu bunul comun

(1) Oricare dintre coproprietari poate cere stingerea datoriilor născute în legătură cu coproprietatea si care sunt scadente ori devin scadente în cursul anului în care are loc partajul.

(2) Suma necesară pentru stingerea acestor obligatii va fi preluată, în lipsa unei stipulatii contrare, din pretul vânzării bunului comun cu ocazia partajului si va fi suportată de către coproprietari proportional cu cota-parte a fiecăruia.

Art. 678

Executarea silită privitoare la bunul comun

(1) Creditorii unui coproprietar pot urmări silit cota lui parte din dreptul asupra bunului comun sau pot cere instantei împărteala bunului, caz în care urmărirea se va face asupra părtii de bun sau, după caz, asupra sumei de bani cuvenite debitorului.

(2) În cazul vânzării silite a unei cote-părti din dreptul de proprietate asupra unui bun, executorul judecătoresc îi va notifica pe ceilalti coproprietari cu cel putin două săptămâni înainte de data stabilită pentru vânzare, înstiintându-i despre ziua, ora si locul licitatiei. La pret egal, coproprietarii vor fi preferati la adjudecarea cotei-părti.

(3) Creditorii care au un drept de garantie asupra bunului comun ori cei a căror creantă s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia au dreptul să urmărească silit bunul, în mâinile oricui s-ar găsi, atât înainte, cât si după partaj.

(4) Conventiile de suspendare a împărtelii pot fi opuse creditorilor numai dacă, înainte de nasterea creantelor, au dobândit dată certă în cazul bunurilor mobile sau au fost autentificate în cazul bunurilor imobile si s-au îndeplinit formalitătile de publicitate prevăzute de lege, dacă este cazul.

Art. 679

Drepturile creditorilor personali ai coproprietarului

(1) Creditorii personali ai unui coproprietar vor putea, de asemenea, să intervină, pe cheltuiala lor, în partajul cerut de coproprietari ori de un alt creditor. Ei nu pot însă să atace un partaj efectuat, afară numai dacă acesta s-a făcut în lipsa lor si fără să se tină seama de opozitia pe care au făcut-o, precum si în cazurile când partajul a fost simulat ori s-a făcut astfel încât creditorii nu au putut să intervină în proces.

(2) Dispozitiile alin. (1) sunt aplicabile si în cazul creditorilor care au un drept de garantie asupra bunului comun ori al celor a căror creantă s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia.

Art. 680

Efectele juridice ale partajului

(1) Fiecare coproprietar devine proprietarul exclusiv al bunurilor sau, după caz, al sumelor de bani ce i-au fost atribuite numai cu începere de la data stabilită în actul de partaj, dar nu mai devreme de data încheierii actului, în cazul împărtelii voluntare, sau, după caz, de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoresti.

(2) În cazul imobilelor, efectele juridice ale partajului se produc numai dacă actul de partaj încheiat în formă autentică sau hotărârea judecătorească rămasă definitivă, după caz, au fost înscrise în cartea funciară.

Art. 681

Opozabilitatea unor acte juridice

Actele încheiate, în conditiile legii, de un coproprietar cu privire la bunul comun rămân valabile si sunt opozabile celui căruia i-a fost atribuit bunul în urma partajului.

Art. 682

Strămutarea garantiilor

Garantiile constituite de un coproprietar asupra cotei sale părti se strămută de drept asupra bunului atribuit acestuia sau, după caz, a sumelor de bani care i-au fost atribuite prin partaj.

Art. 683

Garantia pentru evictiune si vicii ascunse

(1) Coproprietarii îsi datorează, în limita cotelor-părti, garantie pentru evictiune si vicii ascunse, dispozitiile legale privitoare la obligatia de garantie a vânzătorului aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Fiecare este obligat să îl despăgubească pe coproprietarul prejudiciat prin efectul evictiunii sau al viciului ascuns. Dacă unul dintre coproprietari este insolvabil, partea datorată de acesta se va suporta, proportional, de către ceilalti coproprietari, inclusiv de coproprietarul prejudiciat.

(3) Coproprietarii nu datorează garantie dacă prejudiciul este urmarea faptei săvârsite de un alt coproprietar sau dacă au fost scutiti prin actul de partaj.

Art. 684

Desfiintarea partajului

(1) Partajul prin bună învoială poate fi desfiintat pentru aceleasi cauze ca si contractele.

(2) Partajul făcut fără participarea tuturor coproprietarilor este lovit de nulitate absolută.

(3) Partajul este însă valabil chiar dacă nu cuprinde toate bunurile comune; pentru bunurile omise se poate face oricând un partaj suplimentar.

Art. 685

Înstrăinarea bunurilor atribuite

Nu poate invoca nulitatea relativă a partajului prin bună învoială coproprietarul care, cunoscând cauza de nulitate, înstrăinează în tot sau în parte bunurile atribuite.

Art. 686

Regulile aplicabile bunurilor aflate în coproprietate si în devălmăsie

Prevederile prezentei sectiuni sunt aplicabile bunurilor aflate în coproprietate, indiferent de izvorul său, precum si celor aflate în devălmăsie.

CAPITOLUL V
Proprietatea periodică

Art. 687

Proprietatea periodică

Dispozitiile prezentului capitol se aplică, în absenta unei reglementări speciale, ori de câte ori mai multe persoane exercită succesiv si repetitiv atributul folosintei specific dreptului de proprietate asupra unui bun mobil sau imobil, în intervale de timp determinate, egale sau inegale.

Art. 688

Temeiul proprietătii periodice

Proprietatea periodică se naste în temeiul unui act juridic, dispozitiile în materie de carte funciară aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 689

Valabilitatea actelor încheiate de coproprietar

(1) În privinta intervalului de timp ce îi revine, orice coproprietar poate încheia, în conditiile legii, acte precum închirierea, vânzarea, ipotecarea si altele asemenea.

(2) Actele de administrare sau de dispozitie privind cota-parte din dreptul de proprietate aferentă unui alt interval de timp sunt inopozabile titularului cotei-părti respective. Dispozitiile art. 642 alin. (2) si art. 643 se aplică în mod corespunzător.

(3) În raporturile cu tertii cocontractanti de bună-credintă, actele de administrare sau de dispozitie mentionate la alin. (2) sunt anulabile.

Art. 690

Drepturile si obligatiile coproprietarilor

(1) Fiecare coproprietar este obligat să facă toate actele de conservare, în asa fel încât să nu împiedice ori să îngreuneze exercitarea drepturilor celorlalti coproprietari. Pentru reparatiile mari, coproprietarul care avansează cheltuielile necesare are dreptul la despăgubiri în raport cu valoarea drepturilor celorlalti coproprietari.

(2) Actele prin care se consumă în tot sau în parte substanta bunului pot fi făcute numai cu acordul celorlalti coproprietari.

(3) La încetarea intervalului, coproprietarul este dator să predea bunul coproprietarului îndreptătit să îl folosească în următorul interval.

(4) Coproprietarii pot încheia un contract de administrare, dispozitiile art. 644 alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 691

Obligatia de despăgubire si excluderea

(1) Nerespectarea obligatiilor prevăzute în prezentul capitol atrage plata de despăgubiri.

(2) În cazul în care unul dintre coproprietari tulbură în mod grav exercitarea proprietătii periodice, acesta va putea fi exclus, prin hotărâre judecătorească, la cererea coproprietarului vătămat.

(3) Excluderea va putea fi dispusă numai dacă unul dintre ceilalti coproprietari sau un tert cumpără cota-parte a celui exclus.

(4) În acest scop, se va pronunta, mai întâi, o încheiere de admitere în principiu a cererii de excludere, prin care se va stabili că sunt îndeplinite conditiile excluderii, încheiere care va putea fi atacată cu recurs pe cale separată.

(5) După rămânerea definitivă a încheierii de admitere în principiu, în absenta întelegerii părtilor, se va stabili pretul vânzării silite pe bază de expertiză. După consemnarea pretului la institutia de credit stabilită de instantă, se va pronunta hotărârea care va tine loc de contract de vânzare-cumpărare.

(6) După rămânerea definitivă a acestei hotărâri*), dobânditorul îsi va putea înscrie dreptul în cartea funciară, iar transmitătorul va putea să ridice suma consemnată la institutia de credit stabilită de instantă.

Art. 692

Încetarea proprietătii periodice

Proprietatea periodică încetează prin radiere din cartea funciară în temeiul dobândirii de către o singură persoană a tuturor cotelor-părti din dreptul de proprietate periodică, precum si în alte cazuri prevăzute de lege.

TITLUL III
Dezmembrămintele dreptului de proprietate privată

CAPITOLUL I
Superficia

Art. 693
Notiunea

(1) Superficia este dreptul de a avea sau de a edifica o constructie pe terenul altuia, deasupra ori în subsolul acelui teren, asupra căruia superficiarul dobândeste un drept de folosintă.

(2) Dreptul de superficie se dobândeste în temeiul unui act juridic, precum si prin uzucapiune sau prin alt mod prevăzut de lege. Dispozitiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

(3) Superficia se poate înscrie si în temeiul unui act juridic prin care proprietarul întregului fond a transmis exclusiv constructia ori a transmis terenul si constructia, în mod separat, către două persoane, chiar dacă nu s-a stipulat expres constituirea superficiei.

(4) În situatia în care s-a construit pe terenul altuia, superficia se poate înscrie pe baza renuntării proprietarului terenului la dreptul de a invoca accesiunea, în favoarea constructorului. De asemenea, ea se poate înscrie în favoarea unui tert pe baza cesiunii dreptului de a invoca accesiunea.

Art. 694
Durata dreptului de superficie

Dreptul de superficie se poate constitui pe o durată de cel mult 99 de ani. La împlinirea termenului, dreptul de superficie poate fi reînnoit.

Art. 695
Întinderea si exercitarea dreptului de superficie

(1) Dreptul de superficie se exercită în limitele si în conditiile actului constitutiv. În lipsa unei stipulatii contrare, exercitarea dreptului de superficie este delimitată de suprafata de teren pe care urmează să se construiască si de cea necesară exploatării constructiei sau, după caz, de suprafata de teren aferentă si de cea necesară exploatării constructiei edificate.

(2) În cazul prevăzut la art. 693 alin. (3), în absenta unei stipulatii contrare, titularul dreptului de superficie nu poate modifica structura constructiei. El o poate însă demola, dar cu obligatia de a o reconstrui în forma initială.

(3) În cazul în care superficiarul modifică structura constructiei, proprietarul terenului poate să ceară, în termen de 3 ani, încetarea dreptului de superficie sau repunerea în situatia anterioară. În al doilea caz, curgerea termenului de prescriptie de 3 ani este suspendată până la expirarea duratei superficiei.

(4) Titularul poate dispune în mod liber de dreptul său. Cât timp constructia există, dreptul de folosintă asupra terenului se poate înstrăina ori ipoteca numai odată cu dreptul de proprietate asupra constructiei.

Art. 696
Actiunea confesorie de superficie

(1) Actiunea confesorie de superficie poate fi intentată împotriva oricărei persoane care împiedică exercitarea dreptului, chiar si a proprietarului terenului.

(2) Dreptul la actiune este imprescriptibil.

Art. 697

Evaluarea prestatiei superficiarului

(1) În cazul în care superficia s-a constituit cu titlu oneros, dacă părtile nu au prevăzut alte modalităti de plată a prestatiei de către superficiar, titularul dreptului de superficie datorează, sub formă de rate lunare, o sumă egală cu chiria stabilită pe piata liberă, tinând seama de natura terenului, de destinatia constructiei în cazul în care aceasta există, de zona în care se află terenul, precum si de orice alte criterii de determinare a contravalorii folosintei.

(2) În caz de neîntelegere între părti, suma datorată proprietarului terenului va fi stabilită pe cale judecătorească.

Art. 698

Cazurile de încetare a superficiei

Dreptul de superficie se stinge prin radierea din cartea funciară, pentru una dintre următoarele cauze:

a) la expirarea termenului;

b) prin consolidare, dacă terenul si constructia devin proprietatea aceleiasi persoane;

c) prin pieirea constructiei, dacă există stipulatie expresă în acest sens;

d) în alte cazuri prevăzute de lege.

Art. 699

Efectele încetării superficiei prin expirarea termenului

(1) În cazul prevăzut la art. 698 lit. a), în absenta unei stipulatii contrare, proprietarul terenului dobândeste dreptul de proprietate asupra constructiei edificate de superficiar prin accesiune, cu obligatia de a plăti valoarea de circulatie a acesteia de la data expirării termenului.

(2) Când constructia nu exista în momentul constituirii dreptului de superficie, iar valoarea acesteia este egală sau mai mare decât aceea a terenului, proprietarul terenului poate cere obligarea constructorului să cumpere terenul la valoarea de circulatie pe care acesta ar fi avut-o dacă nu ar fi existat constructia. Constructorul poate refuza să cumpere terenul dacă ridică, pe cheltuiala sa, constructia clădită pe teren si repune terenul în situatia anterioară.

(3) În absenta unei întelegeri contrare încheiate cu proprietarul terenului, dezmembrămintele consimtite de superficiar se sting în momentul încetării dreptului de superficie. Ipotecile care grevează dreptul de superficie se strămută de drept asupra sumei primite de la proprietarul terenului în cazul prevăzut la alin. (1), se extind de drept asupra terenului în cazul prevăzut la alin. (2) teza I sau se strămută de drept asupra materialelor, în cazul prevăzut la alin. (2) teza a II-a.

(4) Ipotecile constituite cu privire la teren pe durata existentei superficiei nu se extind cu privire la întregul imobil în momentul încetării dreptului de superficie în cazul prevăzut la alin. (1). Ele se strămută de drept asupra sumei de bani primite de proprietarul terenului în cazul prevăzut la alin. (2) teza I sau se extind de drept cu privire la întregul teren în cazul prevăzut la alin. (2) teza a II-a.

Art. 700

Efectele încetării superficiei prin consolidare

(1) În cazul în care dreptul de superficie s-a stins prin consolidare, în absenta unei stipulatii contrare, dezmembrămintele consimtite de superficiar se mentin pe durata pentru care au fost constituite, dar nu mai târziu de împlinirea termenului initial al superficiei.

(2) Ipotecile născute pe durata existentei superficiei se mentin fiecare în functie de obiectul asupra cărora s-au constituit.

Art. 701

Efectele încetării superficiei prin pieirea constructiei

(1) În cazul stingerii dreptului de superficie prin pieirea constructiei, drepturile reale care grevează dreptul de superficie se sting, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Ipotecile născute cu privire la nuda proprietate asupra terenului pe durata existentei dreptului de superficie se mentin asupra dreptului de proprietate reîntregit.

Art. 702

Alte dispozitii aplicabile

Dispozitiile prezentului capitol sunt aplicabile si în cazul plantatiilor, precum si al altor lucrări autonome cu caracter durabil.

CAPITOLUL II
Uzufructul

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 703

Notiunea

Uzufructul este dreptul de a folosi bunul altei persoane si de a culege fructele acestuia, întocmai ca proprietarul, însă cu îndatorirea de a-i conserva substanta.

Art. 704

Constituirea uzufructului

(1) Uzufructul se poate constitui prin act juridic, uzucapiune sau alte moduri prevăzute de lege, dispozitiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.

(2) Uzufructul se poate constitui numai în favoarea unei persoane existente.

Art. 705

Actiunea confesorie de uzufruct

Dispozitiile art. 696 alin. (1) se aplică uzufructului în mod corespunzător.

Art. 706

Obiectul uzufructului

Pot fi date în uzufruct orice bunuri mobile sau imobile, corporale ori incorporale, inclusiv o masă patrimonială, o universalitate de fapt ori o cotă-parte din acestea.

Art. 707

Accesoriile bunurilor ce formează obiectul uzufructului

Uzufructul poartă asupra tuturor accesoriilor bunului dat în uzufruct, precum si asupra a tot ce se uneste sau se încorporează în acesta.

Art. 708

Durata uzufructului

(1) Uzufructul în favoarea unei persoane fizice este cel mult viager.

(2) Uzufructul constituit în favoarea unei persoane juridice poate avea durata de cel mult 30 de ani. Atunci când este constituit cu depăsirea acestui termen, uzufructul se reduce de drept la 30 de ani.

(3) Dacă nu s-a prevăzut durata uzufructului, se prezumă că este viager sau, după caz, că este constituit pe o durată de 30 de ani.

(4) Uzufructul constituit până la data la care o altă persoană va ajunge la o anumită vârstă durează până la acea dată, chiar dacă acea persoană ar muri înainte de împlinirea vârstei stabilite.

SECTIUNEA a 2-a

Drepturile si obligatiile uzufructuarului si ale nudului proprietar

§ 1. Drepturile uzufructuarului si ale nudului proprietar

Art. 709

Drepturile uzufructuarului

În lipsă de stipulatie contrară, uzufructuarul are folosinta exclusivă a bunului, inclusiv dreptul de a culege fructele acestuia.

Art. 710

Fructele naturale si industriale

Fructele naturale si industriale percepute după constituirea uzufructului apartin uzufructuarului, iar cele percepute după stingerea uzufructului revin nudului proprietar, fără a putea pretinde unul altuia despăgubiri pentru cheltuielile ocazionate de producerea lor.

Art. 711

Fructele civile

Fructele civile se cuvin uzufructuarului proportional cu durata uzufructului, dreptul de a le pretinde dobândindu-se zi cu zi.

Art. 712

Cvasiuzufructul

Dacă uzufructul cuprinde, printre altele, si bunuri consumptibile, cum ar fi bani, grâne, băuturi, uzufructuarul are dreptul de a dispune de ele, însă cu obligatia de a restitui bunuri de aceeasi cantitate, calitate si valoare sau, la alegerea proprietarului, contravaloarea lor la data stingerii uzufructului.

Art. 713

Uzufructul asupra bunurilor neconsumptibile

(1) Dacă uzufructul poartă asupra unor bunuri care, fără a fi consumptibile, se uzează ca urmare a utilizării lor, uzufructuarul are dreptul de a le folosi ca un bun proprietar si potrivit destinatiei lor.

(2) În acest caz, el nu va fi obligat să le restituie decât în starea în care se vor afla la data stingerii uzufructului.

(3) Uzufructuarul poate să dispună, ca un bun proprietar, de bunurile care, fără a fi consumptibile, se deteriorează rapid prin utilizare. În acest caz, la sfârsitul uzufructului, uzufructuarul va restitui valoarea pe care ar fi avut-o bunul la această din urmă dată.

Art. 714

Cesiunea uzufructului

(1) În absenta unei prevederi contrare, uzufructuarul poate ceda dreptul său unei alte persoane fără acordul nudului proprietar, dispozitiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.

(2) Uzufructuarul rămâne dator exclusiv fată de nudul proprietar numai pentru obligatiile născute înainte de cesiune. Până la notificarea cesiunii, uzufructuarul si cesionarul răspund solidar pentru îndeplinirea tuturor obligatiilor fată de nudul proprietar.

(3) După notificarea cesiunii, cesionarul este dator fată de nudul proprietar pentru toate obligatiile născute după notificarea cesiunii. În acest caz, uzufructuarului i se aplică, în mod corespunzător, dispozitiile legale din materia fideiusiunii.

(4) După cesiune, dreptul de uzufruct continuă, după caz, până la împlinirea termenului initial sau până la decesul uzufructuarului initial.

Art. 715

Contractele de locatiune

(1) Uzufructuarul are dreptul de a închiria sau, după caz, de a arenda bunul primit în uzufruct.

(2) Locatiunile de imobile încheiate de uzufructuar, înscrise în cartea funciară, sunt opozabile proprietarului sau mostenitorilor acestuia, după stingerea uzufructului prin decesul sau, după caz, încetarea existentei juridice a uzufructuarului, până la împlinirea termenului lor, dar nu mai mult de 3 ani de la încetarea uzufructului.

(3) Reînnoirile de închirieri de imobile sau de arendări făcute de uzufructuar si înscrise în cartea funciară înainte de expirarea contractelor initiale sunt opozabile proprietarului si mostenitorilor săi pe o perioadă de cel mult 6 luni ori, după caz, de un an, dacă la data stingerii uzufructului nu au fost puse în executare. În niciun caz, locatiunile nu pot dura mai mult de 3 ani de la data stingerii uzufructului.

(4) În cazul în care uzufructul s-a stins prin expirarea termenului, locatiunile încetează, în toate cazurile, odată cu stingerea uzufructului.

Art. 716

Lucrările si îmbunătătirile

(1) La încetarea uzufructului, uzufructuarul nu poate pretinde vreo despăgubire pentru lucrările adăugate unui bun imobil, cu exceptia celor necesare, sau pentru îmbunătătirile aduse unui bun mobil, chiar atunci când prin acestea s-a sporit valoarea bunului.

(2) Dacă lucrările sau îmbunătătirile au fost făcute fără încuviintarea proprietarului, acesta poate cere obligarea uzufructuarului la ridicarea lor si la readucerea bunului în starea în care i-a fost încredintat.

(3) Uzufructuarul va putea cere o indemnizatie echitabilă pentru lucrările necesare adăugate. De asemenea, el va putea cere o indemnizatie echitabilă si pentru celelalte lucrări adăugate sau pentru îmbunătătirile făcute cu încuviintarea proprietarului, dacă prin acestea s-a sporit valoarea bunului.

(4) În cazul lucrărilor autonome făcute de uzufructuar asupra unui bun imobil, vor fi aplicabile, în mod corespunzător, în lipsă de stipulatie sau dispozitie legală contrară, dispozitiile din materia accesiunii imobiliare artificiale.

Art. 717

Exploatarea pădurilor tinere

(1) Dacă uzufructul cuprinde păduri tinere destinate de proprietarul lor unor tăieri periodice, uzufructuarul este dator să păstreze ordinea si câtimea tăierii, potrivit regulilor stabilite de proprietar în conformitate cu dispozitiile legale, fără ca uzufructuarul să poată pretinde vreo despăgubire pentru părtile lăsate netăiate în timpul uzufructului.

(2) Arborii care se scot din pepiniere fără degradarea acestora nu fac parte din uzufruct decât cu obligatia uzufructuarului de a se conforma dispozitiilor legale în ce priveste înlocuirea lor.

Art. 718

Exploatarea pădurilor înalte

(1) Uzufructuarul poate, conformându-se dispozitiilor legale si folosintei obisnuite a proprietarului, să exploateze părtile de păduri înalte care au fost destinate tăierii regulate, fie că aceste tăieri se fac periodic pe o întindere de pământ determinată, fie că se fac numai pentru un număr de arbori alesi pe toată suprafata fondului.

(2) În celelalte cazuri, uzufructuarul nu poate tăia arborii înalti; va putea însă întrebuinta, pentru a face reparatiile la care este obligat, arbori căzuti accidental; în acest scop poate chiar să taie arborii trebuinciosi, cu îndatorirea însă de a constata, în prezenta nudului proprietar, această trebuintă.

Art. 719

Alte drepturi ale uzufructuarului asupra pădurilor ce fac obiectul uzufructului

Uzufructuarul poate lua din păduri araci pentru vii; poate, de asemenea, lua produsele anuale sau periodice ale arborilor, cu respectarea folosintei obisnuite a proprietarului, în limitele dispozitiilor legale.

Art. 720

Dreptul asupra pomilor fructiferi

Pomii fructiferi ce se usucă si cei căzuti accidental se cuvin uzufructuarului cu îndatorirea de a-i înlocui cu altii.

Art. 721

Dreptul asupra carierelor de piatră si de nisip aflate în exploatare

În conditiile legii, uzufructuarul se foloseste întocmai ca nudul proprietar de carierele de piatră si de nisip ce sunt în exploatare la constituirea dreptului de uzufruct.

Art. 722
Situatia carierelor de piatră si de nisip nedeschise si a comorilor
Uzufructuarul nu are niciun drept asupra carierelor nedeschise încă si nici asupra comorii ce s-ar putea descoperi în timpul uzufructului.

§ 2. Obligatiile uzufructuarului si ale nudului proprietar

Art. 723
Inventarierea bunurilor
(1) Uzufructuarul preia bunurile în starea în care se află la data constituirii uzufructului; acesta nu va putea intra însă în posesia lor decât după inventarierea bunurilor mobile si constatarea stării în care se află imobilele, cu exceptia cazului în care uzufructul unui bun mobil este dobândit prin uzucapiune.
(2) Inventarul se întocmeste numai în prezenta nudului proprietar ori după notificarea acestuia.

Art. 724
Respectarea destinatiei bunurilor
În exercitarea dreptului său, uzufructuarul este tinut să respecte destinatia dată bunurilor de nudul proprietar, cu exceptia cazului în care se asigură o crestere a valorii bunului sau cel putin nu se prejudiciază în niciun fel interesele proprietarului.

Art. 725
Răspunderea uzufructuarului pentru prejudicii
Uzufructuarul este obligat să îl despăgubească pe nudul proprietar pentru orice prejudiciu cauzat prin folosirea necorespunzătoare a bunurilor date în uzufruct.

Art. 726
Constituirea garantiei pentru îndeplinirea obligatiilor uzufructuarului
(1) În lipsa unei stipulatii contrare, uzufructuarul este obligat să depună o garantie pentru îndeplinirea obligatiilor sale.
(2) Sunt scutiti să depună garantie vânzătorul si donatorul care si-au rezervat dreptul de uzufruct.
(3) În cazul în care uzufructuarul este scutit de garantie, instanta poate dispune depunerea unei garantii sau luarea unei măsuri conservatorii atunci când uzufructuarul, prin fapta sa ori prin starea de insolvabilitate în care se află, pune în pericol drepturile nudului proprietar.

Art. 727
Numirea administratorului
(1) Dacă uzufructuarul nu poate oferi o garantie, instanta, la cererea nudului proprietar, va numi un administrator al imobilelor si va dispune ca fructele civile încasate si sumele ce reprezintă contravaloarea fructelor naturale si industriale percepute să fie depuse la o institutie de credit aleasă de părti. În acest caz, uzufructuarul va încasa numai dobânzile aferente.

(2) Nudul proprietar poate cere vânzarea bunurilor ce se uzează prin folosintă si depunerea sumelor la o institutie de credit aleasă de părti. Dobânzile produse în cursul uzufructului revin uzufructuarului.

(3) Cu toate acestea, uzufructuarul va putea cere să îi fie lăsate o parte din bunurile mobile necesare folosintei sale sau familiei sale, cu obligatia de a le restitui la stingerea uzufructului.

Art. 728

Întârzierea în depunerea garantiei

Întârzierea în depunerea garantiei nu afectează dreptul uzufructuarului de a percepe fructele care i se cuvin de la data constituirii uzufructului.

Art. 729

Modul de suportare a reparatiilor de către uzufructuar si nudul proprietar

(1) Uzufructuarul este obligat să efectueze reparatiile de întretinere a bunului.

(2) Reparatiile mari sunt în sarcina nudului proprietar.

(3) Sunt reparatii mari acelea ce au ca obiect o parte importantă din bun si care implică o cheltuială exceptională, cum ar fi cele referitoare la consolidarea ori reabilitarea constructiilor privind structura de rezistentă, zidurile interioare si/sau exterioare, acoperisul, instalatiile electrice, termice ori sanitare aferente acestora, la înlocuirea sau repararea motorului ori caroseriei unui automobil sau a unui sistem electronic în ansamblul său.

(4) Reparatiile mari sunt în sarcina uzufructuarului atunci când sunt determinate de neefectuarea reparatiilor de întretinere.

Art. 730

Efectuarea reparatiilor mari

(1) Uzufructuarul este obligat să îl înstiinteze pe nudul proprietar despre necesitatea reparatiilor mari.

(2) Atunci când nudul proprietar nu efectuează la timp reparatiile mari, uzufructuarul le poate face pe cheltuiala sa, nudul proprietar fiind obligat să restituie contravaloarea lor până la sfârsitul anului în curs, actualizată la data plătii.

Art. 731

Distrugerile datorate vechimii ori cazului fortuit

Uzufructuarul si nudul proprietar nu sunt obligati să reconstruiască ceea ce s-a distrus datorită vechimii ori dintr-un caz fortuit.

Art. 732

Uzufructul cu titlu particular

Uzufructuarul cu titlu particular nu este obligat la plata datoriilor pentru care fondul este ipotecat, iar dacă le va plăti, are actiune contra nudului proprietar.

Art. 733

Suportarea sarcinilor si a cheltuielilor în caz de litigiu

(1) Uzufructuarul suportă toate sarcinile si cheltuielile ocazionate de litigiile privind folosinta bunului, culegerea fructelor ori încasarea veniturilor.

(2) Dacă bunul este asigurat, pe durata uzufructului primele de asigurare sunt plătite de uzufructuar.

Art. 734
Înstiintarea nudului proprietar
Uzufructuarul este obligat să aducă de îndată la cunostinta nudului proprietar orice uzurpare a fondului si orice contestare a dreptului de proprietate, sub sanctiunea obligării la plata de daune-interese.

Art. 735
Suportarea sarcinilor si a cheltuielilor proprietătii
(1) Cheltuielile si sarcinile proprietătii revin nudului proprietar.
(2) Atunci când sarcinile si cheltuielile proprietarului au fost suportate de uzufructuar, nudul proprietar este obligat la rambursarea acestora, iar când uzufructul este cu titlu oneros, nudul proprietar datorează acestuia si dobânda legală.

Art. 736
Obligatiile în caz de pieire a turmei
(1) Dacă turma dată în uzufruct a pierit în întregime din cauze neimputabile uzufructuarului, acesta va restitui numai pieile ori valoarea acestora.
(2) Dacă turma nu a pierit în întregime, uzufructuarul este obligat să înlocuiască animalele pierite cu cele de prăsilă.

§ 3. Dispozitii speciale

Art. 737
Opozabilitatea uzufructului asupra creantelor
Uzufructul asupra unei creante este opozabil tertilor în aceleasi conditii ca si cesiunea de creantă si cu îndeplinirea formalitătilor de publicitate prevăzute de lege.

Art. 738
Drepturile si obligatiile în cazul uzufructului asupra creantelor
(1) Uzufructuarul are dreptul să încaseze capitalul si să perceapă dobânzile creantei si să îndeplinească toate actele necesare pentru conservarea ori încasarea dobânzilor. Titularul dreptului de creantă poate face toate actele de dispozitie care nu aduc atingere drepturilor uzufructuarului.
(2) După plata creantei, uzufructul continuă asupra capitalului, cu obligatia uzufructuarului de a-l restitui creditorului la stingerea uzufructului.
(3) Uzufructuarul suportă toate cheltuielile si sarcinile referitoare la dobânzi.

Art. 739
Uzufructul rentei viagere
Uzufructuarul rentei viagere are dreptul de a percepe, pe durata uzufructului său, veniturile dobândite zi cu zi. Acesta va fi obligat numai la restituirea veniturilor încasate cu anticipatie.

Art. 740

Dreptul de a spori capitalul

(1) Dreptul de a spori capitalul care face obiectul uzufructului, cum ar fi cel de a dobândi valori mobiliare, apartine nudului proprietar, iar uzufructuarul are numai dreptul de a exercita uzufructul asupra bunurilor astfel dobândite.

(2) Dacă nudul proprietar cedează dreptul său, bunul dobândit în urma înstrăinării este predat uzufructuarului, care va da socoteală la sfârsitul uzufructului.

Art. 741

Dreptul de vot

(1) Dreptul de vot aferent unei actiuni sau altei valori mobiliare, unei părti indivize, unei cote-părti din dreptul de proprietate sau oricărui alt bun apartine uzufructuarului.

(2) Cu toate acestea, apartine nudului proprietar votul care are ca efect modificarea substantei bunului principal, cum ar fi capitalul social sau bunul detinut în coproprietate, ori schimbarea destinatiei acestui bun sau încetarea societătii, reorganizarea ori încetarea persoanei juridice sau, după caz, a unei întreprinderi.

(3) Repartizarea exercitării dreptului de vot în alte conditii decât cele prevăzute la alin. (1) si (2) nu este opozabilă tertilor, afară de cazul în care acestia au cunoscut-o în mod expres.

Art. 742

Dreptul la dividende

Dividendele a căror distribuire a fost aprobată, în conditiile legii, de adunarea generală în timpul uzufructului se cuvin uzufructuarului de la data stabilită prin hotărârea adunării generale.

Art. 743

Obligatia nudului proprietar de a restitui sumele avansate de uzufructuar

(1) Dacă uzufructuarul universal ori cu titlu universal plăteste datoriile aferente masei patrimoniale sau părtii din masa patrimonială date în uzufruct, nudul proprietar trebuie să restituie sumele avansate, la stingerea uzufructului, fără nicio dobândă.

(2) În cazul în care uzufructuarul nu plăteste datoriile prevăzute la alin. (1), nudul proprietar poate, la alegere, să le plătească el însusi sau să vândă o parte suficientă din bunurile date în uzufruct. Dacă însă nudul proprietar plăteste aceste datorii, uzufructuarul datorează dobânzi pe toata durata uzufructului.

(3) Legatarul uzufructului universal ori cu titlu universal este obligat să achite, în proportie cu obiectul uzufructului si fără niciun drept de restituire, legatele cu titlu particular având ca obiect obligatii de întretinere sau, după caz, rente viagere.

Art. 744

Dreptul creditorilor asupra bunurilor uzufructului

Dacă plata datoriilor nu se va face în modul prevăzut la art. 743, creditorii pot să urmărească bunurile date în uzufruct.

Art. 745

Uzufructul fondului de comert

În lipsă de stipulatie contrară, uzufructuarul unui fond de comert nu poate să dispună de bunurile ce îl compun. În situatia în care dispune de aceste bunuri are obligatia de a le înlocui cu altele similare si de valoare egală.

SECTIUNEA a 3-a
Stingerea uzufructului

Art. 746
Cazurile de stingere a uzufructului
(1) Uzufructul se stinge pe cale principală prin:
a) moartea uzufructuarului ori, după caz, încetarea personalitătii juridice;
b) ajungerea la termen;
c) consolidare, atunci când calitatea de uzufructuar si de nud proprietar se întrunesc în aceeasi persoană;
d) renuntarea la uzufruct;
e) neuzul timp de 10 ani sau, după caz, timp de 2 ani în cazul uzufructului unei creante.
(2) Uzufructul se stinge prin decesul ori, după caz, încetarea existentei juridice a uzufructuarului chiar dacă termenul nu s-a împlinit.
(3) În cazul imobilelor sunt aplicabile dispozitiile în materie de carte funciară.

Art. 747
Stingerea uzufructului în caz de abuz de folosintă
(1) Uzufructul poate înceta la cererea nudului proprietar atunci când uzufructuarul abuzează de folosinta bunului, aduce stricăciuni acestuia ori îl lasă să se degradeze.
(2) Creditorii uzufructuarului pot interveni în proces pentru conservarea drepturilor lor; ei se pot angaja să repare stricăciunile si pot oferi garantii pentru viitor.
(3) Instanta poate dispune, după împrejurări, fie stingerea uzufructului, fie preluarea folosintei bunului de către nudul proprietar, cu obligatia acestuia de a plăti uzufructuarului o rentă pe durata uzufructului. Când bunul este imobil, pentru garantarea rentei, instanta poate dispune înscrierea unei ipoteci în cartea funciară.

Art. 748
Stingerea uzufructului în caz de pieire a bunului
(1) Uzufructul se stinge în cazul în care bunul a fost distrus în întregime dintr-un caz fortuit. Când bunul a fost distrus în parte, uzufructul continuă asupra părtii rămase.
(2) În toate cazurile, uzufructul va continua asupra despăgubirii plătite de tert sau, după caz, asupra indemnizatiei de asigurare, dacă aceasta nu este folosită pentru repararea bunului. Dispozitiile art. 712 se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL III
Uzul si abitatia

Art. 749
Dreptul de uz
Uzul este dreptul unei persoane de a folosi lucrul altuia si de a-i culege fructele naturale si industriale numai pentru nevoile proprii si ale familiei sale.

Art. 750
Dreptul de abitatie
Titularul dreptului de abitatie are dreptul de a locui în locuinta nudului proprietar împreună cu sotul si copiii săi, chiar dacă nu a fost căsătorit sau nu avea copii la data la care s-a constituit abitatia, precum si cu părintii ori alte persoane aflate în întretinere.

Art. 751
Constituirea uzului si a abitatiei
Uzul si abitatia se constituie în temeiul unui act juridic sau prin alte moduri prevăzute de lege.

Art. 752
Limitele dreptului de uz si abitatie
Dreptul de uz ori de abitatie nu poate fi cedat, iar bunul ce face obiectul acestor drepturi nu poate fi închiriat sau, după caz, arendat.

Art. 753
Obligatia uzuarului si a titularului dreptului de abitatie
(1) Dacă titularul dreptului de uz sau de abitatie este îndreptătit să perceapă toate fructele naturale si industriale produse de bun ori, după caz, să ocupe întreaga locuintă, este dator să plătească toate cheltuielile de cultură si reparatiile de întretinere întocmai ca si uzufructuarul.
(2) Dacă titularul dreptului de uz sau de abitatie nu este îndreptătit să perceapă decât o parte din fructe ori să ocupe decât o parte din locuintă, va suporta cheltuielile de cultură sau de întretinere în proportie cu partea de care se foloseste.

Art. 754
Alte dispozitii aplicabile
Dispozitiile prezentului capitol se completează, în mod corespunzător, cu cele privitoare la uzufruct.

CAPITOLUL IV
Servitutile

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 755
Notiunea
(1) Servitutea este sarcina care grevează un imobil, pentru uzul sau utilitatea imobilului unui alt proprietar.
(2) Utilitatea rezultă din destinatia economică a fondului dominant sau constă într-o sporire a confortului acestuia.

Art. 756
Constituirea servitutii

Servitutea se poate constitui în temeiul unui act juridic ori prin uzucapiune, dispozitiile în materie de carte funciară rămânând aplicabile.

Art. 757
Actiunea confesorie de servitute
Dispozitiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Art. 758
Constituirea servitutii în vederea utilitătii viitoare
Servitutea se poate constitui în vederea unei utilităti viitoare a fondului dominant.

Art. 759
Obligatiile în sarcina proprietarului fondului aservit
(1) Prin actul de constituire se pot impune în sarcina proprietarului fondului aservit anumite obligatii pentru asigurarea uzului si utilitătii fondului dominant.
(2) În acest caz, sub conditia notării în cartea funciară, obligatia se transmite dobânditorilor subsecventi ai fondului aservit.

Art. 760
Servitutile aparente si neaparente
(1) Servitutile sunt aparente sau neaparente.
(2) Servitutile aparente sunt acelea a căror existentă este atestată de un semn vizibil de servitute, cum ar fi o usă, o fereastră, un apeduct.
(3) Servitutile neaparente sunt acelea a căror existentă nu este atestată de vreun semn vizibil de servitute, cum ar fi servitutea de a nu construi ori de a nu construi peste o anumită înăltime.

Art. 761
Servitutile continue si necontinue
(1) Servitutile sunt continue sau necontinue.
(2) Servitutile continue sunt acelea al căror exercitiu este sau poate fi continuu fără a fi necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de vedere ori servitutea de a nu construi.
(3) Servitutile necontinue sunt acelea pentru a căror existentă este necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de trecere cu piciorul ori cu mijloace de transport.

Art. 762
Servitutile pozitive si negative
(1) Servitutile sunt pozitive sau negative.
(2) Servitutile pozitive sunt acelea prin care proprietarul fondului dominant exercită o parte din prerogativele dreptului de proprietate asupra fondului aservit, cum ar fi servitutea de trecere.
(3) Servitutile negative sunt acelea prin care proprietarul fondului aservit este obligat să se abtină de la exercitarea unora dintre prerogativele dreptului său de proprietate, cum ar fi servitutea de a nu construi.

Art. 763

Dobândirea servitutii prin uzucapiune

Prin uzucapiune tabulară poate fi dobândită orice servitute, iar prin uzucapiune extratabulară pot fi dobândite numai servitutile pozitive.

Art. 764

Alte dispozitii aplicabile

Modul de exercitiu al servitutii se dobândeste în aceleasi conditii ca si dreptul de servitute.

SECTIUNEA a 2-a

Drepturile si obligatiile proprietarilor

Art. 765

Regulile privind exercitarea si conservarea servitutii

(1) În lipsa vreunei prevederi contrare, proprietarul fondului dominant poate lua toate măsurile si poate face, pe cheltuiala sa, toate lucrările pentru a exercita si conserva servitutea.

(2) Cheltuielile legate de conservarea acestor lucrări revin celor 2 proprietari, proportional cu avantajele pe care le obtin, în măsura în care lucrările efectuate pentru exercitiul servitutii sunt necesare si profită inclusiv fondului aservit.

Art. 766

Exonerarea de răspundere

În toate cazurile în care cheltuielile lucrărilor necesare pentru exercitarea si conservarea servitutilor revin proprietarului fondului aservit, acesta se va putea exonera de obligatie renuntând la dreptul de proprietate asupra fondului aservit în întregime sau asupra părtii din fondul aservit necesare pentru exercitarea servitutii în favoarea proprietarului fondului dominant. Dispozitiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Art. 767

Schimbarea locului de exercitare a servitutii

(1) Proprietarul fondului aservit este obligat să se abtină de la orice act care limitează ori împiedică exercitiul servitutii. Astfel, el nu va putea schimba starea locurilor ori strămuta exercitarea servitutii în alt loc.

(2) Dacă are un interes serios si legitim, proprietarul fondului aservit va putea schimba locul prin care se exercită servitutea în măsura în care exercitarea servitutii rămâne la fel de comodă pentru proprietarul fondului dominant.

Art. 768

Obligatia de a nu agrava situatia fondului aservit

Proprietarul fondului dominant nu poate agrava situatia fondului aservit si nu poate produce prejudicii proprietarului fondului aservit prin exercitarea servitutii.

Art. 769

Exercitarea servitutii în caz de împărtire a fondurilor

(1) Dacă fondul dominant se împarte, servitutea va putea fi exercitată pentru uzul si utilitatea fiecărei părti, fără ca situatia fondului aservit să poată fi agravată.

(2) Dacă fondul aservit se împarte, servitutea se poate exercita, pentru uzul si utilitatea fondului dominant, pe toate părtile rezultate din împărtire, sub rezerva prevederilor art. 768.

(3) Cu toate acestea, dacă servitutea este exercitată pentru uzul si utilitatea exclusivă a uneia dintre părtile despărtite din fondul dominant ori nu se poate exercita decât pe una dintre părtile despărtite din fondul aservit, servitutea asupra celorlalte părti se stinge.

SECTIUNEA a 3-a
Stingerea servitutilor

Art. 770
Cauzele de stingere a servitutilor

(1) Servitutile se sting pe cale principală prin radierea lor din cartea funciară pentru una dintre următoarele cauze:

a) consolidarea, atunci când ambele fonduri ajung să aibă acelasi proprietar;

b) renuntarea proprietarului fondului dominant;

c) ajungerea la termen;

d) răscumpărarea;

e) imposibilitatea definitivă de exercitare;

f) neuzul timp de 10 ani;

g) disparitia oricărei utilităti a acestora.

(2) Servitutea se stinge, de asemenea, prin exproprierea fondului aservit, dacă servitutea este contrară utilitătii publice căreia îi va fi afectat bunul expropriat.

Art. 771
Stingerea servitutii prin neuz

(1) Termenul de 10 ani prevăzut la art. 770 alin. (1) lit. f) curge de la data ultimului act de exercitiu al servitutilor necontinue ori de la data primului act contrar servitutilor continue.

(2) Exercitarea servitutii de către un coproprietar ori de către uzufructuar profită si celorlalti coproprietari, respectiv nudului proprietar.

Art. 772
Răscumpărarea servitutii de trecere

(1) Servitutea de trecere va putea fi răscumpărată de proprietarul fondului aservit dacă există o disproportie vădită între utilitatea care o procură fondului dominant si inconvenientele sau deprecierea provocată fondului aservit.

(2) În caz de neîntelegere între părti, instanta poate suplini consimtământul proprietarului fondului dominant. La stabilirea pretului de răscumpărare, instanta va tine cont de vechimea servitutii si de schimbarea valorii celor două fonduri.

TITLUL IV
Fiducia

Art. 773
Notiunea

Fiducia este operatiunea juridică prin care unul sau mai multi constituitori transferă drepturi reale, drepturi de creantă, garantii ori alte drepturi patrimoniale sau un ansamblu de

asemenea drepturi, prezente ori viitoare, către unul sau mai multi fiduciari care le exercită cu un scop determinat, în folosul unuia sau mai multor beneficiari. Aceste drepturi alcătuiesc o masă patrimonială autonomă, distinctă de celelalte drepturi si obligatii din patrimoniile fiduciarilor.

Art. 774
Izvoarele fiduciei

(1) Fiducia este stabilită prin lege sau prin contract încheiat în formă autentică. Ea trebuie să fie expresă.

(2) Legea în temeiul căreia este stabilită fiducia se completează cu dispozitiile prezentului titlu, în măsura în care nu cuprinde dispozitii contrare.

Art. 775
Interdictia liberalitătii indirecte

Contractul de fiducie este lovit de nulitate absolută dacă prin el se realizează o liberalitate indirectă în folosul beneficiarului.

Art. 776
Părtile contractului de fiducie

(1) Orice persoană fizică sau juridică poate fi constituitor în contractul de fiducie.

(2) Pot avea calitatea de fiduciari în acest contract numai institutiile de credit, societătile de investitii si de administrare a investitiilor, societătile de servicii de investitii financiare, societătile de asigurare si de reasigurare legal înfiintate.

(3) De asemenea, pot avea calitatea de fiduciari notarii publici si avocatii, indiferent de forma de exercitare a profesiei.

Art. 777
Beneficiarul fiduciei

Beneficiarul fiduciei poate fi constituitorul, fiduciarul sau o tertă persoană.

Art. 778
Reprezentarea intereselor constituitorului

În absenta unei stipulatii contrare, constituitorul poate, în orice moment, să desemneze un tert care să îi reprezinte interesele în executarea contractului si care să îi exercite drepturile născute din contractul de fiducie.

Art. 779
Continutul contractului de fiducie

Contractul de fiducie trebuie să mentioneze, sub sanctiunea nulitătii absolute:

a) drepturile reale, drepturile de creantă, garantiile si orice alte drepturi patrimoniale transferate;

b) durata transferului, care nu poate depăsi 33 de ani începând de la data încheierii sale;

c) identitatea constituitorului sau a constituitorilor;

d) identitatea fiduciarului sau a fiduciarilor;

e) identitatea beneficiarului sau a beneficiarilor ori cel putin regulile care permit determinarea acestora;

f) scopul fiduciei si întinderea puterilor de administrare si de dispozitie ale fiduciarului ori ale fiduciarilor.

Art. 780
Înregistrarea fiscală

(1) Sub sanctiunea nulitătii absolute, contractul de fiducie si modificările sale trebuie să fie înregistrate la cererea fiduciarului, în termen de o lună de la data încheierii acestora, la organul fiscal competent să administreze sumele datorate de fiduciar bugetului general consolidat al statului.

(2) Când masa patrimonială fiduciară cuprinde drepturi reale imobiliare, acestea sunt înregistrate, în conditiile prevăzute de lege, sub aceeasi sanctiune, la compartimentul de specialitate al autorității administratiei publice locale competent pentru administrarea sumelor datorate bugetelor locale ale unităților administrativ-teritoriale în raza cărora se află imobilul, dispozitiile de carte funciară rămânând aplicabile.

(3) Desemnarea ulterioară a beneficiarului, în cazul în care acesta nu este precizat chiar în contractul de fiducie, trebuie să fie făcută, sub aceeasi sanctiune, printr-un act scris înregistrat în aceleasi conditii.

(4) Dacă pentru transmiterea unor drepturi este necesară îndeplinirea unor cerinte speciale de formă, se va încheia un act separat cu respectarea cerintelor legale. În aceste cazuri, lipsa înregistrării fiscale atrage aplicarea sanctiunilor administrative prevăzute de lege.

Art. 781
Opozabilitatea fiduciei

(1) Fiducia este opozabilă tertilor de la data mentionării sale în Arhiva Electronică de Garantii Reale Mobiliare.

(2) Înscrierea drepturilor reale imobiliare, inclusiv a garantiilor reale imobiliare, care fac obiectul contractului de fiducie se face si în cartea funciară, pentru fiecare drept în parte.

Art. 782
Precizarea calității fiduciarului

(1) Când fiduciarul actionează în contul masei patrimoniale fiduciare, el poate să facă mentiune expresă în acest sens, cu exceptia cazurilor în care acest lucru este interzis prin contractul de fiducie.

(2) De asemenea, când masa patrimonială fiduciară cuprinde drepturi a căror transmitere este supusă publicității, în registrul de publicitate fiduciarul poate solicita să se mentioneze denumirea fiduciarului si calitatea în care actionează.

(3) În toate cazurile în care constituitorul sau beneficiarul solicită acest lucru în conformitate cu contractul de fiducie, fiduciarul va trebui să îsi precizeze calitatea în care actionează. În caz contrar, dacă actul este păgubitor pentru constituitor, se va considera că actul a fost încheiat de fiduciar în nume propriu.

Art. 783
Obligatia de a da socoteală

Contractul de fiducie trebuie să cuprindă conditiile în care fiduciarul dă socoteală constituitorului cu privire la îndeplinirea obligatiilor sale. De asemenea, fiduciarul trebuie să dea

socoteală, la intervale precizate în contractul de fiducie, beneficiarului si reprezentantului constituitorului, la cererea acestora.

Art. 784
Puterile si remunerarea fiduciarului

(1) În raporturile cu tertii, se consideră că fiduciarul are puteri depline asupra masei patrimoniale fiduciare, actionând ca un veritabil si unic titular al drepturilor în cauză, cu exceptia cazului în care se dovedeste că tertii aveau cunostintă de limitarea acestor puteri.

(2) Fiduciarul va fi remunerat potrivit întelegerii părtilor, iar în lipsa acesteia, potrivit regulilor care cârmuiesc administrarea bunurilor altuia.

Art. 785
Insolventa fiduciarului

Deschiderea procedurii insolventei împotriva fiduciarului nu afectează masa patrimonială fiduciară.

Art. 786
Limitarea răspunderii în functie de separatia maselor patrimoniale

(1) Bunurile din masa patrimonială fiduciară pot fi urmărite, în conditiile legii, de titularii de creante născute în legătură cu aceste bunuri sau de acei creditori ai constituitorului care au o garantie reală asupra bunurilor acestuia si a cărei opozabilitate este dobândită, potrivit legii, anterior stabilirii fiduciei. Dreptul de urmărire poate fi exercitat si de ceilalti creditori ai constituitorului, însă numai în temeiul hotărârii judecătoresti definitive de admitere a actiunii prin care a fost desfiintat sau a devenit inopozabil, în orice mod, cu efect retroactiv, contractul de fiducie.

(2) Titularii creantelor născute în legătură cu bunurile din masa patrimonială fiduciară nu pot urmări decât aceste bunuri, cu exceptia cazului în care, prin contractul de fiducie, s-a prevăzut obligatia fiduciarului sau/si a constituitorului de a răspunde pentru o parte sau pentru tot pasivul fiduciei. În acest caz, va fi urmărit mai întâi activul masei patrimoniale fiduciare, iar apoi, dacă este necesar, bunurile fiduciarului sau/si ale constituitorului, în limita si în ordinea prevăzute în contractul de fiducie.

Art. 787
Răspunderea fiduciarului pentru prejudiciile cauzate

Pentru prejudiciile cauzate prin actele de conservare sau administrare a masei patrimoniale fiduciare, fiduciarul răspunde numai cu celelalte drepturi cuprinse în patrimoniul său.

Art. 788
Înlocuirea fiduciarului

(1) Dacă fiduciarul nu îsi îndeplineste obligatiile sau pune în pericol interesele care i-au fost încredintate, constituitorul, reprezentantul său sau beneficiarul poate cere în justitie înlocuirea fiduciarului.

(1.1) Până la solutionarea cererii de înlocuire, constituitorul, reprezentantul său sau, în lipsa acestora, beneficiarul va numi un administrator provizoriu al masei patrimoniale fiduciare. În cazul în care constituitorul, reprezentantul său sau beneficiarul desemnează concomitent un

administrator provizoriu, va prevala desemnarea făcută de constituitor ori de reprezentantul său legal.

(1.2) Mandatul administratorului provizoriu încetează în momentul înlocuirii fiduciarului sau în momentul respingerii definitive a cererii de înlocuire. Solutionarea cererii de înlocuire a fiduciarului se realizează de urgentă si cu precădere.

(2) Numirea noului fiduciar si a administratorului provizoriu poate fi dispusă de instanta de judecată numai cu acordul acestora.

(3) În cazul în care instanta de judecată a numit un nou fiduciar, acesta va avea toate drepturile si obligatiile prevăzute în contractul de fiducie.

(4) Constituitorul, reprezentantul acestuia, noul fiduciar sau administratorul provizoriu poate să înregistreze această modificare a fiduciei, aplicându-se în mod corespunzător dispozitiile art. 780 si 781. Înlocuirea fiduciarului se produce numai după această înregistrare.

Art. 789

Denuntarea, modificarea si revocarea contractului de fiducie

(1) Cât timp nu a fost acceptat de către beneficiar, contractul de fiducie poate fi denuntat unilateral de către constituitor.

(2) După acceptarea de către beneficiar, contractul nu poate fi modificat sau revocat de către părti ori denuntat unilateral de către constituitor decât cu acordul beneficiarului sau, în absenta acestuia, cu autorizarea instantei judecătoresti.

Art. 790

Încetarea contractului de fiducie

(1) Contractul de fiducie încetează prin împlinirea termenului sau prin realizarea scopului urmărit când aceasta intervine înainte de împlinirea termenului.

(2) El încetează, de asemenea, în cazul în care toti beneficiarii renunță la fiducie, iar în contract nu s-a precizat cum vor continua raporturile fiduciare într-o asemenea situatie. Declaratiile de renuntare sunt supuse acelorasi formalităti de înregistrare ca si contractul de fiducie. Încetarea se produce la data finalizării formalităților de înregistrare pentru ultima declaratie de renuntare.

(3) Contractul de fiducie încetează si în momentul în care s-a dispus deschiderea procedurii insolventei împotriva fiduciarului sau în momentul în care se produc, potrivit legii, efectele reorganizării persoanei juridice.

Art. 791

Efectele încetării contractului de fiducie

(1) Când contractul de fiducie încetează, masa patrimonială fiduciară existentă în acel moment se transferă la beneficiar, iar în absenta acestuia, la constituitor.

(2) Contopirea masei patrimoniale fiduciare în patrimoniul beneficiarului sau al constituitorului se va produce numai după plata datoriilor fiduciare.

TITLUL V
Administrarea bunurilor altuia

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 792

Calitatea de administrator al bunurilor altuia

(1) Persoana care este împuternicită, prin legat sau conventie, cu administrarea unuia sau mai multor bunuri, a unei mase patrimoniale sau a unui patrimoniu care nu îi apartine are calitatea de administrator al bunurilor altuia.

(2) Împuternicirea prin legat produce efecte dacă este acceptată de administratorul desemnat.

(3) Prevederile prezentului titlu sunt aplicabile oricărei administrări a bunurilor altuia, cu exceptia cazului în care legea, actul constitutiv sau împrejurările concrete impun aplicarea unui alt regim juridic de administrare.

(4) Administratorul persoană fizică trebuie să aibă capacitate deplină de exercitiu.

Art. 793

Remuneratia administratorului

(1) Cu exceptia cazului în care, potrivit legii, actului constitutiv sau întelegerii ulterioare a părtilor ori împrejurărilor concrete, administrarea se realizează cu titlu gratuit, administratorul are dreptul la o remuneratie stabilită prin actul constitutiv sau prin întelegerea ulterioară a părtilor, prin lege ori, în lipsă, prin hotărâre judecătorească. În acest ultim caz, se va tine seama de uzante si, în lipsa unui asemenea criteriu, de valoarea serviciilor prestate de administrator.

(2) Persoana care actionează fără a avea acest drept sau fără a fi autorizată în acest sens nu are dreptul la remuneratie, rămânând aplicabile, dacă este cazul, regulile de la gestiunea de afaceri.

Art. 794

Domeniul de aplicare

În absenta unor dispozitii legale speciale, prevederile prezentului titlu se aplică în toate cazurile de administrare a bunurilor altuia.

CAPITOLUL II
Formele de administrare

SECTIUNEA 1
Administrarea simplă

Art. 795

Notiunea

Persoana împuternicită cu administrarea simplă este tinută să efectueze toate actele necesare pentru conservarea bunurilor, precum si actele utile pentru ca acestea să poată fi folosite conform destinatiei lor obisnuite.

Art. 796

Atributiile administratorului

(1) Cel împuternicit cu administrarea simplă este tinut să culeagă fructele bunurilor si să exercite drepturile aferente administrării acestora.

(2) Administratorul încasează creantele administrate, eliberând în mod valabil chitantele corespunzătoare, si exercită drepturile aferente valorilor mobiliare pe care le are în administrare, precum dreptul de vot, de conversie si de răscumpărare.

Art. 797
Mentinerea destinatiei bunurilor

Administratorul este obligat să continue modul de folosire sau de exploatare a bunurilor frugifere fără a schimba destinatia acestora, cu exceptia cazului în care este autorizat de către beneficiar sau, în caz de împiedicare a acestuia, de către instanta judecătorească.

Art. 798
Investirea sumelor de bani

(1) Administratorul este obligat să investească sumele de bani aflate în administrarea sa, în conformitate cu dispozitiile prezentului titlu referitoare la plasamentele considerate sigure.

(2) Administratorul poate, totodată, să modifice investitiile efectuate anterior dobândirii de către acesta a calitătii sale ori efectuate de el însusi în calitate de administrator.

Art. 799
Autorizarea actelor de dispozitie

(1) Când administrarea are ca obiect un bun individual determinat, administratorul va putea să înstrăineze cu titlu oneros bunul sau să îl greveze cu o garantie reală, atunci când este necesar pentru conservarea valorii bunului, achitarea datoriilor ori mentinerea modului de folosintă potrivit destinatiei obisnuite a bunului, numai cu autorizarea beneficiarului sau, în caz de împiedicare a acestuia ori în cazul în care acesta nu a fost încă determinat, a instantei judecătoresti.

(2) Un bun supus pericolului deprecierii sau pieirii imediate poate fi înstrăinat fără această autorizare.

(3) Când administrarea are ca obiect o masă patrimonială sau un patrimoniu, administratorul poate să înstrăineze un bun individual determinat sau să îl greveze cu o garantie reală ori de câte ori este necesar pentru buna administrare a universalitătii. În celelalte cazuri, este necesară autorizarea prealabilă a beneficiarului sau, după caz, a instantei judecătoresti.

(4) Încheierea actului de înstrăinare în lipsa autorizării prealabile cerute potrivit prezentului articol atrage, în cazul în care cauzează prejudicii, obligatia de reparare integrală si reprezintă motiv de înlocuire a administratorului.

SECTIUNEA a 2-a
Administrarea deplină

Art. 800
Atributiile administratorului

Persoana împuternicită cu administrarea deplină este tinută să conserve si să exploateze în mod profitabil bunurile, să sporească patrimoniul sau să realizeze afectatiunea masei patrimoniale, în măsura în care aceasta este în interesul beneficiarului.

Art. 801
Întinderea puterilor administratorului

Pentru aducerea la îndeplinire a obligatiilor sale, administratorul va putea să înstrăineze, cu titlu oneros, bunurile sau să le greveze cu un drept real ori chiar să le schimbe destinatia, precum si să efectueze orice alte acte necesare sau utile, inclusiv orice formă de investitie.

CAPITOLUL III
Regimul juridic al administrării

SECTIUNEA 1
Obligatiile administratorului fată de beneficiar

Art. 802
Limitele răspunderii administratorului

(1) Administratorul bunurilor altuia actionează numai în limitele puterilor ce îi sunt conferite si este tinut, în exercitarea atributiilor sale, să respecte obligatiile ce îi incumbă potrivit legii, actului constitutiv sau întelegerii ulterioare a părtilor.

(2) Administratorul nu va fi răspunzător pentru pieirea bunurilor pricinuită de forta majoră, vechimea sau natura perisabilă a bunurilor ori de folosirea obisnuită si autorizată a acestora.

Art. 803
Obligatia de diligentă, onestitate si loialitate

(1) Administratorul trebuie să actioneze cu diligenta pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale.

(2) Administratorul trebuie, totodată, să actioneze cu onestitate si loialitate în vederea realizării optime a intereselor beneficiarului sau a scopului urmărit.

Art. 804
Evitarea conflictului de interese

(1) Administratorul nu îsi poate exercita atributiile în interesul său propriu sau al unei terte persoane.

(2) Administratorul este obligat să evite aparitia unui conflict între interesul său propriu si obligatiile sale de administrator.

(3) În măsura în care administratorul însusi este si beneficiar, acesta este tinut să îsi exercite atributiile în interesul comun al tuturor beneficiarilor, prin acordarea unui tratament egal interesului său si celui al celorlalti beneficiari.

Art. 805
Anuntarea conflictului de interese

Administratorul este obligat să îl anunte de îndată pe beneficiar despre orice interes pe care l-ar avea într-o anumită activitate si care este de natură să îl pună într-o situatie de conflict de interese, precum si drepturile pe care le-ar putea invoca împotriva beneficiarului sau a bunurilor administrate, indicând, după caz, natura si valoarea drepturilor respective, cu exceptia intereselor si drepturilor născute din actul constitutiv al administrării.

Art. 806

Interdictia dobândirii de drepturi în legătură cu bunurile administrate

(1) În timpul exercitării calitătii sale, administratorul nu va putea deveni parte la niciun contract având ca obiect bunurile administrate sau să dobândească, altfel decât prin succesiune, orice fel de drepturi asupra bunurilor respective sau împotriva beneficiarului.

(2) Prin exceptie de la dispozitiile alin. (1), administratorul va putea încheia actele mentionate, cu împuternicirea expresă a beneficiarului sau, în caz de împiedicare a acestuia sau în cazul în care acesta nu a fost încă determinat, a instantei judecătoresti.

Art. 807

Separatia bunurilor administrate

Administratorul este obligat să tină o evidentă a bunurilor sale proprii distinctă de cea a bunurilor preluate în administrare. Această obligatie subzistă si în cazul în care, la preluarea bunurilor beneficiarului administrării, nu a fost întocmit un inventar.

Art. 808

Interdictia folosirii bunurilor administrate în interes propriu

În absenta acordului beneficiarului sau a împuternicirii conferite prin lege, prin actul constitutiv ori prin întelegerea ulterioară a părtilor, administratorul este obligat a nu folosi în propriul său avantaj bunurile administrate, precum si datele sau informatiile care îi parvin în virtutea administrării.

Art. 809

Interdictia actelor de dispozitie cu titlu gratuit

Administratorul nu va putea dispune cu titlu gratuit de bunurile sau drepturile care îi sunt încredintate, cu exceptia cazului în care interesul unei bune administrări o impune.

Art. 810

Dreptul de a reprezenta în justitie

Administratorul poate sta în justitie pentru orice cerere sau actiune referitoare la administrarea bunurilor si poate interveni în orice cerere sau actiune având drept obiect bunurile administrate.

Art. 811

Impartialitatea administratorului

Dacă există mai multi beneficiari, concomitenti sau succesivi, administratorul este tinut să actioneze cu impartialitate, tinând cont de drepturile si interesele fiecăruia dintre ei.

Art. 812

Atenuarea răspunderii administratorului

În aprecierea limitelor răspunderii administratorului si a despăgubirilor datorate de acesta, instanta judecătorească va putea reduce întinderea acestora, tinând cont de circumstantele asumării administrării sau de caracterul gratuit al serviciului administratorului.

SECTIUNEA a 2-a

Obligatiile administratorului si ale beneficiarului în raporturile cu tertii

Art. 813

Răspunderea personală a administratorului

(1) Administratorul care, în limitele puterilor conferite, își asumă obligatii în numele beneficiarului sau al fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară, nu va fi tinut personal răspunzător fată de tertii contractanti.

(2) Administratorul este personal răspunzător fată de tertii cu care contractează dacă se obligă în nume propriu, sub rezerva drepturilor detinute de acestia împotriva beneficiarului sau, după caz, a fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară.

Art. 814

Răspunderea personală a administratorului în cazul depăsirii puterilor conferite

Administratorul care îsi depăseste puterile este tinut personal fată de tertii cu care a contractat, în măsura în care acestia nu au cunoscut faptul depăsirii puterilor ori beneficiarul nu a ratificat în mod expres sau tacit actul încheiat de administrator cu depăsirea puterilor conferite.

Art. 815

Depăsirea puterilor încredintate mai multor persoane

(1) Se consideră o depăsire a puterilor conferite fapta administratorului de a exercita în mod individual atributiile pe care trebuie să le exercite împreună cu altcineva.

(2) Prin exceptie de la prevederile alin. (1), nu constituie o încălcare a puterilor exercitarea acestora într-un mod mai avantajos decât acela care îi era impus prin actul de împuternicire.

Art. 816

Limitarea răspunderii beneficiarului fată de terti

(1) Beneficiarul răspunde fată de terti pentru prejudiciile pricinuite în mod culpabil de administrator în exercitarea atributiilor sale numai până la concurenta câstigului obtinut.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, în cazul masei patrimoniale fiduciare.

Art. 817

Administratorul aparent

Orice persoană care, având capacitate deplină de exercitiu, creează aparenta despre o altă persoană că este administratorul bunurilor sale va fi tinută de toate contractele pe care această din urmă persoană le încheie cu tertii de bună-credintă.

SECTIUNEA a 3-a
Inventar, garantii si asigurare

Art. 818

Izvorul obligatiei privind inventarul, garantiile si asigurarea

(1) Administratorul nu este obligat să facă inventarul, să subscrie o poliță de asigurare sau să furnizeze o altă garantie pentru buna executare a îndatoririlor sale, în absenta unei clauze a

actului constitutiv, a întelegerii ulterioare a părtilor, a unei dispozitii legale contrare sau a unei hotărâri judecătoresti pronuntate la cererea beneficiarului sau a oricărei persoane interesate.

(2) În cazul în care o asemenea obligatie a fost stabilită în sarcina administratorului prin lege sau prin hotărâre judecătorească, administratorul va putea solicita instantei judecătoresti, pentru motive temeinice, să fie dispensat de îndeplinirea ei.

Art. 819

Criteriile pentru aprecierea motivelor temeinice

(1) În solutionarea cererilor prevăzute la art. 818, instanta judecătorească va tine seama de valoarea bunurilor, de situatia părtilor, precum si de alte circumstante.

(2) Instanta nu va putea admite cererea de stabilire a obligatiei administratorului privind inventarul, garantiile sau asigurarea, dacă pe această cale s-ar încălca o clauză contrară din actul constitutiv sau din întelegerea ulterioară a părtilor.

Art. 820

Cuprinsul inventarului

(1) În cazurile în care administratorul este obligat să întocmească un inventar, acesta trebuie să cuprindă o enumerare completă a bunurilor încredintate sau a continutului masei patrimoniale ori a patrimoniului supus administrării.

(2) Inventarul contine, ori de câte ori este cazul:

a) datele de identificare a bunurilor imobile si descrierea bunurilor mobile, cu indicarea valorii acestora, iar în cazul unei universalităti de bunuri mobile, o identificare corespunzătoare a universalitătii respective;

b) identificarea sumelor de bani;

c) lista instrumentelor financiare.

(3) De asemenea, în cazul administrării unei mase patrimoniale sau a unui patrimoniu, inventarul cuprinde lista datoriilor si se încheie cu o recapitulatie a activului si pasivului.

(4) Administratorul are obligatia să notifice beneficiarului, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, data si locul întocmirii inventarului.

(5) Inventarul se întocmeste fie prin înscris autentic, fie prin înscris sub semnătură privată cuprinzând data si locul întocmirii si semnat de autor si de beneficiar, iar în absenta acestuia din urmă, de 2 martori. Constatările cu privire la care beneficiarul nu a făcut obiectiuni au deplină fortă probantă fată de acesta din urmă.

Art. 821

Bunurile de uz personal

În măsura în care patrimoniul administrat cuprinde bunuri de uz personal ale titularului sau, după caz, ale defunctului, în inventar se face o mentiune de ordin general cu privire la acestea, descriindu-se doar obiectele de îmbrăcăminte, înscrisurile personale, bijuteriile sau obiectele de uz curent a căror valoare individuală depăseste echivalentul în lei al sumei de 100 euro.

Art. 822

Starea bunurilor indicate în inventar

Bunurile indicate în inventar sunt prezumate a fi în bună stare la data întocmirii acestuia, cu exceptia cazului în care inventarul cuprinde o mentiune contrară agreată de beneficiar sau, în absenta acordului beneficiarului, mentiunea este însotită de un document doveditor.

Art. 823

Comunicarea si contestarea inventarului

(1) O copie a inventarului va fi predată de administrator persoanei care l-a desemnat si beneficiarului, precum si oricărei alte persoane interesate despre care acesta are cunostintă.

(2) Inventarul poate fi făcut public numai în cazurile si potrivit procedurii prevăzute de lege.

(3) Orice persoană interesată poate contesta în justitie inventarul sau oricare dintre mentiunile continute de acesta si va putea solicita întocmirea unui nou inventar, cu participarea unui expert judiciar.

Art. 824

Asigurarea facultativă

(1) Chiar în absenta unei obligatii stabilite prin lege, prin actul constitutiv sau prin întelegerea părtilor ori prin hotărâre judecătorească, administratorul poate asigura bunurile încredintate împotriva riscurilor obisnuite, precum furtul sau incendiul, pe cheltuiala beneficiarului sau a patrimoniului fiduciar.

(2) Administratorul poate subscrie, totodată, o poliă de asigurare profesională pentru buna executare a obligatiilor sale.

(3) Cheltuielile prilejuite de asigurarea prevăzută la alin. (2) sunt în sarcina beneficiarului sau ale patrimoniului fiduciar, în cazul în care administrarea este efectuată cu titlu gratuit.

SECTIUNEA a 4-a

Administrarea colectivă si delegarea

Art. 825

Adoptarea hotărârilor

În cazul în care sunt desemnate mai multe persoane în calitate de administratori, dacă legea sau actul de desemnare nu prevede altfel, hotărârile se iau prin vointa majoritătii acestora.

Art. 826

Adoptarea hotărârilor în situatii speciale

(1) Administratorii vor putea efectua în mod individual acte de conservare.

(2) În cazul în care nu se pot lua hotărâri în mod valabil din cauza opunerii constante a unora dintre administratori, celelalte acte de administrare a bunurilor altuia vor putea fi făcute, în caz de urgentă, cu autorizarea instantei judecătoresti.

(3) În măsura în care neîntelegerile dintre administratori persistă, iar administrarea este serios afectată, instanta va putea dispune, la solicitarea oricărei persoane interesate, una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a) stabilirea unui mecanism simplificat de adoptare a hotărârilor;

b) repartizarea atributiilor între administratori;

c) conferirea votului decisiv, în caz de paritate de voturi, unuia dintre administratori;

d) înlocuirea administratorului sau, după caz, a administratorilor cărora le este imputabilă situatia creată.

Art. 827
Răspunderea solidară

(1) Administratorii sunt răspunzători în mod solidar pentru îndeplinirea atributiilor lor.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care atributiile sunt repartizate prin lege, actul de desemnare sau hotărâre judecătorească, iar repartizarea a fost respectată, fiecare administrator este răspunzător doar pentru partea sa de administrare.

Art. 828
Prezumtia de aprobare a hotărârilor

(1) Se prezumă că administratorul a aprobat toate hotărârile adoptate de ceilalti administratori si va răspunde pentru acestea în solidar cu ei în măsura în care nu s-a opus în momentul adoptării hotărârii si nu a notificat această opozitie beneficiarului într-un termen rezonabil.

(2) Se prezumă că administratorul a aprobat hotărârea adoptată în absenta sa în măsura în care nu îsi face cunoscută opozitia celorlalti administratori si beneficiarului într-un termen rezonabil de la data la care a luat cunostintă de hotărârea respectivă.

(3) Administratorul nu va răspunde în situatia în care nu a putut, pentru motive temeinice, să notifice opozitia sa în conditiile alin. (1).

Art. 829
Delegarea

(1) Administratorul îsi poate delega partial atributiile sau poate împuternici un tert să îl reprezinte la încheierea unui act determinat.

(2) Administratorul nu poate delega unei terte persoane administrarea generală sau exercitiul unei puteri discretionare, cu exceptia cazului în care delegarea se face către un coadministrator.

(3) Administratorul răspunde pentru faptele celui substituit în măsura în care beneficiarul nu a autorizat în mod expres substituirea, iar în cazul în care autorizarea există, răspunde numai pentru lipsa de diligentă în alegerea si îndrumarea înlocuitorului.

Art. 830
Răspunderea reprezentantului administratorului

(1) Actele prin care reprezentantul administratorului a încălcat prevederile actului de desemnare sau uzantele sunt inopozabile beneficiarului.

(2) De asemenea, beneficiarul se poate îndrepta împotriva reprezentantului administratorului pentru prejudiciile suferite, chiar dacă era autorizat expres să încredinteze reprezentarea.

SECTIUNEA a 5-a
Plasamentele considerate sigure

Art. 831
Categoriile de plasamente considerate sigure

Sunt prezumate a fi sigure plasamentele stabilite periodic de Banca Națională a României si de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare.

Art. 832

Limitele prudentiale ale efectuării plasamentelor

(1) Administratorul hotărăste cu privire la efectuarea plasamentelor în functie de randament si de cresterea estimată a valorii. Administratorul va căuta să realizeze un portofoliu diversificat, care să producă venituri fixe si, respectiv, variabile, într-o proportie stabilită în functie de conjunctura economică.

(2) Administratorul nu va putea achizitiona mai mult de 5% din actiunile aceleiasi societăti comerciale si nici nu va putea achizitiona actiuni, obligatiuni sau alte valori mobiliare ale unei persoane juridice care nu si-a îndeplinit obligatia de plată a dividendelor ori dobânzilor sau acorda împrumuturi persoanei juridice respective.

Art. 833

Plasarea sumelor de bani

(1) Administratorul va putea depozita sumele de bani care îi sunt încredintate la o institutie de credit sau de asigurare ori la un organism de plasament colectiv, în măsura în care depozitul este rambursabil la vedere sau în urma unui aviz de maximum 30 de zile.

(2) Administratorul va putea efectua, totodată, depuneri pe perioade mai lungi în măsura în care acestea sunt garantate integral de Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar sau, după caz, de Fondul de protejare a asiguratilor.

(3) În lipsa garantiei prevăzute la alin. (2), administratorul nu va putea efectua depuneri pe perioade mai lungi, cu exceptia cazului în care instanta îl autorizează în acest sens si în conformitate cu regulile determinate de aceasta.

Art. 834

Mentinerea plasamentelor anterioare

(1) Administratorul va putea mentine plasamentele existente la data preluării functiei chiar dacă acestea nu sunt considerate sigure.

(2) Administratorul va putea, totodată, să detină valori mobiliare care le înlocuiesc pe cele detinute anterior ca urmare a reorganizării, lichidării sau fuziunii persoanei juridice emitente.

Art. 835

Obligatia de reparare a prejudiciului pentru plasamentele nesigure

(1) Se prezumă că un administrator actionează prudent dacă îsi îndeplineste atributiile în conformitate cu prevederile prezentei sectiuni.

(2) Administratorul care efectuează un alt plasament decât cele mentionate la art. 831 si care nu a fost autorizat expres de către beneficiar va fi tinut să repare prejudiciul rezultat fără a se tine seama de existenta vreunei culpe.

Art. 836

Obligatia administratorului de a-si arăta calitatea

(1) Administratorul trebuie să indice calitatea sa si persoana beneficiarului pentru plasamentele făcute în cursul administrării.

(2) În caz contrar, plasamentul si profitul aferent vor reveni tot beneficiarului. Dacă plasamentele sunt nerentabile, administratorul va acoperi personal pierderile cauzate beneficiarului.

SECTIUNEA a 6-a
Repartitia profiturilor si a pierderilor

Art. 837
Repartitia profitului si a pierderilor
(1) Repartitia profitului si a pierderilor între beneficiarul fructelor si cel al capitalului se va realiza în conformitate cu prevederile actului constitutiv.
(2) În lipsa unei indicatii exprese în act, repartitia se face echitabil, tinând seama de obiectul administrării, de circumstantele care au dat nastere la administrare, precum si de practicile contabile general acceptate.

Art. 838
Debitarea contului de venituri
(1) Contul de venituri se va debita cu sumele reprezentând următoarele cheltuieli si alte cheltuieli de natură similară, în următoarea ordine:
a) impozitele si taxele plătite, aferente bunurilor administrate;
b) jumătate din remuneratia administratorului si din cheltuielile rezonabile efectuate de acesta pentru administrarea comună a capitalului si a dobânzilor;
c) primele de asigurare, costurile reparatiilor minore, precum si celelalte cheltuieli obisnuite ale administrării;
d) cheltuielile efectuate pentru conservarea drepturilor beneficiarului fructelor si jumătate din costurile prilejuite de descărcarea judiciară de gestiune, în măsura în care instanta judecătorească nu dispune altfel;
e) costurile amortizării bunurilor, cu exceptia celor utilizate în scop personal de către beneficiar.
(2) Administratorul va putea repartiza cheltuielile importante pe o perioadă de timp rezonabilă, pentru a mentine veniturile la un nivel constant.

Art. 839
Debitarea contului de capital
(1) Contul de capital se va debita cu sumele reprezentând cheltuieli care nu sunt trecute în debitul contului de venituri, precum cheltuielile referitoare la investitiile de capital, înstrăinarea de bunuri, conservarea drepturilor beneficiarului capitalului sau a dreptului de proprietate a bunurilor administrate.
(2) Contul de capital se va debita, totodată, cu sumele reprezentând taxe si impozite plătite asupra câstigurilor din capital, chiar si atunci când legea specială le califică impozite pe venit.

Art. 840
Momentul nasterii dreptului beneficiarului la venitul net

Beneficiarul fructelor este îndreptătit la venitul net rezultat din administrarea bunurilor începând cu data prevăzută în actul constitutiv sau, în lipsa unei asemenea date, de la momentul începerii administrării ori, după caz, al decesului testatorului.

Art. 841
Dobândirea fructelor

(1) Când beneficiarul este proprietarul bunului frugifer, fructele se dobândesc potrivit regulilor prevăzute la art. 550 alin. (2) si (3). În cazul în care beneficiarul este o tertă persoană, se aplică în mod corespunzător regulile prevăzute la art. 710 si 711.

(2) Dividendele si distributiile unei persoane juridice se datorează de la data indicată în hotărârea de distributie sau, în lipsa acesteia, de la data hotărârii respective. Beneficiarul nu va avea dreptul la plata dividendelor stabilite ulterior momentului încetării dreptului său.

SECTIUNEA a 7-a
Darea de seamă anuală

Art. 842
Obligatia privind darea de seamă

Cel putin o dată pe an administratorul îi va prezenta beneficiarului o dare de seamă a gestiunii sale.

Art. 843
Continutul si auditarea dării de seamă

(1) Darea de seamă trebuie să cuprindă toate informatiile necesare verificării exactitătii acesteia.

(2) La cererea persoanei interesate, darea de seamă poate fi auditată de către un expert independent.

(3) În cazul în care administratorul se opune auditării, persoana interesată poate să solicite instantei judecătoresti desemnarea unui expert independent pentru a verifica darea de seamă.

Art. 844
Darea de seamă în ipoteza în care sunt mai multi administratori

Dacă sunt mai multi administratori, acestia vor întocmi o singură dare de seamă, cu exceptia cazului în care atributiile lor au fost repartizate prin lege, prin actul constitutiv sau de către instanta judecătorească, iar această repartizare a fost respectată.

Art. 845
Examinarea registrelor

Administratorul este obligat să îi permită beneficiarului, în orice moment, examinarea registrelor si a documentelor justificative ce au legătură cu gestiunea sa.

CAPITOLUL IV
Încetarea administrării

SECTIUNEA 1

Cauzele de încetare

Art. 846
Cazurile de încetare

Administrarea încetează:

a) prin stingerea dreptului beneficiarului asupra bunurilor administrate;

b) prin expirarea termenului sau împlinirea conditiei stipulate în actul constitutiv;

c) prin îndeplinirea scopului administrării sau prin încetarea cauzei care a dat nastere administrării;

d) prin denuntarea de către beneficiar a actului de desemnare, ca urmare a solicitării comunicate administratorului, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, de a restitui bunurile de îndată;

e) prin înlocuirea administratorului de către beneficiar sau de către instanta judecătorească, la cererea altei persoane interesate;

f) prin decesul, punerea sub interdictie judecătorească, renuntarea administratorului ori supunerea acestuia la procedura insolventei;

g) prin punerea sub interdictie judecătorească a beneficiarului sau supunerea acestuia la procedura insolventei, în măsura în care aceasta afectează bunurile administrate.

Art. 847
Notificarea renuntării

(1) Administratorul poate renunta la atributiile sale, pe baza notificării adresate, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, beneficiarului si, după caz, celorlalti administratori sau persoanei împuternicite să desemneze un înlocuitor.

(2) Notificarea va cuprinde un termen de preaviz rezonabil, care să îi permită beneficiarului să numească un alt administrator sau să preia el însusi administrarea bunurilor. În caz contrar, administratorul va repara prejudiciul cauzat prin renuntarea sa intempestivă.

(3) Renuntarea administratorului produce efecte de la data expirării termenului de preaviz.

Art. 848
Moartea sau punerea sub interdictie a administratorului

(1) Moartea sau punerea sub interdictie a administratorului va fi comunicată beneficiarului si, după caz, celorlalti administratori, de către mostenitorii acestuia sau executorul testamentar ori de către tutorele administratorului.

(2) Mostenitorii, executorul testamentar si tutorele, după caz, sunt obligati să întreprindă, în privinta oricărei afaceri începute, orice măsură imediată care este necesară pentru prevenirea producerii unei pierderi, precum si să dea socoteală si să predea bunurile către persoana îndreptătită.

Art. 849
Obligatiile asumate ulterior încetării administrării

(1) Obligatiile asumate fată de terti, ulterior încetării administrării, de un administrator de bună-credintă sunt pe deplin valabile si îl obligă pe beneficiar sau, după caz, pe fiduciar.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică si în cazul obligatiilor asumate de administrator ulterior încetării administrării, atunci când aceasta este o consecintă necesară sau o măsură necesară pentru prevenirea pierderilor.

(3) Beneficiarul sau fiduciarul este de asemenea tinut de obligatiile asumate fată de tertii care nu au cunoscut faptul încetării administrării.

(4) Fiduciarul răspunde numai în limitele activului masei patrimoniale fiduciare.

SECTIUNEA a 2-a

Darea de seamă si predarea bunurilor

Art. 850

Darea de seamă finală

(1) La încetarea raporturilor de administrare, administratorul va prezenta o dare de seamă finală beneficiarului si, după caz, administratorului înlocuitor sau celorlalti administratori. În cazul încetării simultane a raporturilor de administrare ale mai multor administratori, acestia vor prezenta o singură dare de seamă, cu exceptia cazului în care atributiile acestora sunt separate.

(2) Darea de seamă va cuprinde toate datele necesare pentru a permite verificarea exactitătii sale. Registrele si celelalte documente justificative vor putea fi consultate de persoanele interesate.

(3) Acceptarea dării de seamă de către beneficiar îl descarcă pe administrator.

Art. 851

Descărcarea judiciară de gestiune

(1) În cazul în care oricare dintre beneficiari nu acceptă darea de seamă, administratorul poate cere instantei judecătoresti să o încuviinteze.

(2) Ori de câte ori se consideră necesar, instanta judecătorească va dispune efectuarea unei expertize de specialitate.

Art. 852

Locul predării bunurilor

În lipsa unei stipulatii contrare, administratorul predă bunurile administrate la locul unde se găsesc acestea.

Art. 853

Întinderea obligatiei de restituire

(1) Administratorul este obligat să predea tot ce a primit în exercitarea atributiilor sale, chiar dacă plata primită de la tert este nedatorată beneficiarului sau, după caz, fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară.

(2) Administratorul este, de asemenea, obligat să restituie orice profit sau orice alt avantaj patrimonial realizat în folos personal prin utilizarea, fără permisiune, a datelor si a informatiilor obtinute în virtutea calitătii sale.

(3) Administratorul care a folosit, fără permisiune, un bun este obligat să îl indemnizeze pe beneficiar sau, după caz, pe fiduciar, în contul masei patrimoniale fiduciare cu echivalentul folosintei bunului.

Art. 854

Suportarea cheltuielilor administrării

(1) Cheltuielile administrării, inclusiv cele ocazionate de prezentarea dării de seamă si de predarea bunurilor, sunt în sarcina beneficiarului sau, după caz, a fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară.

(2) În cazul renuntării, denuntării actului de desemnare sau al înlocuirii administratorului, beneficiarul ori fiduciarul, în contul masei patrimoniale fiduciare, are în sarcină, pe lângă cheltuielile mentionate la alin. (1), si plata remuneratiei cuvenite administratorului în raport cu durata activitătii sale.

Art. 855

Data curgerii dobânzilor

(1) Administratorul datorează dobânzi asupra soldului de la data acceptării ori a încuviintării judiciare a dării de seamă sau, după caz, de la data notificării prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau prin orice alt mijloc prevăzut de lege.

(2) Beneficiarul sau fiduciarul, pentru masa patrimonială fiduciară, datorează dobânzi pentru sumele cuvenite administratorului doar de la punerea în întârziere potrivit alin. (1).

Art. 856

Deducerea remuneratiei

(1) Administratorul poate deduce din soldul administrării remuneratia care îi este datorată de beneficiar sau de fiduciar, în contul masei patrimoniale fiduciare, pentru activitatea sa.

(2) Administratorul are drept de retentie asupra bunului administrat până la plata integrală a datoriei fată de el.

Art. 857

Solidaritatea beneficiarilor

În caz de pluralitate de beneficiari, acestia sunt tinuti solidar la îndeplinirea obligatiilor fată de administrator.

TITLUL VI
Proprietatea publică

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 858

Definitia dreptului de proprietate publică

Proprietatea publică este dreptul de proprietate ce apartine statului sau unei unităti administrativ-teritoriale asupra bunurilor care, prin natura lor sau prin declaratia legii, sunt de uz ori de interes public, cu conditia să fie dobândite prin unul dintre modurile prevăzute de lege.

Art. 859

Obiectul proprietătii publice. Delimitarea de domeniul privat

(1) Constituie obiect exclusiv al proprietătii publice bogătiile de interes public ale subsolului, spatiul aerian, apele cu potential energetic valorificabil, de interes national, plajele,

marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice si ale platoului continental, precum si alte bunuri stabilite prin lege organică.

(2) Celelalte bunuri care apartin statului ori unităților administrativ-teritoriale fac parte, după caz, din domeniul public sau din domeniul privat al acestora, însă numai dacă au fost, la rândul lor, dobândite prin unul dintre modurile prevăzute de lege.

Art. 860

Domeniul public national, judetean si local

(1) Bunurile proprietate publică fac parte din domeniul public national, judetean sau, după caz, local.

(2) Delimitarea dintre domeniul public national, judetean si local se face în conditiile legii.

(3) Bunurile care formează obiectul exclusiv al proprietății publice a statului sau a unităților administrativ-teritoriale potrivit unei legi organice nu pot fi trecute din domeniul public al statului în domeniul public al unității administrativ-teritoriale sau invers decât ca urmare a modificării legii organice. În celelalte cazuri, trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul public al unității administrativ-teritoriale si invers se face în conditiile legii.

Art. 861

Caracterele dreptului de proprietate publică

(1) Bunurile proprietate publică sunt inalienabile, imprescriptibile si insesizabile.

(2) Proprietatea asupra acestor bunuri nu se stinge prin neuz si nu poate fi dobândită de terti prin uzucapiune sau, după caz, prin posesia de bună-credintă asupra bunurilor mobile.

(3) În conditiile legii, bunurile proprietate publică pot fi date în administrare sau în folosintă si pot fi concesionate ori închiriate.

Art. 862

Limitele exercitării dreptului de proprietate publică

(1) Dreptul de proprietate publică este susceptibil de orice limite reglementate de lege sau de prezentul cod pentru dreptul de proprietate privată, în măsura în care acestea sunt compatibile cu uzul sau interesul public căruia îi sunt destinate bunurile afectate.

(2) Incompatibilitatea se constată prin acordul dintre titularul proprietății publice si persoana interesată sau, în caz de divergentă, pe cale judecătorească.

(3) În aceste cazuri, persoana interesată are dreptul la o justă si promptă despăgubire din partea titularului proprietății publice.

Art. 863

Cazurile de dobândire a dreptului de proprietate publică

Dreptul de proprietate publică se dobândeste:

a) prin achizitie publică, efectuată în conditiile legii;

b) prin expropriere pentru cauză de utilitate publică, în conditiile legii;

c) prin donatie sau legat, acceptat în conditiile legii, dacă bunul, prin natura lui sau prin vointa dispunătorului, devine de uz ori de interes public;

d) prin conventie cu titlu oneros, dacă bunul, prin natura lui sau prin vointa dobânditorului, devine de uz ori de interes public;

e) prin transferul unui bun din domeniul privat al statului în domeniul public al acestuia sau din domeniul privat al unei unităti administrativ-teritoriale în domeniul public al acesteia, în conditiile legii;

f) prin alte moduri stabilite de lege.

Art. 864

Stingerea dreptului de proprietate publică

Dreptul de proprietate publică se stinge dacă bunul a pierit ori a fost trecut în domeniul privat, dacă a încetat uzul sau interesul public, cu respectarea conditiilor prevăzute de lege.

Art. 865

Apărarea dreptului de proprietate publică

(1) Obligatia apărării în justitie a proprietătii publice revine titularului.

(2) Titularii drepturilor corespunzătoare proprietătii publice sunt obligati:

a) să îl informeze pe proprietar cu privire la orice tulburare adusă dreptului de proprietate publică;

b) să îl introducă în proces pe titularul dreptului de proprietate publică, în conditiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

(3) Dispozitiile art. 563 se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL II
Drepturile reale corespunzătoare proprietătii publice

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 866

Drepturile reale corespunzătoare proprietătii publice

Drepturile reale corespunzătoare proprietătii publice sunt dreptul de administrare, dreptul de concesiune si dreptul de folosintă cu titlu gratuit.

SECTIUNEA a 2-a
Dreptul de administrare

Art. 867

Constituirea dreptului de administrare

(1) Dreptul de administrare se constituie prin hotărâre a Guvernului, a consiliului judetean sau, după caz, a consiliului local.

(2) Autoritătile prevăzute la alin. (1) controlează modul de exercitare a dreptului de administrare.

Art. 868

Exercitarea dreptului de administrare

(1) Dreptul de administrare apartine regiilor autonome sau, după caz, autorităților administratiei publice centrale sau locale si altor institutii publice de interes national, judetean ori local.

(2) Titularul dreptului de administrare poate folosi si dispune de bunul dat în administrare în conditiile stabilite de lege si, dacă este cazul, de actul de constituire.

Art. 869

Stingerea dreptului de administrare

Dreptul de administrare încetează odată cu încetarea dreptului de proprietate publică sau prin actul de revocare emis, în conditiile legii, dacă interesul public o impune, de organul care l-a constituit.

Art. 870

Apărarea dreptului de administrare

(1) Apărarea în justitie a dreptului de administrare revine titularului dreptului.

(2) Dispozitiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

SECTIUNEA a 3-a

Dreptul de concesiune

Art. 871

Continutul dreptului de concesiune

(1) Concesionarul are dreptul si, în acelasi timp, obligatia de exploatare a bunului, în schimbul unei redevente si pentru o durată determinată, cu respectarea conditiilor prevăzute de lege si a contractului de concesiune.

(2) Calitatea de concesionar o poate avea orice persoană fizică sau persoană juridică.

(3) Procedura de concesionare, precum si încheierea, executarea si încetarea contractului de concesiune sunt supuse conditiilor prevăzute de lege.

Art. 872

Exercitarea dreptului de concesiune

(1) Concesionarul poate efectua orice acte materiale sau juridice necesare pentru a asigura exploatarea bunului. Cu toate acestea, sub sanctiunea nulității absolute, concesionarul nu poate înstrăina si nici greva bunul dat în concesiune sau, după caz, bunurile destinate ori rezultate din realizarea concesiunii si care trebuie, potrivit legii sau actului constitutiv, să fie predate concedentului la încetarea, din orice motive, a concesiunii.

(2) Fructele, precum si, în limitele prevăzute de lege si în actul de constituire, productele bunului concesionat revin concesionarului.

(3) În toate cazurile, exercitarea dreptului de concesiune este supusă controlului din partea concedentului, în conditiile legii si ale contractului de concesiune.

Art. 873

Apărarea dreptului de concesiune

(1) Apărarea în justitie a dreptului de concesiune revine concesionarului.

(2) Dispozitiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

SECTIUNEA a 4-a
Dreptul de folosintă cu titlu gratuit

Art. 874
Continutul si limitele dreptului de folosintă cu titlu gratuit
(1) Dreptul de folosintă asupra bunurilor proprietate publică se acordă, cu titlu gratuit, pe termen limitat, în favoarea institutiilor de utilitate publică.
(2) În lipsa unor dispozitii contrare în actul de constituire, titularul nu beneficiază de fructele civile ale bunului.
(3) Dispozitiile privind constituirea si încetarea dreptului de administrare se aplică în mod corespunzător.

Art. 875
Apărarea dreptului de folosintă cu titlu gratuit
(1) Apărarea în justitie a dreptului de folosintă cu titlu gratuit revine titularului dreptului.
(2) Dispozitiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

TITLUL VII
Cartea funciară

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 876
Scopul si obiectul cărtii funciare
(1) Cartea funciară descrie imobilele si arată drepturile reale ce au ca obiect aceste bunuri.
(2) În cazurile prevăzute de lege pot fi înscrise în cartea funciară si alte drepturi, fapte sau raporturi juridice, dacă au legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară.
(3) Prin imobil, în sensul prezentului titlu, se întelege una sau mai multe parcele de teren alăturate, indiferent de categoria de folosintă, cu sau fără constructii, apartinând aceluiasi proprietar, situate pe teritoriul unei unităti administrativ-teritoriale si care sunt identificate printr-un număr cadastral unic.

Art. 877
Drepturile tabulare
Drepturile reale imobiliare înscrise în cartea funciară sunt drepturi tabulare. Ele se dobândesc, se modifică si se sting numai cu respectarea regulilor de carte funciară.

Art. 878
Obiectul drepturilor tabulare
(1) Obiectul drepturilor tabulare este imobilul, definit la art. 876 alin. (3), care după înscrierea în cartea funciară nu mai poate să fie modificat decât cu respectarea regulilor de carte funciară.
(2) Aceeasi carte funciară nu poate cuprinde decât un singur imobil.

(3) Mai multi proprietari nu pot fi înscrisi în aceeasi carte funciară decât dacă se află în coproprietate pe cote-părti ori în devălmăsie.

Art. 879

Modificarea imobilului înscris în cartea funciară

(1) Imobilul înscris în cartea funciară se poate modifica prin alipiri, dacă mai multe imobile alăturate se unesc într-un singur imobil sau dacă se adaugă o parte dintr-un imobil la un alt imobil ori, după caz, se măreste întinderea acestuia.

(2) De asemenea, imobilul înscris în cartea funciară se modifică si prin dezlipiri, dacă se desparte o parte din imobil sau se micsorează întinderea acestuia.

(3) Alipirea sau dezlipirea unui imobil grevat cu sarcini nu se poate face decât cu consimtământul titularilor acelor sarcini. Refuzul titularilor sarcinilor nu trebuie să fie abuziv, el putând fi cenzurat de către instanta judecătorească.

(4) Dacă însă creditorii ipotecari consimt la alipirea sau, după caz, atât la dezlipirea, cât si la alipirea imobilului grevat la un alt imobil, în lipsă de conventie contrară, ipotecile vor lua rang după cele ce grevează imobilul la care s-a făcut alipirea.

(5) Operatiunile de modificare a imobilului înscris în cartea funciară, prin alipiri sau dezlipiri, au caracter material si nu implică niciun transfer de proprietate.

Art. 880

Înscrierile în caz de alipire sau dezlipire

(1) În caz de alipire sau dezlipire, imobilele rezultate se vor transcrie în cărti funciare noi, cu mentionarea noului număr cadastral pentru fiecare imobil, iar cartea funciară sau, după caz, vechile cărti funciare se vor închide, fără a se mai putea redeschide pentru alte înscrieri.

(2) Dacă întregul imobil înscris în cartea funciară a fost transcris, aceasta se va închide si nu va mai putea fi redeschisă pentru noi înscrieri.

Art. 881

Felurile înscrierilor

(1) Înscrierile sunt de 3 feluri: intabularea, înscrierea provizorie si notarea.

(2) Intabularea si înscrierea provizorie au ca obiect drepturile tabulare, iar notarea se referă la înscrierea altor drepturi, acte, fapte sau raporturi juridice în legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară.

(3) Înscrierea provizorie si notarea se fac numai în cazurile anume prevăzute de lege.

Art. 882

Înscrierea drepturilor reale afectate de modalităti

(1) Drepturile reale sub conditie suspensivă sau rezolutorie nu se intabulează. Ele se pot însă înscrie provizoriu.

(2) Termenul extinctiv sau sarcina liberalitătii se va putea arăta atât în cuprinsul intabulării, cât si al înscrierii provizorii.

Art. 883

Cercetarea cărtii funciare

(1) Orice persoană, fără a fi tinută să justifice vreun interes, poate cerceta orice carte funciară, precum si celelalte documente cu care aceasta se întregeste, potrivit legii. Mapa cu

înscrisurile care au stat la baza efectuării înscrierilor în cartea funciară poate fi consultată de orice persoană interesată, cu respectarea dispozitiilor legale cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal si libera circulatie a acestor date.

(2) La cerere, se vor elibera extrase sau copii certificate, conforme cu exemplarul original aflat în arhivă.

(3) Nimeni nu va putea invoca faptul că nu a avut cunostintă de existenta vreunei înscrieri efectuate în cartea funciară sau, după caz, a unei cereri de înscriere înregistrate la biroul de cadastru si publicitate imobiliară.

Art. 884
Procedura de înscriere

Procedura de înscriere în cartea funciară se va stabili prin lege specială.

CAPITOLUL II
Înscrierea drepturilor tabulare

Art. 885

Dobândirea si stingerea drepturilor reale asupra imobilelor

(1) Sub rezerva unor dispozitii legale contrare, drepturile reale asupra imobilelor cuprinse în cartea funciară se dobândesc, atât între părti, cât si fată de terti, numai prin înscrierea lor în cartea funciară, pe baza actului sau faptului care a justificat înscrierea.

(2) Drepturile reale se vor pierde sau stinge numai prin radierea lor din cartea funciară, cu consimtământul titularului, dat prin înscris autentic notarial. Acest consimtământ nu este necesar dacă dreptul se stinge prin împlinirea termenului arătat în înscriere ori prin decesul sau, după caz, prin încetarea existentei juridice a titularului, dacă acesta era o persoană juridică.

(3) Dacă dreptul ce urmează să fie radiat este grevat în folosul unei terte persoane, radierea se va face cu păstrarea dreptului acestei persoane, cu exceptia cazurilor anume prevăzute de lege.

(4) Hotărârea judecătorească definitivă sau, în cazurile prevăzute de lege, actul autoritătii administrative va înlocui acordul de vointă sau, după caz, consimtământul titularului.

Art. 886
Modificarea drepturilor reale asupra imobilelor

Modificarea unui drept real imobiliar se face potrivit regulilor stabilite pentru dobândirea sau stingerea drepturilor reale, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Art. 887

Dobândirea unor drepturi reale fără înscriere

(1) Drepturile reale se dobândesc fără înscriere în cartea funciară când provin din mostenire, accesiune naturală, vânzare silită, expropriere pentru cauză de utilitate publică, precum si în alte cazuri expres prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, în cazul vânzării silite, dacă urmărirea imobilului nu a fost în prealabil notată în cartea funciară, drepturile reale astfel dobândite nu vor putea fi opuse tertilor dobânditori de bună-credintă.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1), titularul drepturilor astfel dobândite nu va putea însă dispune de ele prin cartea funciară decât după ce s-a făcut înscrierea.

Art. 888
Conditiile de înscriere
Înscrierea în cartea funciară se efectuează în baza înscrisului autentic notarial, a hotărârii judecătoresti rămase definitivă, a certificatului de mostenitor sau în baza unui alt act emis de autoritătile administrative, în cazurile în care legea prevede aceasta.

Art. 889
Renuntarea la dreptul de proprietate
(1) Proprietarul poate renunta la dreptul său printr-o declaratie autentică notarială înregistrată la biroul de cadastru si publicitate imobiliară pentru a se înscrie radierea dreptului.
(2) În acest caz, comuna, orasul sau municipiul, după caz, poate cere înscrierea dreptului de proprietate în folosul său, în baza hotărârii consiliului local, cu respectarea dispozitiilor legale privind transferul drepturilor reale imobiliare, dacă o altă persoană nu a solicitat înscrierea în temeiul uzucapiunii.
(3) În situatia bunurilor grevate de sarcini reale, unitatea administrativ-teritorială care a preluat bunul este tinută în limita valorii bunului.

Art. 890
Data producerii efectelor înscrierilor
(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, înscrierile în cartea funciară îsi vor produce efectele de la data înregistrării cererilor, tinându-se însă cont de data, ora si minutul înregistrării acestora în toate cazurile în care cererea a fost depusă personal, prin mandatar ori notar public sau, după caz, comunicată prin telefax, postă electronică ori prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului si confirmarea primirii cererii de înscriere cu toate documentele justificative.
(2) În cazul drepturilor de ipotecă, ordinea înregistrării cererilor va determina si rangul acestora.
(3) Dacă mai multe cereri s-au primit în aceeasi zi prin postă sau curier, drepturile de ipotecă vor avea acelasi rang, iar celelalte drepturi vor dobândi numai provizoriu rang egal, urmând ca instanta să se pronunte, la cererea oricărei persoane interesate, asupra rangului si, dacă va fi cazul, asupra radierii înscrierii nevalabile.
(4) În cazul în care două sau mai multe drepturi au primit provizoriu rang egal, potrivit dispozitiilor alin. (3), va fi preferat, indiferent de data certă a titlurilor aflate în concurs, cel care a fost pus în posesia bunului sau, după caz, cel fată de care debitorul si-a executat cel dintâi obligatiile ce îi incumbă, cu exceptia drepturilor de ipotecă care vor avea acelasi rang. În situatia în care niciunul din dobânditori n-a fost pus în posesia bunului sau, după caz, debitorul nu si-a executat obligatiile fată de niciunul dintre ei, va fi preferat cel care a sesizat cel dintâi instanta de judecată în temeiul dispozitiilor prezentului articol.
(5) Dispozitiile alin. (3) si (4) se aplică si atunci când, în aceeasi zi, o cerere de înscriere a fost depusă ori comunicată în conditiile alin. (1), iar alta primită prin postă sau curier.

Art. 891
Conflictul dintre tertii dobânditori de la un autor comun
În cazul în care două sau mai multe persoane au fost îndreptătite să dobândească, prin acte încheiate cu acelasi autor, drepturi asupra aceluiasi imobil care se exclud reciproc, cel care

si-a înscris primul dreptul va fi socotit titularul dreptului tabular, indiferent de data titlului în temeiul căruia s-a săvârsit înscrierea în cartea funciară.

Art. 892

Situatia tertului dobânditor de rea-credintă

(1) Cel care a fost îndreptătit, printr-un act juridic valabil încheiat, să înscrie un drept real în folosul său poate cere radierea din cartea funciară a unui drept concurent sau, după caz, acordarea de rang preferential fată de înscrierea efectuată de altă persoană, însă numai dacă sunt întrunite următoarele 3 conditii:

a) actul juridic în temeiul căruia se solicită radierea sau acordarea rangului preferential să fie anterior aceluia în baza căruia tertul si-a înscris dreptul;

b) dreptul reclamantului si cel al tertului dobânditor să provină de la un autor comun;

c) înscrierea dreptului în folosul reclamantului să fi fost împiedicată de tertul dobânditor prin violentă sau viclenie, după caz.

(2) Radierea sau acordarea rangului preferential poate fi cerută si dacă violenta ori viclenia a provenit de la o altă persoană decât tertul dobânditor, dar numai dacă acesta din urmă a cunoscut sau, după caz, trebuia să cunoască această împrejurare la data încheierii contractului în baza căruia a dobândit dreptul intabulat în folosul său.

(3) Dreptul la actiune se prescrie în termen de 3 ani de la data înscrierii de către tert a dreptului în folosul său.

Art. 893

Persoanele împotriva cărora se poate face înscrierea drepturilor tabulare

Înscrierea unui drept real se poate efectua numai:

a) împotriva aceluia care, la data înregistrării cererii, este înscris ca titular al dreptului asupra căruia înscrierea urmează să fie făcută;

b) împotriva aceluia care, înainte de a fi fost înscris, si-a grevat dreptul, dacă amândouă înscrierile se cer deodată.

Art. 894

Înscrierea drepturilor reale în cazul actelor juridice succesive

În cazul în care un drept supus înscrierii în cartea funciară a făcut obiectul unor cesiuni succesive fără ca înscrierile să fi fost efectuate, cel din urmă îndreptătit nu va putea cere înscrierea dreptului în folosul său decât dacă solicită, odată cu înscrierea acestuia, si înscrierea dobândirilor succesive anterioare pe care le va dovedi cu înscrisuri originale sau copii legalizate, după caz.

Art. 895

Înscrierile întemeiate pe obligatiile defunctului

Înscrierile întemeiate pe obligatiile defunctului se vor putea săvârsi si după ce dreptul a fost înscris pe numele mostenitorului, însă numai în măsura în care mostenitorul este tinut de aceste obligatii.

Art. 896

Actiunea în prestatie tabulară

(1) În cazurile în care cel obligat să transmită, să constituie ori să modifice în folosul altuia un drept real asupra unui imobil nu îsi execută obligatiile necesare pentru înscrierea în cartea funciară, se va putea cere instantei judecătoresti să dispună înscrierea; dreptul la actiune este prescriptibil în conditiile legii.

(2) Dacă actiunea în prestatie tabulară a fost notată în cartea funciară, hotărârea judecătorească se va înscrie, din oficiu, si împotriva acelora care au dobândit vreun drept tabular după notare.

Art. 897

Efectele actiunii în prestatie tabulară fată de tertul dobânditor de rea-credintă

(1) Actiunea în prestatie tabulară se va putea îndrepta si împotriva tertului dobânditor înscris anterior în cartea funciară, dacă actul juridic invocat de reclamant este anterior celui în temeiul căruia a fost înscris dreptul tertului dobânditor, iar acesta a fost de rea-credintă la data încheierii actului.

(2) Dreptul la actiune împotriva tertului se prescrie în termen de 3 ani de la data înscrierii de către acesta a dreptului în folosul său, cu exceptia cazului în care dreptul la actiune al reclamantului contra antecesorului tabular s-a prescris mai înainte.

Art. 898

Înscrierea provizorie

În afara altor cazuri prevăzute de lege, înscrierea provizorie în cartea funciară se va putea cere:

1. dacă dreptul real dobândit este afectat de o conditie suspensivă ori rezolutorie sau dacă priveste ori grevează o constructie viitoare; în cazul înscrierii provizorii având ca obiect o constructie viitoare, justificarea acesteia se face în conditiile legii;

2. dacă, în temeiul unei hotărâri care nu este încă definitivă, partea căzută în pretentii a fost obligată la strămutarea, constituirea sau stingerea unui drept tabular ori cel care administrează bunurile unei alte persoane a fost obligat să dea o garantie ipotecară;

3. dacă debitorul a consemnat sumele pentru care a fost înscrisă ipoteca;

4. dacă se dobândeste un drept tabular înscris provizoriu;

5. dacă ambele părti consimt doar pentru efectuarea unei înscrieri provizorii.

Art. 899

Efectele înscrierii provizorii

(1) Înscrierea provizorie are ca efect dobândirea, modificarea sau stingerea unui drept tabular de la data înregistrării cererii, sub conditia si în măsura justificării ei.

(2) Justificarea unei înscrieri provizorii se face cu consimtământul celui împotriva căruia s-a efectuat înscrierea provizorie, dat în formă autentică, sau în temeiul unei hotărâri judecătoresti definitive. În acest din urmă caz, dispozitiile art. 896 si 897 se aplică, în mod corespunzător, si actiunii în justificare tabulară.

(3) Justificarea radierii dreptului de ipotecă se face în temeiul hotărârii judecătoresti de validare rămase definitivă, al consimtământului creditorului dat în formă autentică, al procesului-verbal întocmit de executorul judecătoresc prin care se constată acceptarea plătii sau, după caz, al încheierii întocmite de acesta prin care se constată efectuarea plătii, rămasă definitivă.

(4) Justificarea unei înscrieri provizorii îsi întinde efectul asupra tuturor înscrierilor care s-au făcut conditionat de justificarea ei; nejustificarea unei înscrieri provizorii atrage, la cererea celui interesat, radierea ei si a tuturor înscrierilor care s-au făcut conditionat de justificarea ei.

Art. 900

Prezumtia existentei sau inexistentei unui drept tabular

(1) Dacă în cartea funciară s-a înscris un drept real în folosul unei persoane, se prezumă că dreptul există în folosul ei.

(2) Dacă un drept real s-a radiat din cartea funciară, se prezumă că acel drept nu există.

(3) Dovada contrară se poate face numai în cazurile prevăzute la art. 887, precum si pe calea actiunii în rectificare.

Art. 901

Dobândirea cu bună-credintă a unui drept tabular

(1) Sub rezerva unor dispozitii legale contrare, oricine a dobândit cu bună-credintă vreun drept real înscris în cartea funciară, în temeiul unui act juridic cu titlu oneros, va fi socotit titularul dreptului înscris în folosul său, chiar dacă, la cererea adevăratului titular, dreptul autorului său este radiat din cartea funciară.

(2) Tertul dobânditor este considerat de bună-credintă numai dacă, la data înregistrării cererii de înscriere a dreptului în folosul său, sunt îndeplinite următoarele conditii:

a) nu a fost înregistrată nicio actiune prin care se contestă cuprinsul cărtii funciare;

b) din cuprinsul cărtii funciare nu rezultă nicio cauză care să justifice rectificarea acesteia în favoarea altei persoane; si

c) nu a cunoscut, pe altă cale, inexactitatea cuprinsului cărtii funciare.

(3) Dispozitiile prezentului articol sunt aplicabile si tertului care a dobândit cu bună-credintă un drept de ipotecă în temeiul unui act juridic încheiat cu titularul de carte funciară ori cu succesorul său în drepturi, după caz.

(4) Dispozitiile prezentului articol nu pot fi însă opuse de o parte contractantă celeilalte si nici de succesorii lor universali sau cu titlu universal, după caz.

CAPITOLUL III
Notarea unor drepturi, fapte si raporturi juridice

Art. 902

Actele sau faptele supuse notării

(1) Drepturile, faptele sau alte raporturi juridice prevăzute la art. 876 alin. (2) devin opozabile tertelor persoane exclusiv prin notare, dacă nu se dovedeste că au fost cunoscute pe altă cale, în afara cazului în care din lege rezultă că simpla cunoastere a acestora nu este suficientă pentru a suplini lipsa de publicitate. În caz de conflict de drepturi care provin de la un autor comun, dispozitiile art. 890-892, 896 si 897 se aplică în mod corespunzător.

(2) În afara altor cazuri prevăzute de lege, sunt supuse notării în cartea funciară:

1. punerea sub interdictie judecătorească si ridicarea acestei măsuri;

2. cererea de declarare a mortii unei persoane fizice, hotărârea judecătorească de declarare a mortii si cererea de anulare sau de rectificare a hotărârii judecătoresti de declarare a mortii;

3. calitatea de bun comun a unui imobil;

4. conventia matrimonială, precum si modificarea sau, după caz, înlocuirea ei;
5. destinatia unui imobil de locuintă a familiei;
6. locatiunea si cesiunea de venituri;
7. aportul de folosintă la capitalul social al unei societăti;
8. interdictia conventională de înstrăinare sau de grevare a unui drept înscris;
9. vânzarea făcută cu rezerva dreptului de proprietate;
10. dreptul de a revoca sau denunta unilateral contractul;
11. pactul comisoriu si declaratia de rezolutiune sau de reziliere unilaterală a contractului;
12. antecontractul si pactul de optiune;
13. dreptul de preemptiune născut din conventii;
14. intentia de a înstrăina sau de a ipoteca;
15. schimbarea rangului ipotecii, poprirea, gajul sau constituirea altei garantii reale asupra creantei ipotecare;
16. deschiderea procedurii insolventei, ridicarea dreptului de administrare al debitorului supus acestei măsuri, precum si închiderea acestei proceduri;
17. sechestrul, urmărirea imobilului, a fructelor ori veniturilor sale;
18. actiunea în prestatie tabulară, actiunea în justificare si actiunea în rectificare;
19. actiunile pentru apărarea drepturilor reale înscrise în cartea funciară, actiunea în partaj, actiunile în desfiintarea actului juridic pentru nulitate, rezolutiune ori alte cauze de ineficacitate, actiunea revocatorie, precum si orice alte actiuni privitoare la alte drepturi, fapte, alte raporturi juridice în legătură cu imobilele înscrise;
20. punerea în miscare a actiunii penale pentru o înscriere în cartea funciară săvârsită printr-o faptă prevăzută de legea penală.

(3) În sensul prezentului articol, prin terti se întelege orice persoană care a dobândit un drept real sau un alt drept în legătură cu imobilul înscris în cartea funciară.

Art. 903
Actele sau faptele care pot fi notate în cartea funciară

Se vor putea nota în cartea funciară, fără însă ca opozabilitatea fată de terti să depindă de această înscriere:

1. incapacitatea sau restrângerea, prin efectul legii, a capacitătii de exercitiu ori de folosintă;
2. declaratia de utilitate publică în vederea exproprierii unui imobil;
3. orice alte fapte sau raporturi juridice care au legătură cu imobilul si care sunt prevăzute în acest scop de lege.

Art. 904
Notarea intentiei de a înstrăina sau de a ipoteca

(1) Proprietarul unui imobil poate cere ca intentia sa de a înstrăina sau de a ipoteca în folosul unei anumite persoane să fie notată, arătând în acest din urmă caz si suma ce corespunde obligatiei garantate.

(2) Dacă înstrăinarea sau ipotecarea se realizează în termen de 3 luni de la notarea intentiei de a înstrăina sau de a ipoteca, dreptul înscris va avea rangul notării.

Art. 905
Pierderea efectului notării

(1) Notarea intentiei de a înstrăina sau de a ipoteca îsi pierde efectul prin trecerea unui termen de 3 luni de la data înregistrării cererii.

(2) Anul, luna si ziua în care notarea îsi pierde efectul vor fi mentionate atât în notare, cât si în încheierea ce a dispus-o.

Art. 906

Notarea antecontractelor si a pactelor de optiune

(1) Promisiunea de a încheia un contract având ca obiect dreptul de proprietate asupra imobilului sau un alt drept în legătură cu acesta se poate nota în cartea funciară, dacă promitentul este înscris în cartea funciară ca titularul dreptului care face obiectul promisiunii, iar antecontractul, sub sanctiunea respingerii cererii de notare, prevede termenul în care urmează a fi încheiat contractul. Notarea se poate efectua oricând în termenul stipulat în antecontract pentru executarea sa, dar nu mai târziu de 6 luni de la expirarea lui.

(2) Promisiunea se va putea radia, dacă cel îndreptătit nu a cerut instantei pronuntarea unei hotărâri care să tină loc de contract, în termen de 6 luni de la trecerea termenului fixat pentru încheierea lui sau dacă, între timp, imobilul a fost definitiv adjudecat în cadrul vânzării silite de către un tert care nu este tinut să răspundă de obligatiile promitentului.

(3) Radierea se va dispune din oficiu, dacă, până la expirarea termenului de 6 luni prevăzut la alin. (2), n-a fost cerută înscrierea dreptului care a făcut obiectul promisiunii, cu exceptia cazului când cel îndreptătit a cerut notarea în cartea funciară a actiunii prevăzute la alin. (2). De asemenea, promisiunea se va radia din oficiu în toate cazurile când, până la încheierea contractului amintit mai sus ori până la solutionarea definitivă a actiunii prevăzute la alin. (2), imobilul a fost definitiv adjudecat în cadrul vânzării silite de către un tert care nu este tinut să răspundă de obligatiile promitentului.

(4) Dispozitiile prezentului articol se aplică prin asemănare si pactelor de optiune notate în cartea funciară. În aceste cazuri, dacă, până la expirarea termenului stipulat în contract pentru exercitarea optiunii, beneficiarul pactului nu solicită, în baza declaratiei de optiune si a dovezii comunicării sale către cealaltă parte, intabularea dreptului ce urmează a fi dobândit, se va dispune din oficiu radierea pactului înscris în folosul său.

CAPITOLUL IV
Rectificarea înscrierilor de carte funciară

Art. 907

Notiunea

(1) Când o înscriere făcută în cartea funciară nu corespunde cu situatia juridică reală, se poate cere rectificarea acesteia.

(2) Prin rectificare se întelege radierea, îndreptarea sau corectarea oricărei înscrieri inexacte efectuate în cartea funciară.

(3) Situatia juridică reală trebuie să rezulte dintr-o recunoastere făcută de titularul înscrierii a cărei rectificare se solicită, prin declaratie dată în formă autentică notarială, ori dintr-o hotărâre judecătorească definitivă pronuntată împotriva acestuia, prin care s-a admis actiunea de fond. Actiunea de fond poate fi, după caz, o actiune în anulare, rezolutiune, reductiune sau orice altă actiune întemeiată pe o cauză de ineficacitate a actului juridic.

Art. 908

Rectificarea intabulării sau înscrierii provizorii

(1) Orice persoană interesată poate cere rectificarea unei intabulări sau înscrieri provizorii, dacă:

1. Înscrierea sau încheierea nu este valabilă ori actul în temeiul căruia a fost efectuată înscrierea a fost desfiintat, în conditiile legii, pentru cauze ori motive anterioare sau concomitente încheierii ori, după caz, emiterii lui;

2. dreptul înscris a fost gresit calificat;

3. nu mai sunt întrunite conditiile de existentă a dreptului înscris sau au încetat efectele actului juridic în temeiul căruia s-a făcut înscrierea;

4. Înscrierea în cartea funciară nu mai este, din orice alte motive, în concordantă cu situatia juridică reală a imobilului.

(2) Rectificarea înscrierilor în cartea funciară se poate face fie pe cale amiabilă, prin declaratia autentică notarială a titularului dreptului ce urmează a fi radiat sau modificat, fie, în caz de litigiu, prin hotărâre judecătorească definitivă.

(3) Când dreptul înscris în cartea funciară urmează a fi rectificat, titularul lui este obligat să predea celui îndreptătit, odată cu consimtământul dat în formă autentică notarială pentru efectuarea rectificării, si înscrisurile necesare, iar în caz contrar, persoana interesată va putea solicita instantei să dispună înscrierea în cartea funciară. În acest din urmă caz, hotărârea instantei de judecată va suplini consimtământul la înscriere al părtii care are obligatia de a preda înscrisurile necesare rectificării.

(4) Actiunea în rectificare poate fi introdusă concomitent sau separat, după ce a fost admisă actiunea de fond, când este cazul. Ea poate fi formulată atât împotriva dobânditorului nemijlocit, cât si împotriva tertilor dobânditori, cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, în conditiile prevăzute la art. 909, cu exceptia actiunii întemeiate pe dispozitiile alin. (1) pct. 3 si 4, care nu poate fi pornită împotriva tertilor care si-au înscris vreun drept real, dobândit cu bună-credintă si printr-un act juridic cu titlu oneros sau, după caz, în temeiul unui contract de ipotecă, întemeindu-se pe cuprinsul cărtii funciare.

Art. 909

Termenele de exercitare a actiunii în rectificare

(1) Sub rezerva prescriptiei dreptului la actiunea în fond, actiunea în rectificare este imprescriptibilă fată de dobânditorul nemijlocit, precum si fată de tertul care a dobândit cu rea-credintă dreptul înscris în folosul său. Dacă actiunea de fond introdusă pe cale separată a fost admisă, actiunea în rectificare este, de asemenea, imprescriptibilă atât împotriva celor care au fost chemati în judecată, cât si împotriva tertilor care au dobândit un drept real după ce actiunea de fond a fost notată în cartea funciară.

(2) Fată de tertele persoane care au dobândit cu bună-credintă un drept real prin donatie sau legat cu titlu particular, actiunea în rectificare, sub rezerva prescriptiei dreptului la actiunea de fond, nu se va putea introduce decât în termen de 5 ani, socotiti de la înregistrarea cererii lor de înscriere.

(3) De asemenea, sub rezerva prescriptiei dreptului la actiunea în fond, actiunea în rectificare, întemeiată exclusiv pe dispozitiile art. 908 alin. (1) pct. 1 si 2, se va putea îndrepta si împotriva tertelor persoane care si-au înscris vreun drept real, dobândit cu bună-credintă si printr-un act juridic cu titlu oneros sau, după caz, în temeiul unui contract de ipotecă, întemeindu-se pe cuprinsul cărtii funciare. În aceste cazuri, termenul va fi de 3 ani, socotiti de la data înregistrării cererii de înscriere formulate de către dobânditorul nemijlocit al dreptului a

cărui rectificare se cere, cu exceptia cazului când încheierea, prin care s-a ordonat înscrierea care face obiectul actiunii în rectificare, a fost comunicată celui îndreptătit, caz în care termenul va fi de un an de la comunicarea acesteia.

(4) Termenele prevăzute la alin. (2) si (3) sunt termene de decădere.

Art. 910

Efectele admiterii actiunii în rectificare

(1) Hotărârea prin care se admite rectificarea unei înscrieri nu va aduce atingere drepturilor înscrise în folosul celor care nu au fost părti în cauză.

(2) Dacă însă actiunea în rectificare a fost notată în cartea funciară, hotărârea judecătorească de admitere se va înscrie, din oficiu, si împotriva acelora care au dobândit vreun drept tabular după notare, care se va radia odată cu dreptul autorului lor.

Art. 911

Rectificarea notării în cartea funciară

(1) În lipsa consimtământul titularului, orice persoană interesată va putea cere rectificarea unei notări în cazurile prevăzute la art. 908, precum si ori de câte ori, din alte cauze, notarea nu este sau a încetat să fie exactă.

(2) Rectificarea se va încuviinta în temeiul unei hotărâri judecătoresti definitive; dreptul la actiune este imprescriptibil.

(3) Dispozitiile art. 910 rămân aplicabile.

Art. 912

Radierea drepturilor conditionale

(1) Dreptul afectat de o conditie suspensivă se va radia din oficiu, dacă nu se dovedeste îndeplinirea conditiei care afectează dreptul, în termen de 5 ani de la înscriere.

(2) Tot astfel se va radia conditia rezolutorie, dacă nu s-a cerut, în temeiul ei, radierea dreptului înscris sub o asemenea modalitate, timp de 10 ani de la înscriere.

Art. 913

Îndreptarea erorilor materiale

Erorile materiale săvârsite cu prilejul înscrierilor efectuate în cartea funciară, altele decât cele care constituie cazuri de rectificare, se pot îndrepta la cerere sau din oficiu. Dispozitiile art. 909-911 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 914

Modificarea descrierii imobilului

Proprietarul imobilului înscris în cartea funciară va putea cere oricând modificarea mentiunilor din cartea funciară privitoare la descrierea, destinatia sau suprafata acestuia, în conditiile legii.

Art. 915

Răspunderea pentru tinerea defectuoasă a cărtii funciare

(1) Cel prejudiciat printr-o faptă săvârsită, chiar din culpă, în păstrarea si administrarea cărtii funciare va putea cere obligarea, în solidar, la plata de despăgubiri a oficiului teritorial de cadastru si publicitate imobiliară de la locul situării imobilului si a persoanei răspunzătoare de

prejudiciul astfel cauzat, dacă prejudiciul nu a putut fi înlăturat, în tot sau în parte, prin exercitarea actiunilor si căilor de atac prevăzute de lege.

(2) Dreptul la actiune se prescrie într-un termen de un an, socotit din ziua în care cel vătămat a cunoscut faptul păgubitor, însă nu mai târziu de 3 ani de la data când s-a săvârsit fapta prin care s-a cauzat prejudiciul. Prescriptia este suspendată prin exercitarea actiunilor si căilor de atac prevăzute de lege pentru înlăturarea efectelor faptei păgubitoare.

TITLUL VIII
Posesia

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 916
Notiunea

(1) Posesia este exercitarea în fapt a prerogativelor dreptului de proprietate asupra unui bun de către persoana care îl stăpâneste si care se comportă ca un proprietar.

(2) Dispozitiile prezentului titlu se aplică, în mod corespunzător, si în privinta posesorului care se comportă ca un titular al altui drept real, cu exceptia drepturilor reale de garantie.

Art. 917
Exercitarea posesiei

(1) Posesorul poate exercita prerogativele dreptului de proprietate asupra bunului fie în mod nemijlocit, prin putere proprie, fie prin intermediul unei alte persoane.

(2) Persoanele lipsite de capacitate de exercitiu si persoanele juridice exercită posesia prin reprezentantul lor legal.

Art. 918
Cazurile care nu constituie posesie

(1) Nu constituie posesie stăpânirea unui bun de către un detentor precar, precum:

a) locatarul, comodatarul, depozitarul, creditorul gajist;

b) titularul dreptului de superficie, uzufruct, uz, abitatie sau servitute, fată de nuda proprietate;

c) fiecare coproprietar, în proportie cu cotele-părti ce revin celorlalti coproprietari;

d) orice altă persoană care, detinând temporar un bun al altuia, este obligată să îl restituie sau care îl stăpâneste cu îngăduinta acestuia.

(2) Detentorul precar poate invoca efectele recunoscute posesiei numai în cazurile si limitele prevăzute de lege.

Art. 919
Prezumtia de posesie si prezumtia de proprietate

(1) Până la proba contrară, acela care stăpâneste bunul este prezumat posesor.

(2) Detentia precară, odată dovedită, este prezumată că se mentine până la proba intervertirii sale.

(3) Până la proba contrară, posesorul este considerat proprietar, cu exceptia imobilelor înscrise în cartea funciară.

Art. 920
Intervertirea precarității în posesie

(1) Intervertirea detentiei precare în posesie nu se poate face decât în următoarele cazuri:

a) dacă detentorul precar încheie cu bună-credintă un act translativ de proprietate cu titlu particular cu altă persoană decât cu proprietarul bunului;

b) dacă detentorul precar săvârseste împotriva posesorului acte de rezistentă neechivoce în privinta intentiei sale de a începe să se comporte ca un proprietar; în acest caz, intervertirea nu se va produce însă mai înainte de împlinirea termenului prevăzut pentru restituirea bunului;

c) dacă detentorul precar înstrăinează bunul, printr-un act translativ de proprietate cu titlu particular, cu conditia ca dobânditorul să fie de bună-credintă.

(2) În cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dobânditorul este de bună-credintă dacă înscrie dreptul în folosul său întemeindu-se pe cuprinsul cărtii funciare. În celelalte cazuri, este de bună-credintă dobânditorul care nu cunostea si nici nu trebuia, după împrejurări, să cunoască lipsa calitătii de proprietar a celui de la care a dobândit bunul.

Art. 921
Încetarea posesiei

Posesia încetează prin:

a) transformarea sa în detentie precară;

b) înstrăinarea bunului;

c) abandonarea bunului mobil sau înscrierea în cartea funciară a declaratiei de renuntare la dreptul de proprietate asupra unui bun imobil;

d) pieirea bunului;

e) trecerea bunului în proprietate publică;

f) înscrierea dreptului de proprietate al comunei, orasului sau municipiului, după caz, conform art. 889 alin. (2);

g) deposedare, dacă posesorul rămâne lipsit de posesia bunului mai mult de un an.

CAPITOLUL II
Viciile posesiei

Art. 922
Viciile posesiei

(1) În afara situatiilor prevăzute de lege, nu poate produce efecte juridice decât posesia utilă.

(2) Nu este utilă posesia discontinuă, tulburată sau clandestină. Până la proba contrară, posesia este prezumată a fi utilă.

Art. 923
Discontinuitatea

Posesia este discontinuă atât timp cât posesorul o exercită cu intermitente anormale în raport cu natura bunului.

Art. 924
Violenta

Posesia este tulburată atât timp cât este dobândită sau conservată prin acte de violentă, fizică sau morală, care nu au fost provocate de o altă persoană.

Art. 925
Clandestinitatea
Posesia este clandestină, dacă se exercită astfel încât nu poate fi cunoscută.

Art. 926
Invocarea viciilor posesiei
(1) Discontinuitatea poate fi opusă posesorului de către orice persoană interesată.
(2) Numai persoana fată de care posesia este tulburată sau clandestină poate invoca aceste vicii.

Art. 927
Încetarea viciilor posesiei
Posesia viciată devine utilă îndată ce viciul încetează.

CAPITOLUL III
Efectele posesiei

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 928
Uzucapiunea si dobândirea fructelor
În conditiile prezentului capitol, posesorul poate dobândi proprietatea asupra bunului posedat sau, după caz, asupra fructelor produse de acesta.

Art. 929
Bunurile care nu pot fi uzucapate
Nu pot fi uzucapate bunurile care, înainte sau după intrarea în posesie, au fost declarate prin lege inalienabile.

SECTIUNEA a 2-a
Uzucapiunea imobiliară

Art. 930
Uzucapiunea extratabulară
(1) Dreptul de proprietate asupra unui imobil si dezmembrămintele sale pot fi înscrise în cartea funciară, în temeiul uzucapiunii, în folosul celui care l-a posedat timp de 10 ani, dacă:
a) proprietarul înscris în cartea funciară a decedat ori, după caz, si-a încetat existenta;
b) a fost înscrisă în cartea funciară declaratia de renuntare la proprietate;
c) imobilul nu era înscris în nicio carte funciară.

(2) În toate cazurile, uzucapantul poate dobândi dreptul numai dacă si-a înregistrat cererea de înscriere în cartea funciară înainte ca o tertă persoană să îsi fi înregistrat propria cerere de înscriere a dreptului în folosul său, pe baza unei cauze legitime, în cursul sau chiar după împlinirea termenului de uzucapiune.

Art. 931
Uzucapiunea tabulară

(1) Drepturile celui care a fost înscris, fără cauză legitimă, în cartea funciară, ca proprietar al unui imobil sau titular al unui alt drept real, nu mai pot fi contestate când cel înscris cu bună-credintă a posedat imobilul timp de 5 ani după momentul înregistrării cererii de înscriere, dacă posesia sa a fost neviciată.

(2) Este suficient ca buna-credintă să existe în momentul înregistrării cererii de înscriere si în momentul intrării în posesie.

Art. 932
Curgerea termenului uzucapiunii

(1) În cazurile prevăzute la art. 930 alin. (1) lit. a) si b), termenul uzucapiunii nu începe să curgă înainte de data decesului sau, după caz, a încetării existentei juridice a proprietarului, respectiv înainte de data înscrierii declaratiei de renuntare la proprietate, chiar dacă intrarea în posesie s-a produs la o dată anterioară.

(2) Viciile posesiei suspendă cursul uzucapiunii.

Art. 933
Jonctiunea posesiilor

(1) Fiecare posesor este considerat că începe în persoana sa o nouă posesie, indiferent dacă bunul a fost transmis cu titlu universal sau particular.

(2) Cu toate acestea, pentru a invoca uzucapiunea, posesorul actual poate să unească propria posesie cu aceea a autorului său.

Art. 934
Alte dispozitii aplicabile

Dispozitiile prezentei sectiuni se completează, în mod corespunzător, cu cele privitoare la prescriptia extinctivă.

SECTIUNEA a 3-a
Dobândirea proprietătii mobiliare prin posesia de bună-credintă

Art. 935
Prezumtia de titlu de proprietate

Oricine se află la un moment dat în posesia unui bun mobil este prezumat că are un titlu de dobândire a dreptului de proprietate asupra bunului.

Art. 936
Opozabilitatea fată de terti

Cu exceptia cazurilor prevăzute de lege, posesia de bună-credintă a bunului mobil asigură opozabilitatea fată de terti a actelor juridice constitutive sau translative de drepturi reale.

Art. 937

Dobândirea proprietătii mobiliare prin posesia de bună-credintă

(1) Persoana care, cu bună-credintă, încheie cu un neproprietar un act translativ de proprietate cu titlu oneros având ca obiect un bun mobil devine proprietarul acelui bun din momentul luării sale în posesie efectivă.

(2) Cu toate acestea, bunul pierdut sau furat poate fi revendicat de la posesorul de bună-credintă, dacă actiunea este intentată, sub sanctiunea decăderii, în termen de 3 ani de la data la care proprietarul a pierdut stăpânirea materială a bunului.

(3) Dacă bunul pierdut sau furat a fost cumpărat dintr-un loc ori de la o persoană care vinde în mod obisnuit bunuri de acelasi fel ori dacă a fost adjudecat la o licitatie publică, iar actiunea în revendicare a fost introdusă înăuntrul termenului de 3 ani, posesorul de bună-credintă poate retine bunul până la indemnizarea sa integrală pentru pretul plătit vânzătorului.

(4) Dispozitiile prezentului articol nu se aplică bunurilor mobile care sunt accesorii unui imobil.

(5) Dispozitiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător si în legătură cu dobândirea dreptului de uzufruct si a dreptului de uz asupra unui bun mobil.

Art. 938

Buna-credintă

(1) Este de bună-credintă posesorul care nu cunostea si nici nu trebuia, după împrejurări, să cunoască lipsa calitătii de proprietar a înstrăinătorului.

(2) Buna-credintă trebuie să existe la data intrării în posesia efectivă a bunului.

Art. 939

Dobândirea bunului mobil în temeiul uzucapiunii

Acela care posedă bunul altuia timp de 10 ani, în alte conditii decât cele prevăzute în prezenta sectiune, poate dobândi dreptul de proprietate, în temeiul uzucapiunii. Dispozitiile art. 932 alin. (2), art. 933 si 934 se aplică în mod corespunzător.

Art. 940

Posesia titlurilor la purtător

Dispozitiile prezentei sectiuni se aplică si titlurilor la purtător, în măsura în care prin legi speciale nu se dispune altfel.

SECTIUNEA a 4-a

Ocupatiunea

Art. 941

Dobândirea bunului prin ocupatiune

(1) Posesorul unui lucru mobil care nu apartine nimănui devine proprietarul acestuia, prin ocupatiune, de la data intrării în posesie, însă numai dacă aceasta se face în conditiile legii.

(2) Sunt lucruri fără stăpân bunurile mobile abandonate, precum si bunurile care, prin natura lor, nu au un proprietar, cum sunt animalele sălbatice, pestele si resursele acvatice vii din bazinele piscicole naturale, fructele de pădure, ciupercile comestibile din flora spontană, plantele medicinale si aromatice si altele asemenea.

(3) Lucrurile mobile de valoare foarte mică sau foarte deteriorate care sunt lăsate într-un loc public, inclusiv pe un drum public sau într-un mijloc de transport în comun, sunt considerate lucruri abandonate.

Art. 942
Proprietatea bunului găsit

(1) Bunul mobil pierdut continuă să aparţină proprietarului său.

(2) Găsitorul bunului este obligat ca, în termen de 10 zile, să îl restituie proprietarului ori, dacă acesta nu poate fi cunoscut, să îl predea organului de politie din localitatea în care a fost găsit. Acesta are obligatia de a păstra bunul timp de 6 luni, fiind aplicabile în acest sens dispozitiile privitoare la depozitul necesar.

(3) Organul de politie va afisa la sediul său si pe pagina de internet un anunt privitor la pierderea bunului, cu mentionarea tuturor elementelor de descriere a acestuia.

Art. 943
Proprietatea asupra bunului găsit în loc public

Dacă bunul a fost găsit într-un loc public, el va fi predat, pe bază de proces-verbal, persoanei care detine un titlu, altul decât titlul de proprietate publică, asupra locului respectiv. În termen de 3 zile de la data preluării bunului pierdut, această persoană este obligată să îl predea, pe bază de proces-verbal, organelor de politie din localitate. În acelasi termen, anuntul mentionat la art. 942 alin. (3) se va afisa la locul unde a fost găsit bunul.

Art. 944
Vânzarea bunului găsit

Dacă, datorită împrejurărilor sau naturii bunului, păstrarea sa tinde să îi diminueze valoarea ori devine prea costisitoare, el va fi vândut prin licitatie publică, conform legii. În acest caz, drepturile si obligatiile legate de bun se vor exercita în legătură cu pretul obtinut în urma vânzării.

Art. 945
Restituirea bunului găsit către proprietar

(1) Bunul sau pretul obtinut din valorificarea lui se va remite proprietarului, dacă acesta îl pretinde, sub sanctiunea decăderii, în termenul prevăzut la art. 942 alin. (2) teza a II-a, însă nu mai înainte de a se achita cheltuielile legate de păstrarea bunului.

(2) De asemenea, în cazul bunurilor cu valoare comercială, proprietarul este obligat să plătească găsitorului o recompensă reprezentând a zecea parte din pret sau din valoarea actuală a bunului. Obligatia de plată a recompensei nu există în cazul prevăzut la art. 943, dacă găsitorul este persoana care detine spatiul ori un reprezentant sau un angajat al acesteia.

(3) În cazul în care proprietarul a făcut o ofertă publică de recompensă, găsitorul are dreptul de a opta între suma la care s-a obligat proprietarul prin această ofertă si recompensa fixată de lege ori stabilită de către instanta judecătorească.

(4) Dacă bunul ori pretul nu este pretins de proprietarul originar, el va fi considerat lucru fără stăpân si remis găsitorului pe bază de proces-verbal. În acest caz, găsitorul dobândeste dreptul de proprietate prin ocupatiune. Dovada ocupatiunii se poate face prin procesul-verbal mentionat sau prin orice alt mijloc de probă.

(5) Dacă găsitorul refuză să preia bunul sau pretul, acesta revine comunei, orasului sau municipiului pe teritoriul căruia a fost găsit si intră în domeniul privat al acesteia.

Art. 946
Drepturile asupra tezaurului găsit

(1) Tezaurul este orice bun mobil ascuns sau îngropat, chiar involuntar, în privinta căruia nimeni nu poate dovedi că este proprietar.

(2) Dreptul de proprietate asupra tezaurului descoperit într-un bun imobil sau într-un bun mobil apartine, în cote egale, proprietarului bunului imobil sau al bunului mobil în care a fost descoperit si descoperitorului.

(3) Dispozitiile prezentului articol nu se aplică bunurilor mobile culturale, calificate astfel potrivit legii, care sunt descoperite fortuit sau ca urmare a unor cercetări arheologice sistematice, si nici acelor bunuri care, potrivit legii, fac obiectul proprietătii publice.

Art. 947
Alte dispozitii aplicabile

Dispozitiile prezentei sectiuni se aplică în mod corespunzător si persoanelor care, pe un alt temei, au dreptul la restituirea bunului pierdut.

SECTIUNEA a 5-a
Dobândirea fructelor prin posesia de bună-credintă

Art. 948
Conditiile dobândirii fructelor bunului posedat

(1) Posesorul de bună-credintă dobândeste dreptul de proprietate asupra fructelor bunului posedat.

(2) Posesorul trebuie să fie de bună-credintă la data perceperii fructelor. Fructele civile percepute anticipat revin posesorului în măsura în care buna sa credintă se mentine la data scadentei acestora.

(3) În cazul fructelor produse de imobile înscrise în cartea funciară, buna-credintă se apreciază în raport cu conditiile cerute tertilor dobânditori pentru a respinge actiunea în rectificare.

(4) În celelalte cazuri, posesorul este de bună-credintă atunci când are convingerea că este proprietarul bunului în temeiul unui act translativ de proprietate ale cărui cauze de ineficacitate nu le cunoaste si nici nu ar trebui, după împrejurări, să le cunoască. Buna-credintă încetează din momentul în care cauzele de ineficacitate îi sunt cunoscute.

(5) Posesorul de rea-credintă trebuie să restituie fructele percepute, precum si contravaloarea acelora pe care a omis să le perceapă.

CAPITOLUL IV
Actiunile posesorii

Art. 949
Actiunile posesorii

(1) Cel care a posedat un bun cel putin un an poate solicita instantei de judecată prevenirea ori înlăturarea oricărei tulburări a posesiei sale sau, după caz, restituirea bunului. De asemenea, posesorul este îndreptătit să pretindă despăgubiri pentru prejudiciile cauzate.

(2) Exercitiul actiunilor posesorii este recunoscut si detentorului precar.

Art. 950

Persoanele împotriva cărora se pot introduce actiunile posesorii

(1) Actiunile posesorii pot fi introduse si împotriva proprietarului.

(2) Actiunea posesorie nu poate fi însă introdusă împotriva persoanei fată de care există obligatia de restituire a bunului.

Art. 951

Termenul de exercitare a actiunii posesorii

(1) În caz de tulburare ori de deposedare, pasnică sau violentă, actiunea se introduce în termenul de prescriptie de un an de la data tulburării sau deposedării.

(2) Dacă tulburarea ori deposedarea este violentă, actiunea poate fi introdusă si de cel care exercită o posesie viciată, indiferent de durata posesiei sale.

Art. 952

Luarea măsurilor pentru conservarea bunului posedat

(1) Dacă există motive temeinice să se considere că bunul posedat poate fi distrus ori deteriorat de un lucru aflat în posesia unei alte persoane sau ca urmare a unor lucrări, precum ridicarea unei constructii, tăierea unor arbori ori efectuarea unor săpături pe fondul învecinat, posesorul poate să ceară luarea măsurilor necesare pentru evitarea pericolului sau, dacă este cazul, încetarea lucrărilor.

(2) Până la solutionarea cererii, posesorul ori, după caz, cealaltă persoană poate fi obligată la plata unei cautiuni, lăsate la aprecierea instantei, numai în următoarele situatii:

a) dacă instanta dispune, în mod provizoriu, deplasarea lucrului ori încetarea lucrărilor, cautiunea se stabileste în sarcina posesorului, astfel încât să se poată repara prejudiciul ce s-ar cauza pârâtului prin această măsură;

b) dacă instanta încuviintează mentinerea lucrului în starea sa actuală ori continuarea lucrărilor, cautiunea se stabileste în sarcina pârâtului astfel încât să se asigure posesorului sumele necesare pentru restabilirea situatiei anterioare.

CARTEA a IV-a*****)
Despre mostenire si liberalităti

TITLUL I
Dispozitii referitoare la mostenire în general

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 953

Notiunea

Mostenirea este transmiterea patrimoniului unei persoane fizice decedate către una sau mai multe persoane în fiintă.

Art. 954
Deschiderea mostenirii

(1) Mostenirea unei persoane se deschide în momentul decesului acesteia.

(2) Mostenirea se deschide la ultimul domiciliu al defunctului. Dovada ultimului domiciliu se face cu certificatul de deces sau, după caz, cu hotărârea judecătorească declarativă de moarte rămasă definitivă.

(3) Dacă ultimul domiciliu al defunctului nu este cunoscut sau nu se află pe teritoriul României, mostenirea se deschide la locul din tară aflat în circumscriptia notarului public cel dintâi sesizat, cu conditia ca în această circumscriptie să existe cel putin un bun imobil al celui care lasă mostenirea. În cazul în care în patrimoniul succesoral nu există bunuri imobile, locul deschiderii mostenirii este în circumscriptia notarului public cel dintâi sesizat, cu conditia ca în această circumscriptie să se afle bunuri mobile ale celui ce lasă mostenirea. Atunci când în patrimoniul succesoral nu există bunuri situate în România, locul deschiderii mostenirii este în circumscriptia notarului public cel dintâi sesizat.

(4) Dispozitiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător atunci când primul organ sesizat în vederea desfăsurării procedurii succesorale este instanta judecătorească.

Art. 955
Felurile mostenirii

(1) Patrimoniul defunctului se transmite prin mostenire legală, în măsura în care cel care lasă mostenirea nu a dispus altfel prin testament.

(2) O parte din patrimoniul defunctului se poate transmite prin mostenire testamentară, iar cealaltă parte prin mostenire legală.

Art. 956
Actele juridice asupra mostenirii nedeschise

Dacă prin lege nu se prevede altfel, sunt lovite de nulitate absolută actele juridice având ca obiect drepturi eventuale asupra unei mosteniri nedeschise încă, precum actele prin care se acceptă mostenirea sau se renunță la aceasta, înainte de deschiderea ei, ori actele prin care se înstrăinează sau se promite înstrăinarea unor drepturi care s-ar putea dobândi la deschiderea mostenirii.

CAPITOLUL II
Conditiile generale ale dreptului de a mosteni

Art. 957
Capacitatea de a mosteni

(1) O persoană poate mosteni dacă există la momentul deschiderii mostenirii. Dispozitiile art. 36, 53 si 208 sunt aplicabile.

(2) Dacă, în cazul mortii mai multor persoane, nu se poate stabili că una a supravietuit alteia, acestea nu au capacitatea de a se mosteni una pe alta.

Art. 958

Nedemnitatea de drept

(1) Este de drept nedemnă de a mosteni:

a) persoana condamnată penal pentru săvârsirea unei infractiuni cu intentia de a-l ucide pe cel care lasă mostenirea;

b) persoana condamnată penal pentru săvârsirea, înainte de deschiderea mostenirii, a unei infractiuni cu intentia de a-l ucide pe un alt succesibil care, dacă mostenirea ar fi fost deschisă la data săvârsirii faptei, ar fi înlăturat sau ar fi restrâns vocatia la mostenire a făptuitorului.

(2) În cazul în care condamnarea pentru faptele mentionate la alin. (1) este împiedicată prin decesul autorului faptei, prin amnistie sau prin prescriptia răspunderii penale, nedemnitatea operează dacă acele fapte au fost constatate printr-o hotărâre judecătorească civilă definitivă.

(3) Nedemnitatea de drept poate fi constatată oricând, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu de către instanta de judecată ori de către notarul public, pe baza hotărârii judecătoresti din care rezultă nedemnitatea.

Art. 959

Nedemnitatea judiciară

(1) Poate fi declarată nedemnă de a mosteni:

a) persoana condamnată penal pentru săvârsirea, cu intentie, împotriva celui care lasă mostenirea a unor fapte grave de violentă, fizică sau morală, ori, după caz, a unor fapte care au avut ca urmare moartea victimei;

b) persoana care, cu rea-credintă, a ascuns, a alterat, a distrus sau a falsificat testamentul defunctului;

c) persoana care, prin dol sau violentă, l-a împiedicat pe cel care lasă mostenirea să întocmească, să modifice sau să revoce testamentul.

(2) Sub sanctiunea decăderii, orice succesibil poate cere instantei judecătoresti să declare nedemnitatea în termen de un an de la data deschiderii mostenirii. Introducerea actiunii constituie un act de acceptare tacită a mostenirii de către succesibilul reclamant.

(3) Dacă hotărârea de condamnare pentru faptele prevăzute la alin. (1) lit. a) se pronunță ulterior datei deschiderii mostenirii, termenul de un an se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

(4) Atunci când condamnarea pentru faptele mentionate la alin. (1) lit. a) este împiedicată prin decesul autorului faptei, prin amnistie sau prin prescriptia răspunderii penale, nedemnitatea se poate declara dacă acele fapte au fost constatate printr-o hotărâre judecătorească civilă definitivă. În acest caz, termenul de un an curge de la aparitia cauzei de împiedicare a condamnării, dacă aceasta a intervenit după deschiderea mostenirii.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b) si c), termenul de un an curge de la data când succesibilul a cunoscut motivul de nedemnitate, dacă această dată este ulterioară deschiderii mostenirii.

(6) Comuna, orasul sau, după caz, municipiul în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii mostenirii poate introduce actiunea prevăzută la alin. (2), în cazul în care, cu exceptia autorului uneia dintre faptele prevăzute la alin. (1), nu mai există alti succesibili. Dispozitiile alin. (2)-(5) se aplică în mod corespunzător.

Art. 960

Efectele nedemnității

(1) Nedemnul este înlăturat atât de la mostenirea legală, cât si de la cea testamentară.

(2) Posesia exercitată de nedemn asupra bunurilor mostenirii este considerată posesie de rea-credintă.

(3) Actele de conservare, precum si actele de administrare, în măsura în care profită mostenitorilor, încheiate între nedemn si terti, sunt valabile. De asemenea, se mentin si actele de dispozitie cu titlu oneros încheiate între nedemn si tertii dobânditori de bună-credintă, regulile din materia cărtii funciare fiind însă aplicabile.

Art. 961
Înlăturarea efectelor nedemnitătii

(1) Efectele nedemnitătii de drept sau judiciare pot fi înlăturate expres prin testament sau printr-un act autentic notarial de către cel care lasă mostenirea. Fără o declaratie expresă, nu constituie înlăturare a efectelor nedemnitătii legatul lăsat nedemnului după săvârsirea faptei care atrage nedemnitatea.

(2) Efectele nedemnitătii nu pot fi înlăturate prin reabilitarea nedemnului, amnistie intervenită după condamnare, gratiere sau prin prescriptia executării pedepsei penale.

Art. 962
Vocatia la mostenire

Pentru a putea mosteni, o persoană trebuie să aibă calitatea cerută de lege sau să fi fost desemnată de către defunct prin testament.

TITLUL II
Mostenirea legală

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 963
Mostenitorii legali

(1) Mostenirea se cuvine, în ordinea si după regulile stabilite în prezentul titlu, sotului supravietuitor si rudelor defunctului, si anume descendentilor, ascendentilor si colateralilor acestuia, după caz.

(2) Descendentii si ascendentii au vocatie la mostenire indiferent de gradul de rudenie cu defunctul, iar colateralii numai până la gradul al patrulea inclusiv.

(3) În lipsa mostenitorilor legali sau testamentari, patrimoniul defunctului se transmite comunei, orasului sau, după caz, municipiului în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii mostenirii.

Art. 964
Principiile generale ale devolutiunii legale a mostenirii

(1) Rudele defunctului vin la mostenire în următoarea ordine:

a) clasa întâi: descendentii;

b) clasa a doua: ascendentii privilegiati si colateralii privilegiati;

c) clasa a treia: ascendentii ordinari;

d) clasa a patra: colateralii ordinari.

(2) Dacă în urma dezmostenirii rudele defunctului din clasa cea mai apropiată nu pot culege întreaga mostenire, atunci partea rămasă se atribuie rudelor din clasa subsecventă care îndeplinesc conditiile pentru a mosteni.

(3) Înăuntrul fiecărei clase, rudele de gradul cel mai apropiat cu defunctul înlătură de la mostenire rudele de grad mai îndepărtat, cu exceptia cazurilor pentru care legea dispune altfel.

(4) Între rudele din aceeasi clasă si de acelasi grad, mostenirea se împarte în mod egal, dacă legea nu prevede altfel.

CAPITOLUL II
Reprezentarea succesorală

Art. 965
Notiunea

Prin reprezentare succesorală, un mostenitor legal de un grad mai îndepărtat, numit reprezentant, urcă, în virtutea legii, în drepturile ascendentului său, numit reprezentat, pentru a culege partea din mostenire ce i s-ar fi cuvenit acestuia dacă nu ar fi fost nedemn fată de defunct sau decedat la data deschiderii mostenirii.

Art. 966
Domeniul de aplicare

(1) Pot veni la mostenire prin reprezentare succesorală numai descendentii copiilor defunctului si descendentii fratilor sau surorilor defunctului.

(2) În limitele prevăzute la alin. (1) si dacă sunt îndeplinite conditiile prevăzute la art. 967, reprezentarea operează în toate cazurile, fără a deosebi după cum reprezentantii sunt rude de acelasi grad ori de grade diferite în raport cu defunctul.

Art. 967
Conditiile

(1) Poate fi reprezentată persoana lipsită de capacitatea de a mosteni, precum si nedemnul, chiar aflat în viată la data deschiderii mostenirii.

(2) Pentru a veni prin reprezentare succesorală la mostenirea defunctului, reprezentantul trebuie să îndeplinească toate conditiile generale pentru a-l mosteni pe acesta.

(3) Reprezentarea operează chiar dacă reprezentantul este nedemn fată de reprezentat sau a renuntat la mostenirea lăsată de acesta ori a fost dezmostenit de el.

Art. 968
Efectul general al reprezentării succesorale

(1) În cazurile în care operează reprezentarea succesorală, mostenirea se împarte pe tulpină.

(2) Prin tulpină se întelege:

- înăuntrul clasei întâi, descendentul de gradul întâi care culege mostenirea sau este reprezentat la mostenire;
- înăuntrul clasei a doua, colateralul privilegiat de gradul al doilea care culege mostenirea sau este reprezentat la mostenire.

(3) Dacă aceeasi tulpină a produs mai multe ramuri, în cadrul fiecărei ramuri subdivizarea se face tot pe tulpină, partea cuvenită descendentilor de acelasi grad din aceeasi ramură împărtindu-se între ei în mod egal.

Art. 969
Efectul particular al reprezentării succesorale

(1) Copiii nedemnului conceputi înainte de deschiderea mostenirii de la care nedemnul a fost exclus vor raporta la mostenirea acestuia din urmă bunurile pe care le-au mostenit prin reprezentarea nedemnului, dacă vin la mostenirea lui în concurs cu alti copii ai săi, conceputi după deschiderea mostenirii de la care a fost înlăturat nedemnul. Raportul se face numai în cazul si în măsura în care valoarea bunurilor primite prin reprezentarea nedemnului a depăsit valoarea pasivului succesoral pe care reprezentantul a trebuit să îl suporte ca urmare a reprezentării.

(2) Raportul se face potrivit dispozitiilor prevăzute în sectiunea a 2-a a CAPITOLUL IV din titlul IV al prezentei cărti.

CAPITOLUL III
Mostenitorii legali

SECTIUNEA 1
Sotul supravietuitor

Art. 970
Conditiile

Sotul supravietuitor îl mosteneste pe sotul decedat dacă, la data deschiderii mostenirii, nu există o hotărâre de divort definitivă.

Art. 971
Vocatia la mostenire a sotului supravietuitor

(1) Sotul supravietuitor este chemat la mostenire în concurs cu oricare dintre clasele de mostenitori legali.

(2) În absenta persoanelor prevăzute la alin. (1) sau dacă niciuna dintre ele nu vrea ori nu poate să vină la mostenire, sotul supravietuitor culege întreaga mostenire.

Art. 972
Cota succesorală a sotului supravietuitor

(1) Cota sotului supravietuitor este de:

a) un sfert din mostenire, dacă vine în concurs cu descendentii defunctului;

b) o treime din mostenire, dacă vine în concurs atât cu ascendenti privilegiati, cât si cu colaterali privilegiati ai defunctului;

c) o jumătate din mostenire, dacă vine în concurs fie numai cu ascendenti privilegiati, fie numai cu colaterali privilegiati ai defunctului;

d) trei sferturi din mostenire, dacă vine în concurs fie cu ascendenti ordinari, fie cu colaterali ordinari ai defunctului.

(2) Cota sotului supravietuitor în concurs cu mostenitori legali apartinând unor clase diferite se stabileste ca si când acesta ar fi venit în concurs numai cu cea mai apropiată dintre ele.

(3) Dacă, în urma căsătoriei putative, două sau mai multe persoane au situatia unui sot supravietuitor, cota stabilită potrivit alin. (1) si (2) se împarte în mod egal între acestea.

Art. 973

Dreptul de abitatie al sotului supravietuitor

(1) Sotul supravietuitor care nu este titular al niciunui drept real de a folosi o altă locuintă corespunzătoare nevoilor sale beneficiază de un drept de abitatie asupra casei în care a locuit până la data deschiderii mostenirii, dacă această casă face parte din bunurile mostenirii.

(2) Dreptul de abitatie este gratuit, inalienabil si insesizabil.

(3) Oricare dintre mostenitori poate cere fie restrângerea dreptului de abitatie, dacă locuinta nu este necesară în întregime sotului supravietuitor, fie schimbarea obiectului abitatiei, dacă pune la dispozitia sotului supravietuitor o altă locuintă corespunzătoare.

(4) Dreptul de abitatie se stinge la partaj, dar nu mai devreme de un an de la data deschiderii mostenirii. Acest drept încetează, chiar înainte de împlinirea termenului de un an, în caz de recăsătorire a sotului supravietuitor.

(5) Toate litigiile cu privire la dreptul de abitatie reglementat prin prezentul articol se solutionează de către instanta competentă să judece partajul mostenirii, care va hotărî de urgentă, în camera de consiliu.

Art. 974

Dreptul special de mostenire al sotului supravietuitor

Când nu vine în concurs cu descendentii defunctului, sotul supravietuitor mosteneste, pe lângă cota stabilită potrivit art. 972, mobilierul si obiectele de uz casnic care au fost afectate folosintei comune a sotilor.

SECTIUNEA a 2-a

Descendentii defunctului

Art. 975

Dreptul de mostenire al descendentilor

(1) Descendentii sunt copiii defunctului si urmasii lor în linie dreaptă la nesfârsit.

(2) Descendentii defunctului înlătură mostenitorii din celelalte clase si vin la mostenire în ordinea proximitătii gradului de rudenie. Dispozitiile art. 964 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) În concurs cu sotul supravietuitor, descendentii defunctului, indiferent de numărul lor, culeg împreună trei sferturi din mostenire.

(4) Mostenirea sau partea din mostenire care li se cuvine descendentilor se împarte între acestia în mod egal, când vin la mostenire în nume propriu, ori pe tulpină, când vin la mostenire prin reprezentare succesorală.

SECTIUNEA a 3-a

Ascendentii privilegiati si colateralii privilegiati

Art. 976

Vocatia la mostenire a ascendentilor privilegiati si a colateralilor privilegiati

(1) Ascendentii privilegiati sunt tatăl si mama defunctului.

(2) Colateralii privilegiati sunt fratii si surorile defunctului, precum si descendentii acestora, până la al patrulea grad inclusiv cu defunctul.

(3) Ascendentii privilegiati si colateralii privilegiati vin la mostenire dacă descendentii nu îndeplinesc conditiile necesare pentru a mosteni. Dispozitiile art. 963 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Art. 977

Împărtirea mostenirii între sotul supravietuitor, ascendentii privilegiati si colateralii privilegiati

(1) Dacă sotul supravietuitor vine la mostenire în concurs atât cu ascendenti privilegiati, cât si cu colaterali privilegiati ai defunctului, partea cuvenită clasei a doua este de două treimi din mostenire.

(2) Dacă sotul supravietuitor vine la mostenire în concurs fie numai cu ascendenti privilegiati, fie numai cu colaterali privilegiati ai defunctului, partea cuvenită clasei a doua este de o jumătate din mostenire.

Art. 978

Împărtirea mostenirii între ascendentii privilegiati si colateralii privilegiati

Mostenirea sau partea din mostenire cuvenită ascendentilor privilegiati si colateralilor privilegiati se împarte între acestia în functie de numărul ascendentilor privilegiati care vin la mostenire, după cum urmează:

a) în cazul în care la mostenire vine un singur părinte, acesta va culege un sfert, iar colateralii privilegiati, indiferent de numărul lor, vor culege trei sferturi;

b) în cazul în care la mostenire vin 2 părinti, acestia vor culege împreună o jumătate, iar colateralii privilegiati, indiferent de numărul lor, vor culege cealaltă jumătate.

Art. 979

Absenta ascendentilor privilegiati sau a colateralilor privilegiati

(1) În cazul în care colateralii privilegiati nu îndeplinesc conditiile necesare pentru a mosteni, ascendentii privilegiati vor culege mostenirea sau partea din mostenire cuvenită clasei a doua.

(2) În cazul în care ascendentii privilegiati nu îndeplinesc conditiile necesare pentru a mosteni, colateralii privilegiati vor culege mostenirea sau partea din mostenire cuvenită clasei a doua.

Art. 980

Împărtirea mostenirii între ascendentii privilegiati

Mostenirea sau partea din mostenire cuvenită ascendentilor privilegiati se împarte între acestia în mod egal.

Art. 981

Împărtirea mostenirii între colateralii privilegiati

(1) Mostenirea sau partea din mostenire cuvenită colateralilor privilegiati se împarte între acestia în mod egal.

(2) În cazul în care colateralii privilegiati vin la mostenire prin reprezentare succesorală, mostenirea sau partea din mostenire ce li se cuvine se împarte între ei pe tulpină.

(3) În cazul în care colateralii privilegiati sunt rude cu defunctul pe linii colaterale diferite, mostenirea sau partea din mostenire ce li se cuvine se împarte, în mod egal, între linia maternă si cea paternă. În cadrul fiecărei linii, sunt aplicabile dispozitiile alin. (1) si (2).

(4) În ipoteza prevăzută la alin. (3), colateralii privilegiati care sunt rude cu defunctul pe ambele linii vor culege, pe fiecare dintre acestea, partea din mostenire ce li se cuvine.

SECTIUNEA a 4-a
Ascendentii ordinari

Art. 982
Dreptul de mostenire al ascendentilor ordinari

(1) Ascendentii ordinari sunt rudele în linie dreaptă ascendentă ale defunctului, cu exceptia părintilor acestuia.

(2) Ascendentii ordinari vin la mostenire dacă descendentii, ascendentii privilegiati si colateralii privilegiati nu îndeplinesc conditiile necesare pentru a mosteni. Dispozitiile art. 964 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) Ascendentii ordinari vin la mostenire în ordinea gradelor de rudenie cu defunctul.

(4) În concurs cu sotul supravietuitor, ascendentii ordinari ai defunctului, indiferent de numărul lor, culeg împreună un sfert din mostenire.

(5) Mostenirea sau partea din mostenire cuvenită ascendentilor ordinari de acelasi grad se împarte între acestia în mod egal.

SECTIUNEA a 5-a
Colateralii ordinari

Art. 983
Dreptul de mostenire al colateralilor ordinari

(1) Colateralii ordinari sunt rudele colaterale ale defunctului până la gradul al patrulea inclusiv, cu exceptia colateralilor privilegiati.

(2) Colateralii ordinari vin la mostenire dacă descendentii, ascendentii privilegiati, colateralii privilegiati si ascendentii ordinari nu îndeplinesc conditiile necesare pentru a mosteni. Dispozitiile art. 964 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) Colateralii ordinari vin la mostenire în ordinea gradelor de rudenie cu defunctul.

(4) În concurs cu sotul supravietuitor, colateralii ordinari ai defunctului, indiferent de numărul lor, culeg împreună un sfert din mostenire.

(5) Mostenirea sau partea din mostenire cuvenită colateralilor ordinari de acelasi grad se împarte între acestia în mod egal.

TITLUL III
Liberalitătile

CAPITOLUL I
Dispozitii comune

SECTIUNEA 1
Dispozitii preliminare

Art. 984
Notiunea si categoriile
(1) Liberalitatea este actul juridic prin care o persoană dispune cu titlu gratuit de bunurile sale, în tot sau în parte, în favoarea unei alte persoane.
(2) Nu se pot face liberalităti decât prin donatie sau prin legat cuprins în testament.

Art. 985
Donatia
Donatia este contractul prin care, cu intentia de a gratifica, o parte, numită donator, dispune în mod irevocabil de un bun în favoarea celeilalte părti, numită donatar.

Art. 986
Legatul
Legatul este dispozitia testamentară prin care testatorul stipulează ca, la decesul său, unul sau mai multi legatari să dobândească întregul său patrimoniu, o fractiune din acesta sau anumite bunuri determinate.

SECTIUNEA a 2-a
Capacitatea în materie de liberalităti

Art. 987
Capacitatea de folosintă
(1) Orice persoană poate face si primi liberalităti, cu respectarea regulilor privind capacitatea.
(2) Conditia capacitătii de a dispune prin liberalităti trebuie îndeplinită la data la care dispunătorul îsi exprimă consimtământul.
(3) Conditia capacitătii de a primi o donatie trebuie îndeplinită la data la care donatarul acceptă donatia.
(4) Conditia capacitătii de a primi un legat trebuie îndeplinită la data deschiderii mostenirii testatorului.

Art. 988
Lipsa capacitătii depline de exercitiu a dispunătorului
(1) Cel lipsit de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restrânsă nu poate dispune de bunurile sale prin liberalităti, cu exceptia cazurilor prevăzute de lege.
(2) Sub sanctiunea nulitătii relative, nici chiar după dobândirea capacitătii depline de exercitiu persoana nu poate dispune prin liberalităti în folosul celui care a avut calitatea de reprezentant ori ocrotitor legal al său, înainte ca acesta să fi primit de la instanta de tutelă descărcare pentru gestiunea sa. Se exceptează situatia în care reprezentantul ori, după caz, ocrotitorul legal este ascendentul dispunătorului.

Art. 989
Desemnarea beneficiarului liberalitătii

(1) Sub sanctiunea nulitătii absolute, dispunătorul trebuie să îl determine pe beneficiarul liberalitătii ori cel putin să prevadă criteriile pe baza cărora acest beneficiar să poată fi determinat la data la care liberalitatea produce efecte juridice.

(2) Persoana care nu există la data întocmirii liberalitătii poate beneficia de o liberalitate dacă aceasta este făcută în favoarea unei persoane capabile, cu sarcina pentru aceasta din urmă de a transmite beneficiarului obiectul liberalitătii îndată ce va fi posibil.

(3) Sub sanctiunea nulitătii absolute, dispunătorul nu poate lăsa unui tert dreptul de a-l desemna pe beneficiarul liberalitătii sau de a stabili obiectul acesteia. Cu toate acestea, repartizarea bunurilor transmise prin legat unor persoane desemnate de testator poate fi lăsată la aprecierea unui tert.

(4) Este valabilă liberalitatea făcută unei persoane desemnate de dispunător, cu o sarcină în favoarea unei persoane alese fie de gratificat, fie de un tert desemnat, la rândul său, tot de către dispunător.

Art. 990
Incapacitătile speciale

(1) Sunt anulabile liberalitătile făcute medicilor, farmacistilor sau altor persoane, în perioada în care, în mod direct sau indirect, îi acordau îngrijiri de specialitate dispunătorului pentru boala care este cauză a decesului.

(2) Sunt exceptate de la prevederile alin. (1):

a) liberalitătile făcute sotului, rudelor în linie dreaptă sau colateralilor privilegiati;

b) liberalitătile făcute altor rude până la al patrulea grad inclusiv, dacă, la data liberalitătii, dispunătorul nu are sot si nici rude în linie dreaptă sau colaterali privilegiati.

(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) sunt aplicabile si în privinta preotilor sau a altor persoane care acordau asistentă religioasă în timpul bolii care este cauză a decesului.

(4) Dacă dispunătorul a decedat din cauza bolii, termenul de prescriptie a dreptului la actiunea în anulare curge de la data la care mostenitorii au luat cunostintă de existenta liberalitătii.

(5) În cazul în care dispunătorul s-a restabilit, legatul devine valabil, iar actiunea în anularea donatiei poate fi introdusă în termen de 3 ani de la data la care dispunătorul s-a restabilit.

Art. 991
Incapacitătile speciale în materia legatelor

Sunt anulabile legatele în favoarea:

a) notarului public care a autentificat testamentul;

b) interpretului care a participat la procedura de autentificare a testamentului;

c) martorilor, în cazurile prevăzute la art. 1043 alin. (2) si art. 1047 alin. (3);

d) agentilor instrumentatori, în cazurile prevăzute la art. 1047;

e) persoanelor care au acordat, în mod legal, asistentă juridică la redactarea testamentului.

Art. 992
Simulatia

(1) Sanctiunea nulitătii relative prevăzute la art. 988 alin. (2), art. 990 si 991 se aplică si liberalităților deghizate sub forma unui contract cu titlu oneros sau făcute unei persoane interpuse.

(2) Sunt prezumate până la proba contrară ca fiind persoane interpuse ascendentii, descendentii si sotul persoanei incapabile de a primi liberalități, precum si ascendentii si descendentii sotului acestei persoane.

SECTIUNEA a 3-a
Substitutiile fideicomisare

Art. 993
Notiunea

Dispozitia prin care o persoană, denumită instituit, este însărcinată să administreze bunul sau bunurile care constituie obiectul liberalității si să le transmită unui tert, denumit substituit, desemnat de dispunător, nu produce efecte decât în cazul în care este permisă de lege.

Art. 994
Substitutia fideicomisară

(1) O liberalitate poate fi grevată de o sarcină care constă în obligatia instituitului, donatar sau legatar, de a administra bunurile care constituie obiectul liberalității si de a le transmite, la decesul său, substituitului desemnat de dispunător.

(2) Instituitului i se aplică în mod corespunzător dispozitiile din prezentul cod referitoare la fiduciar.

(3) Incapacitătile de a dispune se apreciază în raport cu dispunătorul, iar cele de a primi, în raport cu instituitul si cu substituitul.

Art. 995
Efectele cu privire la bunuri

(1) Sarcina prevăzută la art. 994 produce efecte numai cu privire la bunurile care au constituit obiectul liberalității si care la data decesului instituitului pot fi identificate si se află în patrimoniul său.

(2) Atunci când liberalitatea are ca obiect valori mobiliare, sarcina produce efecte si asupra valorilor mobiliare care le înlocuiesc.

(3) Dacă liberalitatea are ca obiect drepturi supuse formalităților de publicitate, sarcina trebuie să respecte aceleasi formalități. În cazul imobilelor, sarcina este supusă notării în cartea funciară.

Art. 996
Drepturile substituitului

(1) Drepturile substituitului se nasc la moartea instituitului.

(2) Substituitul dobândeste bunurile care constituie obiectul liberalității ca efect al vointei dispunătorului.

(3) Substituitul nu poate fi, la rândul său, supus obligatiei de administrare si de transmitere a bunurilor.

Art. 997
Garantiile si asigurările
În vederea executării sarcinii, dispunătorul poate impune instituitului constituirea de garantii si încheierea unor contracte de asigurare.

Art. 998
Imputarea sarcinii asupra cotității disponibile
Dacă instituitul este mostenitor rezervatar al dispunătorului, sarcina nu poate încălca rezerva sa succesorală.

Art. 999
Acceptarea donatiei după decesul dispunătorului
Oferta de donatie făcută substituitului poate fi acceptată de acesta si după decesul dispunătorului.

Art. 1000
Ineficacitatea substitutiei
Atunci când substituitul predecedează instituitului sau renunță la beneficiul liberalității, bunul revine instituitului, cu exceptia cazului în care s-a prevăzut că bunul va fi cules de mostenitorii substituitului ori a fost desemnat un al doilea substituit.

SECTIUNEA a 4-a
Liberalitătile reziduale

Art. 1001
Notiunea
Dispunătorul poate stipula ca substituitul să fie gratificat cu ceea ce rămâne, la data decesului instituitului, din donatiile sau legatele făcute în favoarea acestuia din urmă.

Art. 1002
Dreptul de dispozitie al instituitului
Liberalitatea reziduală nu îl împiedică pe instituit să încheie acte cu titlu oneros si nici să retină bunurile ori sumele obtinute în urma încheierii acestora.

Art. 1003
Interdictia de a dispune cu titlu gratuit
(1) Instituitul nu poate dispune prin testament de bunurile care au constituit obiectul unei liberalități reziduale.
(2) Dispunătorul poate interzice instituitului să dispună de bunuri prin donatie. Cu toate acestea, atunci când este mostenitor rezervatar al dispunătorului, instituitul păstrează posibilitatea de a dispune prin acte între vii sau pentru cauză de moarte de bunurile care au constituit obiectul donatiilor imputate asupra rezervei sale succesorale.

Art. 1004
Independenta patrimonială a instituitului
Instituitul nu este tinut să dea socoteală dispunătorului ori mostenitorilor acestuia.

Art. 1005
Aplicarea regulilor substitutiei fideicomisare
Dispozitiile prevăzute la art. 995, art. 996 alin. (2), art. 997, 999 si 1000 sunt aplicabile liberalităților reziduale.

SECTIUNEA a 5-a
Revizuirea conditiilor si sarcinilor

Art. 1006
Domeniul de aplicare
Dacă, din cauza unor situatii imprevizibile si neimputabile beneficiarului, survenite acceptării liberalității, îndeplinirea conditiilor sau executarea sarcinilor care afectează liberalitatea a devenit extrem de dificilă ori excesiv de oneroasă pentru beneficiar, acesta poate cere revizuirea sarcinilor sau a conditiilor.

Art. 1007
Solutionarea cererii de revizuire
(1) Cu respectarea, pe cât posibil, a vointei dispunătorului, instanta de judecată sesizată cu cererea de revizuire poate să dispună modificări cantitative sau calitative ale conditiilor sau ale sarcinilor care afectează liberalitatea ori să le grupeze cu acelea similare provenind din alte liberalități.
(2) Instanta de judecată poate autoriza înstrăinarea partială sau totală a obiectului liberalității, stabilind ca pretul să fie folosit în scopuri conforme cu vointa dispunătorului, precum si orice alte măsuri care să mentină pe cât posibil destinatia urmărită de acesta.

Art. 1008
Înlăturarea efectelor revizuirii
Dacă motivele care au determinat revizuirea conditiilor sau a sarcinilor nu mai subzistă, persoana interesată poate cere înlăturarea pentru viitor a efectelor revizuirii.

SECTIUNEA a 6-a
Dispozitii speciale

Art. 1009
Clauzele considerate nescrise
(1) Este considerată nescrisă clauza prin care, sub sanctiunea desfiintării liberalității sau restituirii obiectului acesteia, beneficiarul este obligat să nu conteste validitatea unei clauze de inalienabilitate ori să nu solicite revizuirea conditiilor sau a sarcinilor.
(2) De asemenea, este considerată nescrisă dispozitia testamentară prin care se prevede dezmostenirea ca sanctiune pentru încălcarea obligatiilor prevăzute la alin. (1) sau pentru

contestarea dispozitiilor din testament care aduc atingere drepturilor mostenitorilor rezervatari ori sunt contrare ordinii publice sau bunelor moravuri.

Art. 1010
Confirmarea liberalităților

Confirmarea unei liberalităti de către mostenitorii universali ori cu titlu universal ai dispunătorului atrage renuntarea la dreptul de a opune viciile de formă sau orice alte motive de nulitate, fără ca prin această renuntare să se prejudicieze drepturile tertilor.

CAPITOLUL II
Donatia

SECTIUNEA 1
Încheierea contractului

Art. 1011
Forma donatiei

(1) Donatia se încheie prin înscris autentic, sub sanctiunea nulitătii absolute.

(2) Nu sunt supuse dispozitiei de la alin. (1) donatiile indirecte, cele deghizate si darurile manuale.

(3) Bunurile mobile care constituie obiectul donatiei trebuie enumerate si evaluate într-un înscris, chiar sub semnătură privată, sub sanctiunea nulitătii absolute a donatiei.

(4) Bunurile mobile corporale cu o valoare de până la 25.000 lei pot face obiectul unui dar manual, cu exceptia cazurilor prevăzute de lege. Darul manual se încheie valabil prin acordul de vointe al părtilor, însotit de traditiunea bunului.

Art. 1012
Înregistrarea donatiei autentice

În scop de informare a persoanelor care justifică existenta unui interes legitim, notarul care autentifică un contract de donatie are obligatia să înscrie de îndată acest contract în registrul national notarial, tinut în format electronic, potrivit legii. Dispozitiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Art. 1013
Formarea contractului

(1) Oferta de donatie poate fi revocată cât timp ofertantul nu a luat cunostintă de acceptarea destinatarului. Incapacitatea sau decesul ofertantului atrage caducitatea acceptării.

(2) Oferta nu mai poate fi acceptată după decesul destinatarului ei. Mostenitorii destinatarului pot însă comunica acceptarea făcută de acesta.

(3) Oferta de donatie făcută unei persoane lipsite de capacitate de exercitiu se acceptă de către reprezentantul legal.

(4) Oferta de donatie făcută unei persoane cu capacitate de exercitiu restrânsă poate fi acceptată de către aceasta, cu încuviintarea ocrotitorului legal.

Art. 1014
Promisiunea de donatie

(1) Sub sanctiunea nulitătii absolute, promisiunea de donatie este supusă formei autentice.

(2) În caz de neexecutare din partea promitentului, promisiunea de donatie nu conferă beneficiarului decât dreptul de a pretinde daune-interese echivalente cu cheltuielile pe care le-a făcut si avantajele pe care le-a acordat tertilor în considerarea promisiunii.

Art. 1015
Principiul irevocabilitătii

(1) Donatia nu este valabilă atunci când cuprinde clauze ce permit donatorului să o revoce prin vointa sa.

(2) Astfel, este lovită de nulitate absolută donatia care:

a) este afectată de o conditie a cărei realizare depinde exclusiv de vointa donatorului;

b) impune donatarului plata datoriilor pe care donatorul le-ar contracta în viitor, dacă valoarea maximă a acestora nu este determinată în contractul de donatie;

c) conferă donatorului dreptul de a denunta unilateral contractul;

d) permite donatorului să dispună în viitor de bunul donat, chiar dacă donatorul moare fără să fi dispus de acel bun. Dacă dreptul de a dispune vizează doar o parte din bunurile donate, nulitatea operează numai în privinta acestei părti.

Art. 1016
Întoarcerea conventională

(1) Contractul poate să prevadă întoarcerea bunurilor dăruite, fie pentru cazul când donatarul ar predeceda donatorului, fie pentru cazul când atât donatarul, cât si descendentii săi ar predeceda donatorului.

(2) În cazul în care donatia are ca obiect bunuri supuse unor formalităti de publicitate, atât dreptul donatarului, cât si dreptul de întoarcere sunt supuse acestor formalităti.

SECTIUNEA a 2-a
Efectele donatiei

Art. 1017
Răspunderea donatorului

În executarea donatiei, dispunătorul răspunde numai pentru dol si culpă gravă.

Art. 1018
Garantia contra evictiunii

(1) Donatorul nu răspunde pentru evictiune decât dacă a promis expres garantia sau dacă evictiunea decurge din fapta sa ori dintr-o împrejurare care afectează dreptul transmis, pe care a cunoscut-o si nu a comunicat-o donatarului la încheierea contractului.

(2) În cazul donatiei cu sarcini, în limita valorii acestora, donatorul răspunde pentru evictiune ca si vânzătorul.

Art. 1019
Garantia contra viciilor ascunse

(1) Donatorul nu răspunde pentru viciile ascunse ale bunului donat.

(2) Totusi, dacă a cunoscut viciile ascunse si nu le-a adus la cunostinta donatarului la încheierea contractului, donatorul este tinut să repare prejudiciul cauzat donatarului prin aceste vicii.

(3) În cazul donatiei cu sarcini, în limita valorii acestora, donatorul răspunde pentru viciile ascunse ca si vânzătorul.

SECTIUNEA a 3-a
Revocarea donatiei

§1. Dispozitii comune

Art. 1020
Cauzele de revocare

Donatia poate fi revocată pentru ingratitudine si pentru neexecutarea fără justificare a sarcinilor la care s-a obligat donatarul.

Art. 1021
Modul de operare

Revocarea pentru ingratitudine si pentru neîndeplinirea sarcinilor nu operează de drept.

Art. 1022
Revocarea promisiunii de donatie

(1) Promisiunea de donatie se revocă de drept dacă anterior executării sale se iveste unul dintre cazurile de revocare pentru ingratitudine prevăzute la art. 1023.

(2) De asemenea, promisiunea de donatie se revocă de drept si atunci când, anterior executării sale, situatia materială a promitentului s-a deteriorat într-o asemenea măsură încât executarea promisiunii a devenit excesiv de oneroasă pentru acesta ori promitentul a devenit insolvabil.

§2. Revocarea pentru ingratitudine

Art. 1023
Cazurile

Donatia se revocă pentru ingratitudine în următoarele cazuri:

a) dacă donatarul a atentat la viata donatorului, a unei persoane apropiate lui sau, stiind că altii intentionează să atenteze, nu l-a înstiintat;

b) dacă donatarul se face vinovat de fapte penale, cruzimi sau injurii grave fată de donator;

c) dacă donatarul refuză în mod nejustificat să asigure alimente donatorului ajuns în nevoie, în limita valorii actuale a bunului donat, tinându-se însă seama de starea în care se afla bunul la momentul donatiei.

Art. 1024
Cererea de revocare

(1) Dreptul la actiunea prin care se solicită revocarea pentru ingratitudine se prescrie în termen de un an din ziua în care donatorul a stiut că donatarul a săvârsit fapta de ingratitudine.

(2) Actiunea în revocare pentru ingratitudine poate fi exercitată numai împotriva donatarului. Dacă donatarul moare după introducerea actiunii, aceasta poate fi continuată împotriva mostenitorilor.

(3) Cererea de revocare nu poate fi introdusă de mostenitorii donatorului, cu exceptia cazului în care donatorul a decedat în termenul prevăzut la alin. (1) fără să îl fi iertat pe donatar. De asemenea, mostenitorii pot introduce actiunea în revocare în termen de un an de la data mortii donatorului, dacă acesta a decedat fără să fi cunoscut cauza de revocare.

(4) Actiunea pornită de donator poate fi continuată de mostenitorii acestuia.

Art. 1025
Efectele generale ale revocării

(1) În caz de revocare pentru ingratitudine, dacă restituirea în natură a bunului donat nu este posibilă, donatarul va fi obligat să plătească valoarea acestuia, socotită la data solutionării cauzei.

(2) În urma revocării donatiei pentru ingratitudine, donatarul va fi obligat să restituie fructele pe care le-a perceput începând cu data introducerii cererii de revocare a donatiei.

Art. 1026
Efectele speciale ale revocării

Revocarea pentru ingratitudine nu are niciun efect în privinta drepturilor reale asupra bunului donat dobândite de la donatar, cu titlu oneros, de către tertii de bună-credintă si nici asupra garantiilor constituite în favoarea acestora. În cazul bunurilor supuse unor formalităti de publicitate, dreptul tertului trebuie să fi fost înscris anterior înregistrării cererii de revocare în registrele de publicitate aferente.

§3. Revocarea pentru neexecutarea sarcinii

Art. 1027
Actiunile în caz de neexecutare a sarcinii

(1) Dacă donatarul nu îndeplineste sarcina la care s-a obligat, donatorul sau succesorii săi în drepturi pot cere fie executarea sarcinii, fie revocarea donatiei.

(2) În cazul în care sarcina a fost stipulată în favoarea unui tert, acesta poate cere numai executarea sarcinii.

(3) Dreptul la actiunea prin care se solicită executarea sarcinii sau revocarea donatiei se prescrie în termen de 3 ani de la data la care sarcina trebuia executată.

Art. 1028
Întinderea obligatiei de executare

Donatarul este tinut să îndeplinească sarcina numai în limita valorii bunului donat, actualizată la data la care sarcina trebuia îndeplinită.

Art. 1029
Efectele

Când donatia este revocată pentru neîndeplinirea sarcinilor, bunul reintră în patrimoniul donatorului liber de orice drepturi constituite între timp asupra lui, sub rezerva dispozitiilor art. 1648.

SECTIUNEA a 4-a
Donatiile făcute viitorilor soti în vederea căsătoriei si donatiile între soti

Art. 1030
Caducitatea donatiilor
Donatiile făcute viitorilor soti sau unuia dintre ei, sub conditia încheierii căsătoriei, nu produc efecte în cazul în care căsătoria nu se încheie.

Art. 1031
Revocabilitatea donatiei între soti
Orice donatie încheiată între soti este revocabilă numai în timpul căsătoriei.

Art. 1032
Nulitatea donatiei între soti
Nulitatea căsătoriei atrage nulitatea relativă a donatiei făcute sotului de rea-credintă.

Art. 1033
Donatiile simulate
(1) Este lovită de nulitate orice simulatie în care donatia reprezintă contractul secret în scopul de a eluda revocabilitatea donatiilor între soti.
(2) Este prezumată persoană interpusă, până la proba contrară, orice rudă a donatarului la a cărei mostenire acesta ar avea vocatie în momentul donatiei si care nu a rezultat din căsătoria cu donatorul.

CAPITOLUL III
Testamentul

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 1034
Notiunea
Testamentul este actul unilateral, personal si revocabil prin care o persoană, numită testator, dispune, în una dintre formele cerute de lege, pentru timpul când nu va mai fi în viată.

Art. 1035
Continutul testamentului
Testamentul contine dispozitii referitoare la patrimoniul succesoral sau la bunurile ce fac parte din acesta, precum si la desemnarea directă sau indirectă a legatarului. Alături de aceste dispozitii sau chiar si în lipsa unor asemenea dispozitii, testamentul poate să contină dispozitii referitoare la partaj, revocarea dispozitiilor testamentare anterioare, dezmostenire, numirea de executori testamentari, sarcini impuse legatarilor sau mostenitorilor legali si alte dispozitii care produc efecte după decesul testatorului.

Art. 1036

Testamentul reciproc

Sub sanctiunea nulitătii absolute a testamentului, două sau mai multe persoane nu pot dispune, prin acelasi testament, una în favoarea celeilalte sau în favoarea unui tert.

Art. 1037

Proba testamentului

(1) Orice persoană care pretinde un drept ce se întemeiază pe un testament trebuie să dovedească existenta si continutul lui în una dintre formele prevăzute de lege.

(2) Dacă testamentul a dispărut printr-un caz fortuit sau de fortă majoră ori prin fapta unui tert, fie după moartea testatorului, fie în timpul vietii sale, însă fără ca acesta să îi fi cunoscut disparitia, valabilitatea formei si cuprinsul testamentului vor putea fi dovedite prin orice mijloc de probă.

Art. 1038

Consimtământul testatorului

(1) Testamentul este valabil numai dacă testatorul a avut discernământ si consimtământul său nu a fost viciat.

(2) Dolul poate atrage anularea testamentului chiar dacă manoperele dolosive nu au fost săvârsite de beneficiarul dispozitiilor testamentare si nici nu au fost cunoscute de către acesta.

Art. 1039

Interpretarea testamentului

(1) Regulile de interpretare a contractelor sunt aplicabile si testamentului, în măsura în care sunt compatibile cu caracterele juridice ale acestuia.

(2) Elementele extrinseci înscrisului testamentar pot fi folosite numai în măsura în care se sprijină pe cele intrinseci.

(3) Legatul în favoarea creditorului nu este prezumat a fi făcut în compensatia creantei sale.

SECTIUNEA a 2-a

Formele testamentului

Art. 1040

Formele testamentului ordinar

Testamentul ordinar poate fi olograf sau autentic.

Art. 1041

Testamentul olograf

Sub sanctiunea nulitătii absolute, testamentul olograf trebuie scris în întregime, datat si semnat de mâna testatorului.

Art. 1042

Deschiderea testamentului olograf

(1) Înainte de a fi executat, testamentul olograf se va prezenta unui notar public pentru a fi vizat spre neschimbare.

(2) În cadrul procedurii succesorale, notarul public procedează, în conditiile legii speciale, la deschiderea si validarea testamentului olograf si îl depune în dosarul succesoral. Deschiderea testamentului si starea în care se găseste se constată prin proces-verbal.

(3) Cei interesati pot primi, după vizarea spre neschimbare, pe cheltuiala lor, copii legalizate ale testamentului olograf.

(4) După finalizarea procedurii succesorale, originalul testamentului se predă legatarilor, potrivit întelegerii dintre ei, iar în lipsa acesteia, persoanei desemnate prin hotărâre judecătorească.

Art. 1043

Testamentul autentic

(1) Testamentul este autentic dacă a fost autentificat de un notar public sau de o altă persoană învestită cu autoritate publică de către stat, potrivit legii.

(2) Cu ocazia autentificării, testatorul poate fi asistat de unul sau de 2 martori.

Art. 1044

Întocmirea testamentului autentic

(1) Testatorul îsi dictează dispozitiile în fata notarului, care se îngrijeste de scrierea actului si apoi i-l citeste sau, după caz, i-l dă să îl citească, mentionându-se expres îndeplinirea acestor formalităti. Dacă dispunătorul îsi redactase deja actul de ultimă vointă, testamentul autentic îi va fi citit de către notar.

(2) După citire, dispunătorul trebuie să declare că actul exprimă ultima sa vointă.

(3) Testamentul este apoi semnat de către testator, iar încheierea de autentificare de către notar.

Art. 1045

Autentificarea în situatii particulare

(1) În cazul acelora care, din pricina infirmitătii, a bolii sau din orice alte cauze, nu pot semna, notarul public, îndeplinind actul, va face mentiune despre această împrejurare în încheierea pe care o întocmeste, mentiunea astfel făcută tinând loc de semnătură. Mentiunea va fi citită testatorului de către notar, în prezenta a 2 martori, această formalitate suplinind absenta semnăturii testatorului.

(2) Declaratia de vointă a surdului, mutului sau surdomutului, stiutori de carte, se va da în scris în fata notarului public, prin înscrierea de către parte, înaintea semnăturii, a mentiunii "consimt la prezentul act, pe care l-am citit".

(3) Dacă surdul, mutul sau surdomutul este, din orice motiv, în imposibilitate de a scrie, declaratia de vointă se va lua prin interpret, dispozitiile alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător.

(4) Pentru a lua consimtământul unui nevăzător, notarul public va întreba dacă a auzit bine când i s-a citit cuprinsul testamentului, consemnând aceasta în încheierea de autentificare.

Art. 1046

Înregistrarea testamentului autentic

În scop de informare a persoanelor care justifică existenta unui interes legitim, notarul care autentifică testamentul are obligatia să îi înscrie, de îndată, în Registrul national notarial

tinut în format electronic, potrivit legii. Informatii cu privire la existenta unui testament se pot da numai după decesul testatorului.

Art. 1047

Testamentele privilegiate

(1) Se poate întocmi în mod valabil un testament în următoarele situatii speciale:

a) în fata unui functionar competent al autorității civile locale, în caz de epidemii, catastrofe, războaie sau alte asemenea împrejurări exceptionale;

b) în fata comandantului vasului sau a celui care îl înlocuieste, dacă testatorul se află la bordul unui vas sub pavilionul României, în cursul unei călătorii maritime sau fluviale. Testamentul întocmit la bordul unei aeronave este supus acelorasi conditii;

c) în fata comandantului unității militare ori a celui care îl înlocuieste, dacă testatorul este militar sau, fără a avea această calitate, este salariat ori prestează servicii în cadrul fortelor armate ale României si nu se poate adresa unui notar public;

d) în fata directorului, medicului sef al institutiei sanitare sau a medicului sef al serviciului ori, în lipsa acestora, în fata medicului de gardă, cât timp dispunătorul este internat într-o institutie sanitară în care notarul public nu are acces.

(2) În toate cazurile prevăzute la alin. (1) este obligatoriu ca testamentul să se întocmească în prezenta a 2 martori.

(3) Testamentul privilegiat se semnează de testator, de agentul instrumentator si de cei 2 martori. Dacă testatorul sau unul dintre martori nu poate semna, se va face mentiune despre cauza care l-a împiedicat să semneze.

(4) Dispozitiile alin. (3) sunt prevăzute sub sanctiunea nulității absolute.

(5) Prevederile art. 1042 se aplică în mod corespunzător si în privinta testamentului privilegiat.

Art. 1048

Caducitatea testamentelor privilegiate

(1) Testamentul privilegiat devine caduc la 15 zile de la data când dispunătorul ar fi putut să testeze în vreuna dintre formele ordinare. Termenul se suspendă dacă testatorul a ajuns într-o stare în care nu îi este cu putintă să testeze.

(2) Prevederile alin. (1) nu se aplică dispozitiei testamentare prin care se recunoaste un copil.

Art. 1049

Testamentul sumelor si valorilor depozitate

(1) Dispozitiile testamentare privind sumele de bani, valorile sau titlurile de valoare depuse la institutii specializate sunt valabile cu respectarea conditiilor de formă prevăzute de legile speciale aplicabile acestor institutii.

(2) Institutiile specializate nu vor putea proceda la predarea legatului având ca obiect sume de bani, valori sau titluri de valoare decât în baza hotărârii judecătoresti ori a certificatului de mostenitor care constată valabilitatea dispozitiei testamentare si calitatea de legatar, prevederile referitoare la raport si reductiune fiind aplicabile.

(3) Institutiile de credit au obligatia ca, la instituirea de către clientii acestora a unei dispozitii testamentare, să comunice, de îndată, mentiunea acesteia în registrul prevăzut la art. 1046.

Art. 1050
Conversiunea formei testamentare
Un testament nul din cauza unui viciu de formă produce efecte dacă îndeplineste conditiile prevăzute de lege pentru altă formă testamentară.

SECTIUNEA a 3-a
Revocarea voluntară a testamentului

Art. 1051
Revocarea voluntară expresă
(1) Un testament nu poate fi revocat expres, în tot sau în parte, decât printr-un act autentic notarial sau printr-un testament ulterior.
(2) Testamentul care revocă un testament anterior poate fi întocmit într-o formă diferită de aceea a testamentului revocat.
(3) Revocarea expresă a testamentului făcută printr-un act autentic notarial sau printr-un testament autentic se va înscrie de îndată de către notar în registrul national notarial prevăzut la art. 1046.

Art. 1052
Revocarea voluntară tacită
(1) Testatorul poate revoca testamentul ograf si prin distrugerea, ruperea sau stergerea sa. Stergerea unei dispozitii a testamentului ograf de către testator implică revocarea acelei dispozitii. Modificările realizate prin stergere se semnează de către testator.
(2) Distrugerea, ruperea sau stergerea testamentului ograf, cunoscută de testator, atrage de asemenea revocarea, cu conditia ca acesta să fi fost în măsură să îl refacă.
(3) Testamentul ulterior nu îl revocă pe cel anterior decât în măsura în care contine dispozitii contrare sau incompatibile cu acesta. Efectele revocării nu sunt înlăturate în caz de caducitate sau revocare a testamentului ulterior.

Art. 1053
Retractarea revocării
(1) Dispozitia revocatorie poate fi retractată în mod expres prin act autentic notarial sau prin testament.
(2) Retractarea unei dispozitii revocatorii înlătură efectele revocării, cu exceptia cazului în care testatorul si-a manifestat vointa în sens contrar sau dacă această intentie a testatorului rezultă din împrejurările concrete. Dispozitiile art. 1051 alin. (3) rămân aplicabile.
(3) Retractarea unei dispozitii revocatorii făcută printr-un act autentic notarial sau printr-un testament autentic se va înscrie de îndată de către notar în registrul national notarial prevăzut la art. 1046.

SECTIUNEA a 4-a
Legatul

§1. Categorii de legate

Art. 1054
Clasificarea legatelor
(1) Legatele sunt universale, cu titlu universal sau cu titlu particular.
(2) Legatul poate fi pur si simplu, cu termen, sub conditie sau cu sarcină.

Art. 1055
Legatul universal
Legatul universal este dispozitia testamentară care conferă uneia sau mai multor persoane vocatie la întreaga mostenire.

Art. 1056
Legatul cu titlu universal
(1) Legatul cu titlu universal este dispozitia testamentară care conferă uneia sau mai multor persoane vocatie la o fractiune a mostenirii.
(2) Prin fractiune a mostenirii se întelege:
a) fie proprietatea unei cote-părti din aceasta;
b) fie un dezmembrământ al proprietătii asupra totalitătii sau a unei cote-părti din mostenire;
c) fie proprietatea sau un dezmembrământ asupra totalitătii ori asupra unei cote-părti din universalitatea bunurilor determinate după natura sau provenienta lor.

Art. 1057
Legatul cu titlu particular
Orice legat care nu este universal sau cu titlu universal este un legat cu titlu particular.

§2. Efectele legatelor

Art. 1058
Fructele bunurilor ce constituie obiectul legatului
Legatarul are dreptul la fructele bunurilor mostenirii care i se cuvin din ziua deschiderii mostenirii sau din ziua în care legatul produce efecte în privinta sa, cu exceptia cazului în care cel care a posedat bunurile ce constituie obiectul legatului a fost de bună-credintă.

Art. 1059
Drepturile legatarului cu titlu particular
(1) Legatarul cu titlu particular al unui bun individual determinat dobândeste proprietatea acestuia de la data deschiderii mostenirii.
(2) Legatarul cu titlu particular al unor bunuri de gen este titularul unei creante asupra mostenirii. Dacă testatorul nu a prevăzut altfel, cel însărcinat cu executarea acestui legat este obligat a preda bunuri de calitate medie.

Art. 1060
Sarcina excesivă a legatului cu titlu particular
(1) Dacă legatarul nu poate îndeplini sarcina cu care este grevat legatul său fără a depăsi valoarea bunurilor primite în temeiul acestuia, se va putea libera predând beneficiarului sarcinii bunurile ce i-au fost lăsate prin legat sau valoarea lor.

(2) Valoarea bunurilor lăsate prin legat si a sarcinilor va fi aceea de la data deschiderii mostenirii.

Art. 1061

Accesoriile bunului care constituie obiectul unui legat cu titlu particular

(1) Bunul care constituie obiectul unui legat cu titlu particular se predă cu accesoriile sale, în starea în care se găseste la data deschiderii mostenirii.

(2) Legatul cuprinde si dreptul la actiunea în despăgubire pentru prejudiciul adus bunului de către un tert după întocmirea testamentului.

(3) Legatul unui bun care, după întocmirea testamentului, a cunoscut cresteri cantitative, calitative sau valorice prin alipire, lucrări autonome, lucrări adăugate sau achizitionarea altor bunuri în cadrul unei universalităti se prezumă, până la proba contrară, a viza întreg bunul ori universalitatea rezultată.

Art. 1062

Legatul rentei viagere sau al unei creante de întretinere

Când obiectul legatului cuprinde o rentă viageră sau o creantă de întretinere, executarea acestuia este datorată din ziua deschiderii mostenirii.

Art. 1063

Legatul alternativ

În cazul în care legatarului cu titlu particular i-a fost lăsat fie un bun, fie altul, dreptul de alegere revine celui tinut să execute legatul, dacă testatorul nu a conferit acest drept legatarului sau unui tert.

Art. 1064

Legatul bunului altuia

(1) Când bunul individual determinat care a făcut obiectul unui legat cu titlu particular apartine unei alte persoane decât testatorul si nu este cuprins în patrimoniul acestuia la data deschiderii mostenirii, atunci se aplică dispozitiile prezentului articol.

(2) Dacă, la data întocmirii testamentului, testatorul nu a stiut că bunul nu este al său, legatul este anulabil.

(3) În cazul în care testatorul a stiut că bunul nu este al său, cel însărcinat cu executarea legatului este obligat, la alegerea sa, să dea fie bunul în natură, fie valoarea acestuia de la data deschiderii mostenirii.

Art. 1065

Legatul conjunctiv

(1) Legatul cu titlu particular este prezumat a fi conjunctiv atunci când testatorul a lăsat, prin acelasi testament, un bun determinat individual sau generic mai multor legatari cu titlu particular, fără a preciza partea fiecăruia.

(2) În cazul legatului conjunctiv, dacă unul dintre legatari nu vrea sau nu poate să primească legatul, partea lui va profita celorlalti legatari.

(3) Prevederile alin. (2) se aplică si atunci când obiectul legatului conjunctiv îl constituie un dezmembrământ al dreptului de proprietate.

Art. 1066

Cheltuielile predării legatului

În lipsa unei dispozitii testamentare sau legale contrare, cheltuielile predării legatului sunt în sarcina mostenirii, fără ca prin aceasta să se aducă atingere rezervei succesorale.

Art. 1067

Dreptul de preferintă al creditorilor mostenirii fată de legatari

(1) Creditorii mostenirii au dreptul să fie plătiti cu prioritate fată de legatari.

(2) Dacă legatele cu titlu particular depăsesc activul net al mostenirii, ele vor fi reduse în măsura depăsirii, la cererea creditorilor mostenirii sau a celui care este obligat să le execute.

(3) În cazul în care, fără a se cunoaste anumite datorii sau sarcini ale mostenirii, a fost executat un legat, mostenitorul legal sau testamentar, creditorii sau orice persoană interesată poate solicita restituirea de la legatarul plătit, în măsura în care legatul urmează a fi redus.

§3. Ineficacitatea legatelor

Art. 1068

Revocarea voluntară a legatului

(1) Legatele sunt supuse dispozitiilor privind revocarea voluntară a testamentului.

(2) Orice înstrăinare a bunului ce constituie obiectul unui legat cu titlu particular, consimtită de către testator, chiar dacă este afectată de modalităti, revocă implicit legatul pentru tot ceea ce s-a înstrăinat.

(3) Ineficacitatea înstrăinării nu afectează revocarea decât dacă:

a) este determinată de incapacitatea sau vicierea vointei testatorului; ori

b) înstrăinarea reprezintă o donatie în favoarea beneficiarului legatului si nu s-a făcut sub conditii sau cu sarcini substantial diferite de acelea care afectează legatul.

(4) Distrugerea voluntară de către testator a bunului ce constituie obiectul legatului cu titlu particular revocă implicit legatul.

Art. 1069

Revocarea judecătorească

(1) Revocarea judecătorească a legatului poate fi cerută în cazul neîndeplinirii, fără justificare, a sarcinii instituite de testator. Neîndeplinirea fortuită a sarcinii poate atrage revocarea numai dacă, potrivit vointei testatorului, eficacitatea legatului este conditionată de executarea sarcinii.

(2) Revocarea judecătorească a legatului poate fi solicitată si pentru ingratitudine în următoarele cazuri:

a) dacă legatarul a atentat la viata testatorului, a unei persoane apropiate lui sau, stiind că altii intentionează să atenteze, nu l-a înstiintat;

b) dacă legatarul se face vinovat de fapte penale, cruzimi sau injurii grave fată de testator ori de injurii grave la adresa memoriei testatorului.

Art. 1070

Termenul de prescriptie

Dreptul la actiunea în revocarea judecătorească a legatului se prescrie în termen de un an de la data la care mostenitorul a cunoscut fapta de ingratitudine sau, după caz, de la data la care sarcina trebuia executată.

Art. 1071
Caducitatea legatului

Orice legat devine caduc atunci când:

a) legatarul nu mai este în viată la data deschiderii mostenirii;

b) legatarul este incapabil de a primi legatul la data deschiderii mostenirii;

c) legatarul este nedemn;

d) legatarul renunță la legat;

e) legatarul decedează înaintea împlinirii conditiei suspensive ce afectează legatul, dacă aceasta avea un caracter pur personal;

f) bunul ce formează obiectul legatului cu titlu particular a pierit în totalitate din motive care nu tin de vointa testatorului, în timpul vietii testatorului sau înaintea împlinirii conditiei suspensive ce afectează legatul.

Art. 1072
Destinatia bunurilor constituind obiectul unui legat ineficace

Ineficacitatea legatului din cauza nulității, revocării, caducității sau desfiintării pentru nerealizarea conditiei suspensive ori pentru îndeplinirea conditiei rezolutorii profită mostenitorilor ale căror drepturi succesorale ar fi fost micsorate sau, după caz, înlăturate prin existenta legatului sau care aveau obligatia să execute legatul.

Art. 1073
Regimul legatului-sarcină

Cu exceptia cazului prevăzut la art. 1071 lit. f), caducitatea sau revocarea judecătorească a unui legat grevat cu un legat-sarcină în favoarea unui tert nu atrage ineficacitatea acestui din urmă legat. Mostenitorii care beneficiază de ineficacitatea legatului sunt obligati să execute legatul-sarcină.

SECTIUNEA a 5-a
Dezmostenirea

Art. 1074
Notiunea

(1) Dezmostenirea este dispozitia testamentară prin care testatorul îi înlătură de la mostenire, în tot sau în parte, pe unul sau mai multi dintre mostenitorii săi legali.

(2) Dezmostenirea este directă atunci când testatorul dispune prin testament înlăturarea de la mostenire a unuia sau mai multor mostenitori legali si indirectă atunci când testatorul instituie unul sau mai multi legatari.

Art. 1075
Efectele

(1) În cazul dezmostenirii sotului supravietuitor, mostenitorii din clasa cu care acesta vine în concurs culeg partea din mostenire rămasă după atribuirea cotei cuvenite sotului supravietuitor ca urmare a dezmostenirii.

(2) Dacă, în urma dezmostenirii, pe lângă sotul supravietuitor, vin la mostenire atât cel dezmostenit, cât si acela care beneficiază de dezmostenire, acesta din urmă culege partea rămasă după atribuirea cotei sotului supravietuitor si a cotei celui dezmostenit.

(3) Atunci când, în urma dezmostenirii, un mostenitor primeste o cotă inferioară cotei sale legale, mostenitorul cu care vine în concurs culege partea care ar fi revenit celui dezmostenit.

(4) Dacă, în urma dezmostenirii, o persoană este înlăturată total de la mostenire, cota ce i s-ar fi cuvenit se atribuie mostenitorilor cu care ar fi venit în concurs sau, în lipsa acestora, mostenitorilor subsecventi.

(5) Dispozitiile prevăzute la alin. (1)-(4) nu pot profita persoanelor incapabile de a primi legate.

Art. 1076
Nulitatea

(1) Dispozitia testamentară prin care mostenitorii legali au fost dezmosteniti este supusă cauzelor de nulitate, absolută sau relativă, prevăzute de lege.

(2) Termenul de prescriptie a dreptului la actiunea în anulare curge de la data la care cei dezmosteniti au luat cunostintă de dispozitia testamentară prin care au fost înlăturati de la mostenire, dar nu mai devreme de data deschiderii mostenirii.

SECTIUNEA a 6-a
Executiunea testamentară

Art. 1077
Desemnarea si misiunea executorului

(1) Testatorul poate numi una sau mai multe persoane, conferindu-le împuternicirea necesară executării dispozitiilor testamentare. Executorul testamentar poate fi desemnat si de către un tert determinat prin testament.

(2) Dacă au fost desemnati mai multi executori testamentari, oricare dintre ei poate actiona fără concursul celorlalti, cu exceptia cazului în care testatorul a dispus altfel sau le-a împărtit atributiile.

(3) Puterile executorului testamentar pot fi exercitate de la data acceptării misiunii prin declaratie autentică notarială.

Art. 1078
Capacitatea executorului

Persoana lipsită de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restrânsă nu poate fi executor testamentar.

Art. 1079
Dreptul de administrare

(1) Executorul testamentar are dreptul să administreze patrimoniul succesoral pe o perioadă de cel mult 2 ani de la data deschiderii mostenirii, chiar dacă testatorul nu i-a conferit în mod expres acest drept.

(2) Prin testament, dreptul de administrare poate fi restrâns doar la o parte din patrimoniul succesoral sau la un termen mai scurt.

(3) Termenul de 2 ani poate fi prelungit de instanta de judecată, pentru motive temeinice, prin acordarea unor termene succesive de câte un an.

Art. 1080

Puterile executorului

(1) Executorul testamentar:

a) va cere, în conditiile legii, punerea sigiliilor, dacă printre mostenitori sunt si minori, persoane puse sub interdictie judecătorească sau dispărute;

b) va stărui a se face inventarul bunurilor mostenirii în prezenta sau cu citarea mostenitorilor;

c) va cere instantei să încuviinteze vânzarea bunurilor, în lipsă de sume suficiente pentru executarea legatelor. Instanta va putea încuviinta vânzarea imobilelor succesorale numai dacă nu există mostenitori rezervatari;

d) va depune diligente pentru executarea testamentului, iar în caz de contestatie, pentru a apăra validitatea sa;

e) va plăti datoriile mostenirii dacă a fost împuternicit în acest sens prin testament. În lipsa unei asemenea împuterniciri, executorul testamentar va putea achita datoriile numai cu încuviintarea instantei;

f) va încasa creantele mostenirii.

(2) Testatorul poate dispune ca executorul testamentar să procedeze la partajarea bunurilor mostenirii. Partajul produce efecte numai dacă proiectul prezentat de către executor a fost aprobat de toti mostenitorii.

Art. 1081

Transmiterea executiunii

(1) Puterile executorului testamentar nu pot fi transmise.

(2) Misiunea executorului testamentar numit în considerarea unei functii determinate poate fi continuată de către persoana care preia acea functie.

Art. 1082

Obligatia de a da socoteală si răspunderea executorului

(1) La sfârsitul fiecărui an si la încetarea misiunii sale, executorul testamentar este obligat să dea socoteală pentru gestiunea sa, chiar dacă nu există mostenitori rezervatari. Această obligatie se transmite mostenitorilor executorului.

(2) Executorul testamentar răspunde ca un mandatar în legătură cu executarea dispozitiilor testamentare.

(3) Dacă au fost desemnati mai multi executori testamentari, răspunderea acestora este solidară, cu exceptia cazului în care testatorul le-a împărtit atributiile si fiecare dintre ei s-a limitat la misiunea încredintată.

Art. 1083

Remuneratia executorului

Misiunea executorului testamentar este gratuită, dacă testatorul nu a stabilit o remuneratie în sarcina mostenirii.

Art. 1084

Suportarea cheltuielilor

Cheltuielile făcute de executorul testamentar în exercitarea puterilor sale sunt în sarcina mostenirii.

Art. 1085

Încetarea executiunii

Executiunea testamentară poate înceta:

a) prin îndeplinirea sau imposibilitatea aducerii la îndeplinire a misiunii primite;

b) prin renuntare în forma unei declaratii autentice notariale;

c) prin decesul executorului testamentar;

d) prin punerea sub interdictie judecătorească a executorului testamentar;

e) prin revocarea de către instantă a executorului testamentar care nu îsi îndeplineste misiunea ori o îndeplineste în mod necorespunzător;

f) prin expirarea termenului în care se exercită dreptul de administrare, afară de cazul în care instanta decide prelungirea termenului.

CAPITOLUL IV

Rezerva succesorală, cotitatea disponibilă si reductiunea liberalităților excesive

SECTIUNEA 1

Rezerva succesorală si cotitatea disponibilă

Art. 1086

Notiunea de rezervă succesorală

Rezerva succesorală este partea din bunurile mostenirii la care mostenitorii rezervatari au dreptul în virtutea legii, chiar împotriva vointei defunctului, manifestată prin liberalităti ori dezmosteniri.

Art. 1087

Mostenitorii rezervatari

Sunt mostenitori rezervatari sotul supravietuitor, descendentii si ascendentii privilegiati ai defunctului.

Art. 1088

Întinderea rezervei succesorale

Rezerva succesorală a fiecărui mostenitor rezervatar este de jumătate din cota succesorală care, în absenta liberalităților sau dezmostenirilor, i s-ar fi cuvenit ca mostenitor legal.

Art. 1089

Notiunea de cotitate disponibilă

Cotitatea disponibilă este partea din bunurile mostenirii care nu este rezervată prin lege si de care defunctul putea dispune în mod neîngrădit prin liberalităti.

Art. 1090

Cotitatea disponibilă specială a sotului supravietuitor

(1) Liberalitătile neraportabile făcute sotului supravietuitor, care vine la mostenire în concurs cu alti descendenti decât cei comuni lor, nu pot depăsi un sfert din mostenire si nici partea descendentului care a primit cel mai putin.

(2) Dacă defunctul nu a dispus prin liberalităti de diferenta dintre cotitatea disponibilă stabilită potrivit art. 1089 si cotitatea disponibilă specială, atunci această diferentă revine descendentilor.

(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) se aplică în mod corespunzător atunci când descendentul mentionat la alin. (1) a fost dezmostenit direct, iar de această dezmostenire ar beneficia sotul supravietuitor.

SECTIUNEA a 2-a

Reductiunea liberalităților excesive

Art. 1091

Stabilirea rezervei succesorale si a cotității disponibile

(1) Valoarea masei succesorale, în functie de care se determină rezerva succesorală si cotitatea disponibilă, se stabileste astfel:

a) determinarea activului brut al mostenirii, prin însumarea valorii bunurilor existente în patrimoniul succesoral la data deschiderii mostenirii;

b) determinarea activului net al mostenirii, prin scăderea pasivului succesoral din activul brut;

c) reunirea fictivă, doar pentru calcul, la activul net, a valorii donatiilor făcute de cel care lasă mostenirea.

(2) În vederea aplicării alin. (1) lit. c), se ia în considerare valoarea la data deschiderii mostenirii a bunurilor donate, tinându-se însă cont de starea lor în momentul donatiei, din care se scade valoarea sarcinilor asumate prin contractele de donatie. Dacă bunurile au fost înstrăinate de donatar, se tine seama de valoarea lor la data înstrăinării. Dacă bunurile donate au fost înlocuite cu altele, se tine cont de valoarea, la data deschiderii mostenirii, a bunurilor intrate în patrimoniu si de starea lor la momentul dobândirii. Totusi, dacă devalorizarea bunurilor intrate în patrimoniu era inevitabilă la data dobândirii, în virtutea naturii lor, înlocuirea bunurilor nu este luată în considerare. În măsura în care bunul donat sau cel care l-a înlocuit pe acesta a pierit fortuit, indiferent de data pieirii, donatia nu se va supune reunirii fictive. Sumele de bani sunt supuse indexării în raport cu indicele inflatiei, corespunzător perioadei cuprinse între data intrării lor în patrimoniul donatarului si data deschiderii mostenirii.

(3) Nu se va tine seama în stabilirea rezervei de darurile obisnuite, de donatiile remuneratorii si, în măsura în care nu sunt excesive, nici de sumele cheltuite pentru întretinerea sau, dacă este cazul, pentru formarea profesională a descendentilor, a părintilor sau a sotului si nici de cheltuielile de nuntă.

(4) Până la dovada contrară, înstrăinarea cu titlu oneros către un descendent ori un ascendent privilegiat sau către sotul supravietuitor este prezumată a fi donatie dacă înstrăinarea s-a făcut cu rezerva uzufructului, uzului ori abitatiei sau în schimbul întretinerii pe viată ori a

unei rente viagere. Prezumtia operează numai în favoarea descendentilor, ascendentilor privilegiati si a sotului supravietuitor ai defunctului, dacă acestia nu au consimtit la înstrăinare.

(5) Rezerva succesorală si cotitatea disponibilă se calculează în functie de valoarea stabilită potrivit alin. (1). La stabilirea rezervei nu se tine seama de cei care au renuntat la mostenire, cu exceptia celor obligati la raport, potrivit art. 1147 alin. (2).

Art. 1092
Modul de operare

După deschiderea mostenirii, liberalitătile care încalcă rezerva succesorală sunt supuse reductiunii, la cerere.

Art. 1093
Persoanele care pot cere reductiunea

Reductiunea liberalităților excesive poate fi cerută numai de către mostenitorii rezervatari, de succesorii lor, precum si de către creditorii chirografari ai mostenitorilor rezervatari.

Art. 1094
Căile de realizare a reductiunii

(1) Reductiunea liberalităților excesive se poate realiza prin buna învoială a celor interesati.

(2) În lipsa unei asemenea învoieli, reductiunea poate fi invocată în fata instantei de judecată pe cale de exceptie sau pe cale de actiune, după caz.

(3) În cazul pluralității de mostenitori rezervatari, reductiunea operează numai în limita cotei de rezervă cuvenite celui care a cerut-o si profită numai acestuia.

Art. 1095
Termenul de prescriptie

(1) Dreptul la actiunea în reductiune a liberalităților excesive se prescrie în termen de 3 ani de la data deschiderii mostenirii sau, după caz, de la data la care mostenitorii rezervatari au pierdut posesia bunurilor care formează obiectul liberalităților.

(2) În cazul liberalităților excesive a căror existentă nu a fost cunoscută de mostenitorii rezervatari, termenul de prescriptie începe să curgă de la data când au cunoscut existenta acestora si caracterul lor excesiv.

(3) Exceptia de reductiune este imprescriptibilă extinctiv.

Art. 1096
Ordinea reductiunii

(1) Legatele se reduc înaintea donatiilor.

(2) Legatele se reduc toate deodată si proportional, afară dacă testatorul a dispus că anumite legate vor avea preferintă, caz în care vor fi reduse mai întâi celelalte legate.

(3) Donatiile se reduc succesiv, în ordinea inversă a datei lor, începând cu cea mai nouă.

(4) Donatiile concomitente se reduc toate deodată si proportional, afară dacă donatorul a dispus că anumite donatii vor avea preferintă, caz în care vor fi reduse mai întâi celelalte donatii.

(5) Dacă beneficiarul donatiei care ar trebui redusă este insolvabil, se va proceda la reductiunea donatiei anterioare.

Art. 1097
Efectele reductiunii

(1) Reductiunea are ca efect ineficacitatea legatelor sau, după caz, desfiintarea donatiilor în măsura necesară întregirii rezervei succesorale.

(2) Întregirea rezervei, ca urmare a reductiunii, se realizează în natură.

(3) Reductiunea se realizează prin echivalent în cazul în care, înainte de deschiderea mostenirii, donatarul a înstrăinat bunul ori a constituit asupra lui drepturi reale, precum si atunci când bunul a pierit dintr-o cauză imputabilă donatarului.

(4) Când donatia supusă reductiunii a fost făcută unui mostenitor rezervatar care nu este obligat la raportul donatiei, acesta va putea păstra în contul rezervei sale partea care depăseste cotitatea disponibilă.

(5) Dacă donatarul este un succesibil obligat la raport, iar partea supusă reductiunii reprezintă mai putin de jumătate din valoarea bunului donat, donatarul rezervatar poate păstra bunul, iar reductiunea necesară întregirii rezervei celorlalti mostenitori rezervatari se va face prin luare mai putin sau prin echivalent bănesc.

(6) În cazul întregirii rezervei în natură, gratificatul păstrează fructele părtii din bun care depăseste cotitatea disponibilă, percepute până la data la care cei îndreptătiti au cerut reductiunea.

Art. 1098
Reductiunea unor liberalităti speciale

(1) Dacă donatia sau legatul are ca obiect un uzufruct, uz ori abitatie sau o rentă ori întretinere viageră, mostenitorii rezervatari au facultatea fie de a executa liberalitatea astfel cum a fost stipulată, fie de a abandona proprietatea cotitătii disponibile în favoarea beneficiarului liberalitătii, fie de a solicita reductiunea potrivit dreptului comun.

(2) Dacă mostenitorii rezervatari nu se înteleg asupra optiunii, reductiunea se va face potrivit dreptului comun.

Art. 1099
Imputarea liberalităților

(1) Dacă beneficiarul liberalitătii nu este mostenitor rezervatar, liberalitatea primită se impută asupra cotitătii disponibile, iar dacă o depăseste, este supusă reductiunii.

(2) Dacă gratificatul este mostenitor rezervatar si liberalitatea nu este supusă raportului, ea se impută asupra cotitătii disponibile. Dacă este cazul, excedentul se impută asupra cotei de rezervă la care are dreptul gratificatul si, dacă o depăseste, este supus reductiunii.

(3) Dacă gratificatul este mostenitor rezervatar si liberalitatea este supusă raportului, ea se impută asupra rezervei celui gratificat, iar dacă există, excedentul se impută asupra cotitătii disponibile, afară de cazul în care dispunătorul a stipulat imputarea sa asupra rezervei globale. În acest ultim caz, numai partea care excedează rezervei globale se impută asupra cotitătii disponibile. În toate cazurile, dacă se depăseste cotitatea disponibilă, liberalitatea este supusă reductiunii.

(4) Dacă există mai multe liberalităti, imputarea se face potrivit alin. (1)-(3), tinând seama si de ordinea reductiunii liberalităților excesive.

TITLUL IV

Transmisiunea si partajul mostenirii

CAPITOLUL I
Transmisiunea mostenirii

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 1100
Notiunile de optiune succesorală si de succesibil

(1) Cel chemat la mostenire în temeiul legii sau al vointei defunctului poate accepta mostenirea sau poate renunta la ea.

(2) Prin succesibil se întelege persoana care îndeplineste conditiile prevăzute de lege pentru a putea mosteni, dar care nu si-a exercitat încă dreptul de optiune succesorală.

Art. 1101
Caracterele juridice ale optiunii

Sub sanctiunea nulitătii absolute, optiunea succesorală este indivizibilă si nu poate fi afectată de nicio modalitate.

Art. 1102
Vocatia multiplă la mostenire

(1) Mostenitorul care, în baza legii sau a testamentului, cumulează mai multe vocatii la mostenire are, pentru fiecare dintre ele, un drept de optiune distinct.

(2) Legatarul chemat la mostenire si ca mostenitor legal îsi va putea exercita optiunea în oricare dintre aceste calităti. Dacă, desi nu a fost încălcată rezerva, din testament rezultă că defunctul a dorit să diminueze cota ce i s-ar fi cuvenit legatarului ca mostenitor legal, acesta din urmă poate opta doar ca legatar.

Art. 1103
Termenul de optiune succesorală

(1) Dreptul de optiune succesorală se exercită în termen de un an de la data deschiderii mostenirii.

(2) Termenul de optiune curge:

a) de la data nasterii celui chemat la mostenire, dacă nasterea s-a produs după deschiderea mostenirii;

b) de la data înregistrării mortii în registrul de stare civilă, dacă înregistrarea se face în temeiul unei hotărâri judecătoresti de declarare a mortii celui care lasă mostenirea, afară numai dacă succesibilul a cunoscut faptul mortii sau hotărârea de declarare a mortii la o dată anterioară, caz în care termenul curge de la această din urmă dată;

c) de la data la care legatarul a cunoscut sau trebuia să cunoască legatul său, dacă testamentul cuprinzând acest legat este descoperit după deschiderea mostenirii;

d) de la data la care succesibilul a cunoscut sau trebuia să cunoască legătura de rudenie pe care se întemeiază vocatia sa la mostenire, dacă această dată este ulterioară deschiderii mostenirii.

(3) Termenului prevăzut la alin. (1) i se aplică prevederile cuprinse în cartea a VI-a referitoare la suspendarea si repunerea în termenul de prescriptie extinctivă.

Art. 1104
Prorogarea termenului

(1) În cazul în care succesibilul a cerut întocmirea inventarului anterior exercitării dreptului de optiune succesorală, termenul de optiune nu se va împlini mai devreme de două luni de la data la care i se comunică procesul-verbal de inventariere.

(2) Pe durata efectuării inventarului, succesibilul nu poate fi considerat mostenitor, cu exceptia cazului în care a acceptat mostenirea.

Art. 1105
Retransmiterea dreptului de optiune

(1) Mostenitorii celui care a decedat fără a fi exercitat dreptul de optiune succesorală îl exercită separat, fiecare pentru partea sa, în termenul aplicabil dreptului de optiune privind mostenirea autorului lor.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), partea succesibilului care renunță profită celorlalti mostenitori ai autorului său.

SECTIUNEA a 2-a
Acceptarea mostenirii

Art. 1106
Libertatea acceptării mostenirii

Nimeni nu poate fi obligat să accepte o mostenire ce i se cuvine.

Art. 1107
Acceptarea mostenirii de către creditori

Creditorii succesibilului pot accepta mostenirea, pe cale oblică, în limita îndestulării creantei lor.

Art. 1108
Felurile acceptării

(1) Acceptarea poate fi expresă sau tacită.

(2) Acceptarea este expresă când succesibilul îsi însuseste explicit titlul sau calitatea de mostenitor printr-un înscris autentic sau sub semnătură privată.

(3) Acceptarea este tacită când succesibilul face un act sau fapt pe care nu ar putea să îl facă decât în calitate de mostenitor.

Art. 1109
Înregistrarea actelor de acceptare

În situatia în care acceptarea este făcută printr-un înscris autentic, declaratia de acceptare se va înscrie în registrul national notarial, tinut în format electronic, potrivit legii.

Art. 1110
Actele cu valoare de acceptare tacită

(1) Actele de dispozitie juridică privind o parte sau totalitatea drepturilor asupra mostenirii atrag acceptarea tacită a acesteia. Sunt astfel de acte:

a) înstrăinarea, cu titlu gratuit sau oneros, de către succesibil a drepturilor asupra mostenirii;

b) renuntarea, chiar gratuită, în folosul unuia sau mai multor mostenitori determinati;

c) renuntarea la mostenire, cu titlu oneros, chiar în favoarea tuturor comostenitorilor sau mostenitorilor subsecventi.

(2) De asemenea, pot avea valoare de acceptare tacită a mostenirii actele de dispozitie, administrare definitivă ori folosintă a unor bunuri din mostenire.

(3) Actele de conservare, supraveghere si de administrare provizorie nu valorează acceptare, dacă din împrejurările în care acestea s-au efectuat nu rezultă că succesibilul si-a însusit prin ele calitatea de mostenitor.

(4) Sunt considerate a fi de administrare provizorie actele de natură urgentă a căror îndeplinire este necesară pentru normala punere în valoare, pe termen scurt, a bunurilor mostenirii.

Art. 1111

Declaratia de neacceptare

Succesibilul care intentionează să îndeplinească un act ce poate avea semnificatia acceptării mostenirii, dar care doreste ca prin aceasta să nu fie considerat acceptant, trebuie să dea în acest sens, anterior îndeplinirii actului, o declaratie autentică notarială.

Art. 1112

Prezumtia de renuntare

(1) Este prezumat, până la proba contrară, că a renuntat la mostenire succesibilul care, desi cunostea deschiderea mostenirii si calitatea lui de succesibil, ca urmare a citării sale în conditiile legii, nu acceptă mostenirea în termenul prevăzut la art. 1103. Citatia trebuie să cuprindă, sub sanctiunea nulitătii acesteia, pe lângă elementele prevăzute de Codul de procedură civilă, si precizarea că, dacă succesibilul nu îsi exercită dreptul de a accepta mostenirea în termenul prevăzut la art. 1103, va fi prezumat că renuntă la mostenire.

(2) Prezumtia de renuntare operează numai dacă citatia i-a fost comunicată succesibilului cu cel putin 30 de zile înainte de expirarea termenului de optiune succesorală.

Art. 1113

Reducerea termenului de optiune

(1) Pentru motive temeinice, la cererea oricărei persoane interesate, un succesibil poate fi obligat, cu aplicarea procedurii prevăzute de lege pentru ordonanta presedintială, să îsi exercite dreptul de optiune succesorală înăuntrul unui termen stabilit de instanta judecătorească, mai scurt decât cel prevăzut la art. 1103.

(2) Succesibilul care nu optează în termenul stabilit de instanta judecătorească este considerat că a renuntat la mostenire.

Art. 1114

Efectele acceptării

(1) Acceptarea consolidează transmisiunea mostenirii realizată de plin drept la data decesului.

(2) Mostenitorii legali si legatarii universali sau cu titlu universal răspund pentru datoriile si sarcinile mostenirii numai cu bunurile din patrimoniul succesoral, proportional cu cota fiecăruia.

(3) Legatarul cu titlu particular nu este obligat să suporte datoriile si sarcinile mostenirii. Prin exceptie, el răspunde pentru pasivul mostenirii, însă numai cu bunul sau bunurile ce formează obiectul legatului, dacă:

a) testatorul a dispus în mod expres în acest sens;

b) dreptul lăsat prin legat are ca obiect o universalitate, cum ar fi o mostenire culeasă de către testator si nelichidată încă; în acest caz, legatarul răspunde pentru pasivul acelei universalităti;

c) celelalte bunuri ale mostenirii sunt insuficiente pentru plata datoriilor si sarcinilor mostenirii.

(4) În cazul înstrăinării bunurilor mostenirii după deschiderea acesteia, bunurile intrate în patrimoniul succesoral prin efectul subrogatiei pot fi afectate stingerii datoriilor si sarcinilor mostenirii.

Art. 1115

Întocmirea inventarului

(1) Succesibilii, creditorii mostenirii si orice persoană interesată pot cere notarului competent să dispună efectuarea unui inventar al bunurilor din patrimoniul succesoral, toate cheltuielile care se vor face în acest scop fiind în sarcina mostenirii.

(2) Dacă succesibilii sau persoanele care detin bunuri din patrimoniul succesoral se opun, efectuarea inventarului este dispusă de către instanta judecătorească de la locul deschiderii mostenirii.

(3) Inventarul se efectuează de către persoana desemnată prin acordul succesibililor si al creditorilor sau, în lipsa unui asemenea acord, de către persoana desemnată fie de notar, fie, după caz, de instanta de judecată competentă.

Art. 1116

Procesul-verbal de inventariere

(1) Procesul-verbal de inventariere cuprinde enumerarea, descrierea si evaluarea provizorie a bunurilor ce se aflau în posesia defunctului la data deschiderii mostenirii.

(2) Bunurile a căror proprietate este contestată se vor mentiona separat.

(3) În inventar se cuprind mentiuni privind pasivul succesoral.

(4) Bunurile mostenirii care se găsesc în posesia altei persoane vor fi inventariate cu precizarea locului unde se află si a motivului pentru care se găsesc acolo.

(5) În cazul în care, cu ocazia inventarierii, se va găsi vreun testament lăsat de defunct, acesta va fi vizat spre neschimbare si va fi depus în depozit la biroul notarului public.

(6) Inventarul se semnează de cel care l-a întocmit, de succesibilii aflati la locul inventarului, iar în lipsa acestora sau în cazul refuzului lor de a semna, inventarul va fi semnat de 2 martori.

Art. 1117

Măsurile speciale de conservare a bunurilor

(1) Dacă există pericol de înstrăinare, pierdere, înlocuire sau distrugere a bunurilor, notarul va putea pune bunurile sub sigiliu sau le va preda unui custode.

(2) Poate fi numit custode, cu acordul tuturor celor interesati, unul dintre succesibili, iar în caz contrar, o altă persoană aleasă de către notar.

(3) În cazul în care conservarea bunurilor mostenirii necesită anumite cheltuieli, acestea vor fi făcute, cu încuviintarea notarului, de către custodele prevăzut la alin. (1) sau, în lipsa custodelui, de un curator special, numit de notar pentru administrarea bunurilor.

(4) Bunurile date în custodie sau în administrare se predau pe bază de proces-verbal semnat de notar si de custode sau curator. Dacă predarea are loc concomitent cu inventarierea, se va face mentiune în procesul-verbal, un exemplar al acestuia predându-se custodelui sau curatorului.

(5) Custodele sau curatorul este obligat să restituie bunurile si să dea socoteală notarului asupra cheltuielilor de conservare sau administrare a acestor bunuri la finalizarea procedurii succesorale sau atunci când notarul consideră necesar.

(6) Oricine se consideră vătămat prin inventarul întocmit sau prin măsurile de conservare si administrare luate de notarul public poate face plângere la instanta judecătorească competentă.

Art. 1118

Măsurile speciale privind sumele de bani si alte valori

(1) Dacă în timpul efectuării inventarului se vor găsi sume de bani, hârtii de valoare, cecuri sau alte valori, se vor depune în depozitul notarial sau la o institutie specializată, făcându-se mentiune despre aceasta si în procesul-verbal de inventariere.

(2) Din sumele de bani găsite la inventariere se vor lăsa mostenitorilor sau celor care locuiau cu defunctul si gospodăreau împreună cu acesta sumele necesare pentru:

a) întretinerea persoanelor ce erau în sarcina celui decedat, pentru maximum 6 luni;

b) plata sumelor datorate în baza contractelor individuale de muncă sau pentru plata asigurărilor sociale;

c) acoperirea cheltuielilor pentru conservarea si administrarea bunurilor mostenirii.

Art. 1119

Acceptarea fortată

(1) Succesibilul care, cu rea-credintă, a sustras ori a ascuns bunuri din patrimoniul succesoral sau a ascuns o donatie supusă raportului ori reductiunii este considerat că a acceptat mostenirea, chiar dacă anterior renuntase la ea. El nu va avea însă niciun drept cu privire la bunurile sustrase sau ascunse si, după caz, va fi obligat să raporteze ori să reducă donatia ascunsă fără a participa la distribuirea bunului donat.

(2) Mostenitorul aflat în situatia prevăzută la alin. (1) este tinut să plătească datoriile si sarcinile mostenirii proportional cu cota sa din mostenire, inclusiv cu propriile sale bunuri.

SECTIUNEA a 3-a

Renuntarea la mostenire

Art. 1120

Forma renuntării

(1) Renuntarea la mostenire nu se presupune, cu exceptia cazurilor prevăzute la art. 1112 si art. 1113 alin. (2).

(2) Declaratia de renuntare se face în formă autentică la orice notar public sau, după caz, la misiunile diplomatice si oficiile consulare ale României, în conditiile si limitele prevăzute de lege.

(3) Pentru informarea tertilor, declaratia de renuntare se va înscrie, pe cheltuiala renuntătorului, în registrul national notarial, tinut în format electronic, potrivit legii.

Art. 1121
Efectele renuntării

(1) Succesibilul care renunță este considerat că nu a fost niciodată mostenitor.

(2) Partea renuntătorului profită mostenitorilor pe care i-ar fi înlăturat de la mostenire sau celor a căror parte ar fi diminuat-o dacă ar fi acceptat mostenirea.

Art. 1122
Renuntarea frauduloasă

(1) Creditorii succesibilului care a renuntat la mostenire în frauda lor pot cere instantei revocarea renuntării în ceea ce îi priveste, însă numai în termen de 3 luni de la data la care au cunoscut renuntarea.

(2) Admiterea actiunii în revocare produce efectele acceptării mostenirii de către succesibilul debitor numai în privinta creditorului reclamant si în limita creantei acestuia.

Art. 1123
Revocarea renuntării

(1) În tot cursul termenului de optiune, renuntătorul poate revoca renuntarea, dacă mostenirea nu a fost deja acceptată de alti succesibili care au vocatie la partea care i-ar reveni, dispozitiile art. 1120 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Revocarea renuntării valorează acceptare, bunurile mostenirii fiind preluate în starea în care se găsesc si sub rezerva drepturilor dobândite de terti asupra acelor bunuri.

Art. 1124
Termenul de prescriptie

Dreptul la actiunea în anularea acceptării sau renuntării se prescrie în termen de 6 luni, calculat în caz de violentă de la încetarea acesteia, iar în celelalte cazuri din momentul în care titularul dreptului la actiune a cunoscut cauza de nulitate relativă.

SECTIUNEA a 4-a
Sezina

Art. 1125
Notiunea

Pe lângă stăpânirea de fapt exercitată asupra patrimoniului succesoral, sezina le conferă mostenitorilor sezinari si dreptul de a administra acest patrimoniu si de a exercita drepturile si actiunile defunctului.

Art. 1126
Mostenitorii sezinari

Sunt mostenitori sezinari sotul supravietuitor, descendentii si ascendentii privilegiati.

Art. 1127

Dobândirea sezinei de către mostenitorii legali nesezinari

(1) Mostenitorii legali nesezinari dobândesc sezina numai prin eliberarea certificatului de mostenitor, dar cu efect retroactiv din ziua deschiderii mostenirii.

(2) Până la intrarea în stăpânirea de fapt a mostenirii, mostenitorul legal nesezinar nu poate fi urmărit în calitate de mostenitor.

Art. 1128

Intrarea legatarului universal sau cu titlu universal în stăpânirea mostenirii

(1) Legatarul universal poate cere intrarea în stăpânirea de fapt a mostenirii de la mostenitorii rezervatari. Dacă asemenea mostenitori nu există sau refuză, legatarul universal intră în stăpânirea mostenirii prin eliberarea certificatului de mostenitor.

(2) Legatarul cu titlu universal poate cere intrarea în stăpânirea de fapt a mostenirii de la mostenitorii rezervatari sau, după caz, de la legatarul universal intrat în stăpânirea mostenirii ori de la mostenitorii legali nerezervatari care au intrat în stăpânirea mostenirii, fie de drept, fie prin eliberarea certificatului de mostenitor. Dacă asemenea mostenitori nu există sau refuză, legatarul cu titlu universal intră în stăpânirea mostenirii prin eliberarea certificatului de mostenitor.

Art. 1129

Predarea legatului cu titlu particular

Legatarul cu titlu particular intră în posesia obiectului legatului din ziua în care acesta i-a fost predat de bunăvoie sau, în lipsă, din ziua depunerii la instantă a cererii de predare.

SECTIUNEA a 5-a

Petitia de ereditate

Art. 1130

Persoanele care pot obtine recunoasterea calitătii de mostenitor

Mostenitorul cu vocatie universală sau cu titlu universal poate obtine oricând recunoasterea calitătii sale de mostenitor contra oricărei persoane care, pretinzând că se întemeiază pe titlul de mostenitor, posedă toate sau o parte din bunurile din patrimoniul succesoral.

Art. 1131

Efectele recunoasterii calitătii de mostenitor

(1) Recunoasterea calitătii de mostenitor îl obligă pe detinătorul fără titlu al bunurilor din patrimoniul succesoral la restituirea acestor bunuri cu aplicarea regulilor prevăzute la art. 1635-1649.

(2) În privinta actelor juridice încheiate între detinătorul fără titlu al bunurilor succesorale si terti, dispozitiile art. 960 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

SECTIUNEA a 6-a

Certificatul de mostenitor

Art. 1132

Notiunea

Certificatul de mostenitor se eliberează de către notarul public si cuprinde constatări referitoare la patrimoniul succesoral, numărul si calitatea mostenitorilor si cotele ce le revin din acest patrimoniu, precum si alte mentiuni prevăzute de lege.

Art. 1133

Efectele

(1) Certificatul de mostenitor face dovada calitătii de mostenitor, legal sau testamentar, precum si dovada dreptului de proprietate al mostenitorilor acceptanti asupra bunurilor din masa succesorală, în cota care se cuvine fiecăruia.

(2) În vederea stabilirii componentei patrimoniului succesoral, notarul public procedează, mai întâi, la lichidarea regimului matrimonial.

Art. 1134

Nulitatea

Cei care se consideră vătămati în drepturile lor prin eliberarea certificatului de mostenitor pot cere instantei judecătoresti constatarea sau, după caz, declararea nulitătii acestuia si stabilirea drepturilor lor, conform legii.

CAPITOLUL II
Mostenirea vacantă

Art. 1135

Notiunea

(1) Dacă nu sunt mostenitori legali sau testamentari, mostenirea este vacantă.

(2) Dacă prin legat s-a atribuit numai o parte a mostenirii si nu există mostenitori legali ori vocatia acestora a fost restrânsă ca efect al testamentului lăsat de defunct, partea din mostenire rămasă neatribuită este vacantă.

Art. 1136

Administrarea provizorie a bunurilor mostenirii

(1) Cât timp mostenirea nu a fost acceptată sau dacă succesibilul nu este cunoscut, notarul public competent poate să numească un curator special al mostenirii, pentru apărarea drepturilor mostenitorului eventual, având drepturile si îndatoririle de administrare prevăzute la art. 1117 alin. (3)-(5).

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), actiunile împotriva mostenirii se vor îndrepta împotriva unui curator special, numit de notarul public competent, la cererea reclamantului.

(3) Dacă există indicii că mostenirea urmează a fi declarată vacantă, notarul public competent încunostintează si organul care reprezintă comuna, orasul sau, după caz, municipiul.

Art. 1137

Somarea succesibililor

(1) Dacă în termen de un an si 6 luni de la deschiderea mostenirii nu s-a înfătisat niciun succesibil, notarul, la cererea oricărei persoane interesate, îi va soma pe toti succesibilii, printr-o publicatie făcută la locul deschiderii mostenirii, la locul unde se află imobilele din patrimoniul

succesoral, precum si într-un ziar de largă circulatie, pe cheltuiala mostenirii, să se înfătiseze la biroul său în termen de cel mult două luni de la publicare.

(2) Dacă niciun succesibil nu se prezintă în termenul fixat în publicatie, notarul va constata că mostenirea este vacantă.

Art. 1138

Dreptul de a culege mostenirea vacantă

Mostenirile vacante revin comunei, orasului sau, după caz, municipiului în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii mostenirii si intră în domeniul lor privat. Este considerată nescrisă orice dispozitie testamentară care, fără a stipula transmiterea bunurilor mostenirii, urmăreste să înlăture această regulă.

Art. 1139

Intrarea în stăpânirea mostenirii vacante si răspunderea pentru pasiv

(1) Comuna, orasul sau, după caz, municipiul intră în stăpânirea de fapt a mostenirii de îndată ce toti succesibilii cunoscuti au renuntat la mostenire ori, la împlinirea termenului prevăzut la art. 1137, dacă niciun mostenitor nu este cunoscut. Mostenirea se dobândeste retroactiv de la data deschiderii sale.

(2) Comuna, orasul sau, după caz, municipiul suportă pasivul mostenirii vacante numai în limita valorii bunurilor din patrimoniul succesoral.

Art. 1140

Desfiintarea vacantei mostenirii

Dacă, desi s-a constatat vacanta mostenirii, există mostenitori, atunci acestia pot exercita petitia de ereditate împotriva comunei, orasului sau, după caz, municipiului.

CAPITOLUL III
Amintirile de familie

Art. 1141

Bunurile care constituie amintiri de familie

(1) Constituie amintiri de familie bunurile ce au apartinut membrilor familiei si stau mărturie istoriei acesteia.

(2) Sunt incluse în această categorie bunuri precum corespondenta purtată de membrii familiei, arhivele familiale, decoratiile, armele de colectie, portretele de familie, documentele, precum si orice alte bunuri cu semnificatie morală deosebită pentru respectiva familie.

Art. 1142

Regimul juridic al amintirilor de familie

(1) Mostenitorii pot iesi din indiviziune cu privire la bunurile care constituie amintiri de familie numai prin partaj voluntar.

(2) În cazul în care nu se realizează partajul voluntar, bunurile care constituie amintiri de familie rămân în indiviziune.

(3) Pe durata indiviziunii, prin acordul mostenitorilor sau, în lipsa acestuia, prin hotărârea instantei, amintirile de familie sunt depozitate în interesul familiei la unul ori mai multi dintre mostenitori sau în locul convenit de ei.

(4) Mostenitorul desemnat ca depozitar poate revendica bunurile care constituie amintiri de familie de la cel care le detine pe nedrept, dar nu le poate înstrăina, împrumuta sau da în locatiune fără acordul unanim al coindivizarilor.

CAPITOLUL IV
Partajul succesoral si raportul

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale referitoare la partajul succesoral

Art. 1143
Starea de indiviziune

(1) Nimeni nu poate fi obligat a rămâne în indiviziune. Mostenitorul poate cere oricând iesirea din indiviziune, chiar si atunci când există conventii sau clauze testamentare care prevăd altfel.

(2) Dispozitiile art. 669-686 se aplică si partajului succesoral în măsura în care nu sunt incompatibile cu acesta.

Art. 1144
Partajul voluntar

(1) Dacă toti mostenitorii sunt prezenti si au capacitate de exercitiu deplină, partajul se poate realiza prin bună învoială, în forma si prin actul pe care părtile le convin. Dacă printre bunurile succesorale se află imobile, conventia de partaj trebuie încheiată în formă autentică, sub sanctiunea nulitătii absolute.

(2) Dacă nu sunt prezenti toti mostenitorii ori dacă printre ei se află minori sau persoane puse sub interdictie judecătorească ori persoane dispărute, atunci se vor pune sigilii pe bunurile mostenirii în cel mai scurt termen, iar partajul voluntar se va realiza cu respectarea regulilor referitoare la protectia persoanelor lipsite de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restrânsă ori privitoare la persoanele dispărute.

Art. 1145
Măsurile conservatorii

Bunurile mostenirii pot să facă obiectul unor măsuri conservatorii, în tot sau în parte, la cererea persoanelor interesate, în conditiile legii.

SECTIUNEA a 2-a
Raportul donatiilor

Art. 1146
Notiunea

(1) Raportul donatiilor este obligatia pe care o au între ei sotul supravietuitor si descendentii defunctului care vin efectiv si împreună la mostenirea legală de a readuce la mostenire bunurile care le-au fost donate fără scutire de raport de către cel ce lasă mostenirea.

(2) În lipsă de stipulatie contrară din partea donatorului, cei mentionati la alin. (1) sunt obligati la raport numai dacă ar fi avut vocatie concretă la mostenirea defunctului în cazul în care aceasta s-ar fi deschis la data donatiei.

Art. 1147

Scutirea de raport a renuntătorului la mostenirea legală

(1) În caz de renuntare la mostenirea legală, descendentul sau sotul supravietuitor nu mai are obligatia de raport, putând păstra liberalitatea primită în limitele cotitătii disponibile.

(2) Prin stipulatie expresă în contractul de donatie, donatarul poate fi obligat la raportul donatiei si în cazul renuntării la mostenire. În acest caz, donatarul va readuce la mostenire numai valoarea bunului donat care depăseste partea din bunurile defunctului la care ar fi avut dreptul ca mostenitor legal.

Art. 1148

Persoanele care pot cere raportul donatiei

Dreptul de a cere raportul îl au numai descendentii si sotul supravietuitor, precum si, pe cale oblică, creditorii personali ai acestora.

Art. 1149

Caracterul personal al obligatiei de raport

(1) Mostenitorul datorează raportul numai pentru donatiile pe care le-a primit personal de la donator.

(2) Dacă descendentul donatarului vine în nume propriu la mostenirea donatorului, nu este obligat să raporteze donatia făcută ascendentului său, chiar dacă a acceptat mostenirea acestuia din urmă.

(3) Descendentul care vine la mostenire prin reprezentare succesorală este obligat să raporteze donatia primită de la defunct de către ascendentul său pe care îl reprezintă, chiar dacă nu l-a mostenit pe acesta din urmă.

Art. 1150

Exceptiile de la obligatia de raport

(1) Nu sunt supuse raportului:

a) donatiile pe care defunctul le-a făcut cu scutire de raport. Scutirea poate fi făcută prin chiar actul de donatie sau printr-un act ulterior, întocmit în una dintre formele prevăzute pentru liberalităti;

b) donatiile deghizate sub forma unor înstrăinări cu titlu oneros sau efectuate prin persoane interpuse, cu exceptia cazului în care se dovedeste că cel care a lăsat mostenirea a urmărit un alt scop decât scutirea de raport;

c) darurile obisnuite, donatiile remuneratorii si, în măsura în care nu sunt excesive, sumele cheltuite pentru întretinerea sau, dacă este cazul, pentru formarea profesională a descendentilor, a părintilor sau a sotului si nici cheltuielile de nuntă, în măsura în care cel care lasă mostenirea nu a dispus altfel;

d) fructele culese, veniturile scadente până în ziua deschiderii mostenirii si echivalentul bănesc al folosintei exercitate de donatar asupra bunului donat.

(2) De asemenea, raportul nu este datorat nici în cazul în care bunul donat a pierit fără culpa donatarului. Cu toate acestea, dacă bunul a fost reconstituit prin folosirea unei indemnizatii încasate ca urmare a pieirii sale, donatarul este tinut să facă raportul bunului în măsura în care indemnizatia a servit la reconstituirea acelui bun. În cazul în care indemnizatia nu a fost utilizată în acest scop, ea însăsi este supusă raportului. Dacă indemnizatia rezultă dintr-un contract de

asigurare, aceasta se raportează numai în măsura în care depăseste cuantumul total al primelor plătite de donatar.

Art. 1151
Modul de efectuare a raportului

(1) Raportul se face prin echivalent. Este considerată ca nescrisă dispozitia care impune donatarului raportul în natură.

(2) Cu toate acestea, donatarul poate efectua raportul în natură dacă la data cererii de raport este încă proprietarul bunului si nu l-a grevat cu o sarcină reală si nici nu l-a dat în locatiune pentru o perioadă mai mare de 3 ani.

(3) Raportul prin echivalent se poate realiza prin preluare, prin imputatie sau în bani.

(4) Raportul prin preluare se realizează prin luarea din masa succesorală de către mostenitorii îndreptătiti la raport a unor bunuri, pe cât posibil de aceeasi natură si calitate cu cele care au format obiectul donatiei, tinând seama de cotele succesorale ale fiecăruia.

(5) În cazul raportului prin imputatie, valoarea donatiei se scade din partea mostenitorului obligat la raport.

(6) În cazul raportului în bani, cel obligat la raport va depune la dispozitia celorlalti mostenitori o sumă de bani care reprezintă diferenta dintre valoarea bunului donat si partea din această valoare ce corespunde cotei sale succesorale.

Art. 1152
Căile de realizare a raportului

(1) Raportul se realizează în cadrul partajului, prin bună învoială sau pe cale judecătorească.

(2) Raportul cerut de unul dintre mostenitori profită si celorlalti mostenitori îndreptătiti să solicite raportul, cu exceptia celor care au renuntat în mod expres la raport.

Art. 1153
Evaluarea bunului în cazul raportului prin echivalent

(1) În vederea efectuării raportului prin echivalent, se ia în considerare valoarea bunului donat la momentul judecătii, tinându-se însă cont de starea lui în momentul donatiei, din care se scade valoarea, la momentul judecătii, a sarcinilor asumate prin contractul de donatie.

(2) Dacă bunul a fost înstrăinat de donatar anterior cererii de raport, se tine seama de valoarea lui la data înstrăinării. Dacă bunul donat a fost înlocuit cu altul, se tine cont de valoarea, la data raportului, a bunului intrat în patrimoniu si de starea lui la momentul dobândirii. Totusi, dacă devalorizarea bunului intrat în patrimoniu era inevitabilă la data dobândirii, în virtutea naturii sale, înlocuirea bunului nu este luată în considerare.

(3) Sumele de bani sunt supuse indexării în raport cu indicele inflatiei, corespunzător perioadei cuprinse între data intrării lor în patrimoniul donatarului si data realizării raportului.

Art. 1154
Ameliorările si degradările bunului donat în cazul raportului în natură

(1) Donatarul are dreptul să recupereze, proportional cu cotele succesorale, cheltuielile rezonabile pe care le-a făcut cu lucrările adăugate, precum si cu lucrările autonome necesare si utile până la data raportului.

(2) Totodată, donatarul este răspunzător de toate degradările si deteriorările care au micsorat valoarea bunului ca urmare a faptei sale culpabile.

(3) Donatarul poate retine bunul până la plata efectivă a sumelor ce îi sunt datorate pentru cheltuielile prevăzute la alin. (1), afară de cazul în care creanta lui se compensează cu despăgubirile pe care le datorează potrivit alin. (2).

SECTIUNEA a 3-a
Plata datoriilor

Art. 1155
Plata pasivului. Exceptiile de la divizarea de drept a pasivului mostenirii

(1) Mostenitorii universali si cu titlu universal contribuie la plata datoriilor si sarcinilor mostenirii proportional cu cota succesorală ce îi revine fiecăruia.

(2) Înainte de partajul succesoral, creditorii ale căror creante provin din conservarea sau din administrarea bunurilor mostenirii ori s-au născut înainte de deschiderea mostenirii pot cere să fie plătiti din bunurile aflate în indiviziune. De asemenea, ei pot solicita executarea silită asupra acestor bunuri.

(3) Regula divizării de drept a pasivului succesoral nu se aplică dacă:

a) obligatia este indivizibilă;

b) obligatia are ca obiect un bun individual determinat ori o prestatie determinată asupra unui astfel de bun;

c) obligatia este garantată cu o ipotecă sau o altă garantie reală, caz în care mostenitorul care primeste bunul afectat garantiei va fi obligat pentru tot, însă numai în limita valorii acelui bun, iar participarea sa la restul pasivului mostenirii se reduce corespunzător;

d) unul dintre mostenitori este însărcinat, prin titlu, să execute singur obligatia. În acest caz, dacă titlul îl reprezintă testamentul, scutirea celorlalti mostenitori constituie o liberalitate, supusă reductiunii dacă este cazul.

Art. 1156
Situatia creditorilor personali ai mostenitorilor

(1) Înainte de partajul succesoral, creditorii personali ai unui mostenitor nu pot urmări partea acestuia din bunurile mostenirii.

(2) Creditorii personali ai mostenitorilor si orice persoană ce justifică un interes legitim pot să ceară partajul în numele debitorului lor, pot pretinde să fie prezenti la partajul prin bună învoială sau pot să intervină în procesul de partaj.

(3) Ceilalti mostenitori pot obtine respingerea actiunii de partaj introduse de către creditor, plătind datoria în numele si pe seama mostenitorului debitor.

(4) Creditorii pot solicita revocarea partajului fără a fi obligati să dovedească frauda copărtasilor numai dacă, desi au cerut să fie prezenti, partajul s-a realizat în lipsa lor si fără să fi fost convocati. În toate celelalte cazuri, actiunea în revocarea partajului rămâne supusă dispozitiilor art. 1562.

(5) Din bunurile mostenirii atribuite la partaj, precum si din cele care le iau locul în patrimoniul mostenitorului, creditorii mostenirii vor fi plătiti cu preferintă fată de creditorii personali ai mostenitorului.

(6) Dispozitiile alin. (5) sunt aplicabile si legatarilor cu titlu particular ori de câte ori obiectul legatului nu constă într-un bun individual determinat.

Art. 1157
Regresul între mostenitori.
Insolvabilitatea unuia dintre mostenitori
(1) Mostenitorul universal sau cu titlu universal care, din cauza garantiei reale sau din orice altă cauză, a plătit din datoria comună mai mult decât partea sa are drept de regres împotriva celorlalti mostenitori, însă numai pentru partea din datoria comună ce revenea fiecăruia, chiar si atunci când mostenitorul care a plătit datoria ar fi fost subrogat în drepturile creditorilor.
(2) Când unul dintre mostenitorii universali sau cu titlu universal este insolvabil, partea lui din pasivul mostenirii se împarte între toti ceilalti în proportie cu cotele succesorale ale fiecăruia.
(3) Mostenitorul are dreptul de a cere plata creantelor pe care le are fată de mostenire de la ceilalti mostenitori, ca orice alt creditor al mostenirii. În privinta părtii din datorie care îi revine ca mostenitor, dispozitiile art. 1620-1624 sunt aplicabile.

Art. 1158
Raportul datoriilor
(1) Dacă, la data partajului succesoral, un mostenitor are o datorie certă si lichidă fată de mostenire, aceasta se lichidează prin luare mai putin.
(2) Dacă mostenitorul are mai multe datorii fată de mostenire care nu sunt acoperite cu partea sa din bunurile mostenirii, aceste datorii se sting proportional prin raport în limita părtii respective.
(3) Raportul nu operează în privinta creantei pe care un mostenitor o are fată de mostenire. Însă mostenitorul care este atât creditor, cât si debitor al mostenirii se poate prevala de compensatia legală, chiar dacă nu ar fi întrunite conditiile acesteia.
(4) Prin acordul tuturor mostenitorilor, raportul datoriilor se poate realiza si înainte de partajul succesoral.

Art. 1159
Titlurile executorii obtinute împotriva defunctului
Titlurile executorii obtinute împotriva defunctului pot fi executate si împotriva mostenitorilor săi, în conditiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

SECTIUNEA a 4-a
Partajul de ascendent

Art. 1160
Subiectele
Ascendentii pot face partajul bunurilor lor între descendenti.

Art. 1161
Formele
(1) Partajul de ascendent se poate realiza prin donatie sau prin testament, cu respectarea formelor, conditiilor si regulilor prevăzute de lege pentru aceste acte juridice.
(2) Partajul realizat prin donatie nu poate avea ca obiect decât bunurile prezente.

Art. 1162
Cuprinsul
Dacă în partajul de ascendent nu au fost cuprinse toate bunurile mostenirii, bunurile necuprinse se vor partaja conform legii.

Art. 1163
Ineficacitatea
(1) Este lovit de nulitate absolută partajul în care nu s-au cuprins toti descendentii care îndeplinesc conditiile pentru a veni la mostenire, fie în nume propriu, fie prin reprezentare succesorală.
(2) Dispozitiile alin. (1) nu se aplică partajului în care nu a fost inclus un descendent care vine la mostenire prin reprezentare succesorală, însă a fost cuprins acela pe care îl reprezintă.
(3) Dacă prin partajul de ascendent se încalcă rezerva succesorală a vreunui descendent sau a sotului supravietuitor, sunt aplicabile dispozitiile privitoare la reductiunea liberalităților excesive.

CARTEA a V-a******)
Despre obligatii

TITLUL I
Dispozitii generale

Art. 1164
Continutul raportului obligational
Obligatia este o legătură de drept în virtutea căreia debitorul este tinut să procure o prestatie creditorului, iar acesta are dreptul să obtină prestatia datorată.

Art. 1165
Izvoarele obligatiilor
Obligatiile izvorăsc din contract, act unilateral, gestiunea de afaceri, îmbogătirea fără justă cauză, plata nedatorată, fapta ilicită, precum si din orice alt act sau fapt de care legea leagă nasterea unei obligatii.

TITLUL II
Izvoarele obligatiilor

CAPITOLUL I
Contractul

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 1166
Notiunea

Contractul este acordul de vointe dintre două sau mai multe persoane cu intentia de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic.

Art. 1167
Regulile aplicabile contractelor
(1) Toate contractele se supun regulilor generale din prezentul capitol.
(2) Regulile particulare privitoare la anumite contracte sunt prevăzute în prezentul cod sau în legi speciale.

Art. 1168
Regulile aplicabile contractelor nenumite
Contractelor nereglementate de lege li se aplică prevederile prezentului capitol, iar dacă acestea nu sunt îndestulătoare, regulile speciale privitoare la contractul cu care se aseamănă cel mai mult.

Art. 1169
Libertatea de a contracta
Părtile sunt libere să încheie orice contracte si să determine continutul acestora, în limitele impuse de lege, de ordinea publică si de bunele moravuri.

Art. 1170
Buna-credintă
Părtile trebuie să actioneze cu bună-credintă atât la negocierea si încheierea contractului, cât si pe tot timpul executării sale. Ele nu pot înlătura sau limita această obligatie.

SECTIUNEA a 2-a
Diferite categorii de contracte

Art. 1171
Contractul sinalagmatic si contractul unilateral
Contractul este sinalagmatic atunci când obligatiile născute din acesta sunt reciproce si interdependente. În caz contrar, contractul este unilateral chiar dacă executarea lui presupune obligatii în sarcina ambelor părti.

Art. 1172
Contractul cu titlu oneros si contractul cu titlu gratuit
(1) Contractul prin care fiecare parte urmăreste să îsi procure un avantaj în schimbul obligatiilor asumate este cu titlu oneros.
(2) Contractul prin care una dintre părti urmăreste să procure celeilalte părti un beneficiu, fără a obtine în schimb vreun avantaj, este cu titlu gratuit.

Art. 1173
Contractul comutativ si contractul aleatoriu
(1) Este comutativ contractul în care, la momentul încheierii sale, existenta drepturilor si obligatiilor părtilor este certă, iar întinderea acestora este determinată sau determinabilă.

(2) Este aleatoriu contractul care, prin natura lui sau prin vointa părtilor, oferă cel putin uneia dintre părti sansa unui câstig si o expune totodată la riscul unei pierderi, ce depind de un eveniment viitor si incert.

Art. 1174
Contractul consensual, solemn sau real

(1) Contractul poate fi consensual, solemn sau real.

(2) Contractul este consensual atunci când se formează prin simplul acord de vointă al părtilor.

(3) Contractul este solemn atunci când validitatea sa este supusă îndeplinirii unor formalităti prevăzute de lege.

(4) Contractul este real atunci când, pentru validitatea sa, este necesară remiterea bunului.

Art. 1175
Contractul de adeziune

Contractul este de adeziune atunci când clauzele sale esentiale sunt impuse ori sunt redactate de una dintre părti, pentru aceasta sau ca urmare a instructiunilor sale, cealaltă parte neavând decât să le accepte ca atare.

Art. 1176
Contractul-cadru

(1) Contractul-cadru este acordul prin care părtile convin să negocieze, să încheie sau să mentină raporturi contractuale ale căror elemente esentiale sunt determinate de acesta.

(2) Modalitatea de executare a contractului-cadru, în special termenul si volumul prestatiilor, precum si, dacă este cazul, pretul acestora sunt precizate prin conventii ulterioare.

Art. 1177
Contractul încheiat cu consumatorii

Contractul încheiat cu consumatorii este supus legilor speciale si, în completare, dispozitiilor prezentului cod.

SECTIUNEA a 3-a
Încheierea contractului

§1. Dispozitii preliminare

Art. 1178
Libertatea formei

Contractul se încheie prin simplul acord de vointe al părtilor, dacă legea nu impune o anumită formalitate pentru încheierea sa valabilă.

Art. 1179
Conditiile esentiale pentru validitatea contractului

(1) Conditiile esentiale pentru validitatea unui contract sunt:

1. capacitatea de a contracta;
2. consimtământul părtilor;

3. un obiect determinat si licit;
4. o cauză licită si morală.
(2) În măsura în care legea prevede o anumită formă a contractului, aceasta trebuie respectată, sub sanctiunea prevăzută de dispozitiile legale aplicabile.

§2. Capacitatea părtilor

Art. 1180
Capacitatea părtilor
Poate contracta orice persoană care nu este declarată incapabilă de lege si nici oprită să încheie anumite contracte.

Art. 1181
Regulile aplicabile
Regulile privitoare la capacitatea de a contracta sunt reglementate în principal în cartea I.

§3. Consimtământul

I. Formarea contractului

Art. 1182
Încheierea contractului
(1) Contractul se încheie prin negocierea lui de către părti sau prin acceptarea fără rezerve a unei oferte de a contracta.
(2) Este suficient ca părtile să se pună de acord asupra elementelor esentiale ale contractului, chiar dacă lasă unele elemente secundare spre a fi convenite ulterior ori încredintează determinarea acestora unei alte persoane.
(3) În conditiile prevăzute la alin. (2), dacă părtile nu ajung la un acord asupra elementelor secundare ori persoana căreia i-a fost încredintată determinarea lor nu ia o decizie, instanta va dispune, la cererea oricăreia dintre părti, completarea contractului, tinând seama, după împrejurări, de natura acestuia si de intentia părtilor.

Art. 1183
Buna-credintă în negocieri
(1) Părtile au libertatea initierii, desfăsurării si ruperii negocierilor si nu pot fi tinute răspunzătoare pentru esecul acestora.
(2) Partea care se angajează într-o negociere este tinută să respecte exigentele bunei-credinte. Părtile nu pot conveni limitarea sau excluderea acestei obligatii.
(3) Este contrară exigentelor bunei-credinte, între altele, conduita părtii care initiază sau continuă negocieri fără intentia de a încheia contractul.
(4) Partea care initiază, continuă sau rupe negocierile contrar bunei-credinte răspunde pentru prejudiciul cauzat celeilalte părti. Pentru stabilirea acestui prejudiciu se va tine seama de cheltuielile angajate în vederea negocierilor, de renuntarea de către cealaltă parte la alte oferte si de orice împrejurări asemănătoare.

Art. 1184

Obligatia de confidentialitate în negocierile precontractuale

Când o informatie confidentială este comunicată de către o parte în cursul negocierilor, cealaltă parte este tinută să nu o divulge si să nu o folosească în interes propriu, indiferent dacă se încheie sau nu contractul. Încălcarea acestei obligatii atrage răspunderea părtii în culpă.

Art. 1185

Elementele de care depinde încheierea contractului

Atunci când, în timpul negocierilor, o parte insistă să se ajungă la un acord asupra unui anumit element sau asupra unei anumite forme, contractul nu se încheie până nu se ajunge la un acord cu privire la acestea.

Art. 1186

Momentul si locul încheierii contractului

(1) Contractul se încheie în momentul si în locul în care acceptarea ajunge la ofertant, chiar dacă acesta nu ia cunostintă de ea din motive care nu îi sunt imputabile.

(2) De asemenea, contractul se consideră încheiat în momentul în care destinatarul ofertei săvârseste un act sau un fapt concludent, fără a-l înstiinta pe ofertant, dacă, în temeiul ofertei, al practicilor statornicite între părti, al uzantelor sau potrivit naturii afacerii, acceptarea se poate face în acest mod.

Art. 1187

Forma ofertei si a acceptării

Oferta si acceptarea trebuie emise în forma cerută de lege pentru încheierea valabilă a contractului.

Art. 1188

Oferta de a contracta

(1) O propunere constituie ofertă de a contracta dacă aceasta contine suficiente elemente pentru formarea contractului si exprimă intentia ofertantului de a se obliga în cazul acceptării ei de către destinatar.

(2) Oferta poate proveni de la persoana care are initiativa încheierii contractului, care îi determină continutul sau, după împrejurări, care propune ultimul element esential al contractului.

(3) Dispozitiile art. 1182-1203 se aplică în mod corespunzător si atunci când împrejurările în care se încheie contractul nu permit identificarea ofertei sau a acceptării.

Art. 1189

Propunerea adresată unor persoane nedeterminate

(1) Propunerea adresată unor persoane nedeterminate, chiar dacă este precisă, nu valorează ofertă, ci, după împrejurări, solicitare de ofertă sau intentie de negociere.

(2) Cu toate acestea, propunerea valorează ofertă dacă aceasta rezultă astfel din lege, din uzante ori, în mod neîndoielnic, din împrejurări. În aceste cazuri, revocarea ofertei adresate unor persoane nedeterminate produce efecte numai dacă este făcută în aceeasi formă cu oferta însăsi sau într-o modalitate care permite să fie cunoscută în aceeasi măsură cu aceasta.

Art. 1190

Solicitarea de oferte

Solicitarea de a formula oferte, adresată uneia sau mai multor persoane determinate, nu constituie, prin ea însăsi, ofertă de a contracta.

Art. 1191

Oferta irevocabilă

(1) Oferta este irevocabilă de îndată ce autorul ei se obligă să o mentină un anumit termen. Oferta este, de asemenea, irevocabilă atunci când poate fi considerată astfel în temeiul acordului părtilor, al practicilor statornicite între acestea, al negocierilor, al continutului ofertei ori al uzantelor.

(2) Declaratia de revocare a unei oferte irevocabile nu produce niciun efect.

Art. 1192

Termenul de acceptare

Termenul de acceptare curge din momentul în care oferta ajunge la destinatar.

Art. 1193

Oferta fără termen adresată unei persoane absente

(1) Oferta fără termen de acceptare, adresată unei persoane care nu este prezentă, trebuie mentinută un termen rezonabil, după împrejurări, pentru ca destinatarul să o primească, să o analizeze si să expedieze acceptarea.

(2) Revocarea ofertei nu împiedică încheierea contractului decât dacă ajunge la destinatar înainte ca ofertantul să primească acceptarea sau, după caz, înaintea săvârsirii actului ori faptului care, potrivit prevederilor art. 1186 alin. (2), determină încheierea contractului.

(3) Ofertantul răspunde pentru prejudiciul cauzat prin revocarea ofertei înaintea expirării termenului prevăzut la alin. (1).

Art. 1194

Oferta fără termen adresată unei persoane prezente

(1) Oferta fără termen de acceptare, adresată unei persoane prezente, rămâne fără efecte dacă nu este acceptată de îndată.

(2) Dispozitiile alin. (1) se aplică si în cazul ofertei transmise prin telefon sau prin alte asemenea mijloace de comunicare la distantă.

Art. 1195

Caducitatea ofertei

(1) Oferta devine caducă dacă:

a) acceptarea nu ajunge la ofertant în termenul stabilit sau, în lipsă, în termenul prevăzut la art. 1193 alin. (1);

b) destinatarul o refuză.

(2) Decesul sau incapacitatea ofertantului atrage caducitatea ofertei irevocabile numai atunci când natura afacerii sau împrejurările o impun.

Art. 1196

Acceptarea ofertei

(1) Orice act sau fapt al destinatarului constituie acceptare dacă indică în mod neîndoielnic acordul său cu privire la ofertă, astfel cum aceasta a fost formulată, si ajunge în termen la autorul ofertei. Dispozitiile art. 1186 rămân aplicabile.

(2) Tăcerea sau inactiunea destinatarului nu valorează acceptare decât atunci când aceasta rezultă din lege, din acordul părtilor, din practicile statornicite între acestea, din uzante sau din alte împrejurări.

Art. 1197

Acceptarea necorespunzătoare a ofertei

(1) Răspunsul destinatarului nu constituie acceptare atunci când:

a) cuprinde modificări sau completări care nu corespund ofertei primite;

b) nu respectă forma cerută anume de ofertant;

c) ajunge la ofertant după ce oferta a devenit caducă.

(2) Răspunsul destinatarului, exprimat potrivit alin. (1), poate fi considerat, după împrejurări, ca o contraofertă.

Art. 1198

Acceptarea tardivă

(1) Acceptarea tardivă produce efecte numai dacă autorul ofertei îl înstiinteză de îndată pe acceptant despre încheierea contractului.

(2) Acceptarea făcută în termen, dar ajunsă la ofertant după expirarea termenului, din motive neimputabile acceptantului, produce efecte dacă ofertantul nu îl înstiinteză despre aceasta de îndată.

Art. 1199

Retragerea ofertei sau a acceptării

Oferta sau acceptarea poate fi retrasă dacă retragerea ajunge la destinatar anterior ori concomitent cu oferta sau, după caz, cu acceptarea.

Art. 1200

Comunicarea ofertei, acceptării si revocării

(1) Oferta, acceptarea, precum si revocarea acestora produc efecte numai din momentul în care ajung la destinatar, chiar dacă acesta nu ia cunostintă de ele din motive care nu îi sunt imputabile.

(2) Comunicarea acceptării trebuie făcută prin mijloace cel putin la fel de rapide ca cele folosite de ofertant, dacă din lege, din acordul părtilor, din practicile statornicite între acestea sau din alte asemenea împrejurări nu rezultă contrariul.

Art. 1201

Clauzele externe

Dacă prin lege nu se prevede altfel, părtile sunt tinute de clauzele extrinseci la care contractul face trimitere.

Art. 1202

Clauze standard

(1) Sub rezerva prevederilor art. 1203, dispozitiile prezentei sectiuni se aplică în mod corespunzător si atunci când la încheierea contractului sunt utilizate clauze standard.

(2) Sunt clauze standard stipulatiile stabilite în prealabil de una dintre părti pentru a fi utilizate în mod general si repetat si care sunt incluse în contract fără să fi fost negociate cu cealaltă parte.

(3) Clauzele negociate prevalează asupra clauzelor standard.

(4) Atunci când ambele părti folosesc clauze standard si nu ajung la o întelegere cu privire la acestea, contractul se încheie totusi pe baza clauzelor convenite si a oricăror clauze standard comune în substanta lor, cu exceptia cazului în care una dintre părti notifică celeilalte părti, fie anterior momentului încheierii contractului, fie ulterior si de îndată, că nu intentionează să fie tinută de un astfel de contract.

Art. 1203
Clauzele neuzuale

Clauzele standard care prevăd în folosul celui care le propune limitarea răspunderii, dreptul de a denunta unilateral contractul, de a suspenda executarea obligatiilor sau care prevăd în detrimentul celeilalte părti decăderea din drepturi ori din beneficiul termenului, limitarea dreptului de a opune exceptii, restrângerea libertătii de a contracta cu alte persoane, reînnoirea tacită a contractului, legea aplicabilă, clauze compromisorii sau prin care se derogă de la normele privitoare la competenta instantelor judecătoresti nu produc efecte decât dacă sunt acceptate, în mod expres, în scris, de cealaltă parte.

II. Valabilitatea consimtământului

Art. 1204
Conditiile

Consimtământul părtilor trebuie să fie serios, liber si exprimat în cunostintă de cauză.

Art. 1205
Lipsa discernământului

(1) Este anulabil contractul încheiat de o persoană care, la momentul încheierii acestuia, se afla, fie si numai vremelnic, într-o stare care o punea în neputintă de a-si da seama de urmările faptei sale.

(2) Contractul încheiat de o persoană pusă ulterior sub interdictie poate fi anulat dacă, la momentul când actul a fost făcut, cauzele punerii sub interdictie existau si erau îndeobste cunoscute.

III. Viciile consimtământului

Art. 1206
Cazurile

(1) Consimtământul este viciat când este dat din eroare, surprins prin dol sau smuls prin violentă.

(2) De asemenea, consimtământul este viciat în caz de leziune.

Art. 1207

Eroarea

(1) Partea care, la momentul încheierii contractului, se afla într-o eroare esentială poate cere anularea acestuia, dacă cealaltă parte stia sau, după caz, trebuia să stie că faptul asupra căruia a purtat eroarea era esential pentru încheierea contractului.

(2) Eroarea este esentială:

1. când poartă asupra naturii sau obiectului contractului;

2. când poartă asupra identitătii obiectului prestatiei sau asupra unei calităti a acestuia ori asupra unei alte împrejurări considerate esentiale de către părti în absenta căreia contractul nu s-ar fi încheiat;

3. când poartă asupra identitătii persoanei sau asupra unei calităti a acesteia în absenta căreia contractul nu s-ar fi încheiat.

(3) Eroarea de drept este esentială atunci când priveste o normă juridică determinantă, potrivit vointei părtilor, pentru încheierea contractului.

(4) Eroarea care priveste simplele motive ale contractului nu este esentială, cu exceptia cazului în care prin vointa părtilor asemenea motive au fost considerate hotărâtoare.

Art. 1208

Eroarea nescuzabilă

(1) Contractul nu poate fi anulat dacă faptul asupra căruia a purtat eroarea putea fi, după împrejurări, cunoscut cu diligente rezonabile.

(2) Eroarea de drept nu poate fi invocată în cazul dispozitiilor legale accesibile si previzibile.

Art. 1209

Eroarea asumată

Nu atrage anularea contractului eroarea care poartă asupra unui element cu privire la care riscul de eroare a fost asumat de cel care o invocă sau, după împrejurări, trebuia să fie asumat de acesta.

Art. 1210

Eroarea de calcul

Simpla eroare de calcul nu atrage anularea contractului, ci numai rectificarea, afară de cazul în care, concretizându-se într-o eroare asupra cantitătii, a fost esentială pentru încheierea contractului. Eroarea de calcul trebuie corectată la cererea oricăreia dintre părti.

Art. 1211

Eroarea de comunicare sau de transmitere

Dispozitiile privitoare la eroare se aplică în mod corespunzător si atunci când eroarea poartă asupra declaratiei de vointă ori când declaratia a fost transmisă inexact prin intermediul unei alte persoane sau prin mijloace de comunicare la distantă.

Art. 1212

Invocarea erorii cu bună-credintă

Partea care este victima unei erori nu se poate prevala de aceasta contrar exigentelor bunei-credinte.

Art. 1213

Adaptarea contractului

(1) Dacă o parte este îndreptătită să invoce anulabilitatea contractului pentru eroare, dar cealaltă parte declară că doreste să execute ori execută contractul asa cum acesta fusese înteles de partea îndreptătită să invoce anulabilitatea, contractul se consideră că a fost încheiat asa cum l-a înteles această din urmă parte.

(2) În acest caz, după ce a fost informată asupra felului în care partea îndreptătită să invoce anulabilitatea a înteles contractul si înainte ca aceasta să fi obtinut anularea, cealaltă parte trebuie, în termen de cel mult 3 luni de la data când a fost notificată ori de la data când i s-a comunicat cererea de chemare în judecată, să declare că este de acord cu executarea sau să execute fără întârziere contractul, astfel cum a fost înteles de partea aflată în eroare.

(3) Dacă declaratia a fost făcută si comunicată părtii aflate în eroare în termenul prevăzut la alin. (2) sau contractul a fost executat, dreptul de a obtine anularea este stins si notificarea prevăzută la alin. (2) este considerată lipsită de efecte.

Art. 1214

Dolul

(1) Consimtământul este viciat prin dol atunci când partea s-a aflat într-o eroare provocată de manoperele frauduloase ale celeilalte părti ori când aceasta din urmă a omis, în mod fraudulos, să îl informeze pe contractant asupra unor împrejurări pe care se cuvenea să i le dezvăluie.

(2) Partea al cărei consimtământ a fost viciat prin dol poate cere anularea contractului, chiar dacă eroarea în care s-a aflat nu a fost esentială.

(3) Contractul este anulabil si atunci când dolul provine de la reprezentantul, prepusul ori gerantul afacerilor celeilalte părti.

(4) Dolul nu se presupune.

Art. 1215

Dolul comis de un tert

(1) Partea care este victima dolului unui tert nu poate cere anularea decât dacă cealaltă parte a cunoscut sau, după caz, ar fi trebuit să cunoască dolul la încheierea contractului.

(2) Independent de anularea contractului, autorul dolului răspunde pentru prejudiciile ce ar rezulta.

Art. 1216

Violenta

(1) Poate cere anularea contractului partea care a contractat sub imperiul unei temeri justificate induse, fără drept, de cealaltă parte sau de un tert.

(2) Există violentă când temerea insuflată este de asa natură încât partea amenintată putea să creadă, după împrejurări, că, în lipsa consimtământului său, viata, persoana, onoarea sau bunurile sale ar fi expuse unui pericol grav si iminent.

(3) Violenta poate atrage anularea contractului si atunci când este îndreptată împotriva unei persoane apropiate, precum sotul, sotia, ascendentii ori descendentii părtii al cărei consimtământ a fost viciat.

(4) În toate cazurile, existenta violentei se apreciază tinând seama de vârsta, starea socială, sănătatea si caracterul celui asupra căruia s-a exercitat violenta, precum si de orice altă împrejurare ce a putut influenta starea acestuia la momentul încheierii contractului.

Art. 1217
Amenintarea cu exercitiul unui drept

Constituie violentă si temerea insuflată prin amenintarea cu exercitiul unui drept făcută cu scopul de a obtine avantaje injuste.

Art. 1218
Starea de necesitate

Contractul încheiat de o parte aflată în stare de necesitate nu poate fi anulat decât dacă cealaltă parte a profitat de această împrejurare.

Art. 1219
Temerea reverentiară

Simpla temere izvorâtă din respect, fără să fi fost violentă, nu atrage anularea contractului.

Art. 1220
Violenta săvârsită de un tert

(1) Violenta atrage anularea contractului si atunci când este exercitată de un tert, însă numai dacă partea al cărei consimtământ nu a fost viciat cunostea sau, după caz, ar fi trebuit să cunoască violenta săvârsită de către tert.

(2) Independent de anularea contractului, autorul violentei răspunde pentru prejudiciile ce ar rezulta.

Art. 1221
Leziunea

(1) Există leziune atunci când una dintre părti, profitând de starea de nevoie, de lipsa de experientă ori de lipsa de cunostinte a celeilalte părti, stipulează în favoarea sa ori a unei alte persoane o prestatie de o valoare considerabil mai mare, la data încheierii contractului, decât valoarea propriei prestatii.

(2) Existenta leziunii se apreciază si în functie de natura si scopul contractului.

(3) Leziunea poate exista si atunci când minorul îsi asumă o obligatie excesivă prin raportare la starea sa patrimonială, la avantajele pe care le obtine din contract ori la ansamblul circumstantelor.

Art. 1222
Sanctiunea

(1) Partea al cărei consimtământ a fost viciat prin leziune poate cere, la alegerea sa, anularea contractului sau reducerea obligatiilor sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptătită.

(2) Cu exceptia cazului prevăzut la art. 1221 alin. (3), actiunea în anulare este admisibilă numai dacă leziunea depăseste jumătate din valoarea pe care o avea, la momentul încheierii

contractului, prestatia promisă sau executată de partea lezată. Disproportia trebuie să subziste până la data cererii de anulare.

(3) În toate cazurile, instanta poate să mentină contractul dacă cealaltă parte oferă, în mod echitabil, o reducere a propriei creante sau, după caz, o majorare a propriei obligatii. Dispozitiile art. 1213 privitoare la adaptarea contractului se aplică în mod corespunzător.

Art. 1223
Termenul de prescriptie

(1) Dreptul la actiunea în anulare sau în reducerea obligatiilor pentru leziune se prescrie în termen de un an de la data încheierii contractului.

(2) Anulabilitatea contractului nu poate să fie opusă pe cale de exceptie când dreptul la actiune este prescris.

Art. 1224
Inadmisibilitatea leziunii

Nu pot fi atacate pentru leziune contractele aleatorii, tranzactia, precum si alte contracte anume prevăzute de lege.

§4. Obiectul contractului

Art. 1225
Obiectul contractului

(1) Obiectul contractului îl reprezintă operatiunea juridică, precum vânzarea, locatiunea, împrumutul si altele asemenea, convenită de părti, astfel cum aceasta reiese din ansamblul drepturilor si obligatiilor contractuale.

(2) Obiectul contractului trebuie să fie determinat si licit, sub sanctiunea nulitătii absolute.

(3) Obiectul este ilicit atunci când este prohibit de lege sau contravine ordinii publice ori bunelor moravuri.

Art. 1226
Obiectul obligatiei

(1) Obiectul obligatiei este prestatia la care se angajează debitorul.

(2) Sub sanctiunea nulitătii absolute, el trebuie să fie determinat sau cel putin determinabil si licit.

Art. 1227
Imposibilitatea initială a obiectului obligatiei

Contractul este valabil chiar dacă, la momentul încheierii sale, una dintre părti se află în imposibilitate de a-si executa obligatia, afară de cazul în care prin lege se prevede altfel.

Art. 1228
Bunurile viitoare

În lipsa unei prevederi legale contrare, contractele pot purta si asupra bunurilor viitoare.

Art. 1229

Bunurile care nu sunt în circuitul civil

Numai bunurile care sunt în circuitul civil pot face obiectul unei prestatii contractuale.

Art. 1230

Bunurile care apartin altuia

Dacă prin lege nu se prevede altfel, bunurile unui tert pot face obiectul unei prestatii, debitorul fiind obligat să le procure si să le transmită creditorului sau, după caz, să obtină acordul tertului. În cazul neexecutării obligatiei, debitorul răspunde pentru prejudiciile cauzate.

Art. 1231

Determinarea calitătii obiectului

Atunci când nu poate fi stabilită potrivit contractului, calitatea prestatiei sau a obiectului acesteia trebuie să fie rezonabilă sau, după împrejurări, cel putin de nivel mediu.

Art. 1232

Determinarea obiectului de către un tert

(1) Atunci când pretul sau orice alt element al contractului urmează să fie determinat de un tert, acesta trebuie să actioneze în mod corect, diligent si echidistant.

(2) Dacă tertul nu poate sau nu doreste să actioneze ori aprecierea sa este în mod manifest nerezonabilă, instanta, la cererea părtii interesate, va stabili, după caz, pretul sau elementul nedeterminat de către părti.

Art. 1233

Determinarea pretului între profesionisti

Dacă un contract încheiat între profesionisti nu stabileste pretul si nici nu indică o modalitate pentru a-l determina, se presupune că părtile au avut în vedere pretul practicat în mod obisnuit în domeniul respectiv pentru aceleasi prestatii realizate în conditii comparabile sau, în lipsa unui asemenea pret, un pret rezonabil.

Art. 1234

Raportarea la un factor de referintă

Atunci când, potrivit contractului, pretul se determină prin raportare la un factor de referintă, iar acest factor nu există, a încetat să mai existe ori nu mai este accesibil, el se înlocuieste, în absenta unei conventii contrare, cu factorul de referintă cel mai apropiat.

§5. Cauza

Art. 1235

Notiunea

Cauza este motivul care determină fiecare parte să încheie contractul.

Art. 1236

Conditiile

(1) Cauza trebuie să existe, să fie licită si morală.

(2) Cauza este ilicită când este contrară legii si ordinii publice.

(3) Cauza este imorală când este contrară bunelor moravuri.

Art. 1237
Frauda la lege
Cauza este ilicită si atunci când contractul este doar mijlocul pentru a eluda aplicarea unei norme legale imperative.

Art. 1238
Sanctiunea
(1) Lipsa cauzei atrage anulabilitatea contractului, cu exceptia cazului în care contractul a fost gresit calificat si poate produce alte efecte juridice.
(2) Cauza ilicită sau imorală atrage nulitatea absolută a contractului dacă este comună ori, în caz contrar, dacă cealaltă parte a cunoscut-o sau, după împrejurări, trebuia s-o cunoască.

Art. 1239
Proba cauzei
(1) Contractul este valabil chiar atunci când cauza nu este expres prevăzută.
(2) Existenta unei cauze valabile se prezumă până la proba contrară.

§6. Forma contractului

Art. 1240
Formele de exprimare a consimtământului
(1) Vointa de a contracta poate fi exprimată verbal sau în scris.
(2) Vointa poate fi manifestată si printr-un comportament care, potrivit legii, conventiei părtilor, practicilor statornicite între acestea sau uzantelor, nu lasă nicio îndoială asupra intentiei de a produce efectele juridice corespunzătoare.

Art. 1241
Forma scrisă
Înscrisul care constată încheierea contractului poate fi sub semnătură privată sau autentic, având forta probantă prevăzută de lege.

Art. 1242
Sanctiunea
(1) Este lovit de nulitate absolută contractul încheiat în lipsa formei pe care, în chip neîndoielnic, legea o cere pentru încheierea sa valabilă.
(2) Dacă părtile s-au învoit ca un contract să fie încheiat într-o anumită formă, pe care legea nu o cere, contractul se socoteste valabil chiar dacă forma nu a fost respectată.

Art. 1243
Modificarea contractului
Dacă prin lege nu se prevede altfel, orice modificare a contractului este supusă conditiilor de formă cerute de lege pentru încheierea sa.

Art. 1244
Forma cerută pentru înscrierea în cartea funciară

În afara altor cazuri prevăzute de lege, trebuie să fie încheiate prin înscris autentic, sub sanctiunea nulitătii absolute, conventiile care strămută sau constituie drepturi reale care urmează a fi înscrise în cartea funciară.

Art. 1245
Forma contractelor electronice
Contractele care se încheie prin mijloace electronice sunt supuse conditiilor de formă prevăzute de legea specială.

SECTIUNEA a 4-a
Nulitatea contractului

§1. Dispozitii generale

Art. 1246
Nulitatea
(1) Orice contract încheiat cu încălcarea conditiilor cerute de lege pentru încheierea sa valabilă este supus nulitătii, dacă prin lege nu se prevede o altă sanctiune.
(2) Nulitatea poate fi absolută sau relativă.
(3) Dacă prin lege nu se prevede altfel, nulitatea contractului poate fi constatată sau declarată prin acordul părtilor.
(4) Prin acordul părtilor nu pot fi instituite si nici suprimate cauze de nulitate. Orice conventie sau clauză contrară este considerată nescrisă.

Art. 1247
Nulitatea absolută
(1) Este nul contractul încheiat cu încălcarea unei dispozitii legale instituite pentru ocrotirea unui interes general.
(2) Nulitatea absolută poate fi invocată de orice persoană interesată, pe cale de actiune sau de exceptie.
(3) Instanta este obligată să invoce din oficiu nulitatea absolută.
(4) Contractul lovit de nulitate absolută nu este susceptibil de confirmare decât în cazurile prevăzute de lege.

Art. 1248
Nulitatea relativă
(1) Contractul încheiat cu încălcarea unei dispozitii legale instituite pentru ocrotirea unui interes particular este anulabil.
(2) Nulitatea relativă poate fi invocată numai de cel al cărui interes este ocrotit prin dispozitia legală încălcată.
(3) Nulitatea relativă nu poate fi invocată din oficiu de instanta judecătorească.
(4) Contractul anulabil este susceptibil de confirmare.

Art. 1249
Prescriptia

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, nulitatea absolută poate fi invocată oricând, fie pe cale de actiune, fie pe cale de exceptie.

(2) Nulitatea relativă poate fi invocată pe cale de actiune numai în termenul de prescriptie stabilit de lege. Cu toate acestea, partea căreia i se cere executarea contractului poate opune oricând nulitatea relativă a contractului, chiar si după împlinirea termenului de prescriptie a dreptului la actiunea în anulare.

§2. Cauzele de nulitate

Art. 1250
Cauzele de nulitate absolută

Contractul este lovit de nulitate absolută în cazurile anume prevăzute de lege, precum si atunci când rezultă neîndoielnic din lege că interesul ocrotit este unul general.

Art. 1251
Cauzele de nulitate relativă

Contractul este anulabil când au fost nesocotite dispozitiile legale privitoare la capacitatea de exercitiu, când consimtământul uneia dintre părti a fost viciat, precum si în alte cazuri anume prevăzute de lege.

Art. 1252
Prezumtia de nulitate relativă

În cazurile în care natura nulitătii nu este determinată ori nu reiese în chip neîndoielnic din lege, contractul este anulabil.

Art. 1253
Nulitatea virtuală

În afara cazurilor în care legea prevede sanctiunea nulitătii, contractul se desfiinteaz si atunci când sanctiunea nulitătii absolute sau, după caz, relative trebuie aplicată pentru ca scopul dispozitiei legale încălcate să fie atins.

§3. Efectele nulitătii

Art. 1254
Desfiintarea contractului si a actelor subsecvente

(1) Contractul lovit de nulitate absolută sau anulat este considerat a nu fi fost niciodată încheiat.

(2) Desfiintarea contractului atrage, în conditiile legii, si desfiintarea actelor subsecvente încheiate în baza lui.

(3) În cazul în care contractul este desfiintat, fiecare parte trebuie să restituie celeilalte, în natură sau prin echivalent, prestatiile primite, potrivit prevederilor art. 1639-1647, chiar dacă acestea au fost executate succesiv sau au avut un caracter continuu.

Art. 1255
Nulitatea partială

(1) Clauzele contrare legii, ordinii publice sau bunelor moravuri si care nu sunt considerate nescrise atrag nulitatea contractului în întregul său numai dacă sunt, prin natura lor, esentiale sau dacă, în lipsa acestora, contractul nu s-ar fi încheiat.

(2) În cazul în care contractul este mentinut în parte, clauzele nule sunt înlocuite de drept cu dispozitiile legale aplicabile.

(3) Dispozitiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător si clauzelor care contravin unor dispozitii legale imperative si sunt considerate de lege nescrise.

Art. 1256

Nulitatea contractului plurilateral

În cazul contractelor cu mai multe părti în care prestatia fiecărei părti este făcută în considerarea unui scop comun, nulitatea contractului în privinta uneia dintre părti nu atrage desfiintarea în întregime a contractului, afară de cazul în care participarea acesteia este esentială pentru existenta contractului.

Art. 1257

Daunele-interese.

Reducerea prestatiilor

În caz de violentă sau dol, cel al cărui consimtământ este viciat are dreptul de a pretinde, în afară de anulare, si daune-interese sau, dacă preferă mentinerea contractului, de a solicita numai reducerea prestatiei sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptătit.

Art. 1258

Repararea prejudiciului în cazul nulitătii contractului încheiat în formă autentică

În cazul anulării sau constatării nulitătii contractului încheiat în formă autentică pentru o cauză de nulitate a cărei existentă rezultă din însusi textul contractului, partea prejudiciată poate cere obligarea notarului public la repararea prejudiciilor suferite, în conditiile răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie.

Art. 1259

Refacerea contractului nul

Contractul nul poate fi refăcut, în tot sau în parte, cu respectarea tuturor conditiilor prevăzute de lege la data refacerii lui. În toate cazurile, contractul refăcut nu va produce efecte decât pentru viitor, iar nu si pentru trecut.

Art. 1260

Conversiunea contractului nul

(1) Un contract lovit de nulitate absolută va produce totusi efectele actului juridic pentru care sunt îndeplinite conditiile de fond si de formă prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, dispozitiile alin. (1) nu se aplică dacă intentia de a exclude aplicarea conversiunii este stipulată în contractul lovit de nulitate sau reiese, în chip neîndoielnic, din scopurile urmărite de părti la data încheierii contractului.

§4. Validarea contractului

Art. 1261

Cauzele de validare

(1) Contractul afectat de o cauză de nulitate este validat atunci când nulitatea este acoperită.

(2) Nulitatea poate fi acoperită prin confirmare sau prin alte moduri anume prevăzute de lege.

Art. 1262

Confirmarea contractului

(1) Confirmarea unui contract anulabil rezultă din vointa, expresă sau tacită, de a renunta la dreptul de a invoca nulitatea.

(2) Vointa de a renunta trebuie să fie certă.

Art. 1263

Conditiile confirmării

(1) Un contract anulabil poate fi confirmat dacă în momentul confirmării conditiile sale de validitate sunt întrunite.

(2) Persoana care poate invoca nulitatea poate confirma contractul numai cunoscând cauza de nulitate si, în caz de violentă, numai după încetarea acesteia.

(3) Persoana chemată de lege să încuviinteze actele minorului poate, în numele si în interesul acestuia, cere anularea contractului făcut fără încuviintarea sa ori să confirme contractul atunci când această încuviintare era suficientă pentru încheierea valabilă a acestuia.

(4) Dispozitiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător si în cazul actelor încheiate fără autorizarea instantei de tutelă.

(5) În lipsa confirmării exprese, este suficient ca obligatia să fie executată în mod voluntar la data la care ea putea fi valabil confirmată de către partea interesată.

(6) Cel care trebuie să confirme poate să fie pus în întârziere printr-o notificare prin care partea interesată să îi solicite fie să confirme contractul anulabil, fie să exercite actiunea în anulare, în termen de 6 luni de la notificare, sub sanctiunea decăderii din dreptul de a cere anularea contractului.

Art. 1264

Cuprinsul actului confirmativ

Pentru a fi valabil, actul confirmativ trebuie să cuprindă obiectul, cauza si natura obligatiei si să facă mentiune despre motivul actiunii în anulare, precum si despre intentia de a repara viciul pe care se întemeiază acea actiune.

Art. 1265

Efectele confirmării

(1) Confirmarea îsi produce efectele din momentul încheierii contractului si atrage renuntarea la mijloacele si exceptiile ce puteau fi opuse, sub rezerva însă a drepturilor dobândite si conservate de tertii de bună-credintă.

(2) Când fiecare dintre părti poate invoca nulitatea contractului sau mai multe părti o pot invoca împotriva alteia, confirmarea făcută de una dintre acestea nu împiedică invocarea nulitătii de către celelalte părti.

(3) Confirmarea unui contract anulabil pentru vicierea consimtământului prin dol sau violentă nu implică prin ea însăsi renuntarea la dreptul de a cere daune-interese.

SECTIUNEA a 5-a
Interpretarea contractului

Art. 1266
Interpretarea după vointa concordantă a părtilor
(1) Contractele se interpretează după vointa concordantă a părtilor, iar nu după sensul literal al termenilor.
(2) La stabilirea vointei concordante se va tine seama, între altele, de scopul contractului, de negocierile purtate de părti, de practicile statornicite între acestea si de comportamentul lor ulterior încheierii contractului.

Art. 1267
Interpretarea sistematică
Clauzele se interpretează unele prin altele, dând fiecăreia întelesul ce rezultă din ansamblul contractului.

Art. 1268
Interpretarea clauzelor îndoielnice
(1) Clauzele susceptibile de mai multe întelesuri se interpretează în sensul ce se potriveste cel mai bine naturii si obiectului contractului.
(2) Clauzele îndoielnice se interpretează tinând seama, între altele, de natura contractului, de împrejurările în care a fost încheiat, de interpretarea dată anterior de părti, de sensul atribuit în general clauzelor si expresiilor în domeniu si de uzante.
(3) Clauzele se interpretează în sensul în care pot produce efecte, iar nu în acela în care nu ar putea produce niciunul.
(4) Contractul nu cuprinde decât lucrul asupra căruia părtile si-au propus a contracta, oricât de generali ar fi termenii folositi.
(5) Clauzele destinate să exemplifice sau să înlăture orice îndoială asupra aplicării contractului la un caz particular nu îi restrâng aplicarea în alte cazuri care nu au fost expres prevăzute.

Art. 1269
Regulile subsidiare de interpretare
(1) Dacă, după aplicarea regulilor de interpretare, contractul rămâne neclar, acesta se interpretează în favoarea celui care se obligă.
(2) Stipulatiile înscrise în contractele de adeziune se interpretează împotriva celui care le-a propus.

SECTIUNEA a 6-a
Efectele contractului

§1. Efectele între părti

Art. 1270

Forta obligatorie

(1) Contractul valabil încheiat are putere de lege între părtile contractante.

(2) Contractul se modifică sau încetează numai prin acordul părtilor ori din cauze autorizate de lege.

Art. 1271

Impreviziunea

(1) Părtile sunt tinute să îsi execute obligatiile, chiar dacă executarea lor a devenit mai oneroasă, fie datorită cresterii costurilor executării propriei obligatii, fie datorită scăderii valorii contraprestatiei.

(2) Cu toate acestea, dacă executarea contractului a devenit excesiv de oneroasă datorită unei schimbări exceptionale a împrejurărilor care ar face vădit injustă obligarea debitorului la executarea obligatiei, instanta poate să dispună:

a) adaptarea contractului, pentru a distribui în mod echitabil între părti pierderile si beneficiile ce rezultă din schimbarea împrejurărilor;

b) încetarea contractului, la momentul si în conditiile pe care le stabileste.

(3) Dispozitiile alin. (2) sunt aplicabile numai dacă:

a) schimbarea împrejurărilor a intervenit după încheierea contractului;

b) schimbarea împrejurărilor, precum si întinderea acesteia nu au fost si nici nu puteau fi avute în vedere de către debitor, în mod rezonabil, în momentul încheierii contractului;

c) debitorul nu si-a asumat riscul schimbării împrejurărilor si nici nu putea fi în mod rezonabil considerat că si-ar fi asumat acest risc;

d) debitorul a încercat, într-un termen rezonabil si cu bună-credintă, negocierea adaptării rezonabile si echitabile a contractului.

Art. 1272

Continutul contractului

(1) Contractul valabil încheiat obligă nu numai la ceea ce este expres stipulat, dar si la toate urmările pe care practicile statornicite între părti, uzantele, legea sau echitatea le dau contractului, după natura lui.

(2) Clauzele obisnuite într-un contract se subînteleg, desi nu sunt stipulate în mod expres.

Art. 1273

Constituirea si transferul drepturilor reale

(1) Drepturile reale se constituie si se transmit prin acordul de vointă al părtilor, chiar dacă bunurile nu au fost predate, dacă acest acord poartă asupra unor bunuri determinate, ori prin individualizarea bunurilor, dacă acordul poartă asupra unor bunuri de gen.

(2) Fructele bunului sau dreptului transmis se cuvin dobânditorului de la data transferului proprietătii bunului ori, după caz, a cesiunii dreptului, afară de cazul în care prin lege sau prin vointa părtilor se dispune altfel.

(3) Dispozitiile în materie de carte funciară, precum si dispozitiile speciale referitoare la transferul anumitor categorii de bunuri mobile rămân aplicabile.

Art. 1274

Riscul în contractul translativ de proprietate

(1) În lipsă de stipulatie contrară, cât timp bunul nu este predat, riscul contractului rămâne în sarcina debitorului obligatiei de predare, chiar dacă proprietatea a fost transferată dobânditorului. În cazul pieirii fortuite a bunului, debitorul obligatiei de predare pierde dreptul la contraprestatie, iar dacă a primit-o, este obligat să o restituie.

(2) Cu toate acestea, creditorul pus în întârziere preia riscul pieirii fortuite a bunului. El nu se poate libera chiar dacă ar dovedi că bunul ar fi pierit si dacă obligatia de predare ar fi fost executată la timp.

Art. 1275

Transmiterea succesivă a unui bun mobil

(1) Dacă cineva a transmis succesiv către mai multe persoane proprietatea unui bun mobil corporal, cel care a dobândit cu bună-credintă posesia efectivă a bunului este titular al dreptului, chiar dacă titlul său are dată ulterioară.

(2) Este de bună-credintă dobânditorul care, la data intrării în posesie, nu a cunoscut si nici nu putea să cunoască obligatia asumată anterior de înstrăinător.

(3) Dacă niciunul dintre dobânditori nu a obtinut posesia efectivă a bunului mobil corporal si creanta fiecăruia de predare a bunului este exigibilă, va fi preferat cel care a sesizat cel dintâi instanta de judecată.

Art. 1276

Denuntarea unilaterală

(1) Dacă dreptul de a denunta contractul este recunoscut uneia dintre părti, acesta poate fi exercitat atât timp cât executarea contractului nu a început.

(2) În contractele cu executare succesivă sau continuă, acest drept poate fi exercitat cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz, chiar si după începerea executării contractului, însă denuntarea nu produce efecte în privinta prestatiilor executate sau care se află în curs de executare.

(3) Dacă s-a stipulat o prestatie în schimbul denuntării, aceasta produce efecte numai atunci când prestatia este executată.

(4) Dispozitiile prezentului articol se aplică în lipsă de conventie contrară.

Art. 1277

Contractul pe durată nedeterminată

Contractul încheiat pe durată nedeterminată poate fi denuntat unilateral de oricare dintre părti cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz. Orice clauză contrară sau stipularea unei prestatii în schimbul denuntării contractului se consideră nescrisă.

Art. 1278

Pactul de optiune

(1) Atunci când părtile convin ca una dintre ele să rămână legată de propria declaratie de vointă, iar cealaltă să o poată accepta sau refuza, acea declaratie se consideră o ofertă irevocabilă si produce efectele prevăzute la art. 1191.

(2) Dacă părtile nu au convenit un termen pentru acceptare, acesta poate fi stabilit de instantă prin ordonantă presedintială, cu citarea părtilor.

(3) Pactul de optiune trebuie să conțină toate elementele contractului pe care părtile urmăresc să îl încheie, astfel încât acesta să se poată încheia prin simpla acceptare a beneficiarului optiunii.

(4) Contractul se încheie prin exercitarea optiunii în sensul acceptării de către beneficiar a declaratiei de vointă a celeilalte părti, în conditiile convenite prin pact.

(5) Atât pactul de optiune, cât si declaratia de acceptare trebuie încheiate în forma prevăzută de lege pentru contractul pe care părtile urmăresc să îl încheie.

Art. 1279
Promisiunea de a contracta

(1) Promisiunea de a contracta trebuie să conțină toate acele clauze ale contractului promis, în lipsa cărora părtile nu ar putea executa promisiunea.

(2) În caz de neexecutare a promisiunii, beneficiarul are dreptul la daune-interese.

(3) De asemenea, dacă promitentul refuză să încheie contractul promis, instanta, la cererea părtii care si-a îndeplinit propriile obligatii, poate să pronunte o hotărâre care să tină loc de contract, atunci când natura contractului o permite, iar cerintele legii pentru validitatea acestuia sunt îndeplinite. Prevederile prezentului alineat nu sunt aplicabile în cazul promisiunii de a încheia un contract real, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(4) Conventia prin care părtile se obligă să negocieze în vederea încheierii sau modificării unui contract nu constituie promisiune de a contracta.

§2. Efectele fată de terti

I. Dispozitii generale

Art. 1280
Relativitatea efectelor contractului

Contractul produce efecte numai între părti, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 1281
Opozabilitatea efectelor contractului

Contractul este opozabil tertilor, care nu pot aduce atingere drepturilor si obligatiilor născute din contract. Tertii se pot prevala de efectele contractului, însă fără a avea dreptul de a cere executarea lui, cu exceptia cazurilor prevăzute de lege.

Art. 1282
Transmisiunea drepturilor si obligatiilor către succesori

(1) La moartea unei părti, drepturile si obligatiile contractuale ale acesteia se transmit succesorilor săi universali sau cu titlu universal, dacă din lege, din stipulatia părtilor ori din natura contractului nu rezultă contrariul.

(2) Drepturile, precum si, în cazurile prevăzute de lege, obligatiile contractuale în strânsă legătură cu un bun se transmit, odată cu acesta, succesorilor cu titlu particular ai părtilor.

II. Promisiunea faptei altuia

Art. 1283

Efectele

(1) Cel care se angajează la a determina un tert să încheie sau să ratifice un act este tinut să repare prejudiciul cauzat dacă tertul refuză să se oblige sau, atunci când s-a obligat si ca fideiusor, dacă tertul nu execută prestatia promisă.

(2) Cu toate acestea, promitentul nu răspunde dacă asigură executarea obligatiei tertului, fără a se produce vreun prejudiciu creditorului.

(3) Intentia promitentului de a se angaja personal nu se prezumă, ci trebuie să reiasă neîndoielnic din contract sau din împrejurările în care acesta a fost încheiat.

III. Stipulatia pentru altul

Art. 1284

Efectele

(1) Oricine poate stipula în numele său, însă în beneficiul unui tert.

(2) Prin efectul stipulatiei, beneficiarul dobândeste dreptul de a cere direct promitentului executarea prestatiei.

Art. 1285

Conditiile privind tertul beneficiar

Beneficiarul trebuie să fie determinat sau, cel putin, determinabil la data încheierii stipulatiei si să existe în momentul în care promitentul trebuie să îsi execute obligatia. În caz contrar, stipulatia profită stipulantului, fără a agrava însă sarcina promitentului.

Art. 1286

Acceptarea stipulatiei

(1) Dacă tertul beneficiar nu acceptă stipulatia, dreptul său se consideră a nu fi existat niciodată.

(2) Stipulatia poate fi revocată cât timp acceptarea beneficiarului nu a ajuns la stipulant sau la promitent. Stipulatia poate fi acceptată si după decesul stipulantului sau al promitentului.

Art. 1287

Revocarea stipulatiei

(1) Stipulantul este singurul îndreptătit să revoce stipulatia, creditorii sau mostenitorii săi neputând să o facă. Stipulantul nu poate însă revoca stipulatia fără acordul promitentului dacă acesta din urmă are interesul să o execute.

(2) Revocarea stipulatiei produce efecte din momentul în care ajunge la promitent. Dacă nu a fost desemnat un alt beneficiar, revocarea profită stipulantului sau mostenitorilor acestuia, fără a agrava însă sarcina promitentului.

Art. 1288

Mijloacele de apărare ale promitentului

Promitentul poate opune beneficiarului numai apărările întemeiate pe contractul care cuprinde stipulatia.

IV. Simulatia

Art. 1289
Efecte între părti

(1) Contractul secret produce efecte numai între părti si, dacă din natura contractului ori din stipulatia părtilor nu rezultă contrariul, între succesorii lor universali sau cu titlu universal.

(2) Cu toate acestea, contractul secret nu produce efecte nici între părti dacă nu îndeplineste conditiile de fond cerute de lege pentru încheierea sa valabilă.

Art. 1290
Efecte fată de terti

(1) Contractul secret nu poate fi invocat de părti, de către succesorii lor universali, cu titlu universal sau cu titlu particular si nici de către creditorii înstrăinătorului aparent împotriva tertilor care, întemeindu-se cu bună-credintă pe contractul public, au dobândit drepturi de la achizitorul aparent.

(2) Tertii pot invoca împotriva părtilor existenta contractului secret, atunci când acesta le vatămă drepturile.

Art. 1291
Raporturile cu creditorii

(1) Existenta contractului secret nu poate fi opusă de părti creditorilor dobânditorului aparent care, cu bună-credintă, au notat începerea urmăririi silite în cartea funciară sau au obtinut sechestru asupra bunurilor care au făcut obiectul simulatiei.

(2) Dacă există un conflict între creditorii înstrăinătorului aparent si creditorii dobânditorului aparent, sunt preferati cei dintâi, în cazul în care creanta lor este anterioară contractului secret.

Art. 1292
Proba simulatiei

Dovada simulatiei poate fi făcută de terti sau de creditori cu orice mijloc de probă. Părtile pot dovedi si ele simulatia cu orice mijloc de probă, atunci când pretind că aceasta are caracter ilicit.

Art. 1293
Actele unilaterale

Dispozitiile referitoare la simulatie se aplică în mod corespunzător si actelor juridice unilaterale destinate unei persoane determinate, care au fost simulate prin acordul dintre autorul actului si destinatarul său.

Art. 1294
Actele nepatrimoniale

Dispozitiile referitoare la simulatie nu se aplică actelor juridice nepatrimoniale.

SECTIUNEA a 7-a
Reprezentarea

Art. 1295
Temeiul reprezentării

Puterea de a reprezenta poate rezulta fie din lege, fie dintr-un act juridic ori dintr-o hotărâre judecătorească, după caz.

Art. 1296
Efecte
Contractul încheiat de reprezentant, în limitele împuternicirii, în numele reprezentatului produce efecte direct între reprezentat si cealaltă parte.

Art. 1297
Nearătarea calitătii de reprezentant
(1) Contractul încheiat de reprezentant în limita puterilor conferite, atunci când tertul contractant nu cunostea si nici nu ar fi trebuit să cunoască faptul că reprezentantul actiona în această calitate, îi obligă numai pe reprezentant si pe tert, dacă prin lege nu se prevede altfel.
(2) Cu toate acestea, dacă reprezentantul, atunci când contractează cu tertul în limita puterilor conferite, pe seama unei întreprinderi, pretinde că este titularul acesteia, tertul care descoperă ulterior identitatea adevăratului titular poate să exercite si împotriva acestuia din urmă drepturile pe care le are împotriva reprezentantului.

Art. 1298
Capacitatea părtilor
În cazul reprezentării conventionale, atât reprezentatul, cât si reprezentantul trebuie să aibă capacitatea de a încheia actul pentru care reprezentarea a fost dată.

Art. 1299
Viciile de consimtământ
Contractul este anulabil atunci când consimtământul reprezentantului este viciat. Dacă însă viciul de consimtământ priveste elemente stabilite de reprezentat, contractul este anulabil numai dacă vointa acestuia din urmă a fost viciată.

Art. 1300
Buna-credintă
(1) Afară de cazul în care sunt relevante pentru elementele stabilite de reprezentat, buna sau reaua-credintă, cunoasterea sau necunoasterea unei anumite împrejurări se apreciază în persoana reprezentantului.
(2) Reprezentatul de rea-credintă nu poate invoca niciodată buna-credintă a reprezentantului.

Art. 1301
Forma împuternicirii
Împuternicirea nu produce efecte decât dacă este dată cu respectarea formelor cerute de lege pentru încheierea valabilă a contractului pe care reprezentantul urmează să îl încheie.

Art. 1302
Justificarea puterii de a reprezenta

Contractantul poate întotdeauna cere reprezentantului să facă dovada puterilor încredintate de reprezentat si, dacă reprezentarea este cuprinsă într-un înscris, să îi remită o copie a înscrisului, semnată pentru conformitate.

Art. 1303
Conflictul de interese

Contractul încheiat de un reprezentant aflat în conflict de interese cu reprezentatul poate fi anulat la cererea reprezentatului, atunci când conflictul era cunoscut sau trebuia să fie cunoscut de contractant la data încheierii contractului.

Art. 1304
Contractul cu sine însusi si dubla reprezentare

(1) Contractul încheiat de reprezentant cu sine însusi, în nume propriu, este anulabil numai la cererea reprezentatului, cu exceptia cazului în care reprezentantul a fost împuternicit în mod expres în acest sens sau cuprinsul contractului a fost determinat în asemenea mod încât să excludă posibilitatea unui conflict de interese.

(2) Dispozitiile alin. (1) se aplică si în cazul dublei reprezentări.

Art. 1305
Încetarea împuternicirii

Puterea de reprezentare încetează prin renuntarea de către reprezentant la împuternicire sau prin revocarea acesteia de către reprezentat.

Art. 1306
Modificarea si revocarea împuternicirii

Modificarea si revocarea împuternicirii trebuie aduse la cunostinta tertilor prin mijloace corespunzătoare. În caz contrar, acestea nu sunt opozabile tertilor decât dacă se dovedeste că acestia le cunosteau ori puteau să le cunoască în momentul încheierii contractului.

Art. 1307
Alte cauze de încetare a puterii de a reprezenta

(1) Puterea de a reprezenta încetează prin decesul sau incapacitatea reprezentantului ori a reprezentatului, dacă din conventie ori din natura afacerii nu rezultă contrariul.

(2) Dacă reprezentantul sau reprezentatul este persoană juridică, puterea de a reprezenta încetează la data la care persoana juridică îsi încetează existenta.

(3) În cazul deschiderii procedurii insolventei asupra reprezentantului sau reprezentatului, puterea de a reprezenta încetează în conditiile prevăzute de lege.

(4) Încetarea puterii de a reprezenta nu produce efecte în privinta tertilor care, în momentul încheierii contractului, nu cunosteau si nici nu trebuiau să cunoască această împrejurare.

Art. 1308
Obligatiile reprezentantului la încetarea împuternicirii

(1) La încetarea puterilor încredintate, reprezentantul este obligat să restituie reprezentatului înscrisul care constată aceste puteri.

(2) Reprezentantul nu poate retine acest înscris drept garantie a creantelor sale asupra reprezentatului, dar poate să ceară o copie a înscrisului, certificată de reprezentat, cu mentiunea că puterea de reprezentare a încetat.

Art. 1309
Lipsa sau depăsirea puterii de reprezentare

(1) Contractul încheiat de persoana care actionează în calitate de reprezentant, însă fără a avea împuternicire sau cu depăsirea puterilor conferite, nu produce efecte între reprezentat si tert.

(2) Dacă însă, prin comportamentul său, reprezentatul l-a determinat pe tertul contractant să creadă în mod rezonabil că reprezentantul are puterea de a-l reprezenta si că actionează în limita puterilor conferite, reprezentatul nu se poate prevala fată de tertul contractant de lipsa puterii de a reprezenta.

Art. 1310
Răspunderea reprezentantului

Cel care încheie un contract în calitate de reprezentant, neavând împuternicire ori depăsind limitele puterilor care i-au fost încredintate, răspunde pentru prejudiciile cauzate tertului contractant care s-a încrezut, cu bună-credintă, în încheierea valabilă a contractului.

Art. 1311
Ratificarea

(1) În cazurile prevăzute la art. 1309, cel în numele căruia s-a încheiat contractul poate să îl ratifice, respectând formele cerute de lege pentru încheierea sa valabilă.

(2) Tertul contractant poate, printr-o notificare, să acorde un termen rezonabil pentru ratificare, după a cărui împlinire contractul nu mai poate fi ratificat.

Art. 1312
Efectele ratificării

Ratificarea are efect retroactiv, fără a afecta însă drepturile dobândite de terti între timp.

Art. 1313
Transmisiunea facultătii de a ratifica

Facultatea de a ratifica se transmite mostenitorilor.

Art. 1314
Desfiintarea contractului înaintea ratificării

Tertul contractant si cel care a încheiat contractul în calitate de reprezentant pot conveni desfiintarea contractului cât timp acesta nu a fost ratificat.

SECTIUNEA a 8-a
Cesiunea contractului

Art. 1315
Notiunea

(1) O parte poate să îsi substituie un tert în raporturile născute dintr-un contract numai dacă prestatiile nu au fost încă integral executate, iar cealaltă parte consimte la aceasta.

(2) Sunt exceptate cazurile anume prevăzute de lege.

Art. 1316
Forma cesiunii

Cesiunea contractului si acceptarea acesteia de către contractantul cedat trebuie încheiate în forma cerută de lege pentru validitatea contractului cedat.

Art. 1317
Momentul cesiunii

(1) Dacă o parte a consimtit în mod anticipat ca partea cealaltă să îsi poată substitui un tert în raporturile născute din contract, cesiunea produce efecte fată de acea parte din momentul în care substituirea îi este notificată ori, după caz, din momentul în care o acceptă.

(2) În cazul în care toate elementele contractului rezultă dintr-un înscris în care este cuprinsă clauza "la ordin" sau o altă mentiune echivalentă, dacă prin lege nu se prevede altfel, girarea înscrisului produce efectul substituirii giratarului în toate drepturile si obligatiile girantului.

(3) Dispozitiile în materie de carte funciară, precum si dispozitiile referitoare la transferul ori publicitatea anumitor categorii de bunuri mobile rămân aplicabile.

Art. 1318
Liberarea cedentului

(1) Cedentul este liberat de obligatiile sale fată de contractantul cedat din momentul în care substituirea îsi produce efectele fată de acesta.

(2) În cazul în care a declarat că nu îl liberează pe cedent, contractantul cedat se poate îndrepta împotriva acestuia atunci când cesionarul nu îsi execută obligatiile. În acest caz, contractantul cedat trebuie, sub sanctiunea pierderii dreptului de regres împotriva cedentului, să îi notifice neexecutarea obligatiilor de către cesionar, în termen de 15 zile de la data neexecutării sau, după caz, de la data la care a cunoscut faptul neexecutării.

Art. 1319
Exceptiile contractantului cedat

Contractantul cedat poate opune cesionarului toate exceptiile ce rezultă din contract. Contractantul cedat nu poate invoca însă fată de cesionar vicii de consimtământ, precum si orice apărări sau exceptii născute din raporturile sale cu cedentul decât dacă si-a rezervat acest drept atunci când a consimtit la substituire.

Art. 1320
Obligatia de garantie

(1) Cedentul garantează validitatea contractului.

(2) Atunci când cedentul garantează executarea contractului, acesta va fi tinut ca un fideiusor pentru obligatiile contractantului cedat.

SECTIUNEA a 9-a
Încetarea contractului

Art. 1321

Cauzele de încetare

Contractul încetează, în conditiile legii, prin executare, acordul de vointă al părtilor, denuntare unilaterală, expirarea termenului, îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea conditiei, imposibilitate fortuită de executare, precum si din orice alte cauze prevăzute de lege.

Art. 1322

Efectele încetării

La încetarea contractului părtile sunt liberate de obligatiile asumate. Ele pot fi însă tinute la repararea prejudiciilor cauzate si, după caz, la restituirea, în natură sau prin echivalent, a prestatiilor primite în urma încheierii contractului.

Art. 1323

Restituirea prestatiilor

Restituirea prestatiilor primite se face potrivit dispozitiilor art. 1635-1649.

CAPITOLUL II
Actul juridic unilateral

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 1324

Notiunea

Este unilateral actul juridic care presupune numai manifestarea de vointă a autorului său.

Art. 1325

Regimul juridic

Dacă prin lege nu se prevede altfel, dispozitiile legale privitoare la contracte se aplică în mod corespunzător actelor unilaterale.

Art. 1326

Actele unilaterale supuse comunicării

(1) Actul unilateral este supus comunicării atunci când constituie, modifică sau stinge un drept al destinatarului si ori de câte ori informarea destinatarului este necesară potrivit naturii actului.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, comunicarea se poate face în orice modalitate adecvată, după împrejurări.

(3) Actul unilateral produce efecte din momentul în care comunicarea ajunge la destinatar, chiar dacă acesta nu a luat cunostintă de aceasta din motive care nu îi sunt imputabile.

SECTIUNEA a 2-a
Actul unilateral ca izvor de obligatii

Art. 1327

Promisiunea unilaterală

(1) Promisiunea unilaterală făcută cu intentia de a se obliga independent de acceptare îl leagă numai pe autor.

(2) Destinatarul actului poate să refuze dreptul astfel născut.

(3) Dacă autorul actului nu a stipulat expres un termen, promisiunea se consideră făcută pentru o anumită durată, potrivit cu natura obligatiei si cu împrejurările în care a fost asumată.

Art. 1328

Promisiunea publică de recompensă

(1) Cel care promite în mod public o recompensă în schimbul executării unei prestatii este obligat să facă plata, chiar dacă prestatia a fost executată fără a se cunoaste promisiunea.

(2) Dacă prestatia a fost executată de mai multe persoane împreună, recompensa se împarte între ele, potrivit contributiei fiecăreia la obtinerea rezultatului, iar dacă aceasta nu se poate stabili, recompensa se împarte în mod egal.

(3) Atunci când prestatia a fost executată separat de mai multe persoane, recompensa se cuvine aceleia care a comunicat cea dintâi rezultatul.

Art. 1329

Revocarea promisiunii publice de recompensă

(1) Promisiunea poate fi revocată în aceeasi formă în care a fost făcută publică sau într-o formă echivalentă.

(2) Revocarea nu produce efecte fată de cel care, mai înainte de publicarea ei, a executat prestatia.

(3) Dacă revocarea a fost făcută fără justă cauză, autorul promisiunii datorează o despăgubire echitabilă, care nu va putea depăsi recompensa promisă, celor care înainte de publicarea revocării au făcut cheltuieli în vederea executării prestatiei. Cu toate acestea, promitentul nu datorează despăgubiri, dacă dovedeste că rezultatul cerut nu putea fi obtinut.

(4) Dreptul la actiunea în despăgubire se prescrie în termen de un an de la data publicării revocării.

CAPITOLUL III
Faptul juridic licit

SECTIUNEA 1
Gestiunea de afaceri

Art. 1330

Conditii

(1) Există gestiune de afaceri atunci când, fără să fie obligată, o persoană, numită gerant, gestionează în mod voluntar si oportun afacerile altei persoane, numită gerat, care nu cunoaste existenta gestiunii sau, cunoscând gestiunea, nu este în măsură să desemneze un mandatar ori să se îngrijească în alt fel de afacerile sale.

(2) Cel care, fără să stie, lucrează în interesul altuia nu este tinut de obligatiile ce îi revin, potrivit legii, gerantului. El este îndreptătit la restituire potrivit regulilor aplicabile îmbogătirii fără justă cauză.

(3) Nu există gestiune de afaceri atunci când cel care administrează afacerile unei alte persoane actionează cu intentia de a o gratifica.

Art. 1331

Obligatia de înstiintare

Gerantul trebuie să îl înstiinteze pe gerat despre gestiunea începută de îndată ce acest lucru este posibil.

Art. 1332

Continuarea gestiunii

Gestiunea de afaceri îl obligă pe gerant să continue gestiunea începută până când o poate abandona fără riscul vreunei pierderi ori până când geratul, personal sau prin reprezentant, ori, după caz, mostenitorii acestuia sunt în măsură să o preia.

Art. 1333

Continuarea gestiunii de către mostenitorii gerantului

Mostenitorii gerantului care cunosc gestiunea sunt tinuti să continue afacerile începute de acesta din urmă, în aceleasi conditii ca si gerantul.

Art. 1334

Diligenta datorată de gerant

(1) Gerantul este dator să se îngrijească de interesele geratului cu diligenta pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale.

(2) Când gestiunea a urmărit să îl apere pe gerat de o pagubă iminentă, gerantul nu răspunde decât pentru prejudiciile cauzate geratului cu intentie sau din culpă gravă.

Art. 1335

Obligatiile gerantului

La încetarea gestiunii, gerantul trebuie să dea socoteală geratului si să îi remită acestuia toate bunurile obtinute cu ocazia gestiunii.

Art. 1336

Actele încheiate de gerant

(1) Gerantul care actionează în nume propriu este tinut fată de tertii cu care a contractat, fără a limita dreptul oricăruia dintre acestia de a se regresa împotriva geratului.

(2) Atunci când actionează în numele geratului, gerantul nu este tinut fată de tertii cu care a contractat decât dacă geratul nu este obligat fată de acestia.

Art. 1337

Obligatiile geratului

(1) Atunci când conditiile gestiunii de afaceri sunt întrunite, chiar dacă rezultatul nu a fost atins, geratul trebuie să ramburseze gerantului cheltuielile necesare, precum si, în limita sporului de valoare, cheltuielile utile făcute de gerant, împreună cu dobânzile din ziua în care au fost efectuate, si să îl despăgubească pentru prejudiciul pe care, fără culpa sa, gerantul l-a suferit din cauza gestiunii.

(2) Geratul trebuie să execute si obligatiile născute din actele necesare si utile care, în numele ori în beneficiul său, au fost încheiate de gerant.

(3) Caracterul necesar sau util al actelor si cheltuielilor se apreciază la momentul la care gerantul le-a făcut.

(4) În vederea garantării cheltuielilor necesare, gerantul are dreptul de a cere instantei, în urma unei expertize dispuse de aceasta cu procedura prevăzută de lege pentru ordonanta presedintială, înscrierea în cartea funciară a unei ipoteci legale, în conditiile legii.

Art. 1338
Împotrivirea beneficiarului gestiunii

(1) Cel care începe sau continuă o gestiune, cunoscând sau trebuind să cunoască împotrivirea titularului afacerii, poate cere numai restituirea cheltuielilor necesare. În acest caz, instanta, la cererea titularului afacerii, poate acorda un termen pentru executarea obligatiei de restituire.

(2) Cel care ignoră împotrivirea titularului este răspunzător pentru prejudiciile cauzate chiar si din cea mai usoară culpă.

Art. 1339
Gestiunea inoportună

Actele si cheltuielile care, fără a fi necesare sau utile, au fost efectuate pe perioada gestiunii îl obligă pe gerat la restituire numai în măsura în care i-au procurat vreun avantaj.

Art. 1340
Ratificarea gestiunii

În privinta actelor juridice, gestiunea ratificată produce, de la data când a fost începută, efectele unui mandat.

SECTIUNEA a 2-a
Plata nedatorată

Art. 1341
Notiunea

(1) Cel care plăteste fără a datora are dreptul la restituire.

(2) Nu este supus restituirii ceea ce s-a plătit cu titlu de liberalitate sau gestiune de afaceri.

(3) Se prezumă, până la proba contrară, că plata s-a făcut cu intentia de a stinge o datorie proprie.

Art. 1342
Plata primită cu bună-credintă de creditor

(1) Restituirea nu poate fi dispusă atunci când, în urma plătii, cel care a primit-o cu bună-credintă a lăsat să se împlinească termenul de prescriptie ori s-a lipsit, în orice mod, de titlul său de creantă sau a renuntat la garantiile creantei.

(2) În acest caz, cel care a plătit are drept de regres împotriva adevăratului debitor în temeiul subrogatiei legale în drepturile creditorului plătit.

Art. 1343
Restituirea plătii anticipate

Ceea ce debitorul a plătit înainte de împlinirea termenului suspensiv nu se poate restitui decât atunci când plata s-a făcut prin dol sau violentă. De asemenea, este supusă restituirii si plata făcută înainte de îndeplinirea conditiei suspensive.

Art. 1344
Reguli aplicabile restituirii
Restituirea plătii nedatorate se face potrivit dispozitiilor art. 1635-1649.

SECTIUNEA a 3-a
Îmbogătirea fără justă cauză

Art. 1345
Conditii
Cel care, în mod neimputabil, s-a îmbogătit fără justă cauză în detrimentul altuia este obligat la restituire, în măsura pierderii patrimoniale suferite de cealaltă persoană, dar fără a fi tinut dincolo de limita propriei sale îmbogătiri.

Art. 1346
Îmbogătirea justificată
Îmbogătirea este justificată atunci când rezultă:
a) din executarea unei obligatii valabile;
b) din neexercitarea de către cel păgubit a unui drept contra celui îmbogătit;
c) dintr-un act îndeplinit de cel păgubit în interesul său personal si exclusiv, pe riscul său ori, după caz, cu intentia de a gratifica.

Art. 1347
Conditiile si întinderea restituirii
(1) Restituirea nu este datorată decât dacă îmbogătirea subzistă la data sesizării instantei.
(2) Cel care s-a îmbogătit este obligat la restituire, în conditiile prevăzute la art. 1639-1647.

Art. 1348
Caracterul subsidiar
Cererea de restituire nu poate fi admisă, dacă cel prejudiciat are dreptul la o altă actiune pentru a obtine ceea ce îi este datorat.

CAPITOLUL IV
Răspunderea civilă

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 1349
Răspunderea delictuală

(1) Orice persoană are îndatorirea să respecte regulile de conduită pe care legea sau obiceiul locului le impune si să nu aducă atingere, prin actiunile ori inactiunile sale, drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane.

(2) Cel care, având discernământ, încalcă această îndatorire răspunde de toate prejudiciile cauzate, fiind obligat să le repare integral.

(3) În cazurile anume prevăzute de lege, o persoană este obligată să repare prejudiciul cauzat de fapta altuia, de lucrurile ori animalele aflate sub paza sa, precum si de ruina edificiului.

(4) Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de produsele cu defecte se stabileste prin lege specială.

Art. 1350

Răspunderea contractuală

(1) Orice persoană trebuie să îsi execute obligatiile pe care le-a contractat.

(2) Atunci când, fără justificare, nu îsi îndeplineste această îndatorire, ea este răspunzătoare de prejudiciul cauzat celeilalte părti si este obligată să repare acest prejudiciu, în conditiile legii.

(3) Dacă prin lege nu se prevede altfel, niciuna dintre părti nu poate înlătura aplicarea regulilor răspunderii contractuale pentru a opta în favoarea altor reguli care i-ar fi mai favorabile.

SECTIUNEA a 2-a

Cauze exoneratoare de răspundere

Art. 1351

Forta majoră si cazul fortuit

(1) Dacă legea nu prevede altfel sau părtile nu convin contrariul, răspunderea este înlăturată atunci când prejudiciul este cauzat de fortă majoră sau de caz fortuit.

(2) Forta majoră este orice eveniment extern, imprevizibil, absolut invincibil si inevitabil.

(3) Cazul fortuit este un eveniment care nu poate fi prevăzut si nici împiedicat de către cel care ar fi fost chemat să răspundă dacă evenimentul nu s-ar fi produs.

(4) Dacă, potrivit legii, debitorul este exonerat de răspundere contractuală pentru un caz fortuit, el este, de asemenea, exonerat si în caz de fortă majoră.

Art. 1352

Fapta victimei sau a tertului

Fapta victimei însesi si fapta tertului înlătură răspunderea chiar dacă nu au caracteristicile fortei majore, ci doar pe cele ale cazului fortuit, însă numai în cazurile în care, potrivit legii sau conventiei părtilor, cazul fortuit este exonerator de răspundere.

Art. 1353

Exercitiul drepturilor

Cel care cauzează un prejudiciu prin chiar exercitiul drepturilor sale nu este obligat să îl repare, cu exceptia cazului în care dreptul este exercitat abuziv.

Art. 1354

Alte cauze de exonerare

Victima nu poate obtine repararea prejudiciului cauzat de persoana care i-a acordat ajutor în mod dezinteresat sau de lucrul, animalul ori edificiul de care s-a folosit cu titlu gratuit decât dacă dovedeste intentia sau culpa gravă a celui care, potrivit legii, ar fi fost chemat să răspundă.

Art. 1355
Clauze privind răspunderea

(1) Nu se poate exclude sau limita, prin conventii sau acte unilaterale, răspunderea pentru prejudiciul material cauzat altuia printr-o faptă săvârsită cu intentie sau din culpă gravă.

(2) Sunt valabile clauzele care exclud răspunderea pentru prejudiciile cauzate, printr-o simplă imprudentă sau neglijentă, bunurilor victimei.

(3) Răspunderea pentru prejudiciile cauzate integrităii fizice sau psihice ori sănătătii nu poate fi înlăturată ori diminuată decât în conditiile legii.

(4) Declaratia de acceptare a riscului producerii unui prejudiciu nu constituie, prin ea însăsi, renuntarea victimei la dreptul de a obtine plata despăgubirilor.

Art. 1356
Anunturi privitoare la răspundere

(1) Un anunt care exclude sau limitează răspunderea contractuală, indiferent dacă este adus ori nu la cunostinta publicului, nu are niciun efect decât dacă acela care îl invocă face dovada că cel prejudiciat cunostea existenta anuntului la momentul încheierii contractului.

(2) Printr-un anunt nu poate fi exclusă sau limitată răspunderea delictuală pentru prejudiciile cauzate victimei. Un asemenea anunt poate avea însă valoarea semnalării unui pericol, fiind aplicabile, după împrejurări, dispozitiile art. 1371 alin. (1).

SECTIUNEA a 3-a
Răspunderea pentru fapta proprie

Art. 1357
Conditiile răspunderii

(1) Cel care cauzează altuia un prejudiciu printr-o faptă ilicită, săvârsită cu vinovătie, este obligat să îl repare.

(2) Autorul prejudiciului răspunde pentru cea mai usoară culpă.

Art. 1358
Criterii particulare de apreciere a vinovătiei

Pentru aprecierea vinovătiei se va tine seama de împrejurările în care s-a produs prejudiciul, străine de persoana autorului faptei, precum si, dacă este cazul, de faptul că prejudiciul a fost cauzat de un profesionist în exploatarea unei întreprinderi.

Art. 1359
Repararea prejudiciului constând în vătămarea unui interes

Autorul faptei ilicite este obligat să repare prejudiciul cauzat si când acesta este urmare a atingerii aduse unui interes al altuia, dacă interesul este legitim, serios si, prin felul în care se manifestă, creează aparenta unui drept subiectiv.

Art. 1360

Legitima apărare

(1) Nu datorează despăgubire cel care, fiind în legitimă apărare, a cauzat agresorului un prejudiciu.

(2) Cu toate acestea, va putea fi obligat la plata unei indemnizatii adecvate si echitabile cel care a săvârsit o infractiune prin depăsirea limitelor legitimei apărări.

Art. 1361

Starea de necesitate

Cel care, aflat în stare de necesitate, a distrus sau a deteriorat bunurile altuia pentru a se apăra pe sine ori bunurile proprii de un prejudiciu sau pericol iminent este obligat să repare prejudiciul cauzat, potrivit regulilor aplicabile îmbogătirii fără justă cauză.

Art. 1362

Obligatia tertului de reparare a prejudiciului

Dacă, în cazurile prevăzute la art. 1360 alin. (2) si art. 1361, fapta păgubitoare a fost săvârsită în interesul unei terte persoane, cel prejudiciat se va îndrepta împotriva acesteia în temeiul îmbogătirii fără justă cauză.

Art. 1363

Divulgarea secretului comercial

O persoană se poate exonera de răspundere pentru prejudiciul cauzat prin divulgarea secretului comercial dovedind că divulgarea a fost impusă de împrejurări grave ce priveau sănătatea sau siguranta publică.

Art. 1364

Îndeplinirea unei activităti impuse ori permise de lege

Îndeplinirea unei activităti impuse ori permise de lege sau ordinul superiorului nu îl exonerează de răspundere pe cel care putea să îsi dea seama de caracterul ilicit al faptei sale săvârsite în asemenea împrejurări.

Art. 1365

Efectele hotărârii penale

Instanta civilă nu este legată de dispozitiile legii penale si nici de hotărârea definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal în ceea ce priveste existenta prejudiciului ori a vinovătiei autorului faptei ilicite.

Art. 1366

Răspunderea minorului si a celui pus sub interdictie judecătorească

(1) Minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani sau persoana pusă sub interdictie judecătorească nu răspunde de prejudiciul cauzat, dacă nu se dovedeste discernământul său la data săvârsirii faptei.

(2) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani răspunde de prejudiciul cauzat, în afară de cazul în care dovedeste că a fost lipsit de discernământ la data săvârsirii faptei.

Art. 1367

Răspunderea altor persoane lipsite de discernământ

(1) Cel care a cauzat un prejudiciu nu este răspunzător dacă în momentul în care a săvârsit fapta păgubitoare era într-o stare, chiar vremelnică, de tulburare a mintii care l-a pus în neputintă de a-si da seama de urmările faptei sale.

(2) Cu toate acestea, cel care a cauzat prejudiciul este răspunzător, dacă starea vremelnică de tulburare a mintii a fost provocată de el însusi, prin betia produsă de alcool, de stupefiante sau de alte substante.

Art. 1368

Obligatia subsidiară de indemnizare a victimei

(1) Lipsa discernământului nu îl scuteste pe autorul prejudiciului de plata unei indemnizatii către victimă ori de câte ori nu poate fi angajată răspunderea persoanei care avea, potrivit legii, îndatorirea de a-l supraveghea.

(2) Indemnizatia va fi stabilită într-un cuantum echitabil, tinându-se seama de starea patrimonială a părtilor.

Art. 1369

Răspunderea altor persoane

(1) Cel care l-a îndemnat sau l-a determinat pe altul să cauzeze un prejudiciu, l-a ajutat în orice fel să îl pricinuiască sau, cu bună stiintă, a tăinuit bunuri ce proveneau dintr-o faptă ilicită ori a tras foloase din prejudicierea altuia răspunde solidar cu autorul faptei.

(2) Dispozitiile alin. (1) se aplică si în privinta celui care, în orice fel, a împiedicat ori a întârziat chemarea în judecată a autorului faptei ilicite.

Art. 1370

Imposibilitatea de individualizare a autorului faptei ilicite

Dacă prejudiciul a fost cauzat prin actiunea simultană sau succesivă a mai multor persoane, fără să se poată stabili că a fost cauzat sau, după caz, că nu putea fi cauzat prin fapta vreuneia dintre ele, toate aceste persoane vor răspunde solidar fată de victimă.

Art. 1371

Vinovătia comună. Pluralitatea de cauze

(1) În cazul în care victima a contribuit cu intentie sau din culpă la cauzarea ori la mărirea prejudiciului sau nu le-a evitat, în tot sau în parte, desi putea să o facă, cel chemat să răspundă va fi tinut numai pentru partea de prejudiciu pe care a pricinuit-o.

(2) Dispozitiile alin. (1) se aplică si în cazul în care la cauzarea prejudiciului au contribuit atât fapta săvârsită de autor, cu intentie sau din culpă, cât si forta majoră, cazul fortuit ori fapta tertului pentru care autorul nu este obligat să răspundă.

SECTIUNEA a 4-a

Răspunderea pentru fapta altuia

Art. 1372

Răspunderea pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdictie

(1) Cel care în temeiul legii, al unui contract ori al unei hotărâri judecătoresti este obligat să supravegheze un minor sau o persoană pusă sub interdictie răspunde de prejudiciul cauzat altuia de către aceste din urme persoane.

(2) Răspunderea subzistă chiar în cazul când făptuitorul, fiind lipsit de discernământ, nu răspunde pentru fapta proprie.

(3) Cel obligat la supraveghere este exonerat de răspundere numai dacă dovedeste că nu a putut împiedica fapta prejudiciabilă. În cazul părintilor sau, după caz, al tutorilor, dovada se consideră a fi făcută numai dacă ei probează că fapta copilului constituie urmarea unei alte cauze decât modul în care si-au îndeplinit îndatoririle decurgând din exercitiul autoritătii părintesti.

Art. 1373

Răspunderea comitentilor pentru prepusi

(1) Comitentul este obligat să repare prejudiciul cauzat de prepusii săi ori de câte ori fapta săvârsită de acestia are legătură cu atributiile sau cu scopul functiilor încredintate.

(2) Este comitent cel care, în virtutea unui contract sau în temeiul legii, exercită directia, supravegherea si controlul asupra celui care îndeplineste anumite functii sau însărcinări în interesul său ori al altuia.

(3) Comitentul nu răspunde dacă dovedeste că victima cunostea sau, după împrejurări, putea să cunoască, la data săvârsirii faptei prejudiciabile, că prepusul a actionat fără nicio legătură cu atributiile sau cu scopul functiilor încredintate.

Art. 1374

Corelatia formelor de răspundere pentru fapta altei persoane

(1) Părintii nu răspund dacă fac dovada că sunt îndeplinite cerintele răspunderii persoanei care avea obligatia de supraveghere a minorului.

(2) Nicio altă persoană, în afara comitentului, nu răspunde pentru fapta prejudiciabilă săvârsită de minorul care avea calitatea de prepus. Cu toate acestea, în cazul în care comitentul este părintele minorului care a săvârsit fapta ilicită, victima are dreptul de a opta asupra temeiului răspunderii.

SECTIUNEA a 5-a

Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale sau de lucruri

Art. 1375

Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale

Proprietarul unui animal sau cel care se serveste de el răspunde, independent de orice culpă, de prejudiciul cauzat de animal, chiar dacă acesta a scăpat de sub paza sa.

Art. 1376

Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri

(1) Oricine este obligat să repare, independent de orice culpă, prejudiciul cauzat de lucrul aflat sub paza sa.

(2) Dispozitiile alin. (1) sunt aplicabile si în cazul coliziunii unor vehicule sau în alte cazuri similare. Cu toate acestea, în astfel de cazuri, sarcina reparării tuturor prejudiciilor va reveni numai celui a cărui faptă culpabilă întruneste, fată de ceilalti, conditiile fortei majore.

Art. 1377

Notiunea de pază

În întelesul dispozitiilor art. 1375 si 1376, are paza animalului sau a lucrului proprietarul ori cel care, în temeiul unei dispozitii legale sau al unui contract ori chiar numai în fapt, exercită în mod independent controlul si supravegherea asupra animalului sau a lucrului si se serveste de acesta în interes propriu.

Art. 1378
Răspunderea pentru ruina edificiului

Proprietarul unui edificiu sau al unei constructii de orice fel este obligat să repare prejudiciul cauzat prin ruina lor ori prin desprinderea unor părti din ele, dacă aceasta este urmarea lipsei de întretinere sau a unui viciu de constructie.

Art. 1379
Alte cazuri de răspundere

(1) Cel care ocupă un imobil, chiar fără niciun titlu, răspunde pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru.

(2) Dacă, în cazul prevăzut la alin. (1), sunt îndeplinite si conditiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri, victima are un drept de optiune în vederea reparării prejudiciului.

Art. 1380
Cauze de exonerare

În cazurile prevăzute la art. 1375, 1376, 1378 si 1379 nu există obligatie de reparare a prejudiciului, atunci când acesta este cauzat exclusiv de fapta victimei însesi ori a unui tert sau este urmarea unui caz de fortă majoră.

SECTIUNEA a 6-a
Repararea prejudiciului în cazul răspunderii delictuale

Art. 1381
Obiectul reparatiei

(1) Orice prejudiciu dă dreptul la reparatie.

(2) Dreptul la reparatie se naste din ziua cauzării prejudiciului, chiar dacă acest drept nu poate fi valorificat imediat.

(3) Dreptului la reparatie îi sunt aplicabile, de la data nasterii sale, toate dispozitiile legale privind executarea, transmisiunea, transformarea si stingerea obligatiilor.

Art. 1382
Răspunderea solidară

Cei care răspund pentru o faptă prejudiciabilă sunt tinuti solidar la reparatie fată de cel prejudiciat.

Art. 1383

Raporturile dintre debitori

Între cei care răspund solidar, sarcina reparatiei se împarte proportional în măsura în care fiecare a participat la cauzarea prejudiciului ori potrivit cu intentia sau cu gravitatea culpei fiecăruia, dacă această participare nu poate fi stabilită. În cazul în care nici astfel nu se poate împărti sarcina reparatiei, fiecare va contribui în mod egal la repararea prejudiciului.

Art. 1384
Dreptul de regres

(1) Cel care răspunde pentru fapta altuia se poate întoarce împotriva aceluia care a cauzat prejudiciul, cu exceptia cazului în care acesta din urmă nu este răspunzător pentru prejudiciul cauzat.

(2) Când cel care răspunde pentru fapta altuia este statul, Ministerul Finantelor Publice se va întoarce în mod obligatoriu, pe cale judiciară, împotriva aceluia care a cauzat prejudiciul, în măsura în care acesta din urmă este răspunzător, potrivit legii speciale, pentru producerea acelui prejudiciu.

(3) Dacă prejudiciul a fost cauzat de mai multe persoane, cel care, fiind răspunzător pentru fapta uneia dintre ele, a plătit despăgubirea se poate întoarce si împotriva celorlalte persoane care au contribuit la cauzarea prejudiciului sau, dacă va fi cazul, împotriva celor care răspund pentru acestea. În toate cazurile, regresul va fi limitat la ceea ce depăseste partea ce revine persoanei pentru care se răspunde si nu poate depăsi partea din despăgubire ce revine fiecăreia dintre persoanele împotriva cărora se exercită regresul.

(4) În toate cazurile, cel care exercită regresul nu poate recupera partea din despăgubire care corespunde propriei sale contributii la cauzarea prejudiciului.

Art. 1385
Întinderea reparatiei

(1) Prejudiciul se repară integral, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Se vor putea acorda despăgubiri si pentru un prejudiciu viitor dacă producerea lui este neîndoielnică.

(3) Despăgubirea trebuie să cuprindă pierderea suferită de cel prejudiciat, câstigul pe care în conditii obisnuite el ar fi putut să îl realizeze si de care a fost lipsit, precum si cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

(4) Dacă fapta ilicită a determinat si pierderea sansei de a obtine un avantaj sau de a evita o pagubă, reparatia va fi proportională cu probabilitatea obtinerii avantajului ori, după caz, a evitării pagubei, tinând cont de împrejurări si de situatia concretă a victimei.

Art. 1386
Formele reparatiei

(1) Repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situatiei anterioare, iar dacă aceasta nu este cu putintă ori dacă victima nu este interesată de reparatia în natură, prin plata unei despăgubiri, stabilită prin acordul părtilor sau, în lipsă, prin hotărâre judecătorească.

(2) La stabilirea despăgubirii se va avea în vedere, dacă prin lege nu se prevede altfel, data producerii prejudiciului.

(3) Dacă prejudiciul are un caracter de continuitate, despăgubirea se acordă sub formă de prestatii periodice.

(4) În cazul prejudiciului viitor, despăgubirea, indiferent de forma în care s-a acordat, va putea fi sporită, redusă sau suprimată, dacă, după stabilirea ei, prejudiciul s-a mărit, s-a micsorat ori a încetat.

Art. 1387
Vătămarea integrității corporale sau a sănătății

(1) În caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății unei persoane, despăgubirea trebuie să cuprindă, în conditiile art. 1388 si 1389, după caz, echivalentul câstigului din muncă de care cel păgubit a fost lipsit sau pe care este împiedicat să îl dobândească, prin efectul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă. În afară de aceasta, despăgubirea trebuie să acopere cheltuielile de îngrijire medicală si, dacă va fi cazul, cheltuielile determinate de sporirea nevoilor de viată ale celui păgubit, precum si orice alte prejudicii materiale.

(2) Despăgubirea pentru pierderea sau nerealizarea câstigului din muncă se acordă, tinându-se seama si de sporirea nevoilor de viată ale celui prejudiciat, sub formă de prestatii bănesti periodice. La cererea victimei, instanta va putea acorda despăgubirea, pentru motive temeinice, sub forma unei sume globale.

(3) În toate cazurile, instanta va putea acorda celui păgubit o despăgubire provizorie pentru acoperirea nevoilor urgente.

Art. 1388

Stabilirea pierderii si a nerealizării câstigului din muncă

(1) Despăgubirea pentru pierderea sau nerealizarea câstigului din muncă se va stabili pe baza venitului mediu lunar net din muncă al celui păgubit din ultimul an înainte de pierderea sau reducerea capacității sale de muncă ori, în lipsă, pe baza venitului lunar net pe care l-ar fi putut realiza, tinându-se seama de calificarea profesională pe care o avea sau ar fi avut-o la terminarea pregătirii pe care era în curs să o primească.

(2) Cu toate acestea, dacă cel păgubit face dovada posibilității obtinerii unui venit din muncă mai mare în baza unui contract încheiat în ultimul an, iar acesta nu a fost pus în executare, se va tine seama în stabilirea despăgubirii de aceste venituri.

(3) Dacă cel păgubit nu avea o calificare profesională si nici nu era în curs să o primească, despăgubirea se va stabili pe baza salariului minim net pe economie.

Art. 1389

Vătămarea minorului

(1) Dacă cel care a suferit vătămarea integrității corporale sau a sănătății este un minor, despăgubirea stabilită potrivit prevederilor art. 1388 alin. (1) va fi datorată de la data când, în mod normal, minorul si-ar fi terminat pregătirea profesională pe care o primea.

(2) Până la acea dată, dacă minorul avea un câstig la momentul vătămării, despăgubirea se va stabili pe baza câstigului de care a fost lipsit, iar dacă nu avea un câstig, potrivit dispozitiilor art. 1388, care se aplică în mod corespunzător. Această din urmă despăgubire va fi datorată de la data când minorul a împlinit vârsta prevăzută de lege pentru a putea fi parte într-un raport de muncă.

Art. 1390

Persoana îndreptătită la despăgubire în caz de deces

(1) Despăgubirea pentru prejudiciile cauzate prin decesul unei persoane se cuvine numai celor îndreptătiti, potrivit legii, la întretinere din partea celui decedat.

(2) Cu toate acestea, instanta, tinând seama de împrejurări, poate acorda despăgubire si celui căruia victima, fără a fi obligată de lege, îi presta întretinere în mod curent.

(3) La stabilirea despăgubirii se va tine seama de nevoile celui păgubit, precum si de veniturile pe care, în mod normal, cel decedat le-ar fi avut pe timpul pentru care s-a acordat despăgubirea. Dispozitiile art. 1387-1389 se aplică în mod corespunzător.

Art. 1391

Repararea prejudiciului nepatrimonial

(1) În caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății, poate fi acordată si o despăgubire pentru restrângerea posibilitătilor de viată familială si socială.

(2) Instanta judecătorească va putea, de asemenea, să acorde despăgubiri ascendentilor, descendentilor, fratilor, surorilor si sotului, pentru durerea încercată prin moartea victimei, precum si oricărei alte persoane care, la rândul ei, ar putea dovedi existenta unui asemenea prejudiciu.

(3) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor inerente personalității oricărui subiect de drept va putea fi cedat numai în cazul când a fost stabilit printr-o tranzactie sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

(4) Dreptul la despăgubire, recunoscut potrivit dispozitiilor prezentului articol, nu trece la mostenitori. Acestia îl pot însă exercita, dacă actiunea a fost pornită de defunct.

(5) Dispozitiile art. 253-256 rămân aplicabile.

Art. 1392

Cheltuieli de îngrijire a sănătății.

Cheltuieli de înmormântare

Cel care a făcut cheltuieli pentru îngrijirea sănătății victimei sau, în caz de deces al acesteia, pentru înmormântare are dreptul la înapoierea lor de la cel care răspunde pentru fapta ce a prilejuit aceste cheltuieli.

Art. 1393

Despăgubirea în raport cu ajutorul si pensia

(1) Dacă în cadrul asigurărilor sociale s-a recunoscut dreptul la un ajutor sau la o pensie, reparatia este datorată numai în măsura în care paguba suferită prin vătămare sau moarte depăseste ajutorul ori pensia.

(2) Cât timp ajutorul sau pensia nu a fost efectiv acordată sau, după caz, refuzată celui păgubit, instanta nu îl poate obliga pe cel chemat să răspundă decât la o despăgubire provizorie, în conditiile dispozitiilor art. 1387 alin. (3).

Art. 1394

Prorogarea termenului prescriptiei

În toate cazurile în care despăgubirea derivă dintr-un fapt supus de legea penală unei prescriptii mai lungi decât cea civilă, termenul de prescriptie a răspunderii penale se aplică si dreptului la actiunea în răspundere civilă.

Art. 1395

Suspendarea prescriptiei

Prescriptia dreptului la actiune cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin vătămarea integrității corporale sau a sănătății ori prin decesul unei persoane este suspendată până la stabilirea pensiei sau a ajutoarelor ce s-ar cuveni, în cadrul asigurărilor sociale, celui îndreptătit la reparatie.

TITLUL III

Modalitătile obligatiilor

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 1396
Categorii de obligatii
(1) Obligatiile pot fi pure si simple, obligatii simple sau afectate de modalităti.
(2) Obligatiile pure si simple nu sunt susceptibile de modalităti.

Art. 1397
Obligatiile simple
(1) Obligatia simplă nu este afectată de termen sau conditie si poate fi executată imediat, din proprie initiativă sau la cererea creditorului.
(2) Obligatia este simplă, iar nu conditională, dacă eficacitatea sau desfiintarea ei depinde de un eveniment care, fără ca părtile să stie, avusese deja loc în momentul în care debitorul s-a obligat sub conditie.

Art. 1398
Obligatiile afectate de modalităti
Obligatiile pot fi afectate de termen sau conditie.

CAPITOLUL II
Conditia

Art. 1399
Obligatia conditională
Este afectată de conditie obligatia a cărei eficacitate sau desfiintare depinde de un eveniment viitor si nesigur.

Art. 1400
Conditia suspensivă
Conditia este suspensivă atunci când de îndeplinirea sa depinde eficacitatea obligatiei.

Art. 1401
Conditia rezolutorie
(1) Conditia este rezolutorie atunci când îndeplinirea ei determină desfiintarea obligatiei.
(2) Până la proba contrară, conditia se prezumă a fi rezolutorie ori de câte ori scadenta obligatiilor principale precedă momentul la care conditia s-ar putea îndeplini.

Art. 1402
Conditia imposibilă, ilicită sau imorală
Conditia imposibilă, contrară legii sau bunelor moravuri este considerată nescrisă, iar dacă este însăsi cauza contractului, atrage nulitatea absolută a acestuia.

Art. 1403

Conditia pur potestativă

Obligatia contractată sub o conditie suspensivă ce depinde exclusiv de vointa debitorului nu produce niciun efect.

Art. 1404

Constatarea îndeplinirii conditiei

(1) Îndeplinirea conditiei se apreciază după criteriile stabilite de părti sau pe care acestea este probabil să le fi avut în vedere după împrejurări.

(2) Când obligatia este contractată sub conditia producerii unui eveniment într-un anumit termen, conditia este socotită neîndeplinită dacă termenul s-a împlinit fără ca evenimentul să se producă. În lipsa unui termen, conditia se consideră neîndeplinită numai atunci când este sigur că evenimentul nu se va produce.

(3) Atunci când obligatia este contractată sub conditia că un eveniment nu se va produce într-un anumit termen, conditia se consideră îndeplinită dacă este sigur că evenimentul nu se va produce. În lipsa unui termen, conditia nu se consideră îndeplinită decât atunci când este sigur că evenimentul nu se va produce.

(4) Partea interesată poate cere oricând instantei să constate îndeplinirea sau neîndeplinirea conditiei.

Art. 1405

Determinarea îndeplinirii sau neîndeplinirii conditiei

(1) Conditia se consideră îndeplinită dacă debitorul obligat sub această conditie împiedică realizarea ei.

(2) Conditia se consideră neîndeplinită dacă partea interesată de îndeplinirea conditiei determină, cu rea-credintă, realizarea evenimentului.

Art. 1406

Renuntarea la conditie

(1) Partea în al cărei interes exclusiv a fost stipulată conditia este liberă să renunte unilateral la aceasta atât timp cât conditia nu s-a îndeplinit.

(2) Renuntarea la conditie face ca obligatia să fie simplă.

Art. 1407

Efectele îndeplinirii conditiei

(1) Conditia îndeplinită este prezumată a produce efecte retroactiv, din momentul încheierii contractului, dacă din vointa părtilor, natura contractului ori dispozitiile legale nu rezultă contrariul.

(2) În cazul contractelor cu executare continuă sau succesivă afectate de o conditie rezolutorie, îndeplinirea acesteia, în lipsa unei stipulatii contrare, nu are niciun efect asupra prestatiilor deja executate.

(3) Atunci când conditia suspensivă produce efecte retroactive, în caz de îndeplinire, debitorul este obligat la executare ca si cum obligatia ar fi fost simplă. Actele încheiate de proprietarul sub conditie suspensivă sunt valabile si, în cazul îndeplinirii conditiei, produc efecte de la data încheierii lor.

(4) Atunci când conditia rezolutorie produce efecte retroactive, în caz de îndeplinire, fiecare dintre părti este obligată să restituie celeilalte prestatiile pe care le-a primit în temeiul

obligatiei ca si cum aceasta nu ar fi existat niciodată. Dispozitiile privitoare la restituirea prestatiilor se aplică în mod corespunzător.

Art. 1408
Transmiterea obligatiei conditionale

(1) Obligatia afectată de conditie este transmisibilă, drepturile dobânditorului fiind însă supuse aceleiasi conditii.

(2) Obligatia afectată de conditie se poate prelua, dispozitiile art. 1599-1608 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 1409
Actele conservatorii

Creditorul poate, chiar înainte de îndeplinirea conditiei, să facă orice acte de conservare a dreptului său.

Art. 1410
Fructele culese înaintea îndeplinirii conditiei

În lipsă de stipulatie sau prevedere legală contrară, fructele culese ori încasate înaintea îndeplinirii conditiei se cuvin proprietarului sub conditie rezolutorie.

CAPITOLUL III
Termenul

Art. 1411
Obligatia afectată de termen

(1) Obligatia este afectată de termen atunci când executarea sau stingerea ei depinde de un eveniment viitor si sigur.

(2) Termenul poate fi stabilit de părti sau de instantă ori prevăzut de lege.

Art. 1412
Categorii de termene

(1) Termenul este suspensiv atunci când, până la împlinirea lui, este amânată scadenta obligatiei.

(2) Termenul este extinctiv atunci când, la împlinirea lui, obligatia se stinge.

Art. 1413
Beneficiul termenului

(1) Termenul profită debitorului, afară de cazul când din lege, din vointa părtilor sau din împrejurări rezultă că a fost stipulat în favoarea creditorului sau a ambelor părti.

(2) Cel ce are beneficiul exclusiv al termenului poate renunta oricând la acesta, fără consimtământul celeilalte părti.

Art. 1414
Efectul termenului suspensiv

Ceea ce este datorat cu termen nu se poate cere înainte de împlinirea acestuia, dar ceea ce s-a executat de bunăvoie si în cunostintă de cauză înainte de împlinirea termenului nu este supus restituirii.

Art. 1415
Stabilirea judiciară a termenului

(1) Atunci când părtile convin să amâne stabilirea termenului sau lasă uneia dintre ele sarcina de a-l stabili si când, după o durată rezonabilă de timp, termenul nu a fost încă stabilit, instanta poate, la cererea uneia dintre părti, să fixeze termenul tinând seama de natura obligatiei, de situatia părtilor si de orice alte împrejurări.

(2) Instanta poate, de asemenea, să fixeze termenul atunci când, prin natura sa, obligatia presupune un termen si nu există nicio conventie prin care acesta să poată fi determinat.

(3) Cererea pentru stabilirea termenului se solutionează potrivit regulilor aplicabile ordonantei presedintiale, fiind supusă prescriptiei, care începe să curgă de la data încheierii contractului.

Art. 1416
Calculul termenelor

Calculul termenelor, indiferent de durata si izvorul lor, se face potrivit regulilor stabilite în titlul III din cartea a VI-a.

Art. 1417
Decăderea din beneficiul termenului

(1) Debitorul decade din beneficiul termenului dacă se află în stare de insolvabilitate sau, după caz, de insolventă declarată în conditiile legii, precum si atunci când, cu intentie sau dintr-o culpă gravă, diminuează prin fapta sa garantiile constituite în favoarea creditorului sau nu constituie garantiile promise.

(2) În sensul prevederilor alin. (1), starea de insolvabilitate rezultă din inferioritatea activului patrimonial ce poate fi supus, potrivit legii, executării silite, fată de valoarea totală a datoriilor exigibile. Dacă prin lege nu se prevede altfel, această stare se constată de instantă, care, în acest scop, poate tine seama de anumite împrejurări, precum disparitia intempestivă a debitorului, neplata unor datorii devenite scadente, declansarea împotriva sa a unei proceduri de executare silită si altele asemenea.

(3) Decăderea din beneficiul termenului poate fi cerută si atunci când, din culpa sa, debitorul ajunge în situatia de a nu mai satisface o conditie considerată esentială de creditor la data încheierii contractului. În acest caz, este necesar să se fi stipulat expres caracterul esential al conditiei si posibilitatea sanctiunii decăderii, precum si să fi existat un interes legitim pentru creditor să considere conditia respectivă drept esentială.

Art. 1418
Exigibilitatea anticipată

Renuntarea la termen sau decăderea din beneficiul termenului face ca obligatia să devină de îndată exigibilă.

Art. 1419
Inopozabilitatea decăderii din termen

Decăderea din beneficiul termenului a unui debitor, chiar solidar, nu este opozabilă celorlalti codebitori.

Art. 1420
Nerealizarea evenimentului
Dacă un eveniment pe care părtile îl consideră ca fiind un termen nu se realizează, obligatia devine exigibilă în ziua în care evenimentul ar fi trebuit în mod normal să se producă. În acest caz, sunt aplicabile prevederile prezentului capitol.

TITLUL IV
Obligatiile complexe

CAPITOLUL I
Obligatiile divizibile si obligatiile indivizibile

Art. 1421
Categorii
Obligatiile pot fi divizibile sau indivizibile.

Art. 1422
Obligatia divizibilă
(1) Obligatia este divizibilă între mai multi debitori atunci când acestia sunt obligati fată de creditor la aceeasi prestatie, dar fiecare dintre ei nu poate fi constrâns la executarea obligatiei decât separat si în limita părtii sale din datorie.
(2) Obligatia este divizibilă între mai multi creditori atunci când fiecare dintre acestia nu poate să ceară de la debitorul comun decât executarea părtii sale din creantă.

Art. 1423
Prezumtia de egalitate
Dacă prin lege ori prin contract nu se dispune altfel, debitorii unei obligatii divizibile sunt tinuti fată de creditor în părti egale. Această regulă se aplică, în mod similar, si în privinta creditorilor.

Art. 1424
Prezumtia de divizibilitate. Exceptii
Obligatia este divizibilă de plin drept, cu exceptia cazului în care indivizibilitatea a fost stipulată în mod expres ori obiectul obligatiei nu este, prin natura sa, susceptibil de divizare materială sau intelectuală.

Art. 1425
Efectele obligatiei indivizibile
(1) Obligatia indivizibilă nu se divide între debitori, între creditori si nici între mostenitorii acestora.

(2) Fiecare dintre debitori sau dintre mostenitorii acestora poate fi constrâns separat la executarea întregii obligatii si, respectiv, fiecare dintre creditori sau dintre mostenitorii acestora poate cere executarea integrală.

Art. 1426
Solidaritatea si indivizibilitatea

(1) Solidaritatea debitorilor sau creditorilor nu atrage, prin ea însăsi, indivizibilitatea obligatiilor.

(2) În lipsă de stipulatie contrară, creditorii si debitorii unei obligatii indivizibile nu sunt legati solidar.

Art. 1427
Divizibilitatea obligatiei între mostenitori

Obligatia divizibilă prin natura ei care nu are decât un singur debitor si un singur creditor trebuie să fie executată între acestia ca si cum ar fi indivizibilă, însă ea rămâne divizibilă între mostenitorii fiecăruia dintre ei.

Art. 1428
Executarea în natură

Când executarea obligatiei indivizibile are loc în natură, fiecare creditor nu poate cere si primi prestatia datorată decât în întregime.

Art. 1429
Restituirea prestatiilor

Obligatia de restituire a prestatiilor efectuate în temeiul unei obligatii indivizibile este divizibilă, afară de cazul în care indivizibilitatea obligatiei de restituire rezultă din chiar natura ei.

Art. 1430
Daunele-interese

(1) Obligatia de a executa prin echivalent o obligatie indivizibilă este divizibilă.

(2) Daunele-interese suplimentare nu pot fi cerute decât debitorului vinovat de neexecutarea obligatiei. Ele se cuvin creditorilor numai în proportie cu partea din creantă ce revine fiecăruia dintre ei.

Art. 1431
Existenta mai multor creditori

(1) Creditorii si debitorii unei obligatii indivizibile nu sunt prezumati a-si fi încredintat reciproc puterea de a actiona pentru ceilalti în privinta creantei.

(2) Novatia, remiterea de datorie, compensatia ori confuziunea consimtită sau care operează fată de un creditor nu stinge obligatia decât pentru partea din creantă ce revine acestuia. Fată de ceilalti creditori, debitorul rămâne obligat pentru tot.

(3) Debitorul care a plătit celorlalti creditori este îndreptătit să primească de la acestia echivalentul părtii din obligatie cuvenite creditorului care a consimtit la stingerea creantei sau fată de care aceasta a operat.

Art. 1432
Existenta mai multor debitori

(1) Novatia, remiterea de datorie, compensatia ori confuziunea consimtită sau care operează în privinta unui debitor stinge obligatia indivizibilă si îi liberează pe ceilalti debitori, acestia rămânând însă tinuti să plătească celui dintâi echivalentul părtilor lor.

(2) Creditorul poate să ceară oricăruia dintre debitori executarea întregii obligatii, oricare ar fi partea din obligatie ce revine acestuia. Creditorul poate, de asemenea, să ceară ca toti debitorii să efectueze plata în acelasi timp.

(3) Debitorul chemat în judecată pentru totalitatea obligatiei poate cere un termen pentru a-i introduce în cauză pe ceilalti debitori, cu exceptia cazului în care prestatia nu poate fi realizată decât de cel chemat în judecată, care, în acest caz, poate fi obligat să execute singur întreaga prestatie, având însă drept de regres împotriva celorlalti debitori.

(4) Punerea în întârziere a unuia dintre debitori, de drept sau la cererea creditorului, nu produce efecte împotriva celorlalti debitori.

(5) Îndată ce cauza indivizibilitătii încetează, obligatia devine divizibilă.

Art. 1433
Prescriptia

(1) Suspendarea prescriptiei fată de unul dintre creditorii sau debitorii unei obligatii indivizibile produce efecte si fată de ceilalti.

(2) Tot astfel, întreruperea prescriptiei în privinta unuia dintre creditorii sau debitorii unei obligatii indivizibile produce efecte si fată de ceilalti.

CAPITOLUL II
Obligatiile solidare

SECTIUNEA 1
Obligatiile solidare între creditori

Art. 1434
Solidaritatea dintre creditori

(1) Obligatia solidară conferă fiecărui creditor dreptul de a cere executarea întregii obligatii si de a da chitantă liberatorie pentru tot.

(2) Executarea obligatiei în beneficiul unuia dintre creditorii solidari îl liberează pe debitor în privinta celorlalti creditori solidari.

Art. 1435
Izvorul solidarităţii

Solidaritatea dintre creditori nu există decât dacă este stipulată în mod expres.

Art. 1436
Reprezentarea reciprocă a creditorilor

(1) Creditorii solidari sunt prezumati a-si fi încredintat reciproc puterea de a actiona pentru gestionarea si satisfacerea interesului lor comun.

(2) Orice acte prin care unul dintre creditorii solidari ar consimti la reducerea ori înlăturarea drepturilor, accesoriilor sau beneficiilor creantei ori ar prejudicia în orice alt mod interesele celorlalti creditori sunt inopozabile acestora din urmă.

(3) Hotărârea judecătorească obtinută de unul dintre creditori împotriva debitorului comun profită si celorlalti creditori.

(4) Hotărârea judecătorească pronuntată în favoarea debitorului comun nu poate fi invocată si împotriva creditorilor care nu au fost parte în proces.

Art. 1437
Alegerea debitorului

Debitorul poate plăti, la alegerea sa, oricăruia dintre creditorii solidari, liberându-se astfel fată de toti, însă numai atât timp cât niciunul dintre creditori nu l-a urmărit în justitie. În acest din urmă caz, debitorul nu se poate libera decât plătind creditorului reclamant.

Art. 1438
Compensatia

Debitorul poate opune unui creditor solidar compensatia care a operat în raport cu un alt creditor solidar, însă numai în proportie cu partea din creantă ce revine acestuia din urmă.

Art. 1439
Confuziunea

Dacă unul dintre creditorii solidari dobândeste si calitatea de debitor, confuziunea nu stinge creanta solidară decât în proportie cu partea din creantă ce îi revine acelui creditor. Ceilalti creditori solidari îsi păstrează dreptul de regres împotriva creditorului în persoana căruia a operat confuziunea, proportional cu partea din creantă ce îi revine fiecăruia dintre ei.

Art. 1440
Remiterea de datorie

Remiterea de datorie consimtită de unul dintre creditorii solidari nu îl liberează pe debitor decât pentru partea din creantă ce îi revine acelui creditor.

Art. 1441
Prescriptia

(1) Suspendarea prescriptiei în folosul unuia dintre creditorii solidari poate fi invocată si de către ceilalti creditori solidari.

(2) Întreruperea prescriptiei în privinta unuia dintre creditorii solidari profită tuturor creditorilor solidari.

Art. 1442
Divizibilitatea obligatiei între mostenitori

Obligatia în favoarea unui creditor solidar se împarte de drept între mostenitorii săi.

SECTIUNEA a 2-a
Obligatiile solidare între debitori

§1. Dispozitii generale

Art. 1443
Solidaritatea dintre debitori
Obligatia este solidară între debitori atunci când toti sunt obligati la aceeasi prestatie, astfel încât fiecare poate să fie tinut separat pentru întreaga obligatie, iar executarea acesteia de către unul dintre codebitori îi liberează pe ceilalti fată de creditor.

Art. 1444
Obligatiile solidare afectate de modalităti
Există solidaritate chiar dacă debitorii sunt obligati sub modalităti diferite.

Art. 1445
Izvoarele solidarităţii
Solidaritatea dintre debitori nu se prezumă. Ea nu există decât atunci când este stipulată expres de părti ori este prevăzută de lege.

Art. 1446
Prezumtie de solidaritate
Solidaritatea se prezumă între debitorii unei obligatii contractate în exercitiul activităţii unei întreprinderi, dacă prin lege nu se prevede altfel.

§2. Efectele solidarităţii în raporturile dintre creditor si debitorii solidari

I. Efectele principale în raporturile dintre creditor si debitorii solidari

Art. 1447
Drepturile creditorului
(1) Creditorul poate cere plata oricăruia dintre debitorii solidari, fără ca acesta să îi poată opune beneficiul de diviziune.
(2) Urmărirea pornită contra unuia dintre debitorii solidari nu îl împiedică pe creditor să se îndrepte împotriva celorlalti codebitori. Debitorul urmărit poate însă cere introducerea în cauză a celorlalti codebitori.

Art. 1448
Exceptii si apărări contra creditorului comun
(1) Debitorul solidar poate să opună creditorului toate mijloacele de apărare care îi sunt personale, precum si pe cele care sunt comune tuturor codebitorilor. El nu poate însă folosi mijloacele de apărare care sunt pur personale altui codebitor.
(2) Debitorul solidar care, prin fapta creditorului, este lipsit de o garantie sau de un drept pe care ar fi putut să îl valorifice prin subrogatie este liberat de datorie până la concurenta valorii acelor garantii sau drepturi.

Art. 1449
Prescriptia

(1) Suspendarea si întreruperea prescriptiei fată de unul dintre debitorii solidari produc efecte si fată de ceilalti codebitori.

(2) Întreruperea prescriptiei fată de un mostenitor al debitorului solidar nu produce efecte fată de ceilalti codebitori decât pentru partea acelui mostenitor, chiar dacă este vorba despre o creantă ipotecară.

Art. 1450
Compensatia

(1) Compensatia nu operează între creditor si un debitor solidar decât în limita părtii din datorie ce revine acestuia din urmă.

(2) În acest caz, ceilalti codebitori nu sunt tinuti solidar decât pentru partea rămasă din datorie după ce a operat compensatia.

Art. 1451
Remiterea de datorie

(1) Remiterea de datorie consimtită unuia dintre debitorii solidari nu îi liberează pe ceilalti codebitori, cu exceptia cazului în care creditorul declară aceasta în mod expres sau remite de bunăvoie debitorului originalul înscrisului sub semnătură privată constatator al creantei. Dacă unui codebitor îi este remis originalul înscrisului autentic constatator al creantei, creditorul poate dovedi că nu a consimtit remiterea de datorie decât în privinta acelui debitor.

(2) Dacă remiterea de datorie s-a făcut numai în favoarea unuia dintre codebitorii solidari, ceilalti rămân tinuti solidar fată de creditor, dar cu scăderea părtii din datorie pentru care a operat remiterea. Cu toate acestea, ei continuă să răspundă pentru tot atunci când, la data remiterii de datorie, creditorul si-a rezervat în mod expres această posibilitate, caz în care ceilalti codebitori îsi păstrează dreptul de regres împotriva debitorului beneficiar al remiterii de datorie.

Art. 1452
Confuziunea

Confuziunea îi liberează pe ceilalti codebitori solidari pentru partea aceluia care reuneste în persoana sa calitătile de creditor si debitor al obligatiei solidare.

Art. 1453
Renuntarea la solidaritate

(1) Renuntarea la solidaritate în privinta unuia dintre codebitorii solidari nu afectează existenta obligatiei solidare în raport cu ceilalti. Codebitorul solidar care beneficiază de renuntarea la solidaritate rămâne tinut pentru partea sa atât fată de creditor, cât si fată de ceilalti codebitori în cazul regresului acestora din urmă.

(2) Renuntarea la solidaritate trebuie să fie expresă.

(3) De asemenea, creditorul renunță la solidaritate atunci când:

a) fără a-si rezerva beneficiul solidarităii în raport cu debitorul solidar care a făcut plata, mentionează în chitantă că plata reprezintă partea acestuia din urmă din obligatia solidară. Dacă plata are ca obiect numai o parte din dobânzi, renuntarea la solidaritate nu se întinde si asupra dobânzilor neplătite ori asupra capitalului decât dacă plata separată a dobânzilor, astfel mentionată în chitantă, se face timp de 3 ani;

b) îl cheamă în judecată pe unul dintre codebitorii solidari pentru partea acestuia, iar cererea având acest obiect este admisă.

II. Efectele secundare în raporturile dintre creditor si debitorii solidari

Art. 1454
Imposibilitatea executării obligatiei în natură

(1) Atunci când executarea în natură a unei obligatii devine imposibilă din fapta unuia sau mai multor debitori solidari sau după ce acestia au fost pusi personal în întârziere, ceilalti codebitori nu sunt liberati de obligatia de a-i plăti creditorului prin echivalent, însă nu răspund de daunele-interese suplimentare care i s-ar cuveni.

(2) Creditorul nu poate cere daune-interese suplimentare decât codebitorilor solidari din a căror culpă obligatia a devenit imposibil de executat în natură, precum si celor care se aflau în întârziere atunci când obligatia a devenit imposibil de executat.

Art. 1455
Efectele hotărârii judecătoresti

(1) Hotărârea judecătorească pronuntată împotriva unuia dintre codebitorii solidari nu are autoritate de lucru judecat fată de ceilalti codebitori.

(2) Hotărârea judecătorească pronuntată în favoarea unuia dintre codebitorii solidari profită si celorlalti, cu exceptia cazului în care s-a întemeiat pe o cauză ce putea fi invocată numai de acel codebitor.

§3. Efectele solidarității în raporturile dintre debitori

Art. 1456
Regresul între codebitori

(1) Debitorul solidar care a executat obligatia nu poate cere codebitorilor săi decât partea din datorie ce revine fiecăruia dintre ei, chiar dacă se subrogă în drepturile creditorului.

(2) Părtile ce revin codebitorilor solidari sunt prezumate ca fiind egale, dacă din conventie, lege sau din împrejurări nu rezultă contrariul.

Art. 1457
Insolvabilitatea codebitorilor

(1) Pierderea ocazionată de insolvabilitatea unuia dintre codebitorii solidari se suportă de către ceilalti codebitori în proportie cu partea din datorie ce revine fiecăruia din ei.

(2) Cu toate acestea, creditorul care renuntă la solidaritate sau care consimte o remitere de datorie în favoarea unuia dintre codebitori suportă partea din datorie ce ar fi revenit acestuia.

Art. 1458
Mijloacele de apărare ale debitorului urmărit

Debitorul urmărit pentru partea sa din datoria plătită poate opune codebitorului solidar care a făcut plata toate mijloacele de apărare comună pe care acesta din urmă nu le-a opus creditorului. Acesta poate, de asemenea, să opună codebitorului care a executat obligatia mijloacele de apărare care îi sunt personale, însă nu si pe acelea care sunt pur personale altui codebitor.

Art. 1459
Solidaritatea contractată în interesul unui codebitor
Dacă obligatia solidară este contractată în interesul exclusiv al unuia dintre codebitori sau rezultă din fapta unuia dintre ei, acesta este tinut singur de întreaga datorie fată de ceilalti codebitori, care, în acest caz, sunt considerati, în raport cu acesta, fideiusori.

Art. 1460
Divizibilitatea obligatiei solidare între mostenitori
Obligatia unui debitor solidar se împarte de drept între mostenitorii acestuia, afară de cazul în care obligatia este indivizibilă.

CAPITOLUL III
Obligatiile alternative si facultative

SECTIUNEA 1
Obligatiile alternative

Art. 1461
Obligatia alternativă
(1) Obligatia este alternativă atunci când are ca obiect două prestatii principale, iar executarea uneia dintre acestea îl liberează pe debitor de întreaga obligatie.
(2) Obligatia rămâne alternativă chiar dacă, la momentul la care se naste, una dintre prestatii era imposibil de executat.

Art. 1462
Alegerea prestatiei
(1) Alegerea prestatiei prin care se va stinge obligatia revine debitorului, cu exceptia cazului în care este acordată în mod expres creditorului.
(2) Dacă partea căreia îi apartine alegerea prestatiei nu îsi exprimă optiunea în termenul care îi este acordat în acest scop, alegerea prestatiei va apartine celeilalte părti.

Art. 1463
Limitele alegerii
Debitorul nu poate executa si nici nu poate fi constrâns să execute o parte dintr-o prestatie si o parte din cealaltă.

Art. 1464
Alegerea prestatiei de către debitor
(1) Debitorul care are alegerea prestatiei este obligat, atunci când una dintre prestatii a devenit imposibil de executat chiar din culpa sa, să execute cealaltă prestatie.
(2) Dacă, în acelasi caz, ambele prestatii devin imposibil de executat, iar imposibilitatea cu privire la una dintre prestatii este cauzată de culpa debitorului, acesta este tinut să plătească valoarea prestatiei care a devenit ultima imposibil de executat.

Art. 1465

Alegerea prestatiei de către creditor

În cazul în care alegerea prestatiei revine creditorului:

a) dacă una dintre prestatii a devenit imposibil de executat, fără culpa vreuneia dintre părti, creditorul este obligat să o primească pe cealaltă;

b) dacă creditorului îi este imputabilă imposibilitatea de executare a uneia dintre prestatii, el poate fie să pretindă executarea celeilalte prestatii, despăgubindu-l pe debitor pentru prejudiciile cauzate, fie să îl libereze pe acesta de executarea obligatiei;

c) dacă debitorului îi este imputabilă imposibilitatea de a executa una dintre prestatii, creditorul poate cere fie despăgubiri pentru prestatia imposibil de executat, fie cealaltă prestatie;

d) dacă debitorului îi este imputabilă imposibilitatea de a executa ambele prestatii, creditorul poate cere despăgubiri pentru oricare dintre acestea.

Art. 1466

Stingerea obligatiei

Obligatia se stinge dacă toate prestatiile devin imposibil de executat fără culpa debitorului si înainte ca acesta să fi fost pus în întârziere.

Art. 1467

Pluralitatea de prestatii

Dispozitiile acestei sectiuni se aplică în mod corespunzător în cazul în care obligatia alternativă are ca obiect mai mult de două prestatii principale.

SECTIUNEA a 2-a

Obligatiile facultative

Art. 1468

Regimul juridic

(1) Obligatia este facultativă atunci când are ca obiect o singură prestatie principală de care debitorul se poate însă libera executând o altă prestatie determinată.

(2) Debitorul este liberat dacă, fără culpa sa, prestatia principală devine imposibil de executat.

TITLUL V

Executarea obligatiilor

CAPITOLUL I

Plata

SECTIUNEA 1

Dispozitii generale

Art. 1469

Notiunea

(1) Obligatia se stinge prin plată atunci când prestatia datorată este executată de bunăvoie.

(2) Plata constă în remiterea unei sume de bani sau, după caz, în executarea oricărei alte prestatii care constituie obiectul însusi al obligatiei.

Art. 1470
Temeiul plătii
Orice plată presupune o datorie.

Art. 1471
Plata obligatiei naturale
Restituirea nu este admisă în privinta obligatiilor naturale care au fost executate de bunăvoie.

SECTIUNEA a 2-a
Subiectele plătii

Art. 1472
Persoanele care pot face plata
Plata poate să fie făcută de orice persoană, chiar dacă este un tert în raport cu acea obligatie.

Art. 1473
Plata făcută de un incapabil
Debitorul care a executat prestatia datorată nu poate cere restituirea invocând incapacitatea sa la data executării.

Art. 1474
Plata obligatiei de către un tert
(1) Creditorul este dator să refuze plata oferită de tert dacă debitorul l-a încunostintat în prealabil că se opune la aceasta, cu exceptia cazului în care un asemenea refuz l-ar prejudicia pe creditor.
(2) În celelalte cazuri, creditorul nu poate refuza plata făcută de un tert decât dacă natura obligatiei sau conventia părtilor impune ca obligatia să fie executată numai de debitor.
(3) Plata făcută de un tert stinge obligatia dacă este făcută pe seama debitorului. În acest caz, tertul nu se subrogă în drepturile creditorului plătit decât în cazurile si conditiile prevăzute de lege.
(4) Dispozitiile prezentului capitol privind conditiile plătii se aplică în mod corespunzător atunci când plata este făcută de un tert.

Art. 1475
Persoanele care pot primi plata
Plata trebuie făcută creditorului, reprezentantului său, legal sau conventional, persoanei indicate de acesta ori persoanei autorizate de instantă să o primească.

Art. 1476
Plata făcută unui incapabil

Plata făcută unui creditor care este incapabil de a o primi nu liberează pe debitor decât în măsura în care profită creditorului.

Art. 1477
Plata făcută unui tert

(1) Plata făcută unei alte persoane decât cele mentionate la art. 1475 este totusi valabilă dacă:

a) este ratificată de creditor;

b) cel care a primit plata devine ulterior titularul creantei;

c) a fost făcută celui care a pretins plata în baza unei chitante liberatorii semnate de creditor.

(2) Plata făcută în alte conditii decât cele mentionate la alin. (1) stinge obligatia numai în măsura în care profită creditorului.

Art. 1478
Plata făcută unui creditor aparent

(1) Plata făcută cu bună-credintă unui creditor aparent este valabilă, chiar dacă ulterior se stabileste că acesta nu era adevăratul creditor.

(2) Creditorul aparent este tinut să restituie adevăratului creditor plata primită, potrivit regulilor stabilite pentru restituirea prestatiilor.

Art. 1479
Plata bunurilor indisponibilizate

Plata făcută cu nesocotirea unui sechestru, a unei popriri ori a unei opozitii formulate, în conditiile legii, pentru a opri efectuarea plătii de către debitor nu îi împiedică pe creditorii care au obtinut luarea unei asemenea măsuri să ceară din nou plata. În acest caz, debitorul păstrează dreptul de regres împotriva creditorului care a primit plata nevalabil făcută.

SECTIUNEA a 3-a
Conditiile plătii

Art. 1480
Diligenta cerută în executarea obligatiilor

(1) Debitorul este tinut să îsi execute obligatiile cu diligenta pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale, afară de cazul în care prin lege sau prin contract s-ar dispune altfel.

(2) În cazul unor obligatii inerente unei activităti profesionale, diligenta se apreciază tinând seama de natura activitătii exercitate.

Art. 1481
Obligatiile de mijloace si obligatiile de rezultat

(1) În cazul obligatiei de rezultat, debitorul este tinut să procure creditorului rezultatul promis.

(2) În cazul obligatiilor de mijloace, debitorul este tinut să folosească toate mijloacele necesare pentru atingerea rezultatului promis.

(3) Pentru a stabili dacă o obligatie este de mijloace sau de rezultat se va tine seama îndeosebi de:

a) modul în care obligatia este stipulată în contract;

b) existenta si natura contraprestatiei si celelalte elemente ale contractului;

c) gradul de risc pe care îl presupune atingerea rezultatului;

d) influenta pe care cealaltă parte o are asupra executării obligatiei.

Art. 1482

Obligatia de a preda bunuri individual determinate

(1) Debitorul unui bun individual determinat este liberat prin predarea acestuia în starea în care se afla la momentul nasterii obligatiei.

(2) Dacă însă, la data executării, debitorul nu este titularul dreptului ce trebuia transmis ori cedat sau, după caz, nu poate dispune de acesta în mod liber, obligatia debitorului nu se stinge, dispozitiile art. 1230 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 1483

Obligatia de a strămuta proprietatea

(1) Obligatia de a strămuta proprietatea implică si obligatiile de a preda lucrul si de a-l conserva până la predare.

(2) În ceea ce priveste imobilele înscrise în cartea funciară, obligatia de a strămuta proprietatea o cuprinde si pe aceea de a preda înscrisurile necesare pentru efectuarea înscrierii.

Art. 1484

Cedarea drepturilor sau actiunilor

Dacă bunul a pierit, s-a pierdut sau a fost scos din circuitul civil, fără culpa debitorului, acesta este dator să cedeze creditorului drepturile sau actiunile în despăgubire pe care le are cu privire la bunul respectiv.

Art. 1485

Obligatia de a preda un bun

Obligatia de a preda un bun individual determinat o cuprinde si pe aceea de a-l conserva până la predare.

Art. 1486

Obligatia de a da bunuri de gen

Dacă obligatia are ca obiect bunuri de gen, debitorul are dreptul să aleagă bunurile ce vor fi predate. El nu este însă liberat decât prin predarea unor bunuri de calitate cel putin medie.

Art. 1487

Obligatia de a constitui o garantie

Cel care este tinut să constituie o garantie, fără ca modalitatea si forma acesteia să fie determinate, poate oferi, la alegerea sa, o garantie reală sau personală ori o altă garantie suficientă.

Art. 1488

Obligatia de a da o sumă de bani

(1) Debitorul unei sume de bani este liberat prin remiterea către creditor a sumei nominale datorate.

(2) Plata se poate face prin orice mijloc folosit în mod obisnuit în locul unde aceasta trebuie efectuată.

(3) Cu toate acestea, creditorul care acceptă în conditiile alin. (2) un cec ori un alt instrument de plată este prezumat că o face numai cu conditia ca acesta să fie onorat.

Art. 1489

Dobânzile sumelor de bani

(1) Dobânda este cea convenită de părti sau, în lipsă, cea stabilită de lege.

(2) Dobânzile scadente produc ele însele dobânzi numai atunci când legea sau contractul, în limitele permise de lege, o prevede ori, în lipsă, atunci când sunt cerute în instantă. În acest din urmă caz, dobânzile curg numai de la data cererii de chemare în judecată.

Art. 1490

Plata partială

(1) Creditorul poate refuza să primească o executare partială, chiar dacă prestatia ar fi divizibilă.

(2) Cheltuielile suplimentare cauzate creditorului de faptul executării partiale sunt în sarcina debitorului, chiar si atunci când creditorul acceptă o asemenea executare.

Art. 1491

Plata făcută cu bunul altuia

(1) Atunci când, în executarea obligatiei sale, debitorul predă un bun care nu îi apartine sau de care nu poate dispune, el nu poate cere creditorului restituirea bunului predat decât dacă se angajează să execute prestatia datorată cu un alt bun de care acesta poate dispune.

(2) Creditorul de bună-credintă poate însă restitui bunul primit si solicita, dacă este cazul, daune-interese pentru repararea prejudiciului suferit.

Art. 1492

Darea în plată

(1) Debitorul nu se poate libera executând o altă prestatie decât cea datorată, chiar dacă valoarea prestatiei oferite ar fi egală sau mai mare, decât dacă creditorul consimte la aceasta. În acest din urmă caz, obligatia se stinge atunci când noua prestatie este efectuată.

(2) Dacă prestatia oferită în schimb constă în transferul proprietătii sau al unui alt drept, debitorul este tinut de garantia contra evictiunii si de garantia contra viciilor lucrului, potrivit regulilor aplicabile în materia vânzării, cu exceptia cazului în care creditorul preferă să ceară prestatia initială si repararea prejudiciului. În aceste cazuri, garantiile oferite de terti nu renasc.

Art. 1493

Cesiunea de creantă în locul executării

(1) Atunci când, în locul prestatiei initiale, este cedată o creantă, obligatia se stinge în momentul satisfacerii creantei cedate. Dispozitiile art. 1568-1584 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Dacă, potrivit întelegerii părtilor, obligatia în locul căreia debitorul îsi cedează propria creantă se stinge încă de la data cesiunii, dispozitiile art. 1586 sunt aplicabile în mod corespunzător, cu exceptia cazului în care creditorul preferă să ceară prestatia initială.

Art. 1494
Locul plătii

(1) În lipsa unei stipulatii contrare ori dacă locul plătii nu se poate stabili potrivit naturii prestatiei sau în temeiul contractului, al practicilor statornicite între părti ori al uzantelor:

a) obligatiile bănesti trebuie executate la domiciliul sau, după caz, sediul creditorului de la data plătii;

b) obligatia de a preda un lucru individual determinat trebuie executată în locul în care bunul se afla la data încheierii contractului;

c) celelalte obligatii se execută la domiciliul sau, după caz, sediul debitorului la data încheierii contractului.

(2) Partea care, după încheierea contractului, îsi schimbă domiciliul sau, după caz, sediul determinat, potrivit prevederilor alin. (1), ca loc al plătii suportă cheltuielile suplimentare pe care această schimbare le cauzează.

Art. 1495
Data plătii

(1) În lipsa unui termen stipulat de părti sau determinat în temeiul contractului, al practicilor statornicite între acestea ori al uzantelor, obligatia trebuie executată de îndată.

(2) Instanta poate stabili un termen atunci când natura prestatiei sau locul unde urmează să se facă plata o impune.

Art. 1496
Plata anticipată

(1) Debitorul este liber să execute obligatia chiar înaintea scadentei dacă părtile nu au convenit contrariul ori dacă aceasta nu rezultă din natura contractului sau din împrejurările în care a fost încheiat.

(2) Cu toate acestea, creditorul poate refuza executarea anticipată dacă are un interes legitim ca plata să fie făcută la scadentă.

(3) În toate cazurile, cheltuielile suplimentare cauzate creditorului de faptul executării anticipate a obligatiei sunt în sarcina debitorului.

Art. 1497
Data plătii prin virament bancar

Dacă plata se face prin virament bancar, data plătii este aceea la care contul creditorului a fost alimentat cu suma de bani care a făcut obiectul plătii.

Art. 1498
Cheltuielile plătii

Cheltuielile plătii sunt în sarcina debitorului, în lipsă de stipulatie contrară.

SECTIUNEA a 4-a
Dovada plătii

Art. 1499
Mijloace de dovadă
Dacă prin lege nu se prevede altfel, dovada plătii se face cu orice mijloc de probă.

Art. 1500
Chitanta liberatorie
(1) Cel care plăteste are dreptul la o chitantă liberatorie, precum si, dacă este cazul, la remiterea înscrisului original al creantei.
(2) Cheltuielile întocmirii chitantei sunt în sarcina debitorului, în lipsă de stipulatie contrară.
(3) În cazul în care creditorul refuză, în mod nejustificat, să elibereze chitanta, debitorul are dreptul să suspende plata.

Art. 1501
Prezumtia executării prestatiei accesorii
Chitanta în care se consemnează primirea prestatiei principale face să se prezume, până la proba contrară, executarea prestatiilor accesorii.

Art. 1502
Prezumtia executării prestatiilor periodice
Chitanta dată pentru primirea uneia dintre prestatiile periodice care fac obiectul obligatiei face să se prezume, până la proba contrară, executarea prestatiilor devenite scadente anterior.

Art. 1503
Remiterea înscrisului original al creantei
(1) Remiterea voluntară a înscrisului original constatator al creantei, făcută de creditor către debitor, unul din codebitori sau fideiusor, naste prezumtia stingerii obligatiei prin plată. Proba contrară revine celui interesat să dovedească stingerea obligatiei pe altă cale.
(2) Dacă înscrisul original remis voluntar este întocmit în formă autentică, creditorul are dreptul să probeze că remiterea s-a făcut pentru un alt motiv decât stingerea obligatiei.
(3) Se prezumă, până la proba contrară, că intrarea persoanelor mentionate la alin. (1) în posesia înscrisului original al creantei s-a făcut printr-o remitere voluntară din partea creditorului.

Art. 1504
Plata prin virament bancar
(1) Dacă plata se face prin virament bancar, ordinul de plată semnat de debitor si vizat de institutia de credit plătitoare prezumă efectuarea plătii, până la proba contrară.
(2) Debitorul are oricând dreptul să solicite institutiei de credit a creditorului o confirmare, în scris, a efectuării plătii prin virament. Această confirmare face dovada plătii.

Art. 1505
Liberarea garantiilor
Dacă părtile nu au convenit că garantiile vor asigura executarea unei alte obligatii, creditorul care a primit plata trebuie să consimtă la liberarea bunurilor afectate de garantiile reale

constituite pentru satisfacerea creantei sale, precum si să restituie bunurile detinute în garantie, dacă este cazul.

SECTIUNEA a 5-a
Imputatia plătii

Art. 1506
Imputatia plătii făcută prin acordul părtilor

(1) Plata efectuată de debitorul mai multor datorii fată de acelasi creditor, care au acelasi obiect, se impută asupra acestora conform acordului părtilor.

(2) În lipsa acordului părtilor, se aplică dispozitiile prezentei sectiuni.

Art. 1507
Imputatia făcută de debitor

(1) Debitorul mai multor datorii care au ca obiect bunuri de acelasi fel are dreptul să indice, atunci când plăteste, datoria pe care întelege să o execute. Plata se impută mai întâi asupra cheltuielilor, apoi asupra dobânzilor si, la urmă, asupra capitalului.

(2) Debitorul nu poate, fără consimtământul creditorului, să impute plata asupra unei datorii care nu este încă exigibilă cu preferintă fată de o datorie scadentă, cu exceptia cazului în care s-a prevăzut că debitorul poate plăti anticipat.

(3) În cazul plătii efectuate prin virament bancar, debitorul face imputatia prin mentiunile corespunzătoare consemnate de el pe ordinul de plată.

Art. 1508
Imputatia făcută de creditor

(1) În lipsa unei indicatii din partea debitorului, creditorul poate, într-un termen rezonabil după ce a primit plata, să indice debitorului datoria asupra căreia aceasta se va imputa. Creditorul nu poate imputa plata asupra unei datorii neexigibile ori litigioase.

(2) Atunci când creditorul remite debitorului o chitantă liberatorie, el este dator să facă imputatia prin acea chitantă.

Art. 1509
Imputatia legală

(1) Dacă niciuna dintre părti nu face imputatia plătii, vor fi aplicate, în ordine, următoarele reguli:

a) plata se impută cu prioritate asupra datoriilor ajunse la scadentă;

b) se vor considera stinse, în primul rând, datoriile negarantate sau cele pentru care creditorul are cele mai putine garantii;

c) imputatia se va face mai întâi asupra datoriilor mai oneroase pentru debitor;

d) dacă toate datoriile sunt deopotrivă scadente, precum si, în egală măsură, garantate si oneroase, se vor stinge datoriile mai vechi;

e) în lipsa tuturor criteriilor mentionate la lit. a)-d), imputatia se va face proportional cu valoarea datoriilor.

(2) În toate cazurile, plata se va imputa mai întâi asupra cheltuielilor de judecată si executare, apoi asupra ratelor, dobânzilor si penalităților, în ordinea cronologică a scadentei acestora, si, în final, asupra capitalului, dacă părtile nu convin altfel.

SECTIUNEA a 6-a
Punerea în întârziere a creditorului

Art. 1510
Cazuri de punere în întârziere a creditorului
Creditorul poate fi pus în întârziere atunci când refuză, în mod nejustificat, plata oferită în mod corespunzător sau când refuză să îndeplinească actele pregătitoare fără de care debitorul nu îsi poate executa obligatia.

Art. 1511
Efectele punerii în întârziere a creditorului
(1) Creditorul pus în întârziere preia riscul imposibilitătii de executare a obligatiei, iar debitorul nu este tinut să restituie fructele culese după punerea în întârziere.
(2) Creditorul este tinut la repararea prejudiciilor cauzate prin întârziere si la acoperirea cheltuielilor de conservare a bunului datorat.

Art. 1512
Drepturile debitorului
Debitorul poate consemna bunul pe cheltuiala si riscurile creditorului, liberându-se astfel de obligatia sa.

Art. 1513
Procedură
Procedura ofertei de plată si a consemnatiunii este prevăzută de Codul de procedură civilă.

Art. 1514
Vânzarea publică
(1) Dacă natura bunului face imposibilă consemnarea, dacă bunul este perisabil sau dacă depozitarea lui necesită costuri de întretinere ori cheltuieli considerabile, debitorul poate porni vânzarea publică a bunului si poate consemna pretul, notificând în prealabil creditorului si primind încuviintarea instantei judecătoresti.
(2) Dacă bunul este cotat la bursă sau pe o altă piată reglementată, dacă are un pret curent sau are o valoare prea mică fată de cheltuielile unei vânzări publice, instanta poate încuviinta vânzarea bunului fără notificarea creditorului.

Art. 1515
Retragerea bunului consemnat
Debitorul are dreptul să retragă bunul consemnat cât timp creditorul nu a declarat că acceptă consemnarea sau aceasta nu a fost validată de instantă. Creanta renaste cu toate garantiile si toate celelalte accesorii ale sale din momentul retragerii bunului.

CAPITOLUL II
Executarea silită a obligatiilor

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 1516
Drepturile creditorului
(1) Creditorul are dreptul la îndeplinirea integrală, exactă si la timp a obligatiei.
(2) Atunci când, fără justificare, debitorul nu îsi execută obligatia si se află în întârziere, creditorul poate, la alegerea sa si fără a pierde dreptul la daune-interese, dacă i se cuvin:
1. să ceară sau, după caz, să treacă la executarea silită a obligatiei;
2. să obtină, dacă obligatia este contractuală, rezolutiunea sau rezilierea contractului ori, după caz, reducerea propriei obligatii corelative;
3. să folosească, atunci când este cazul, orice alt mijloc prevăzut de lege pentru realizarea dreptului său.

Art. 1517
Neexecutarea imputabilă creditorului
O parte nu poate invoca neexecutarea obligatiilor celeilalte părti în măsura în care neexecutarea este cauzată de propria sa actiune sau omisiune.

Art. 1518
Răspunderea debitorului
(1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, debitorul răspunde personal de îndeplinirea obligatiilor sale.
(2) Răspunderea debitorului poate fi limitată numai în cazurile si conditiile prevăzute de lege.

Art. 1519
Răspunderea pentru fapta tertilor
Dacă părtile nu convin altfel, debitorul răspunde pentru prejudiciile cauzate din culpa persoanei de care se foloseste pentru executarea obligatiilor contractuale.

Art. 1520
Răspunderea tertilor
Creditorul poate urmări si bunurile care apartin tertilor, dacă acestea sunt afectate pentru plata datoriilor debitorului ori au făcut obiectul unor acte juridice care au fost revocate ca fiind încheiate în frauda creditorului.

SECTIUNEA a 2-a
Punerea în întârziere a debitorului

Art. 1521
Moduri
Punerea în întârziere a debitorului poate opera de drept sau la cererea creditorului.

Art. 1522
Punerea în întârziere de către creditor

(1) Debitorul poate fi pus în întârziere fie printr-o notificare scrisă prin care creditorul îi solicită executarea obligatiei, fie prin cererea de chemare în judecată.

(2) Dacă prin lege sau prin contract nu se prevede altfel, notificarea se comunică debitorului prin executor judecătoresc sau prin orice alt mijloc care asigură dovada comunicării.

(3) Prin notificare trebuie să se acorde debitorului un termen de executare, tinând seama de natura obligatiei si de împrejurări. Dacă prin notificare nu se acordă un asemenea termen, debitorul poate să execute obligatia într-un termen rezonabil, calculat din ziua comunicării notificării.

(4) Până la expirarea termenului prevăzut la alin. (3), creditorul poate suspenda executarea propriei obligatii, poate cere daune-interese, însă nu poate exercita celelalte drepturi prevăzute la art. 1516, dacă prin lege nu se prevede altfel. Creditorul poate exercita aceste drepturi dacă debitorul îl informează că nu va executa obligatiile în termenul stabilit sau dacă, la expirarea termenului, obligatia nu a fost executată.

(5) Cererea de chemare în judecată formulată de creditor, fără ca anterior debitorul să fi fost pus în întârziere, conferă debitorului dreptul de a executa obligatia într-un termen rezonabil, calculat de la data când cererea i-a fost comunicată. Dacă obligatia este executată în acest termen, cheltuielile de judecată rămân în sarcina creditorului.

Art. 1523

Întârzierea de drept în executarea obligatiei

(1) Debitorul se află de drept în întârziere atunci când s-a stipulat că simpla împlinire a termenului stabilit pentru executare produce un asemenea efect.

(2) De asemenea, debitorul se află de drept în întârziere în cazurile anume prevăzute de lege, precum si atunci când:

a) obligatia nu putea fi executată în mod util decât într-un anumit timp, pe care debitorul l-a lăsat să treacă, sau când nu a executat-o imediat, desi exista urgentă;

b) prin fapta sa, debitorul a făcut imposibilă executarea în natură a obligatiei sau când a încălcat o obligatie de a nu face;

c) debitorul si-a manifestat în mod neîndoielnic fată de creditor intentia de a nu executa obligatia sau când, fiind vorba de o obligatie cu executare succesivă, refuză ori neglijează să îsi execute obligatia în mod repetat;

d) nu a fost executată obligatia de a plăti o sumă de bani, asumată în exercitiul activitătii unei întreprinderi;

e) obligatia se naste din săvârsirea unei fapte ilicite extracontractuale.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) si (2), dacă obligatia devine scadentă după decesul debitorului, mostenitorii acestuia nu sunt în întârziere decât după trecerea a 15 zile de la data la care creditorul i-a notificat sau, după caz, de la data notificării curatorului desemnat în conditiile art. 1136.

(4) Cazurile în care debitorul se află de drept în întârziere trebuie dovedite de creditor. Orice declaratie sau stipulatie contrară se consideră nescrisă.

Art. 1524

Oferta de executare

Debitorul nu este în întârziere dacă a oferit, când se cuvenea, prestatia datorată, chiar fără a respecta formalitătile prevăzute la art. 1510-1515, însă creditorul a refuzat, fără temei legitim, să o primească.

Art. 1525
Efectele întârzierii debitorului
Debitorul răspunde, de la data la care se află în întârziere, pentru orice pierdere cauzată de un caz fortuit, cu exceptia situatiei în care cazul fortuit îl liberează pe debitor de însăsi executarea obligatiei.

Art. 1526
Cazul obligatiilor solidare
(1) Notificarea prin care creditorul îl pune în întârziere pe unul dintre codebitorii solidari produce efecte si în privinta celorlalti.
(2) Notificarea făcută de unul dintre creditorii solidari produce, tot astfel, efecte si în privinta celorlalti creditori.

SECTIUNEA a 3-a
Executarea silită în natură

Art. 1527
Dreptul la executarea în natură
(1) Creditorul poate cere întotdeauna ca debitorul să fie constrâns să execute obligatia în natură, cu exceptia cazului în care o asemenea executare este imposibilă.
(2) Dreptul la executare în natură cuprinde, dacă este cazul, dreptul la repararea sau înlocuirea bunului, precum si orice alt mijloc pentru a remedia o executare defectuoasă.

Art. 1528
Executarea obligatiei de a face
(1) În cazul neexecutării unei obligatii de a face, creditorul poate, pe cheltuiala debitorului, să execute el însusi ori să facă să fie executată obligatia.
(2) Cu exceptia cazului în care debitorul este de drept în întârziere, creditorul poate să exercite acest drept numai dacă îl înstiinteză pe debitor fie odată cu punerea în întârziere, fie ulterior acesteia.

Art. 1529
Executarea obligatiei de a nu face
În cazul neexecutării obligatiei de a nu face, creditorul poate cere instantei încuviintarea să înlăture ori să ridice ceea ce debitorul a făcut cu încălcarea obligatiei, pe cheltuiala debitorului, în limita stabilită prin hotărâre judecătorească.

SECTIUNEA a 4-a
Executarea prin echivalent

§1. Dispozitii generale

Art. 1530
Dreptul la daune-interese

Creditorul are dreptul la daune-interese pentru repararea prejudiciului pe care debitorul i l-a cauzat si care este consecinta directă si necesară a neexecutării fără justificare sau, după caz, culpabile a obligatiei.

§2. Prejudiciul

I. Evaluarea prejudiciului

Art. 1531
Repararea integrală

(1) Creditorul are dreptul la repararea integrală a prejudiciului pe care l-a suferit din faptul neexecutării.

(2) Prejudiciul cuprinde pierderea efectiv suferită de creditor si beneficiul de care acesta este lipsit. La stabilirea întinderii prejudiciului se tine seama si de cheltuielile pe care creditorul le-a făcut, într-o limită rezonabilă, pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

(3) Creditorul are dreptul si la repararea prejudiciului nepatrimonial.

Art. 1532
Caracterul cert al prejudiciului

(1) La stabilirea daunelor-interese se tine seama de prejudiciile viitoare, atunci când acestea sunt certe.

(2) Prejudiciul ce ar fi cauzat prin pierderea unei sanse de a obtine un avantaj poate fi reparat proportional cu probabilitatea obtinerii avantajului, tinând cont de împrejurări si de situatia concretă a creditorului.

(3) Prejudiciul al cărui cuantum nu poate fi stabilit cu certitudine se determină de instanta de judecată.

Art. 1533
Previzibilitatea prejudiciului

Debitorul răspunde numai pentru prejudiciile pe care le-a prevăzut sau pe care putea să le prevadă ca urmare a neexecutării la momentul încheierii contractului, afară de cazul în care neexecutarea este intentionată ori se datorează culpei grave a acestuia. Chiar si în acest din urmă caz, daunele-interese nu cuprind decât ceea ce este consecinta directă si necesară a neexecutării obligatiei.

Art. 1534
Prejudiciul imputabil creditorului

(1) Dacă, prin actiunea sau omisiunea sa culpabilă, creditorul a contribuit la producerea prejudiciului, despăgubirile datorate de debitor se vor diminua în mod corespunzător. Această dispozitie se aplică si atunci când prejudiciul este cauzat în parte de un eveniment al cărui risc a fost asumat de creditor.

(2) Debitorul nu datorează despăgubiri pentru prejudiciile pe care creditorul le-ar fi putut evita cu o minimă diligentă.

Art. 1535

Daunele moratorii în cazul obligatiilor bănesti

(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadentă, creditorul are dreptul la daune moratorii, de la scadentă până în momentul plătii, în cuantumul convenit de părti sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege, fără a trebui să dovedească vreun prejudiciu. În acest caz, debitorul nu are dreptul să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întârzierii plătii ar fi mai mic.

(2) Dacă, înainte de scadentă, debitorul datora dobânzi mai mari decât dobânda legală, daunele moratorii sunt datorate la nivelul aplicabil înainte de scadentă.

(3) Dacă nu sunt datorate dobânzi moratorii mai mari decât dobânda legală, creditorul are dreptul, în afara dobânzii legale, la daune-interese pentru repararea integrală a prejudiciului suferit.

Art. 1536

Daunele moratorii în cazul obligatiilor de a face

În cazul altor obligatii decât cele având ca obiect plata unei sume de bani, executarea cu întârziere dă întotdeauna dreptul la daune-interese egale cu dobânda legală, calculată de la data la care debitorul este în întârziere asupra echivalentului în bani al obligatiei, cu exceptia cazului în care s-a stipulat o clauză penală ori creditorul poate dovedi un prejudiciu mai mare cauzat de întârzierea în executarea obligatiei.

Art. 1537

Dovada prejudiciului

Dovada neexecutării obligatiei nu îl scuteste pe creditor de proba prejudiciului, cu exceptia cazului în care prin lege sau prin conventia părtilor se prevede altfel.

II. Clauza penală si arvuna

Art. 1538

Clauza penală

(1) Clauza penală este aceea prin care părtile stipulează că debitorul se obligă la o anumită prestatie în cazul neexecutării obligatiei principale.

(2) În caz de neexecutare, creditorul poate cere fie executarea silită în natură a obligatiei principale, fie clauza penală.

(3) Debitorul nu se poate libera oferind despăgubirea convenită.

(4) Creditorul poate cere executarea clauzei penale fără a fi tinut să dovedească vreun prejudiciu.

(5) Dispozitiile privitoare la clauza penală sunt aplicabile conventiei prin care creditorul este îndreptătit ca, în cazul rezolutiunii sau rezilierii contractului din culpa debitorului, să păstreze plata partială făcută de acesta din urmă. Sunt exceptate dispozitiile privitoare la arvună.

Art. 1539

Cumulul penalitătii cu executarea în natură

Creditorul nu poate cere atât executarea în natură a obligatiei principale, cât si plata penalitătii, afară de cazul în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligatiilor la timp sau în locul stabilit. În acest din urmă caz, creditorul poate cere atât executarea obligatiei

principale, cât si a penalității, dacă nu renunță la acest drept sau dacă nu acceptă, fără rezerve, executarea obligatiei.

Art. 1540
Nulitatea clauzei penale

(1) Nulitatea obligatiei principale o atrage pe aceea a clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu o atrage pe aceea a obligatiei principale.

(2) Penalitatea nu poate fi cerută atunci când executarea obligatiei a devenit imposibilă din cauze neimputabile debitorului.

Art. 1541
Reducerea cuantumului penalității

(1) Instanta nu poate reduce penalitatea decât atunci când:

a) obligatia principală a fost executată în parte si această executare a profitat creditorului;

b) penalitatea este vădit excesivă fată de prejudiciul ce putea fi prevăzut de părti la încheierea contractului.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. b), penalitatea astfel redusă trebuie însă să rămână superioară obligatiei principale.

(3) Orice stipulatie contrară se consideră nescrisă.

Art. 1542
Obligatia principală indivizibilă

Atunci când obligatia principală este indivizibilă, fără a fi solidară, iar neexecutarea acesteia rezultă din fapta unuia dintre codebitori, penalitatea poate fi cerută fie în totalitate celui care nu a executat, fie celorlalti codebitori, fiecăruia pentru partea sa. Acestia păstrează dreptul de regres în contra celui care a provocat neexecutarea.

Art. 1543
Obligatia principală divizibilă

(1) Atunci când obligatia principală este divizibilă, penalitatea este, de asemenea, divizibilă, fiind suportată numai de codebitorul care este vinovat de neexecutare si numai pentru partea de care acesta este tinut.

(2) Dispozitiile alin. (1) nu se aplică atunci când clauza penală a fost stipulată pentru a împiedica o plată partială, iar unul dintre codebitori a împiedicat executarea obligatiei în totalitate. În acest caz, întreaga penalitate poate fi cerută acestuia din urmă, iar de la ceilalti codebitori numai proportional cu partea fiecăruia din datorie, fără a limita regresul acestora împotriva celui care nu a executat obligatia.

Art. 1544
Arvuna confirmatorie

(1) Dacă, la momentul încheierii contractului, o parte dă celeilalte, cu titlu de arvună, o sumă de bani sau alte bunuri fungibile, în caz de executare arvuna trebuie imputată asupra prestatiei datorate sau, după caz, restituită.

(2) Dacă partea care a dat arvuna nu execută obligatia fără justificare, cealaltă parte poate declara rezolutiunea contractului, retinând arvuna. Atunci când neexecutarea provine de la partea

care a primit arvuna, cealaltă parte poate declara rezolutiunea contractului si poate cere dublul acesteia.

(3) Creditorul obligatiei neexecutate poate însă opta pentru executare sau pentru rezolutiunea contractului si repararea prejudiciului potrivit dreptului comun.

Art. 1545
Arvuna penalizatoare

Dacă în contract este stipulat expres dreptul uneia dintre părti sau dreptul ambelor părti de a se dezice de contract, cel care denunță contractul pierde arvuna dată sau, după caz, trebuie să restituie dublul celei primite.

Art. 1546
Restituirea arvunei

Arvuna se restituie când contractul încetează din cauze ce nu atrag răspunderea vreuneia dintre părti.

§3. Vinovătia debitorului

Art. 1547
Vinovătia debitorului

Debitorul este tinut să repare prejudiciul cauzat cu intentie sau din culpă.

Art. 1548
Prezumtia de culpă

Culpa debitorului unei obligatii contractuale se prezumă prin simplul fapt al neexecutării.

SECTIUNEA a 5-a
Rezolutiunea, rezilierea si reducerea prestatiilor

Art. 1549
Dreptul la rezolutiune sau reziliere

(1) Dacă nu cere executarea silită a obligatiilor contractuale, creditorul are dreptul la rezolutiunea sau, după caz, rezilierea contractului, precum si la daune-interese, dacă i se cuvin.

(2) Rezolutiunea poate avea loc pentru o parte a contractului, numai atunci când executarea sa este divizibilă. De asemenea, în cazul contractului plurilateral, neîndeplinirea de către una dintre părti a obligatiei nu atrage rezolutiunea contractului fată de celelalte părti, cu exceptia cazului în care prestatia neexecutată trebuia, după circumstante, să fie considerată esentială.

(3) Dacă nu se prevede altfel, dispozitiile referitoare la rezolutiune se aplică si în cazul rezilierii.

Art. 1550
Modul de operare

(1) Rezolutiunea poate fi dispusă de instantă, la cerere, sau, după caz, poate fi declarată unilateral de către partea îndreptătită.

(2) De asemenea, în cazurile anume prevăzute de lege sau dacă părtile au convenit astfel, rezolutiunea poate opera de plin drept.

Art. 1551
Reducerea prestatiilor

(1) Creditorul nu are dreptul la rezolutiune atunci când neexecutarea este de mică însemnătate. În cazul contractelor cu executare succesivă, creditorul are dreptul la reziliere, chiar dacă neexecutarea este de mică însemnătate, însă are un caracter repetat. Orice stipulatie contrară este considerată nescrisă.

(2) El are însă dreptul la reducerea proportională a prestatiei sale dacă, după împrejurări, aceasta este posibilă.

(3) Dacă reducerea prestatiilor nu poate avea loc, creditorul nu are dreptul decât la daune-interese.

Art. 1552
Rezolutiunea unilaterală

(1) Rezolutiunea sau rezilierea contractului poate avea loc prin notificarea scrisă a debitorului atunci când părtile au convenit astfel, când debitorul se află de drept în întârziere ori când acesta nu a executat obligatia în termenul fixat prin punerea în întârziere.

(2) Declaratia de rezolutiune sau de reziliere trebuie făcută în termenul de prescriptie prevăzut de lege pentru actiunea corespunzătoare acestora.

(3) În toate cazurile, declaratia de rezolutiune sau de reziliere se înscrie în cartea funciară ori, după caz, în alte registre publice, pentru a fi opozabilă tertilor.

(4) Declaratia de rezolutiune este irevocabilă de la data comunicării ei către debitor sau, după caz, de la data expirării termenului prevăzut la alin. (1).

Art. 1553
Pactul comisoriu

(1) Pactul comisoriu produce efecte dacă prevede, în mod expres, obligatiile a căror neexecutare atrage rezolutiunea sau rezilierea de drept a contractului.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), rezolutiunea sau rezilierea este subordonată punerii în întârziere a debitorului, afară de cazul în care s-a convenit că ea va rezulta din simplul fapt al neexecutării.

(3) Punerea în întârziere nu produce efecte decât dacă indică în mod expres conditiile în care pactul comisoriu operează.

Art. 1554
Efectele rezolutiunii si ale rezilierii

(1) Contractul desfiintat prin rezolutiune se consideră că nu a fost niciodată încheiat. Dacă prin lege nu se prevede altfel, fiecare parte este tinută, în acest caz, să restituie celeilalte părti prestatiile primite.

(2) Rezolutiunea nu produce efecte asupra clauzelor referitoare la solutionarea diferendelor ori asupra celor care sunt destinate să producă efecte chiar în caz de rezolutiune.

(3) Contractul reziliat încetează doar pentru viitor.

SECTIUNEA a 6-a

Cauze justificate de neexecutare a obligatiilor contractuale

Art. 1555
Ordinea executării obligatiilor

(1) Dacă din conventia părtilor sau din împrejurări nu rezultă contrariul, în măsura în care obligatiile pot fi executate simultan, părtile sunt tinute să le execute în acest fel.

(2) În măsura în care executarea obligatiei unei părti necesită o perioadă de timp, acea parte este tinută să execute contractul prima, dacă din conventia părtilor sau din împrejurări nu rezultă altfel.

Art. 1556
Exceptia de neexecutare

(1) Atunci când obligatiile născute dintr-un contract sinalagmatic sunt exigibile, iar una dintre părti nu execută sau nu oferă executarea obligatiei, cealaltă parte poate, într-o măsură corespunzătoare, să refuze executarea propriei obligatii, afară de cazul în care din lege, din vointa părtilor sau din uzante rezultă că cealaltă parte este obligată să execute mai întâi.

(2) Executarea nu poate fi refuzată dacă, potrivit împrejurărilor si tinând seama de mica însemnătate a prestatiei neexecutate, acest refuz ar fi contrar bunei-credinte.

Art. 1557
Imposibilitatea de executare

(1) Atunci când imposibilitatea de executare este totală si definitivă si priveste o obligatie contractuală importantă, contractul este desfiintat de plin drept si fără vreo notificare, chiar din momentul producerii evenimentului fortuit. Dispozitiile art. 1274 alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Dacă imposibilitatea de executare a obligatiei este temporară, creditorul poate suspenda executarea propriilor obligatii ori poate obtine desfiintarea contractului. În acest din urmă caz, regulile din materia rezolutiunii sunt aplicabile în mod corespunzător.

CAPITOLUL III
Mijloacele de protectie a drepturilor creditorului

SECTIUNEA 1
Măsurile conservatorii

Art. 1558
Măsurile conservatorii

Creditorul poate să ia toate măsurile necesare sau utile pentru conservarea drepturilor sale, precum asigurarea dovezilor, îndeplinirea unor formalităti de publicitate si informare pe contul debitorului, exercitarea actiunii oblice ori luarea unor măsuri asigurătorii.

Art. 1559
Măsurile asigurătorii

Principalele măsuri asigurătorii sunt sechestrul si poprirea asigurătorie. Măsurile asigurătorii se iau în conformitate cu dispozitiile Codului de procedură civilă.

SECTIUNEA a 2-a
Actiunea oblică

Art. 1560
Notiunea
(1) Creditorul a cărui creantă este certă si exigibilă poate să exercite drepturile si actiunile debitorului atunci când acesta, în prejudiciul creditorului, refuză sau neglijează să le exercite.
(2) Creditorul nu va putea exercita drepturile si actiunile care sunt strâns legate de persoana debitorului.
(3) Cel împotriva căruia se exercită actiunea oblică poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorului.

Art. 1561
Efectele admiterii actiunii oblice
Hotărârea judecătorească de admitere a actiunii oblice profită tuturor creditorilor, fără nicio preferintă în favoarea creditorului care a exercitat actiunea.

SECTIUNEA a 3-a
Actiunea revocatorie

Art. 1562
Notiunea
(1) Dacă dovedeste un prejudiciu, creditorul poate cere să fie declarate inopozabile fată de el actele juridice încheiate de debitor în frauda drepturilor sale, cum sunt cele prin care debitorul îsi creează sau îsi măreste o stare de insolvabilitate.
(2) Un contract cu titlu oneros sau o plată făcută în executarea unui asemenea contract poate fi declarată inopozabilă numai atunci când tertul contractant ori cel care a primit plata cunostea faptul că debitorul îsi creează sau îsi măreste starea de insolvabilitate.

Art. 1563
Conditii privitoare la creantă
Creanta trebuie să fie certă la data introducerii actiunii.

Art. 1564
Termen de prescriptie
Dacă prin lege nu se prevede altfel, dreptul la actiune se prescrie în termen de un an de la data la care creditorul a cunoscut sau trebuia să cunoască prejudiciul ce rezultă din actul atacat.

Art. 1565
Efectele admiterii actiunii
(1) Actul atacat va fi declarat inopozabil atât fată de creditorul care a introdus actiunea, cât si fată de toti ceilalti creditori care, putând introduce actiunea, au intervenit în cauză. Acestia vor avea dreptul de a fi plătiti din pretul bunului urmărit, cu respectarea cauzelor de preferintă existente între ei.
(2) Tertul dobânditor poate păstra bunul plătind creditorului căruia profită admiterea actiunii o sumă de bani egală cu prejudiciul suferit de acesta din urmă prin încheierea actului. În

caz contrar, hotărârea judecătorească de admitere a actiunii revocatorii indisponibilizează bunul până la încetarea executării silite a creantei pe care s-a întemeiat actiunea, dispozitiile privitoare la publicitatea si efectele clauzei de inalienabilitate aplicându-se în mod corespunzător.

TITLUL VI
Transmisiunea si transformarea obligatiilor

CAPITOLUL I
Cesiunea de creantă

SECTIUNEA 1
Cesiunea de creantă în general

Art. 1566
Notiunea

(1) Cesiunea de creantă este conventia prin care creditorul cedent transmite cesionarului o creantă împotriva unui tert.

(2) Dispozitiile prezentului capitol nu se aplică:

a) transferului creantelor în cadrul unei transmisiuni universale sau cu titlu universal;

b) transferului titlurilor de valoare si altor instrumente financiare, cu exceptia dispozitiilor sectiunii a 2-a din prezentul capitol.

Art. 1567
Felurile cesiunii

(1) Cesiunea de creantă poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit.

(2) Dacă cesiunea este cu titlu gratuit, dispozitiile prezentei sectiuni se completează în mod corespunzător cu cele din materia contractului de donatie.

(3) Dacă cesiunea este cu titlu oneros, dispozitiile prezentului capitol se completează în mod corespunzător cu cele din materia contractului de vânzare-cumpărare sau, după caz, cu cele care reglementează orice altă operatiune juridică în cadrul căreia părtile au convenit să se execute prestatia constând în transmiterea unei creante.

Art. 1568
Transferul drepturilor

(1) Cesiunea de creantă transferă cesionarului:

a) toate drepturile pe care cedentul le are în legătură cu creanta cedată;

b) drepturile de garantie si toate celelalte accesorii ale creantei cedate.

(2) Cu toate acestea, cedentul nu poate să predea cesionarului, fără acordul constituitorului, posesia bunului luat în gaj. În cazul în care constituitorul se opune, bunul gajat rămâne în custodia cedentului.

Art. 1569
Creante care nu pot fi cedate

(1) Nu pot face obiectul unei cesiuni creantele care sunt declarate netransmisibile de lege.

(2) Creanta ce are ca obiect o altă prestatie decât plata unei sume de bani poate fi cedată numai dacă cesiunea nu face ca obligatia să fie, în mod substantial, mai oneroasă.

Art. 1570
Clauza de inalienabilitate

(1) Cesiunea care este interzisă sau limitată prin conventia cedentului cu debitorul nu produce efecte în privinta debitorului decât dacă:

a) debitorul a consimtit la cesiune;

b) interdictia nu este expres mentionată în înscrisul constatator al creantei, iar cesionarul nu a cunoscut si nu trebuia să cunoască existenta interdictiei la momentul cesiunii;

c) cesiunea priveste o creantă ce are ca obiect o sumă de bani.

(2) Dispozitiile alin. (1) nu limitează răspunderea cedentului fată de debitor pentru încălcarea interdictiei de a ceda creanta.

Art. 1571
Cesiunea partială

(1) Creanta privitoare la o sumă de bani poate fi cedată în parte.

(2) Creanta ce are ca obiect o altă prestatie nu poate fi cedată în parte decât dacă obligatia este divizibilă, iar cesiunea nu face ca aceasta să devină, în mod substantial, mai oneroasă pentru debitor.

Art. 1572
Creante viitoare

(1) În caz de cesiune a unei creante viitoare, actul trebuie să cuprindă elementele care permit identificarea creantei cedate.

(2) Creanta se consideră transferată din momentul încheierii contractului de cesiune.

Art. 1573
Forma cesiunii

(1) Creanta este cedată prin simpla conventie a cedentului si a cesionarului, fără notificarea debitorului.

(2) Consimtământul debitorului nu este cerut decât atunci când, după împrejurări, creanta este legată în mod esential de persoana creditorului.

Art. 1574
Predarea înscrisului constatator al creantei

(1) Cedentul este obligat să remită cesionarului titlul constatator al creantei aflat în posesia sa, precum si orice alte înscrisuri doveditoare ale dreptului transmis.

(2) În caz de cesiune partială a creantei, cesionarul are dreptul la o copie legalizată a înscrisului constatator al creantei, precum si la mentionarea cesiunii, cu semnătura părtilor, pe înscrisul original. Dacă cesionarul dobândeste si restul creantei, devin aplicabile dispozitiile alin. (1).

Art. 1575
Efectele cesiunii înainte de notificare

(1) Cesiunea de creantă produce efecte între cedent si cesionar, iar acesta din urmă poate pretinde tot ceea ce primeste cedentul de la debitor, chiar dacă cesiunea nu a fost făcută opozabilă debitorului.

(2) Cesionarul poate, în aceleasi împrejurări, să facă acte de conservare cu privire la dreptul cedat.

Art. 1576
Dobânzile scadente si neîncasate

Dacă nu s-a convenit altfel, dobânzile si orice alte venituri aferente creantei, devenite scadente, dar neîncasate încă de cedent, se cuvin cesionarului, cu începere de la data cesiunii.

Art. 1577
Costuri suplimentare

Debitorul are dreptul să fie despăgubit de cedent si de cesionar pentru orice cheltuieli suplimentare cauzate de cesiune.

Art. 1578
Comunicarea si acceptarea cesiunii

(1) Debitorul este tinut să plătească cesionarului din momentul în care:

a) acceptă cesiunea printr-un înscris cu dată certă;

b) primeste o comunicare scrisă a cesiunii, pe suport hârtie sau în format electronic, în care se arată identitatea cesionarului, se identifică în mod rezonabil creanta cedată si se solicită debitorului să plătească cesionarului. În cazul unei cesiuni partiale, trebuie indicată si întinderea cesiunii.

(2) Înainte de acceptare sau de primirea comunicării, debitorul nu se poate libera decât plătind cedentului.

(3) Atunci când comunicarea cesiunii este făcută de cesionar, debitorul îi poate cere acestuia să îi prezinte dovada scrisă a cesiunii.

(4) Până la primirea unei asemenea dovezi, debitorul poate să suspende plata.

(5) Comunicarea cesiunii nu produce efecte dacă dovada scrisă a cesiunii nu este comunicată debitorului.

Art. 1579
Opozabilitatea cesiunii unei universalităti de creante

Cesiunea unei universalităti de creante, actuale sau viitoare, nu este opozabilă tertilor decât prin înscrierea cesiunii în arhivă. Cu toate acestea, cesiunea nu este opozabilă debitorilor decât din momentul comunicării ei.

Art. 1580
Comunicarea odată cu cererea de chemare în judecată

Atunci când cesiunea se comunică odată cu actiunea intentată împotriva debitorului, acesta nu poate fi obligat la cheltuieli de judecată dacă plăteste până la primul termen, afară de cazul în care, la momentul comunicării cesiunii, debitorul se afla deja în întârziere.

Art. 1581
Opozabilitatea cesiunii fată de fideiusor

Cesiunea nu este opozabilă fideiusorului decât dacă formalitătile prevăzute pentru opozabilitatea cesiunii fată de debitor au fost îndeplinite si în privinta fideiusorului însusi.

Art. 1582

Efectele cesiunii între cesionar si debitorul cedat

(1) Debitorul poate să opună cesionarului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut invoca împotriva cedentului. Astfel, el poate să opună plata făcută cedentului înainte ca cesiunea să îi fi devenit opozabilă, indiferent dacă are sau nu cunostintă de existenta altor cesiuni, precum si orice altă cauză de stingere a obligatiilor survenită înainte de acel moment.

(2) Debitorul poate, de asemenea, să opună cesionarului plata pe care el însusi ori fideiusorul său a făcut-o cu bună-credintă unui creditor aparent, chiar dacă au fost îndeplinite formalitătile cerute pentru a face opozabilă cesiunea debitorului si tertilor.

(3) În cazul în care cesiunea i-a devenit opozabilă prin acceptare, debitorul cedat nu mai poate opune cesionarului compensatia pe care o putea invoca în raporturile cu cedentul.

Art. 1583

Cesiuni succesive

(1) Atunci când cedentul a transmis aceeasi creantă mai multor cesionari succesivi, debitorul se liberează plătind în temeiul cesiunii care i-a fost comunicată mai întâi sau pe care a acceptat-o mai întâi printr-un înscris cu dată certă.

(2) În raporturile dintre cesionarii succesivi ai aceleiasi creante este preferat cel care si-a înscris mai întâi cesiunea la arhivă, indiferent de data cesiunii sau a comunicării acesteia către debitor.

Art. 1584

Efectele cesiunii partiale între cesionarii creantei

În cazul unei cesiuni partiale, cedentul si cesionarul sunt plătiti proportional cu valoarea creantei fiecăruia dintre ei. Această regulă se aplică în mod corespunzător cesionarilor care dobândesc împreună aceeasi creantă.

Art. 1585

Obligatia de garantie

(1) Dacă cesiunea este cu titlu oneros, cedentul are, de drept, obligatia de garantie fată de cesionar.

(2) Astfel, cedentul garantează existenta creantei în raport cu data cesiunii, fără a răspunde si de solvabilitatea debitorului cedat. Dacă cedentul s-a obligat expres să garanteze pentru solvabilitatea debitorului cedat, se prezumă, în lipsa unei stipulatii contrare, că s-a avut în vedere numai solvabilitatea de la data cesiunii.

(3) Răspunderea pentru solvabilitatea debitorului cedat se întinde până la concurenta pretului cesiunii, la care se adaugă cheltuielile suportate de cesionar în legătură cu cesiunea.

(4) De asemenea, dacă cedentul cunostea, la data cesiunii, starea de insolvabilitate a debitorului cedat, sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozitiile legale privind răspunderea vânzătorului de rea-credintă pentru viciile ascunse ale bunului vândut.

(5) În lipsă de stipulatie contrară, cedentul cu titlu gratuit nu garantează nici măcar existenta creantei la data cesiunii.

Art. 1586

Răspunderea cedentului pentru evictiune

(1) În toate cazurile, cedentul răspunde dacă, prin fapta sa proprie, singură ori concurentă cu fapta unei alte persoane, cesionarul nu dobândeste creanta în patrimoniul său ori nu poate să o facă opozabilă tertilor.

(2) Într-un asemenea caz, întinderea răspunderii cedentului se determină potrivit dispozitiilor art. 1585 alin. (4).

SECTIUNEA a 2-a

Cesiunea unei creante constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător

Art. 1587

Notiune si feluri

(1) Creantele încorporate în titluri nominative, la ordin ori la purtător nu se pot transmite prin simplul acord de vointă al părtilor.

(2) Regimul titlurilor mentionate la alin. (1), precum si al altor titluri de valoare se stabileste prin lege specială.

Art. 1588

Modalităti de transmitere

(1) În cazul titlurilor nominative, transmisiunea se mentionează atât pe înscrisul respectiv, cât si în registrul tinut pentru evidenta acestora.

(2) Pentru transmiterea titlurilor la ordin este necesar girul, efectuat potrivit dispozitiilor aplicabile în materia cambiilor.

(3) Creanta încorporată într-un titlu la purtător se transmite prin remiterea materială a titlului. Orice stipulatie contrară se consideră nescrisă.

Art. 1589

Mijloace de apărare

(1) Debitorul nu poate opune detinătorului titlului alte exceptii decât cele care privesc nulitatea titlului, cele care reies neîndoielnic din cuprinsul acestuia, precum si cele care pot fi invocate personal împotriva detinătorului.

(2) Cu toate acestea, detinătorul care a dobândit titlul în frauda debitorului nu se poate prevala de dispozitiile alin. (1).

Art. 1590

Plata creantei

Debitorul care a emis titlul la purtător este tinut să plătească creanta constatată prin acel titlu oricărui detinător care îi remite titlul, cu exceptia cazului în care i s-a comunicat o hotărâre judecătorească prin care este obligat să refuze plata.

Art. 1591

Punerea în circulatie fără voia emitentului

Debitorul care a emis titlul la purtător rămâne tinut fată de orice detinător de bună-credintă, chiar dacă demonstrează că titlul a fost pus în circulatie împotriva vointei sale.

Art. 1592

Actiunea detinătorului deposedat în mod nelegitim

Cel care a fost deposedat în mod nelegitim de un titlu la purtător nu îl poate împiedica pe debitor să plătească creanta celui care îi prezintă titlul decât prin comunicarea unei hotărâri judecătoresti. În acest caz, instanta se va pronunta pe cale de ordonantă presedintială.

CAPITOLUL II
Subrogatia

Art. 1593
Felurile subrogatiei

(1) Oricine plăteste în locul debitorului poate fi subrogat în drepturile creditorului, fără a putea însă dobândi mai multe drepturi decât acesta.

(2) Subrogatia poate fi conventională sau legală.

(3) Subrogatia conventională poate fi consimtită de debitor sau de creditor. Ea trebuie să fie expresă si, pentru a fi opusă tertilor, trebuie constatată prin înscris.

Art. 1594
Subrogatia consimtită de creditor

(1) Subrogatia este consimtită de creditor atunci când, primind plata de la un tert, îi transmite acestuia, la momentul plătii, toate drepturile pe care le avea împotriva debitorului.

(2) Subrogatia operează fără consimtământul debitorului. Orice stipulatie contrară se consideră nescrisă.

Art. 1595
Subrogatia consimtită de debitor

(1) Subrogatia este consimtită de debitor atunci când acesta se împrumută spre a-si plăti datoria si, pe această cale, transmite împrumutătorului drepturile creditorului fată de care avea datoria respectivă.

(2) Subrogatia este valabilă numai dacă actul de împrumut si chitanta de plată a datoriei au dată certă, în actul de împrumut se declară că suma a fost împrumutată spre a se plăti datoria, iar în chitantă se mentionează că plata a fost făcută cu banii împrumutati de noul creditor.

(3) Subrogatia consimtită de debitor are loc fără consimtământul creditorului initial, în lipsă de stipulatie contrară.

Art. 1596
Subrogatia legală

În afară de alte cazuri prevăzute de lege, subrogatia se produce de drept:

a) în folosul creditorului, chiar chirografar, care plăteste unui creditor care are un drept de preferintă, potrivit legii;

b) în folosul dobânditorului unui bun care îl plăteste pe titularul creantei însotite de o garantie asupra bunului respectiv;

c) în folosul celui care, fiind obligat împreună cu altii sau pentru altii, are interes să stingă datoria;

d) în folosul mostenitorului care plăteste din bunurile sale datoriile succesiunii;

e) în alte cazuri stabilite de lege.

Art. 1597

Efectele subrogatiei

(1) Subrogatia îsi produce efectele din momentul plătii pe care tertul o face în folosul creditorului.

(2) Subrogatia produce efecte împotriva debitorului principal si a celor care au garantat obligatia. Acestia pot opune noului creditor mijloacele de apărare pe care le aveau împotriva creditorului initial.

Art. 1598

Subrogatia partială

(1) În caz de subrogatie partială, creditorul initial, titular al unei garantii, poate exercita drepturile sale pentru partea neplătită din creantă cu preferintă fată de noul creditor.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care creditorul initial s-a obligat fată de noul creditor să garanteze suma pentru care a operat subrogatia, cel din urmă este preferat.

CAPITOLUL III
Preluarea datoriei

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 1599

Conditii

Obligatia de a plăti o sumă de bani ori de a executa o altă prestatie poate fi transmisă de debitor unei alte persoane:

a) fie printr-un contract încheiat între debitorul initial si noul debitor, sub rezerva dispozitiilor art. 1605;

b) fie printr-un contract încheiat între creditor si noul debitor, prin care acesta din urmă îsi asumă obligatia.

Art. 1600

Efecte

Prin încheierea contractului de preluare a datoriei, noul debitor îl înlocuieste pe cel vechi, care, dacă nu s-a stipulat altfel si sub rezerva art. 1601, este liberat.

Art. 1601

Insolvabilitatea noului debitor

Debitorul initial nu este liberat prin preluarea datoriei, dacă se dovedeste că noul debitor era insolvabil la data când a preluat datoria, iar creditorul a consimtit la preluare, fără a cunoaste această împrejurare.

Art. 1602

Accesoriile creantei

(1) Creditorul se poate prevala în contra noului debitor de toate drepturile pe care le are în legătură cu datoria preluată.

(2) Preluarea datoriei nu are niciun efect asupra existentei garantiilor creantei, afară de cazul când acestea nu pot fi despărtite de persoana debitorului.

(3) Cu toate acestea, obligatia fideiusorului sau a tertului care a constituit o garantie pentru realizarea creantei se va stinge dacă aceste persoane nu si-au dat acordul la preluare.

Art. 1603
Mijloacele de apărare

(1) Dacă din contract nu rezultă altfel, noul debitor poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorul initial, în afară de compensatie sau orice altă exceptie personală a acestuia din urmă.

(2) Noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare întemeiate pe raportul juridic dintre noul debitor si debitorul initial, chiar dacă acest raport a fost motivul determinant al preluării.

Art. 1604
Ineficacitatea preluării datoriei

(1) Când contractul de preluare este desfiintat, obligatia debitorului initial renaste, cu toate accesoriile sale, sub rezerva drepturilor dobândite de tertii de bună-credintă.

(2) Creditorul poate, de asemenea, cere daune-interese celui ce a preluat datoria, afară numai dacă acesta din urmă dovedeste că nu poartă răspunderea desfiintării contractului si a prejudiciilor suferite de creditor.

SECTIUNEA a 2-a
Preluarea datoriei prin contract încheiat cu debitorul

Art. 1605
Acordul creditorului

Preluarea datoriei convenită cu debitorul îsi va produce efectele numai dacă creditorul îsi dă acordul.

Art. 1606
Comunicarea preluării

(1) Oricare dintre contractanti poate comunica creditorului contractul de preluare, cerându-i să îsi dea acordul.

(2) Creditorului nu i se poate cere acordul cât timp nu a primit comunicarea.

(3) Cât timp creditorul nu si-a dat acordul, contractantii pot modifica sau denunta contractul.

Art. 1607
Termenul de acceptare

(1) Contractantul care comunică preluarea datoriei creditorului îi poate stabili un termen rezonabil pentru răspuns.

(2) Dacă ambii contractanti au comunicat creditorului preluarea datoriei, stabilind termene diferite, răspunsul urmează să fie dat în termenul care se împlineste cel din urmă.

(3) Preluarea datoriei este considerată refuzată dacă creditorul nu a răspuns în termen.

Art. 1608
Obligatiile tertului

(1) Cât timp creditorul nu si-a dat acordul sau dacă a refuzat preluarea, cel care a preluat datoria este obligat să îl libereze pe debitor, executând la timp obligatia.

(2) Creditorul nu dobândeste un drept propriu împotriva celui obligat să îl libereze pe debitor, cu exceptia cazului în care se face dovada că părtile contractante au voit altfel.

CAPITOLUL IV
Novatia

Art. 1609
Notiune si feluri

(1) Novatia are loc atunci când debitorul contractează fată de creditor o obligatie nouă, care înlocuieste si stinge obligatia initială.

(2) De asemenea, novatia se produce atunci când un debitor nou îl înlocuieste pe cel initial, care este liberat de creditor, stingându-se astfel obligatia initială. În acest caz, novatia poate opera fără consimtământul debitorului initial.

(3) Novatia are loc si atunci când, ca efect al unui contract nou, un alt creditor este substituit celui initial, fată de care debitorul este liberat, stingându-se astfel obligatia veche.

Art. 1610
Proba novatiei

Novatia nu se prezumă. Intentia de a nova trebuie să fie neîndoielnică.

Art. 1611
Garantiile creantei novate

(1) Ipotecile care garantează creanta initială nu vor însoti noua creantă decât dacă aceasta s-a prevăzut în mod expres.

(2) În cazul novatiei prin schimbarea debitorului, ipotecile legate de creanta initială nu subzistă asupra bunurilor debitorului initial fără consimtământul acestuia din urmă si nici nu se strămută asupra bunurilor noului debitor fără acordul său.

(3) Atunci când novatia operează între creditor si unul dintre debitorii solidari, ipotecile legate de vechea creantă nu pot fi transferate decât asupra bunurilor codebitorului care contractează noua datorie.

Art. 1612
Mijloacele de apărare

Atunci când novatia are loc prin schimbarea debitorului, noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare pe care le avea împotriva debitorului initial si nici cele pe care acesta din urmă le avea împotriva creditorului, cu exceptia situatiei în care, în acest ultim caz, debitorul poate invoca nulitatea absolută a actului din care s-a născut obligatia initială.

Art. 1613
Efectele novatiei asupra debitorilor solidari si fideiusorilor

(1) Novatia care operează între creditor si unul dintre debitorii solidari îi liberează pe ceilalti codebitori cu privire la creditor. Novatia care operează cu privire la debitorul principal îi liberează pe fideiusori.

(2) Cu toate acestea, atunci când creditorul a cerut acordul codebitorilor sau, după caz, al fideiusorilor ca acestia să fie tinuti de noua obligatie, creanta initială subzistă în cazul în care debitorii sau fideiusorii nu îsi exprimă acordul.

Art. 1614
Efectele novatiei asupra creditorilor solidari

Novatia consimtită de un creditor solidar nu este opozabilă celorlalti creditori decât pentru partea din creantă ce revine acelui creditor.

TITLUL VII
Stingerea obligatiilor

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 1615
Moduri de stingere a obligatiilor

Obligatiile se sting prin plată, compensatie, confuziune, remitere de datorie, imposibilitate fortuită de executare, precum si prin alte moduri expres prevăzute de lege.

CAPITOLUL II
Compensatia

Art. 1616
Notiunea

Datoriile reciproce se sting prin compensatie până la concurenta celei mai mici dintre ele.

Art. 1617
Conditii

(1) Compensatia operează de plin drept de îndată ce există două datorii certe, lichide si exigibile, oricare ar fi izvorul lor, si care au ca obiect o sumă de bani sau o anumită cantitate de bunuri fungibile de aceeasi natură.

(2) O parte poate cere lichidarea judiciară a unei datorii pentru a putea opune compensatia.

(3) Oricare dintre părti poate renunta, în mod expres ori tacit, la compensatie.

Art. 1618
Cazuri în care compensatia este exclusă

Compensatia nu are loc atunci când:

a) creanta rezultă dintr-un act făcut cu intentia de a păgubi;

b) datoria are ca obiect restituirea bunului dat în depozit sau cu titlu de comodat;

c) are ca obiect un bun insesizabil.

Art. 1619
Termenul de gratie

Termenul de gratie acordat pentru plata uneia dintre datorii nu împiedică realizarea compensatiei.

Art. 1620
Imputatia

Atunci când mai multe obligatii susceptibile de compensatie sunt datorate de acelasi debitor, regulile stabilite pentru imputatia plătii se aplică în mod corespunzător.

Art. 1621
Fideiusiunea

(1) Fideiusorul poate opune în compensatie creanta pe care debitorul principal o dobândeste împotriva creditorului obligatiei garantate.

(2) Debitorul principal nu poate, pentru a se libera fată de creditorul său, să opună compensatia pentru ceea ce acesta din urmă datorează fideiusorului.

Art. 1622
Efectele compensatiei fată de terti

(1) Compensatia nu are loc si nici nu se poate renunta la ea în detrimentul drepturilor dobândite de un tert.

(2) Astfel, debitorul care, fiind tert poprit, dobândeste o creantă asupra creditorului popritor nu poate opune compensatia împotriva acestuia din urmă.

(3) Debitorul care putea să opună compensatia si care a plătit datoria nu se mai poate prevala, în detrimentul tertilor, de privilegiile sau de ipotecile creantei sale.

Art. 1623
Cesiunea sau ipoteca asupra unei creante

(1) Debitorul care acceptă pur si simplu cesiunea sau ipoteca asupra creantei consimtită de creditorul său unui tert nu mai poate opune acelui tert compensatia pe care ar fi putut să o invoce împotriva creditorului initial înainte de acceptare.

(2) Cesiunea sau ipoteca pe care debitorul nu a acceptat-o, dar care i-a devenit opozabilă, nu împiedică decât compensatia datoriilor creditorului initial care sunt ulterioare momentului în care cesiunea sau ipoteca i-a devenit opozabilă.

CAPITOLUL III
Confuziunea

Art. 1624
Notiunea

(1) Atunci când, în cadrul aceluiasi raport obligational, calitătile de creditor si debitor se întrunesc în aceeasi persoană, obligatia se stinge de drept prin confuziune.

(2) Confuziunea nu operează dacă datoria si creanta se găsesc în acelasi patrimoniu, dar în mase de bunuri diferite.

Art. 1625
Confuziunea si ipoteca

(1) Ipoteca se stinge prin confuziunea calitătilor de creditor ipotecar si de proprietar al bunului ipotecat.

(2) Ea renaste dacă creditorul este evins din orice cauză independentă de el.

Art. 1626
Fideiusiunea

Confuziunea ce operează prin reunirea calitătilor de creditor si debitor profită fideiusorilor. Cea care operează prin reunirea calitătilor de fideiusor si creditor ori de fideiusor si debitor principal nu stinge obligatia principală.

Art. 1627
Efectele confuziunii fată de terti

Confuziunea nu aduce atingere drepturilor dobândite anterior de terti în legătură cu creanta stinsă pe această cale.

Art. 1628
Desfiintarea confuziunii

Disparitia cauzei care a determinat confuziunea face să renască obligatia cu efect retroactiv.

CAPITOLUL IV
Remiterea de datorie

Art. 1629
Notiunea

(1) Remiterea de datorie are loc atunci când creditorul îl liberează pe debitor de obligatia sa.

(2) Remiterea de datorie este totală, dacă nu se stipulează contrariul.

Art. 1630
Feluri

(1) Remiterea de datorie poate fi expresă sau tacită.

(2) Ea poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, potrivit naturii actului prin care aceasta se realizează.

Art. 1631
Dovada

Dovada remiterii de datorie se face în conditiile art. 1499.

Art. 1632
Garantii

Renuntarea expresă la un privilegiu sau la o ipotecă făcută de creditor nu prezumă remiterea de datorie în privinta creantei garantate.

Art. 1633
Fideiusiunea

(1) Remiterea de datorie făcută debitorului principal liberează pe fideiusor, ca si pe oricare alte persoane tinute pentru el.

(2) Remiterea de datorie consimtită în favoarea fideiusorului nu liberează pe debitorul principal.

(3) Dacă remiterea de datorie este convenită cu unul dintre fideiusori, ceilalti rămân obligati să garanteze pentru tot, cu includerea părtii garantate de acesta, numai dacă au consimtit expres la exonerarea lui.

(4) Prestatia pe care a primit-o creditorul de la un fideiusor pentru a-l exonera de obligatia de garantie se impută asupra datoriei, profitând, în proportia valorii acelei prestatii, atât debitorului principal, cât si celorlalti fideiusori.

CAPITOLUL V
Imposibilitatea fortuită de executare

Art. 1634
Notiune. Conditii

(1) Debitorul este liberat atunci când obligatia sa nu mai poate fi executată din cauza unei forte majore, a unui caz fortuit ori a unor alte evenimente asimilate acestora, produse înainte ca debitorul să fie pus în întârziere.

(2) Debitorul este, de asemenea, liberat, chiar dacă se află în întârziere, atunci când creditorul nu ar fi putut, oricum, să beneficieze de executarea obligatiei din cauza împrejurărilor prevăzute la alin. (1), afară de cazul în care debitorul a luat asupra sa riscul producerii acestora.

(3) Atunci când imposibilitatea este temporară, executarea obligatiei se suspendă pentru un termen rezonabil, apreciat în functie de durata si urmările evenimentului care a provocat imposibilitatea de executare.

(4) Dovada imposibilitătii de executare revine debitorului.

(5) Debitorul trebuie să notifice creditorului existenta evenimentului care provoacă imposibilitatea de executare a obligatiilor. Dacă notificarea nu ajunge la creditor într-un termen rezonabil din momentul în care debitorul a cunoscut sau trebuia să cunoască imposibilitatea de executare, debitorul răspunde pentru prejudiciul cauzat, prin aceasta, creditorului.

(6) Dacă obligatia are ca obiect bunuri de gen, debitorul nu poate invoca imposibilitatea fortuită de executare.

TITLUL VIII
Restituirea prestatiilor

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 1635
Cauzele restituirii

(1) Restituirea prestatiilor are loc ori de câte ori cineva este tinut, în virtutea legii, să înapoieze bunurile primite fără drept ori din eroare sau în temeiul unui act juridic desfiintat ulterior cu efect retroactiv ori ale cărui obligatii au devenit imposibil de executat din cauza unui eveniment de fortă majoră, a unui caz fortuit ori a unui alt eveniment asimilat acestora.

(2) Ceea ce a fost prestat în temeiul unei cauze viitoare, care nu s-a înfăptuit, este, de asemenea, supus restituirii, afară numai dacă cel care a prestat a făcut-o stiind că înfăptuirea cauzei este cu neputintă sau, după caz, a împiedicat cu stiintă realizarea ei.

(3) Obligatia de restituire beneficiază de garantiile constituite pentru plata obligatiei initiale.

Alin. (3) al art. 1635 a fost introdus de pct. 81 al art. 190, Sectiunea a 2-a, CAPITOLUL VII din LEGEA nr. 71 din 3 iunie 2011, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 409 din 10 iunie 2011.

Art. 1636

Persoana îndreptătită la restituire

Dreptul de restituire apartine celui care a efectuat prestatia supusă restituirii sau, după caz, unei alte persoane îndreptătite, potrivit legii.

Art. 1637

Formele restituirii

(1) Restituirea se face în natură sau prin echivalent.

(2) Restituirea prestatiilor are loc chiar dacă, potrivit legii, nu sunt datorate dauneinterese.

Art. 1638

Restituirea pentru cauză ilicită

Prestatia primită sau executată în temeiul unei cauze ilicite sau imorale rămâne întotdeauna supusă restituirii.

CAPITOLUL II
Modalitătile de restituire

Art. 1639

Restituirea în natură

Restituirea prestatiilor se face în natură, prin înapoierea bunului primit.

Art. 1640

Restituirea prin echivalent

(1) Dacă restituirea nu poate avea loc în natură din cauza imposibilitătii sau a unui impediment serios ori dacă restituirea priveste prestarea unor servicii deja efectuate, restituirea se face prin echivalent.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), valoarea prestatiilor se apreciază la momentul în care debitorul a primit ceea ce trebuie să restituie.

Art. 1641

Pieirea sau înstrăinarea bunului

În cazul pieirii totale sau înstrăinării bunului supus restituirii, debitorul obligatiei de restituire este tinut să plătească valoarea bunului, considerată fie la momentul primirii sale, fie la acela al pierderii ori al înstrăinării, în functie de cea mai mică dintre aceste valori. Dacă debitorul

este de rea-credintă ori obligatia de restituire provine din culpa sa, atunci restituirea se face în functie de valoarea cea mai mare.

Art. 1642
Pieirea fortuită a bunului

Dacă bunul supus restituirii a pierit fortuit, debitorul obligatiei de restituire este liberat de această obligatie, însă el trebuie să cedeze creditorului, după caz, fie indemnizatia încasată pentru această pieire, fie, atunci când nu a încasat-o încă, dreptul de a primi această indemnizatie. Dacă debitorul este de rea-credintă ori obligatia de restituire provine din culpa sa, el nu este liberat de restituire decât dacă dovedeste că bunul ar fi pierit si în cazul în care, la data pieirii, ar fi fost deja predat creditorului.

Art. 1643
Pierderea partială

(1) Dacă bunul ce face obiectul restituirii a suferit o pierdere partială, cum este o deteriorare sau o altă scădere de valoare, cel obligat la restituire este tinut să îl indemnizeze pe creditor, cu exceptia cazului în care pierderea rezultă din folosinta normală a bunului sau dintr-o împrejurare neimputabilă debitorului.

(2) Atunci când cauza restituirii este imputabilă creditorului, bunul ce face obiectul restituirii trebuie înapoiat în starea în care se găseste la momentul introducerii actiunii, fără despăgubiri, afară de cazul când această stare este cauzată din culpa debitorului restituirii.

Art. 1644
Cheltuielile privitoare la bun

Dreptul la rambursarea cheltuielilor făcute cu bunul ce face obiectul restituirii este supus regulilor prevăzute în materia accesiunii pentru posesorul de bună-credintă sau, dacă cel obligat la restituire este de rea-credintă ori cauza restituirii îi este imputabilă, regulilor prevăzute în materia accesiunii pentru posesorul de rea-credintă.

Art. 1645
Restituirea fructelor si a contravalorii folosintei bunului

(1) Dacă a fost de bună-credintă, cel obligat la restituire dobândeste fructele produse de bunul supus restituirii si suportă cheltuielile angajate cu producerea lor. El nu datorează nicio indemnizatie pentru folosinta bunului, cu exceptia cazului în care această folosintă a fost obiectul principal al prestatiei si a cazului în care bunul era, prin natura lui, supus unei deprecieri rapide.

(2) Atunci când cel obligat la restituire a fost de rea-credintă ori când cauza restituirii îi este imputabilă, el este tinut, după compensarea cheltuielilor angajate cu producerea lor, să restituie fructele pe care le-a dobândit sau putea să le dobândească si să-l indemnizeze pe creditor pentru folosinta pe care bunul i-a putut-o procura.

Art. 1646
Cheltuielile restituirii

(1) Cheltuielile restituirii sunt suportate de părti proportional cu valoarea prestatiilor care se restituie.

(2) Cheltuielile restituirii se suportă integral de cel care este de rea-credintă ori din a cărui culpă contractul a fost desfiintat.

Art. 1647
Restituirea prestatiilor de către incapabili
(1) Persoana care nu are capacitate de exercitiu deplină nu este tinută la restituirea prestatiilor decât în limita folosului realizat, apreciat la data cererii de restituire. Sarcina probei acestei îmbogătiri incumbă celui care solicită restituirea.
(2) Ea poate fi tinută la restituirea integrală atunci când, cu intentie sau din culpă gravă, a făcut ca restituirea să fie imposibilă.

CAPITOLUL III
Efectele restituirii fată de terti

Art. 1648
Actele de înstrăinare
(1) Dacă bunul supus restituirii a fost înstrăinat, actiunea în restituire poate fi exercitată si împotriva tertului dobânditor, sub rezerva regulilor de carte funciară sau a efectului dobândirii cu bună-credintă a bunurilor mobile ori, după caz, a aplicării regulilor privitoare la uzucapiune.
(2) Dacă asupra bunului supus restituirii au fost constituite drepturi reale, dispozitiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Art. 1649
Situatia altor acte juridice
În afara actelor de dispozitie prevăzute la art. 1648, toate celelalte acte juridice făcute în favoarea unui tert de bună-credintă sunt opozabile adevăratului proprietar sau celui care are dreptul la restituire. Contractele cu executare succesivă, sub conditia respectării formalitătilor de publicitate prevăzute de lege, vor continua să producă efecte pe durata stipulată de părti, dar nu mai mult de un an de la data desfiintării titlului constituitorului.

TITLUL IX
Diferite contracte speciale

CAPITOLUL I
Contractul de vânzare

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

§1. Domeniul de aplicare

Art. 1650
Notiunea
(1) Vânzarea este contractul prin care vânzătorul transmite sau, după caz, se obligă să transmită cumpărătorului proprietatea unui bun în schimbul unui pret pe care cumpărătorul se obligă să îl plătească.
(2) Poate fi, de asemenea, transmis prin vânzare un dezmembrământ al dreptului de proprietate sau orice alt drept.

Art. 1651
Aplicarea unor reguli de la vânzare
Dispozitiile prezentului capitol privind obligatiile vânzătorului se aplică, în mod corespunzător, obligatiilor înstrăinătorului în cazul oricărui alt contract având ca efect transmiterea unui drept, dacă din reglementările aplicabile acelui contract sau din cele referitoare la obligatii în general nu rezultă altfel.

§2. Cine poate cumpăra sau vinde

Art. 1652
Principiul capacitătii
Pot cumpăra sau vinde toti cei cărora nu le este interzis prin lege.

Art. 1653
Incapacitatea de a cumpăra drepturi litigioase
(1) Sub sanctiunea nulitătii absolute, judecătorii, procurorii, grefierii, executorii, avocatii, notarii publici, consilierii juridici si practicienii în insolventă nu pot cumpăra, direct sau prin persoane interpuse, drepturi litigioase care sunt de competenta instantei judecătoresti în a cărei circumscriptie îsi desfăsoară activitatea.
(2) Sunt exceptate de la prevederile alin. (1):
a) cumpărarea drepturilor succesorale ori a cotelor-părti din dreptul de proprietate de la comostenitori sau coproprietari, după caz;
b) cumpărarea unui drept litigios în vederea îndestulării unei creante care s-a născut înainte ca dreptul să fi devenit litigios;
c) cumpărarea care s-a făcut pentru apărarea drepturilor celui ce stăpâneste bunul în legătură cu care există dreptul litigios.
(3) Dreptul este litigios dacă există un proces început si neterminat cu privire la existenta sau întinderea sa.

Art. 1654
Alte incapacităti de a cumpăra
(1) Sunt incapabili de a cumpăra, direct sau prin persoane interpuse, chiar si prin licitatie publică:
a) mandatarii, pentru bunurile pe care sunt însărcinati să le vândă; exceptia prevăzută la art. 1304 alin. (1) rămâne aplicabilă;
b) părintii, tutorele, curatorul, administratorul provizoriu, pentru bunurile persoanelor pe care le reprezintă;
c) functionarii publici, judecătorii-sindici, practicienii în insolventă, executorii, precum si alte asemenea persoane, care ar putea influenta conditiile vânzării făcute prin intermediul lor sau care are ca obiect bunurile pe care le administrează ori a căror administrare o supraveghează.
(2) Încălcarea interdictiilor prevăzute la alin. (1) lit. a) si b) se sanctionează cu nulitatea relativă, iar a celei prevăzute la lit. c) cu nulitatea absolută.

Art. 1655
Incapacităti de a vinde

(1) Persoanele prevăzute la art. 1654 alin. (1) nu pot, de asemenea, să vândă bunurile proprii pentru un pret care constă într-o sumă de bani provenită din vânzarea ori exploatarea bunului sau patrimoniului pe care îl administrează ori a cărui administrare o supraveghează, după caz.

(2) Dispozitiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător si contractelor în care, în schimbul unei prestatii promise de persoanele prevăzute la art. 1654 alin. (1), cealaltă parte se obligă să plătească o sumă de bani.

Art. 1656
Inadmisibilitatea actiunii în anulare

Cei cărora le este interzis să cumpere ori să vândă nu pot să ceară anularea vânzării nici în nume propriu, nici în numele persoanei ocrotite.

§3. Obiectul vânzării

Art. 1657
Bunurile ce pot fi vândute

Orice bun poate fi vândut în mod liber, dacă vânzarea nu este interzisă ori limitată prin lege sau prin conventie ori testament.

Art. 1658
Vânzarea unui bun viitor

(1) Dacă obiectul vânzării îl constituie un bun viitor, cumpărătorul dobândeste proprietatea în momentul în care bunul s-a realizat. În privinta constructiilor, sunt aplicabile dispozitiile corespunzătoare în materie de carte funciară.

(2) În cazul vânzării unor bunuri dintr-un gen limitat care nu există la data încheierii contractului, cumpărătorul dobândeste proprietatea la momentul individualizării de către vânzător a bunurilor vândute. Atunci când bunul sau, după caz, genul limitat nu se realizează, contractul nu produce niciun efect. Cu toate acestea, dacă nerealizarea este determinată de culpa vânzătorului, el este tinut să plătească daune-interese.

(3) Când bunul se realizează numai partial, cumpărătorul are alegerea fie de a cere desfiintarea vânzării, fie de a pretinde reducerea corespunzătoare a pretului. Aceeasi solutie se aplică si în cazul prevăzut la alin. (2), atunci când genul limitat s-a realizat numai partial si, din acest motiv, vânzătorul nu poate individualiza întreaga cantitate de bunuri prevăzută în contract. Dacă nerealizarea partială a bunului sau, după caz, a genului limitat a fost determinată de culpa vânzătorului, acesta este tinut să plătească daune-interese.

(4) Atunci când cumpărătorul si-a asumat riscul nerealizării bunului sau genului limitat, după caz, el rămâne obligat la plata pretului.

(5) În sensul prezentului articol, bunul este considerat realizat la data la care devine apt de a fi folosit potrivit destinatiei în vederea căreia a fost încheiat contractul.

Art. 1659
Vânzarea bunului pierit în întregime sau în parte

Dacă în momentul vânzării unui bun individual determinat acesta pierise în întregime, contractul nu produce niciun efect. Dacă bunul pierise numai în parte, cumpărătorul care nu

cunostea acest fapt în momentul vânzării poate cere fie anularea vânzării, fie reducerea corespunzătoare a pretului.

Art. 1660
Conditii ale pretului
(1) Pretul constă într-o sumă de bani.
(2) Acesta trebuie să fie serios si determinat sau cel putin determinabil.

Art. 1661
Pretul determinabil
Vânzarea făcută pe un pret care nu a fost determinat în contract este valabilă dacă părtile au convenit asupra unei modalităti prin care pretul poate fi determinat ulterior, dar nu mai târziu de data plătii, si care nu necesită un nou acord de vointă al părtilor.

Art. 1662
Determinarea pretului de către un tert
(1) Pretul poate fi determinat si de către una sau mai multe persoane desemnate potrivit acordului părtilor.
(2) Atunci când persoanele astfel desemnate nu determină pretul în termenul stabilit de părti sau, în lipsă, în termen de 6 luni de la încheierea contractului, la cererea părtii interesate, presedintele judecătoriei de la locul încheierii contractului va desemna, de urgentă, în camera de consiliu, prin încheiere definitivă, un expert pentru determinarea pretului. Remuneratia expertului se plăteste în cote egale de către părti.
(3) Dacă pretul nu a fost determinat în termen de un an de la încheierea contractului, vânzarea este nulă, afară de cazul în care părtile au convenit un alt mod de determinare a pretului.

Art. 1663
Determinarea pretului în functie de greutatea lucrului vândut
Când pretul se determină în functie de greutatea lucrului vândut, la stabilirea cuantumului său nu se tine seama de greutatea ambalajului.

Art. 1664
Lipsa determinării exprese a pretului
(1) Pretul vânzării este suficient determinat dacă poate fi stabilit potrivit împrejurărilor.
(2) Când contractul are ca obiect bunuri pe care vânzătorul le vinde în mod obisnuit, se prezumă că părtile au avut în vedere pretul practicat în mod obisnuit de vânzător.
(3) În lipsă de stipulatie contrară, vânzarea unor bunuri al căror pret este stabilit pe piete organizate este presupusă a se fi încheiat pentru pretul mediu aplicat în ziua încheierii contractului pe piata cea mai apropiată de locul încheierii contractului. Dacă această zi a fost nelucrătoare, se tine seama de ultima zi lucrătoare.

Art. 1665
Pretul fictiv si pretul derizoriu
(1) Vânzarea este anulabilă atunci când pretul este stabilit fără intentia de a fi plătit.

(2) De asemenea, dacă prin lege nu se prevede altfel, vânzarea este anulabilă când pretul este într-atât de disproportionat fată de valoarea bunului, încât este evident că părtile nu au dorit să consimtă la o vânzare.

Art. 1666
Cheltuielile vânzării

(1) În lipsă de stipulatie contrară, cheltuielile pentru încheierea contractului de vânzare sunt în sarcina cumpărătorului.

(2) Măsurarea, cântărirea si cheltuielile de predare a bunului sunt în sarcina vânzătorului, iar cele de preluare si transport de la locul executării sunt în sarcina cumpărătorului, dacă nu s-a convenit altfel.

(3) În absenta unei clauze contrare, cheltuielile aferente operatiunilor de plată a pretului sunt în sarcina cumpărătorului.

Art. 1667
Cheltuielile predării

În lipsa uzantelor sau a unei stipulatii contrare, dacă bunul trebuie transportat dintr-un loc în altul, vânzătorul trebuie să se ocupe de expediere pe cheltuiala cumpărătorului. Vânzătorul este liberat când predă bunul transportatorului ori expeditorului. Cheltuielile de transport sunt în sarcina cumpărătorului.

§4. Pactul de optiune privind contractul de vânzare si promisiunea de vânzare

Art. 1668
Pactul de optiune privind contractul de vânzare

(1) În cazul pactului de optiune privind un contract de vânzare asupra unui bun individual determinat, între data încheierii pactului si data exercitării optiunii sau, după caz, aceea a expirării termenului de optiune nu se poate dispune de bunul care constituie obiectul pactului.

(2) Atunci când pactul are ca obiect drepturi tabulare, dreptul de optiune se notează în cartea funciară.

(3) Dreptul de optiune se radiază din oficiu dacă până la expirarea termenului de optiune nu s-a înscris o declaratie de exercitare a optiunii, însotită de dovada comunicării sale către cealaltă parte.

Art. 1669
Promisiunea de vânzare si promisiunea de cumpărare

(1) Când una dintre părtile care au încheiat o promisiune bilaterală de vânzare refuză, nejustificat, să încheie contractul promis, cealaltă parte poate cere pronuntarea unei hotărâri care să tină loc de contract, dacă toate celelalte conditii de validitate sunt îndeplinite.

(2) Dreptul la actiune se prescrie în termen de 6 luni de la data la care contractul trebuia încheiat.

(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) se aplică în mod corespunzător în cazul promisiunii unilaterale de vânzare sau de cumpărare, după caz.

(4) În cazul promisiunii unilaterale de cumpărare a unui bun individual determinat, dacă, mai înainte ca promisiunea să fi fost executată, creditorul său înstrăinează bunul ori constituie un drept real asupra acestuia, obligatia promitentului se consideră stinsă.

Art. 1670
Pretul promisiunii
În lipsă de stipulatie contrară, sumele plătite în temeiul unei promisiuni de vânzare reprezintă un avans din pretul convenit.

§5. Obligatiile vânzătorului

I. Dispozitii generale

Art. 1671
Interpretarea clauzelor vânzării
Clauzele îndoielnice în contractul de vânzare se interpretează în favoarea cumpărătorului, sub rezerva regulilor aplicabile contractelor încheiate cu consumatorii si contractelor de adeziune.

Art. 1672
Obligatiile principale ale vânzătorului
Vânzătorul are următoarele obligatii principale:
1. să transmită proprietatea bunului sau, după caz, dreptul vândut;
2. să predea bunul;
3. să îl garanteze pe cumpărător contra evictiunii si viciilor bunului.

II. Transmiterea proprietătii sau a dreptului vândut

Art. 1673
Obligatia de a transmite dreptul vândut
(1) Vânzătorul este obligat să transmită cumpărătorului proprietatea bunului vândut.
(2) Odată cu proprietatea cumpărătorul dobândeste toate drepturile si actiunile accesorii ce au apartinut vânzătorului.
(3) Dacă legea nu dispune altfel, dispozitiile referitoare la transmiterea proprietătii se aplică în mod corespunzător si atunci când prin vânzare se transmite un alt drept decât dreptul de proprietate.

Art. 1674
Transmiterea proprietătii
Cu exceptia cazurilor prevăzute de lege ori dacă din vointa părtilor nu rezultă contrariul, proprietatea se strămută de drept cumpărătorului din momentul încheierii contractului, chiar dacă bunul nu a fost predat ori pretul nu a fost plătit încă.

Art. 1675
Opozabilitatea vânzării
În cazurile anume prevăzute de lege, vânzarea nu poate fi opusă tertilor decât după îndeplinirea formalităților de publicitate respective.

Art. 1676

Strămutarea proprietătii imobilelor

În materie de vânzare de imobile, strămutarea proprietătii de la vânzător la cumpărător este supusă dispozitiilor de carte funciară.

Art. 1677

Radierea drepturilor stinse

Vânzătorul este obligat să radieze din cartea funciară, pe cheltuiala sa, drepturile înscrise asupra imobilului vândut, dacă acestea sunt stinse.

Art. 1678

Vânzarea bunurilor de gen

Atunci când vânzarea are ca obiect bunuri de gen, inclusiv bunuri dintr-un gen limitat, proprietatea se transferă cumpărătorului la data individualizării acestora prin predare, numărare, cântărire, măsurare ori prin orice alt mod convenit sau impus de natura bunului.

Art. 1679

Vânzarea în bloc a bunurilor

Dacă însă mai multe bunuri sunt vândute în bloc si pentru un pret unic si global, proprietatea se strămută cumpărătorului îndată ce contractul s-a încheiat, chiar dacă bunurile nu au fost individualizate.

Art. 1680

Vânzarea după mostră sau model

La vânzarea după mostră sau model, proprietatea se strămută la momentul predării bunului.

Art. 1681

Vânzarea pe încercate

(1) Vânzarea este pe încercate atunci când se încheie sub conditia suspensivă ca, în urma încercării, bunul să corespundă criteriilor stabilite la încheierea contractului ori, în lipsa acestora, destinatiei bunului, potrivit naturii sale.

(2) Dacă durata încercării nu a fost convenită si din uzante nu rezultă altfel, conditia se consideră îndeplinită în cazul în care cumpărătorul nu a declarat că bunul este nesatisfăcător în termen de 30 de zile de la predarea bunului.

(3) În cazul în care prin contractul de vânzare părtile au prevăzut că bunul vândut urmează să fie încercat, se prezumă că s-a încheiat o vânzare pe încercate.

Art. 1682

Vânzarea pe gustate

(1) Vânzarea sub rezerva ca bunul să corespundă gusturilor cumpărătorului se încheie numai dacă acesta a făcut cunoscut acordul său în termenul convenit ori statornicit prin uzante. În cazul în care un asemenea termen nu există, se aplică dispozitiile art. 1681 alin. (2).

(2) Dacă bunul vândut se află la cumpărător, iar acesta nu se pronunță în termenul prevăzut la alin. (1), vânzarea se consideră încheiată la expirarea termenului.

Art. 1683

Vânzarea bunului altuia

(1) Dacă, la data încheierii contractului asupra unui bun individual determinat, acesta se află în proprietatea unui tert, contractul este valabil, iar vânzătorul este obligat să asigure transmiterea dreptului de proprietate de la titularul său către cumpărător.

(2) Obligatia vânzătorului se consideră ca fiind executată fie prin dobândirea de către acesta a bunului, fie prin ratificarea vânzării de către proprietar, fie prin orice alt mijloc, direct ori indirect, care procură cumpărătorului proprietatea asupra bunului.

(3) Dacă din lege sau din vointa părtilor nu rezultă contrariul, proprietatea se strămută de drept cumpărătorului din momentul dobândirii bunului de către vânzător sau al ratificării contractului de vânzare de către proprietar.

(4) În cazul în care vânzătorul nu asigură transmiterea dreptului de proprietate către cumpărător, acesta din urmă poate cere rezolutiunea contractului, restituirea pretului, precum si, dacă este cazul, daune-interese.

(5) Atunci când un coproprietar a vândut bunul proprietate comună si ulterior nu asigură transmiterea proprietătii întregului bun către cumpărător, acesta din urmă poate cere, pe lângă daune-interese, la alegerea sa, fie reducerea pretului proportional cu cota-parte pe care nu a dobândit-o, fie rezolutiunea contractului în cazul în care nu ar fi cumpărat dacă ar fi stiut că nu va dobândi proprietatea întregului bun.

(6) În cazurile prevăzute la alin. (4) si (5), întinderea daunelor-interese se stabileste, în mod corespunzător, potrivit art. 1702 si 1703. Cu toate acestea, cumpărătorul care la data încheierii contractului cunostea că bunul nu apartinea în întregime vânzătorului nu poate să solicite rambursarea cheltuielilor referitoare la lucrările autonome sau voluptuare.

Art. 1684

Rezerva proprietătii

Stipulatia prin care vânzătorul îsi rezervă proprietatea bunului până la plata integrală a pretului este valabilă chiar dacă bunul a fost predat. Această stipulatie nu poate fi însă opusă tertilor decât după îndeplinirea formalitătilor de publicitate cerute de lege, după natura bunului.

III. Predarea bunului

Art. 1685

Notiunea

Predarea se face prin punerea bunului vândut la dispozitia cumpărătorului, împreună cu tot ceea ce este necesar, după împrejurări, pentru exercitarea liberă si neîngrădită a posesiei.

Art. 1686

Întinderea obligatiei de predare

(1) Obligatia de a preda bunul se întinde si la accesoriile sale, precum si la tot ce este destinat folosintei sale perpetue.

(2) Vânzătorul este, de asemenea, obligat să predea titlurile si documentele privitoare la proprietatea sau folosinta bunului.

(3) În cazul bunurilor de gen, vânzătorul nu este liberat de obligatia de predare chiar dacă lotul din care făceau parte bunurile respective a pierit în totalitate, afară numai dacă lotul era anume prevăzut în conventie.

Art. 1687
Predarea bunului imobil
Predarea imobilului se face prin punerea acestuia la dispozitia cumpărătorului, liber de orice bunuri ale vânzătorului.

Art. 1688
Predarea bunului mobil
Predarea bunului mobil se poate face fie prin remiterea materială, fie prin remiterea titlului reprezentativ ori a unui alt document sau lucru care îi permite cumpărătorului preluarea în orice moment.

Art. 1689
Locul predării
Predarea trebuie să se facă la locul unde bunul se afla în momentul încheierii contractului, dacă nu rezultă altfel din conventia părtilor ori, în lipsa acesteia, din uzante.

Art. 1690
Starea bunului vândut
(1) Bunul trebuie să fie predat în starea în care se afla în momentul încheierii contractului.
(2) Cumpărătorul are obligatia ca imediat după preluare să verifice starea bunului potrivit uzantelor.
(3) Dacă în urma verificării se constată existenta unor vicii aparente, cumpărătorul trebuie să îl informeze pe vânzător despre acestea fără întârziere. În lipsa informării, se consideră că vânzătorul si-a executat obligatia prevăzută la alin. (1).
(4) Cu toate acestea, în privinta viciilor ascunse, dispozitiile art. 1707-1714 rămân aplicabile.

Art. 1691
Dezacordul asupra calitătii
(1) În cazul în care cumpărătorul contestă calitatea sau starea bunului pe care vânzătorul i l-a pus la dispozitie, presedintele judecătoriei de la locul prevăzut pentru executarea obligatiei de predare, la cererea oricăreia dintre părti, va desemna de îndată un expert în vederea constatării.
(2) Prin aceeasi hotărâre se poate dispune sechestrarea sau depozitarea bunului.
(3) Dacă păstrarea bunului ar putea aduce mari pagube sau ar ocaziona cheltuieli însemnate, se va putea dispune chiar vânzarea pe cheltuiala proprietarului, în conditiile stabilite de instantă.
(4) Hotărârea de vânzare va trebui comunicată înainte de punerea ei în executare celeilalte părti sau reprezentantului său, dacă unul dintre acestia se află într-o localitate situată în circumscriptia judecătoriei care a pronuntat hotărârea. În caz contrar, hotărârea va fi comunicată în termen de 3 zile de la executarea ei.

Art. 1692
Fructele bunului vândut
Dacă nu s-a convenit altfel, fructele bunului vândut se cuvin cumpărătorului din ziua dobândirii proprietătii.

Art. 1693
Momentul predării
În lipsa unui termen, cumpărătorul poate cere predarea bunului de îndată ce pretul este plătit. Dacă însă, ca urmare a unor împrejurări cunoscute cumpărătorului la momentul vânzării, predarea bunului nu se poate face decât după trecerea unui termen, părtile sunt prezumate că au convenit ca predarea să aibă loc la expirarea acelui termen.

Art. 1694
Refuzul de a preda bunul
(1) Dacă obligatia de plată a pretului este afectată de un termen si, după vânzare, cumpărătorul a devenit insolvabil ori garantiile acordate vânzătorului s-au diminuat, vânzătorul poate suspenda executarea obligatiei de predare cât timp cumpărătorul nu acordă garantii îndestulătoare că va plăti pretul la termenul stabilit.
(2) Dacă însă, la data încheierii contractului, vânzătorul cunostea insolvabilitatea cumpărătorului, atunci acesta din urmă păstrează beneficiul termenului, dacă starea sa de insolvabilitate nu s-a agravat în mod substantial.

IV. Garantia contra evictiunii

Art. 1695
Conditiile garantiei contra evictiunii
(1) Vânzătorul este de drept obligat să îl garanteze pe cumpărător împotriva evictiunii care l-ar împiedica total sau partial în stăpânirea netulburată a bunul vândut.
(2) Garantia este datorată împotriva evictiunii ce rezultă din pretentiile unui tert numai dacă acestea sunt întemeiate pe un drept născut anterior datei vânzării si care nu a fost adus la cunostinta cumpărătorului până la acea dată.
(3) De asemenea, garantia este datorată împotriva evictiunii ce provine din fapte imputabile vânzătorului, chiar dacă acestea s-au ivit ulterior vânzării.

Art. 1696
Exceptia de garantie
Acela care este obligat să garanteze contra evictiunii nu poate să evingă.

Art. 1697
Indivizibilitatea obligatiei de garantie
Obligatia de garantie contra evictiunii este indivizibilă între debitori.

Art. 1698
Modificarea sau înlăturarea conventională a garantiei
(1) Părtile pot conveni să extindă sau să restrângă obligatia de garantie. Acestea pot chiar conveni să îl exonereze pe vânzător de orice garantie contra evictiunii.
(2) Stipulatia prin care obligatia de garantie a vânzătorului este restrânsă sau înlăturată nu îl exonerează pe acesta de obligatia de a restitui pretul, cu exceptia cazului în care cumpărătorul si-a asumat riscul producerii evictiunii.

Art. 1699

Limitele clauzei de neră̆spundere pentru evictiune

Chiar dacă̆ s-a convenit că̆ vânză̆torul nu va datora nicio garantie, el răspunde totusi de evictiunea cauzată ulterior vânză̆rii prin faptul să̆u personal ori de cea provenită din cauze pe care, cunoscându-le în momentul vânză̆rii, le-a ascuns cumpă̆ră̆torului. Orice stipulatie contrară este considerată nescrisă.

Art. 1700

Rezolutiunea contractului

(1) Cumpă̆ră̆torul poate cere rezolutiunea vânză̆rii dacă̆ a fost evins de întregul bun sau de o parte a acestuia îndeajuns de însemnată încât, dacă̆ ar fi cunoscut evictiunea, el nu ar mai fi încheiat contractul.

(2) Odată cu rezolutiunea, cumpă̆ră̆torul poate cere restituirea pretului si repararea prejudiciului suferit.

Art. 1701

Restituirea pretului

(1) Vânză̆torul este tinut să înapoieze pretul în întregime chiar dacă̆, la data evictiunii, valoarea bunului vândut a scă̆zut sau dacă̆ bunul a suferit deteriorări însemnate, fie din neglijenta cumpă̆ră̆torului, fie prin fortă majoră.

(2) Dacă̆ însă cumpă̆ră̆torul a obtinut un beneficiu în urma deteriorărilor cauzate bunului, vânză̆torul are dreptul să scadă din pret o sumă corespunză̆toare acestui beneficiu.

(3) Dacă̆ lucrul vândut are, la data evictiunii, o valoare mai mare, din orice cauză, vânză̆torul este dator să plătească cumpă̆ră̆torului, pe lângă pretul vânză̆rii, sporul de valoare acumulat până la data evictiunii.

Art. 1702

Întinderea daunelor-interese

(1) Daunele-interese datorate de vânză̆tor cuprind:

a) valoarea fructelor pe care cumpă̆ră̆torul a fost obligat să le restituie celui care l-a evins;

b) cheltuielile de judecată efectuate de cumpă̆ră̆tor în procesul cu cel cel-a evins, precum si în procesul de chemare în garantie a vânză̆torului;

c) cheltuielile încheierii si executării contractului de către cumpă̆ră̆tor;

d) pierderile suferite si câstigurile nerealizate de către cumpă̆ră̆tor din cauza evictiunii.

(2) De asemenea, vânză̆torul este tinut să ramburseze cumpă̆ră̆torului sau să facă să i se ramburseze de către acela care evinge toate cheltuielile pentru lucrările efectuate în legă̆tură cu bunul vândut, fie că̆ lucrările sunt autonome, fie că̆ sunt adă̆ugate, dar, în acest din urmă caz, numai dacă̆ sunt necesare sau utile.

(3) Dacă̆ vânză̆torul a cunoscut cauza evictiunii la data încheierii contractului, el este dator să ramburseze cumpă̆ră̆torului si cheltuielile fă̆cute pentru efectuarea si, după caz, ridicarea lucrărilor voluptuare.

Art. 1703

Efectele evictiunii partiale

În cazul în care evictiunea partială nu atrage rezolutiunea contractului, vânză̆torul trebuie să restituie cumpă̆ră̆torului o parte din pret proportională cu valoarea părtii de care a fost evins si,

dacă este cazul, să plătească daune-interese. Pentru stabilirea întinderii daunelor-interese, se aplică în mod corespunzător prevederile art. 1702.

Art. 1704
Înlăturarea evictiunii de către cumpărător

Atunci când cumpărătorul a păstrat bunul cumpărat plătind tertului evingător o sumă de bani sau dându-i un alt bun, vânzătorul este liberat de urmările garantiei, în primul caz prin rambursarea către cumpărător a sumei plătite cu dobânda legală calculată de la data plătii, iar în al doilea caz prin plata valorii bunului dat, precum si, în ambele cazuri, a tuturor cheltuielilor aferente.

Art. 1705
Chemarea în judecată a vânzătorului

(1) Cumpărătorul chemat în judecată de un tert care pretinde că are drepturi asupra lucrului vândut trebuie să îl cheme în cauză pe vânzător. În cazul în care nu a făcut-o, fiind condamnat printr-o hotărâre intrată în puterea lucrului judecat, pierde dreptul de garantie dacă vânzătorul dovedeste că existau motive suficiente pentru a se respinge cererea.

(2) Cumpărătorul care, fără a exista o hotărâre judecătorească, a recunoscut dreptul tertului pierde dreptul de garantie, afară de cazul în care dovedeste că nu existau motive suficiente pentru a împiedica evictiunea.

Art. 1706
Beneficiarii garantiei

Vânzătorul este obligat să garanteze contra evictiunii fată de orice dobânditor subsecvent al bunului, fără a deosebi după cum dobândirea este cu titlu oneros ori cu titlu gratuit.

V. Garantia contra viciilor bunului vândut

Art. 1707
Conditii

(1) Vânzătorul garantează cumpărătorul contra oricăror vicii ascunse care fac bunul vândut impropriu întrebuintării la care este destinat sau care îi micsorează în asemenea măsură întrebuintarea sau valoarea încât, dacă le-ar fi cunoscut, cumpărătorul nu ar fi cumpărat sau ar fi dat un pret mai mic.

(2) Este ascuns acel viciu care, la data predării, nu putea fi descoperit, fără asistentă de specialitate, de către un cumpărător prudent si diligent.

(3) Garantia este datorată dacă viciul sau cauza lui exista la data predării bunului.

(4) Vânzătorul nu datorează garantie contra viciilor pe care cumpărătorul le cunostea la încheierea contractului.

(5) În vânzările silite nu se datorează garantie contra viciilor ascunse.

Art. 1708
Modificarea sau înlăturarea conventională a garantiei

(1) Dacă părtile nu au convenit altfel, vânzătorul este obligat să garanteze contra viciilor ascunse, chiar si atunci când nu le-a cunoscut.

(2) Clauza care înlătură sau limitează răspunderea pentru vicii este nulă în privinta viciilor pe care vânzătorul le-a cunoscut ori trebuia să le cunoască la data încheierii contractului.

Art. 1709
Denuntarea viciilor

(1) Cumpărătorul care a descoperit viciile ascunse ale lucrului este obligat să le aducă la cunostinta vânzătorului într-un termen rezonabil, stabilit potrivit cu împrejurările, sub sanctiunea decăderii din dreptul de a cere măsura prevăzută la art. 1710 alin. (1) lit. d).

(1.1) În cazul în care cumpărătorul este profesionist, iar bunul vândut este mobil corporal, termenul prevăzut la alin. (1) este de două zile lucrătoare.

(2) Atunci când viciul apare în mod gradual, termenele prevăzute la alin. (1) încep să curgă din ziua în care cumpărătorul îsi dă seama de gravitatea si întinderea viciului.

(3) Vânzătorul care a tăinuit viciul nu poate invoca prevederile prezentului articol.

Art. 1710
Efectele garantiei

(1) În temeiul obligatiei vânzătorului de garantie contra viciilor, cumpărătorul poate obtine, după caz:

a) înlăturarea viciilor de către vânzător sau pe cheltuiala acestuia;

b) înlocuirea bunului vândut cu un bun de acelasi fel, însă lipsit de vicii;

c) reducerea corespunzătoare a pretului;

d) rezolutiunea vânzării.

(2) La cererea vânzătorului, instanta, tinând seama de gravitatea viciilor si de scopul pentru care contractul a fost încheiat, precum si de alte împrejurări, poate dispune o altă măsură prevăzută la alin. (1) decât cea solicitată de cumpărător.

Art. 1711
Viciile care nu afectează toate bunurile vândute

(1) Dacă numai unele dintre bunurile vândute sunt afectate de vicii si acestea pot fi separate de celelalte fără pagubă pentru cumpărător, iar instanta dispune rezolutiunea în conditiile art. 1710, contractul se desfiintează numai în parte.

(2) Rezolutiunea contractului, în ceea ce priveste bunul principal, atrage rezolutiunea lui si în privinta bunului accesoriu.

Art. 1712
Întinderea garantiei

(1) În situatia în care la data încheierii contractului vânzătorul cunostea viciile bunului vândut, pe lângă una dintre măsurile prevăzute la art. 1710, vânzătorul este obligat la plata de daune-interese, pentru repararea întregului prejudiciu cauzat, dacă este cazul.

(2) Atunci când vânzătorul nu cunostea viciile bunului vândut si s-a dispus una dintre măsurile prevăzute la art. 1710 alin. (1) lit. c) si d), el este obligat să restituie cumpărătorului doar pretul si cheltuielile făcute cu prilejul vânzării, în tot sau în parte, după caz.

Art. 1713
Pierderea sau deteriorarea bunului

Pierderea sau deteriorarea bunului, chiar prin fortă majoră, nu îl împiedică pe cumpărător să obtină aplicarea măsurilor prevăzute la art. 1710 alin. (1).

Art. 1714
Garantia pentru lipsa calitătilor convenite
Dispozitiile privitoare la garantia contra viciilor ascunse se aplică si atunci când bunul vândut nu corespunde calitătilor convenite de către părti.

Art. 1715
Garantia în cazul vânzării după mostră sau model
În cazul vânzării după mostră sau model, vânzătorul garantează că bunul are calitătile mostrei sau modelului.

VI. Despre garantia pentru buna functionare

Art. 1716
Conditiile garantiei pentru buna functionare
(1) În afară de garantia contra viciilor ascunse, vânzătorul care a garantat pentru un timp determinat buna functionare a bunului vândut este obligat, în cazul oricărei defectiuni ivite înăuntrul termenului de garantie, să repare bunul pe cheltuiala sa.
(2) Dacă reparatia este imposibilă sau dacă durata acesteia depăseste timpul stabilit prin contract sau prin legea specială, vânzătorul este obligat să înlocuiască bunul vândut. În lipsa unui termen prevăzut în contract sau în legea specială, durata maximă a reparatiei este de 15 zile de la data când cumpărătorul a solicitat repararea bunului.
(3) Dacă vânzătorul nu înlocuieste bunul într-un termen rezonabil, potrivit cu împrejurările, el este obligat, la cererea cumpărătorului, să îi restituie pretul primit în schimbul înapoierii bunului.

Art. 1717
Defectiunea imputabilă cumpărătorului
Garantia nu va fi datorată dacă vânzătorul dovedeste că defectiunea s-a produs din pricina modului nepotrivit în care cumpărătorul a folosit sau a păstrat bunul. Comportamentul cumpărătorului se apreciază si luându-se în considerare instructiunile scrise care i-au fost comunicate de către vânzător.

Art. 1718
Comunicarea defectiunii
(1) Sub sanctiunea decăderii din dreptul de garantie, cumpărătorul trebuie să comunice defectiunea înainte de împlinirea termenului de garantie. Dacă această comunicare nu a putut fi făcută în termenul de garantie, din motive obiective, cumpărătorul are obligatia să comunice defectiunea într-un termen rezonabil de la data expirării termenului de garantie.
(2) Dispozitiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător si în cazul în care vânzătorul a garantat că bunul vândut va păstra un timp determinat anumite calităti.

§6. Obligatiile cumpărătorului

Art. 1719
Plata pretului si primirea bunului
Cumpărătorul are următoarele obligatii principale:
a) să preia bunul vândut;
b) să plătească pretul vânzării.

Art. 1720
Locul si data plătii pretului
(1) În lipsa unei stipulatii contrare, cumpărătorul trebuie să plătească pretul la locul în care bunul se afla în momentul încheierii contractului si de îndată ce proprietatea este transmisă.
(2) Dacă la data încheierii contractului bunurile se află în tranzit, în lipsa unei stipulatii contrare, plata pretului se face la locul care rezultă din uzante sau, în lipsa acestora, la locul destinatiei.

Art. 1721
Dobânzi asupra pretului
În cazul în care nu s-a convenit altfel, cumpărătorul este tinut să plătească dobânzi asupra pretului din ziua dobândirii proprietătii, dacă bunul produce fructe civile sau naturale, ori din ziua predării, dacă bunul nu produce fructe, însă îi procură alte foloase.

Art. 1722
Suspendarea plătii pretului
(1) Cumpărătorul care află de existenta unei cauze de evictiune este îndreptătit să suspende plata pretului până la încetarea tulburării sau până când vânzătorul oferă o garantie corespunzătoare.
(2) Cumpărătorul nu poate suspenda plata pretului dacă a cunoscut pericolul evictiunii în momentul încheierii contractului sau dacă în contract s-a prevăzut că plata se va face chiar în caz de tulburare.

Art. 1723
Garantarea creantei pretului
Pentru garantarea obligatiei de plată a pretului, în cazurile prevăzute de lege vânzătorul beneficiază de un privilegiu sau, după caz, de o ipotecă legală asupra bunului vândut.

Art. 1724
Sanctiunea neplătii pretului
Când cumpărătorul nu a plătit, vânzătorul este îndreptătit să obtină fie executarea silită a obligatiei de plată, fie rezolutiunea vânzării, precum si, în ambele situatii, daune-interese, dacă este cazul.

Art. 1725
Punerea de drept în întârziere
(1) În cazul vânzării bunurilor mobile, cumpărătorul este de drept în întârziere cu privire la îndeplinirea obligatiilor sale dacă, la scadentă, nici nu a plătit pretul si nici nu a preluat bunul.
(2) În cazul bunurilor mobile supuse deteriorării rapide sau deselor schimbări de valoare, cumpărătorul este de drept în întârziere în privinta preluării lor, atunci când nu le-a preluat în

termenul convenit, chiar dacă pretul a fost plătit, sau atunci când a solicitat predarea, fără să fi plătit pretul.

Art. 1726
Executarea directă

(1) Când cumpărătorul unui bun mobil nu îsi îndeplineste obligatia de preluare sau de plată, vânzătorul are facultatea de a depune lucrul vândut într-un depozit, la dispozitia si pe cheltuiala cumpărătorului, sau de a-l vinde.

(2) Vânzarea se va face prin licitatie publică sau chiar pe pretul curent, dacă lucrul are un pret la bursă sau în târg ori stabilit de lege, de către o persoană autorizată de lege pentru asemenea acte si cu dreptul pentru vânzător la plata diferentei dintre pretul convenit la prima vânzare si cel efectiv obtinut, precum si la daune-interese.

(3) Dacă vânzarea are ca obiect bunuri fungibile supuse unui pret curent în sensul alin. (2), iar contractul nu a fost executat din culpa vânzătorului, cumpărătorul are dreptul de a cumpăra bunuri de acelasi gen pe cheltuiala vânzătorului, prin intermediul unei persoane autorizate.

(4) Cumpărătorul are dreptul de a pretinde diferenta dintre suma ce reprezintă cheltuielile achizitionării bunurilor si pretul convenit cu vânzătorul, precum si la daune-interese, dacă este cazul.

(5) Partea care va exercita dreptul prevăzut de prezentul articol are obligatia de a încunostinta de îndată cealaltă parte despre aceasta.

Art. 1727
Restituirea bunului mobil

(1) Atunci când vânzarea s-a făcut fără termen de plată, iar cumpărătorul nu a plătit pretul, vânzătorul poate ca, în cel mult 15 zile de la data predării, să declare rezolutiunea fără punere în întârziere si să ceară restituirea bunului mobil vândut, cât timp bunul este încă în posesia cumpărătorului si nu a suferit transformări.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), dacă actiunea în restituire nu a fost introdusă în conditiile stabilite de acesta, vânzătorul nu mai poate opune celorlalti creditori ai cumpărătorului efectele rezolutiunii ulterioare a contractului pentru neplata pretului. Dispozitiile art. 1648 sau ale art. 1649, după caz, rămân aplicabile.

Art. 1728
Punerea de drept în întârziere

Atunci când vânzarea are ca obiect un bun imobil si s-a stipulat că în cazul în care nu se plăteste pretul la termenul convenit cumpărătorul este de drept în întârziere, acesta din urmă poate să plătească si după expirarea termenului cât timp nu a primit declaratia de rezolutiune din partea vânzătorului.

Art. 1729
Efectele rezolutiunii fată de terti

Rezolutiunea vânzării unui imobil are efecte fată de terti în conditiile stabilite la art. 909 si 910.

§7. Dreptul de preemptiune

Art. 1730
Notiune si domeniu

(1) În conditiile stabilite prin lege sau contract, titularul dreptului de preemptiune, numit preemptor, poate să cumpere cu prioritate un bun.

(2) Dispozitiile prezentului cod privitoare la dreptul de preemptiune sunt aplicabile numai dacă prin lege sau contract nu se stabileste altfel.

(3) Titularul dreptului de preemptiune care a respins o ofertă de vânzare nu îsi mai poate exercita acest drept cu privire la contractul ce i-a fost propus. Oferta se consideră respinsă dacă nu a fost acceptată în termen de cel mult 10 zile, în cazul vânzării de bunuri mobile, sau de cel mult 30 de zile, în cazul vânzării de bunuri imobile. În ambele cazuri, termenul curge de la comunicarea ofertei către preemptor.

Art. 1731
Vânzarea către un tert a bunurilor supuse preemptiunii

Vânzarea bunului cu privire la care există un drept de preemptiune legal sau conventional se poate face către un tert numai sub conditia suspensivă a neexercitării dreptului de preemptiune de către preemptor.

Art. 1732
Conditiile exercitării dreptului de preemptiune

(1) Vânzătorul este obligat să notifice de îndată preemptorului cuprinsul contractului încheiat cu un tert. Notificarea poate fi făcută si de acesta din urmă.

(2) Această notificare va cuprinde numele si prenumele vânzătorului, descrierea bunului, sarcinile care îl grevează, termenii si conditiile vânzării, precum si locul unde este situat bunul.

(3) Preemptorul îsi poate exercita dreptul prin comunicarea către vânzător a acordului său de a încheia contractul de vânzare, însotită de consemnarea pretului la dispozitia vânzătorului.

(4) Dreptul de preemptiune se exercită, în cazul vânzării de bunuri mobile, în termen de cel mult 10 zile, iar în cazul vânzării de bunuri imobile, în termen de cel mult 30 de zile. În ambele cazuri, termenul curge de la comunicarea către preemptor a notificării prevăzute la alin. (1).

Art. 1733
Efectele exercitării preemptiunii

(1) Prin exercitarea preemptiunii, contractul de vânzare se consideră încheiat între preemptor si vânzător în conditiile cuprinse în contractul încheiat cu tertul, iar acest din urmă contract se desfiintează retroactiv. Cu toate acestea, vânzătorul răspunde fată de tertul de bună-credintă pentru evictiunea ce rezultă din exercitarea preemptiunii.

(2) Clauzele contractului încheiat cu tertul având drept scop să împiedice exercitarea dreptului de preemptiune nu produc efecte fată de preemptor.

Art. 1734
Concursul dintre preemptori

(1) În cazul în care mai multi titulari si-au exercitat preemptiunea asupra aceluiasi bun, contractul de vânzare se consideră încheiat:

a) cu titularul dreptului legal de preemptiune, atunci când se află în concurs cu titulari ai unor drepturi conventionale de preemptiune;

b) cu titularul dreptului legal de preemptiune ales de vânzător, când se află în concurs cu alti titulari ai unor drepturi legale de preemptiune;

c) dacă bunul este imobil, cu titularul dreptului conventional de preemptiune care a fost mai întâi înscris în cartea funciară, atunci când acesta se află în concurs cu alti titulari ai unor drepturi conventionale de preemptiune;

d) dacă bunul este mobil, cu titularul dreptului conventional de preemptiune având data certă cea mai veche, atunci când acesta se află în concurs cu alti titulari ai unor drepturi conventionale de preemptiune.

(2) Orice clauză care contravine prevederilor alin. (1) este considerată nescrisă.

Art. 1735

Pluralitate de bunuri vândute

(1) Atunci când preemptiunea se exercită în privinta unui bun cumpărat de tert împreună cu alte bunuri pentru un singur pret, vânzătorul poate pretinde de la preemptor numai o parte proportională din acest pret.

(2) În cazul în care s-au vândut si alte bunuri decât acela supus preemptiunii, dar care nu puteau fi despărtite de acesta fără să îl fi păgubit pe vânzător, exercitarea dreptului de preemptiune nu se poate face decât dacă preemptorul consemnează pretul stabilit pentru toate bunurile vândute.

Art. 1736

Scadenta obligatiei de plată a pretului

Atunci când în contractul încheiat cu tertul s-au acordat termene de plată a pretului, preemptorul nu se poate prevala de aceste termene.

Art. 1737

Notarea dreptului de preemptiune asupra unui imobil

(1) Dreptul conventional de preemptiune în legătură cu un imobil se notează în cartea funciară.

(2) Dacă o asemenea notare a fost făcută, acordul preemptorului nu este necesar pentru ca acela care a cumpărat sub conditie suspensivă să îsi poată înscrie dreptul în cartea funciară, în temeiul contractului de vânzare încheiat cu proprietarul. Înscrierea se face sub conditia suspensivă ca, în termen de 30 de zile de la comunicarea încheierii prin care s-a dispus înscrierea, preemptorul să nu notifice biroului de carte funciară dovada consemnării pretului la dispozitia vânzătorului.

(3) Notificarea făcută în termen biroului de carte funciară înlocuieste comunicarea prevăzută la art. 1732 alin. (3) si are aceleasi efecte. În temeiul acestei notificări, preemptorul poate cere radierea din cartea funciară a dreptului tertului si înscrierea dreptului său.

(4) Dacă preemptorul nu a făcut notificarea în termen, dreptul de preemptiune se stinge si se radiază din oficiu din cartea funciară.

Art. 1738

Exercitarea dreptului de preemptiune în cadrul executării silite

În cazul în care bunul face obiectul urmăririi silite sau este scos la vânzare silită cu autorizarea judecătorului-sindic, dreptul de preemptiune se exercită în conditiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Art. 1739
Caractere ale dreptului de preemptiune
Dreptul de preemptiune este indivizibil si nu se poate ceda.

Art. 1740
Stingerea dreptului conventional de preemptiune
Dreptul conventional de preemptiune se stinge prin moartea preemptorului, cu exceptia situatiei în care a fost constituit pe un anume termen. În acest din urmă caz, termenul se reduce la 5 ani de la data constituirii, dacă a fost stipulat un termen mai lung.

SECTIUNEA a 2-a
Vânzarea bunurilor imobile

§1. Reguli speciale aplicabile vânzării imobilelor

Art. 1741
Vânzarea imobilelor fără indicarea suprafetei
Atunci când se vinde un imobil determinat, fără indicarea suprafetei, pentru un pret total, nici cumpărătorul si nici vânzătorul nu pot cere rezolutiunea ori modificarea pretului pe motiv că suprafata este mai mică ori mai mare decât au crezut.

Art. 1742
Vânzarea unei suprafete dintr-un teren mai mare
Atunci când se vinde, cu un anumit pret pe unitatea de măsură, o anumită suprafată dintr-un teren mai mare, a cărei întindere sau amplasare nu este determinată, cumpărătorul poate cere strămutarea proprietătii numai după măsurarea si delimitarea suprafetei vândute.

Art. 1743
Vânzarea unui imobil determinat cu indicarea suprafetei
(1) Dacă, în vânzarea unui imobil cu indicarea suprafetei si a pretului pe unitatea de măsură, suprafata reală este mai mică decât cea indicată în contract, cumpărătorul poate cere vânzătorului să îi dea suprafata convenită. Atunci când cumpărătorul nu cere sau vânzătorul nu poate să transmită această suprafată, cumpărătorul poate obtine fie reducerea corespunzătoare a pretului, fie rezolutiunea contractului dacă, din cauza diferentei de suprafată, bunul nu mai poate fi folosit în scopul pentru care a fost cumpărat.
(2) Dacă însă suprafata reală se dovedeste a fi mai mare decât cea stipulată, iar excedentul depăseste a douăzecea parte din suprafata convenită, cumpărătorul va plăti suplimentul de pret corespunzător sau va putea obtine rezolutiunea contractului. Atunci când însă excedentul nu depăseste a douăzecea parte din suprafata convenită, cumpărătorul nu poate obtine rezolutiunea, dar nici nu este dator să plătească pretul excedentului.

Art. 1744

Termenul de exercitare a actiunii estimatorii sau în rezolutiune

Actiunea vânzătorului pentru suplimentul de pret si aceea a cumpărătorului pentru reducerea pretului sau pentru rezolutiunea contractului trebuie să fie intentate, sub sanctiunea decăderii din drept, în termen de un an de la încheierea contractului, afară de cazul în care părtile au fixat o dată pentru măsurarea imobilului, caz în care termenul de un an curge de la acea dată.

Art. 1745

Vânzarea a două fonduri cu precizarea întinderii fiecăruia

Când prin acelasi contract s-au vândut două fonduri cu precizarea întinderii fiecăruia si pentru un singur pret, dacă întinderea unuia este mai mare, iar a celuilalt mai mică, se va face compensatia între valoarea surplusului si valoarea lipsei, iar actiunea, fie pentru suplimentul de pret, fie pentru scăderea sa, nu poate fi introdusă decât potrivit regulilor prevăzute la art. 1743 si 1744. Rezolutiunea contractului este supusă în acest caz dreptului comun.

§2. Vânzarea terenurilor forestiere

Art. 1746

Vânzarea terenurilor forestiere

Terenurile din fondul forestier aflate în proprietate privată se pot vinde cu respectarea, în ordine, a dreptului de preemptiune al coproprietarilor sau vecinilor.

SECTIUNEA a 3-a
Vânzarea mostenirii

Art. 1747

Notiune si formă

(1) În sensul prezentei sectiuni, prin mostenire se întelege dreptul de a culege o mostenire deschisă sau o cotă din aceasta.

(2) Sub sanctiunea nulitătii absolute a contractului, vânzarea unei mosteniri se încheie în formă autentică.

Art. 1748

Garantia

Dacă nu specifică bunurile asupra cărora se întind drepturile sale, vânzătorul unei mosteniri garantează numai calitatea sa de mostenitor, afară de cazul când părtile au înlăturat expres si această garantie.

Art. 1749

Obligatiile vânzătorului

Dacă nu s-a convenit altfel, vânzătorul este obligat să remită cumpărătorului toate fructele pe care le-a cules si toate plătile primite pentru creantele mostenirii până la momentul încheierii contractului, pretul bunurilor vândute din mostenire si orice bun care înlocuieste un bun al mostenirii.

Art. 1750

Obligatiile cumpărătorului

Dacă nu s-a convenit altfel, cumpărătorul este tinut să ramburseze vânzătorului sumele plătite de acesta din urmă pentru datoriile si sarcinile mostenirii, precum si sumele pe care mostenirea i le datorează acestuia din urmă.

Art. 1751
Răspunderea pentru datoriile mostenirii
Vânzătorul rămâne răspunzător pentru datoriile mostenirii vândute.

Art. 1752
Bunurile de familie
(1) Înscrisurile sau portretele de familie, decoratiile sau alte asemenea bunuri, care nu au valoare patrimonială însemnată, dar care au pentru vânzător o valoare afectivă, se prezumă a nu fi cuprinse în mostenirea vândută.
(2) Dacă aceste bunuri au valoare patrimonială însemnată, vânzătorul care nu si le-a rezervat expres datorează cumpărătorului pretul lor la data vânzării.

Art. 1753
Formalităti de publicitate
(1) Cumpărătorul unei mosteniri nu dobândeste drepturile reale asupra imobilelor cuprinse în mostenire decât potrivit regulilor privitoare la cartea funciară.
(2) El nu poate opune tertelor persoane dobândirea altor drepturi cuprinse în mostenire decât dacă a îndeplinit formalitătile cerute de lege pentru a face opozabilă dobândirea fiecăruia dintre aceste drepturi.

Art. 1754
Alte forme de înstrăinare a mostenirii
Dispozitiile prezentei sectiuni se aplică si altor forme de înstrăinare, fie cu titlu oneros, fie cu titlu gratuit, a unei mosteniri. În privinta înstrăinărilor cu titlu gratuit se aplică în mod corespunzător si dispozitiile privitoare la donatii.

SECTIUNEA a 4-a
Alte varietăti de vânzare

§1. Vânzarea cu plata pretului în rate si rezerva proprietătii

Art. 1755
Rezerva proprietătii si riscurile
Atunci când, într-o vânzare cu plata pretului în rate, obligatia de plată este garantată cu rezerva dreptului de proprietate, cumpărătorul dobândeste dreptul de proprietate la data achitării ultimei rate din pret; riscul bunului este însă transferat cumpărătorului de la momentul predării acestuia.

Art. 1756
Neplata unei singure rate din pret

În lipsa unei întelegeri contrare, neplata unei singure rate, care nu este mai mare de o optime din pret, nu dă dreptul la rezolutiunea contractului, iar cumpărătorul păstrează beneficiul termenului pentru ratele succesive.

Art. 1757
Rezolutiunea contractului

(1) Când a obtinut rezolutiunea contractului pentru neplata pretului, vânzătorul este tinut să restituie toate sumele primite, dar este îndreptătit să retină, pe lângă alte daune-interese, o compensatie echitabilă pentru folosirea bunului de către cumpărător.

(2) Atunci când s-a convenit ca sumele încasate cu titlu de rate să rămână, în tot sau în parte, dobândite de vânzător, instanta va putea totusi reduce aceste sume, aplicându-se în mod corespunzător dispozitiile referitoare la reducerea de către instantă a cuantumului clauzei penale.

(3) Prevederile alin. (2) se aplică si în cazul contractului de leasing, precum si al celui de locatiune, dacă, în acest ultim caz, se convine ca la încetarea contractului proprietatea bunului să poată fi dobândită de locatar după plata sumelor convenite.

§2. Vânzarea cu optiune de răscumpărare

Art. 1758
Notiune si conditii

(1) Vânzarea cu optiune de răscumpărare este o vânzare afectată de conditie rezolutorie prin care vânzătorul îsi rezervă dreptul de a răscumpăra bunul sau dreptul transmis cumpărătorului.

(2) Optiunea de răscumpărare nu poate fi stipulată pentru un termen mai mare de 5 ani. Dacă s-a stabilit un termen mai mare, acesta se reduce de drept la 5 ani.

Art. 1759
Exercitarea optiunii

(1) Exercitarea optiunii de răscumpărare de către vânzător se poate face numai dacă acesta restituie cumpărătorului pretul primit si cheltuielile pentru încheierea contractului de vânzare si realizarea formalitătilor de publicitate.

(2) Exercitarea optiunii îl obligă pe vânzător la restituirea către cumpărător a cheltuielilor pentru ridicarea si transportul bunului, a cheltuielilor necesare, precum si a celor utile, însă în acest din urmă caz numai în limita sporului de valoare.

(3) În cazul în care vânzătorul nu exercită optiunea în termenul stabilit, conditia rezolutorie care afecta vânzarea este considerată a nu se fi îndeplinit, iar dreptul cumpărătorului se consolidează.

Art. 1760
Efecte

(1) Efectele vânzării cu optiune de răscumpărare se stabilesc potrivit dispozitiilor privitoare la conditia rezolutorie, care se aplică în mod corespunzător. Cu toate acestea, vânzătorul este tinut de locatiunile încheiate de cumpărător înaintea exercitării optiunii, dacă au fost supuse formalitătilor de publicitate, dar nu mai mult de 3 ani din momentul exercitării.

(2) Vânzătorul care intentionează să exercite optiunea de răscumpărare trebuie să îi notifice pe cumpărător, precum si pe orice subdobânditor căruia dreptul de optiune îi este opozabil si fată de care doreste să îsi exercite acest drept.

(3) În termen de o lună de la data notificării, vânzătorul trebuie să consemneze sumele mentionate la art. 1759 alin. (1), la dispozitia cumpărătorului sau, după caz, a tertului subdobânditor, sub sanctiunea decăderii din dreptul de a exercita optiunea de răscumpărare.

Art. 1761
Bunul nepartajat

(1) În cazul vânzării cu optiune de răscumpărare ce are ca obiect o cotă dintr-un bun, partajul trebuie cerut si în raport cu vânzătorul dacă acesta nu si-a exercitat încă optiunea.

(2) Vânzătorul care nu si-a exercitat optiunea de răscumpărare în cadrul partajului decade din dreptul de optiune, chiar si atunci când bunul este atribuit, în tot sau în parte, cumpărătorului.

Art. 1762
Sanctiunea

(1) În cazul în care diferenta dintre pretul răscumpărării si pretul plătit pentru vânzare depăseste nivelul maxim stabilit de lege pentru dobânzi, pretul răscumpărării va fi redus la pretul plătit pentru vânzare.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică si vânzărilor în care vânzătorul se obligă să răscumpere bunul vândut.

CAPITOLUL II
Contractul de schimb

Art. 1763
Notiunea

Schimbul este contractul prin care fiecare dintre părti, denumite copermutanti, transmite sau, după caz, se obligă să transmită un bun pentru a dobândi un altul.

Art. 1764
Aplicabilitatea dispozitiilor de la vânzare

(1) Dispozitiile privitoare la vânzare se aplică, în mod corespunzător, si schimbului.

(2) Fiecare dintre părti este considerată vânzător, în ceea ce priveste bunul pe care îl înstrăinează, si cumpărător, în ceea ce priveste bunul pe care îl dobândeste.

Art. 1765
Cheltuielile schimbului

În lipsă de stipulatie contrară, părtile suportă în mod egal cheltuielile pentru încheierea contractului de schimb.

CAPITOLUL III
Contractul de furnizare

Art. 1766
Notiunea

(1) Contractul de furnizare este acela prin care o parte, denumită furnizor, se obligă să transmită proprietatea asupra unei cantităti determinate de bunuri si să le predea, la unul sau mai multe termene ulterioare încheierii contractului ori în mod continuu, sau să presteze anumite servicii, la unul sau mai multe termene ulterioare ori în mod continuu, iar cealaltă parte, denumită beneficiar, se obligă să preia bunurile sau să primească prestarea serviciilor si să plătească pretul lor.

(2) În cazul furnizării de bunuri, ca accesoriu al obligatiei principale, furnizorul se poate obliga să presteze beneficiarului acele servicii necesare pentru furnizarea bunurilor.

(3) Dacă prin acelasi contract se convin atât vânzarea unor bunuri, cât si furnizarea unor bunuri sau servicii, atunci contractul va fi calificat în functie de obligatia caracteristică si cea accesorie.

Art. 1767

Transmiterea dreptului de proprietate. Preluarea si predarea bunurilor

(1) Proprietatea asupra bunurilor se transferă de la furnizor la beneficiar în momentul predării acestora. Beneficiarul are obligatia să preia bunurile la termenele si în conditiile prevăzute în contract.

(2) Preluarea bunurilor se face prin receptia de către beneficiar, ocazie cu care se identifică si se constată cantitatea si calitatea acestora.

(3) Când expedierea produselor este în seama furnizorului, produsele receptionate sunt socotite predate beneficiarului pe data predării lor către cărăus.

Art. 1768

Pretul produselor sau serviciilor

(1) Pretul datorat de beneficiar este cel prevăzut în contract sau în lege.

(2) Dacă în cursul executării contractului se modifică reglementarea legală a pretului sau mecanismului de determinare a acestuia, între părti va continua să se aplice pretul sau mecanismul de determinare a acestuia stabilit initial în contract, dacă legea nu prevede expres contrariul.

(3) Dacă legea prevede expres că pretul sau modalitatea de determinare pe care le stabileste se va aplica si contractelor în curs, fiecare dintre părti poate denunta contractul în 30 de zile de la data intrării în vigoare a legii. Pe durata celor 30 de zile părtile vor aplica pretul stabilit prin contract.

Art. 1769

Subcontractarea

(1) Furnizorul poate subcontracta furnizarea bunurilor sau serviciilor către o tertă persoană, cu exceptia cazurilor în care contractul are un caracter strict personal sau natura contractului nu permite.

(2) Există subcontractare ori de câte ori produsul sau serviciul care face obiectul contractului de furnizare este în fapt furnizat, în tot sau în parte, de către un tert cu care furnizorul a subcontractat în acest scop.

Art. 1770

Răspunderea furnizorului principal. Dreptul de regres al acestuia

În cazul subcontractării, executarea contractului de furnizare rămâne sub supravegherea furnizorului si acesta răspunde fată de beneficiar pentru calitatea produselor si a serviciilor furnizate de tertul subcontractant, având însă drept de regres împotriva acestuia.

Art. 1771
Aplicabilitatea dispozitiilor de la vânzare

Dispozitiile prezentului capitol se întregesc, în mod corespunzător, cu dispozitiile privitoare la contractul de vânzare, în măsura în care nu este prevăzută o reglementare specială pentru contractul de furnizare.

CAPITOLUL IV
Contractul de report

Art. 1772
Notiunea

(1) Contractul de report este acela prin care reportatorul cumpără de la reportat cu plata imediată titluri de credit si valori mobiliare circulând în comert si se obligă, în acelasi timp, să revândă reportatului titluri sau valori mobiliare de aceeasi specie, la o anumită scadentă, în schimbul unei sume determinate.

(2) Contractul de report se încheie prin remiterea titlurilor sau valorilor mobiliare, iar dacă acestea sunt nominative, prin îndeplinirea formalitătilor necesare pentru transmiterea lor.

Art. 1773
Drepturi accesorii

În lipsă de stipulatie contrară, drepturile accesorii conferite de titlurile si valorile mobiliare date în report, precum dobânzile si dividendele ajunse la scadentă în timpul duratei reportului, se cuvin reportatorului.

Art. 1774
Obligatia reportatorului de a exercita optiunea

(1) Reportatorul este obligat să exercite optiunea pe seama reportatului în timpul reportului, dacă titlurile acordă un asemenea drept, în conditiile legii speciale.

(2) Reportatul trebuie să pună la dispozitia reportatorului fondurile necesare, cu cel putin 3 zile înainte de scadenta termenului de optiune. Dacă reportatul nu îndeplineste această obligatie, reportatorul trebuie să vândă dreptul de optiune în numele si pe seama reportatului.

Art. 1775
Efectuarea de vărsăminte asupra titlurilor

Dacă în timpul reportului urmează a se efectua vărsăminte în contul titlurilor si valorilor mobiliare care fac obiectul reportului, reportatul trebuie să pună la dispozitia reportatorului sumele necesare, cu cel putin 3 zile înainte de scadenta vărsămintelor. În caz contrar, reportatorul poate proceda la lichidarea silită a contractului.

Art. 1776
Lichidarea reportului. Lichidarea diferentelor si reînnoirea reportului

(1) Lichidarea reportului se va face înăuntrul celei de a doua zi de lucru ce urmează scadentei.

(2) Dacă la scadenta termenului reportului părtile lichidează diferentele, făcând plata, si reînnoiesc reportul asupra unor titluri sau valori mobiliare ce diferă prin calitatea sau specia lor, ori pe un alt pret, atunci se consideră că părtile au încheiat un nou contract.

CAPITOLUL V
Contractul de locatiune

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

§1. Cuprinsul contractului

Art. 1777
Notiunea

Locatiunea este contractul prin care o parte, numită locator, se obligă să asigure celeilalte părti, numite locatar, folosinta unui bun pentru o anumită perioadă, în schimbul unui pret, denumit chirie.

Art. 1778
Felurile locatiunii

(1) Locatiunea bunurilor imobile si aceea a bunurilor mobile se numeste închiriere, iar locatiunea bunurilor agricole poartă denumirea de arendare.

(2) Dispozitiile prezentei sectiuni sunt aplicabile, în mod corespunzător, închirierii locuintelor si arendării, dacă sunt compatibile cu regulile particulare prevăzute pentru aceste contracte.

(3) Locatiunea spatiilor destinate exercitării activitătii unui profesionist este supusă prevederilor prezentei sectiuni, precum si dispozitiilor art. 1824 si 1828-1831.

Art. 1779
Bunurile ce pot face obiectul locatiunii

Toate bunurile, atât mobile cât si imobile, pot face obiectul locatiunii, dacă dintr-o prevedere legală sau din natura lor nu rezultă contrariul.

Art. 1780
Pretul locatiunii

(1) Chiria poate consta într-o sumă de bani sau în orice alte bunuri sau prestatii.

(2) Dispozitiile privitoare la stabilirea pretului vânzării sunt aplicabile, în mod corespunzător, si chiriei.

Art. 1781
Încheierea contractului de locatiune

Contractul de locatiune se consideră încheiat îndată ce părtile au convenit asupra bunului si pretului.

Art. 1782

Locatiuni succesive

În situatia unor locatiuni succesive ale căror perioade se suprapun fie si partial, conflictul dintre locatari se rezolvă:

a) în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, în favoarea locatarului care si-a notat dreptul în cartea funciară, dispozitiile art. 902 alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător;

b) în cazul mobilelor supuse unor formalităti de publicitate, în favoarea locatarului care a îndeplinit cel dintâi aceste formalităti;

c) în cazul celorlalte bunuri, în favoarea locatarului care a intrat cel dintâi în folosinta bunului, dispozitiile art. 1275 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 1783

Durata maximă a locatiunii

Locatiunile nu se pot încheia pentru o perioadă mai mare de 49 de ani. Dacă părtile stipulează un termen mai lung, acesta se reduce de drept la 49 de ani.

Art. 1784

Incapacităti

(1) Dispozitiile privitoare la incapacitătile prevăzute la art. 1654 si 1655 sunt aplicabile, în mod corespunzător, si locatiunii.

(2) De asemenea, sunt aplicabile, prin analogie, si dispozitiile art. 1653, inclusiv atunci când există litigiu cu privire la dreptul de proprietate asupra bunului ce urmează a face obiectul locatiunii.

(3) Dacă legea nu dispune altfel, locatiunile încheiate de persoanele care, potrivit legii, nu pot face decât acte de administrare nu vor depăsi 5 ani.

Art. 1785

Locatiunea fără durată determinată

Dacă în contract părtile nu au arătat durata locatiunii, fără a-si fi dorit să contracteze pe o durată nedeterminată, în lipsa uzantelor, locatiunea se consideră încheiată:

a) pentru un an, în cazul locuintelor nemobilate sau spatiilor pentru exercitarea activitătii unui profesionist;

b) pe durata corespunzătoare unitătii de timp pentru care s-a calculat chiria, în cazul bunurilor mobile ori în acela al camerelor sau apartamentelor mobilate;

c) pe durata locatiunii imobilului, în cazul bunurilor mobile puse la dispozitia locatarului pentru folosinta unui imobil.

§2. Obligatiile locatorului

Art. 1786

Obligatiile principale ale locatorului

Locatorul este tinut, chiar fără vreo stipulatie expresă:

a) să predea locatarului bunul dat în locatiune;

b) să mentină bunul în stare corespunzătoare de folosintă pe toată durata locatiunii;

c) să asigure locatarului linistita si utila folosintă a bunului pe tot timpul locatiunii.

Art. 1787
Predarea bunului
Locatorul este obligat să predea bunul împreună cu toate accesoriile sale în stare corespunzătoare utilizării acestuia.

Art. 1788
Sarcina reparatiilor
(1) Locatorul este obligat să efectueze toate reparatiile care sunt necesare pentru a mentine bunul în stare corespunzătoare de întrebuintare pe toată durata locatiunii, conform destinatiei stabilite potrivit art. 1799.
(2) Sunt în sarcina locatarului reparatiile locative, a căror necesitate rezultă din folosinta obisnuită a bunului.
(3) Dacă, după încheierea contractului, se iveste nevoia unor reparatii care sunt în sarcina locatorului, iar acesta din urmă, desi încunostintat, nu începe să ia de îndată măsurile necesare, reparatiile pot fi făcute de locatar. În acest caz, locatorul este dator să plătească, în afara sumelor avansate de locatar, dobânzi socotite de la data efectuării cheltuielilor.
(4) În caz de urgentă, locatarul îl poate înstiinta pe locator si după începerea reparatiilor, dobânzile la sumele avansate neputând curge decât de la data înstiintării.

Art. 1789
Asigurarea folosintei
Locatorul este obligat să întreprindă tot ceea ce este necesar pentru a asigura în mod constant locatarului folosinta linistită si utilă a bunului, fiind dator să se abtină de la orice fapt care ar împiedica, diminua sau stânjeni o asemenea folosintă.

Art. 1790
Garantia contra viciilor
(1) Locatorul garantează contra tuturor viciilor lucrului care împiedică sau micsorează folosirea lui, chiar dacă nu le-a cunoscut la încheierea contractului si fără a tine seama dacă ele existau dinainte ori au survenit în cursul locatiunii.
(2) Locatorul nu răspunde pentru viciile care erau aparente la data încheierii contractului si pe care locatarul nu le-a reclamat în conditiile art. 1690 alin. (3). Locatorul poate fi obligat la despăgubiri pentru prejudiciile pe care viciile aparente le cauzează vietii, sănătătii sau integrităii corporale a locatarului.

Art. 1791
Efectele garantiei contra viciilor
(1) Dacă locatorul nu înlătură viciile în cel mai scurt termen, locatarul are dreptul la o scădere proportională a chiriei. În cazul în care viciile sunt atât de grave încât, dacă le-ar fi cunoscut, locatarul nu ar fi luat bunul în locatiune, el poate rezilia contractul, în conditiile legii.
(2) Atunci când aceste vicii aduc vreun prejudiciu locatarului, locatorul poate fi obligat si la daune-interese, în afară de cazul când dovedeste că nu le-a cunoscut si că, potrivit împrejurărilor, nu era dator să le cunoască.

Art. 1792
Garantia pentru lipsa calitătilor convenite

Dispozitiile privitoare la garantia contra viciilor ascunse se aplică si atunci când bunul dat în locatiune nu corespunde calităților convenite de către părti.

Art. 1793
Tulburările de fapt

Locatorul nu este tinut să îl garanteze pe locatar de tulburarea cauzată prin fapta unui tert care nu pretinde vreun drept asupra bunului, afară numai dacă tulburările începute înaintea predării bunului îl împiedică pe locatar să îl preia, caz în care dispozitiile art. 1794 alin. (2) sunt aplicabile.

Art. 1794
Tulburările de drept

(1) Dacă un tert pretinde vreun drept asupra bunului dat în locatiune, locatorul este dator să îl apere pe locatar chiar si în lipsa unei tulburări de fapt. Dacă locatarul este lipsit în tot sau în parte de folosinta bunului, locatorul trebuie să îl despăgubească pentru toate prejudiciile suferite din această cauză.

(2) Indiferent de gravitatea tulburării, dacă i-a comunicat-o locatorului, fără ca acesta să o înlăture de îndată, locatarul poate cere o scădere proportională a chiriei. Dacă tulburarea este atât de gravă încât, dacă ar fi cunoscut-o, locatarul nu ar fi contractat, el poate rezilia contractul în conditiile legii.

(3) Locatarul care, la încheierea contractului, cunostea cauza de evictiune nu are dreptul la daune-interese.

Art. 1795
Introducerea în proces a locatorului

(1) Dacă locatarul este chemat în judecată de un tert care pretinde un drept asupra bunului închiriat, inclusiv un drept de servitute, si există riscul pierderii, în tot sau în parte, a folosintei bunului, el are dreptul să ceară introducerea în proces a locatorului, în conditiile Codului de procedură civilă.

(2) Locatarul va fi tinut să îl despăgubească pe locator de toate prejudiciile suferite ca urmare a necomunicării tulburării de către locatar. El nu va fi însă tinut la despăgubiri dacă dovedeste că locatorul nu ar fi avut câstig de cauză sau că, având cunostintă de tulburare, nu a actionat.

§3. Obligatiile locatarului

Art. 1796
Obligatiile principale

Locatarul are următoarele obligatii principale:
a) să ia în primire bunul dat în locatiune;
b) să plătească chiria în cuantumul si la termenul stabilite prin contract;
c) să folosească bunul cu prudentă si diligentă;
d) să restituie bunul la încetarea, din orice cauză, a contractului de locatiune.

Art. 1797
Data plătii chiriei

(1) În lipsă de stipulatie contrară, locatarul este obligat să plătească chiria la termenele stabilite potrivit uzantelor.

(2) Dacă nu există uzante si în lipsa unei stipulatii contrare, chiria se plăteste după cum urmează:

a) în avans pentru toată durata contractului, dacă aceasta nu depăseste o lună;

b) în prima zi lucrătoare a fiecărei luni, dacă durata locatiunii este mai mare de o lună, dar mai mică de un an;

c) în prima zi lucrătoare a fiecărui trimestru, dacă durata locatiunii este de cel putin un an.

Art. 1798

Caracterul executoriu

Contractele de locatiune încheiate prin înscris sub semnătură privată care au fost înregistrate la organele fiscale, precum si cele încheiate în formă autentică constituie titluri executorii pentru plata chiriei la termenele si în modalitătile stabilite în contract sau, în lipsa acestora, prin lege.

Art. 1799

Obligatiile privind folosirea bunului

Locatarul este obligat să folosească bunul luat în locatiune cu prudentă si diligentă, potrivit destinatiei stabilite prin contract sau, în lipsă, potrivit celei prezumate după anumite împrejurări, cum ar fi natura bunului, destinatia sa anterioară ori cea potrivit căreia locatarul îl foloseste.

Art. 1800

Schimbarea formei ori destinatiei bunului. Folosirea abuzivă

Dacă locatarul modifică bunul ori îi schimbă destinatia sau dacă îl întrebuintează astfel încât îl prejudiciază pe locator, acesta din urmă poate cere dauneinterese si, după caz, rezilierea contractului.

Art. 1801

Înstiintarea locatorului despre nevoia de reparatii

Locatarul este obligat, sub sanctiunea plătii de daune-interese si a suportării oricăror alte cheltuieli, să îi notifice de îndată locatorului necesitatea efectuării reparatiilor care sunt în sarcina acestuia din urmă.

Art. 1802

Reparatiile locative

În lipsă de stipulatie contrară, reparatiile de întretinere curentă sunt în sarcina locatarului.

Art. 1803

Lipsa de folosintă în caz de reparatii urgente

(1) Dacă în timpul locatiunii bunul are nevoie de reparatii care nu pot fi amânate până la sfârsitul locatiunii sau a căror amânare ar expune bunul pericolului de a fi distrus, locatarul va suporta restrângerea necesară a locatiunii cauzată de aceste reparatii.

(2) Dacă totusi reparatiile durează mai mult de 10 zile, pretul locatiunii va fi scăzut proportional cu timpul si cu partea bunului de care locatarul a fost lipsit.

(3) Dacă reparatiile sunt de asa natură încât, în timpul executării lor, bunul devine impropriu pentru întrebuintarea convenită, locatarul poate rezilia contractul.

Art. 1804

Obligatia de a permite examinarea bunului

Locatarul este obligat să permită examinarea bunului de către locator la intervale de timp rezonabile în raport cu natura si destinatia bunului, precum si de către cei care doresc să îl cumpere sau care, la încetarea contractului, doresc să îl ia în locatiune, fără însă ca prin aceasta să i se cauzeze o stânjenire nejustificată a folosintei bunului.

§4. Sublocatiunea si cesiunea contractului de locatiune

Art. 1805

Dreptul de a subcontracta si de a ceda contractul

Locatarul poate să încheie o sublocatiune, totală sau partială, ori chiar să cedeze locatiunea, în tot sau în parte, unei alte persoane, dacă această facultate nu i-a fost interzisă în mod expres. Cu toate acestea, dacă bunul este mobil, sublocatiunea ori cesiunea nu este permisă decât cu acordul scris al locatorului.

Art. 1806

Interdictia sublocatiunii si a cesiunii

(1) Interdictia de a încheia o sublocatiune o include si pe aceea de a ceda locatiunea. Interdictia de a ceda locatiunea nu o include pe aceea de a încheia o sublocatiune.

(2) Interdictia de a încheia o sublocatiune priveste atât sublocatiunea totală, cât si pe cea partială. Interdictia de a ceda locatiunea priveste atât cesiunea totală, cât si pe cea partială.

Art. 1807

Efectele sublocatiunii. Actiuni împotriva sublocatarului

(1) În caz de neplată a chiriei cuvenite în temeiul locatiunii, locatorul îl poate urmări pe sublocatar până la concurenta chiriei pe care acesta din urmă o datorează locatarului principal. Plata anticipată a chiriei către locatarul principal nu poate fi opusă locatorului.

(2) Locatorul îsi păstrează dreptul prevăzut la alin. (1) atunci când creanta având ca obiect chiria datorată în temeiul sublocatiunii a fost cedată.

(3) Locatorul poate, de asemenea, să se îndrepte direct împotriva sublocatarului pentru a-l constrânge la executarea celorlalte obligatii asumate prin contractul de sublocatiune.

Art. 1808

Efectele cesiunii locatiunii

(1) Prin cesiunea contractului de locatiune de către locatar, cesionarul dobândeste drepturile si este tinut de obligatiile locatarului izvorâte din contractul de locatiune.

(2) Dispozitiile privind cesiunea contractului se aplică în mod corespunzător.

§5. Expirarea termenului si tacita relocatiune

Art. 1809
Expirarea termenului
(1) Contractul de locatiune încetează de drept la expirarea termenului convenit de părti sau, după caz, prevăzut de lege, fără a fi necesară o înstiintare prealabilă.
(2) În privinta obligatiei de restituire a bunului dat în locatiune, contractul încheiat pe durată determinată si constatat prin înscris autentic constituie, în conditiile legii, titlu executoriu la expirarea termenului.
(3) Dispozitiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător si contractului încheiat pe perioadă determinată prin înscris sub semnătură privată si înregistrat la organul fiscal competent.

Art. 1810
Tacita relocatiune
(1) Dacă, după împlinirea termenului, locatarul continuă să detină bunul si să îsi îndeplinească obligatiile fără vreo împotrivire din partea locatorului, se consideră încheiată o nouă locatiune, în conditiile celei vechi, inclusiv în privinta garantiilor.
(2) Noua locatiune va fi însă pe durată nedeterminată, dacă prin lege sau conventia părtilor nu se prevede altfel.

§6. Înstrăinarea bunului dat în locatiune

Art. 1811
Opozabilitatea contractului de locatiune fată de dobânditor
Dacă bunul dat în locatiune este înstrăinat, dreptul locatarului este opozabil dobânditorului, după cum urmează:
a) în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dacă locatiunea a fost notată în cartea funciară;
b) în cazul imobilelor neînscrise în cartea funciară, dacă data certă a locatiunii este anterioară datei certe a înstrăinării;
c) în cazul mobilelor supuse unor formalităti de publicitate, dacă locatarul a îndeplinit aceste formalităti;
d) în cazul celorlalte bunuri mobile, dacă la data înstrăinării bunul se afla în folosinta locatarului.

Art. 1812
Încetarea locatiunii în caz de înstrăinare
(1) Dacă părtile convin astfel, locatiunea încetează în cazul înstrăinării bunului dat în locatiune.
(2) Cu toate acestea, locatiunea rămâne opozabilă dobânditorului chiar si după ce locatarului i s-a notificat înstrăinarea, pentru un termen de două ori mai mare decât cel care s-ar fi aplicat notificării denuntării contractului, conform prevederilor art. 1816 alin. (2).
(3) Locatarul căruia i s-a comunicat încetarea contractului cu respectarea prevederilor alin. (2) nu are drept la despăgubire nici împotriva locatorului, nici împotriva dobânditorului.

Art. 1813
Raporturile dintre locatar si dobânditor

(1) În cazurile prevăzute la art. 1811, dobânditorul se subrogă în toate drepturile si obligatiile locatorului care izvorăsc din locatiune.

(2) Locatorul initial rămâne răspunzător pentru prejudiciile cauzate locatarului anterior înstrăinării.

Art. 1814

Efectele garantiilor constituite de locatar

Când locatarul bunului înstrăinat a dat garantii locatorului pentru îndeplinirea obligatiilor sale, dobânditorul se subrogă în drepturile izvorând din aceste garantii, în conditiile legii.

Art. 1815

Cesiunea si plata anticipată a chiriei

Plata anticipată a chiriei sau cesiunea creantei privind chiria nu poate fi opusă dobânditorului decât dacă în privinta acestora au fost îndeplinite, înainte ca înstrăinarea să devină opozabilă locatarului, formalitătile de publicitate prin înscrierea la arhivă sau, după caz, în cartea funciară, în functie de obiectul locatiunii, ori dacă plata anticipată sau cesiunea a fost cunoscută de dobânditor pe altă cale.

§7. Încetarea contractului

Art. 1816

Denuntarea contractului

(1) Dacă locatiunea a fost făcută fără determinarea duratei, oricare dintre părti poate denunta contractul prin notificare.

(2) Notificarea făcută cu nerespectarea termenului de preaviz stabilit de lege sau, în lipsă, de uzante nu produce efecte decât de la împlinirea acelui termen.

(3) La împlinirea termenului de preaviz, obligatia de restituire a bunului devine exigibilă, iar contractul de locatiune încheiat în conditiile prevăzute la art. 1809 alin. (2) sau (3), după caz, constituie, în conditiile legii, titlu executoriu cu privire la această obligatie.

Art. 1817

Rezilierea locatiunii

Atunci când, fără justificare, una dintre părtile contractului de locatiune nu îsi execută obligatiile născute din acest contract, cealaltă parte are dreptul de a rezilia locatiunea, cu daune-interese, dacă este cazul, potrivit legii.

Art. 1818

Imposibilitatea folosirii bunului

(1) Dacă bunul este distrus în întregime sau nu mai poate fi folosit potrivit destinatiei stabilite, locatiunea încetează de drept.

(2) Dacă imposibilitatea folosirii bunului este numai partială, locatarul poate, după împrejurări, să ceară fie rezilierea locatiunii, fie reducerea proportională a chiriei.

(3) Atunci când bunul este doar deteriorat, locatiunea continuă, fiind aplicabile dispozitiile art. 1788.

(4) În toate cazurile în care imposibilitatea totală sau partială de folosire a bunului este fortuită, locatarul nu are drept la daune-interese.

Art. 1819

Desfiintarea titlului locatorului

(1) Desfiintarea dreptului care permitea locatorului să asigure folosinta bunului închiriat determină încetarea de drept a contractului de locatiune.

(2) Cu toate acestea, locatiunea va continua să producă efecte si după desfiintarea titlului locatorului pe durata stipulată de părti, fără a se depăsi un an de la data desfiintării titlului locatorului, însă numai dacă locatarul a fost de bună-credintă la încheierea locatiunii.

Art. 1820

Moartea locatorului sau a locatarului

(1) Locatiunea nu încetează prin moartea locatorului sau a locatarului.

(2) Cu toate acestea, în cazul locatiunii cu durată determinată, mostenitorii locatarului pot denunta contractul în termen de 60 de zile de la data la care au luat cunostintă de moartea locatarului si existenta locatiunii.

Art. 1821

Restituirea bunului

(1) La încetarea locatiunii, locatarul este obligat să restituie bunul luat în locatiune în starea în care l-a primit, în afară de ceea ce a pierit sau s-a deteriorat din cauza vechimii.

(2) Până la proba contrară, locatarul este prezumat că a primit bunul în stare corespunzătoare de întrebuintare potrivit destinatiei stabilite.

(3) Restituirea bunurilor mobile luate în locatiune se face în locul în care au fost predate.

Art. 1822

Răspunderea locatarului pentru bunul închiriat

(1) Locatarul răspunde pentru degradarea bunului închiriat în timpul folosintei sale, inclusiv cea cauzată de incendiu, dacă nu dovedeste că a survenit fortuit.

(2) El răspunde inclusiv pentru degradarea cauzată de membrii familiei sale, de sublocatarul său, ca si de fapta altor persoane cărora le-a îngăduit în orice mod folosirea, detinerea sau accesul la bun.

Art. 1823

Îmbunătătirile făcute de locatar

(1) Locatorul are dreptul de a păstra lucrările adăugate si autonome efectuate asupra bunului pe durata locatiunii si nu poate fi obligat la despăgubiri decât dacă locatarul a efectuat lucrările cu acordul prealabil al locatorului.

(2) Dacă lucrările au fost efectuate fără acordul prealabil al locatorului, acesta poate alege să ceară locatarului aducerea bunului în starea initială, precum si plata de despăgubiri pentru orice pagubă ar fi cauzată bunului de către locatar.

(3) În cazul în care nu a avut acordul prealabil al locatorului, locatarul nu poate invoca, în niciun caz, dreptul de retentie.

SECTIUNEA a 2-a

Reguli particulare în materia închirierii locuintelor

Art. 1824

Închirierea făcută fără determinarea duratei

(1) Atunci când contractul de închiriere s-a încheiat fără determinarea duratei si nu s-a convenit altfel, chiriasul poate denunta contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz care nu poate fi mai mic decât sfertul intervalului de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), locatorul poate denunta contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz care nu poate fi mai mic de:

a) 60 de zile, dacă intervalul de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei este de o lună sau mai mare;

b) 15 zile, dacă intervalul de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei este mai mic de o lună.

Art. 1825

Denuntarea închirierii încheiate pe durată determinată

(1) Dacă închirierea este pe durată determinată, locatarul poate denunta unilateral contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz de cel putin 60 de zile. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.

(2) În cazul în care închirierea este pe durată determinată, iar în contract s-a prevăzut că locatorul poate denunta unilateral contractul în vederea satisfacerii nevoilor locative proprii sau ale familiei sale, acestei denuntări i se aplică termenul de preaviz prevăzut la art. 1824 alin. (2).

Art. 1826

Clauze nescrise

Este considerată nescrisă orice clauză în temeiul căreia:

a) chiriasul este obligat să încheie o asigurare cu un asigurător impus de locator;

b) se prevede răspunderea solidară sau indivizibilă a chiriasilor din apartamente diferite situate în acelasi imobil, în cazul degradării elementelor de constructii si a instalatiilor, obiectelor si dotărilor aferente părtilor comune ale imobilului;

c) chiriasul se obligă să recunoască sau să plătească în avans, cu titlu de reparatii locative, sume stabilite pe baza estimărilor făcute exclusiv de locator;

d) locatorul este îndreptătit să diminueze sau să suprime, fără contraprestatie echivalentă, prestatiile la care s-a obligat prin contract.

Art. 1827

Vicii care amenintă sănătatea ori integritatea corporală

(1) Dacă imobilul închiriat, prin structură sau prin starea sa, constituie o primejdie gravă pentru sănătatea celor care lucrează sau locuiesc în el, chiriasul, chiar dacă a renuntat la acest drept, va putea rezilia contractul de închiriere, în conditiile legii.

(2) Chiriasul are dreptul si la daune-interese dacă, la data încheierii contractului, nu a cunoscut viciile bunului.

Art. 1828

Dreptul de preferintă al chiriasului la închiriere

(1) La încheierea unui nou contract de închiriere a locuintei, chiriasul are, la conditii egale, drept de preferintă. El nu are însă acest drept atunci când nu si-a executat obligatiile născute în baza închirierii anterioare.

(2) Dispozitiile referitoare la exercitarea dreptului de preemptiune în materia vânzării sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 1829

Folosirea părtilor si instalatiilor comune ale clădirii

(1) În clădirile cu mai multe apartamente, chiriasii au dreptul de a întrebuinta părtile si instalatiile de folosintă comună ale clădirii potrivit cu destinatia fiecăreia.

(2) Chiriasii sunt obligati să contribuie la cheltuielile pentru iluminarea, încălzirea, curătarea părtilor si instalatiilor de folosintă comună, precum si la orice alte cheltuieli pe care legea le stabileste în sarcina lor.

Art. 1830

Rezilierea contractului

(1) În cazul în care, fără justificare, una dintre părtile contractului de închiriere nu îsi execută obligatiile născute din acest contract, cealaltă parte are dreptul la rezilierea contractului.

(2) De asemenea, locatorul poate cere instantei rezilierea contractului de închiriere si în cazul în care chiriasul, membrii familiei sale sau alte persoane cărora acesta din urmă le-a îngăduit, în orice mod, folosirea, detinerea sau accesul în locuintă, fie au un comportament care face imposibilă convietuirea cu celelalte persoane care locuiesc în acelasi imobil sau în imobile aflate în vecinătate, fie împiedică folosirea normală a locuintei sau a părtilor comune.

Art. 1831

Evacuarea chiriasului

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, evacuarea chiriasului se face în baza unei hotărâri judecătoresti.

(2) Chiriasul este obligat la plata chiriei prevăzute în contract până la data eliberării efective a locuintei, precum si la repararea prejudiciilor de orice natură cauzate locatorului până la acea dată.

Art. 1832

Alte persoane care locuiesc împreună cu chiriasul

(1) În lipsa unei interdictii stipulate în acest sens, si alte persoane pot locui împreună cu chiriasul, caz în care vor fi tinute solidar cu acesta, pe durata folosintei exercitate, pentru oricare dintre obligatiile izvorâte din contract.

(2) Încetarea, din orice cauză, a contractului de închiriere, precum si hotărârea judecătorească de evacuare a chiriasului sunt de drept opozabile si se execută împotriva tuturor persoanelor care locuiesc, cu titlu sau fără titlu, împreună cu chiriasul.

Art. 1833

Subînchirierea si cesiunea contractului de închiriere

Chiriasul poate ceda contractul de închiriere a locuintei sau subînchiria locuinta numai cu acordul scris al locatorului, caz în care, în lipsa unei stipulatii contrare, cesionarul, respectiv

sublocatarul răspunde solidar cu chiriasul pentru obligatiile asumate fată de locator prin contractul de închiriere.

Art. 1834
Decesul chiriasului

(1) Contractul de închiriere a locuintei încetează în termen de 30 de zile de la data înregistrării decesului chiriasului.

(2) Descendentii si ascendentii chiriasului au dreptul, în termenul prevăzut la alin. (1), să opteze pentru continuarea contractului de închiriere până la expirarea duratei acestuia, dacă sunt mentionati în contract si dacă au locuit împreună cu chiriasul. Dispozitiile art. 323 alin. (3) sunt aplicabile în privinta sotului supravietuitor.

(3) Persoanele prevăzute la alin. (2), care au cerut continuarea contractului, desemnează de comun acord persoana sau persoanele care semnează contractul de închiriere în locul chiriasului decedat. În cazul în care acestia nu ajung la un acord în termen de 30 de zile de la data înregistrării decesului chiriasului, desemnarea se face de către locator.

(4) Subînchirierea consimtită de chirias încetează la expirarea termenului prevăzut la alin. (1), dacă locatiunea nu continuă în conditiile alin. (2). În acest ultim caz, persoana desemnată potrivit alin. (3) semnează contractul de subînchiriere în locul chiriasului decedat.

Art. 1835
Locuinte cu destinatie specială

Regimul închirierii prevăzut de legea specială pentru locuintele sociale, locuintele de necesitate, locuintele de serviciu, locuintele de interventie si locuintele de protocol se întregeste cu prevederile prezentului cod.

SECTIUNEA a 3-a
Reguli particulare în materia arendării

Art. 1836
Bunuri ce pot fi arendate

Pot fi arendate orice bunuri agricole, cum ar fi:

a) terenurile cu destinatie agricolă, si anume terenuri agricole productive - arabile, viile, livezile, pepinierele viticole, pomicole, arbustii fructiferi, plantatiile de hamei si duzi, păsunile împădurite, terenurile ocupate cu constructii si instalatii agrozootehnice, amenajările piscicole si de îmbunătătiri funciare, drumurile tehnologice, platformele si spatiile de depozitare care servesc nevoilor productiei agricole si terenurile neproductive care pot fi amenajate si folosite pentru productia agricolă;

b) animalele, constructiile de orice fel, masinile, utilajele si alte asemenea bunuri destinate exploatării agricole.

Art. 1837
Arendarea făcută pe durată nedeterminată

Dacă durata nu este determinată, arendarea se consideră a fi făcută pentru toată perioada necesară recoltării fructelor pe care bunul agricol urmează să le producă în anul agricol în care se încheie contractul.

Art. 1838

Conditiile de formă

(1) Contractul de arendare trebuie încheiat în formă scrisă, sub sanctiunea nulitătii absolute.

(2) Sub sanctiunea unei amenzi civile stabilite de instanta de judecată pentru fiecare zi de întârziere, arendasul trebuie să depună un exemplar al contractului la consiliul local în a cărui rază teritorială se află bunurile agricole arendate, pentru a fi înregistrat într-un registru special tinut de secretarul consiliului local.

(3) Când bunurile arendate sunt situate în raza teritorială a mai multor consilii locale, câte un exemplar al contractului se depune la fiecare consiliu local în a cărui rază teritorială sunt situate bunurile arendate.

(4) Dispozitiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

(5) Toate cheltuielile legate de încheierea, înregistrarea si publicitatea contractului de arendare revin arendasului.

Art. 1839

Schimbarea categoriei de folosintă

Arendasul poate schimba categoria de folosintă a terenului arendat numai cu acordul prealabil, dat în scris, de către proprietar si cu respectarea dispozitiilor legale în vigoare.

Art. 1840

Asigurarea bunurilor arendate

Arendasul este obligat, chiar în lipsă de stipulatie expresă, să asigure bunurile agricole pentru riscul pierderii recoltei ori al pieirii animalelor din cauza unor calamităti naturale.

Art. 1841

Reducerea arendei stabilite în bani în cazul pieirii recoltei

(1) Atunci când, pe durata arendării, întreaga recoltă a unui an sau cel putin o jumătate din ea a pierit fortuit, arendasul poate cere reducerea proportională a arendei dacă aceasta a fost stabilită într-o cantitate determinată de produse agricole, într-o sumă de bani determinată sau într-o sumă de bani determinabilă în functie de valoarea unei cantităti determinate de produse agricole.

(2) Dacă arendarea este făcută pe mai multi ani, reducerea nu se va stabili decât la sfârsitul arendării, când se va face o compensare a recoltelor tuturor anilor de folosintă.

Art. 1842

Exceptii

(1) Arendasul nu poate obtine reducerea arendei în cazul în care pieirea recoltei a avut loc după ce a fost culeasă.

(2) Reducerea arendei nu va putea fi cerută nici atunci când cauza pagubei era cunoscută la data încheierii contractului.

Art. 1843

Riscul pieirii fructelor în cazul în care arenda se plăteste în fructe

(1) Atunci când arenda este stabilită într-o cotă din fructe sau într-o sumă de bani determinabilă în functie de valoarea unei astfel de cote, pieirea fortuită, în tot sau în parte, a

fructelor de împărtit este suportată proportional si nu dă niciuneia dintre părti actiune în despăgubire împotriva celeilalte.

(2) Dacă însă pieirea s-a produs după culegerea fructelor si una dintre părti întârzie în mod culpabil predarea sau receptia lor, cota cuvenită acesteia se reduce cu fructele pierdute, iar cota celeilalte părti se consideră ca si cum nu ar fi survenit nicio pierdere, afară numai dacă fructele ar fi pierit chiar dacă predarea si receptia fructelor se făceau la timp.

Art. 1844
Plata arendei în fructe

Atunci când arenda se plăteste în fructe, în lipsa altui termen prevăzut în contract, arendasul este de drept în întârziere pentru predarea lor de la data culegerii, iar arendatorul este de drept în întârziere pentru receptie de la data la care a fost notificat în scris de către arendas.

Art. 1845
Caracterul executoriu

Contractele de arendare încheiate în formă autentică, precum si cele înregistrate la consiliul local constituie, în conditiile legii, titluri executorii pentru plata arendei la termenele si în modalitătile stabilite în contract.

Art. 1846
Cesiunea arendării

Cu acordul scris al arendatorului, arendasul poate să cesioneze contractul de arendare sotului care participă la exploatarea bunurilor arendate sau descendentilor săi majori.

Art. 1847
Interdictia subarendării

(1) Nu sunt permise oficiile de arendasi.

(2) Subarendarea totală sau partială este interzisă, sub sanctiunea nulitătii absolute.

Art. 1848
Reînnoirea arendării

(1) Contractul de arendare se reînnoieste de drept, pentru aceeasi durată, dacă niciuna dintre părti nu a comunicat cocontractantului, în scris, refuzul său cu cel putin 6 luni înainte de expirarea termenului, iar în cazul terenurilor cu destinatie agricolă, cu cel putin un an.

(2) Dacă durata contractului de arendare este de un an sau mai scurtă, termenele de refuz al reînnoirii prevăzute la alin. (1) se reduc la jumătate.

Art. 1849
Dreptul de preemptiune

Arendasul are drept de preemptiune cu privire la bunurile agricole arendate, care se exercită potrivit art. 1730-1739.

Art. 1850
Cazuri speciale de încetare a contractului

Contractul de arendare încetează prin decesul, incapacitatea sau falimentul arendasului.

CAPITOLUL VI
Contractul de antrepriză

SECTIUNEA 1
Reguli comune privind contractul de antrepriză

§1. Dispozitii generale

Art. 1851
Notiunea

(1) Prin contractul de antrepriză, antreprenorul se obligă ca, pe riscul său, să execute o anumită lucrare, materială ori intelectuală, sau să presteze un anumit serviciu pentru beneficiar, în schimbul unui pret.

(2) Dispozitiile prezentei sectiuni sunt aplicabile, în mod corespunzător, si antreprizei pentru lucrări de constructii, dacă sunt compatibile cu regulile particulare prevăzute pentru acest contract.

Art. 1852
Contractul de subantrepriză

(1) Prin contractul de subantrepriză antreprenorul poate încredinta unuia sau mai multor subantreprenori executarea unor părti ori elemente ale lucrării sau serviciilor, afară de cazul în care contractul de antrepriză a fost încheiat în considerarea persoanei sale.

(2) În raporturile cu beneficiarul, antreprenorul răspunde pentru fapta subantreprenorului la fel ca pentru propria sa faptă.

(3) Subantrepriza este supusă dispozitiilor prevăzute pentru contractul de antrepriză.

Art. 1853
Incapacităti

Dispozitiile art. 1655 alin. (1) se aplică în mod corespunzător si contractului de antrepriză.

Art. 1854
Pretul

(1) Pretul antreprizei poate consta într-o sumă de bani sau în orice alte bunuri sau prestatii.

(2) Pretul trebuie să fie serios si determinat sau cel putin determinabil.

(3) Atunci când contractul nu cuprinde clauze referitoare la pret, beneficiarul datorează pretul prevăzut de lege ori calculat potrivit legii sau, în lipsa unor asemenea prevederi legale, pretul stabilit în raport cu munca depusă si cheltuielile necesare pentru executarea lucrării ori prestarea serviciului, avându-se în vedere si uzantele existente.

Art. 1855
Delimitarea fată de vânzare

Contractul este de vânzare, iar nu de antrepriză atunci când, potrivit intentiei părtilor, executarea lucrării nu constituie scopul principal al contractului, avându-se în vedere si valoarea bunurilor furnizate.

Art. 1856
Actiunea directă a lucrătorilor
În măsura în care nu au fost plătite de antreprenor, persoanele care, în baza unui contract încheiat cu acesta, au desfăsurat o activitate pentru prestarea serviciilor sau executarea lucrării contractate au actiune directă împotriva beneficiarului, până la concurenta sumei pe care acesta din urmă o datorează antreprenorului la momentul introducerii actiunii.

§2. Obligatiile părtilor

Art. 1857
Procurarea, păstrarea si întrebuintarea materialelor
(1) Dacă din lege sau din contract nu rezultă altfel, antreprenorul este obligat să execute lucrarea cu materialele sale.
(2) Antreprenorul care lucrează cu materialele sale răspunde pentru calitatea acestora, potrivit dispozitiilor de la contractul de vânzare.
(3) Antreprenorul căruia beneficiarul i-a încredintat materialele este obligat să le păstreze si să le întrebuinteze potrivit destinatiei lor, conform regulilor tehnice aplicabile, să justifice modul în care acestea au fost întrebuintate si să restituie ceea ce nu a fost folosit la executarea lucrării.

Art. 1858
Informarea beneficiarului
Antreprenorul este obligat să îl informeze fără întârziere pe beneficiar dacă normala executare a lucrării, trăinicia ei sau folosirea potrivit cu destinatia acesteia ar fi primejduită din cauza:
a) materialelor procurate sau a celorlalte mijloace pe care, potrivit contractului, beneficiarul le-a pus la dispozitie;
b) instructiunilor necorespunzătoare date de beneficiar;
c) existentei sau ivirii unor împrejurări pentru care antreprenorul nu este tinut să răspundă.

Art. 1859
Neluarea măsurilor necesare de către beneficiar
(1) În cazul în care beneficiarul, desi a fost înstiintat de către antreprenor în conditiile art. 1858, nu ia măsurile necesare într-un termen potrivit cu împrejurările, antreprenorul poate rezilia contractul sau poate continua executarea acestuia pe riscul beneficiarului, notificându-l în acest sens.
(2) Cu toate acestea, dacă lucrarea ar fi de natură să ameninte sănătatea sau integritatea corporală a persoanelor, antreprenorul este obligat să ceară rezilierea contractului, sub sanctiunea de a prelua riscul si de a răspunde pentru prejudiciile cauzate inclusiv tertilor.

Art. 1860
Pieirea lucrării înainte de receptie
(1) Dacă anterior receptiei lucrarea piere ori se deteriorează din cauze neimputabile beneficiarului, antreprenorul care a procurat materialul este dator să o refacă pe cheltuiala sa si

cu respectarea conditiilor si termenelor initiale, tinând seama, dacă este cazul, de regulile privind suspendarea fortuită a executării obligatiei.

(2) Atunci când materialul a fost procurat de beneficiar, acesta este tinut să suporte cheltuielile refacerii lucrării numai dacă pieirea s-a datorat unui viciu al materialelor. În celelalte cazuri, beneficiarul este obligat să furnizeze din nou materialele, dacă pieirea sau deteriorarea nu este imputabilă antreprenorului.

(3) Dispozitiile prezentului articol nu sunt aplicabile atunci când pieirea sau deteriorarea are loc după receptia lucrării, situatie în care antreprenorul rămâne răspunzător, dacă este cazul, în temeiul garantiei contra viciilor si pentru calitătile convenite.

Art. 1861
Controlul executării lucrării

Beneficiarul are dreptul ca, pe propria sa cheltuială, să controleze lucrarea în cursul executării ei, fără a-l stânjeni în mod nejustificat pe antreprenor, precum si să-i comunice acestuia observatiile sale.

Art. 1862
Receptia lucrării

(1) De îndată ce a primit comunicarea prin care antreprenorul îl înstiintează că lucrarea este finalizată, beneficiarul are obligatia ca, într-un termen rezonabil potrivit naturii lucrării si uzantelor din domeniu, să o verifice si, dacă aceasta corespunde conditiilor stabilite prin contract, să o receptioneze, precum si, atunci când este cazul, să o ridice.

(2) Dacă, fără motive temeinice, beneficiarul nu se prezintă sau nu comunică neîntârziat antreprenorului rezultatul verificării, lucrarea se socoteste receptionată fără rezerve.

(3) Beneficiarul care a receptionat lucrarea fără rezerve nu mai are dreptul de a invoca viciile aparente ale lucrării sau lipsa aparentă a calitătilor convenite.

Art. 1863
Garantia contra viciilor si pentru calitătile convenite

Antreprenorul datorează garantie contra viciilor lucrării si pentru calitătile convenite, potrivit dispozitiilor privind garantia contra viciilor lucrului vândut, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 1864
Exigibilitatea pretului

(1) Atunci când obiectul contractului este o lucrare, beneficiarul este obligat să îi plătească antreprenorului pretul la data si locul receptiei întregii lucrări, dacă prin lege sau contract nu se prevede altfel.

(2) În cazul în care lucrarea a pierit ori s-a deteriorat înainte de receptie, fără vina beneficiarului, antreprenorul nu are dreptul la pret atunci când el a dat materialul sau când pieirea ori deteriorarea a avut o altă cauză decât viciile materialului dat de beneficiar. În acest caz, contractul rămâne în fiintă, fiind aplicabile dispozitiile art. 1860.

Art. 1865
Pretul estimat

(1) Atunci când, cu ocazia încheierii contractului, pretul lucrărilor sau al serviciilor a făcut obiectul unei estimări, antreprenorul trebuie să justifice orice crestere a pretului.

(2) Beneficiarul nu este tinut să plătească această crestere decât în măsura în care ea rezultă din lucrări sau servicii care nu puteau fi prevăzute de către antreprenor la momentul încheierii contractului.

Art. 1866

Pretul stabilit în functie de valoarea lucrărilor sau serviciilor

Dacă pretul este stabilit în functie de valoarea lucrărilor executate, a serviciilor prestate sau a bunurilor furnizate, antreprenorul este tinut, la cererea beneficiarului, să îi dea socoteală despre stadiul lucrărilor, despre serviciile deja prestate si despre cheltuielile deja efectuate.

Art. 1867

Pretul forfetar

(1) Atunci când contractul este încheiat pentru un pret global, beneficiarul trebuie să plătească pretul convenit si nu poate cere o diminuare a acestuia, motivând că lucrarea sau serviciul a necesitat mai putină muncă ori a costat mai putin decât s-a prevăzut.

(2) Tot astfel, antreprenorul nu poate pretinde o crestere a pretului pentru motive opuse celor mentionate la alin. (1).

(3) Pretul forfetar rămâne neschimbat, cu toate că s-au adus modificări cu privire la conditiile de executare initial prevăzute, dacă părtile nu au convenit altfel.

Art. 1868

Vânzarea bunurilor neridicate în termen

(1) Dacă antreprenorul s-a obligat să execute o lucrare cu materialul beneficiarului sau să presteze un serviciu cu privire la un bun pe care beneficiarul i l-a predat în acest scop, iar acesta din urmă nu ridică bunul în termen de 6 luni socotit din ziua convenită pentru receptie sau, când lucrarea ori serviciul s-a finalizat mai târziu, de la data finalizării, antreprenorul, după ce l-a înstiintat în scris pe beneficiar, are dreptul să vândă bunul cu diligenta unui mandatar cu titlu gratuit al beneficiarului.

(2) După retinerea pretului lucrării si a cheltuielilor de vânzare, antreprenorul va consemna diferenta la dispozitia beneficiarului.

(3) Dispozitiile prezentului articol nu sunt aplicabile în cazul în care beneficiarul introduce împotriva antreprenorului o actiune întemeiată pe neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a lucrării.

Art. 1869

Ipoteca legală

Pentru garantarea plătii pretului datorat pentru lucrare, antreprenorul beneficiază de o ipotecă legală asupra lucrării, constituită si conservată în conditiile legii.

§3. Încetarea contractului

Art. 1870

Decesul beneficiarului

Decesul beneficiarului nu determină încetarea contractului decât dacă aceasta face imposibilă sau inutilă executarea sa.

Art. 1871

Decesul antreprenorului sau incapacitatea sa de a executa contractul

(1) În cazul în care antreprenorul decedează sau devine, fără culpa sa, incapabil de a finaliza lucrarea sau de a presta serviciul, contractul încetează dacă a fost încheiat în considerarea aptitudinilor personale ale antreprenorului.

(2) Beneficiarul este tinut să receptioneze partea deja executată, dacă o poate folosi.

(3) De asemenea, în cazul prevăzut la alin. (1), beneficiarul este obligat să plătească, în proportie cu pretul convenit, valoarea lucrărilor efectuate si a cheltuielilor făcute în vederea finalizării lucrării, însă numai în măsura în care aceste lucrări si cheltuieli îi sunt de folos.

(4) Beneficiarul are dreptul, cu conditia de a plăti o indemnizatie adecvată, să ceară predarea materialelor pregătite si a planurilor pe cale de a fi puse în executare, dispozitiile legale privitoare la drepturile de proprietate intelectuală rămânând aplicabile.

Art. 1872

Rezolutiunea sau rezilierea contractului imputabilă antreprenorului

Beneficiarul are dreptul să obtină rezilierea sau, după caz, rezolutiunea contractului în cazurile în care, fără justificare:

a) respectarea termenului convenit pentru receptia lucrării a devenit vădit imposibilă;

b) lucrarea sau serviciul nu se execută în modul convenit si într-un termen stabilit de beneficiar potrivit cu împrejurările, antreprenorul nu remediază lipsurile constatate si nu schimbă pentru viitor modul de executare a lucrării sau serviciului;

c) nu se execută alte obligatii ce revin antreprenorului potrivit legii sau în temeiul contractului.

Art. 1873

Rezolutiunea sau rezilierea contractului imputabilă beneficiarului

Dacă antreprenorul nu poate începe sau continua executarea contractului din cauza neîndeplinirii fără justificare de către beneficiar a propriilor obligatii, antreprenorul este îndreptătit să obtină rezolutiunea ori rezilierea contractului, cu daune-interese, dacă este cazul.

SECTIUNEA a 2-a

Contractul de antrepriză pentru lucrări de constructii

Art. 1874

Notiunea

Prin contractul de antrepriză pentru lucrări de constructii, antreprenorul se obligă să execute lucrări care, potrivit legii, necesită eliberarea autorizatiei de construire.

Art. 1875

Obligatii accesorii ale beneficiarului

(1) Beneficiarul este obligat să permită antreprenorului, în măsura în care este necesară pentru executarea lucrării, folosirea căilor de acces, a instalatiilor proprii de alimentare cu apă si a altor utilităti ce deservesc imobilul.

(2) Beneficiarul este obligat să obtină toate autorizatiile cerute de lege pentru executarea lucrării. În vederea executării acestei obligatii, antreprenorul trebuie să coopereze cu beneficiarul, furnizându-i informatiile necesare pe care le detine sau pe care ar trebui să le detină în considerarea specializării sale.

Art. 1876

Controlul executării lucrărilor

(1) În cursul executării contractului, beneficiarul are dreptul ca, fără a stânjeni activitatea normală a antreprenorului, să controleze stadiul de executie, calitatea si aspectul lucrărilor efectuate si ale materialelor întrebuintate, precum si orice alte aspecte referitoare la îndeplinirea de către antreprenor a obligatiilor sale contractuale.

(2) Beneficiarul comunică antreprenorului constatările si instructiunile sale în scris, dacă nu s-a convenit altfel.

(3) La finalizarea acelei părti din lucrare ce urmează a fi acoperită prin executarea ulterioară a altor lucrări sau prin montarea unor elemente de constructii, antreprenorul si beneficiarul sunt obligati să constate împreună existenta părtii finalizate si conformitatea acesteia cu dispozitiile legale si clauzele contractului. În acest scop, dacă nu s-a convenit altfel, antreprenorul îl convoacă pe beneficiar la locul executării lucrării înăuntrul unui termen rezonabil, a cărui întindere se stabileste, potrivit uzantelor existente, în raport cu natura lucrării si locul situării acesteia. În cazul în care beneficiarul nu se prezintă la termenul comunicat în scris sau pe altă cale convenită de către părti, antreprenorul poate întocmi singur actul de constatare a lucrării ce urmează a fi acoperită.

Art. 1877

Împrejurări care împiedică executarea lucrărilor

(1) În cazul în care, în cursul executării contractului, constată greseli sau lipsuri în lucrările de proiectare în temeiul cărora s-a încheiat contractul, antreprenorul este obligat să comunice de îndată beneficiarului si proiectantului constatările sale, împreună cu propunerile de remediere, în măsura în care acestea intră în domeniul pregătirii sale profesionale, precum si să ceară beneficiarului să ia măsurile corespunzătoare.

(2) Dacă beneficiarul, luând si avizul proiectantului, nu comunică de îndată măsurile luate pentru înlăturarea greselilor sau lipsurilor semnalate ori dacă măsurile luate nu sunt corespunzătoare, antreprenorul poate să suspende executarea lucrărilor, înstiintându-i de îndată despre aceasta pe beneficiar si proiectant.

Art. 1878

Receptia lucrărilor. Riscul contractului

(1) După finalizarea constructiei, se va proceda, în conditiile legii, la receptia provizorie la terminarea lucrării, urmată de receptia finală.

(2) Riscurile trec asupra beneficiarului de la data receptiei provizorii la terminarea lucrării.

Art. 1879

Răspunderea pentru vicii

(1) Termenele de garantie contra viciilor lucrării sunt cele stabilite de legea specială.

(2) Arhitectul sau inginerul este exonerat de răspunderea pentru viciile lucrării numai dacă dovedeste că acestea nu rezultă din deficiente ale expertizelor sau planurilor pe care le-a furnizat si, dacă este cazul, din vreo lipsă de diligentă în coordonarea sau supravegherea lucrărilor.

(3) Antreprenorul este exonerat de răspundere numai dacă dovedeste că viciile rezultă din deficiente ale expertizelor sau planurilor arhitectului ori ale inginerului ales de către beneficiar. Subantreprenorul nu este exonerat decât dacă dovedeste că viciile rezultă din deciziile antreprenorului sau din expertizele ori planurile arhitectului sau ale inginerului.

(4) Fiecare dintre părtile prevăzute la alin. (2) si (3) poate fi exonerată de răspundere dacă dovedeste că aceste vicii rezultă din deciziile impuse de beneficiar în alegerea solului sau a materialelor ori în alegerea subantreprenorilor, a expertilor sau a metodelor de construire. Exonerarea de răspundere nu operează atunci când aceste vicii, desi puteau să fie prevăzute în cursul executării lucrării, nu au fost notificate beneficiarului. Prevederile art. 1859 rămân aplicabile.

Art. 1880

Începutul prescriptiei privind răspunderea pentru vicii

(1) Prescriptia dreptului la actiune pentru vicii aparente începe să curgă de la data receptiei finale sau, după caz, a împlinirii termenului acordat antreprenorului prin procesul-verbal de receptie finală, pentru înlăturarea viciilor constatate.

(2) Prescriptia dreptului la actiune pentru viciile lucrării de proiectare începe să curgă odată cu prescriptia dreptului la actiune pentru viciile lucrărilor executate de antreprenor, afară numai dacă viciile lucrărilor de proiectare au fost descoperite mai înainte, caz în care prescriptia va începe să curgă de la data descoperirii acestora.

CAPITOLUL VII
Contractul de societate

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 1881

Notiunea

(1) Prin contractul de societate două sau mai multe persoane se obligă reciproc să coopereze pentru desfăsurarea unei activităti si să contribuie la aceasta prin aporturi bănesti, în bunuri, în cunostinte specifice sau prestatii, cu scopul de a împărti beneficiile sau de a se folosi de economia ce ar putea rezulta.

(2) Fiecare asociat contribuie la suportarea pierderilor proportional cu participarea la distributia beneficiului, dacă prin contract nu s-a stabilit altfel.

(3) Societatea se poate constitui cu sau fără personalitate juridică.

Art. 1882

Conditiile de validitate

(1) Poate fi asociat orice persoană fizică sau persoană juridică, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel. Un sot nu poate deveni asociat prin aportarea de bunuri comune decât cu consimtământul celuilalt sot, dispozitiile art. 349 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Orice societate trebuie să aibă un obiect determinat si licit, în acord cu ordinea publică si bunele moravuri.

(3) Fiecare asociat trebuie să contribuie la constituirea societătii prin aporturi bănesti, în bunuri, în prestatii sau cunostinte specifice.

Art. 1883
Regimul aporturilor

(1) În cazul unei societăti cu personalitate juridică, aporturile intră în patrimoniul societătii, iar în cazul unei societăti fără personalitate juridică, aporturile devin coproprietatea asociatilor, afară de cazul în care au convenit, în mod expres, că vor trece în folosinta lor comună.

(2) În cazul aportului unor bunuri imobile sau, după caz, al altor drepturi reale imobiliare, contractul se încheie în formă autentică.

(3) Transferul drepturilor asupra bunurilor aportate este supus formelor de publicitate prevăzute de lege. Dacă înscrierea dreptului în registrele de publicitate a fost făcută înainte de data înmatriculării societătii, transferul drepturilor este, în toate cazurile, afectat de conditia dobândirii personalitătii juridice.

Art. 1884
Forma contractului

(1) Contractul de societate se încheie în formă scrisă. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

(2) Sub sanctiunea nulitătii absolute, contractul prin care se înfiintează o societate cu personalitate juridică trebuie încheiat în formă scrisă si trebuie să prevadă asociatii, aporturile, forma juridică, obiectul, denumirea si sediul societătii.

Art. 1885
Durata societătii

(1) Durata societătii este nedeterminată, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) Asociatii pot prelungi durata societătii, înainte de expirarea acesteia.

Art. 1886
Răspunderea asociatilor fondatori si a primilor administratori

(1) Asociatii fondatori si primii administratori numiti prin contract răspund solidar pentru prejudiciul cauzat prin nerespectarea unei conditii de formă a contractului de societate sau a unei formalităti necesare pentru constituirea societătii ori, dacă este cazul, pentru dobândirea personalitătii juridice de către aceasta.

(2) În cazul modificării contractului, dispozitiile alin. (1) se aplică administratorilor cu drept de reprezentare a societătii aflati în functie la data modificării, respectiv la data la care ar fi trebuit să se îndeplinească formalitătile referitoare la această modificare.

Art. 1887
Domeniul de aplicare

(1) Prezentul capitol constituie dreptul comun în materia societătilor.

(2) Legea poate reglementa diferite tipuri de societăti în considerarea formei, naturii sau obiectului de activitate.

Art. 1888
Formele societare

După forma lor, societătile pot fi:

a) simple;

b) în participatie;

c) în nume colectiv;

d) în comandită simplă;

e) cu răspundere limitată;

f) pe actiuni;

g) în comandită pe actiuni;

h) cooperative;

i) alt tip de societate anume reglementat de lege.

Art. 1889
Dobândirea personalitătii juridice

(1) Prin contractul de societate sau printr-un act separat, asociatii pot conveni constituirea unei societăti cu personalitate juridică, cu respectarea conditiilor prevăzute de lege. În acest caz, răspunderea lor pentru datoriile sociale este subsidiară, nelimitată si solidară, dacă prin lege nu se dispune altfel.

(2) Dacă, potrivit vointei asociatilor, societatea urmează să aibă personalitate juridică, indiferent de obiectul de activitate, ea poate fi constituită numai în forma si conditiile prevăzute de legea specială care îi conferă personalitate juridică.

(3) Societatea dobândeste personalitate juridică prin si de la data înmatriculării în registrul comertului, dacă prin lege nu se dispune altfel.

(4) Până la data dobândirii personalitătii juridice, raporturile dintre asociati sunt guvernate de regulile aplicabile societătii simple.

SECTIUNEA a 2-a
Societatea simplă

§1. Încheierea contractului de societate

Art. 1890
Conditiile de formă

Contractul de societate nu este supus unor formalităti speciale, cu exceptia celor prevăzute la art. 1884 alin. (1) si celor care rezultă din natura bunurilor ce constituie aport.

Art. 1891
Modificarea contractului de societate

În lipsă de stipulatie contrară sau dacă prin lege nu se dispune altfel, modificarea contractului de societate se face cu respectarea dispozitiilor prevăzute de lege pentru încheierea sa valabilă.

Art. 1892
Personalitatea juridică
(1) Societatea simplă nu are personalitate juridică.
(2) Dacă asociatii doresc dobândirea personalitătii juridice, prin actul de modificare a contractului de societate vor indica, în mod expres, forma juridică a acesteia si vor pune de acord toate clauzele sale cu dispozitiile legale aplicabile societătii nou-înfiintate.
(3) În cazul prevăzut la alin. (2) dobândirea personalitătii juridice se face fără a se dispune dizolvarea societătii simple. Asociatii si societatea nou- Înfiintată răspund solidar si indivizibil pentru toate datoriile societătii născute înainte de dobândirea personalitătii juridice.

Art. 1893
Societătile de fapt
Societătile supuse conditiei înmatriculării conform legii si rămase neînmatriculate, precum si societătile de fapt sunt asimilate societătilor simple.

§2. Efectele contractului de societate

I. Drepturile si obligatiile asociatilor între ei

Art. 1894
Formarea capitalului social
(1) Asociatii contribuie la formarea capitalului social al societătii, prin aporturi bănesti sau în bunuri, după caz.
(2) Capitalul social subscris se divide în părti egale, numite părti de interes, care se distribuie asociatilor proportional cu aporturile fiecăruia, dacă prin lege sau contractul de societate nu se prevede altfel.
(3) Asociatii se pot obliga la aport în prestatii sau în cunostinte specifice, cu titlu de aport societar. În schimbul acestui aport, asociatii participă, potrivit actului constitutiv la împărtirea beneficiilor si suportarea pierderilor, precum si la luarea deciziilor în societate.

Art. 1895
Realizarea aporturilor
(1) Fiecare dintre asociati răspunde fată de societate si fată de ceilalti asociati pentru vărsarea aporturilor la care s-a obligat.
(2) Drepturile conferite de părtile de interes sunt suspendate până la vărsarea aporturilor la capitalul social.

Art. 1896
Aportul în bunuri
(1) Aportul în bunuri, altele decât cele fungibile, se efectuează prin transferul drepturilor asupra acestora si predarea efectivă a bunurilor în stare de functionare potrivit destinatiei sociale.
(2) Asociatul care aportează proprietatea sau un alt drept real asupra unui bun răspunde pentru efectuarea aportului întocmai unui vânzător fată de cumpărător, iar asociatul care aportează folosinta răspunde pentru efectuarea aportului întocmai unui locator fată de locatar.

(3) Aporturile constând în bunuri fungibile sau consumptibile nu pot fi subscrise cu titlu de aport în folosintă, ci devin, în toate cazurile, proprietatea asociatilor, chiar dacă în contractul de societate nu s-a stipulat aceasta în mod expres.

Art. 1897
Aportul în bunuri incorporale

(1) Asociatul care aportează o creantă răspunde pentru existenta creantei la momentul aportului si încasarea acesteia la scadentă, fiind obligat să acopere cuantumul acesteia, dobânda legală care începe să curgă de la scadentă si orice alte daune ce ar rezulta, dacă creanta nu se încasează în tot sau în parte.

(2) Asociatul care aportează actiuni sau părti sociale emise de o altă societate răspunde pentru efectuarea aportului întocmai unui vânzător fată de cumpărător.

(3) Asociatul care aportează cambii sau alte titluri de credit care circulă în comert răspunde potrivit alin. (1).

Art. 1898
Aportul în numerar

Asociatul care a subscris ca aport o sumă de bani datorează în caz de neexecutare suma la care s-a obligat, dobânda legală de la scadentă si orice alte daune care ar rezulta, fiind de drept pus în întârziere.

Art. 1899
Aporturile în prestatii si cunostinte specifice

(1) Aportul în prestatii sau cunostinte specifice este datorat în mod continuu, atât timp cât asociatul care s-a obligat la acesta este membru al societătii, iar asociatul este tinut fată de societate pentru toate câstigurile realizate din activitătile care fac obiectul aportului.

(2) Aporturile în prestatii sau cunostinte specifice se efectuează prin desfăsurarea de către asociatul care s-a obligat a unor activităti concrete si prin punerea la dispozitia societătii a unor informatii, pentru realizarea obiectului acesteia, în modalitătile si conditiile stabilite prin contractul de societate.

(3) Neexecutarea aportului în prestatii sau cunostinte specifice dă loc numai la o actiune în excludere cu daune-interese, dacă este cazul.

Art. 1900
Regimul părtilor de interes

(1) Părtile de interes sunt indivizibile.

(2) Părtile de interes plătite sau vărsate în întregime dau drept de vot în adunarea asociatilor, dacă prin contract nu s-a prevăzut altfel.

(3) Când o parte de interes devine proprietatea comună a mai multor persoane, acestea sunt obligate să desemneze un reprezentant unic pentru exercitarea drepturilor sociale aferente.

(4) Cât timp o parte de interes este proprietatea comună a mai multor persoane, acestea răspund în mod solidar pentru efectuarea vărsămintelor datorate.

Art. 1901
Transmiterea părtilor de interes

(1) Transmiterea părtilor de interes se face în limitele si conditiile prevăzute de lege si de contractul de societate. Transmiterea părtilor de interes către persoane din afara societătii este permisă cu consimtământul tuturor asociatilor. Părtile de interes se pot transmite si prin mostenire, dacă prin contract nu se dispune altfel.

(2) Orice asociat poate răscumpăra, substituindu-se în drepturile dobânditorului, părtile de interes dobândite cu titlu oneros de un tert fără consimtământul tuturor asociatilor, în termen de 60 de zile de la data la care a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască cesiunea. Dacă mai multi asociati exercită concomitent acest drept, părtile de interes se alocă proportional cu cota de participare la profit.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2) si ori de câte ori legea impune cesiunea părtilor de interes, valoarea acestora este stabilită de un expert agreat de părtile cesiunii sau, în lipsa unui acord, de către instantă.

(4) Cesiunea cu titlu gratuit a părtilor de interes este asimilată unei cesiuni cu titlu oneros si dă loc la aplicarea dispozitiilor alin. (2) si (3). În privinta formei, cesiunea cu titlu gratuit este supusă regimului juridic al donatiei.

Art. 1902

Participarea la profit si pierderi

(1) Participarea la profitul societătii implică si contributia la pierderile societătii, în conditiile prevăzute de contractul de societate, ale prezentului capitol sau ale legii speciale aplicabile, după caz.

(2) Partea fiecărui asociat la profituri si pierderi este proportională cu aportul său la capitalul social, dacă nu s-a convenit altfel. Partea la profituri si pierderi a asociatului al cărui aport constă în prestatii sau cunostinte specifice este egală cu cea a asociatului care a contribuit cu aportul cel mai mic, dacă nu s-a convenit altfel.

(3) Asociatii pot participa la câstig în proportie diferită de contributia la pierderi, cu conditia ca astfel de diferente să fie rezonabile potrivit cu împrejurările si să fie expres prevăzute în contract.

(4) Când contractul stabileste numai partea de câstig, aceeasi proportie are loc si cât priveste pierderile.

(5) Orice clauză prin care un asociat este exclus de la împărtirea beneficiilor sau de la participarea la pierderi este considerată nescrisă.

(6) Prin exceptie de la art. 1881 alin. (2), asociatul al cărui aport constă în prestatii sau cunostinte specifice este scutit, în măsura corespunzătoare acestui aport, de a participa la pierderi, dacă această scutire a fost prevăzută în mod expres în contractul de societate.

Art. 1903

Obligatia de neconcurentă

(1) Asociatul nu poate face concurentă societătii pe cont propriu sau pe contul unei terte persoane si nici nu poate face pe socoteala sa ori pe socoteala altuia vreo operatiune care ar putea fi păgubitoare pentru societate.

(2) Asociatul nu poate lua parte pe cont propriu sau pe contul unei terte persoane la o activitate care ar conduce la privarea societătii de bunurile, prestatiile sau cunostintele specifice la care asociatul s-a obligat.

(3) Beneficiile rezultând din oricare dintre activitătile interzise potrivit alin. (1) si (2) se cuvin societătii, iar asociatul este tinut pentru orice daune ce ar putea rezulta.

Art. 1904

Folosirea bunurilor sociale

(1) În lipsă de stipulatie contrară, fiecare asociat poate folosi bunurile sociale în interesul societătii, potrivit cu destinatia acestora si fără să stânjenească drepturile celorlalti asociati.

(2) Asociatul care, fără consimtământul scris al celorlalti asociati, întrebuintează bunurile sociale în folosul său sau al unei alte persoane este obligat să restituie societătii beneficiile ce au rezultat si să acopere daunele ce ar putea rezulta.

Art. 1905

Folosirea fondurilor comune

(1) Niciun asociat nu poate lua din fondurile comune mai mult decât i s-a fixat pentru cheltuielile făcute sau pentru cele ce urmează să se facă în interesul societătii.

(2) Asociatul care încalcă dispozitiile alin. (1) este răspunzător de sumele luate si de toate daunele-interese ce ar putea rezulta.

(3) Prin contractul de societate se poate stipula că asociatii pot lua din casa societătii anumite sume de bani pentru cheltuielile lor particulare.

Art. 1906

Distributia plătii datoriilor debitorului comun

În cazul în care un debitor comun plăteste o parte din datoriile sale fată de societate si fată de asociat, având aceeasi scadentă, asociatul în mâinile căruia s-a făcut plata va aloca suma primită stingerii creantei sale si creantei societare, proportional cu raportul dintre acestea.

Art. 1907

Cheltuielile făcute pentru societate

(1) Asociatul are dreptul la rambursarea cheltuielilor pe care le-a făcut pentru societate si de a fi indemnizat pentru obligatiile sau pierderile pe care le-a asumat sau suferit actionând de bună-credintă în interesul societătii.

(2) Asociatul nu poate compensa cheltuielile si pierderile prevăzute la alin. (1) cu datoriile sale fată de societate si nici paguba cauzată societătii din culpa sa cu foloasele pe care i le-a adus prin diferite operatiuni.

(3) Este interzisă compensarea între datoria unui tert fată de societate si creanta acestuia asupra unui asociat.

Art. 1908

Asocierea asupra drepturilor sociale si cedarea acestora

(1) Un asociat îsi poate asocia o tertă persoană la drepturile sale sociale fără consimtământul celorlalti asociati, dar persoana respectivă nu va putea deveni asociat al societătii fără consimtământul celorlalti asociati, care trebuie dat în conditiile dispozitiilor art. 1901.

(2) Asociatul nu poate ceda, fără consimtământul tuturor celorlalti asociati, drepturile sale sociale, sub sanctiunea aplicării prevederilor art. 1901 alin. (2) si (3).

(3) Asociatul nu poate garanta în niciun fel obligatiile personale sau ale vreunui tert cu drepturile sociale, fără consimtământul tuturor asociatilor, sub sanctiunea nulitătii absolute a garantiei.

(4) Asociatul unei societăti cu durată nedeterminată nu poate cere, înainte de încetarea societătii, restituirea sau contravaloarea părtii care i se cuvine din bunurile comune ale societătii, afară de cazul retragerii sau excluderii sale.

Art. 1909
Promisiunea asupra drepturilor sociale

Orice promisiune făcută de un asociat de a ceda, vinde, garanta în orice fel sau de a renunta la drepturile sale sociale îi conferă beneficiarului acesteia numai dreptul la daunele ce ar rezulta din neexecutare.

Art. 1910
Hotărârile privind societatea

(1) Asociatii, chiar lipsiti de dreptul de administrare, au dreptul să participe la luarea hotărârilor colective ale adunării asociatilor.

(2) Hotărârile cu privire la societate se iau cu majoritatea voturilor asociatilor, dacă prin contract sau prin lege nu se stabileste altfel.

(3) Prin exceptie de la prevederile alin. (2), hotărârile privind modificarea contractului de societate sau numirea unui administrator unic se iau cu consimtământul tuturor asociatilor.

(4) Obligatiile unui asociat nu pot fi mărite fără consimtământul acestuia.

(5) Orice clauză contrară dispozitiilor prezentului articol este considerată nescrisă.

Art. 1911
Adoptarea hotărârilor

(1) Hotărârile sunt adoptate de asociatii reuniti în adunarea asociatilor. Contractul poate prevedea modul de convocare si desfăsurare a acesteia, iar în lipsă, hotărârea poate fi adoptată si prin consultarea scrisă a acestora.

(2) Hotărârile pot, de asemenea, rezulta din consimtământul tuturor asociatilor exprimat în actul încheiat de societate.

Art. 1912
Contestarea hotărârilor

(1) Asociatul nemultumit de o hotărâre luată cu majoritate o poate contesta la instanta judecătorească, în termen de 15 zile de la data la care a fost luată, dacă a fost prezent, si de la data comunicării, dacă a fost lipsă. Dacă hotărârea nu i-a fost comunicată, termenul curge de la data la care a luat cunostintă de aceasta, dar nu mai târziu de un an de la data la care a fost luată hotărârea.

(2) Termenul de 15 zile prevăzut la alin. (1) este termen de decădere.

II. Administrarea societătii

Art. 1913
Numirea administratorilor

(1) Numirea administratorilor, modul de organizare a acestora, limitele mandatului, precum si orice alt aspect legat de administrarea societătii se stabilesc prin contract sau prin acte separate.

(2) Administratorii pot fi asociati sau neasociati, persoane fizice ori persoane juridice, române sau străine.

(3) Dacă prin contract nu se dispune altfel, societatea este administrată de asociati, care au mandat reciproc de a administra unul pentru altul în interesul societătii. Operatiunea făcută de oricare dintre ei este valabilă si pentru partea celorlalti, chiar fără a le fi luat consimtământul în prealabil.

(4) Oricare dintre ei se poate opune, în scris, operatiunii mai înainte ca ea să fie încheiată.

(5) Opozitia nu produce însă efecte fată de tertii de bună-credintă.

Art. 1914

Limitele si revocarea mandatului de administrator

(1) Administratorul, în absenta opozitiei asociatilor, poate face orice act de administrare în interesul societătii.

(2) Administratorul poate fi revocat potrivit regulilor de la contractul de mandat, dacă nu se prevede altfel în contractul de societate.

(3) Clauzele care limitează puterile de administrare conferite de lege nu sunt opozabile fată de tertii de bună-credintă.

Art. 1915

Răspunderea administratorilor

(1) Administratorii răspund personal fată de societate pentru prejudiciile aduse prin încălcarea legii, a mandatului primit sau prin culpă în administrarea societătii.

(2) Dacă mai multi administratori au lucrat împreună, răspunderea este solidară. Cu toate acestea, în privinta raporturilor dintre ei, instanta poate stabili o răspundere proportională cu culpa fiecăruia la săvârsirea faptei cauzatoare de prejudicii.

Art. 1916

Pluralitatea de administratori

Când sunt mai multi administratori, fără ca prin împuternicire să se determine puterile fiecăruia sau să fie obligati să lucreze împreună, fiecare poate administra singur în interesul societătii, cu bună-credintă. Dacă împuternicirea stipulează să lucreze împreună, niciunul dintre ei nu poate face actele de administrare fără ceilalti, chiar dacă acestia ar fi în imposibilitate de a actiona.

Art. 1917

Adoptarea deciziilor

Dacă s-a stipulat că administratorii decid cu unanimitate sau cu majoritate, după caz, acestia nu pot efectua acte de administrare decât împreună, cu exceptia cazurilor de fortă majoră, când absenta unei decizii ar putea cauza o pagubă gravă societătii.

Art. 1918

Drepturile asociatilor care nu sunt administratori

(1) Actele de administrare a societătii si cele de dispozitie asupra bunurilor acesteia sunt interzise asociatilor care nu au calitatea de administrator, sub sanctiunea acoperirii daunelor ce ar putea rezulta. Drepturile tertilor de bună-credintă nu sunt afectate.

(2) Dacă legea nu prevede altfel, oricare dintre asociati are dreptul de a consulta registrele si situatiile financiare ale societătii, de a lua cunostintă de operatiunile acesteia si de a consulta orice document al societătii, fără a stânjeni operatiunile societătii si a afecta drepturile celorlalti asociati.

(3) Administratorii vor întocmi un raport anual cu privire la mersul societătii, care va fi comunicat asociatilor. Oricare dintre acestia poate solicita dezbaterea raportului de către toti asociatii, caz în care administratorii sunt obligati să convoace reunirea asociatilor la sediul social pentru acest scop.

(4) Orice clauză contractuală contrară dispozitiilor prezentului articol este considerată nescrisă.

Art. 1919
Reprezentarea în justitie

(1) Societatea este reprezentată prin administratorii cu drept de reprezentare sau, în lipsa numirii, prin oricare dintre asociati, dacă nu s-a stipulat prin contract dreptul de reprezentare numai pentru unii dintre acestia.

(2) Societatea stă în justitie sub denumirea prevăzută în contract sau cea înregistrată, în mod legal, după caz, dacă prin lege nu se prevede altfel. Tertii de bună-credintă se pot prevala de oricare dintre acestea.

III. Obligatiile asociatilor fată de terti

Art. 1920
Obligatiile fată de creditorii societătii

(1) În executarea obligatiilor fată de creditorii societătii, fiecare asociat răspunde cu propriile sale bunuri proportional cu aportul său la patrimoniul social, numai în cazul în care creditorul social nu a putut fi îndestulat din bunurile comune ale asociatilor.

(2) Creditorul personal al unui asociat, în măsura în care nu s-a putut îndestula din bunurile proprii ale acestuia, va putea cere, după caz, să se înapoieze sau să se despartă si să se atribuie debitorului său partea ce se cuvine acestuia din bunurile comune ale asociatilor, cu aplicarea, în mod corespunzător, a dispozitiilor art. 1929.

Art. 1921
Răspunderea asociatilor aparenti

(1) Orice persoană care pretinde că este asociat sau creează tertilor deliberat o aparentă convingătoare în acest sens răspunde fată de tertii de bună-credintă întocmai ca un asociat.

(2) Societatea nu va răspunde fată de tertul astfel indus în eroare decât dacă i-a dat motive suficiente pentru a-l considera pe pretinsul asociat drept asociat sau în cazul în care, cunoscând manoperele pretinsului asociat, nu ia măsurile rezonabile pentru a împiedica inducerea tertului în eroare.

Art. 1922
Răspunderea asociatilor oculti

Asociatii oculti răspund fată de tertii de bună-credintă ca si ceilalti asociati.

Art. 1923

Interdictia emiterii instrumentelor financiare

(1) Societatea nu poate emite instrumente financiare, sub sanctiunea nulitătii absolute atât a actelor încheiate în acest scop, cât si a instrumentelor financiare emise, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(2) Asociatii, chiar neadministratori, răspund solidar, în subsidiar, în raport cu societatea, pentru orice daune s-ar cauza tertilor de bună-credintă prejudiciati prin încălcarea interdictiei prevăzute la alin. (1).

Art. 1924

Obligatiile administratorilor fată de terti

Administratorii societătii vor informa tertii asupra puterilor lor înainte de încheierea actului cu acestia.

§3. Pierderea calitătii de asociat

Art. 1925

Cazuri generale

Pierderea calitătii de asociat are loc prin cesiunea părtilor în societate, executarea silită a acestora, moartea, încetarea personalitătii juridice, falimentul, punerea sub interdictie judecătorească, retragerea si excluderea din societate.

Art. 1926

Retragerea din societatea cu durată nedeterminată

Asociatul unei societăti cu durată nedeterminată sau al cărei contract prevede dreptul de retragere se poate retrage din societate, notificând societatea cu un preaviz rezonabil, dacă este de bună-credintă si retragerea sa în acel moment nu produce o pagubă iminentă societătii.

Art. 1927

Retragerea din societatea cu durată determinată

(1) Asociatul unei societăti cu durată determinată sau având un obiect care nu se poate înfăptui decât într-un anumit timp se poate retrage pentru motive temeinice, cu acordul majoritătii celorlalti asociati, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) Dacă acordul nu este întrunit, asociatul se poate adresa instantei, care, hotărând asupra retragerii, va aprecia legitimitatea si temeinicia motivelor, oportunitatea retragerii în raport cu împrejurările si buna-credintă a părtilor. În toate cazurile, asociatul este tinut să acopere daunele ce ar putea rezulta din retragerea sa.

Art. 1928

Excluderea din societate

La cererea unui asociat, instanta judecătorească, pentru motive temeinice, poate hotărî excluderea din societate a oricăruia dintre asociati.

Art. 1929

Drepturile asociatului exclus

(1) Un asociat care îsi pierde calitatea altfel decât prin cesiune sau executarea silită a părtilor sale în societate poate obtine valoarea părtilor sale de la data încetării calitătii de asociat,

iar ceilalti asociati sunt tinuti să îi plătească imediat ce aceasta a fost stabilită, cu dobânda legală de la data încetării calitătii de asociat.

(2) În cazul în care părtile nu convin asupra valorii părtilor de interes, aceasta se va stabili de către instantă în conditiile art. 1901 alin. (3).

§4. Încetarea contractului de societate si dizolvarea societătii

Art. 1930
Cazurile generale de încetare

(1) Sub rezerva unor dispozitii legale speciale, contractul încetează si societatea se dizolvă prin:

a) realizarea obiectului societătii sau imposibilitatea neîndoielnică a realizării acestuia;
b) consimtământul tuturor asociatilor;
c) hotărârea instantei, pentru motive legitime si temeinice;
d) împlinirea duratei societătii, cu exceptia cazului în care se aplică dispozitiile art. 1931;
e) nulitatea societătii;
f) alte cauze stipulate în contractul de societate.

(2) Societatea care intră în dizolvare se lichidează.

Art. 1931
Prelungirea tacită a contractului de societate

Societatea este tacit prorogată atunci când, cu toate că durata sa a expirat, aceasta continuă să execute operatiunile sale, iar asociatii continuă să initieze operatiuni ce intră în obiectul său si să se comporte ca asociati. Prorogarea operează pe o durată de un an, continuând din an în an, de la data expirării duratei, dacă sunt îndeplinite aceleasi conditii.

Art. 1932
Nulitatea societătii

(1) Nulitatea societătii poate rezulta exclusiv din încălcarea dispozitiilor imperative ale prezentului capitol, stipulate sub sanctiunea nulitătii, sau din nesocotirea conditiilor generale de validitate a contractelor, dacă legea specială nu prevede altfel.

(2) Este considerată nescrisă orice clauză contractuală contrară unei dispozitii imperative din prezentul capitol a cărei încălcare nu este sanctionată cu nulitatea societătii.

Art. 1933
Regimul nulitătii

(1) Nulitatea se acoperă si nu va fi constatată sau declarată în cazul în care cauza nulitătii a fost înlăturată înainte de a se pune concluzii în fond în fata instantei de judecată.

(2) Instanta, sesizată cu o cerere în constatarea sau declararea nulitătii, este obligată să pună în discutia părtilor posibilitatea de remediere a cauzelor de nulitate care afectează contractul de societate si să fixeze un termen util pentru acoperirea nulitătii, chiar dacă părtile se împotrivesc.

(3) Dreptul la actiune, cu exceptia nulitătii pentru obiectul ilicit al societătii, se prescrie în termen de 3 ani de la data încheierii contractului.

Art. 1934

Regularizarea societătii

(1) În cazul anulabilitătii societătii pentru vicierea consimtământului sau incapacitatea unui asociat si atunci când regularizarea este posibilă, orice persoană interesată poate să pună în întârziere pe acela care este îndreptătit să invoce nulitatea, fie pentru a se face regularizarea, fie pentru a exercita actiunea în anulare în termen de 6 luni de când a fost pus în întârziere, sub sanctiunea decăderii. Despre punerea în întârziere va fi înstiintată si societatea.

(2) Societatea sau orice asociat poate, în termenul prevăzut la alin. (1), să propună instantei învestite cu actiunea în anulare orice măsuri de acoperire a nulitătii, în special prin răscumpărarea drepturilor sociale care apartin reclamantului. În acest caz, instanta poate fie să pronunte nulitatea, fie să declare obligatorii măsurile propuse, dacă acestea din urmă au fost în prealabil adoptate de societate în conditiile cerute pentru modificările aduse contractului de societate. La adoptarea acestor din urmă măsuri nu se tine seama de votul asociatului reclamant.

(3) În caz de contestare a valorii drepturilor sociale care revin asociatului, valoarea acestora se determină cu respectarea dispozitiilor art. 1901 alin. (3).

Art. 1935

Efectele nulitătii

(1) Societatea încetează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care a fost constatată sau, după caz, declarată nulitatea si intră în lichidarea patrimoniului social.

(2) Prin hotărârea judecătorească de declarare sau constatare, după caz, a nulitătii societătii se vor numi si lichidatorii.

(3) Nici societatea si nici asociatii nu se pot prevala de nulitate fată de tertii de bună-credintă.

Art. 1936

Răspunderea pentru nulitatea societătii

(1) Dreptul la actiunea în repararea prejudiciului cauzat prin declararea sau, după caz, constatarea nulitătii societătii se prescrie în termen de 3 ani care începe să curgă de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoresti de declarare sau constatare a nulitătii.

(2) Disparitia cauzei de nulitate sau regularizarea societătii nu împiedică exercitarea dreptului la actiune în despăgubiri pentru repararea prejudiciului suferit prin interventia nulitătii. În aceste cazuri, dreptul la actiune se prescrie în termen de 3 ani din ziua în care nulitatea a fost acoperită.

Art. 1937

Pieirea bunurilor subscrise ca aport

(1) Când unul dintre asociati a promis să pună în comun proprietatea sau folosinta unui bun care a pierit ori s-a pierdut înainte ca aportul să fi fost făcut, societatea încetează fată de toti asociatii, afară de cazul în care societatea poate continua si fără asociatul care a subscris bunul ce a pierit ori s-a pierdut.

(2) Societatea încetează, de asemenea, în toate cazurile, prin pieirea bunului, dacă a fost pusă în comun numai folosinta acestuia, iar proprietatea a rămas asociatului, afară de cazul în care societatea poate continua si fără asociatul care a subscris bunul ce a pierit.

Art. 1938

Alte cazuri de încetare

În cazul în care contractul nu prevede altfel, societatea încetează si prin:
a) moartea ori punerea sub interdictie a uneia dintre persoanele fizice asociate;
b) încetarea calitătii de subiect de drept a uneia dintre persoanele juridice asociate;
c) falimentul unui asociat.

Art. 1939
Continuarea contractului în cazul mortii unui asociat
În contractul de societate se poate stipula ca la moartea unui asociat societatea să continue de drept cu mostenitorii acestuia.

Art. 1940
Drepturile mostenitorilor în cadrul societătii
Dacă s-a stipulat că, în cazurile prevăzute la art. 1938, societatea va continua între asociatii rămasi, asociatul ori, după caz, mostenitorul său nu are drept decât la partea sa ori a autorului său, după situatia societătii, la data când evenimentul s-a produs. El nu participă la drepturile si nu este tinut de obligatiile ulterioare decât în măsura în care acestea sunt urmarea necesară a operatiunilor făcute înaintea acestui eveniment.

§5. Lichidarea societătii

Art. 1941
Numirea si revocarea lichidatorului
(1) Lichidarea se face, dacă nu s-a prevăzut altfel în contractul de societate sau prin conventie ulterioară, de toti asociatii sau de un lichidator numit de ei cu unanimitate. În caz de neîntelegere, lichidatorul este numit de instanta judecătorească, la cererea oricăruia dintre asociati.
(2) Lichidatorul numit de asociati poate fi revocat de asociati cu unanimitate de voturi. El poate fi, de asemenea, revocat pentru motive temeinice, la cererea oricărei persoane interesate, de instanta judecătorească.
(3) Lichidatorul numit de instanta judecătorească poate fi revocat numai de către aceasta, la cererea oricărei persoane interesate.
(4) Pot fi numiti lichidatori atât persoane fizice, cât si persoane juridice, care au statut de practicieni în insolventă.
(5) Când sunt mai multi lichidatori, hotărârile lor se iau cu majoritate absolută.

Art. 1942
Obligatiile si răspunderea lichidatorilor
Obligatiile si răspunderea lichidatorilor sunt reglementate de dispozitiile aplicabile administratorilor, în afară de cazul în care prin lege sau prin contractul de societate se dispune altfel.

Art. 1943
Inventarul
(1) Administratorii trebuie să predea lichidatorilor bunurile si documentele sociale si să prezinte acestora bilantul ultimului exercitiu financiar.

(2) Lichidatorii trebuie să întocmească inventarul bunurilor si fondurilor sociale si să stabilească activul si pasivul patrimoniului social. Inventarul trebuie să fie semnat de administratori si lichidatori.

Art. 1944
Puterile lichidatorilor

(1) Lichidatorii pot să încheie toate actele necesare lichidării si, dacă asociatii nu au stipulat altfel, pot să vândă, chiar în bloc, bunurile sociale, să încheie conventii arbitrale si să facă tranzactii.

(2) Ei reprezintă societatea în justitie, în conditiile prevăzute de lege.

(3) Lichidatorii nu pot însă să initieze noi operatiuni, sub sanctiunea de a răspunde personal si solidar pentru toate daunele ce ar putea rezulta.

Art. 1945
Plata datoriilor sociale

Asociatii sau, după caz, lichidatorul sunt tinuti a plăti creditorii societătii, a consemna sumele necesare pentru plata creantelor exigibile la o dată ulterioară, contestate sau care nu au fost înfătisate de creditori, si a înapoia cheltuielile ori avansurile făcute în interesul social de unii asociati.

Art. 1946
Restituirea aporturilor si împărtirea excedentului rămas în urma lichidării

(1) După plata datoriilor sociale, activul rămas este destinat rambursării aporturilor subscrise si vărsate de asociati, iar eventualul excedent constituie profit net, care va fi repartizat între asociati proportional cu partea fiecăruia la beneficii, dacă nu s-a prevăzut altfel prin contractul de societate sau prin hotărâre a asociatilor, si cu aplicarea, dacă este cazul, a prevederilor art. 1912 alin. (1).

(2) Bunurile aduse în uzufruct sau în folosintă se restituie în natură.

(3) Dacă bunul adus în proprietate se află încă în masa patrimonială, acesta va fi restituit, la cererea asociatului, în natură, cu obligatia plătii unei sulte, dacă este cazul.

(4) După rambursarea aporturilor bănesti si în bunuri, asociatul care a contribuit la patrimoniul social cu aporturi în cunostinte specifice sau prestatii are dreptul de a primi, în limita cotei sale de participare la profit, bunurile rezultate din prestatia sa, dacă acestea se află încă în patrimoniul societătii, cu obligatia plătii unei sulte, dacă este cazul.

(5) Dacă în urma lichidării excedentul rămas constă într-un bun a cărui atribuire către asociati este interzisă de lege, lichidatorul va vinde bunul la licitatie publică, cu încuviintarea prealabilă a instantei competente, iar suma se împarte asociatilor, potrivit alin. (1).

Art. 1947
Suportarea pasivului

Dacă activul net este neîndestulător pentru înapoierea în întregime a aporturilor si pentru plata obligatiilor sociale, pierderea se suportă de asociati potrivit cu contributia acestora stabilită prin contract.

Art. 1948
Împărteala bunurilor sociale

Împărteala în natură a bunurilor societătii se face potrivit regulilor privitoare la împărteala bunurilor proprietate comună.

SECTIUNEA a 3-a
Asocierea în participatie

Art. 1949
Notiunea
Contractul de asociere în participatie este contractul prin care o persoană acordă uneia sau mai multor persoane o participatie la beneficiile si pierderile uneia sau mai multor operatiuni pe care le întreprinde.

Art. 1950
Proba
Contractul se probează numai prin înscris.

Art. 1951
Personalitatea juridică
Asocierea în participatie nu poate dobândi personalitate juridică si nu constituie fată de terti o persoană distinctă de persoana asociatilor. Tertul nu are niciun drept fată de asociere si nu se obligă decât fată de asociatul cu care a contractat.

Art. 1952
Regimul aporturilor
(1) Asociatii rămân proprietarii bunurilor puse la dispozitia asociatiei.
(2) Ei pot conveni ca bunurile aduse în asociere, precum si cele obtinute în urma folosirii acestora să devină proprietate comună.
(3) Bunurile puse la dispozitia asocierii pot trece, în tot sau în parte, în proprietatea unuia dintre asociati pentru realizarea obiectului asocierii, în conditiile convenite prin contract si cu respectarea formalitătilor de publicitate prevăzute de lege.
(4) Asociatii pot stipula redobândirea în natură a bunurilor prevăzute la alin. (3) la încetarea asocierii.

Art. 1953
Raporturile dintre asociati si fată de terti
(1) Asociatii, chiar actionând pe contul asocierii, contractează si se angajează în nume propriu fată de terti.
(2) Cu toate acestea, dacă asociatii actionează în această calitate fată de terti sunt tinuti solidar de actele încheiate de oricare dintre ei.
(3) Asociatii exercită toate drepturile decurgând din contractele încheiate de oricare dintre ei, dar tertul este tinut exclusiv fată de asociatul cu care a contractat, cu exceptia cazului în care acesta din urmă a declarat calitatea sa la momentul încheierii actului.
(4) Orice clauză din contractul de asociere care limitează răspunderea asociatilor fată de terti este inopozabilă acestora.
(5) Orice clauză care stabileste un nivel minim garantat de beneficii pentru unul sau unii dintre asociati este considerată nescrisă.

Art. 1954
Forma si conditiile asocierii
Cu exceptia dispozitiilor prevăzute la art. 1949-1953, conventia părtilor determină forma contractului, întinderea si conditiile asocierii, precum si cauzele de dizolvare si lichidare a acesteia.

CAPITOLUL VIII
Contractul de transport

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 1955
Notiunea
Prin contractul de transport, o parte, numită transportator, se obligă, cu titlu principal, să transporte o persoană sau un bun dintr-un loc în altul, în schimbul unui pret pe care pasagerul, expeditorul sau destinatarul se obligă să îl plătească, la timpul si locul convenite.

Art. 1956
Dovada contractului
Contractul de transport se dovedeste prin documente de transport, precum scrisoare de trăsură, recipisă de bagaje, foaie de parcurs, conosament, tichet ori legitimatie de călătorie sau altele asemenea, de la caz la caz.

Art. 1957
Modalităti de transport
(1) Transportul poate fi realizat de unul sau mai multi transportatori, în acest din urmă caz putând fi succesiv ori combinat.
(2) Transportul succesiv este cel efectuat de 2 sau mai multi transportatori succesivi care utilizează acelasi mod de transport, iar transportul combinat este cel în care acelasi transportator sau aceiasi transportatori succesivi utilizează moduri de transport diferite.
(3) Transportatorii care se succedă îsi predau unul altuia bunurile si bagajele transportate, până la destinatie, fără interventia expeditorului sau a călătorului.

Art. 1958
Domeniul de aplicare
(1) Dispozitiile prezentului capitol se aplică tuturor modurilor de transport, în măsura în care nu se dispune altfel prin legi speciale sau nu sunt aplicabile practici statornicite între părti ori uzante.
(2) Cu exceptia situatiei în care este efectuat de un transportator care îsi oferă serviciile publicului în cadrul activitătii sale profesionale, transportul cu titlu gratuit nu este supus dispozitiilor cuprinse în acest capitol. În acest caz, transportatorul este tinut numai de o obligatie de prudentă si diligentă.
(3) Transportatorul care îsi oferă serviciile publicului trebuie să transporte orice persoană care solicită serviciile sale si orice bun al cărui transport este solicitat, dacă nu are un motiv

întemeiat de refuz. Pasagerul, expeditorul si destinatarul sunt obligati să respecte instructiunile transportatorului.

Art. 1959
Răspunderea transportatorului

(1) Transportatorul nu poate exclude sau limita răspunderea sa decât în cazurile prevăzute de lege.

(2) Transportatorul răspunde pentru prejudiciile cauzate prin întârzierea ajungerii la destinatie, cu exceptia cazului fortuit si a fortei majore.

Art. 1960
Substituirea

(1) Dacă transportatorul îsi substituie un alt transportator pentru executarea totală sau partială a obligatiei sale, acesta din urmă este considerat parte în contractul de transport.
(2) Plata efectuată unuia dintre transportatori este liberatorie în privinta tuturor transportatorilor care i-au substituit pe altii sau au fost substituiti.

SECTIUNEA a 2-a
Contractul de transport de bunuri

Art. 1961
Documentul de transport

(1) La remiterea bunurilor pentru transport, expeditorul trebuie să predea transportatorului, în afară de documentul de transport, toate documentele suplimentare vamale, sanitare, fiscale si altele asemenea, necesare efectuării transportului, potrivit legii.

(2) Documentul de transport este semnat de expeditor si trebuie să cuprindă, între altele, mentiuni privind identitatea expeditorului, a transportatorului si a destinatarului si, după caz, a persoanei care trebuie să plătească transportul. Documentul de transport mentionează, de asemenea, locul si data luării în primire a bunului, punctul de plecare si cel de destinatie, pretul si termenul transportului, natura, cantitatea, volumul sau masa si starea aparentă a bunului la predarea spre transport, caracterul periculos al bunului, dacă este cazul, precum si documentele suplimentare care au fost predate si însotesc transportul. Părtile pot conveni să introducă si alte mentiuni în documentul de transport. Dispozitiile legii speciale rămân aplicabile.

(3) Expeditorul răspunde fată de transportator pentru prejudiciile cauzate de un viciu propriu al bunului sau de orice omisiune, insuficientă ori inexactitate a mentiunilor din documentul de transport sau, dacă este cazul, din documentele suplimentare. Transportatorul rămâne răspunzător fată de terti pentru prejudiciile rezultate dintr-o astfel de cauză, având drept de regres împotriva expeditorului.

Art. 1962
Pluralitatea de exemplare. Recipisa de primire

(1) Documentul de transport se întocmeste în cel putin 3 exemplare, câte unul pentru transportator si expeditor si altul care însoteste bunul transportat până la destinatie.

(2) În lipsa documentului de transport, transportatorul trebuie să elibereze expeditorului, la cererea acestuia, o recipisă de primire a bunului spre transport, dispozitiile art. 1961 alin. (2)

aplicându-se în mod corespunzător. Această prevedere nu se aplică în cazul transportului rutier de mărfuri.

(3) Documentul de transport sau, în lipsa acestuia, recipisa de primire dovedeste până la proba contrară luarea înprimire a bunului spre transport, natura, cantitatea si starea aparentă a acestuia.

Art. 1963

Documente de transport individuale

În cazul în care expeditorul predă pentru transport mai multe colete, transportatorul are dreptul să îi solicite acestuia câte un document de transport pentru fiecare colet în parte, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 1964

Documente de transport negociabile

(1) Documentul de transport nu este negociabil, cu exceptia cazului în care părtile sau legea specială dispun astfel.

(2) În cazul în care este negociabil, documentul de transport la ordin se transmite prin gir, iar cel la purtător prin remitere.

Art. 1965

Transmiterea documentelor de transport la ordin sau la purtător

(1) Atunci când documentul de transport este la ordin sau la purtător, proprietatea bunurilor transportate se transferă prin efectul transmiterii acestui document.

(2) Forma si efectele girurilor, anularea si înlocuirea documentului de transport sunt supuse dispozitiilor privitoare la cambie si biletul la ordin.

(3) Ultimul giratar al unui sir neîntrerupt de giruri care este posesor al titlului este considerat proprietar. Debitorul care îsi îndeplineste obligatia rezultând din titlu este eliberat, numai dacă nu a existat fraudă sau culpă gravă din partea sa.

Art. 1966

Ambalajul

(1) Expeditorul are obligatia să ambaleze bunurile corespunzător naturii acestora si modului de transport.

(2) Expeditorul răspunde fată de transportator pentru prejudiciile cauzate acestuia de ambalajul necorespunzător sau de ambalarea defectuoasă a bunurilor predate spre transport. Transportatorul rămâne răspunzător fată de terti pentru pagubele cauzate astfel, cu drept de regres contra expeditorului.

Art. 1967

Predarea bunurilor transportatorului

Expeditorul trebuie să predea bunurile la locul si în conditiile convenite prin clauzele contractului sau, în lipsa acestora, potrivit practicilor statornicite între părti ori uzantelor, să completeze si să predea documentul de transport, fiind răspunzător pentru prejudiciile cauzate prin întârziere.

Art. 1968

Obligatia de a transporta bunurile

Transportatorul are obligatia de a transporta bunurile predate pentru transport până la destinatie.

Art. 1969

Termenul de transport

Transportul trebuie efectuat în termenul stabilit de părti. Dacă termenul în care trebuie făcut transportul nu a fost determinat de părti, se tine seama de practicile statornicite între părti, de uzantele aplicate la locul de plecare, iar în lipsa acestora, se stabileste potrivit împrejurărilor.

Art. 1970

Suspendarea transportului si contraordinul

(1) Expeditorul poate suspenda transportul si cere restituirea bunurilor sau predarea lor altei persoane decât aceleia mentionate în documentul de transport ori dispune cum va crede de cuviintă, fiind obligat să plătească transportatorului cheltuielile si contravaloarea daunelor care sunt consecinta imediată a acestui contraordin. Dispozitiile art. 1971 sunt aplicabile.

(2) Pentru a exercita dreptul de contraordin trebuie prezentat documentul de transport semnat de transportator sau recipisa de primire, dacă un asemenea document a fost eliberat; modificările ce decurg din contraordin trebuie înscrise în documentul de transport sau pe recipisă sub o nouă semnătură a transportatorului.

(3) Dreptul la contraordin încetează din momentul în care destinatarul a cerut predarea bunurilor, cu respectarea dispozitiilor art. 1976.

(4) Transportatorul răspunde pentru prejudiciile produse prin executarea contraordinelor date cu încălcarea dispozitiilor prezentului articol.

Art. 1971

Împiedicarea executării transportului. Consecinte

(1) În caz de împiedicare la transport, transportatorul are dreptul să îi ceară instructiuni expeditorului sau, în lipsa unui răspuns din partea acestuia, să transporte bunul la destinatie, modificând itinerarul. În acest din urmă caz, dacă nu a fost o faptă ce îi este imputabilă, transportatorul are drept la pretul transportului, la taxele accesorii si la cheltuieli, pe ruta efectiv parcursă, precum si la modificarea, în mod corespunzător, a termenului de executare a transportului.

(2) Dacă nu există o altă rută de transport sau dacă, din alte motive, continuarea transportului nu este posibilă, transportatorul va proceda potrivit instructiunilor date de expeditor prin documentul de transport pentru cazul împiedicării la transport, iar în lipsa acestora sau dacă instructiunile nu pot fi executate, împiedicarea va fi adusă fără întârziere la cunostinta expeditorului, cerându-i-se instructiuni.

(3) Expeditorul înstiintat de ivirea împiedicării poate denunta contractul plătind transportatorului numai cheltuielile făcute de acesta si pretul transportului în proportie cu parcursul efectuat.

Art. 1972

Modificări aduse de transportator

(1) Dacă în termen de 5 zile de la trimiterea înstiintării prevăzute la art. 1971 alin. (2) expeditorul nu dă, în conditiile legii speciale, instructiuni ce pot fi executate si nici nu îi

comunică denuntarea contractului, transportatorul poate să păstreze bunul în depozit sau îl poate depozita la un tert. În cazul în care depozitarea nu este posibilă ori bunul se poate altera sau deteriora ori valoarea acestuia nu poate acoperi pretul transportului, taxele accesorii si cheltuielile, transportatorul va valorifica bunul, potrivit dispozitiilor legii.

(2) Când bunul a fost vândut, pretul, după scăderea drepturilor bănesti ale transportatorului, trebuie să fie pus la dispozitia expeditorului, iar dacă pretul este mai mic decât drepturile bănesti ale transportatorului, expeditorul trebuie să plătească diferenta.

(3) În cazul în care împiedicarea la transport a încetat înainte de sosirea instructiunilor expeditorului, bunul se transmite la destinatie, fără a se mai astepta aceste instructiuni, expeditorul fiind înstiintat despre aceasta fără întârziere.

Art. 1973

Dreptul de dispozitie ulterioară

(1) Expeditorul are dreptul, prin dispozitie ulterioară scrisă, să retragă înainte de plecare bunul ce urma să fie transportat, să îl oprească în cursul transportului, să amâne predarea lui către destinatar ori să dispună înapoierea lui la locul de plecare, să schimbe persoana destinatarului ori locul de destinatie sau să dispună o altă modificare a conditiilor de executare a transportului.

(2) Expeditorul care a dat o dispozitie ulterioară este obligat să plătească transportatorului, după caz, pretul părtii efectuate din transport, taxele datorate si cheltuielile pricinuite prin executarea dispozitiei ulterioare, precum si să îl despăgubească de orice pagubă suferită.

(3) Expeditorul nu poate da dispozitie ulterioară care să aibă ca efect divizarea transportului, în afară de cazul când legea dispune altfel.

Art. 1974

Trecerea dreptului la destinatar

Dreptul expeditorului de a modifica contractul de transport se stinge de îndată ce destinatarul si-a manifestat vointa de a-si valorifica drepturile ce rezultă pentru el din contractul de transport potrivit art. 1977 sau de îndată ce expeditorul a predat destinatarului duplicatul de pe documentul de transport. Din acel moment, dreptul de a modifica contractul de transport prin dispozitie ulterioară trece asupra destinatarului.

Art. 1975

Dreptul de refuz al transportatorului

(1) Transportatorul, conformându-se dispozitiilor legii speciale, poate refuza executarea dispozitiei ulterioare, înstiintându-l fără întârziere pe cel de la care ea emană, dacă executarea dispozitiei ar fi de natură să tulbure în mod grav bunul mers al exploatării ori dacă, în cazul schimbării locului de destinatie, sporul de taxe si cheltuieli nu ar fi garantat de valoarea bunului sau în alt fel. Dispozitiile art. 1978 sunt aplicabile.

(2) Transportatorul are obligatia de înstiintare si în cazul în care, la primirea dispozitiei, executarea acesteia nu mai este posibilă.

Art. 1976

Obligatia de predare si de informare

(1) Transportatorul este obligat să pună bunurile transportate la dispozitia destinatarului sau posesorului documentului de transport la ordin ori la purtător, în locul si termenele indicate

în contract sau, în lipsă, potrivit practicilor statornicite între părti ori uzantelor. Posesorul documentului de transport la ordin sau la purtător este obligat să îl remită transportatorului la preluarea bunurilor transportate.

(2) Predarea bunurilor transportate se face la domiciliul sau sediul destinatarului, dacă din contract, din practicile statornicite între părti ori conform uzantelor nu rezultă contrariul.

(3) Transportatorul îl înstiinteză pe destinatar cu privire la sosirea bunurilor si la termenul pentru preluarea acestora, dacă predarea nu se face la domiciliul sau sediul acestuia, potrivit alin. (2).

Art. 1977

Data dobândirii drepturilor si obligatiilor de către destinatar

Fără a aduce atingere drepturilor expeditorului, destinatarul dobândeste drepturile si obligatiile decurgând din contractul de transport prin acceptarea acestuia sau a bunurilor transportate.

Art. 1978

Pretul si alte cheltuieli

(1) Pretul transportului si al serviciilor accesorii prestate de transportator sunt datorate de expeditor si se plătesc la predarea bunurilor pentru transport, dacă nu se prevede altfel prin contract sau legea specială, după caz.

(2) Dacă bunurile nu sunt de aceeasi natură cu cele descrise în documentul de transport sau valoarea lor este superioară, transportatorul are dreptul la pretul pe care l-ar fi cerut dacă ar fi cunoscut aceste împrejurări, dispozitiile legii speciale fiind aplicabile.

(3) Dacă pretul se plăteste la destinatie, transportatorul va preda bunurile contra plătii acestuia de către destinatar.

(4) Pretul serviciilor accesorii si al cheltuielilor efectuate pe parcursul transportului este datorat de destinatar, dacă prin contract sau legea specială nu se prevede altfel.

Art. 1979

Constatarea stării bunului

(1) La primirea bunurilor transportate, destinatarul are dreptul să ceară să se constate, pe cheltuiala sa, identitatea, cantitatea si starea bunurilor transportate.

(2) Dacă se va stabili existenta unor vicii, cheltuielile făcute sunt în sarcina transportatorului.

(3) În lipsa conventiei contrare, viciile vor fi verificate potrivit dispozitiilor alin. (4) si (8).

(4) În caz de neîntelegere asupra calitătii sau stării unei mărfi, instanta, la cererea uneia dintre părti, poate dispune, cu procedura prevăzută de lege pentru ordonanta presedintială, constatarea stării acesteia de unul sau mai multi experti numiti din oficiu.

(5) Prin aceeasi hotărâre se poate dispune sechestrarea mărfii sau depunerea ei într-un depozit public sau, în lipsă, într-un alt loc ce se va determina.

(6) Dacă păstrarea mărfii ar putea aduce mari pagube sau ar ocaziona cheltuieli însemnate, se va putea dispune chiar vânzarea ei pe cheltuiala celui căruia îi apartine, în conditiile care se vor determina prin hotărâre.

(7) Hotărârea de vânzare va trebui comunicată, înainte de punerea ei în executare, celeilalte părti sau reprezentantului său, dacă unul dintre acestia se află în localitate; în caz contrar, hotărârea va fi comunicată în termen de 3 zile de la executarea ei.

(8) Partea care nu s-a prevalat de dispozitiile alin. (4)-(7) trebuie, în caz de contestatie, să stabilească atât identitatea mărfii, cât si viciile ei.

Art. 1980

Plata sumelor datorate transportatorului

(1) Destinatarul nu poate intra în posesia bunurilor transportate decât dacă plăteste transportatorului sumele datorate potrivit contractului si eventualele rambursuri cu care transportul a fost grevat, în conditiile prevăzute la art. 1978 alin. (3).

(2) În caz de neîntelegere asupra sumei datorate, destinatarul poate prelua bunurile transportate dacă plăteste transportatorului suma pe care sustine că o datorează acestuia din urmă si consemnează diferenta reclamată de transportator la o institutie de credit.

Art. 1981

Imposibilitatea predării bunurilor

(1) Dacă destinatarul nu este găsit, refuză sau neglijează preluarea bunurilor ori dacă există neîntelegeri privind preluarea bunurilor între mai multi destinatari sau din orice motiv, fără culpa sa, transportatorul nu poate preda bunurile transportate, acesta va solicita imediat instructiuni expeditorului, care este obligat să i le transmită în maximum 15 zile, sub sanctiunea returnării bunurilor către expeditor, pe cheltuiala acestuia, sau a vânzării lor de către transportator, după caz.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), dacă există urgentă sau bunurile sunt perisabile, transportatorul va retransmite expeditorului bunurile, pe cheltuiala acestuia, sau le va vinde, potrivit art. 1726, fără să mai solicite instructiuni expeditorului.

(3) La sfârsitul perioadei de depozitare sau la expirarea termenului pentru primirea instructiunilor expeditorului, obligatiile transportatorului sunt cele de la depozitul gratuit, cu obligatia pentru expeditor de a-i rambursa integral cheltuielile de conservare si depozitare a bunurilor.

(4) Transportatorul va fi despăgubit de destinatar sau expeditor, după caz, pentru pagubele cauzate de întârzierea destinatarului în preluarea bunurilor transportate.

Art. 1982

Garantarea creantelor transportatorului

(1) Pentru garantarea creantelor sale izvorâte din contractul de transport, transportatorul se bucură, cu privire la bunul transportat, de drepturile unui creditor gajist cât timp detine acel bun.

(2) Transportatorul poate exercita drepturile prevăzute la alin. (1) si după predarea către destinatar a bunului transportat, dar numai timp de 24 de ore de la predare si doar dacă destinatarul mai detine bunul.

Art. 1983

Predarea bunurilor fără încasarea sumelor datorate

(1) Transportatorul care predă bunurile transportate fără a încasa de la destinatar sumele ce i se datorează lui, transportatorilor anteriori sau expeditorului ori fără a pretinde destinatarului

consemnarea sumei asupra căreia există neînțelegeri pierde dreptul de regres si răspunde fată de expeditor si transportatorii anteriori pentru toate sumele ce li se cuveneau.

(2) În toate cazurile însă, transportatorul are actiune împotriva destinatarului, chiar dacă acesta a ridicat bunurile transportate.

Art. 1984

Răspunderea transportatorului

Transportatorul răspunde pentru prejudiciul cauzat prin pierderea totală ori partială a bunurilor, prin alterarea ori deteriorarea acestora, survenită pe parcursul transportului, sub rezerva aplicării dispozitiilor art. 1959, precum si prin întârzierea livrării bunurilor.

Art. 1985

Repararea prejudiciului

(1) În caz de pierdere a bunurilor, transportatorul trebuie să acopere valoarea reală a bunurilor pierdute sau a părtilor pierdute din bunurile transportate.

(2) În caz de alterare sau deteriorare a bunurilor, transportatorul va acoperi scăderea lor de valoare.

(3) Pentru aplicarea alin. (1) si (2) se va avea în vedere valoarea bunurilor la locul si momentul predării.

Art. 1986

Restituirea pretului si a cheltuielilor

În cazul prevăzut la art. 1985, transportatorul trebuie să restituie, de asemenea, pretul transportului, al serviciilor accesorii si cheltuielile transportului, proportional, după caz, cu valoarea bunurilor pierdute sau cu diminuarea valorii cauzate de alterarea ori deteriorarea acestora.

Art. 1987

Calcularea cuantumului despăgubirii

În cazul în care valoarea bunului a fost declarată la predare, despăgubirea se calculează în raport cu acea valoare. Cu toate acestea, dacă valoarea reală a bunului de la locul si momentul predării este mai mică, despăgubirea se calculează în raport cu această din urmă valoare.

Art. 1988

Cazuri speciale

(1) Transportatorul nu este tinut să transporte documente, sume de bani în numerar, titluri de valoare, bijuterii sau alte bunuri de mare valoare.

(2) Dacă acceptă transportul unor bunuri dintre cele prevăzute la alin. (1), transportatorul trebuie să acopere, în caz de pierdere, deteriorare sau alterare, numai valoarea declarată a acestora. În situatia în care s-a declarat o natură diferită a bunurilor ori o valoare mai mare, transportatorul este exonerat de orice răspundere.

Art. 1989

Limitarea răspunderii

În toate cazurile, despăgubirea nu poate depăsi cuantumul stabilit prin legea specială.

Art. 1990

Agravarea răspunderii

Dacă transportatorul a actionat cu intentie sau culpă gravă, acesta datorează despăgubiri, fără limitările sau exonerarea de răspundere prevăzute la art. 1987-1989.

Art. 1991

Înlăturarea răspunderii

(1) Transportatorul nu răspunde dacă pierderea totală ori partială sau, după caz, alterarea ori deteriorarea s-a produs din cauza:

a) unor fapte în legătură cu încărcarea sau descărcarea bunului, dacă această operatiune s-a efectuat de către expeditor sau destinatar;

b) lipsei ori defectuozitătii ambalajului, dacă după aspectul exterior nu putea fi observată la primirea bunului pentru transport;

c) expedierii sub o denumire necorespunzătoare, inexactă ori incompletă a unor bunuri excluse de la transport sau admise la transport numai sub anumite conditii, precum si a nerespectării de către expeditor a măsurilor de sigurantă prevăzute pentru acestea din urmă;

d) unor evenimente naturale inerente transportului în vehicule deschise, dacă, potrivit dispozitiilor legii speciale sau contractului, bunul trebuie transportat astfel;

e) naturii bunului transportat, dacă aceasta îl expune pierderii sau stricăciunii prin sfărâmare, spargere, ruginire, alterare interioară spontană si altele asemenea;

f) pierderii de greutate, oricare ar fi distanta parcursă, dacă si în măsura în care bunul transportat este dintre acelea care prin natura lor suferă, obisnuit, prin simplul fapt al transportului, o asemenea pierdere;

g) pericolului inerent al transportului de animale vii;

h) faptului că prepusul expeditorului, care însoteste bunul în cursul transportului, nu a luat măsurile necesare pentru a asigura conservarea bunului;

i) oricărei alte împrejurări prevăzute prin lege specială.

(2) Dacă se constată că pierderea sau deteriorarea ori alterarea a putut surveni din una dintre cauzele prevăzute la alin. (1), se prezumă că paguba a fost produsă din acea cauză.

(3) Transportatorul este, de asemenea, exonerat de răspundere, dacă dovedeste că pierderea totală sau partială ori alterarea sau deteriorarea s-a produs din cauza:

a) unei alte fapte decât cele prevăzute la alin. (1), săvârsită cu intentie ori din culpă de către expeditor sau destinatar, ori a instructiunilor date de către unul dintre acestia;

b) fortei majore sau faptei unui tert pentru care transportatorul nu este tinut să răspundă.

Art. 1992

Răspunderea pentru neefectuarea transportului sau pentru întârziere

Transportatorul răspunde si pentru paguba cauzată prin neefectuarea transportului sau prin depăsirea termenului de transport.

Art. 1993

Răspunderea pentru rambursuri si formalităti vamale

Răspunderea transportatorului pentru încasarea rambursurilor cu care expeditorul a grevat transportul si pentru îndeplinirea operatiunilor vamale este reglementată de dispozitiile privitoare la mandat.

Art. 1994

Cazuri de decădere

(1) În cazul în care cel îndreptătit primeste bunurile fără a face rezerve, nu se mai pot formula împotriva transportatorului pretentiile izvorâte din pierderea partială sau alterarea ori deteriorarea bunurilor transportate ori din nerespectarea termenului de transport.

(2) În cazul în care pierderea partială sau alterarea ori deteriorarea nu putea fi descoperită la primirea bunului, cel îndreptătit poate pretinde transportatorului daune-interese, chiar dacă bunul transportat a fost primit fără rezerve. Daunele-interese pot fi cerute numai dacă cel îndreptătit a adus la cunostinta transportatorului pieirea sau alterarea ori deteriorarea de îndată ce a descoperit-o, însă nu mai târziu de 5 zile de la primirea bunului, iar pentru bunurile perisabile sau animalele vii, nu mai târziu de 6 ore de la primirea acestora.

(3) În caz de intentie sau culpă gravă a transportatorului, dispozitiile de mai sus privitoare la stingerea pretentiilor celui îndreptătit, precum si cele privitoare la termenul de înstiintare nu sunt aplicabile.

Art. 1995

Clauze de exonerare sau înlăturare a răspunderii

(1) Clauza prin care se înlătură sau restrânge răspunderea stabilită prin lege în sarcina transportatorului se consideră nescrisă.

(2) Cu toate acestea, expeditorul îsi poate asuma riscul transportului în cazul pagubelor cauzate de ambalaj sau în cazul transporturilor speciale care măresc riscul pierderii sau stricăciunii bunurilor.

Art. 1996

Bunurile periculoase

(1) Expeditorul care predă pentru transport bunuri periculoase, fără să informeze transportatorul în prealabil, îl va despăgubi pe acesta pentru orice pagube cauzate de natura periculoasă a transportului.

(2) În cazul de la alin. (1), expeditorul va acoperi cheltuielile si riscurile decurgând din depozitul unor astfel de bunuri.

Art. 1997

Răspunderea expeditorului

(1) Expeditorul va despăgubi transportatorul pentru orice pagube cauzate de natura sau viciul bunurilor predate pentru transport.

(2) Transportatorul rămâne însă răspunzător fată de terti pentru pagubele cauzate astfel, cu drept de regres împotriva expeditorului.

Art. 1998

Transportatorul care se obligă să transporte pe liniile altuia

Dacă nu s-a convenit altfel, transportatorul care se angajează să transporte bunurile atât pe liniile sale de exploatare, cât si pe cele ale altui transportator răspunde pentru transportul efectuat pe celelalte linii numai ca expeditor comisionar.

Art. 1999

Răspunderea în transportul succesiv sau combinat

Dacă prin lege nu se prevede altfel, în cazul transportului succesiv sau combinat, actiunea în răspundere se poate exercita împotriva transportatorului care a încheiat contractul de transport sau împotriva ultimului transportator.

Art. 2000
Raporturile dintre transportatorii succesivi

(1) În raporturile dintre ei, fiecare transportator contribuie la despăgubiri proportional cu partea ce i se cuvine din pretul transportului. Dacă însă paguba este produsă cu intentie sau din culpa gravă a unuia dintre transportatori, întreaga despăgubire incumbă acestuia.

(2) Atunci când unul dintre transportatori dovedeste că faptul păgubitor nu s-a produs pe durata transportului său, acesta nu este tinut să contribuie la despăgubire.

(3) Se prezumă că bunurile au fost predate în stare bună de la un transportator la altul dacă acestia nu solicită mentionarea în documentul de transport a stării în care au fost preluate bunurile.

Art. 2001
Reprezentarea în transportul succesiv sau combinat

(1) În transportul succesiv sau combinat, cel din urmă transportator îi reprezintă pe ceilalti în ceea ce priveste încasarea sumelor ce li se cuvin în temeiul contractului de transport, precum si cu privire la exercitarea drepturilor prevăzute la art. 1995.

(2) Transportatorul care nu îsi îndeplineste obligatiile prevăzute la alin. (1) răspunde fată de transportatorii precedenti pentru sumele ce li se cuvin acestora.

SECTIUNEA a 3-a
Contractul de transport de persoane si bagaje

Art. 2002
Continutul obligatiei de a transporta

(1) Obligatia de transport al persoanelor cuprinde, în afara operatiunilor de transport, si operatiunile de îmbarcare si debarcare.

(2) Transportatorul este tinut să aducă la timp călătorul, nevătămat si în sigurantă, la locul de destinatie.

(3) Transportatorul poate refuza sau accepta transportul în anumite conditii, în cazurile prevăzute de legea specială.

(4) Transportatorul este obligat să aibă asigurare de răspundere civilă, încheiată în conditiile legii.

Art. 2003
Obligatii ale părtilor

(1) În temeiul contractului de transport, transportatorul este obligat fată de călător:

a) să pună la dispozitia acestuia un loc corespunzător legitimatiei sale de călătorie;

b) să transporte copiii care călătoresc împreună cu acesta, fără plată sau cu tarif redus, în conditiile legii speciale;

c) să transporte fără o altă plată bagajele acestuia, în cantitatea si conditiile prevăzute prin dispozitiile legii speciale.

(2) În timpul transportului, călătorul este obligat să se supună măsurilor luate potrivit dispozitiilor legale de către prepusii transportatorului.

Art. 2004

Răspunderea pentru persoana călătorului

(1) Transportatorul răspunde pentru moartea sau vătămarea integrității corporale ori a sănătății călătorului.

(2) El răspunde, de asemenea, pentru daunele directe si imediate rezultând din neexecutarea transportului, din executarea lui în alte conditii decât cele stabilite sau din întârzierea executării acestuia.

(3) În cazul în care, după împrejurări, din cauza întârzierii executării transportului, contractul nu mai prezintă interes pentru călător, acesta îl poate denunta, solicitând rambursarea pretului.

(4) Transportatorul nu răspunde dacă dovedeste că paguba a fost cauzată de călător, cu intentie sau din culpă gravă. De asemenea, transportatorul nu răspunde nici atunci când dovedeste că paguba a fost cauzată de starea de sănătate a călătorului, fapta unui tert pentru care nu este tinut să răspundă sau forta majoră. Cu toate acestea, transportatorul rămâne răspunzător pentru paguba cauzată de mijlocul de transport folosit sau de starea sa de sănătate ori a angajatilor lui.

(5) Este considerată nescrisă orice clauză prin care se înlătură sau se restrânge răspunderea transportatorului pentru prejudiciile prevăzute în prezentul articol.

Art. 2005

Răspunderea pentru bagaje si alte bunuri

(1) Transportatorul răspunde pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor sau a altor bunuri ale călătorului, dacă nu se dovedeste că prejudiciul a fost cauzat de viciul acestora, culpa călătorului sau forta majoră.

(2) Pentru bagajele de mână sau alte bunuri pe care călătorul le tine cu sine, transportatorul răspunde numai dacă se dovedeste intentia sau culpa acestuia din urmă cu privire la pierderea sau deteriorarea lor.

(3) Transportatorul răspunde pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor ori a altor bunuri ale călătorului în limita valorii declarate sau, dacă valoarea nu a fost declarată, în raport cu natura, continutul obisnuit al acestora si alte asemenea elemente, după împrejurări.

(4) În măsura în care nu se prevede altfel prin prezentul articol, dispozitiile sectiunii a 2-a din prezentul capitol se aplică în mod corespunzător transportului bagajelor si al altor bunuri pe care călătorul le tine cu sine, fără a deosebi după cum acestea au fost sau nu au fost predate transportatorului.

Art. 2006

Răspunderea în cadrul transportului succesiv sau combinat

(1) În cadrul transportului succesiv sau combinat, transportatorul pe al cărui parcurs al transportului a intervenit decesul, vătămarea integrității corporale ori a sănătății călătorului, pierderea sau deteriorarea bagajelor ori a altor bunuri ale călătorului răspunde pentru prejudiciul astfel cauzat. Cu toate acestea, transportatorul nu răspunde dacă prin contractul de transport s-a stipulat în mod expres că unul dintre transportatori răspunde integral.

(2) Pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor sau a altor bunuri ale călătorului ce au fost predate, fiecare dintre transportatori este tinut să contribuie la despăgubire, potrivit art. 2000, care se aplică în mod corespunzător.

(3) Răspunderea pentru întârzierea sau întreruperea transportului intervine numai dacă, la terminarea întregului parcurs, întârzierea subzistă.

Art. 2007

Cedarea drepturilor din contractul de transport

În lipsă de stipulatie contrară sau dacă prin lege nu se prevede altfel, călătorul poate ceda drepturile sale ce izvorăsc din contractul de transport înainte de începerea transportului, fără a fi obligat să îl înstiinteze pe transportator.

Art. 2008

Înlăturarea răspunderii

Dispozitiile art. 1991 alin. (3) se aplică si transportului de persoane.

CAPITOLUL IX
Contractul de mandat

SECTIUNEA 1
Dispozitii comune

Art. 2009

Notiunea

Mandatul este contractul prin care o parte, numită mandatar, se obligă să încheie unul sau mai multe acte juridice pe seama celeilalte părti, numită mandant.

Art. 2010

Mandatul cu titlu gratuit sau cu titlu oneros

(1) Mandatul este cu titlu gratuit sau cu titlu oneros. Mandatul dintre două persoane fizice se prezumă a fi cu titlu gratuit. Cu toate acestea, mandatul dat pentru acte de exercitare a unei activităti profesionale se prezumă a fi cu titlu oneros.

(2) Dacă mandatul este cu titlu oneros, iar remuneratia mandatarului nu este determinată prin contract, aceasta se va stabili potrivit legii, uzantelor ori, în lipsă, după valoarea serviciilor prestate.

(3) Dreptul la actiunea pentru stabilirea cuantumului remuneratiei se prescrie odată cu dreptul la actiunea pentru plata acesteia.

Art. 2011

Felurile mandatului

Mandatul este cu sau fără reprezentare.

Art. 2012

Puterea de reprezentare

(1) Dacă din împrejurări nu rezultă altfel, mandatarul îl reprezintă pe mandant la încheierea actelor pentru care a fost împuternicit.

(2) Împuternicirea pentru reprezentare sau, dacă este cazul, înscrisul care o constată se numeste procură.

(3) Dispozitiile referitoare la reprezentarea în contracte se aplică în mod corespunzător.

SECTIUNEA a 2-a
Mandatul cu reprezentare

§1. Forma si întinderea mandatului

Art. 2013
Forma mandatului

(1) Contractul de mandat poate fi încheiat în formă scrisă, autentică ori sub semnătură privată, sau verbală. Acceptarea mandatului poate rezulta si din executarea sa de către mandatar.

(2) Mandatul dat pentru încheierea unui act juridic supus, potrivit legii, unei anumite forme trebuie să respecte acea formă, sub sanctiunea aplicabilă actului însusi. Prevederea nu se aplică atunci când forma este necesară doar pentru opozabilitatea actului fată de terti, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 2014
Cazul special de acceptare tacită

(1) În absenta unui refuz neîntârziat, mandatul se consideră acceptat dacă priveste actele a căror încheiere intră în exercitarea profesiei mandatarului ori pentru care acesta si-a oferit serviciile fie în mod public, fie direct mandantului.

(2) În aplicarea dispozitiilor alin. (1) se va tine seama, între altele, de prevederile legale, de practicile statornicite între părti si de uzante.

Art. 2015
Durata mandatului

Dacă părtile nu au prevăzut un termen, contractul de mandat încetează în 3 ani de la încheierea lui.

Art. 2016
Întinderea mandatului

(1) Mandatul general îl autorizează pe mandatar să efectueze numai acte de conservare si de administrare.

(2) Pentru a încheia acte de înstrăinare sau grevare, tranzactii ori compromisuri, pentru a se putea obliga prin cambii sau bilete la ordin ori pentru a intenta actiuni în justitie, precum si pentru a încheia orice alte acte de dispozitie, mandatarul trebuie să fie împuternicit în mod expres.

(3) Mandatul se întinde si asupra tuturor actelor necesare executării lui, chiar dacă nu sunt precizate în mod expres.

§2. Obligatiile mandatarului

Art. 2017
Executarea mandatului

(1) Mandatarul nu poate să depăsească limitele stabilite prin mandat.

(2) Cu toate acestea, el se poate abate de la instructiunile primite, dacă îi este imposibil să îl înstiinteze în prealabil pe mandant si se poate prezuma că acesta ar fi aprobat abaterea dacă ar fi cunoscut împrejurările ce o justifică. În acest caz, mandatarul este obligat să îl înstiinteze de îndată pe mandant cu privire la schimbările aduse executării mandatului.

Art. 2018

Diligenta mandatarului

(1) Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandatarul este tinut să execute mandatul cu diligenta unui bun proprietar. Dacă însă mandatul este cu titlu gratuit, mandatarul este obligat să îl îndeplinească cu diligenta pe care o manifestă în propriile afaceri.

(2) Mandatarul este obligat să îl înstiinteze pe mandant despre împrejurările care au apărut ulterior încheierii mandatului si care pot determina revocarea sau modificarea acestuia.

Art. 2019

Obligatia de a da socoteală

(1) Orice mandatar este tinut să dea socoteală despre gestiunea sa si să remită mandantului tot ceea ce a primit în temeiul împuternicirii sale, chiar dacă ceea ce a primit nu ar fi fost datorat mandantului.

(2) În perioada în care bunurile primite cu ocazia executării mandatului de la mandant ori în numele lui se află în detinerea mandatarului, acesta este obligat să le conserve.

Art. 2020

Dobânzile la sumele datorate

Mandatarul datorează dobânzi pentru sumele întrebuintate în folosul său începând din ziua întrebuintării, iar pentru cele cu care a rămas dator, din ziua în care a fost pus în întârziere.

Art. 2021

Răspunderea pentru obligatiile tertilor

În lipsa unei conventii contrare, mandatarul care si-a îndeplinit mandatul nu răspunde fată de mandant cu privire la executarea obligatiilor asumate de persoanele cu care a contractat, cu exceptia cazului în care insolvabilitatea lor i-a fost sau ar fi trebuit să îi fi fost cunoscută la data încheierii contractului cu acele persoane.

Art. 2022

Pluralitatea de mandatari

(1) În absenta unei stipulatii contrare, mandatul conferit mai multor persoane pentru a lucra împreună nu are efect dacă nu a fost acceptat de către toate aceste persoane.

(2) Când mai multe persoane au acceptat acelasi mandat, actele lor îl obligă pe mandant chiar dacă au fost încheiate numai de una dintre ele, afară de cazul când s-a stipulat că vor lucra împreună.

(3) În lipsă de stipulatie contrară, mandatarii răspund solidar fată de mandant dacă s-au obligat să lucreze împreună.

Art. 2023

Substituirea făcută de mandatar

(1) Mandatarul este tinut să îndeplinească personal mandatul, cu exceptia cazului în care mandantul l-a autorizat în mod expres să îsi substituie o altă persoană în executarea în tot sau în parte a mandatului.

(2) Chiar în absenta unei autorizări exprese, mandatarul îsi poate substitui un tert dacă:

a) împrejurări neprevăzute îl împiedică să aducă la îndeplinire mandatul;

b) îi este imposibil să îl înstiinteze în prealabil pe mandant asupra acestor împrejurări;

c) se poate prezuma că mandantul ar fi aprobat substituirea dacă ar fi cunoscut împrejurările ce o justifică.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (2), mandatarul este obligat să îl înstiinteze de îndată pe mandant cu privire la substituire.

(4) Dacă substituirea nu a fost autorizată de mandant, mandatarul răspunde pentru actele persoanei pe care si-a substituit-o ca si cum le-ar fi îndeplinit el însusi.

(5) Dacă substituirea a fost autorizată, mandatarul nu răspunde decât pentru diligenta cu care a ales persoana care l-a substituit si i-a dat instructiunile privind executarea mandatului.

(6) În toate cazurile, mandantul are actiune directă împotriva persoanei pe care mandatarul si-a substituit-o.

Art. 2024

Măsuri de conservare a bunurilor mandantului

(1) Mandatarul va exercita drepturile mandantului fată de terti, dacă bunurile primite pentru mandant prezintă semne de deteriorare sau au ajuns cu întârziere.

(2) În caz de urgentă, mandatarul poate proceda la vânzarea bunurilor cu diligenta unui bun proprietar.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) si (2) mandatarul trebuie să îl anunte de îndată pe mandant.

§3. Obligatiile mandantului

Art. 2025

Sumele necesare executării mandatului

(1) În lipsa unei conventii contrare, mandantul este obligat să pună la dispozitia mandatarului mijloacele necesare executării mandatului.

(2) Mandantul va restitui mandatarului cheltuielile rezonabile avansate de acesta din urmă pentru executarea mandatului, împreună cu dobânzile legale aferente, calculate de la data efectuării cheltuielilor.

Art. 2026

Despăgubirea mandatarului

Mandantul este obligat să repare prejudiciul suferit de către mandatar în executarea mandatului, dacă acest prejudiciu nu provine din culpa mandatarului.

Art. 2027

Remuneratia mandatarului

Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandantul este obligat să plătească mandatarului remuneratia, chiar si în cazul în care, fără culpa mandatarului, mandatul nu a putut fi executat.

Art. 2028
Pluralitatea de mandanti
Când mandatul a fost dat aceluiasi mandatar de mai multe persoane pentru o afacere comună, fiecare dintre ele răspunde solidar fată de mandatar de toate efectele mandatului.

Art. 2029
Dreptul de retentie al mandatarului
Pentru garantarea tuturor creantelor sale împotriva mandantului izvorâte din mandat, mandatarul are un drept de retentie asupra bunurilor primite cu ocazia executării mandatului de la mandant ori pe seama acestuia.

§4. Încetarea mandatului

Art. 2030
Modurile de încetare
Pe lângă cauzele generale de încetare a contractelor, mandatul încetează prin oricare dintre următoarele moduri:
a) revocarea sa de către mandant;
b) renuntarea mandatarului;
c) moartea, incapacitatea sau falimentul mandantului ori a mandatarului.
Cu toate acestea, atunci când are ca obiect încheierea unor acte succesive în cadrul unei activităti cu caracter de continuitate, mandatul nu încetează dacă această activitate este în curs de desfăsurare, cu respectarea dreptului de revocare sau renuntare al părtilor ori al mostenitorilor acestora.

Art. 2031
Conditiile revocării
(1) Mandantul poate oricând revoca mandatul, expres sau tacit, indiferent de forma în care contractul de mandat a fost încheiat si chiar dacă a fost declarat irevocabil.
(2) Împuternicirea dată unui nou mandatar pentru aceeasi afacere revocă mandatul initial.
(3) Mandatul dat în conditiile prevăzute la art. 2028 nu poate fi revocat decât cu acordul tuturor mandantilor.

Art. 2032
Efectele revocării
(1) Mandantul care revocă mandatul rămâne tinut să îsi execute obligatiile fată de mandatar. El este, de asemenea, obligat să repare prejudiciile suferite de mandatar din cauza revocării nejustificate ori intempestive.
(2) Atunci când părtile au declarat mandatul irevocabil, revocarea se consideră a fi nejustificată dacă nu este determinată de culpa mandatarului sau de un caz fortuit ori de fortă majoră.

Art. 2033
Publicitatea revocării procurii autentice notariale
(1) Dacă procura a fost dată în formă autentică notarială, în vederea informării tertilor, notarul public căruia i se solicită să autentifice revocarea unei asemenea procuri este obligat să

transmită, de îndată, revocarea către Registrul national notarial, tinut în format electronic, potrivit legii.

(2) Notarul public care autentifică actul pentru încheierea căruia a fost dată procura are obligatia să verifice la Registrul national notarial dacă acea procură a fost revocată.

(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) sunt aplicabile si în cazul autentificărilor realizate de misiunile diplomatice si oficiile consulare ale României.

Art. 2034
Renuntarea mandatarului

(1) Mandatarul poate renunta oricând la mandat, notificând mandantului renuntarea sa.

(2) Dacă mandatul este cu titlul oneros, mandatarul poate pretinde remuneratia pentru actele pe care le-a încheiat pe seama mandantului până la data renuntării.

(3) Mandatarul este obligat să îl despăgubească pe mandant pentru prejudiciile suferite prin efectul renuntării, cu exceptia cazului când continuarea executării mandatului i-ar fi cauzat mandatarului însusi o pagubă însemnată, care nu putea fi prevăzută la data acceptării mandatului.

Art. 2035
Moartea, incapacitatea sau falimentul uneia dintre părti

(1) În caz de deces, incapacitate sau faliment al uneia dintre părti, mostenitorii ori reprezentantii acesteia au obligatia de a informa de îndată cealaltă parte.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), mandatarul sau mostenitorii ori reprezentantii săi sunt obligati să continue executarea mandatului dacă întârzierea acesteia riscă să pună în pericol interesele mandantului ori ale mostenitorilor săi.

Art. 2036
Necunoasterea cauzei de încetare a mandatului

Tot ceea ce mandatarul a făcut, în numele mandantului, înainte de a cunoaste sau de a fi putut cunoaste cauza de încetare a mandatului este socotit ca valabil făcut în executarea acestuia.

Art. 2037
Mentinerea unor obligatii ale mandatarului

La încetarea în orice mod a mandatului, mandatarul este tinut să îsi execute obligatiile prevăzute la art. 2019 si 2020.

Art. 2038
Încetarea mandatului în caz de pluralitate de mandatari

În lipsa unei conventii contrare, mandatul dat mai multor mandatari obligati să lucreze împreună încetează chiar si atunci când cauza încetării îl priveste numai pe unul dintre ei.

SECTIUNEA a 3-a
Mandatul fără reprezentare

§1. Dispozitii generale

Art. 2039
Notiunea

(1) Mandatul fără reprezentare este contractul în temeiul căruia o parte, numită mandatar, încheie acte juridice în nume propriu, dar pe seama celeilalte părti, numită mandant, si îsi asumă fată de terti obligatiile care rezultă din aceste acte, chiar dacă tertii aveau cunostintă despre mandat.

(2) Dispozitiile prezentei sectiuni se completează, în mod corespunzător, cu regulile aplicabile mandatului cu reprezentare.

Art. 2040
Efectele fată de terti

(1) Tertii nu au niciun raport juridic cu mandantul.

(2) Cu toate acestea, mandantul, substituindu-se mandatarului, poate exercita drepturile de creantă născute din executarea mandatului, dacă si-a executat propriile sale obligatii fată de mandatar.

Art. 2041
Bunurile dobândite de mandatar

(1) Mandantul poate revendica bunurile mobile dobândite pe seama sa de către mandatarul care a actionat în nume propriu, cu exceptia bunurilor dobândite de terti prin efectul posesiei de bună-credintă.

(2) Dacă bunurile dobândite de mandatar sunt imobile, acesta este obligat să le transmită mandantului. În caz de refuz, mandantul poate solicita instantei de judecată să pronunte o hotărâre care să tină loc de act de transmitere a bunurilor dobândite.

(3) Dispozitiile alin. (2) se aplică prin asemănare si bunurilor mobile supuse unor formalităti de publicitate.

Art. 2042
Creditorii mandatarului

Creditorii mandatarului nu pot urmări bunurile dobândite de acesta în nume propriu, dar pe seama mandantului, dacă mandatul fără reprezentare are dată certă si aceasta este anterioară luării oricărei măsuri asigurătorii sau de executare.

§2. Contractul de comision

Art. 2043
Notiunea

Contractul de comision este mandatul care are ca obiect achizitionarea sau vânzarea de bunuri ori prestarea de servicii pe seama comitentului si în numele comisionarului, care actionează cu titlu profesional, în schimbul unei remuneratii numite comision.

Art. 2044
Proba contractului

(1) Contractul de comision se încheie în formă scrisă, autentică sau sub semnătură privată.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

Art. 2045
Obligatiile tertului contractant
Tertul contractant este tinut direct fată de comisionar pentru obligatiile sale.

Art. 2046
Cedarea actiunilor
(1) În caz de neexecutare a obligatiilor de către tert, comitentul poate exercita actiunile decurgând din contractul cu tertul, subrogându-se, la cerere, în drepturile comisionarului.
(2) În acest scop, la cererea comitentului, comisionarul are obligatia să îi cedeze acestuia de îndată actiunile contra tertului, printr-un act de cesiune sub semnătură privată, fără nicio contraprestatie din partea comitentului.
(3) Comisionarul răspunde pentru daunele cauzate comitentului, prin refuzul sau întârzierea cedării actiunilor împotriva tertului.

Art. 2047
Vânzarea pe credit
(1) Comisionarul care vinde pe credit, fără autorizarea comitentului, răspunde personal, fiind tinut, la cererea comitentului, să plătească de îndată creditele acordate împreună cu dobânzile si alte foloase ce ar rezulta.
(2) În acest caz, comisionarul este obligat să îl înstiinteze de îndată pe comitent, arătându-i persoana cumpărătorului si termenul acordat; în caz contrar, se presupune că operatiunile s-au făcut pe bani gata, proba contrară nefiind admisă.

Art. 2048
Instructiunile comitentului
(1) Comisionarul are obligatia să respecte întocmai instructiunile exprese primite de la comitent.
(2) Cu toate acestea, comisionarul se poate îndepărta de la instructiunile primite de la comitent numai dacă sunt întrunite cumulativ următoarele conditii:
a) nu este suficient timp pentru a se obtine autorizarea sa prealabilă în raport cu natura afacerii;
b) se poate considera în mod rezonabil că acesta, cunoscând împrejurările schimbate, si-ar fi dat autorizarea; si
c) îndepărtarea de la instructiuni nu schimbă fundamental natura si scopul sau conditiile economice ale împuternicirii primite.
(3) În cazul prevăzut la alin. (2) comisionarul are obligatia să îl înstiinteze pe comitent de îndată ce este posibil.
(4) În afara cazului prevăzut la alin. (2), orice operatiune a comisionarului, cu încălcarea sau depăsirea puterilor primite, rămâne în sarcina sa, dacă nu este ratificată de comitent; de asemenea, comisionarul poate fi obligat si la plata de dauneinterese.

Art. 2049
Comisionul
(1) Comitentul nu poate refuza plata comisionului atunci când tertul execută întocmai contractul încheiat de comisionar cu respectarea împuternicirii primite.

(2) Dacă nu s-a stipulat altfel, comisionul se datorează chiar dacă tertul nu execută obligatia sa ori invocă exceptia de neexecutare a contractului.

(3) Dacă împuternicirea pentru vânzarea unui imobil s-a dat exclusiv unui comisionar, comisionul rămâne datorat de proprietar chiar dacă vânzarea s-a făcut direct de către acesta sau prin intermediul unui tert.

(4) Dacă părtile nu au stabilit cuantumul comisionului, acesta se determină potrivit prevederilor art. 2010 alin. (2).

Art. 2050

Vânzarea de titluri de credit si alte bunuri cotate

(1) În lipsă de stipulatie contrară, când împuternicirea priveste vânzarea sau cumpărarea unor titluri de credit circulând în comert sau a altor mărfuri cotate pe piete reglementate, comisionarul poate să procure comitentului la pretul cerut, ca vânzător, bunurile pe care era împuternicit să le cumpere sau să retină pentru sine la pretul curent, în calitate de cumpărător, bunurile pe care trebuia să le vândă în contul comitentului.

(2) Comisionarul care se comportă el însusi ca vânzător sau cumpărător are dreptul la comision.

(3) Dacă în cazurile mai sus mentionate comisionarul, după îndeplinirea însărcinării sale, nu face cunoscută comitentului persoana cu care a contractat, comitentul are dreptul să considere că vânzarea sau cumpărarea s-a făcut în contul său si să ceară de la comisionar executarea contractului.

Art. 2051

Revocarea comisionului

(1) Comitentul poate revoca împuternicirea dată comisionarului până în momentul în care acesta a încheiat actul cu tertul.

(2) În acest caz, comisionarul are dreptul la o parte din comision, care se determină tinând cont de diligentele depuse si de cheltuielile efectuate cu privire la îndeplinirea împuternicirii până în momentul revocării.

Art. 2052

Răspunderea comisionarului

(1) Comisionarul nu răspunde fată de comitent în cazul în care tertul nu îsi execută obligatiile decurgând din act.

(2) Cu toate acestea, el îsi poate lua expres obligatia de a garanta pe comitent de executarea obligatiilor tertului. În acest caz, în lipsă de stipulatie contrară, comitentul va plăti comisionarului un comision special "pentru garantie" sau "pentru credit" ori un alt asemenea comision stabilit prin conventia lor sau, în lipsă, de către instantă, care va tine cont de împrejurări si de valoarea obligatiei garantate.

Art. 2053

Dreptul de retentie apartinând comisionarului

(1) Pentru creantele sale asupra comitentului, comisionarul are un drept de retentie asupra bunurilor acestuia, aflate în detentia sa.

(2) Comisionarul va avea preferintă fată de vânzătorul neplătit.

§3. Contractul de consignatie

Art. 2054
Notiunea

(1) Contractul de consignatie este o varietate a contractului de comision care are ca obiect vânzarea unor bunuri mobile pe care consignantul le-a predat consignatarului în acest scop.

(2) Contractul de consignatie este guvernat de regulile prezentei sectiuni, de legea specială, precum si de dispozitiile privitoare la contractul de comision si de mandat, în măsura în care acestea din urmă nu contravin prezentei sectiuni.

Art. 2055
Proba

Contractul de consignatie se încheie în formă scrisă. Dacă prin lege nu se prevede ltfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

Art. 2056
Pretul vânzării

(1) Pretul la care bunul urmează să fie vândut este cel stabilit de părtile contractului de consignatie sau, în lipsă, pretul curent al mărfurilor de pe piata relevantă, de la momentul vânzării.

(2) Consignantul poate modifica unilateral pretul de vânzare stabilit, iar consignatarul va fi tinut de această modificare de la momentul la care i-a fost adusă la cunostintă în scris.

(3) În lipsă de dispozitii contrare ale contractului sau ale instructiunilor scrise ale consignantului, vânzarea se va face numai cu plata în numerar, prin virament sau cec barat si numai la preturile curente ale mărfurilor, potrivit alin. (1).

Art. 2057
Remiterea, inspectarea, controlul si reluarea bunurilor

(1) Consignantul va remite bunurile consignatarului pentru executarea contractului, păstrând dreptul de a inspecta si controla starea acestora pe toată durata contractului.

(2) Consignantul dispune de bunurile încredintate consignatarului, pe toată durata contractului. El le poate relua oricând, chiar în cazul în care contractul a fost încheiat pe durată determinată.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), consignantul va da consignatarului un termen rezonabil de preaviz pentru pregătirea predării bunurilor.

(4) În cazul deschiderii procedurii insolventei în privinta consignantului, bunurile intră în averea acestuia, iar în cazul deschiderii procedurii insolventei în privinta consignatarului, bunurile nu intră în averea acestuia si vor fi restituite imediat consignantului.

Art. 2058
Remuneratia consignatarului

(1) Contractul de consignatie este prezumat cu titlu oneros, iar remuneratia la care are dreptul consignatarul se stabileste prin contract sau, în lipsă, ca diferenta dintre pretul de vânzare stabilit de consignant si pretul efectiv al vânzării.

(2) Dacă vânzarea s-a făcut la pretul curent, remuneratia se va stabili de către instantă, potrivit cu dificultatea vânzării, diligentele consignatarului si remuneratiile practicate pe piata relevantă pentru operatiuni similare.

Art. 2059
Cheltuielile de conservare, vânzare a bunurilor si executare a contractului

(1) Consignantul va acoperi consignatarului cheltuielile de conservare si vânzare a bunurilor, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) În cazul în care consignantul reia bunurile sau dispune luarea acestora din posesia consignatarului, precum si în cazul în care contractul de consignatie nu se poate executa, fără vreo culpă din partea consignatarului, acesta are dreptul să îi fie acoperite toate cheltuielile făcute pentru executarea contractului.

(3) Consignantul va fi tinut de plata cheltuielilor de întretinere si de depozitare a bunurilor, ori de câte ori va ignora obligatia sa de a relua bunurile.

(4) Dacă potrivit împrejurărilor bunurile nu pot fi reluate imediat de consignant în caz de încetare a contractului prin renuntarea consignatarului, acesta rămâne tinut de obligatiile sale de păstrare a bunurilor, asigurare si întretinere a acestora până când acestea sunt reluate de consignant. Acesta are obligatia să întreprindă toate diligentele necesare reluării bunurilor imediat după încetarea contractului, sub sanctiunea acoperirii cheltuielilor de conservare, depozitare si întretinere.

Art. 2060
Primirea, păstrarea si asigurarea bunurilor

(1) Consignatarul va primi si va păstra bunurile ca un bun proprietar si le va remite cumpărătorului sau consignantului, după caz, în starea în care le-a primit spre vânzare.

(2) Consignatarul va asigura bunurile la valoarea stabilită de părtile contractului de consignatie sau, în lipsă, la valoarea de circulatie de la data primirii lor în consignatie. El va fi tinut fată de consignant pentru deteriorarea sau pieirea bunurilor din cauze de fortă majoră ori fapta unui tert, dacă acestea nu au fost asigurate la primirea lor în consignatie ori asigurarea a expirat si nu a fost reînnoită ori societatea de asigurări nu a fost agreată de consignant. Consignatarul este obligat să plătească cu regularitate primele de asigurare.

(3) Consignantul va putea asigura bunurile pe cheltuiala consignatarului, dacă acesta omite să o facă.

(4) Asigurările sunt contractate de drept în favoarea consignantului, cu conditia ca acesta să notifice asigurătorului contractul de consignatie înainte de plata despăgubirilor.

Art. 2061
Vânzarea pe credit

(1) În cazul în care consignatarul primeste autorizarea să vândă pe credit, în conditiile în care părtile nu convin altfel, atunci el poate acorda cumpărătorului un termen pentru plata pretului de maximum 90 de zile si exclusiv pe bază de cambii acceptate sau bilete la ordin.

(2) Dacă nu se prevede altfel prin contract, consignatarul este solidar răspunzător cu cumpărătorul fată de consignant pentru plata pretului mărfurilor vândute pe credit.

Art. 2062
Dreptul de retentie

(1) În lipsă de stipulatie contrară, consignatarul nu are un drept de retentie asupra bunurilor primite în consignatie si a sumelor cuvenite consignantului, pentru creantele sale asupra acestuia.

(2) Obligatiile consignatarului privind întretinerea bunurilor rămân valabile în caz de exercitare a dreptului de retentie, dar cheltuielile de depozitare incumbă consignantului, dacă exercitarea dreptului de retentie a fost întemeiată.

Art. 2063
Încetarea contractului

Contractul de consignatie încetează prin revocarea sa de către consignant, renuntarea consignatarului, din cauzele indicate în contract, moartea, dizolvarea, falimentul, interdictia sau radierea consignantului ori a consignatarului.

§4. Contractul de expeditie

Art. 2064
Notiunea

Contractul de expeditie este o varietate a contractului de comision prin care expeditorul se obligă să încheie, în nume propriu si în contul comitentului, un contract de transport si să îndeplinească operatiunile accesorii.

Art. 2065
Revocarea

Până la încheierea contractului de transport, comitentul poate revoca ordinul de expeditie, plătind expeditorului cheltuielile si o compensatie pentru diligentele desfăsurate până la comunicarea revocării ordinului de expeditie.

Art. 2066
Contraordinul

Din momentul încheierii contractului de transport, expeditorul este obligat să exercite, la cererea comitentului, dreptul la contraordin aplicabil contractului de transport.

Art. 2067
Obligatiile expeditorului

(1) În alegerea traseului, mijloacelor si modalitătilor de transport al mărfii expeditorul va respecta instructiunile comitentului, iar dacă nu există asemenea instructiuni, va actiona în interesul comitentului.

(2) În cazul în care expeditorul îsi asumă si obligatia de predare a bunurilor la locul de destinatie, se prezumă că această obligatie nu este asumată fată de destinatar.

(3) Expeditorul nu are obligatia de a asigura bunurile decât dacă aceasta a fost stipulată în contract sau rezultă din uzante.

(4) Premiile, bonificatiile si reducerile tarifelor, obtinute de expeditor, apartin de drept comitentului, dacă nu se prevede altfel în contract.

Art. 2068
Răspunderea expeditorului

(1) Expeditorul răspunde de întârzierea transportului, de pieirea, pierderea, sustragerea sau stricăciunea bunurilor în caz de neglijentă în executarea expedierii, în special în ceea ce priveste preluarea si păstrarea bunurilor, alegerea transportatorului ori a expeditorilor intermediari.

(2) Atunci când, fără motive temeinice, se abate de la modul de transport indicat de comitent, expeditorul răspunde de întârzierea transportului, pieirea, pierderea, sustragerea sau stricăciunea bunurilor, cauzată de cazul fortuit, dacă el nu dovedeste că aceasta s-ar fi produs chiar dacă s-ar fi conformat instructiunilor primite.

Art. 2069
Drepturile expeditorului

(1) Expeditorul are dreptul la comisionul prevăzut în contract sau, în lipsă, stabilit potrivit tarifelor profesionale ori uzantelor sau, dacă acestea nu există, de către instantă în functie de dificultatea operatiunii si de diligentele expeditorului.

(2) Contravaloarea prestatiilor accesorii si cheltuielile se rambursează de comitent pe baza facturilor sau altor înscrisuri care dovedesc efectuarea acestora, dacă părtile nu au convenit anticipat o sumă globală pentru comision, prestatii accesorii si cheltuieli care se efectuează.

Art. 2070
Expeditorul transportator

Expeditorul care ia asupra sa obligatia executării transportului, cu mijloace proprii sau ale altuia, în tot sau în parte, are drepturile si obligatiile transportatorului.

Art. 2071
Termenul de prescriptie

Dreptul la actiune izvorând din contractul de expeditie se prescrie în termen de un an socotit din ziua predării bunurilor la locul de destinatie sau din ziua în care ar fi trebuit să se facă predarea lor, cu exceptia dreptului la actiunea referitoare la transporturile care încep sau se termină în afara Europei, care se prescrie în termen de 18 luni.

CAPITOLUL X
Contractul de agentie

Art. 2072
Notiunea

(1) Prin contractul de agentie comitentul îl împuterniceste în mod statornic pe agent fie să negocieze, fie atât să negocieze, cât si să încheie contracte, în numele si pe seama comitentului, în schimbul unei remuneratii, în una sau în mai multe regiuni determinate.

(2) Agentul este un intermediar independent care actionează cu titlu profesional. El nu poate fi în acelasi timp prepusul comitentului.

Art. 2073
Domeniul de aplicare

(1) Dispozitiile prezentului capitol nu se aplică activitătii persoanelor care:

a) actionează ca intermediar în cadrul burselor de valori si al pietelor reglementate de mărfuri si instrumente financiare derivate;

b) au calitatea de agent sau broker de asigurări si reasigurări;

c) prestează un serviciu neremunerat în calitate de agent.

(2) Nu constituie agent, în întelesul prezentului capitol, persoana care:

a) are calitatea de organ legal sau statutar al unei persoane juridice, având drept de reprezentare a acesteia;

b) este asociat ori actionar si este împuternicită în mod legal să îi reprezinte pe ceilalti asociati sau actionari;

c) are calitatea de administrator judiciar, lichidator, tutore, curator, custode sau administrator-sechestru în raport cu comitentul.

Art. 2074

Exclusivitatea

(1) Agentul nu poate negocia sau încheia pe seama sa, fără consimtământul comitentului, în regiunea determinată prin contractul de agentie, contracte privind bunuri si servicii similare celor care fac obiectul contractului de agentie.

(2) În lipsă de stipulatie contrară, agentul poate reprezenta mai multi comitenti, iar comitentul poate să contracteze cu mai multi agenti, în aceeasi regiune si pentru acelasi tip de contracte.

(3) Agentul poate reprezenta mai multi comitenti concurenti, pentru aceeasi regiune si pentru acelasi tip de contracte, numai dacă se stipulează expres în acest sens.

Art. 2075

Clauza de neconcurentă

(1) În sensul prezentului capitol, prin clauză de neconcurentă se întelege acea stipulatie contractuală al cărei efect constă în restrângerea activitătii profesionale a agentului pe perioada contractului de agentie sau ulterior încetării sale.

(2) Clauza de neconcurentă trebuie redactată în scris, sub sanctiunea nulitătii absolute.

(3) Clauza de neconcurentă se aplică doar pentru regiunea geografică sau pentru grupul de persoane si regiunea geografică la care se referă contractul de agentie si doar pentru bunurile si serviciile în legătură cu care agentul este împuternicit să negocieze si să încheie contracte. Orice extindere a sferei clauzei de neconcurentă este considerată nescrisă.

(4) Restrângerea activitătii prin clauza de neconcurentă nu se poate întinde pe o perioadă mai mare de 2 ani de la data încetării contractului de agentie. Dacă s-a stabilit un termen mai lung de 2 ani, acesta se va reduce de drept la termenul maxim din prezentul alineat.

Art. 2076

Vânzarea pe credit

În lipsă de stipulatie contrară, agentul nu poate vinde pe credit si nu poate acorda reduceri sau amânări de plată pentru creantele comitentului.

Art. 2077

Reclamatiile privind bunurile

(1) Agentul poate primi reclamatii privind viciile bunurilor vândute sau serviciilor prestate de comitent, fiind obligat să îl înstiinteze de îndată pe acesta.

(2) La rândul său, agentul poate lua orice măsuri asigurătorii în interesul comitentului, precum si orice alte măsuri necesare pentru conservarea drepturilor acestuia din urmă.

Art. 2078

Forma contractului

(1) Contractul de agentie se încheie în formă scrisă, autentică sau sub semnătură privată. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

(2) Oricare parte are dreptul să obtină de la cealaltă parte, la cerere, un document scris semnat, cuprinzând continutul contractului de agentie, inclusiv modificările acestuia. Părtile nu pot renunta la acest drept.

Art. 2079

Obligatiile agentului

(1) Agentul trebuie să îndeplinească, personal sau prin prepusii săi, obligatiile ce decurg din împuternicirea care îi este dată, cu bună-credintă si loialitate.

(2) În mod special, agentul este obligat:

a) să îi procure si să îi comunice comitentului informatiile care l-ar putea interesa pe acesta privitoare la regiunile stabilite în contract, precum si să comunice toate celelalte informatii necesare de care dispune;

b) să depună diligentele necesare pentru negocierea si, dacă este cazul, încheierea contractelor pentru care este împuternicit, în conditii cât mai avantajoase pentru comitent;

c) să respecte instructiunile rezonabile primite de la comitent;

d) să tină în registrele sale evidente separate pentru contractele care îl privesc pe fiecare comitent;

e) să depoziteze bunurile sau esantioanele într-o modalitate care să asigure identificarea lor.

(3) Substituirea agentului în tot sau în parte este supusă regulilor aplicabile în materia contractului de mandat.

(4) Agentul care se află în imposibilitate de a continua executarea obligatiilor ce îi revin trebuie să îl înstiinteze de îndată pe comitent, sub sanctiunea plătii de daune-interese.

Art. 2080

Obligatiile comitentului

(1) În raporturile sale cu agentul, comitentul trebuie să actioneze cu loialitate si cu bună-credintă.

(2) În mod special, comitentul este obligat:

a) să pună la dispozitie agentului, în timp util si într-o cantitate corespunzătoare, mostre, cataloage, tarife si orice altă documentatie, necesare agentului pentru executarea împuternicirii sale;

b) să furnizeze agentului informatiile necesare executării contractului de agentie;

c) să îl înstiinteze pe agent, într-un termen rezonabil, atunci când anticipează că volumul contractelor va fi semnificativ mai mic decât acela la care agentul s-ar fi putut astepta în mod normal;

d) să plătească agentului remuneratia în conditiile si la termenele stabilite în contract sau prevăzute de lege.

(3) De asemenea, comitentul trebuie să îl informeze pe agent într-un termen rezonabil cu privire la acceptarea, refuzul ori neexecutarea unui contract negociat sau, după caz, încheiat de agent.

Art. 2081

Renuntarea comitentului la încheierea contractelor sau actelor de comert negociate

În cazul în care agentul a fost împuternicit doar să negocieze, iar comitentul nu comunică în termen rezonabil acordul său pentru încheierea contractului negociat de agent conform împuternicirii primite, se consideră că a renuntat la încheierea acestuia.

Art. 2082

Remuneratia agentului

(1) Agentul are dreptul la o remuneratie pentru toate contractele încheiate ca efect al interventiei sale.

(2) Remuneratia poate fi exprimată în cuantum fix sau variabil, prin raportare la numărul contractelor sau actelor de comert, ori la valoarea acestora, când se numeste comision.

(3) În lipsa unei stipulatii exprese sau a unei prevederi legale, agentul are dreptul la o remuneratie stabilită potrivit uzantelor aplicabile fie în locul în care agentul îsi desfăsoară activitatea, fie în legătură cu bunurile care fac obiectul contractului de agentie.

(4) Dacă nu există astfel de uzante, agentul este îndreptătit să primească o remuneratie rezonabilă, în functie de toate aspectele referitoare la contractele încheiate.

(5) Dispozitiile art. 2083-2087 sunt aplicabile numai în măsura în care agentul este remunerat total sau partial cu un comision.

Art. 2083

Conditiile comisionului

Agentul este îndreptătit la comision pentru contractele încheiate pe durata contractului de agentie, dacă acestea sunt încheiate:

a) ca urmare a interventiei sale;

b) fără interventia agentului, dar cu un client procurat anterior de acesta pentru contracte sau acte de comert similare;

c) cu un client dintr-o regiune sau grup de persoane determinate, pentru care agentul a primit împuternicire exclusivă.

Art. 2084

Remunerarea după încetarea contractului

(1) Agentul este îndreptătit la comision pentru un contract încheiat ulterior încetării contractului de agentie, dacă:

a) acesta a fost încheiat în principal datorită interventiei agentului pe durata contractului de agentie si încheierea a avut loc într-un termen rezonabil de la încetarea contractului de agentie;

b) comanda emisă de tert a fost primită de comitent sau de agent anterior încetării contractului de agentie, în cazurile prevăzute de dispozitiile art. 2083.

(2) Agentul nu are dreptul la comisionul prevăzut la art. 2083, dacă acesta este datorat agentului precedent potrivit alin. (1), cu exceptia cazului în care rezultă din circumstante că este echitabil ca agentii să împartă acel comision.

Art. 2085

Dreptul la comision

(1) Dacă părtile nu convin altfel, dreptul la comision se naste la data la care este îndeplinită una dintre conditiile următoare:

a) comitentul si-a executat obligatiile contractuale fată de terta persoană;

b) comitentul ar fi trebuit să îsi execute obligatiile contractuale potrivit conventiei sale cu tertul;

c) tertul si-a executat obligatiile contractuale.

(2) Comisionul se plăteste cel mai târziu în ultima zi a lunii care urmează trimestrului pentru care se datorează.

Art. 2086

Dreptul la comision în cazul contractelor neexecutate

(1) Comisionul se datorează si pentru contractele încheiate, dar la a căror executare părtile acestora au renuntat, dacă agentul si-a îndeplinit obligatiile.

(2) Atunci când contractul încheiat nu se execută de către părti ca urmare a unor circumstante imputabile agentului, dreptul la comision se stinge sau comisionul se reduce proportional cu neexecutarea, după caz.

(3) În caz de executare partială din partea tertului, agentul este îndreptătit doar la plata unei părti din comisionul stipulat, proportional cu executarea contractului încheiat între comitent si tert.

(4) În ipotezele prevăzute la alin. (2) si (3) comisioanele primite vor fi rambursate, după caz, în tot sau în parte.

Art. 2087

Calculul valorii comisionului

(1) La sfârsitul fiecărui trimestru comitentul trebuie să trimită agentului copiile de pe facturile care au fost expediate tertilor, precum si descrierea calculului valorii comisionului.

(2) La cererea agentului, comitentul îi va comunica de îndată informatiile necesare calculării comisionului, inclusiv extrasele relevante din registrele sale contabile.

(3) Clauza prin care se derogă de la prevederile alin. (1) si (2) în defavoarea agentului se consideră nescrisă.

Art. 2088

Durata contractului

Contractul de agentie încheiat pe durată determinată, care continuă să fie executat de părti după expirarea termenului, se consideră prelungit pe durată nedeterminată.

Art. 2089

Denuntarea unilaterală

(1) Contractul de agentie pe durată nedeterminată poate fi denuntat unilateral de oricare dintre părti, cu un preaviz obligatoriu.

(2) Dispozitiile alin. (1) sunt aplicabile si contractului de agentie pe durată determinată care prevede o clauză expresă privind posibilitatea denuntării unilaterale anticipate.

(3) În primul an de contract termenul de preaviz trebuie să aibă o durată de cel putin o lună.

(4) În cazul în care durata contractului este mai mare de un an, termenul minim de preaviz se măreste cu câte o lună pentru fiecare an suplimentar început, fără ca durata termenului de preaviz să depăsească 6 luni.

(5) Dacă părtile convin termene de preaviz mai lungi decât cele prevăzute la alin. (3) si (4), prin contractul de agentie nu se pot stabili în sarcina agentului termene de preaviz mai lungi decât cele stabilite în sarcina comitentului.

(6) Dacă părtile nu convin altfel, termenul de preaviz expiră la sfârsitul unei luni calendaristice.

(7) Dispozitiile alin. (1)-(6) se aplică în mod corespunzător si contractului pe durată determinată care este prelungit pe durată nedeterminată potrivit dispozitiilor art. 2088. În acest caz, la calculul termenului de preaviz se va tine seama de întreaga perioadă a contractului, cuprinzând atât durata determinată, cât si perioada în care acesta se consideră încheiat pe durată nedeterminată.

Art. 2090

Denuntarea unilaterală în cazuri speciale

(1) În toate cazurile, contractul de agentie poate fi denuntat fără preaviz de oricare dintre părti, cu repararea prejudiciilor astfel cauzate celeilalte părti, atunci când circumstante exceptionale, altele decât forta majoră ori cazul fortuit, fac imposibilă continuarea colaborării dintre comitent si agent.

(2) În ipoteza prevăzută la alin. (1) contractul încetează la data primirii notificării scrise prin care acesta a fost denuntat.

Art. 2091

Indemnizatiile în caz de încetare a contractului

(1) La încetarea contractului de agentie agentul are dreptul să primească de la comitent o indemnizatie, în măsura în care:

a) i-a procurat noi clienti comitentului sau a sporit semnificativ volumul operatiunilor cu clientii existenti, iar comitentul obtine încă foloase substantiale din operatiunile cu acesti clienti; si

b) plata acestei indemnizatii este echitabilă, având în vedere circumstantele concrete, în special comisioanele pe care agentul ar fi trebuit să le primească în urma operatiunilor încheiate de comitent cu clientii prevăzuti la lit. a), precum si posibila restrângere a activitătii profesionale a agentului din cauza existentei în contractul de agentie a unei clauze de neconcurentă.

(2) Valoarea indemnizatiei nu poate depăsi o sumă echivalentă cuantumului unei remuneratii anuale, calculată pe baza mediei anuale a remuneratiilor încasate de agent pe parcursul ultimilor 5 ani de contract. Dacă durata contractului nu însumează 5 ani, remuneratia anuală este calculată pe baza mediei remuneratiilor încasate în cursul perioadei respective.

(3) Acordarea indemnizatiei prevăzute la alin. (1) nu aduce atingere dreptului agentului de a cere despăgubiri, în conditiile legii.

(4) În cazul în care contractul de agentie încetează ca urmare a decesului agentului, dispozitiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător.

(5) Dreptul la indemnizatia prevăzută la alin. (1) sau, după caz, la alin. (4) se stinge dacă agentul ori, după caz, mostenitorul acestuia nu îl pune în întârziere pe comitent, cu privire la pretentiile sale, într-un termen de un an de la data încetării contractului de agentie.

Art. 2092
Exceptiile
Agentul nu are dreptul la indemnizatia prevăzută la art. 2091 în următoarele situatii:
a) comitentul reziliază contractul din cauza încălcării de către agent a obligatiilor sale;
b) agentul denunță unilateral contractul, cu exceptia cazului în care această denuntare este motivată de circumstante precum vârsta, infirmitatea ori boala agentului, în considerarea cărora, în mod rezonabil, nu i se poate cere acestuia continuarea activitătilor;
c) în cazul cesiunii contractului de agentie prin înlocuirea agentului cu un tert;
d) dacă nu se convine altfel de către părtile contractului de agentie, în cazul novatiei acestui contract prin înlocuirea agentului cu un tert.

Art. 2093
Ineficacitatea clauzei de neconcurentă
(1) Comitentul nu se poate prevala de clauza de neconcurentă atunci când contractul de agentie încetează în următoarele situatii:
a) fără a fi aplicabile prevederile art. 2090, comitentul denunță unilateral contractul de agentie cu nerespectarea termenului de preaviz, legal sau conventional, si fără a exista un motiv grav pentru care nu respectă preavizul, pe care comitentul să îl fi comunicat de îndată agentului;
b) contractul de agentie este reziliat ca urmare a culpei comitentului.
(2) La cererea agentului instanta poate, tinând seama si de interesele legitime ale comitentului, să înlăture sau să limiteze efectele clauzei de neconcurentă, atunci când consecintele prejudiciabile ale acesteia pentru agent sunt grave si vădit inechitabile.

Art. 2094
Dispozitiile imperative
Nu se poate deroga în defavoarea intereselor agentului de la prevederile art. 2079, 2080, 2084, 2085, art. 2086 alin. (1), (2) si (4), art. 2.091 si 2.092. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.

Art. 2095
Alte dispozitii aplicabile
(1) Dispozitiile prezentului capitol se completează cu prevederile referitoare la contractul de comision, în măsura în care acestea din urmă sunt compatibile.
(2) Dacă agentul are si puterea de a-l reprezenta pe comitent la încheierea contractelor, dispozitiile prezentului capitol se completează în mod corespunzător cu cele privind contractul de mandat cu reprezentare.

CAPITOLUL XI
Contractul de intermediere

Art. 2096
Notiunea
(1) Intermedierea este contractul prin care intermediarul se obligă fată de client să îl pună în legătură cu un tert, în vederea încheierii unui contract.
(2) Intermediarul nu este prepusul părtilor intermediate si este independent fată de acestea în executarea obligatiilor sale.

Art. 2097

Remunerarea intermediarului

(1) Intermediarul are dreptul la o remuneratie din partea clientului numai în cazul în care contractul intermediat se încheie ca urmare a intermedierii sale.

(2) În lipsa conventiei părtilor sau a unor prevederi legale speciale, intermediarul are dreptul la o remuneratie în conformitate cu practicile anterioare statornicite între părti sau cu uzantele existente între profesionisti pentru astfel de contracte.

Art. 2098

Restituirea cheltuielilor

Intermediarul este îndreptătit la restituirea cheltuielilor efectuate pentru intermediere, dacă se stipulează expres în contract.

Art. 2099

Remuneratia în cazul pluralitătii de intermediari

(1) În cazul în care intermedierea a fost realizată de mai multi intermediari, fiecare are dreptul la o cotă egală din remuneratia stabilită global, dacă prin contract nu s-a stipulat altfel.

(2) Dispozitiile alin. (1) se aplică atât în cazul în care pluralitatea de intermediari rezultă din contracte de intermediere separate, cât si în cazul în care rezultă din acelasi contract de intermediere.

Art. 2100

Obligatia de informare

Intermediarul este obligat să comunice tertului toate informatiile cu privire la avantajele si oportunitatea încheierii contractului intermediat, cu conditia să nu prejudicieze în mod culpabil interesele clientului.

Art. 2101

Comunicarea încheierii contractului intermediat

(1) Clientul are obligatia să comunice intermediarului dacă s-a încheiat contractul intermediat, în termen de cel mult 15 zile de la data încheierii acestuia, sub sanctiunea dublării remuneratiei, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) De asemenea, în cazul în care remuneratia se stabileste în functie de valoarea contractului intermediat sau alte elemente esentiale ale acestuia, clientul este obligat să le comunice în conditiile indicate la alin. (1).

Art. 2102

Reprezentarea părtilor intermediate

Intermediarul poate reprezenta părtile intermediate la încheierea contractului intermediat sau a altor acte de executare a acestuia numai dacă a fost împuternicit expres în acest sens.

CAPITOLUL XII
Contractul de depozit

SECTIUNEA 1

Reguli comune privind contractul de depozit

§1. Dispozitii generale

Art. 2103

Notiunea

(1) Depozitul este contractul prin care depozitarul primeste de la deponent un bun mobil, cu obligatia de a-l păstra pentru o perioadă de timp si de a-l restitui în natură.

(2) Remiterea bunului este o conditie pentru încheierea valabilă a contractului de depozit, cu exceptia cazului când depozitarul detine deja bunul cu alt titlu.

Art. 2104

Proba

Pentru a putea fi dovedit, contractul de depozit trebuie încheiat în scris.

Art. 2105

Delimitarea

(1) Când sunt remise fonduri bănesti sau alte asemenea bunuri fungibile si consumptibile prin natura lor, acestea devin proprietatea celui care le primeste si nu trebuie să fie restituite în individualitatea lor.

(2) În această situatie se aplică, în mod corespunzător, regulile de la împrumutul de consumatie, cu exceptia cazului în care intentia principală a părtilor a fost aceea ca bunurile să fie păstrate în interesul celui care le predă. Existenta acestei intentii se prezumă atunci când părtile au convenit că restituirea se poate cere anterior expirării termenului pentru care bunurile au fost primite.

Art. 2106

Remuneratia depozitarului

(1) Depozitul este cu titlu gratuit, dacă din conventia părtilor sau din uzante ori din alte împrejurări, precum profesia depozitarului, nu rezultă că trebuie să fie plătită o remuneratie.

(2) Când cuantumul remuneratiei nu este stabilit prin contract, instanta judecătorească îl va stabili în raport cu valoarea serviciilor prestate.

§2. Obligatiile depozitarului

Art. 2107

Diligenta depozitarului

(1) Dacă nu s-a convenit altfel, depozitarul răspunde numai în cazul în care nu a depus diligenta dovedită pentru păstrarea propriilor sale bunuri.

(2) În lipsă de stipulatie contrară, atunci când depozitarul este remunerat sau este un profesionist ori i s-a permis să se folosească de bunul depozitat, el are obligatia de a păstra bunul cu prudentă si diligentă.

Art. 2108

Folosirea bunului

Depozitarul nu se poate servi de bunul încredintat lui fără învoirea expresă sau prezumată a deponentului.

Art. 2109
Răspunderea depozitarului incapabil

Dacă depozitarul este minor sau pus sub interdictie, deponentul poate cere restituirea bunului remis atât timp cât acesta se află în mâinile depozitarului incapabil. În cazul în care restituirea în natură nu mai este posibilă, deponentul are dreptul de a cere să i se plătească o sumă de bani egală cu valoarea bunului, dar numai până la concurenta sumei cu care s-a îmbogătit depozitarul.

Art. 2110
Dovada proprietătii

Dacă nu se prevede altfel prin lege, depozitarul nu poate solicita deponentului să facă dovada că este proprietar al bunului depozitat. Această dovadă nu poate fi cerută nici persoanei desemnate de către deponent în vederea restituirii bunului.

Art. 2111
Modul de executare

Depozitarul este obligat să schimbe locul si felul păstrării stabilite prin contract, dacă această schimbare este necesară pentru a feri bunul de pieire, pierdere, sustragere sau stricăciune si este atât de urgentă încât consimtământul deponentului nu ar putea fi asteptat.

Art. 2112
Încredintarea bunului

Depozitarul nu poate încredinta altuia păstrarea bunului, fără consimtământul deponentului, cu exceptia cazului în care este silit de împrejurări să procedeze astfel.

Art. 2113
Încredintarea bunului către subdepozitar

(1) Depozitarul îndreptătit să încredinteze unei alte persoane păstrarea bunului răspunde numai pentru alegerea acesteia sau pentru instructiunile pe care i le-a dat, cu conditia să fi adus de îndată la cunostinta deponentului locul depozitului si numele persoanei care a primit bunul.

(2) În caz contrar, depozitarul răspunde pentru fapta subdepozitarului ca pentru fapta sa proprie.

(3) În toate cazurile, subdepozitarul răspunde fată de deponent pentru fapta sa.

Art. 2114
Răspunderea

Depozitarul care, fără a avea acest drept, a schimbat locul sau felul păstrării ori s-a folosit de bunul depozitat sau l-a încredintat unei terte persoane răspunde si pentru caz fortuit, cu exceptia situatiei în care dovedeste că bunul ar fi pierit chiar si dacă nu si-ar fi depăsit drepturile.

Art. 2115
Denuntarea depozitului

(1) Deponentul poate să solicite oricând restituirea bunului depozitat, chiar înăuntrul termenului convenit. El este însă obligat să ramburseze depozitarului cheltuielile pe care acesta le-a făcut în considerarea acestui termen.

(2) Atunci când depozitarul a emis un înscris care face dovada depozitului ori care conferă detinătorului său dreptul de a retrage bunul depozitat, depozitarul poate cere să îi fie înapoiat acel înscris.

(3) Depozitarul îl poate constrânge pe deponent să reia bunul, dacă există motive grave pentru aceasta, chiar înaintea expirării termenului convenit.

(4) În cazul în care nu s-a convenit un termen, depozitarul poate restitui oricând bunul, dar poate fi obligat la plata de despăgubiri, dacă restituirea este intempestivă sau are loc inoportun.

Art. 2116

Restituirea bunului

(1) Dacă nu s-a convenit altfel, restituirea bunului primit trebuie să se facă la locul unde acesta trebuia păstrat, iar cheltuielile ocazionate de restituire sunt în sarcina deponentului. Totusi, atunci când depozitarul, fără să se fi aflat în ipoteza avută în vedere la art. 2111, a schimbat unilateral locul păstrării bunului, deponentul poate cere depozitarului fie să aducă bunul în acel loc în vederea restituirii, fie să suporte diferenta dintre cheltuielile prilejuite de restituire si acelea care s-ar fi făcut în lipsa acestei schimbări.

(2) Bunul se restituie în starea în care acesta se află la momentul restituirii. Deteriorarea ce nu a fost pricinuită de fapta depozitarului rămâne în sarcina deponentului.

(3) În caz de neexecutare culpabilă a obligatiei de restituire, dacă bunul nu poate fi recuperat în natură de către deponent, depozitarul are obligatia de a plăti despăgubiri, al căror cuantum se determină prin raportare la valoarea de înlocuire a bunului, iar nu la valoarea pe care acesta a avut-o la data la care a fost încheiat contractul.

Art. 2117

Restituirea către mostenitorul deponentului

(1) În caz de deces al deponentului, bunul se restituie mostenitorului, la cererea acestuia, chiar dacă prin contract fusese desemnată o altă persoană în acest scop. Atunci când există mai multi mostenitori, restituirea făcută unuia sau unora dintre acestia nu le conferă alte drepturi decât cele rezultate din aplicarea prevederilor legale referitoare la mostenire.

(2) Aceste reguli se aplică în mod corespunzător atunci când deponentul este persoană juridică.

Art. 2118

Restituirea fructelor si plata dobânzilor

(1) Depozitarul este obligat să restituie fructele bunului, dacă le-a perceput.

(2) Depozitarul nu datorează dobândă pentru fondurile bănesti depozitate decât din ziua în care a fost pus în întârziere să le restituie.

Art. 2119

Pluralitatea de deponenti sau de depozitari

(1) Când există mai multi deponenti, iar obligatia este indivizibilă sau solidară între acestia, depozitarul este liberat prin restituirea bunului oricăruia dintre ei, dacă nu s-a stabilit altfel prin contractul de depozit.

Alin. (1) al art. 2119 a fost modificat de pct. 143 al art. 190, Sectiunea a 2-a, CAPITOLUL VII din LEGEA nr. 71 din 3 iunie 2011, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 409 din 10 iunie 2011.

(2) Dacă sunt mai multi depozitari, obligatia de restituire revine aceluia sau acelora în detinerea cărora se află bunul, cu notificarea către ceilalti depozitari a efectuării restituirii.

Art. 2120

Cazurile de nerestituire a bunului

(1) Depozitarul este apărat de obligatia de a restitui bunul, dacă acesta i-a fost cerut de către proprietar sau de o altă persoană îndreptătită ori dacă a fost rechizitionat de autoritatea publică sau dacă i-a fost în alt mod ridicat potrivit legii ori a pierit prin caz fortuit.

(2) Atunci când în locul bunului care i-a fost ridicat sau care a pierit depozitarul a primit o sumă de bani sau un alt bun, el este obligat să le predea deponentului.

(3) Dacă depozitarul descoperă că bunul depozitat fusese furat ori pierdut, precum si pe adevăratul proprietar al bunului, el trebuie să îl informeze pe acesta din urmă despre depozitul ce i s-a făcut si să îl someze să îsi exercite drepturile într-un termen determinat si îndestulător, fără încălcarea dispozitiilor penale aplicabile. Numai după expirarea acelui termen depozitarul se poate libera prin restituirea lucrului către deponent. În această perioadă, depozitarul este îndreptătit să primească aceeasi remuneratie ca si în cursul depozitului. Chiar si atunci când contractul de depozit fusese încheiat cu titlu gratuit, deponentul datorează, pentru această perioadă, remuneratie, al cărei cuantum se stabileste potrivit art. 2106 alin. (2).

(4) În toate cazurile, depozitarul este tinut, sub sanctiunea obligării la plata de despăgubiri, să denunte deponentului procesul care i-a fost intentat de revendicant, intervenirea rechizitiei sau a altei măsuri de ridicare ori faptul care îl împiedică să restituie bunul.

Art. 2121

Obligatia mostenitorului depozitarului

Dacă mostenitorul depozitarului a vândut cu bună-credintă bunul, fără să fi stiut că este depozitat, el este tinut să înapoieze numai pretul primit sau să cedeze deponentului actiunea sa împotriva cumpărătorului, dacă pretul nu i-a fost plătit.

§3. Obligatiile deponentului

Art. 2122

Cheltuielile si despăgubirile

(1) Deponentul este obligat să ramburseze depozitarului cheltuielile pe care acesta le-a făcut pentru păstrarea bunului.

(2) Deponentul trebuie, de asemenea, să îl despăgubească pe depozitar pentru toate pierderile suferite ca urmare a depozitării bunului, cu exceptia cazului în care depozitarul a primit bunul cunoscând sau trebuind să cunoască natura sa periculoasă.

Art. 2123
Plata remuneratiei
(1) Dacă nu s-a convenit altfel, plata remuneratiei către depozitar se face la data restituirii bunului.
(2) În lipsă de stipulatie contrară, dacă restituirea are loc înainte de termen, depozitarul nu are dreptul decât la partea din remuneratie convenită, corespunzătoare timpului cât a păstrat bunul.

SECTIUNEA a 2-a
Depozitul necesar

Art. 2124
Notiunea
(1) Dacă bunul a fost încredintat unei persoane sub constrângerea unei întâmplări neprevăzute, care făcea cu neputintă alegerea persoanei depozitarului si întocmirea unui înscris constatator al contractului, depozitul este necesar.
(2) Depozitul necesar poate fi dovedit prin orice mijloc de probă, oricare ar fi valoarea lui.

Art. 2125
Obligatia de acceptare
Depozitarul nu poate refuza primirea bunului decât în cazul în care are un motiv serios pentru aceasta.

Art. 2126
Regimul juridic
(1) Cu exceptia dispozitiilor cuprinse în prezenta sectiune, depozitul necesar este guvernat de regulile comune privind contractul de depozit.
(2) Depozitarul răspunde, în caz de pieire a lucrului, conform regulilor aplicabile depozitului neremunerat.

SECTIUNEA a 3-a
Depozitul hotelier

Art. 2127
Răspunderea pentru bunurile aduse în hotel
(1) Persoana care oferă publicului servicii de cazare, denumită hotelier, este răspunzătoare, potrivit regulilor privitoare la răspunderea depozitarului, pentru prejudiciul cauzat prin furtul, distrugerea sau deteriorarea bunurilor aduse de client în hotel.
(2) Sunt considerate ca fiind aduse în hotel:
a) bunurile aflate în hotel pe perioada cazării clientului;
b) bunurile aflate în afara hotelului, pentru care hotelierul, un membru al familiei sale ori un prepus al hotelierului îsi asumă obligatia de supraveghere pe perioada cazării clientului;
c) bunurile aflate în hotel sau în afara acestuia, pentru care hotelierul, un membru al familiei sale ori un prepus al hotelierului îsi asumă obligatia de supraveghere pentru un interval de timp rezonabil, anterior sau ulterior cazării clientului.

(3) Hotelierul răspunde si pentru vehiculele clientilor lăsate în garajul sau în parcarea hotelului, precum si pentru bunurile care, în mod obisnuit, se găsesc în acestea.

(4) În lipsă de stipulatie contrară, dispozitiile prezentei sectiuni nu se aplică în cazul animalelor de companie.

Art. 2128

Răspunderea limitată

Răspunderea hotelierului este limitată până la concurenta unei valori de o sută de ori mai mari decât pretul pentru o zi afisat pentru camera oferită spre închiriere clientului.

Art. 2129

Răspunderea nelimitată

Răspunderea hotelierului este nelimitată:

a) dacă prejudiciul este cauzat din culpa hotelierului sau a unei persoane pentru care acesta răspunde;

b) dacă bunurile au fost încredintate spre păstrare hotelierului;

c) dacă hotelierul a refuzat primirea în depozit a bunurilor clientului pe care, potrivit legii, era obligat să le primească.

Art. 2130

Lipsa răspunderii

Hotelierul nu răspunde atunci când deteriorarea, distrugerea ori furtul bunurilor clientului este cauzată:

a) de client, de persoana care îl însoteste sau care se află sub supravegherea sa ori de vizitatorii săi;

b) de un caz de fortă majoră;

c) de natura bunului.

Art. 2131

Obligatii ale hotelierului

(1) Hotelierul este obligat să primească în depozit documente, bani sau alte obiecte de valoare apartinând clientilor săi.

(2) Hotelierul nu poate refuza depozitul acestor bunuri decât în cazul în care, tinând seama de importanta si conditiile de exploatare ale hotelului, acestea sunt excesiv de valoroase ori sunt incomode sau periculoase.

(3) Hotelierul poate să examineze bunurile care îi sunt predate spre depozitare si să ceară depozitarea acestora într-un loc închis sau sigilat.

Art. 2132

Cazul special

Hotelierul care pune la dispozitia clientilor săi, în camerele de hotel, o casă de valori nu este presupus a fi primit în depozit bunurile care vor fi depuse de clientii săi în casa de valori. În acest caz, sunt aplicabile dispozitiile art. 2128.

Art. 2133

Dovada

Dovada introducerii bunurilor în hotel poate fi făcută prin martori, indiferent de valoarea acestor bunuri.

Art. 2134
Decăderea din dreptul la repararea prejudiciului

(1) Clientul este decăzut din dreptul la repararea prejudiciului suferit prin furtul, distrugerea sau deteriorarea bunurilor pe care le-a adus el însusi ori care au fost aduse pentru el în hotel dacă:

a) în cel mult 24 de ore de la data la care a cunoscut prejudiciul nu a înstiintat administratia hotelului;

b) nu a exercitat dreptul la actiunea în repararea prejudiciului în termen de 6 luni de la data producerii acestuia.

(2) Dispozitiile alin. (1) nu sunt aplicabile în privinta bunurilor prevăzute la art. 2129 lit. b) si c).

Art. 2135
Dreptul de retentie

În cazul neplătii de către client a pretului camerei si a serviciilor hoteliere prestate, hotelierul are un drept de retentie asupra bunurilor aduse de client, cu exceptia documentelor si a efectelor personale fără valoare comercială.

Art. 2136
Valorificarea bunurilor

Hotelierul poate cere valorificarea bunurilor asupra cărora si-a exercitat dreptul de retentie, potrivit regulilor prevăzute de Codul de procedură civilă în materia urmăririi silite mobiliare.

Art. 2137
Localuri asimilate hotelurilor

Dispozitiile prezentei sectiuni se aplică în mod corespunzător si bunurilor aduse în sanatorii, spitale, pensiuni, vagoane de dormit si altele asemănătoare.

SECTIUNEA a 4-a
Sechestrul conventional

Art. 2138
Notiunea

Sechestrul conventional este depozitul prin care două sau mai multe persoane încredintează unui tert, denumit administrator-sechestru, unul sau mai multe bunuri mobile ori imobile în privinta cărora există o contestatie sau incertitudine juridică, cu obligatia pentru acesta de a le păstra si a le restitui celui recunoscut ca titular al dreptului.

Art. 2139
Obligatiile, drepturile si puterile administratorului-sechestru

Obligatiile, drepturile si puterile administratorului-sechestru sunt determinate prin conventia părtilor, iar în lipsă se aplică regulile prezentei sectiuni.

Art. 2140

Conservarea si înstrăinarea obiectului sechestrului

(1) Administratorul-sechestru este tinut să păzească si să conserve obiectul sechestrului cu diligenta unui depozitar.

(2) Dacă natura bunului o cere, administratorul-sechestru este tinut să îndeplinească acte de administrare, regulile din materia mandatului fiind aplicabile în mod corespunzător.

(3) Cu autorizarea instantei judecătoresti, administratorul-sechestru poate să înstrăineze bunul, în cazul în care acesta nu poate fi conservat sau dacă, pentru un alt motiv, măsura înstrăinării este vădit necesară.

Art. 2141

Liberarea administratorului-sechestru

(1) Administratorul-sechestru trebuie să predea bunul celui desemnat de instanta judecătorească sau, după caz, celui indicat prin acordul tuturor părtilor care l-au numit.

(2) Până la finalizarea contestatiei sau până la încetarea stării de incertitudine juridică, administratorul-sechestru nu va putea fi liberat decât prin acordul tuturor părtilor care l-au numit sau, pentru motive temeinice, prin hotărâre judecătorească.

Art. 2142

Remuneratia, cheltuielile si despăgubirile

(1) Dacă nu s-a convenit altfel, administratorul-sechestru are dreptul la o remuneratie.

(2) Chiar si în cazul sechestrului cu titlu gratuit, administratorul-sechestru are dreptul la restituirea tuturor cheltuielilor făcute pentru conservarea si administrarea bunului sechestrat, precum si la plata despăgubirilor pentru pierderile suferite în legătură cu acesta.

Art. 2143

Sechestrul judiciar

Sechestrul poate fi dispus de instanta de judecată, cu aplicarea prevederilor Codului de procedură civilă si, după caz, a dispozitiilor prezentei sectiuni.

CAPITOLUL XIII
Contractul de împrumut

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 2144

Felurile împrumutului

împrumutul este de două feluri: împrumutul de folosintă, numit si comodat, si împrumutul de consumatie.

Art. 2145

Promisiunea de împrumut

Atunci când bunul se află în detinerea beneficiarului, iar promitentul refuză să încheie contractul, instanta, la cererea celeilalte părti, poate să pronunte o hotărâre care să tină loc de contract, dacă cerintele legii pentru validitatea acestuia sunt îndeplinite.

SECTIUNEA a 2-a
Împrumutul de folosintă

Art. 2146
Notiunea
împrumutul de folosintă este contractul cu titlu gratuit prin care o parte, numită comodant, remite un bun mobil sau imobil celeilalte părti, numite comodatar, pentru a se folosi de acest bun, cu obligatia de a-l restitui după un anumit timp.

Art. 2147
Calitatea de comodant
Dacă nu i s-a interzis prin lege sau contract, orice persoană care are dreptul de a folosi bunul poate fi comodant.

Art. 2148
Obligatia comodatarului
(1) Comodatarul este tinut să păzească si să conserve bunul împrumutat cu prudenta si diligenta unui bun proprietar.
(2) Comodatarul nu poate folosi bunul împrumutat decât în conformitate cu destinatia acestuia determinată prin contract ori, în lipsă, după natura bunului. El nu poate permite unui tert să îl folosească decât cu aprobarea prealabilă a comodantului.

Art. 2149
Pieirea sau deteriorarea bunului
(1) Comodatarul nu răspunde pentru pierderea ori deteriorarea bunului rezultată numai din folosinta în scopul căreia bunul i-a fost împrumutat.
(2) Dacă însă comodatarul foloseste bunul cu altă destinatie decât aceea pentru care i-a fost împrumutat sau dacă prelungeste folosinta după scadenta restituirii, comodatarul răspunde de pieirea sau deteriorarea bunului, chiar dacă aceasta se datorează unei forte majore, afară de cazul când dovedeste că bunul ar fi pierit ori s-ar fi deteriorat oricum din cauza acelei forte majore.

Art. 2150
Posibilitatea salvării bunului
Comodatarul răspunde pentru pieirea bunului împrumutat când aceasta este cauzată de forta majoră de care comodatarul l-ar fi putut feri întrebuintând un bun propriu sau când, neputând salva decât unul dintre cele două bunuri, l-a preferat pe al său.

Art. 2151
Cheltuielile făcute cu bunul
(1) Comodatarul suportă cheltuielile pe care le-a făcut pentru a folosi bunul.

(2) Cu toate acestea, comodatarul are dreptul să îi fie rambursate cheltuielile pentru lucrările necesare asupra bunului care nu puteau fi prevăzute la încheierea contractului, atunci când comodantul, înstiintat în prealabil, nu s-a opus efectuării lor ori când, din cauza urgentei lucrărilor, acesta nu a putut fi înstiintat în timp util.

Art. 2152
Răspunderea comodantului pentru vicii ascunse

Comodantul care, la data încheierii contractului, cunostea viciile ascunse ale bunului împrumutat si care nu l-a prevenit pe comodatar despre acestea este tinut să repare prejudiciul suferit din această cauză de comodatar.

Art. 2153
Dreptul de retentie

În niciun caz, comodatarul nu poate invoca dreptul de retentie pentru obligatiile ce s-ar naste în sarcina comodantului.

Art. 2154
Pluralitatea de comodatari

Dacă mai multe persoane au împrumutat împreună acelasi bun, ele răspund solidar fată de comodant.

Art. 2155
Restituirea bunului

(1) Comodatarul este obligat sa înapoieze bunul la împlinirea termenului convenit sau, în lipsă de termen, după ce s-a folosit de bun potrivit conventiei.

(2) Dacă termenul nu este convenit si fie contractul nu prevede întrebuintarea pentru care s-a împrumutat bunul, fie întrebuintarea are un caracter permanent, comodatarul este obligat să înapoieze bunul la cererea comodantului.

Art. 2156
Restituirea anticipată

Comodantul poate cere restituirea bunului înainte de momentul prevăzut la art. 2155 alin. (1) atunci când are el însusi o nevoie urgentă si neprevăzută de bun, atunci când comodatarul decedează sau atunci când acesta îsi încalcă obligatiile.

Art. 2157
Titlul executoriu

(1) În ceea ce priveste obligatia de restituire, contractul de comodat încheiat în formă autentică sau printr-un înscris sub semnătură privată cu dată certă constituie titlu executoriu, în conditiile legii, în cazul încetării prin decesul comodatarului sau prin expirarea termenului.

(2) Dacă nu s-a stipulat un termen pentru restituire, contractul de comodat constituie titlu executoriu numai în cazul în care nu se prevede întrebuintarea pentru care s-a împrumutat bunul ori întrebuintarea prevăzută are un caracter permanent.

SECTIUNEA a 3-a
Împrumutul de consumatie

§1. Dispozitii comune

Art. 2158
Notiunea. Capacitatea

(1) Împrumutul de consumatie este contractul prin care împrumutătorul remite împrumutatului o sumă de bani sau alte asemenea bunuri fungibile si consumptibile prin natura lor, iar împrumutatul se obligă să restituie, după o anumită perioadă de timp, aceeasi sumă de bani sau cantitate de bunuri de aceeasi natură si calitate.

(2) Atunci când o persoană acordă un împrumut fără a o face cu titlu profesional, nu îi sunt aplicabile dispozitiile legale privind institutiile de credit si institutiile financiare nebancare.

Art. 2159
Natura împrumutului

(1) În lipsa unei stipulatii contrare, împrumutul se prezumă a fi cu titlu gratuit.

(2) Până la proba contrară, împrumutul care are ca obiect o sumă de bani se prezumă a fi cu titlu oneros.

Art. 2160
Transferul proprietătii si al riscurilor

Prin încheierea valabilă a contractului, împrumutatul devine proprietarul bunului si suportă riscul pieirii acestuia.

Art. 2161
Termenul de restituire stabilit de părti

Termenul de restituire se prezumă a fi stipulat în favoarea ambelor părti, iar dacă împrumutul este cu titlu gratuit, numai în favoarea împrumutatului.

Art. 2162
Termenul de restituire stabilit de instantă

(1) Dacă nu a fost convenit un termen de restituire, acesta va fi stabilit de instantă, tinându-se seama de scopul împrumutului, de natura obligatiei si a bunurilor împrumutate, de situatia părtilor si de orice altă împrejurare relevantă.

(2) Dacă însă s-a stipulat că împrumutatul va plăti numai când va avea resursele necesare, instanta, constatând că împrumutatul le detine sau le putea obtine între timp, nu va putea acorda un termen de restituire mai mare de 3 luni.

(3) Cererea pentru stabilirea termenului de restituire se solutionează potrivit procedurii prevăzute de lege pentru ordonanta presedintială.

Art. 2163
Prescriptia

În cazul prevăzut la art. 2162 alin. (1), cererea este supusă prescriptiei, care începe să curgă de la data încheierii contractului.

Art. 2164
Restituirea împrumutului

(1) În lipsa unei stipulatii contrare, împrumutatul este tinut să restituie aceeasi cantitate si calitate de bunuri pe care a primit-o, oricare ar fi cresterea sau scăderea pretului acestora.

(2) În cazul în care împrumutul poartă asupra unei sume de bani, împrumutatul nu este tinut să înapoieze decât suma nominală primită, oricare ar fi variatia valorii acesteia, dacă părtile nu au convenit altfel.

(3) Dacă nu este posibil să se restituie bunuri de aceeasi natură, calitate si în aceeasi cantitate, împrumutatul este obligat să plătească valoarea lor la data si locul unde restituirea trebuia să fie făcută.

Art. 2165
Titlul executoriu

Dispozitiile art. 2157 alin. (1) se aplică în mod corespunzător si împrumutului de consumatie.

Art. 2166
Răspunderea pentru vicii

(1) Împrumutătorul este tinut, întocmai ca si comodantul, să repare prejudiciul cauzat de viciile bunului împrumutat.

(2) În cazul împrumutului cu titlu oneros, împrumutătorul este răspunzător de prejudiciul suferit de împrumutat din cauza viciilor bunurilor împrumutate, aplicându-se în mod corespunzător regulile referitoare la garantia vânzătorului.

§2. Împrumutul cu dobândă

Art. 2167
Domeniul de aplicare

Dispozitiile referitoare la împrumutul cu dobândă sunt aplicabile, în mod corespunzător, ori de câte ori, în temeiul unui contract, se naste si o obligatie de plată, cu termen, a unei sume de bani ori a altor bunuri de gen, în măsura în care nu există reguli particulare privind validitatea si executarea acelei obligatii.

Art. 2168
Modalităti ale dobânzii

Dobânda se poate stabili în bani ori în alte prestatii sub orice titlu sau denumire la care împrumutatul se obligă ca echivalent al folosintei capitalului.

Art. 2169
Curgerea dobânzii

Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului.

Art. 2170
Plata anticipată a dobânzii

Plata anticipată a dobânzii nu se poate efectua decât pe cel mult 6 luni. Dacă rata dobânzii este determinabilă, eventualele surplusuri sau deficite sunt supuse compensării de la o

rată la alta, pe toată durata împrumutului, cu exceptia ultimei rate care rămâne întotdeauna câstigată în întregime de împrumutător.

CAPITOLUL XIV
Contractul de cont curent

Art. 2171
Notiunea

(1) Contractul de cont curent este acela prin care părtile, denumite curentisti, se obligă să înscrie într-un cont creantele decurgând din remiteri reciproce, considerându-le neexigibile si indisponibile până la închiderea contului.

(2) Soldul creditor al contului la încheierea sa constituie o creantă exigibilă. Dacă plata acestuia nu este cerută, soldul constituie prima remitere dintr-un nou cont si contractul este considerat reînnoit pe durată nedeterminată.

Art. 2172
Creditele excluse

(1) Creantele care nu pot face obiectul compensatiei nu pot face obiectul unui cont curent si nu se vor înscrie în acesta sau, dacă sunt înscrise, înscrierea se consideră nescrisă.

(2) În cazul contractului încheiat între profesionisti, se vor înscrie în cont exclusiv creantele derivând din exercitiul activitătii profesionale, dacă nu se prevede expres contrariul.

Art. 2173
Efectele principale

Prin contractul de cont curent, proprietatea remiterilor se transferă primitorului, prin înregistrarea acestora în cont. Obligatiile născute din remiterile anterioare se novează si creantele reciproce se compensează până la concurenta debitului si creditului, sub rezerva plătii soldului creditor. Dobânzile curg pentru fiecare sumă de la data înscrierii în cont până la încheierea contului si se socotesc pe zile, dacă părtile nu convin altfel.

Art. 2174
Drepturile la plata comisioanelor si la restituirea cheltuielilor

Drepturile la plata comisioanelor si la restituirea cheltuielilor pentru operatiunile înscrise în cont sunt la rândul lor incluse în cont, dacă nu se prevede expres contrariul.

Art. 2175
Actiunile si exceptiile referitoare la acte si operatiunile trecute în cont

(1) Înscrierea unei creante în cont curent nu împiedică exercitiul actiunilor si exceptiilor referitoare la validitatea actelor sau operatiunilor care au dat loc remiterilor.

(2) Dacă un act sau o operatiune este nulă, anulată, reziliată sau rezolvită, înscrierea remiterilor efectuate în temeiul acestora este stornată.

Art. 2176
Garantiile creantelor înscrise în cont

(1) Garantiile reale sau personale aferente creantelor înscrise în cont rămân în fiintă si vor fi exercitate asupra soldului creditor la încheierea contului, în limita creditului garantat.

(2) Dacă o creantă garantată de un fideiusor sau de un coobligat a fost înscrisă în cont, acesta rămâne obligat conform contractului de fideiusiune pentru cuantumul datoriei garantate, fată de curentistul care, la închiderea contului, are un sold creditor.

Art. 2177
Înscrierea unui titlu de credit

Înscrierea în cont a unui titlu de credit este prezumată făcută sub rezerva încasării, dacă nu se prevede expres contrariul.

Art. 2178
Înscrierea unei creante sub rezerva încasării

(1) În caz de cesiune de creantă înscrisă în cont, înscrierea este făcută pe riscul cesionarului, dacă din vointa părtilor nu rezultă altfel sau dacă nu este făcută cu rezerva expresă privind încasarea acesteia.

(2) Dacă creanta nu a fost plătită, curentistul cesionar poate fie să restituie creanta cedentului, stornând partida din cont, fie să îsi valorifice drepturile împotriva debitorului. Curentistul cedent poate storna creanta în tot sau în parte, chiar si după executarea infructuoasă a debitorului, în proportia creantei rămase neacoperită prin executare.

Art. 2179
Încheierea contului

(1) Încheierea contului curent si lichidarea soldului se fac la scadenta prevăzută în contract sau la momentul încetării contractului de cont curent. Părtile pot decide termene intermediare de încheiere a contului, iar în acest caz soldul creditor se înscrie ca prima partidă în noul cont.

(2) Soldul creditor constituie o creantă lichidă si exigibilă la care se va calcula dobânda conventională de la data încheierii contului, dacă nu este trecută într-un cont nou. Dacă soldul nu este trecut într-un cont nou, se va calcula, în lipsă de stipulatie contrară, dobânda legală, de la data încheierii contului.

Art. 2180
Aprobarea contului

(1) Extrasul sau raportul de cont trimis de un curentist celuilalt se prezumă aprobat, dacă nu este contestat de acesta din urmă în termenul prevăzut în contract sau, în lipsa unui termen, într-un termen rezonabil după practicile dintre părti sau potrivit uzantelor locului. În lipsa unor astfel de practici sau uzante, se va tine seama de natura operatiunilor si situatia părtilor.

(2) Aprobarea contului nu exclude dreptul de a contesta ulterior contul pentru erori de înregistrare sau de calcul, pentru omisiuni sau dublă înregistrare, în termen de o lună de la data aprobării extrasului sau raportului de cont ori de la încheierea contului, sub sanctiunea decăderii. Contestarea contului se face prin scrisoare recomandată trimisă celeilalte părti în termenul de o lună.

Art. 2181
Executarea si poprirea

(1) Numai soldul creditor rezultat la încheierea contului curent poate fi supus executării sau popririi pornite contra unuia dintre curentisti.

(2) Creditorii oricăruia dintre curentisti pot solicita instantei să dispună, pe cale de ordonantă presedintială, încheierea înainte de termen a contului curent, pentru executarea sau poprirea soldului rezultat în favoarea curentistului debitor.

Art. 2182

Termenul de prescriptie

Dreptul la actiune pentru rectificarea erorilor de calcul, făcute cu ocazia stabilirii soldului, a omisiunilor, a înscrierilor duble si altora asemenea se va prescrie în termen de un an de la data comunicării extrasului de cont curent.

Art. 2183

Încetarea contractului de cont curent

(1) Contractul de cont curent încetează de drept la expirarea termenului convenit expres de părti în cuprinsul contractului sau ulterior, prin conventie separată încheiată în formă scrisă.

(2) În cazul contractului încheiat pe durată nedeterminată, fiecare parte poate declara încetarea acestuia la încheierea contului, înstiintând-o pe cealaltă parte cu 15 zile înainte. Dacă părtile nu au convenit altfel, contractul de cont curent pe durată nedeterminată se consideră că are ca termen intermediar de încheiere a contului ultima zi a fiecărei luni.

(3) În caz de incapacitate, insolventă sau moarte, oricare dintre curentisti, reprezentantul incapabilului sau mostenitorul poate denunta contractul înstiintând cealaltă parte cu 15 zile înainte.

CAPITOLUL XV
Contul bancar curent si alte contracte bancare

SECTIUNEA 1
Contul bancar curent

Art. 2184

Dreptul de a dispune de soldul creditor

În cazul în care depozitul bancar, creditul sau orice altă operatiune bancară se realizează prin contul curent, titularul contului poate să dispună în orice moment de soldul creditor al contului, cu respectarea termenului de preaviz, dacă acesta a fost convenit de părti.

Art. 2185

Compensarea reciprocă a soldurilor

În cazul în care între institutia de credit si client există mai multe raporturi juridice sau mai multe conturi, chiar si în monede diferite, soldurile active si pasive se compensează reciproc, afară de cazul în care părtile au convenit altfel.

Art. 2186

Cotitularii unui cont curent

În cazul în care un cont curent are mai multi titulari si s-a convenit că fiecare dintre acestia are dreptul să dispună singur efectuarea de operatiuni în cont, cotitularii sunt considerati creditori sau debitori în solidar pentru soldul contului.

Art. 2187
Contul curent indiviz

(1) În cazul în care titularul contului decedează, până la efectuarea partajului, mostenitorii sunt considerati titulari coindivizari ai contului, pentru efectuarea operatiunilor în cont fiind necesar consimtământul tuturor coindivizarilor.

(2) Creditorul personal al unuia dintre comostenitori nu poate urmări silit prin poprire soldul creditor al contului indiviz. El poate doar să ceară partajul.

(3) Comostenitorii sunt tinuti divizibil fată de institutia de credit pentru soldul debitor al contului, dacă prin lege sau prin conventie nu se stabileste altfel.

(4) Dispozitiile prezentului articol sunt aplicabile în mod corespunzător si în alte cazuri de indiviziune între titularii contului curent, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 2188
Denuntarea unilaterală

În cazul în care contractul de cont bancar curent este încheiat pe durată nedeterminată, oricare dintre părti poate să denunte contractul de cont curent, cu respectarea unui termen de preaviz de 15 zile, dacă din contract sau din uzante nu rezultă un alt termen, sub sanctiunea de daune-interese.

Art. 2189
Executarea împuternicirilor primite

(1) Institutia de credit este tinută, potrivit dispozitiilor prevăzute în materia contractului de mandat, pentru executarea împuternicirilor primite de la client.

(2) Dacă împuternicirea primită trebuie executată pe o piată unde nu există sucursale ale institutiei de credit, aceasta poate să împuternicească la rândul ei o filială a sa, o institutie de credit corespondentă sau o altă institutie de credit ori o altă entitate agreată de titularul de cont si institutia de credit.

Art. 2190
Termenul de prescriptie

(1) Dreptul la actiunea în restituirea soldului creditor rezultat la închiderea contului curent se prescrie în termen de 5 ani de la data închiderii contului curent.

(2) În cazul în care contul curent a fost închis din initiativa institutiei de credit, termenul de prescriptie se calculează de la data la care titularul sau, după caz, fiecare cotitular al contului a fost notificat în acest sens prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la ultimul domiciliu sau sediu adus la cunostinta institutiei de credit.

SECTIUNEA a 2-a
Depozitul bancar

Art. 2191
Depozitul de fonduri

(1) Prin constituirea unui depozit de fonduri la o institutie de credit, aceasta dobândeste proprietatea asupra sumelor de bani depuse si este obligată să restituie aceeasi cantitate monetară, de aceeasi specie, la termenul convenit sau, după caz, oricând, la cererea deponentului, cu respectarea termenului de preaviz stabilit de părti ori, în lipsă, de uzante.

(2) În lipsă de stipulatie contrară, depunerile si retragerile se efectuează la sediul unitătii operative a băncii unde a fost constituit depozitul.

(3) Institutia de credit este obligată să asigure, în mod gratuit, informarea clientului cu privire la operatiunile efectuate în conturile sale. În cazul în care clientul nu solicită altfel, această informare se realizează lunar, în conditiile si în modalitătile convenite de părti. Dispozitiile art. 2180 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 2192
Depozitul de titluri

(1) Prin constituirea unui depozit de titluri, institutia de credit este împuternicită cu administrarea acestora. În lipsă de dispozitii speciale, prevederile art. 792-857 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Institutia de credit are dreptul la rambursarea cheltuielilor efectuate pentru operatiunile necesare, precum si la o remuneratie, în măsura stabilită prin conventie sau prin uzante.

(3) Este considerată nescrisă orice clauză prin care institutia de credit este exonerată de răspundere pentru neexecutarea obligatiilor care îi revin în administrarea titlurilor cu prudentă si diligentă.

SECTIUNEA a 3-a
Facilitatea de credit

Art. 2193
Notiunea

Facilitatea de credit este contractul prin care o institutie de credit, o institutie financiară nebancară sau orice altă entitate autorizată prin lege specială, denumită finantator, se obligă să tină la dispozitia clientului o sumă de bani pentru o perioadă de timp determinată sau nedeterminată.

Art. 2194
Utilizarea creditului

Dacă părtile nu au stipulat altfel, clientul poate să utilizeze creditul în mai multe transe, potrivit uzantelor, si poate, prin rambursări succesive, să reînnoiască suma disponibilă.

Art. 2195
Denuntarea unilaterală

(1) În lipsa unei clauze contrare, finantatorul nu poate să denunte contractul înainte de împlinirea termenului decât pentru motive temeinice, dacă acestea privesc beneficiarul facilitătii de credit.

(2) Denuntarea unilaterală stinge de îndată dreptul clientului de a utiliza creditul, iar finantatorul trebuie să acorde un termen de cel putin 15 zile pentru restituirea sumelor utilizate si a accesoriilor acestora.

(3) Dacă facilitatea de credit s-a încheiat pe durată nedeterminată, fiecare dintre părti poate să denunte contractul, cu respectarea unui termen de preaviz de 15 zile, dacă din contract sau din uzante nu rezultă astfel.

SECTIUNEA a 4-a
Închirierea casetelor de valori

Art. 2196
Obligatia prestatorului

În executarea contractului de închiriere a casetei de valori, institutia de credit sau o altă entitate care prestează în conditiile legii astfel de servicii, denumită prestator, răspunde fată de client pentru asigurarea unei încăperi adecvate si sigure, precum si pentru integritatea casetei.

Art. 2197
Deschiderea casetei de valori

(1) În cazul în care caseta este închiriată mai multor persoane, oricare dintre acestea poate cere deschiderea casetei, dacă nu s-a stipulat altfel prin contract.

(2) În caz de deces al clientului sau al unuia dintre clientii care foloseau aceeasi casetă, prestatorul, odată ce a fost înstiintat, nu poate să consimtă la deschiderea casetei decât cu acordul tuturor celor îndreptătiti sau, în lipsă, în conditiile stabilite de instanta de judecată.

(3) Dispozitiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător si în cazul încetării sau reorganizării persoanei juridice. În acest caz poate solicita deschiderea casetei de valori administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar.

Art. 2198
Deschiderea fortată a casetei de valori

(1) La împlinirea termenului prevăzut în contract, după expirarea unei perioade de 3 luni de la notificarea adresată clientului, prestatorul poate cere instantei de judecată, pe cale de ordonantă presedintială, autorizarea de a deschide caseta de valori. Notificarea clientului se poate face prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la ultimul domiciliu sau sediu adus la cunostinta institutiei de credit.

(2) Deschiderea casetei de valori se face în prezenta unui notar public si, după caz, cu respectarea măsurilor de prudentă stabilite de instantă.

(3) Instanta de judecată poate, de asemenea, să dispună măsuri de conservare a obiectelor descoperite, precum si vânzarea acestora în măsura necesară acoperirii chiriei si cheltuielilor efectuate de prestator, precum si, dacă este cazul, a prejudiciului cauzat acestuia.

CAPITOLUL XVI
Contractul de asigurare

SECTIUNEA 1
Dispozitii comune

Art. 2199
Notiunea

(1) Prin contractul de asigurare, contractantul asigurării sau asiguratul se obligă să plătească o primă asigurătorului, iar acesta din urmă se obligă ca, în cazul producerii riscului asigurat, să plătească o indemnizatie, după caz, asiguratului, beneficiarului asigurării sau tertului păgubit.

(2) Contractantul asigurării este persoana care încheie contractul pentru asigurarea unui risc privind o altă persoană ori pentru bunuri sau activităti ale acesteia si se obligă fată de asigurător să plătească prima de asigurare.

Art. 2200
Forma si dovada

(1) Pentru a putea fi dovedit, contractul de asigurare trebuie să fie încheiat în scris. Contractul nu poate fi probat cu martori, chiar atunci când există un început de dovadă scrisă. Dacă documentele de asigurare au dispărut prin fortă majoră sau caz fortuit si nu există posibilitatea obtinerii unui duplicat, existenta si continutul lor pot fi dovedite prin orice mijloc de probă.

(2) Încheierea contractului de asigurare se constată prin polita de asigurare sau certificatul de asigurare emis si semnat de asigurător ori prin nota de acoperire emisă si semnată de brokerul de asigurare.

(3) Documentele care atestă încheierea unei asigurări pot fi semnate si certificate prin mijloace electronice.

Art. 2201
Polita de asigurare

(1) Polita de asigurare trebuie să indice cel putin:

a) numele sau denumirea, domiciliul ori sediul părtilor contractante, precum si numele beneficiarului asigurării, dacă acesta nu este parte la contract;

b) obiectul asigurării;

c) riscurile ce se asigură;

d) momentul începerii si cel al încetării răspunderii asigurătorului;

e) primele de asigurare;

f) sumele asigurate.

(2) Alte elemente pe care trebuie să le cuprindă polita de asigurare se stabilesc prin norme adoptate de organul de stat în a cărui competentă, potrivit legii, intră supravegherea activitătii din domeniul asigurărilor.

Art. 2202
Categoriile de polite de asigurare

Polita de asigurare poate fi, după caz, nominativă, la ordin sau la purtător.

Art. 2203
Informatiile privind riscul

(1) Persoana care contractează asigurarea este obligată să răspundă în scris la întrebările formulate de asigurător, precum si să declare, la data încheierii contractului, orice informatii sau împrejurări pe care le cunoaste si care, de asemenea, sunt esentiale pentru evaluarea riscului.

(2) Dacă împrejurările esentiale privind riscul se modifică în cursul executării contractului, asiguratul este obligat să comunice în scris asigurătorului modificarea survenită.

Aceeasi obligatie îi revine si contractantului asigurării care a luat cunostintă de modificarea survenită.

Art. 2204
Declaratiile inexacte sau reticenta privind riscul

(1) În afară de cauzele generale de nulitate, contractul de asigurare este nul în caz de declaratie inexactă sau de reticentă făcută cu rea-credintă de către asigurat ori contractantul asigurării cu privire la împrejurări care, dacă ar fi fost cunoscute de către asigurător, l-ar fi determinat pe acesta să nu îsi dea consimtământul ori să nu îl dea în aceleasi conditii, chiar dacă declaratia sau reticenta nu a avut influentă asupra producerii riscului asigurat. Primele plătite rămân dobândite asigurătorului, care, de asemenea, poate cere si plata primelor cuvenite până la momentul la care a luat cunostintă de cauza de nulitate.

(2) Declaratia inexactă sau reticenta din partea asiguratului ori a contractantului asigurării a cărui rea-credintă nu a putut fi stabilită nu atrage nulitatea asigurării. În cazul în care constatarea declaratiei inexacte sau a reticentei are loc anterior producerii riscului asigurat, asigurătorul are dreptul fie de a mentine contractul solicitând majorarea primei, fie de a rezilia contractul la împlinirea unui termen de 10 zile calculate de la notificarea primită de asigurat, restituindu-i acestuia din urmă partea din primele plătite aferentă perioadei în cadrul căreia asigurarea nu mai functionează. Atunci când constatarea declaratiei inexacte sau a reticentei are loc ulterior producerii riscului asigurat, indemnizatia se reduce în raport cu proportia dintre nivelul primelor plătite si nivelul primelor ce ar fi trebuit să fie plătite.

Art. 2205
Lipsa riscului asigurat

(1) Contractul de asigurare se desfiintează de drept în cazul în care, înainte ca obligatia asigurătorului să înceapă a produce efecte, riscul asigurat s-a produs ori producerea acestuia a devenit imposibilă, precum si dacă, după ce obligatia mentionată a început să producă efecte, intervenirea riscului asigurat a devenit imposibilă. Atunci când asiguratul sau contractantul asigurării a plătit, fie si partial, prima de asigurare, acesta este îndreptătit să o recupereze proportional cu perioada neexpirată a contractului de asigurare.

(2) Diferenta dintre prima plătită si cea calculată conform alin. (1) se restituie asiguratului sau contractantului asigurării numai în cazurile în care nu s-au plătit ori nu se datorează despăgubiri pentru evenimente produse în perioada de valabilitate a asigurării.

Art. 2206
Plata primelor de asigurare

(1) Asiguratul este obligat să plătească primele de asigurare la termenele stabilite în contract.

(2) Părtile pot conveni ca plata primelor de asigurare să se facă integral ori în rate. Dacă nu s-a convenit altfel, plata se face la sediul asigurătorului sau al împuternicitilor acestuia.

(3) Dovada plătii primelor de asigurare revine asiguratului.

(4) Dacă nu s-a convenit altfel, asigurătorul poate rezilia contractul în cazul în care sumele datorate de asigurat, cu titlu de primă, nu sunt plătite la scadentă.

(5) Asigurătorul este obligat să îl informeze pe asigurat în privinta consecintelor neplătii primelor la termenul de plată pentru cazul prevăzut la alin. (4) si să prevadă aceste consecinte în contractul de asigurare.

(6) Asigurătorul are dreptul de a compensa primele ce i se datorează până la sfârsitul anului de asigurare, în temeiul oricărui contract, cu orice indemnizatie cuvenită asiguratului sau beneficiarului.

Art. 2207
Comunicarea producerii riscului asigurat

(1) Asiguratul este obligat să comunice asigurătorului producerea riscului asigurat, în termenul prevăzut în contractul de asigurare.

(2) În caz de neîndeplinire a obligatiei prevăzute la alin. (1), asigurătorul are dreptul să refuze plata indemnizatiei, dacă din acest motiv nu a putut determina cauza producerii evenimentului asigurat si întinderea pagubei.

(3) Comunicarea producerii riscului asigurat se poate face si către brokerul de asigurare care, în acest caz, are obligatia de a face la rândul său comunicarea către asigurător, în termenul prevăzut în contractul de asigurare.

Art. 2208
Plata indemnizatiei de asigurare

(1) În cazul producerii riscului asigurat, asigurătorul trebuie să plătească indemnizatia de asigurare în conditiile prevăzute în contract. Atunci când există neîntelegere asupra cuantumului indemnizatiei de asigurare, partea necontestată din aceasta se va plăti de asigurător anterior solutionării neîntelegerii prin bună învoială sau de către instanta judecătorească.

(2) În cazurile stabilite prin contractul de asigurare, în asigurările de bunuri si de răspundere civilă, asigurătorul nu datorează indemnizatie dacă riscul asigurat a fost produs cu intentie de către asigurat, de beneficiarul asigurării ori de un membru din conducerea persoanei juridice asigurate, care lucrează în această calitate.

(3) În cazul în care părtile convin, dispozitiile alin. (2) se aplică si atunci când riscul asigurat a fost produs de către:

a) persoanele fizice majore care, în mod statornic, locuiesc si gospodăresc împreună cu asiguratul sau beneficiarul asigurării;

b) prepusii asiguratului sau ai beneficiarului asigurării.

Art. 2209
Denuntarea unilaterală a contractului

Denuntarea contractului de asigurare de către una dintre părti se poate efectua numai cu respectarea unui termen de preaviz de cel putin 20 de zile calculate de la data primirii notificării de către cealaltă parte.

Art. 2210
Subrogarea asigurătorului

(1) În limitele indemnizatiei plătite, asigurătorul este subrogat în toate drepturile asiguratului sau ale beneficiarului asigurării împotriva celor răspunzători de producerea pagubei, cu exceptia asigurărilor de persoane.

(2) Asiguratul răspunde pentru prejudiciile aduse asigurătorului prin acte care ar împiedica realizarea dreptului prevăzut la alin. (1).

(3) Asigurătorul poate renunta, în tot sau în parte, la exercitarea dreptului conferit de alin. (1).

Art. 2211
Opozabilitatea contractului
Asigurătorul poate opune titularului sau detinătorului documentului de asigurare ori tertului sau beneficiarului asigurării care invocă drepturi ce decurg din acest document toate apărările întemeiate pe contractul încheiat initial.

Art. 2212
Cesiunea asigurării
(1) Asigurătorul poate cesiona contractul de asigurare numai cu acordul scris al asiguratului.
(2) Dispozitiile alin. (1) nu sunt aplicabile cesiunilor de portofolii între asigurători, în conditiile reglementărilor speciale.

Art. 2213
Domeniul de aplicare
Asigurările obligatorii se reglementează prin legi speciale.

SECTIUNEA a 2-a
Asigurarea de bunuri

Art. 2214
Notiunea
În cazul asigurării de bunuri, asigurătorul se obligă ca, la producerea riscului asigurat, să plătească o despăgubire asiguratului, beneficiarului asigurării sau altor persoane îndreptătite.

Art. 2215
Interesul asigurării
Asiguratul trebuie să aibă un interes cu privire la bunul asigurat.

Art. 2216
Prevenirea producerii riscului asigurat
(1) Asiguratul este obligat să întretină bunul asigurat în conditii corespunzătoare, în scopul prevenirii producerii riscului asigurat.
(2) Asigurătorul are dreptul să verifice modul în care bunul asigurat este întretinut, în conditiile stabilite prin contract.
(3) În cazurile prevăzute în contract, la producerea riscului, asiguratul este obligat să ia pe seama asigurătorului si în cadrul sumei asigurate, potrivit cu împrejurările, măsuri pentru limitarea pagubelor.

Art. 2217
Despăgubirea
(1) Despăgubirea se stabileste în functie de starea bunului din momentul producerii riscului asigurat. Ea nu poate depăsi valoarea bunului din acel moment, cuantumul pagubei si nici suma asigurată.

(2) Părtile pot stipula o clauză conform căreia asiguratul rămâne propriul său asigurător pentru o fransiză, în privinta căreia asigurătorul nu este obligat să plătească despăgubire.

Art. 2218
Asigurarea partială
În cazul în care contractul de asigurare s-a încheiat pentru o sumă asigurată care este inferioară valorii bunului si dacă părtile nu au stipulat altfel, despăgubirea cuvenită se reduce corespunzător raportului dintre suma prevăzută în contract si valoarea bunului.

Art. 2219
Asigurarea multiplă
(1) Asiguratul trebuie să declare existenta tuturor asigurărilor referitoare la acelasi bun, această obligatie revenindu-i atât la data încheierii contractelor de asigurare, cât si pe parcursul executării acestora.
(2) Atunci când există mai multe asigurări încheiate pentru acelasi bun, fiecare asigurător este obligat la plată proportional cu suma asigurată si până la concurenta acesteia, fără ca asiguratul să poată încasa o despăgubire mai mare decât prejudiciul efectiv, consecintă directă a riscului.

Art. 2220
Înstrăinarea bunului asigurat
(1) Dacă nu s-a convenit altfel, înstrăinarea bunului asigurat nu determină încetarea contractului de asigurare, care va produce efecte între asigurător si dobânditor.
(2) Asiguratul care nu comunică asigurătorului înstrăinarea survenită si dobânditorului existenta contractului de asigurare rămâne obligat să plătească primele care devin scadente ulterior datei înstrăinării.

SECTIUNEA a 3-a
Asigurările de credite si garantii si asigurările de pierderi financiare

Art. 2221
Asigurările de credite si garantii
(1) Asigurările de credite si garantii pot avea ca obiect acoperirea riscurilor de insolvabilitate generală, de credit de export, de vânzare cu plata pretului în rate, de credit ipotecar, de credit agricol, de garantii directe sau indirecte, precum si altele asemenea, conform normelor adoptate de organul de stat în a cărui competentă, potrivit legii, intră supravegherea activitătii din domeniul asigurărilor.
(2) Dacă s-a convenit ca printr-un contract de asigurare directă de credite si garantii să se acopere riscul ca un debitor al asiguratului să nu plătească un credit care i s-a acordat, asigurătorul nu poate conditiona plata indemnizatiei de asigurare de declansarea de către asigurat împotriva acelui debitor a procedurilor de reparare a prejudiciului, inclusiv prin executare silită.

Art. 2222
Asigurările de pierderi financiare
Dacă nu s-a convenit altfel prin contractul de asigurare, indemnizatia pentru asigurarea împotriva riscului de pierderi financiare trebuie să acopere paguba efectivă si beneficiul

nerealizat, incluzându-se si cheltuielile generale, precum si cele decurgând direct sau indirect din producerea riscului asigurat.

SECTIUNEA a 4-a
Asigurarea de răspundere civilă

Art. 2223
Notiunea
(1) În cazul asigurării de răspundere civilă, asigurătorul se obligă să plătească o despăgubire pentru prejudiciul de care asiguratul răspunde potrivit legii fată de tertele persoane prejudiciate si pentru cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil.
(2) Prin contractul de asigurare părtile pot conveni să cuprindă în asigurare si răspunderea civilă a altor persoane decât contractantul asigurării.

Art. 2224
Drepturile tertelor persoane păgubite
(1) Drepturile tertelor persoane păgubite se exercită împotriva celor răspunzători de producerea pagubei.
(2) Asigurătorul poate fi chemat în judecată de persoanele păgubite, în limitele obligatiilor ce îi revin acestuia din contractul de asigurare.

Art. 2225
Stabilirea despăgubirii
Dacă nu se prevede altfel prin lege, despăgubirea se stabileste prin conventie încheiată între asigurat, terta persoană prejudiciată si asigurător sau, în caz de neîntelegere, prin hotărâre judecătorească.

Art. 2226
Plata despăgubirii
(1) Asigurătorul plăteste despăgubirea direct tertei persoane prejudiciate, în măsura în care aceasta nu a fost despăgubită de către asigurat.
(2) Creditorii asiguratului nu pot urmări despăgubirea prevăzută la alin. (1).
(3) Despăgubirea se plăteste asiguratului numai în cazul în care acesta dovedeste că a despăgubit-o pe terta persoană prejudiciată.

SECTIUNEA a 5-a
Asigurarea de persoane

Art. 2227
Notiunea
Prin contractul de asigurare de persoane, asigurătorul se obligă să plătească indemnizatia de asigurare în caz de deces, de ajungere la o anumită vârstă, de invaliditate permanentă totală sau partială ori în alte asemenea cazuri, conform normelor adoptate de organul de stat în a cărui competentă, potrivit legii, intră supravegherea activitătii din domeniul asigurărilor.

Art. 2228

Riscul privind o altă persoană

Asigurarea în vederea unui risc privind o altă persoană decât aceea care a încheiat contractul de asigurare este valabilă numai dacă a fost consimtită în scris de acea persoană.

Art. 2229

Renuntarea la contract

(1) Asiguratul care a încheiat un contract de asigurare de viată individual poate să renunte la contract fără preaviz în termen de cel mult 20 de zile de la data semnării contractului de către asigurător. Renuntarea produce efect retroactiv.

(2) Prevederile alin. (1) nu sunt aplicabile contractelor care au o durată de 6 luni sau mai mică.

Art. 2230

Beneficiarul indemnizatiei

Indemnizatia de asigurare se plăteste asiguratului sau beneficiarului desemnat de acesta. În cazul decesului asiguratului, dacă nu a fost desemnat un beneficiar, indemnizatia de asigurare intră în masa succesorală, revenind mostenitorilor asiguratului.

Art. 2231

Desemnarea beneficiarului

(1) Desemnarea beneficiarului se poate face fie la încheierea contractului de asigurare, fie în cursul executării acestuia, prin declaratia scrisă comunicată asigurătorului de către asigurat sau, cu acordul asiguratului, de către contractantul asigurării, ori prin testamentul întocmit de asigurat.

(2) Înlocuirea sau revocarea beneficiarului asigurării se poate face oricând în cursul executării contractului, în modurile prevăzute la alin. (1).

Art. 2232

Pluralitatea de beneficiari

Atunci când sunt mai multi beneficiari desemnati, indemnizatia de asigurare se împarte în mod egal între acestia, dacă nu s-a stipulat altfel.

Art. 2233

Producerea cu intentie a riscului asigurat

(1) Asigurătorul nu datorează indemnizatia de asigurare dacă:

a) riscul asigurat a fost produs prin sinuciderea asiguratului în termen de 2 ani de la încheierea contractului de asigurare;

b) riscul asigurat a fost produs cu intentie de către asigurat.

(2) Atunci când un beneficiar al asigurării a produs intentionat riscul asigurat, indemnizatia de asigurare se plăteste celorlalti beneficiari desemnati sau, în lipsa acestora, asiguratului.

(3) În cazul în care riscul asigurat constă în decesul asiguratului, iar un beneficiar al asigurării l-a produs intentionat, indemnizatia de asigurare se plăteste celorlalti beneficiari desemnati sau, în lipsa acestora, mostenitorilor asiguratului.

Art. 2234

Rezerva de prime

(1) În asigurările la care se constituie rezerve de prime, asiguratul poate să înceteze plata primelor cu dreptul de a mentine contractul la o sumă asigurată redusă sau de a-l denunta, solicitând restituirea rezervei constituite, conform contractului de asigurare.

(2) Orice altă plată, indiferent de forma sub care este făcută de asigurător, diferită de indemnizatia de asigurare sau de suma reprezentând restituirea rezervei în conditiile alin. (1), nu poate fi efectuată mai devreme de 6 luni de la data încheierii contractului de asigurare.

Art. 2235

Repunerea în vigoare a asigurării

Asiguratul sau contractantul asigurării, cu acordul asiguratului, poate să ceară repunerea în vigoare a asigurării la care se constituie rezerva tehnică, în cazurile prevăzute în contractul de asigurare.

Art. 2236

Dreptul la indemnizatie

(1) Indemnizatia de asigurare este datorată, independent de sumele cuvenite asiguratului sau beneficiarului din asigurările sociale, de repararea prejudiciului de cei răspunzători de producerea sa, precum si de sumele primite de la alti asigurători în temeiul altor contracte de asigurare.

(2) Creditorii asiguratului nu au dreptul să urmărească indemnizatia de asigurare cuvenită beneficiarilor asigurării sau mostenitorilor asiguratului, după caz.

Art. 2237

Prescriptia

Drepturile asiguratilor asupra sumelor rezultând din rezervele tehnice care se constituie la asigurările de viată pentru obligatii de plată scadente în viitor nu sunt supuse prescriptiei.

Art. 2238

Obligatia de informare

Asigurătorii si împuternicitii lor au obligatia de a pune la dispozitia asiguratilor sau contractantilor asigurării informatii în legătură cu contractele de asigurare atât înaintea încheierii, cât si pe durata executării acestora. Aceste informatii trebuie să fie prezentate în scris, în limba română, să fie redactate într-o formă clară si să cuprindă cel putin următoarele elemente:

a) clauzele optionale sau suplimentare si beneficiile rezultate din valorificarea rezervelor tehnice;

b) momentul începerii si cel al încetării contractului, inclusiv modalitătile de încetare a acestuia;

c) modalitătile si termenele de plată a primelor de asigurare;

d) elementele de calcul al indemnizatiilor de asigurare, cu indicarea sumelor de răscumpărare, a sumelor asigurate reduse, precum si a nivelului până la care acestea sunt garantate;

e) modalitatea de plată a indemnizatiilor de asigurare;

f) legea aplicabilă contractului de asigurare;

g) alte elemente stabilite prin norme adoptate de organul de stat în a cărui competentă intră, potrivit legii, supravegherea activitătii din domeniul asigurărilor.

SECTIUNEA a 6-a
Coasigurarea, reasigurarea si retrocesiunea

Art. 2239
Coasigurarea

(1) Coasigurarea este operatiunea prin care 2 sau mai multi asigurători acoperă acelasi risc, fiecare asumându-si o cotă-parte din acesta.

(2) Fiecare coasigurător răspunde fată de asigurat numai în limita sumei pentru care s-a angajat prin contract.

Art. 2240
Reasigurarea

(1) Reasigurarea este operatiunea de asigurare a unui asigurător, în calitate de reasigurat, de către un alt asigurător, în calitate de reasigurător.

(2) Prin reasigurare:

a) reasigurătorul primeste prime de reasigurare, în schimbul cărora contribuie, potrivit obligatiilor preluate, la suportarea indemnizatiilor pe care reasiguratul le plăteste la producerea riscului care a făcut obiectul reasigurării;

b) reasiguratul cedează prime de reasigurare, în schimbul cărora reasigurătorul contribuie, potrivit obligatiilor preluate, la suportarea indemnizatiilor pe care reasiguratul le plăteste la producerea riscului care a făcut obiectul reasigurării.

(3) Reasigurarea nu stinge obligatiile asigurătorului si nu stabileste niciun raport juridic între asigurat si reasigurător.

Art. 2241
Retrocesiunea

Prin operatiunea de retrocesiune reasigurătorul poate ceda, la rândul său, o parte din riscul acceptat.

CAPITOLUL XVII
Contractul de rentă viageră

Art. 2242
Notiunea

(1) Prin contractul de rentă viageră o parte, numită debirentier, se obligă să efectueze în folosul unei anumite persoane, numită credirentier, prestatii periodice, constând în sume de bani sau alte bunuri fungibile.

(2) Renta viageră se constituie pe durata vietii credirentierului dacă părtile nu au stipulat constituirea acesteia pe durata vietii debirentierului sau a unei terte persoane determinate.

Art. 2243
Modurile de constituire

(1) Renta viageră poate fi constituită cu titlu oneros, în schimbul unui capital de orice natură, sau cu titlu gratuit si este supusă, sub rezerva dispozitiilor CAPITOLUL ui de fată, regulilor proprii ale actului juridic de constituire.

(2) Atunci când renta viageră este stipulată în favoarea unui tert, chiar dacă acesta o primeste cu titlu gratuit, contractul nu este supus formei prevăzute pentru donatie.

Art. 2244
Constituirea pe durata vietii mai multor persoane

Renta viageră poate fi constituită pe durata vietii mai multor persoane, urmând ca, în acest caz, în lipsă de stipulatie contrară, obligatia de plată a rentei să înceteze la data la care decedează ultima dintre aceste persoane.

Art. 2245
Constituirea în favoarea mai multor persoane

Dacă nu s-a convenit altfel, obligatia de plată a rentei viagere este indivizibilă în privinta credirentierilor.

Art. 2246
Constituirea pe durata vietii unui tert deja decedat

Este lovit de nulitate absolută contractul care stipulează o rentă constituită pe durata vietii unui tert care era decedat în ziua încheierii contractului.

Art. 2247
Constituirea pe durata vietii unei persoane afectate de o boală letală

Nu produce, de asemenea, niciun efect contractul prin care s-a constituit cu titlu oneros o rentă pe durata vietii unei persoane care, la data încheierii contractului, suferea de o boală din cauza căreia a murit în interval de cel mult 30 de zile de la această dată.

Art. 2248
Plata ratelor de rentă

(1) În lipsă de stipulatie contrară, ratele de rentă se plătesc trimestrial în avans si indexate în functie de rata inflatiei.

(2) Atunci când credirentierul decedează înainte de expirarea perioadei pentru care renta s-a plătit în avans, debirentierul nu poate cere restituirea sumei plătite aferente perioadei în care creditorul nu a mai fost în viată.

Art. 2249
Garantia legală

(1) Pentru garantarea obligatiei de plată a rentei constituite cu titlu oneros, prevederile art. 1723 se aplică în mod corespunzător.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), în vederea înscrierii ipotecii legale nu este necesară declararea valorii creantei garantate.

Art. 2250
Executarea silită a ratelor

(1) În caz de neîndeplinire a obligatiei de plată a ratelor scadente, credirentierul poate cere sechestrul si vânzarea bunurilor debirentierului, până la concurenta unei sume suficiente spre a asigura plata rentei pentru viitor.

(2) Această sumă se stabileste, în conditiile legii, pe baza unei expertize întocmite în conformitate cu metodologia de calcul aplicabilă în cazul asigurărilor de viată, tinându-se seama, printre altele, de ratele deja încasate de credirentier, de vârsta si de starea acestuia. Cheltuielile expertizei sunt suportate de debirentier.

(3) După ce a fost obtinută în urma vânzării bunurilor debirentierului, suma se consemnează la o institutie de credit si va fi plătită credirentierului cu respectarea cuantumului si scadentelor convenite prin contractul de rentă viageră.

(4) Dacă debirentierul intră în lichidare, credirentierul îsi poate realiza dreptul la rentă înscriind în tabloul creditorilor o creantă al cărei cuantum se determină potrivit alin. (2).

Art. 2251

Rezolutiunea contractului la cererea credirentierului

(1) Creditorul unei rente viagere constituite cu titlu oneros poate cere rezolutiunea contractului dacă debirentierul nu depune garantia promisă în vederea executării obligatiei sale ori o diminuează.

(2) Credirentierul are dreptul la rezolutiune pentru neexecutarea fără justificare a obligatiei de plată a rentei de către debirentier.

(3) În lipsa unei stipulatii contrare, rezolutiunea nu conferă debirentierului dreptul de a obtine restituirea ratelor de rentă deja plătite.

Art. 2252

Irevocabilitatea contractului

(1) Debirentierul nu se poate libera de plata rentei oferind restituirea capitalului si renuntând la restituirea ratelor plătite.

(2) Debirentierul este tinut la plata rentei până la decesul persoanei pe durata vietii căreia a fost constituită renta, oricât de împovărătoare ar putea deveni prestarea acesteia.

Art. 2253

Insesizabilitatea rentei

Numai renta viageră cu titlu gratuit poate fi declarată insesizabilă prin contract. Chiar si în acest caz, stipulatia nu îsi produce efectele decât în limita valorii rentei care este necesară credirentierului pentru asigurarea întretinerii. Dispozitiile art. 2257 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL XVIII
Contractul de întretinere

Art. 2254

Notiunea

(1) Prin contractul de întretinere o parte se obligă să efectueze în folosul celeilalte părti sau al unui anumit tert prestatiile necesare întretinerii si îngrijirii pentru o anumită durată.

(2) Dacă prin contract nu s-a prevăzut durata întretinerii ori s-a prevăzut numai caracterul viager al acesteia, atunci întretinerea se datorează pentru toată durata vietii creditorului întretinerii.

Art. 2255

Forma contractului

Contractul de întretinere se încheie în formă autentică, sub sanctiunea nulitătii absolute.

Art. 2256

Aplicarea regulilor de la renta viageră

(1) Dispozitiile art. 2243-2247, 2249, art. 2251 alin. (1) si art. 2252 se aplică în mod corespunzător si contractului de întretinere.

(2) În lipsa unei stipulatii contrare, obligatia de întretinere este indivizibilă atât în privinta creditorilor, cât si în privinta debitorilor.

Art. 2257

Întinderea obligatiei de întretinere

(1) Debitorul întretinerii datorează creditorului prestatii stabilite în mod echitabil tinându-se seama de valoarea capitalului si de conditia socială anterioară a creditorului.

(2) Debitorul este obligat în special să asigure creditorului hrană, îmbrăcăminte, încăltăminte, menaj, precum si folosinta unei locuinte corespunzătoare. Întretinerea cuprinde, de asemenea, îngrijirile si cheltuielile necesare în caz de boală.

(3) În cazul în care întretinerea are caracter viager sau atunci când creditorul decedează în cursul duratei contractului, debitorul are obligatia să îl înmormânteze.

(4) Întretinerea continuă a fi datorată în aceeasi măsură chiar dacă, în cursul executării contractului, bunul care a constituit capitalul a pierit total sau partial ori si-a diminuat valoarea, dintr-o cauză pentru care creditorul întretinerii nu este tinut să răspundă.

(5) Clauza prin care creditorul întretinerii se obligă la prestarea unor servicii este considerată nescrisă.

Art. 2258

Caracterul incesibil si insesizabil al întretinerii

Drepturile creditorului întretinerii nu pot fi cedate sau supuse urmăririi.

Art. 2259

Protectia creditorilor părtilor

Caracterul personal al contractului de întretinere nu poate fi invocat de părti pentru a se opune actiunii în revocarea contractului sau actiunii oblice introduse pentru executarea sa.

Art. 2260

Cazul special de revocare

(1) Contractul de întretinere este revocabil în folosul persoanelor cărora creditorul întretinerii le datorează alimente în temeiul legii dacă, prin efectul contractului, el s-a lipsit de mijloacele necesare îndeplinirii obligatiei de a asigura alimentele.

(2) Revocarea poate fi cerută chiar dacă nu există fraudă din partea debitorului întretinerii si indiferent de momentul încheierii contractului de întretinere.

(3) În loc să dispună revocarea contractului, instanta de judecată poate, chiar si din oficiu, însă numai cu acordul debitorului întretinerii, să îl oblige pe acesta să asigure alimente persoanelor fată de care creditorul are o astfel de obligatie legală, fără ca în acest mod să fie diminuate prestatiile datorate creditorului întretinerii.

Art. 2261

Înlocuirea întretinerii prin rentă

(1) Dacă prestarea sau primirea în natură a întretinerii nu mai poate continua din motive obiective sau dacă debitorul întretinerii decedează si nu intervine o întelegere între părti, instanta judecătorească poate să înlocuiască, la cererea oricăreia dintre părti, fie si numai temporar, întretinerea în natură cu o sumă de bani corespunzătoare.

(2) Atunci când prestarea sau primirea în natură a întretinerii nu mai poate continua din culpa uneia dintre părti, instanta va majora sau, după caz, diminua cuantumul sumei de bani care înlocuieste prestatia de întretinere.

Art. 2262

Regulile aplicabile în cazul înlocuirii întretinerii prin rentă

(1) În toate cazurile în care întretinerea a fost înlocuită potrivit prevederilor art. 2261 devin aplicabile dispozitiile care reglementează contractul de rentă viageră.

(2) Cu toate acestea, dacă prin contractul de întretinere nu s-a convenit altfel, obligatia de plată a rentei rămâne indivizibilă între debitori.

Art. 2263

Încetarea contractului de întretinere

(1) Contractul de întretinere încheiat pe durată determinată încetează la expirarea acestei durate, cu exceptia cazului în care creditorul întretinerii decedează mai devreme.

(2) Atunci când comportamentul celeilalte părti face imposibilă executarea contractului în conditii conforme bunelor moravuri, cel interesat poate cere rezolutiunea.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), precum si atunci când se întemeiază pe neexecutarea fără justificare a obligatiei de întretinere, rezolutiunea nu poate fi pronuntată decât de instantă, dispozitiile art. 1552 nefiind aplicabile. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.

(4) Dacă rezolutiunea a fost cerută pentru unul dintre motivele prevăzute la alin. (2) sau (3), oferta de întretinere făcută de debitorul pârât după introducerea actiunii nu poate împiedica rezolutiunea contractului.

(5) În cazul în care rezolutiunea se pronunță pentru unul dintre motivele prevăzute la alin. (2) sau (3), debitorul în culpă nu poate obtine restituirea prestatiilor de întretinere deja executate.

(6) Dreptul la actiunea în rezolutiune se transmite mostenitorilor.

(7) Rezolutiunea contractului de întretinere nu se poate cere pentru motivele prevăzute la art. 2261 alin. (1).

CAPITOLUL XIX
Jocul si pariul

Art. 2264

Lipsa dreptului la actiune

(1) Pentru plata unei datorii născute dintr-un contract de joc sau de pariu nu există drept la actiune.

(2) Cel care pierde nu poate să ceară restituirea plătii făcute de bunăvoie. Cu toate acestea, se poate cere restituirea în caz de fraudă sau dacă acela care a plătit era lipsit de capacitate de exercitiu ori avea capacitate de exercitiu restrânsă.

(3) Datoriile născute din contractul de joc sau de pariu nu pot constitui obiect de tranzactie, recunoastere de datorie, compensatie, novatie, remitere de datorie cu sarcină ori alte asemenea acte juridice.

Art. 2265
Competitiile sportive

(1) Dispozitiile art. 2264 nu se aplică pariurilor făcute între persoanele care iau ele însele parte la curse, la jocuri de îndemânare sau la orice fel de jocuri sportive.

(2) Cu toate acestea, dacă suma pariului este excesivă, instanta poate să respingă actiunea sau, după caz, să reducă suma.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1), intermediarii legal autorizati să adune mize de la persoane care nu iau parte la joc nu pot invoca dispozitiile art. 2264 alin. (1) si (3).

Art. 2266
Jocurile si pariurile autorizate

Jocurile si pariurile dau loc la actiune în justitie numai când au fost permise de autoritatea competentă.

CAPITOLUL XX
Tranzactia

Art. 2267
Notiunea

(1) Tranzactia este contractul prin care părtile previn sau sting un litigiu, inclusiv în faza executării silite, prin concesii sau renunțări reciproce la drepturi ori prin transferul unor drepturi de la una la cealaltă.

(2) Prin tranzactie se pot naste, modifica sau stinge raporturi juridice diferite de cele ce fac obiectul litigiului dintre părti.

Art. 2268
Domeniul de aplicare

(1) Nu se poate tranzactiona asupra capacității sau stării civile a persoanelor si nici cu privire la drepturi de care părtile nu pot să dispună potrivit legii.

(2) Se poate însă tranzactiona asupra actiunii civile derivând din săvârsirea unei infractiuni.

Art. 2269
Indivizibilitatea tranzactiei

Tranzactia este indivizibilă în ceea ce priveste obiectul său. În lipsa unei stipulatii contrare, ea nu poate fi desfiintată în parte.

Art. 2270
Întinderea tranzactiei

(1) Tranzactia se mărgineste numai la obiectul ei; renuntarea făcută la toate drepturile, actiunile si pretentiile, nu se întinde decât asupra cauzei cu privire la care s-a făcut tranzactia.

(2) Tranzactia nu priveste decât cauza cu privire la care a fost încheiată, fie că părtile si-au manifestat intentia prin expresii generale sau speciale, fie că intentia lor rezultă în mod necesar din ceea ce s-a prevăzut în cuprinsul tranzactiei.

Art. 2271
Capacitatea de exercitiu
Pentru a tranzactiona, părtile trebuie să aibă deplina capacitate de a dispune de drepturile care formează obiectul contractului. Cei care nu au această capacitate pot tranzactiona numai în conditiile prevăzute de lege.

Art. 2272
Conditiile de formă
Pentru a putea fi dovedită, tranzactia trebuie să fie încheiată în scris.

Art. 2273
Cauzele de nulitate
(1) Tranzactia poate fi afectată de aceleasi cauze de nulitate ca orice alt contract.

(2) Cu toate acestea, ea nu poate fi anulată pentru eroare de drept referitoare la chestiunile ce constituie obiectul neîntelegerii părtilor si nici pentru leziune.

Art. 2274
Tranzactia asupra unui act nul
(1) Este nulă tranzactia încheiată pentru executarea unui act juridic lovit de nulitate absolută, în afară de cazul în care părtile au tranzactionat expres asupra nulitătii.
(2) În cazul în care tranzactia s-a încheiat pentru executarea unui act anulabil, anularea tranzactiei poate fi cerută doar de partea care la data încheierii tranzactiei nu cunostea cauza de anulabilitate.

Art. 2275
Înscrisurile false
Este, de asemenea, nulă tranzactia încheiată pe baza unor înscrisuri dovedite ulterior ca fiind false.

Art. 2276
Înscrisurile necunoscute
(1) Descoperirea ulterioară de înscrisuri necunoscute părtilor si care ar fi putut influenta continutul tranzactiei nu reprezintă o cauză de nulitate a acesteia, cu exceptia cazului în care înscrisurile au fost ascunse de către una dintre părti sau, cu stiinta ei, de către un tert.
(2) Tranzactia este nulă dacă din înscrisurile descoperite rezultă că părtile sau numai una dintre ele nu aveau niciun drept asupra căruia să poată tranzactiona.

Art. 2277
Tranzactia asupra unui proces terminat
Tranzactia asupra unui proces este anulabilă la cererea părtii care nu a cunoscut că litigiul fusese solutionat printr-o hotărâre judecătorească intrată în puterea lucrului judecat.

Art. 2278
Tranzactia constatată prin hotărâre judecătorească
(1) Tranzactia care, punând capăt unui proces început, este constatată printr-o hotărâre judecătorească poate fi desfiintată prin actiune în nulitate sau actiune în rezolutiune ori reziliere, precum orice alt contract. Ea poate fi, de asemenea, atacată cu actiune revocatorie sau cu actiunea în declararea simulatiei.
(2) Hotărârea prin care s-a desfiintat tranzactia în cazurile prevăzute la alin. (1) face ca hotărârea judecătorească prin care tranzactia fusese constatată să fie lipsită de orice efect.

TITLUL X
Garantiile personale

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 2279
Tipurile de garantii personale
Garantiile personale sunt fideiusiunea, garantiile autonome, precum si alte garantii anume prevăzute de lege.

CAPITOLUL II
Fideiusiunea

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 2280
Notiunea
Fideiusiunea este contractul prin care o parte, fideiusorul, se obligă fată de cealaltă parte, care are într-un alt raport obligational calitatea de creditor, să execute, cu titlu gratuit sau în schimbul unei remuneratii, obligatia debitorului dacă acesta din urmă nu o execută.

Art. 2281
Fideiusiunea obligatorie
Fideiusiunea poate fi impusă de lege sau dispusă de instanta judecătorească.

Art. 2282
Forma fideiusiunii
Fideiusiunea nu se prezumă, ea trebuie asumată în mod expres printr-un înscris, autentic sau sub semnătură privată, sub sanctiunea nulitătii absolute.

Art. 2283
Consimtământul debitorului principal
Fideiusiunea poate fi contractată fără stiinta si chiar împotriva vointei debitorului principal.

Art. 2284
Beneficiarul fideiusiunii
Fideiusiunea se poate constitui pentru a garanta obligatia unui alt fideiusor.

Art. 2285
Conditiile pentru a deveni fideiusor
(1) Debitorul care este obligat să constituie o fideiusiune trebuie să prezinte o persoană capabilă de a se obliga, care are si mentine în România bunuri suficiente pentru a satisface creanta si care domiciliază în România. Dacă vreuna dintre aceste conditii nu este îndeplinită, debitorul trebuie să prezinte un alt fideiusor.
(2) Aceste reguli nu se aplică atunci când creditorul a cerut ca fideiusor o anumită persoană.

Art. 2286
Substituirea fideiusiunii legale sau judiciare
Debitorul care este tinut să constituie o fideiusiune legală sau judiciară poate oferi în locul acesteia o altă garantie, considerată suficientă.

Art. 2287
Litigiile cu privire la caracterul suficient al fideiusiunii
Litigiile cu privire la caracterul suficient al bunurilor fideiusorului sau al garantiei oferite în locul fideiusiunii sunt solutionate de instantă, pe cale de ordonantă presedintială.

Art. 2288
Obligatia principală
(1) Fideiusiunea nu poate exista decât pentru o obligatie valabilă.
(2) Se pot însă garanta prin fideiusiune obligatii naturale, precum si cele de care debitorul principal se poate libera invocând incapacitatea sa, dacă fideiusorul cunostea aceste împrejurări.
(3) De asemenea, fideiusiunea poate fi constituită pentru o datorie viitoare sau conditională.

Art. 2289
Limitele fideiusiunii
(1) Fideiusiunea nu poate fi extinsă peste limitele în care a fost contractată.
(2) Fideiusiunea care depăseste ceea ce este datorat de debitorul principal sau care este contractată în conditii mai oneroase nu este valabilă decât în limita obligatiei principale.

Art. 2290
Întinderea fideiusiunii
(1) În lipsa unei stipulatii contrare, fideiusiunea unei obligatii principale se întinde la toate accesoriile acesteia, chiar si la cheltuielile ulterioare notificării făcute fideiusorului si la cheltuielile aferente cererii de chemare în judecată a acestuia.
(2) Fideiusorul datorează cheltuielile de judecată si de executare silită avansate de creditor în cadrul procedurilor îndreptate împotriva debitorului principal numai în cazul în care creditorul l-a înstiintat din timp.

Art. 2291
Fideiusiunea partială
Fideiusiunea poate fi contractată pentru o parte din obligatia principală sau în conditii mai putin oneroase.

Art. 2292
Fideiusiunea asimilată
În cazul în care o parte se angajează fată de o altă parte să acorde un împrumut unui tert, creditorul acestui angajament este considerat fideiusor al obligatiei de restituire a împrumutului.

SECTIUNEA a 2-a
Efectele fideiusiunii

§1. Efectele fideiusiunii între creditor si fideiusor

Art. 2293
Obligatia fideiusorului
Fideiusorul nu este tinut să îndeplinească obligatia debitorului decât dacă acesta nu o execută.

Art. 2294
Beneficiul de discutiune
(1) Fideiusorul conventional sau legal are facultatea de a cere creditorului să urmărească mai întâi bunurile debitorului principal, dacă nu a renuntat la acest beneficiu în mod expres.
(2) Fideiusorul judiciar nu poate cere urmărirea bunurilor debitorului principal sau ale vreunui alt fideiusor.

Art. 2295
Invocarea beneficiului de discutiune
(1) Fideiusorul care se prevalează de beneficiul de discutiune trebuie să îl invoce înainte de judecarea fondului procesului, să indice creditorului bunurile urmăribile ale debitorului principal si să avanseze acestuia sumele necesare urmăririi bunurilor.
(2) Creditorul care întârzie urmărirea răspunde fată de fideiusor, până la concurenta valorii bunurilor indicate, pentru insolvabilitatea
debitorului principal survenită după indicarea de către fideiusor a bunurilor urmăribile ale debitorului principal.

Art. 2296
Exceptiile invocate de fideiusor
Fideiusorul, chiar solidar, poate opune creditorilor toate mijloacele de apărare pe care le putea opune debitorul principal, afară de cele care îi sunt strict personale acestuia din urmă sau care sunt excluse prin angajamentul asumat de fideiusor.

Art. 2297
Pluralitatea de fideiusori

Atunci când mai multe persoane s-au constituit fideiusori ai aceluiasi debitor pentru aceeasi datorie, fiecare dintre ele este obligată la întreaga datorie si va putea fi urmărită ca atare, însă cel urmărit poate invoca beneficiul de diviziune, dacă nu a renuntat în mod expres la acesta.

Art. 2298
Beneficiul de diviziune

(1) Prin efectul beneficiului de diviziune, fiecare fideiusor poate cere creditorului să îsi dividă mai întâi actiunea si să o reducă la partea fiecăruia.

(2) Dacă vreunul dintre fideiusori era insolvabil atunci când unul dintre ei a obtinut diviziunea, acesta din urmă rămâne obligat proportional pentru această insolvabilitate. El nu răspunde însă pentru insolvabilitatea survenită după diviziune.

Art. 2299
Divizarea actiunii de către creditor

Dacă însă creditorul însusi a divizat actiunea sa, el nu mai poate reveni asupra diviziunii, chiar dacă înainte de data la care a făcut această diviziune ar fi existat fideiusori insolvabili.

Art. 2300
Fideiusiunea solidară

Atunci când se obligă împreună cu debitorul principal cu titlu de fideiusor solidar sau de codebitor solidar, fideiusorul nu mai poate invoca beneficiile de discutiune si de diviziune.

Art. 2301
Prorogarea termenului si decăderea din termen

Fideiusorul nu este liberat prin simpla prelungire a termenului acordat de creditor debitorului principal. Tot astfel, decăderea din termen a debitorului principal produce efecte cu privire la fideiusor.

Art. 2302
Informarea fideiusorului

Creditorul este tinut să ofere fideiusorului, la cererea acestuia, orice informatie utilă asupra continutului si modalităților obligatiei principale si asupra stadiului executării acesteia.

Art. 2303
Renuntarea anticipată

Fideiusorul nu poate renunta anticipat la dreptul de informare si la beneficiul exceptiei subrogatiei.

Art. 2304
Fideiusiunea dată unui fideiusor

Cel care a dat fideiusiune fideiusorului debitorului principal nu este obligat fată de creditor decât în cazul când debitorul principal si toti fideiusorii săi sunt insolvabili ori sunt liberati prin efectul unor exceptii personale debitorului principal sau fideiusorilor săi.

§2. Efectele fideiusiunii între debitor si fideiusor

Art. 2305

Subrogarea fideiusorului

Fideiusorul care a plătit datoria este de drept subrogat în toate drepturile pe care creditorul le avea împotriva debitorului.

Art. 2306

Întinderea dreptului de regres

(1) Fideiusorul care s-a obligat cu acordul debitorului poate cere acestuia ceea ce a plătit, si anume capitalul, dobânzile si cheltuielile

Întinderea dreptului de regres

(1) Fideiusorul care s-a obligat cu acordul debitorului poate cere acestuia ceea ce a plătit, si anume capitalul, dobânzile si cheltuielile, precum si daunele-interese pentru repararea oricărui prejudiciu pe care acesta l-a suferit din cauza fideiusiunii. El poate, de asemenea, să ceară dobânzi pentru orice sumă pe care a trebuit să o plătească creditorului, chiar dacă datoria principală nu producea dobânzi.

(2) Fideiusorul care s-a obligat fără consimtământul debitorului nu poate recupera de la acesta decât ceea ce debitorul ar fi fost tinut să plătească, inclusiv dauneinterese, dacă fideiusiunea nu ar fi avut loc, afară de cheltuielile subsecvente notificării plătii, care sunt în sarcina debitorului.

Art. 2307

Regresul contra debitorului incapabil

Atunci când debitorul principal se liberează de obligatie invocând incapacitatea sa, fideiusorul are regres împotriva debitorului principal numai în limita îmbogătirii acestuia.

Art. 2308

Regresul contra mai multor debitori principali

Când pentru aceeasi datorie sunt mai multi debitori principali care s-au obligat solidar, fideiusorul care a garantat pentru toti are împotriva oricăruia dintre ei actiune în restituire pentru tot ceea ce a plătit.

Art. 2309

Limitele regresului

Dacă s-a obligat împotriva vointei debitorului principal, fideiusorul care a plătit nu are decât drepturile prevăzute la art. 2305.

Art. 2310

Pierderea dreptului de regres

(1) Fideiusorul care a plătit o datorie nu are actiune împotriva debitorului principal care a plătit ulterior aceeasi datorie fără ca fideiusorul să îl fi înstiintat cu privire la plata făcută.

(2) Fideiusorul care a plătit fără a-l înstiinta pe debitorul principal nu are actiune împotriva acestuia dacă, la momentul plătii, debitorul avea mijloacele pentru a declara stinsă datoria. În aceleasi împrejurări, fideiusorul nu are actiune împotriva debitorului decât pentru sumele pe care acesta ar fi fost chemat să le plătească, în măsura în care putea opune creditorului mijloace de apărare pentru a obtine reducerea datoriei.

(3) În toate cazurile, fideiusorul păstrează dreptul de a cere creditorului restituirea, în tot sau în parte, a plătii făcute.

Art. 2311
Înstiintarea fideiusorului

(1) Debitorul care cunoaste existenta fideiusiunii este obligat să îl înstiinteze de îndată pe fideiusor când plăteste creditorului.

(2) Dacă o asemenea înstiintare nu a fost făcută, fideiusorul care plăteste creditorului fără să stie că acesta a fost plătit are actiune în restituire si împotriva debitorului.

Art. 2312
Regresul anticipat

(1) Fideiusorul care s-a obligat cu acordul debitorului se poate îndrepta împotriva acestuia, chiar înainte de a plăti, atunci când este urmărit în justitie pentru plată, când debitorul este insolvabil ori când s-a obligat a-l libera de garantie într-un anumit termen care a expirat.

(2) Această regulă se aplică si atunci când datoria a ajuns la termen, chiar dacă creditorul, fără consimtământul fideiusorului, i-a acordat debitorului un nou termen de plată sau când, din cauza pierderilor suferite de debitor ori a unei culpe a acestuia, fideiusorul suportă riscuri semnificativ mai mari decât în momentul în care s-a obligat.

SECTIUNEA a 3-a
Încetarea fideiusiunii

Art. 2314
Confuziunea

Confuziunea calitătilor de debitor principal si fideiusor, când devin mostenitori unul fată de celălalt, nu stinge actiunea creditorului nici împotriva debitorului principal, nici împotriva aceluia care a dat fideiusiune pentru fideiusor.

Art. 2315
Liberarea fideiusorului prin fapta creditorului

Dacă, urmare a faptei creditorului, subrogatia nu ar profita fideiusorului, acesta din urmă este liberat în limita sumei pe care nu ar putea să o recupereze de la debitor.

Art. 2316
Liberarea fideiusorului pentru obligatiile viitoare sau nedeterminate

(1) Atunci când este dată în vederea acoperirii datoriilor viitoare ori nedeterminate sau pentru o perioadă nedeterminată, fideiusiunea poate înceta după 3 ani, prin notificarea făcută debitorului, creditorului si celorlalti fideiusori, dacă, între timp, creanta nu a devenit exigibilă.

(2) Această regulă nu se aplică în cazul fideiusiunii judiciare.

Art. 2317

Stingerea obligatiei principale prin darea în plată

Atunci când creditorul a primit de bunăvoie un imobil sau un bun drept plată a datoriei principale, fideiusorul rămâne liberat chiar si atunci când creditorul este ulterior evins de acel bun.

Art. 2318
Urmărirea debitorului principal

(1) Fideiusorul rămâne tinut si după împlinirea termenului obligatiei principale, în cazul în care creditorul a introdus actiune împotriva debitorului principal în termen de 6 luni de la scadentă si a continuat-o cu diligentă.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică si în cazul în care fideiusorul a limitat în mod expres fideiusiunea la termenul obligatiei principale. În acest caz, fideiusorul este tinut doar dacă actiunea împotriva debitorului principal este introdusă în termen de două luni de la scadentă.

Art. 2319
Decesul fideiusorului

Fideiusiunea încetează prin decesul fideiusorului, chiar dacă există stipulatie contrară.

Art. 2320
Cazul special

(1) Fideiusiunea constituită în considerarea unei anumite functii detinute de debitorul principal se stinge la încetarea acestei functii.

(2) Cu toate acestea, fideiusorul rămâne tinut pentru toate datoriile existente la încetarea fideiusiunii, chiar dacă acestea sunt supuse unei conditii sau unui termen.

CAPITOLUL III
Garantiile autonome

Art. 2321
Scrisoarea de garantie

(1) Scrisoarea de garantie este angajamentul irevocabil si neconditionat prin care o persoană, denumită emitent, se obligă, la solicitarea unei persoane denumite ordonator, în considerarea unui raport obligational preexistent, dar independent de acesta, să plătească o sumă de bani unei terte persoane, denumită beneficiar, în conformitate cu termenii angajamentului asumat.

(2) Angajamentul astfel asumat se execută la prima si simpla cerere a beneficiarului, dacă prin textul scrisorii de garantie nu se prevede altfel.

(3) Emitentul nu poate opune beneficiarului exceptiile întemeiate pe raportul obligational preexistent angajamentului asumat prin scrisoarea de garantie si nu poate fi tinut să plătească în caz de abuz sau de fraudă vădită.

(4) Emitentul care a efectuat plata are drept de regres împotriva ordonatorului scrisorii de garantie.

(5) În lipsa unei conventii contrare, scrisoarea de garantie nu este transmisibilă odată cu transmiterea drepturilor si/sau obligatiilor din raportul obligational preexistent.

(6) Beneficiarul poate transmite dreptul de a solicita plata în cadrul scrisorii de garantie, dacă în textul acesteia s-a prevăzut în mod expres.

(7) Dacă în textul scrisorii de garantie nu se prevede altfel, aceasta produce efecte de la data emiterii ei si îsi încetează de drept valabilitatea la expirarea termenului stipulat, independent de remiterea originalului scrisorii de garantie.

Art. 2322
Scrisoarea de confort

(1) Scrisoarea de confort este acel angajament irevocabil si autonom prin care emitentul îsi asumă o obligatie de a face sau de a nu face, în scopul sustinerii unei alte persoane, denumită debitor, în vederea executării obligatiilor acesteia fată de un creditor al său. Emitentul nu va putea opune creditorului nicio apărare sau exceptie derivând din raportul obligational dintre creditor si debitor.

(2) În cazul în care debitorul nu îsi execută obligatia, emitentul scrisorii de confort poate fi obligat numai la plata de daune-interese fată de creditor, si numai dacă acesta din urmă face dovada că emitentul scrisorii de confort nu si-a îndeplinit obligatia asumată prin scrisoarea de confort.

(3) Emitentul scrisorii de confort care a căzut în pretentii fată de creditor are drept de regres împotriva debitorului.

TITLUL XI
Privilegiile si garantiile reale

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 2323
Domeniul de aplicare

Prezentul titlu reglementează privilegiile, precum si garantiile reale destinate să asigure îndeplinirea unei obligatii patrimoniale.

Art. 2324
Garantia comună a creditorilor

(1) Cel care este obligat personal răspunde cu toate bunurile sale mobile si imobile, prezente si viitoare. Ele servesc drept garantie comună a creditorilor săi.

(2) Nu pot face obiectul garantiei prevăzute la alin. (1) bunurile insesizabile.

(3) Creditorii ale căror creante s-au născut în legătură cu o anumită diviziune a patrimoniului, autorizată de lege, trebuie să urmărească mai întâi bunurile care fac obiectul acelei mase patrimoniale. Dacă acestea nu sunt suficiente pentru satisfacerea creantelor, pot fi urmărite si celelalte bunuri ale debitorului.

(4) Bunurile care fac obiectul unei diviziuni a patrimoniului afectate exercitiului unei profesii autorizate de lege pot fi urmărite numai de creditorii ale căror creante s-au născut în legătură cu profesia respectivă. Acesti creditori nu vor putea urmări celelalte bunuri ale debitorului.

Art. 2325
Limitarea drepturilor creditorului

Debitorul si creditorul pot conveni să limiteze dreptul creditorului de a urmări bunurile care nu îi sunt ipotecate.

Art. 2326
Egalitatea creditorilor

(1) Pretul bunurilor debitorului se împarte între creditori proportional cu valoarea creantei fiecăruia, afară de cazul în care există între ei cauze de preferintă ori conventii cu privire la ordinea îndestulării lor.

(2) Creditorii care au acelasi rang au deopotrivă drept la plată, proportional cu valoarea creantei fiecăruia dintre ei.

Art. 2327

Cauzele de preferintă

Cauzele de preferintă sunt privilegiile, ipotecile si gajul.

Art. 2328

Preferinta acordată statului

Preferinta acordată statului si unitătilor administrativ-teritoriale pentru creantele lor se reglementează prin legi speciale. O asemenea preferintă nu poate afecta drepturile dobândite anterior de către terti.

Art. 2329

Clauzele de insesizabiliate

(1) Conditiile cerute pentru validitatea clauzelor de inalienabilitate se aplică în mod corespunzător clauzelor prin care se stipulează insesizabilitatea unui bun.

(2) Toate bunurile care sunt, potrivit legii, inalienabile sunt insesizabile.

(3) Pentru a fi opozabile tertilor, clauzele de insesizabilitate trebuie înscrise în registrele de publicitate mobiliară sau, după caz, imobiliară.

Art. 2330

Strămutarea garantiei

(1) Dacă bunul grevat a pierit ori a fost deteriorat, indemnizatia de asigurare sau, după caz, suma datorată cu titlu de despăgubire este afectată la plata creantelor privilegiate sau ipotecare, după rangul lor.

(2) Sunt afectate plătii acelorasi creante sumele datorate în temeiul exproprierii pentru cauză de utilitate publică sau cu titlu de despăgubire pentru îngrădiri ale dreptului de proprietate stabilite prin lege.

Art. 2331

Procedura strămutării garantiei

(1) Sumele datorate cu titlu de indemnizatie de asigurare sau despăgubirea se consemnează într-un cont bancar distinct purtător de dobânzi pe numele asiguratului, al celui prejudiciat sau, după caz, al expropriatului si la dispozitia creditorilor care si-au înscris garantia în registrele de publicitate.

(2) Debitorul nu poate dispune de aceste sume până la stingerea tuturor creantelor garantate decât cu acordul tuturor creditorilor ipotecari ori privilegiati. El are însă dreptul să perceapă dobânzile.

(3) În lipsa acordului părtilor, creditorii îsi pot satisface creantele numai potrivit dispozitiilor legale privitoare la executarea ipotecilor.

Art. 2332

Optiunea asigurătorului

(1) Prin contractul de asigurare, asigurătorul poate să îsi rezerve dreptul de a repara, reface sau înlocui bunul asigurat.

(2) Asigurătorul va notifica intentia de a exercita acest drept creditorilor care si-au înscris garantia în registrele de publicitate, în termen de 30 de zile de la data la care a cunoscut producerea evenimentului asigurat.

(3) Titularii creantelor garantate pot cere plata indemnizatiei de asigurare în termen de 30 de zile de la data primirii notificării.

CAPITOLUL II
Privilegiile

SECTIUNEA 1
Dispozitii comune

Art. 2333
Notiunea

(1) Privilegiul este preferinta acordată de lege unui creditor în considerarea creantei sale.

(2) Privilegiul este indivizibil.

Art. 2334
Opozabilitatea privilegiilor

Privilegiile sunt opozabile tertilor fără să fie necesară înscrierea lor în registrele de publicitate, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 2335
Prioritatea creantelor privilegiate fată de celelalte creante

Creditorul privilegiat este preferat celorlalti creditori, chiar dacă drepturile acestora s-au născut ori au fost înscrise mai înainte.

Art. 2336
Rangul privilegiilor între ele

(1) Rangul privilegiilor se stabileste prin lege.

(2) Privilegiile reglementate în prezentul capitol sunt preferate privilegiilor create, fără indicarea rangului, prin legi speciale.

Art. 2337
Stingerea privilegiilor

Dacă prin lege nu se prevede altfel, privilegiile se sting odată cu obligatia garantată.

SECTIUNEA a 2-a
Privilegiile generale si privilegiile speciale

Art. 2338
Privilegiile generale

Privilegiile asupra tuturor bunurilor mobile si imobile ale debitorului se stabilesc si se exercită în conditiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Art. 2339
Privilegiile speciale

(1) Creantele privilegiate asupra anumitor bunuri mobile sunt următoarele:

a) creanta vânzătorului neplătit pentru pretul bunului mobil vândut unei persoane fizice este privilegiată cu privire la bunul vândut, cu exceptia cazului în care cumpărătorul dobândeste bunul pentru serviciul sau exploatarea unei întreprinderi;

b) creanta celui care exercită un drept de retentie este privilegiată cu privire la bunul asupra căruia se exercită dreptul de retentie, atât timp cât acest drept subzistă.

(2) În caz de concurs, privilegiile se exercită în ordinea prevăzută la alin. (1). Orice stipulatie contrară se consideră nescrisă.

Art. 2340
Stingerea privilegiului special

Dacă prin lege nu se prevede altfel, privilegiul special se stinge prin înstrăinarea, transformarea sau pieirea bunului. Dispozitiile art. 2337 rămân aplicabile.

Art. 2341
Strămutarea privilegiului vânzătorului

Atunci când cumpărătorul vinde la rândul său bunul, privilegiul mentionat la art. 2339 alin. (1) lit. a) se exercită asupra bunului revândut, chiar dacă pretul celei de-a doua vânzări este încă neplătit de cel de-al doilea cumpărător, cu preferintă fată de privilegiul de care s-ar bucura primul cumpărător.

SECTIUNEA a 3-a
Concursul privilegiilor între ele si concursul dintre privilegii si ipoteci

Art. 2342
Concursul cauzelor de preferintă

(1) În caz de concurs între privilegii sau între acestea si ipoteci, creantele se satisfac în ordinea următoare:

1. creantele privilegiate asupra unor bunuri mobile, prevăzute la art. 2339;
2. creantele garantate cu ipotecă sau gaj;

(2) Creditorul care beneficiază de un privilegiu special este preferat titularului unei ipoteci mobiliare perfecte dacă îsi înscrie privilegiul la arhivă înainte ca ipoteca să fi devenit perfectă. Tot astfel, creditorul privilegiat este preferat titularului unei ipoteci imobiliare dacă îsi înscrie privilegiul în cartea funciară mai înainte ca ipoteca să fi fost înscrisă.

CAPITOLUL III
Ipoteca

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

§1. Dispozitii comune

Art. 2343
Notiunea

Ipoteca este un drept real asupra bunurilor mobile sau imobile afectate executării unei obligatii.

Art. 2344
Caracterele juridice

Ipoteca este, prin natura ei, accesorie si indivizibilă. Ea subzistă cât timp există obligatia pe care o garantează si poartă în întregime asupra tuturor bunurilor grevate, asupra fiecăruia dintre ele si asupra fiecărei părti din acestea, chiar si în cazurile în care proprietatea este divizibilă sau obligatiile sunt divizibile.

Art. 2345
Drepturile creditorului ipotecar

(1) Dreptul de ipotecă se mentine asupra bunurilor grevate în orice mână ar trece.

(2) Creditorul ipotecar are dreptul de a-si satisface creanta, în conditiile legii, înaintea creditorilor chirografari, precum si înaintea creditorilor de rang inferior.

Art. 2346
Opozabilitatea ipotecii

Dacă prin lege nu se prevede altfel, ipoteca nu este opozabilă tertilor decât din ziua înscrierii sale în registrele de publicitate.

Art. 2347
Operatiunile asimilate

(1) Contractele care au ca efect conservarea sau constituirea unui drept asupra unui bun pentru a asigura executarea unei obligatii, oricare ar fi numărul, natura sau denumirea lor, nu sunt opozabile tertilor care au dobândit drepturi cu privire la acel bun decât dacă sunt înscrise în registrele de publicitate, potrivit regulilor stabilite pentru ipoteci.

(2) Sunt asimilate astfel ipotecilor clauzele de rezervă a proprietătii, pactele de răscumpărare ori cesiunile de creantă încheiate în scop de garantie.

(3) Dispozitiile prezentului capitol privind ordinea de preferintă si executarea ipotecilor se aplică în mod corespunzător contractelor prevăzute la alin. (1).

Art. 2348
Exceptiile

Dispozitiile prezentului capitol nu se aplică cesiunii drepturilor succesorale si cesiunii drepturilor de proprietate intelectuală.

Art. 2349
Izvoarele ipotecii

(1) Ipoteca poate fi instituită numai în conditiile legii si cu respectarea formalitătilor prevăzute de lege.

(2) Ipoteca poate fi conventională sau legală.

§2. Obiectul si întinderea ipotecii

Art. 2350
Obiectul ipotecii
(1) Ipoteca poate avea ca obiect bunuri mobile sau imobile, corporale sau incorporale.
(2) Ea poate greva bunuri determinate ori determinabile sau universalități de bunuri.

Art. 2351
Bunurile inalienabile sau insesizabile
(1) Bunurile inalienabile sau insesizabile nu pot fi ipotecate.
(2) Ipotecarea bunurilor inalienabile sau insesizabile va fi valabilă ca ipotecă asupra unui bun viitor, în situatiile în care bunul în cauză este afectat de o inalienabilitate sau insesizabilitate convențională.

Art. 2352
Ipoteca nudei proprietăti
Ipoteca nudei proprietăti se extinde asupra proprietătii depline la stingerea dezmembrămintelor.

Art. 2353
Ipoteca unei cote-părti indivize
(1) Dacă în urma partajului sau a unui alt act constitutiv ori translativ de drepturi constituitorul păstrează vreun drept asupra unei părti materiale din bun, ipoteca ce fusese constituită asupra unei cote-părti indivize din dreptul asupra bunului se strămută de drept asupra părtii respective din bun, însă numai în limita valorii coteipărti indivize.
(2) În caz contrar, ipoteca se strămută de drept asupra sumelor cuvenite constituitorului. Dispozitiile art. 2331 se aplică în mod corespunzător.

Art. 2354
Întinderea creantei ipotecare
Ipoteca garantează cu acelasi rang capitalul, dobânzile, comisioanele, penalitătile si cheltuielile rezonabile făcute cu recuperarea sau conservarea bunului.

Art. 2355
Extinderea ipotecii prin accesiune
(1) Ipoteca se extinde asupra bunurilor care se unesc prin accesiune cu bunul grevat.
(2) Ipoteca mobiliară se mentine asupra bunului rezultat din transformarea bunului grevat si se strămută asupra celui creat prin contopirea sau unirea bunului grevat cu alte bunuri. Cel care dobândeste prin accesiune bunul astfel creat este tinut de ipotecă.

Art. 2356
Bunurile mobile accesorii unui imobil
(1) Bunurile mobile care, fără a-si pierde individualitatea, devin accesorii ale unui imobil pot fi ipotecate fie odată cu imobilul, fie separat.

(2) Ipoteca mobiliară continuă să greveze bunul chiar si după ce acesta devine accesoriul unui imobil. Ipoteca mobiliară se stinge însă cu privire la materialele de constructie sau alte asemenea bunuri încorporate într-o constructie sau într-o altă amelioratiune a unui teren.

Art. 2357.

Ipoteca asupra unei universalităti de bunuri

(1) Ipoteca asupra unei universalităti de bunuri se întinde asupra tuturor bunurilor cuprinse în aceasta.

(2) Ipoteca se mentine asupra universalitătii de bunuri, chiar si atunci când bunurile cuprinse în aceasta au pierit, dacă debitorul le înlocuieste într-un interval rezonabil, tinând cont de cantitatea si natura bunurilor.

Art. 2358

Cesiunea ipotecii

(1) Dreptul de ipotecă sau rangul acesteia poate fi cedat separat de creanta pe care o garantează numai atunci când suma pentru care este constituită ipoteca este determinată în actul constitutiv.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), cesiunea se face prin act încheiat în formă scrisă între creditorul ipotecar cedent si creditorul cesionar, cu înstiintarea debitorului.

(3) Dispozitiile în materie de carte funciară sau, după caz, cele care privesc opozabilitatea fată de terti a ipotecii mobiliare rămân aplicabile.

Art. 2359

Garantiile asupra navelor si aeronavelor

Garantiile reale asupra navelor si aeronavelor se reglementează prin legi speciale.

§3. Efectele ipotecii fată de terti

Art. 2360

Dreptul de urmărire al creditorului ipotecar

Creditorul ipotecar poate urmări bunul ipotecat în orice mână ar trece, fără a tine seama de drepturile reale constituite sau înscrise după înscrierea ipotecii sale.

Art. 2361

Efectele ipotecii fată de dobânditorul bunului

(1) Cel care dobândeste un bun ipotecat răspunde cu acel bun pentru toate datoriile ipotecare. Dobânditorul bunului ipotecat se bucură si, după caz, este tinut de toate termenele de plată de care beneficiază sau este tinut si debitorul obligatiei ipotecare.

(2) Dacă dobânditorul bunului ipotecat nu stinge creanta ipotecară, creditorul poate începe urmărirea silită asupra bunului, în conditiile legii.

Art. 2362

Drepturile reale anterioare ale tertului dobânditor

Atunci când creditorul ipotecar urmăreste si vinde bunul dobândit de un tert de la cel care a constituit ipoteca, drepturile reale principale pe care tertul le avea asupra bunului anterior

dobândirii proprietății renasc cu rangul lor originar de drept sau, după caz, prin reînscriere în cartea funciară.

Art. 2363
Regresul dobânditorului care a plătit datoria
Tertul dobânditor care a plătit datoria ipotecară sau care a suportat executarea se poate întoarce împotriva celui de la care a primit bunul pentru a fi despăgubit, în conditiile dreptului comun.

Art. 2364
Conservarea actiunii personale
Dispozitiile prezentei sectiuni nu exclud dreptul creditorului ipotecar de a-l urmări pe cel tinut personal pentru plata creantei ori de a urmări produsele bunului ipotecat atunci când legea o permite.

§4. Ipotecile conventionale

Art. 2365
Dreptul de a ipoteca
Ipoteca conventională poate fi constituită numai de titularul dreptului ce urmează a fi ipotecat si care are capacitatea de a dispune de acesta.

Art. 2366
Constituitorul ipotecii
Ipoteca conventională poate fi constituită de debitorul obligatiei garantate sau de un tert.

Art. 2367
Ipoteca unui drept anulabil sau conditional
Cel ce are asupra bunului un drept anulabil ori afectat de o conditie nu poate consimti decât o ipotecă supusă aceleiasi nulități sau conditii.

Art. 2368
Ipoteca asupra unei universalități de bunuri
Ipoteca conventională asupra unei universalități de bunuri mobile sau imobile, prezente ori viitoare, corporale sau incorporale nu poate fi consimtită decât cu privire la bunurile afectate activității unei întreprinderi.

Art. 2369
Obligatiile garantate
Ipoteca conventională poate garanta îndeplinirea obligatiilor de orice fel.

Art. 2370
Obligatiile viitoare sau eventuale
Atunci când garantează îndeplinirea unei obligatii viitoare, ipoteca dobândeste rang din momentul înscrierii în registrele de publicitate.

Art. 2371

Garantia constituită în avans

(1) În cazul în care este constituită pentru a garanta plata unei sume de bani, ipoteca este valabilă, chiar dacă, la momentul constituirii, debitorul nu a primit sau a primit doar în parte prestatia în considerarea căreia a constituit ipoteca.

(2) Dacă însă creditorul refuză să dea sumele pe care s-a angajat să le pună la dispozitie si în considerarea cărora ipoteca a fost constituită, debitorul poate obtine reducerea sau desfiintarea ipotecii, pe cheltuiala creditorului, plătindu-i acestuia sumele atunci datorate. Creditorul datorează însă daune-interese.

Art. 2372

Continutul contractului de ipotecă

(1) Ipoteca conventională nu este valabilă decât dacă suma pentru care este constituită se poate determina în mod rezonabil în temeiul actului de ipotecă.

(2) Sub sanctiunea nulitătii, contractul de ipotecă trebuie să identifice constituitorul si creditorul ipotecar, să arate cauza obligatiei garantate si să facă o descriere suficient de precisă a bunului ipotecat.

(3) Stipulatia potrivit căreia ipoteca poartă asupra tuturor bunurilor debitorului sau asupra tuturor bunurilor prezente si viitoare ale acestuia nu constituie o descriere suficient de precisă în sensul alin. (2).

Art. 2373

Drepturile constituitorului

Cel care a constituit ipoteca este liber să folosească, să administreze si să dispună de bunul grevat, însă cu îndatorirea de a nu vătăma drepturile creditorului ipotecar.

Art. 2374

Îndatoririle celui care a constituit ipoteca

Constituitorul nu poate distruge ori deteriora bunul grevat si nici nu îi poate diminua în mod substantial valoarea decât dacă această distrugere, deteriorare ori diminuare a valorii survine în cursul unei utilizări normale a bunului sau în caz de necesitate.

Art. 2375

Daunele-interese

Creditorul poate cere, în limita creantei sale ipotecare, dauneinterese pentru prejudiciile suferite prin distrugerea, deteriorarea ori diminuarea valorii bunului grevat, chiar si atunci când creanta sa nu este lichidă ori exigibilă. Dauneleinterese plătite astfel creditorului se impută asupra creantei ipotecare.

Art. 2376

Clauza de inalienabilitate

Actele de dispozitie asupra bunului ipotecat sunt valabile chiar dacă dobânditorul bunului cunoaste stipulatia din contractul de ipotecă ce interzice transferul sau declară că acest transfer este echivalent cu neîndeplinirea obligatiei garantate.

SECTIUNEA a 2-a

Ipoteca imobiliară

§1. Constituirea ipotecii imobiliare

Art. 2377
Înscrierea în cartea funciară
(1) Ipoteca asupra unui bun imobil se constituie prin înscriere în cartea funciară.
(2) Ipoteca asupra unei universalităti de bunuri nu grevează bunurile imobile cuprinse în aceasta decât din momentul înscrierii ipotecii în cartea funciară cu privire la fiecare dintre imobile.

Art. 2378
Forma contractului
(1) Contractul de ipotecă se încheie în formă autentică de către notarul public, sub sanctiunea nulitătii absolute.
(2) Ipoteca asupra bunurilor unei persoane juridice poate fi consimtită în virtutea puterilor conferite în urma deliberărilor sau a împuternicirilor întocmite sub semnătură privată, în conformitate cu regulile din actul constitutiv privitoare la reprezentare.

Art. 2379
Obiectul ipotecii imobiliare
(1) Se pot ipoteca:
a) imobilele cu accesoriile lor;
b) uzufructul acestor imobile si accesoriile;
c) cotele-părti din dreptul asupra imobilelor;
d) dreptul de superficie.
(2) Ipoteca ce poartă asupra chiriilor sau arenzilor prezente si viitoare produse de un imobil, precum si asupra indemnizatiilor plătite în temeiul unor contracte de asigurare cu privire la plata acestor chirii sau arenzi se supune regulilor publicitătii imobiliare.

Art. 2380
Ipoteca asupra unei constructii viitoare
Ipoteca asupra unor constructii viitoare nu poate fi intabulată, ci numai înscrisă provizoriu în cartea funciară, în conditiile legii.

Art. 2381
Înscrierea ipotecii
Ipoteca se poate înscrie fie numai asupra unui imobil în întregul său, fie numai asupra cotei-părti din dreptul asupra imobilului.

Art. 2382
Extinderea ipotecii asupra amelioratiunilor
Ipoteca se întinde, fără nicio altă formalitate, asupra constructiilor, îmbunătătirilor si accesoriilor imobilului, chiar dacă acestea sunt ulterioare constituirii ipotecii.

Art. 2383

Extinderea ipotecii asupra fructelor imobilului

(1) Ipoteca se extinde asupra fructelor naturale si industriale ale imobilului ipotecat produse după notarea începerii urmăririi silite sau, după caz, după notarea deschiderii procedurii insolventei.

(2) Dreptul de ipotecă se extinde de la aceeasi dată si asupra chiriilor si arenzilor imobilului dat în locatiune. Acest drept este opozabil locatarilor numai din momentul comunicării notării începerii urmăririi silite, respectiv al comunicării notării deschiderii procedurii insolventei, în afară de cazul în care acestea au fost cunoscute pe altă cale.

(3) Actele încheiate de proprietar cu privire la veniturile neajunse la scadentă sau urmărirea acestora de alti creditori nu sunt opozabile creditorului ipotecar după notarea începerii urmăririi silite, cu exceptia cazului în care aceste acte au fost notate în cartea funciară înainte de notarea începerii urmăririi silite.

§2. Drepturile si obligatiile părtilor

Art. 2384

Clauzele de inalienabilitate

(1) Actele de dispozitie asupra imobilului ipotecat sunt valabile chiar dacă cel care a dobândit bunul cunoaste stipulatia din contractul de ipotecă ce interzice asemenea acte sau declară că încheierea lor este echivalentă cu neîndeplinirea obligatiei.

(2) Clauzele care impun debitorului plata anticipată si imediată la cerere a obligatiei garantate sau plata vreunei alte obligatii prin faptul constituirii unei alte garantii asupra aceluiasi bun se consideră nescrise.

Art. 2385

Antihreza

Clauza prin care creditorul ipotecar este autorizat ca, până la data începerii executării, să posede imobilul ipotecat sau să îsi însusească fructele ori veniturile acestuia se consideră nescrisă.

§3. Ipotecile legale

Art. 2386

Creantele care beneficiază de ipotecă legală

În afara altor cazuri prevăzute de lege, beneficiază de ipotecă legală:

1. vânzătorul, asupra bunului imobil vândut, pentru pretul datorat; această dispozitie se aplică si în cazul schimbului cu sultă sau al dării în plată cu sultă în folosul celui care înstrăinează, pentru plata sultei datorate;

2. promitentul achizitor pentru neexecutarea promisiunii de a contracta având ca obiect un imobil înscris în cartea funciară, asupra imobilului respectiv, pentru restituirea sumelor plătite în contul acestuia;

3. cel care a împrumutat o sumă de bani pentru dobândirea unui imobil, asupra imobilului astfel dobândit, pentru restituirea împrumutului;

4. cel care a înstrăinat un imobil în schimbul întretinerii, asupra imobilului înstrăinat, pentru plata rentei în bani corespunzătoare întretinerii neexecutate; dreptul de proprietate al

debitorului întretinerii nu se va înscrie în cartea funciară decât odată cu această ipotecă, dispozitiile art. 2249 aplicându-se în mod corespunzător;

5. coproprietarii, pentru plata sultelor sau a pretului datorat de coproprietarul adjudecatar al imobilului ori pentru garantarea creantei rezultând din evictiune, asupra imobilelor ce au revenit coproprietarului tinut de o atare obligatie;

6. arhitectii si antreprenorii care au convenit cu proprietarul să edifice, să reconstruiască sau să repare un imobil, asupra imobilului, pentru garantarea sumelor datorate acestora, însă numai în limita sporului de valoare realizat;

7. legatarii cu titlu particular, asupra imobilelor din mostenire cuvenite celui obligat la executarea legatului, pentru plata acestuia.

SECTIUNEA a 3-a
Ipoteca mobiliară

§1. Dispozitii generale

I. Constituirea ipotecii

Art. 2387
Constituirea si eficacitatea ipotecii

Ipoteca mobiliară se constituie prin încheierea contractului de ipotecă, însă ea produce efecte de la data la care obligatia garantată ia nastere, iar constituitorul dobândeste drepturi asupra bunurilor mobile ipotecate.

Art. 2388
Forma contractului de ipotecă

Contractul prin care se constituie o ipotecă mobiliară se încheie în formă autentică sau sub semnătură privată, sub sanctiunea nulitătii absolute.

Art. 2389
Obiectul ipotecii mobiliare

Se pot ipoteca:

a) creante bănesti născute din contractul de vânzare, contractul de locatiune sau orice alt act încheiat cu privire la un bun, cele rezultate dintr-un contract de asigurare, cele născute în considerarea asumării unei obligatii sau a constituirii unei garantii, a folosirii unei cărti de credit ori de debit ori a câstigării unui premiu la o loterie sau alte jocuri de noroc organizate în conditiile legii;

b) creante constatate prin titluri nominative, la ordin sau la purtător;

c) conturi bancare;

d) actiuni si părti sociale, valori mobiliare si alte instrumente financiare;

e) drepturi de proprietate intelectuală si orice alte bunuri incorporale;

f) petrolul, gazul natural si celelalte resurse minerale care urmează a fi extrase;

g) efectivele de animale;

h) recoltele care urmează a fi culese;

i) pădurile care urmează a fi tăiate;

j) bunurile corporale care fac obiectul unui contract de locatiune, care sunt detinute în vederea vânzării, închirierii ori furnizării în temeiul unui contract de prestări de servicii, care sunt furnizate în temeiul unui contract de prestări de servicii, precum si materia primă si materialele destinate a fi consumate sau prelucrate în exploatarea unei întreprinderi, produsele în curs de fabricatie si produsele finite;

k) echipamentele, instalatiile si orice alte bunuri destinate să servească în mod durabil exploatării unei întreprinderi;

l) orice alte bunuri mobile, corporale sau incorporale.

Art. 2390

Ipoteca instrumentelor financiare

(1) Ipoteca asupra instrumentelor financiare se constituie conform regulilor pietei pe care acestea sunt tranzactionate.

(2) Ipoteca asupra actiunilor sau părtilor sociale ale unei societăti comerciale se constituie potrivit regulilor stabilite prin lege specială.

Art. 2391

Descrierea bunului ipotecat

(1) Contractul de ipotecă trebuie să cuprindă o descriere suficient de precisă a bunului grevat.

(2) Descrierea este suficient de precisă, chiar dacă bunul nu este individualizat, în măsura în care permite în mod rezonabil identificarea acestuia.

(3) Descrierea se poate face prin întocmirea unei liste a bunurilor mobile ipotecate, prin determinarea categoriei din care acestea fac parte, prin indicarea cantitătii, prin stabilirea unei formule de determinare si prin orice altă modalitate care permite în mod rezonabil identificarea bunului mobil ipotecat.

(4) Atunci când ipoteca poartă asupra unei universalităti, contractul trebuie să descrie natura si continutul acesteia.

(5) Stipulatia potrivit căreia ipoteca grevează toate bunurile mobile sau toate bunurile mobile prezente si viitoare ale constituitorului nu constituie o descriere suficient de precisă în sensul alin. (1).

(6) Dacă ipoteca poartă asupra unui cont bancar, acesta trebuie individualizat în mod distinct în contractul de ipotecă.

Art. 2392

Extinderea ipotecii asupra produselor

(1) Ipoteca se extinde asupra fructelor si productelor bunului mobil ipotecat, precum si asupra tuturor bunurilor primite de constituitor în urma unui act de administrare ori de dispozitie încheiat cu privire la bunul mobil ipotecat.

(2) Se consideră, de asemenea, a fi un produs al bunului mobil ipotecat orice bun care îl înlocuieste sau în care trece valoarea acestuia.

Art. 2393

Înstrăinarea bunului ipotecat

(1) Cel care achizitionează un bun în cursul obisnuit al activitătii unei întreprinderi care înstrăinează bunuri de acelasi fel dobândeste bunul liber de ipotecile constituite de înstrăinător, chiar dacă ipoteca este perfectă, iar dobânditorul cunoaste existenta acesteia.

(2) În acest caz, ipoteca se strămută asupra pretului sau altor bunuri rezultate din înstrăinarea bunului ipotecat.

II. Drepturile si obligatiile părtilor

Art. 2394

Dreptul de inspectie

Creditorul ipotecar are dreptul să inspecteze bunul ipotecat. El este însă dator să nu stânjenească activitatea celui care detine bunul ipotecat.

Art. 2395

Dreptul de a culege fructele bunului ipotecat

Stipulatia prin care creditorul ipotecar îsi rezervă dreptul să îsi însusească produsele bunului ipotecat în contul creantei nu este valabilă decât dacă stabileste în mod detaliat conditiile si proportia în care urmează a se reduce creanta garantată în urma exercitării acestui drept.

Art. 2396

Exigibilitatea anticipată

(1) Creditorul ipotecar are dreptul să considere exigibilă creanta garantată si să execute ipoteca în cazul în care constată lipsa unei întretineri corespunzătoare a bunului ipotecat sau alte fapte, imputabile debitorului, de natură să facă dificilă sau imposibilă executarea ipotecii, astfel cum aceste fapte sunt determinate prin contractul de ipotecă.

(2) Creditorul poate să exercite dreptul prevăzut la alin. (1) numai dacă are temeiuri rezonabile să creadă că bunul ipotecat este pe cale de a fi pus în pericol sau că există posibilitatea ca executarea obligatiei să fie împiedicată.

(3) Clauzele care impun debitorului plata anticipată si imediată la cerere a obligatiei garantate sau plata vreunei alte obligatii prin faptul constituirii unei alte garantii asupra aceluiasi bun se consideră nescrise.

Art. 2397

Declaratiile privitoare la ipotecă

(1) Constituitorul are dreptul să adreseze creditorului ipotecar o cerere scrisă prin care să solicite acestuia:

a) să emită o declaratie cu privire la valoarea rămasă din creanta garantată prin ipotecă;

b) să confirme ori, după caz, să rectifice lista bunurilor care, în opinia debitorului, fac obiectul ipotecii;

c) să confirme ori, după caz, să rectifice valoarea creantei care, în opinia debitorului, mai este garantată prin ipotecă la o anumită dată.

(2) Creditorul este obligat să comunice debitorului, în termen de 15 zile de la primirea cererii prevăzute la alin. (1), după caz:

a) o declaratie scrisă prin care indică suma rămasă a fi garantată prin ipotecă;

b) confirmarea sau rectificarea declaratiei debitorului privitoare la bunurile grevate si la suma rămasă;

c) o declaratie potrivit căreia nu mai este titularul ipotecii, indicând totodată numele si adresa succesorului său în drepturi.

(3) Debitorul are dreptul să obtină în mod gratuit o asemenea declaratie la fiecare 6 luni.

(4) Creditorul poate să ceară debitorului rambursarea costurilor rezonabile ocazionate de emiterea declaratiei unei solicitări suplimentare fată de cea prevăzută la alin. (3).

§2. Ipotecile asupra creantelor

I. Dispozitii comune

Art. 2398
Obiectul ipotecii

Ipoteca poate să aibă ca obiect fie una sau mai multe creante, fie o universalitate de creante.

Art. 2399
Întinderea ipotecii asupra unei universalităti de creante

Ipoteca asupra unei universalităti de creante nu cuprinde creantele născute din înstrăinarea bunurilor debitorului ca urmare a exercitării drepturilor unui tert si nici creantele născute din contractele de asigurare încheiate de debitor cu privire la bunurile sale.

Art. 2400
Notificarea debitorului creantei ipotecate

(1) Creditorul ipotecar nu poate cere plata decât după ce comunică în scris debitorului acesteia existenta ipotecii, creanta ipotecată, suma datorată, locul si modalitatea de plată.

(2) Acceptarea ipotecii de către debitorul creantei ipotecate, făcută prin act scris, produce acelasi efecte.

Art. 2401
Plata creantei grevate de ipotecă

(1) Debitorul nu se poate libera decât plătind creditorului ipotecar în modul indicat în comunicare.

(2) Cu toate acestea, debitorul creantei afectate de ipotecă poate plăti constituitorului dacă creditorul ipotecar nu îi comunică dovada ipotecii în termen de 15 zile de la data la care i s-a solicitat în scris acest lucru.

(3) Dovada ipotecii se poate face fie cu copia certificată de pe contractul de ipotecă, fie cu o copie a avizului de ipotecă.

Art. 2402
Ipoteca unei creante garantate cu ipotecă

Ipoteca ce poartă asupra unei creante care este garantată, la rândul său, cu o ipotecă mobiliară sau imobiliară trebuie înscrisă în arhivă. De asemenea, creditorul în favoarea căruia s-a ipotecat creanta trebuie să remită debitorului acestei creante o copie a avizului de ipotecă.

II. Drepturile si obligatiile părtilor

Art. 2403

Actiunile împotriva debitorului creantei grevate

Atât constituitorul ipotecii, cât si creditorul ipotecar pot intenta actiuni împotriva debitorului creantei care face obiectul ipotecii, însă cu îndatorirea de a-l introduce pe celălalt în cauză.

Art. 2404

Drepturile creditorului ipotecar

Creditorul ipotecar poate percepe, la scadenta creantei ipotecate, capitalul, dobânzile si celelalte sume pe care aceasta le produce si eliberează debitorului creantei afectate de ipotecă chitantă pentru sumele primite. O copie de pe această chitantă va fi trimisă constituitorului ipotecii.

Art. 2405

Imputarea sumelor percepute

În lipsă de stipulatie contrară, creditorul impută sumele percepute asupra creantei sale, chiar neajunsă la scadentă, potrivit regulilor stabilite pentru imputatia plătilor.

Art. 2406

Perceperea sumelor de cel care a constituit ipoteca

(1) Prin actul constitutiv al ipotecii, creditorul ipotecar poate încuviinta celui care a constituit ipoteca să perceapă, la scadentă, capitalul, dobânzile si celelalte sume cuvenite în temeiul creantei ipotecate.

(2) Creditorul ipotecar poate retrage oricând această încuviintare, cu îndatorirea de a-i notifica în scris pe cel care a constituit ipoteca si pe debitorul creantei ipotecate.

Art. 2407

Urmărirea sumelor neplătite

Creditorul ipotecar nu este tinut el însusi să recupereze în justitie sumele neplătite de debitorul creantei ipotecate. El este însă dator să îl informeze de îndată pe cel care a constituit ipoteca cu privire la orice nereguli la plata sumelor datorate de către debitorul creantei ipotecate.

Art. 2408

Remiterea diferentei

Creditorul ipotecar este obligat să remită debitorului său sumele încasate care depăsesc cuantumul capitalului creantei ipotecate, al dobânzilor si al cheltuielilor. Orice stipulatie contrară se consideră nescrisă.

§3. Perfectarea ipotecilor mobiliare

Art. 2409

Ipotecile mobiliare perfecte

(1) Ipoteca este perfectă atunci când produce efecte potrivit dispozitiilor art. 2387, iar formalitătile cerute de lege pentru publicitatea sa au fost îndeplinite.

(2) Publicitatea ipotecilor mobiliare se asigură prin înscrierea acestora în arhivă, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(3) Ipoteca perfectă este opozabilă celorlalti creditori ai constituitorului, celor care dobândesc ulterior drepturi asupra bunului ipotecat, precum si tuturor celorlalte persoane.

Art. 2410
Publicitatea ipotecii asupra conturilor

(1) Publicitatea ipotecii asupra conturilor deschise la o institutie de credit se realizează prin înscrierea ipotecii la arhivă sau poate fi satisfăcută prin controlul asupra contului.

(2) Un creditor ipotecar dobândeste controlul asupra unui cont dacă:

a) creditorul ipotecar este chiar institutia de credit la care este deschis contul;

b) constituitorul, institutia de credit si creditorul ipotecar convin în scris că institutia de credit, fără a solicita consimtământul constituitorului ipotecii, va urma instructiunile prin care creditorul dispune de sumele aflate în cont; sau

c) creditorul ipotecar devine titular al contului.

(3) Creditorul ipotecar care îndeplineste conditiile prevăzute la alin. (2) are controlul asupra contului chiar dacă cel care a constituit ipoteca păstrează dreptul de a dispune de sumele aflate în cont.

Art. 2411
Publicitatea ipotecii asupra instrumentelor financiare

Publicitatea ipotecii asupra instrumentelor financiare care, potrivit regulilor pietei pe care sunt tranzactionate, pot fi transferate prin simpla înregistrare în registrele care o deservesc se realizează potrivit regulilor aplicabile acelei piete.

Art. 2412
Conservarea rangului ipotecii

(1) În cazul în care descrierea bunului grevat care a fost înscrisă initial la arhivă nu acoperă tipul de produse rezultate, ipoteca nu îsi păstrează rangul asupra acestor produse decât dacă creditorul înscrie la arhivă un aviz modificator în termen de 15 zile de la data la care constituitorul ipotecii a obtinut acele produse.

(2) Atunci când produsele bunului ipotecat sunt sume de bani a căror origine poate fi stabilită, ipoteca îsi conservă rangul asupra acestora, fără să fie necesară înscrierea unui aviz modificator.

§4. Înscrierea ipotecilor mobiliare

Art. 2413
Arhiva Electronică de Garantii Reale Mobiliare

(1) Înregistrarea operatiunilor privind ipotecile mobiliare, a operatiunilor asimilate acestora, precum si a altor drepturi prevăzute de lege se efectuează numai în Arhiva Electronică de Garantii Reale Mobiliare, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Organizarea si functionarea arhivei se reglementează prin lege specială.

Art. 2414
Validitatea ipotecii

Înscrierea în arhivă nu conferă validitate unei ipoteci lovite de nulitate.

Art. 2415
Efectul înscrierii
Creditorul care înscrie o ipotecă asupra unui bun este prezumat că are cunostintă despre existenta tuturor ipotecilor care au fost înscrise mai înainte cu privire la acelasi bun. Dovada contrară nu este admisibilă.

Art. 2416
Neconcordante între aviz si contractul de ipotecă
Dacă există neconcordante între informatiile cuprinse în formularul de aviz si cele cuprinse în contractul de ipotecă, în raporturile dintre terti si în cele dintre părti si terti prevalează informatiile cuprinse în formularul de aviz.

Art. 2417
Notificarea înscrierii
Creditorul ipotecar este obligat să comunice constituitorului o copie de pe avizul de ipotecă în cel mult 24 de ore de la înscrierea acesteia.

Art. 2418
Domiciliul părtilor
(1) În realizarea drepturilor si obligatiilor părtilor unui contract de ipotecă fată de terti, se consideră că acestea au domiciliul indicat în avizul de ipotecă. Toate comunicările transmise potrivit contractului de ipotecă la adresa mentionată în formularul de aviz sunt valabile si produc efecte.
(2) Partea care îsi schimbă domiciliul trebuie să comunice schimbarea celeilalte părti si să o înscrie la arhivă.

Art. 2419
Obligatia de radiere
În cel mult 10 zile de la data la care obligatia garantată a fost plătită, creditorul ipotecar este obligat să ceară operatorului arhivei radierea ipotecii. Creditorul ipotecar care omite să solicite radierea ipotecii răspunde pentru prejudiciile directe sau indirecte aduse debitorului si constituitorului ipotecii. În acest caz, valoarea daunelor-interese ce urmează a fi plătite nu poate fi mai mică decât echivalentul în lei al sumei de 500 euro.

SECTIUNEA a 4-a
Concursul între creditorii ipotecari

Art. 2420
Concursul ipotecilor mobiliare
(1) Rangul ipotecilor perfecte se determină potrivit ordinii înscrierii sau perfectării ipotecilor, cu exceptiile prevăzute de lege.
(2) Ipoteca perfectă este întotdeauna preferată ipotecilor care nu au fost perfectate.

Art. 2421
Concursul ipotecilor imobiliare

Rangul ipotecilor imobiliare este determinat de ordinea înregistrării cererilor de înscriere în cartea funciară.

Art. 2422
Concursul ipotecilor mobiliare cu ipotecile imobiliare

Atunci când acelasi bun este grevat atât de ipoteci mobiliare, cât si de ipoteci imobiliare, sunt preferati creditorii a căror ipotecă a fost anterior făcută publică în registrele de publicitate aferente. Cu toate acestea, ipoteca imobiliară înscrisă în aceeasi zi cu o ipotecă mobiliară va fi preferată acesteia din urmă.

Art. 2423
Concursul dintre ipotecile înscrise si gaj

Creditorul a cărui ipotecă este înscrisă în arhivă este preferat creditorului gajist, chiar dacă acesta a obtinut detentia bunului ipotecat anterior înscrierii ipotecii.

Art. 2424
Concursul dintre ipotecile generale si ipotecile speciale

Între o ipotecă asupra unei universalităti de bunuri mobile si o ipotecă asupra unor bunuri mobile determinate are prioritate aceea dintre ele care a fost înscrisă sau perfectată mai întâi.

Art. 2425
Ipotecile mobiliare privilegiate

(1) Ipoteca constituită în favoarea vânzătorului unui bun sau a creditorului care a acordat împrumut pentru cumpărarea bunului are prioritate asupra unei ipoteci anterioare, dacă, înainte ca debitorul să obtină posesia bunului ipotecat, avizul a fost înscris la arhivă, iar vânzătorul sau, după caz, creditorul îl înstiinteză în scris pe creditorul ipotecar anterior despre vânzare si despre înscrierea ipotecii.

(2) Ipoteca asupra recoltei sau asupra produselor ce se vor obtine prin valorificarea acesteia, constituită în scopul obtinerii sumelor necesare pentru a produce recolta, precum si ipoteca constituită în perioada de crestere a plantelor ori în cursul unei perioade de 6 luni înainte de recoltare sunt preferate din momentul înscrierii lor în arhivă oricărei alte ipoteci.

(3) Ipoteca asupra efectivelor de animale sau asupra produselor acestora, constituită în scopul asigurării fondurilor care să îi permită celui care a constituit ipoteca să achizitioneze nutreturi, medicamente sau hormoni, necesare pentru hrana ori tratarea animalelor, are prioritate asupra oricărei alte ipoteci constituite asupra aceluiasi bun ori asupra produselor lui, alta decât ipoteca vânzătorului de nutreturi, medicamente sau hormoni.

Art. 2426
Ipoteca asupra conturilor

Ipoteca creditorului care are controlul unui cont este preferată ipotecii unui creditor care nu are controlul asupra acestuia.

Art. 2427
Cesiunea ipotecii. Schimbarea rangului

(1) Creditorul ipotecar poate ceda unui creditor chirografar ipoteca creantei sale ipotecare. De asemenea, creditorii ipotecari pot conveni schimbarea rangului ipotecilor lor, sub conditia notării în registrul de publicitate respectiv.

(2) Dacă între ipotecile al căror rang se schimbă se găsesc si alte garantii sau drepturi ai căror titulari n-au consimtit la schimb, conventia nu le poate fi opusă decât în măsura în care le era opozabilă garantia al cărei rang a fost cedat.

(3) În toate cazurile, cesiunea rangului se face în limita creantei ipotecare al cărei rang a fost cedat, iar schimbul rangului se face în limita creantei ipotecare care are rangul preferat.

(4) Dacă bunul ipotecat este vândut la licitatie, creditorul care a dobândit rangul unei creante sub conditie va putea renunta la beneficiul schimbării de rang, creanta ipotecară conditională reluându-si rangul cedat.

SECTIUNEA a 5-a
Stingerea ipotecilor

Art. 2428
Stingerea ipotecilor

(1) Ipoteca imobiliară se stinge prin radierea din cartea funciară sau prin pieirea totală a bunului.

(2) Ipoteca mobiliară se stinge, iar ipoteca imobiliară se poate radia pentru una dintre următoarele cauze:

a) stingerea obligatiei principale prin oricare dintre modurile prevăzute de lege;

b) neîndeplinirea evenimentului de care depinde nasterea obligatiei garantate ori îndeplinirea evenimentului de care depinde stingerea acesteia;

c) neîndeplinirea evenimentului de care depinde nasterea ipotecii ori îndeplinirea evenimentului de care depinde stingerea acesteia;

d) dobândirea de către creditor a bunului grevat;

e) renuntarea expresă sau tacită a creditorului la ipotecă;

f) în orice alte cazuri prevăzute de lege.

(3) Cu toate acestea, în cazurile prevăzute la alin. (2) lit. a) si b), ipoteca nu se stinge dacă părtile convin ca ea să fie folosită pentru garantarea unei alte obligatii determinate ori determinabile, fără a se vătăma însă drepturile dobândite anterior de alte persoane.

CAPITOLUL IV
Executarea ipotecii

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 2429
Executarea ipotecilor

În cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligatia sa, creditorul poate urmări bunul ipotecat, potrivit dispozitiilor prezentului capitol.

Art. 2430
Conditiile executării

Executarea ipotecii nu poate fi realizată decât în virtutea unui titlu executoriu si pentru o creantă certă, lichidă si exigibilă.

Art. 2431
Titlurile executorii
Contractele de ipotecă valabil încheiate sunt, în conditiile legii, titluri executorii.

Art. 2432
Alte căi de realizare a creantei
Dispozitiile prezentului capitol nu aduc nicio atingere dreptului creditorului de a-si realiza creanta pe calea unei actiuni personale sau de a solicita luarea oricăror măsuri necesare pentru executarea ipotecii, potrivit Codului de procedură civilă.

Art. 2433
Interdictia pactului comisoriu
Orice clauză potrivit căreia, pentru a garanta executarea obligatiei debitorului său, creditorul îsi rezervă dreptul să devină proprietarul irevocabil al bunului sau să dispună de acesta fără formalitătile impuse de lege se consideră nescrisă.

Art. 2434
Discutiunea bunurilor mobile
Un creditor ipotecar de rang inferior poate să se opună la urmărirea bunului mobil care îi este anume ipotecat, dacă au mai rămas bunuri mobile suficiente ipotecate în favoarea creditorului de rang superior pentru aceeasi datorie, si poate să ceară discutiunea prealabilă cu respectarea formalitătilor reglementate la art. 2295. Dacă cererea este admisă, urmărirea bunului ipotecat este suspendată.

SECTIUNEA a 2-a
Executarea ipotecii mobiliare

§1. Executarea ipotecii asupra bunurilor mobile corporale

I. Deposedarea debitorului

Art. 2435
Drepturile creditorului
În caz de neexecutare, creditorul are dreptul, la alegerea sa:
a) să vândă bunul ipotecat în conditiile art. 2445-2459;
b) să îsi însusească bunul pentru a stinge creanta ipotecară în conditiile art. 2460 -2463;
c) să preia bunul în scop de administrare în conditiile art. 2468-2473.

Art. 2436
Urmărirea accesoriilor unui imobil
Atunci când ipoteca poartă asupra unor bunuri mobile accesorii ale unui imobil, creditorul ipotecar se poate prevala, în privinta acestora, de drepturile recunoscute în prezenta

sectiune, afară de cazul în care a început urmărirea potrivit regulilor stabilite pentru executarea ipotecilor imobiliare.

Art. 2437
Separarea accesoriilor unui imobil

(1) Atunci când titularul unei ipoteci constituite asupra unui bun mobil accesoriu al unui imobil este preferat titularilor altor drepturi reale asupra bunului imobil respectiv, el poate, în caz de neexecutare din partea debitorului, să separe cele două bunuri.

(2) În acest caz, creditorul ipotecar este obligat să îi despăgubească pe titularii de drepturi reale asupra imobilului, cu exceptia constituitorului, pentru cheltuielile necesare reparării stricăciunilor cauzate de separarea celor două bunuri.

(3) Creditorul nu este obligat la despăgubiri pentru scăderea valorii bunului imobil ca urmare a înlăturării bunului ipotecat ori a necesitătii de a-l înlocui.

(4) Cei îndreptătiti la despăgubire pot refuza separarea bunurilor cât timp creditorul ipotecar nu oferă o garantie suficientă pentru plata despăgubirilor.

(5) Dispozitiile prezentului articol nu se aplică materialelor obisnuite de constructie care sunt încorporate într-o constructie.

Art. 2438
Dreptul de a prelua bunurile

Creditorul ipotecar are dreptul:

a) să preia bunurile ipotecate, cu toate accesoriile acestora;

b) fără a le deplasa, să ia măsurile necesare pentru ca echipamentele si alte asemenea bunuri să nu mai poată fi folosite si să dispună ulterior de acestea conform dispozitiilor art. 2447.

Art. 2439
Preluarea bunului

Creditorul poate prelua bunul ipotecat prin mijloace proprii sau cu ajutorul unui organ de executare.

Art. 2440
Preluarea bunului prin mijloace proprii

(1) Atunci când contractul de ipotecă mobiliară o permite în mod expres, creditorul poate prelua bunul mobil, precum si titlurile si înscrisurile care constată dreptul de proprietate al constituitorului asupra bunului, prin mijloace proprii, după o prealabilă notificare prin intermediul executorului judecătoresc.

(2) Creditorul nu poate însă tulbura linistea si ordinea publică ori recurge, în mod direct sau indirect, la constrângere, chiar dacă fapta sa nu ar constitui o infractiune. Orice stipulatie care limitează această obligatie se consideră nescrisă.

Art. 2441
Remiterea bunului ipotecat

(1) Cel care detine bunul mobil este dator să îl predea creditorului ipotecar, care urmăreste bunul potrivit procedurii prevăzute în prezentul capitol. Acesta poate însă refuza predarea, în cazul în care creditorul nu face dovada dreptului său de a prelua bunul.

(2) Cu exceptia creditorului ipotecar de rang superior care a pornit, la rândul său, executarea, niciun alt creditor nu îi poate cere creditorului care a preluat bunul să i-l remită.

Art. 2442

Preluarea silită a bunului

(1) Creditorul poate solicita concursul executorului judecătoresc pentru a prelua bunul.

(2) Cererea creditorului va fi însotită de o copie de pe contractul de garantie, de o descriere a bunului ce urmează a fi preluat si, dacă este cazul, de o copie certificată de pe înscrierea ipotecii la arhivă.

(3) La solicitarea executorului judecătoresc, agentii fortei publice sunt obligati să acorde tot sprijinul pentru preluarea bunului.

Art. 2443

Obligatiile executorului judecătoresc

(1) În termen de 48 de ore de la primirea cererii, executorul judecătoresc se deplasează la locul unde se află bunul ipotecat, îl ridică si îl predă de îndată creditorului.

(2) Executorul judecătoresc întocmeste un proces-verbal, în două exemplare, dintre care unul se păstrează la dosarul de executare, iar celălalt se comunică debitorului în conditiile Codului de procedură civilă.

(3) Creditorul avansează cheltuielile si suportă riscurile transportului si depozitării bunului.

(4) În cazul în care este necesar să se recurgă la constrângere, executorul judecătoresc este obligat să revină în cursul aceleiasi zile, însotit de agenti ai fortei publice, pentru a prelua bunul afectat garantiei. Nu este necesară prezentarea unei hotărâri judecătoresti sau a altui act provenind de la autoritătile administrative.

Art. 2444

Drepturile si obligatiile creditorului

Creditorul care detine bunul ipotecat are drepturile si obligatiile unui administrator al bunului altuia împuternicit cu administrarea simplă, dispozitiile art. 795-799 aplicându-se în mod corespunzător.

II. Vânzarea bunului ipotecat

Art. 2445

Vânzarea bunurilor ipotecate

(1) Creditorul ipotecar poate cere instantei de executare încuviintarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului mobil ipotecat. La cererea de încuviintare se vor depune documente care atestă existenta creantei ipotecare si a ipotecii mobiliare, împreună cu dovada perfectării ipotecii. Instanta va analiza existenta creantei si a ipotecii legal perfectate si va încuviinta vânzarea, cu citarea părtilor interesate.

(1.1) Creditorul ipotecar poate vinde bunurile mobile ipotecate în starea în care se găsesc sau după luarea unor măsuri comercial rezonabile pentru valorificarea acestora.

(2) Creditorul poate vinde bunurile mobile ipotecate prin licitatie publică ori prin negociere directă, prin unul sau mai multe contracte, în bloc ori separat, în orice moment sau loc, în conditii comerciale rezonabile.

(3) Părtile pot conveni, prin contractul de ipotecă, modul de valorificare a bunurilor grevate.

(4) În toate cazurile, vânzarea trebuie realizată într-o manieră comercial rezonabilă în ceea ce priveste metoda, momentul, locul, conditiile si toate celelalte aspecte ale acesteia.

Art. 2446

Vânzarea comercial rezonabilă Vânzarea comercial rezonabilă

(1) Vânzarea bunurilor este comercial rezonabilă dacă are loc: a) în modul în care se dispune în mod obisnuit de bunuri de acelasi fel pe o piată organizată;

b) la pretul stabilit pe o piată organizată si valabil în momentul vânzării;

c) în conformitate cu practicile comerciale rezonabile urmate de cei care vând în mod obisnuit bunuri de acelasi fel;

d) în conformitate cu regulile stabilite prin contractul de ipotecă, atunci când nu există o piată organizată pentru bunul ipotecat sau dacă nu există practici comerciale standardizate.

(2) În conditiile prevăzute la alin. (1), simplul fapt că se putea obtine un pret mai mare dacă vânzarea ar fi avut loc în alt moment sau printr-o altă metodă decât cea aleasă de creditor nu face ca vânzarea să nu fie considerată comercial rezonabilă.

Art. 2447

Vânzarea bunului aflat în posesia debitorului

(1) Creditorul poate vinde bunul ipotecat, chiar dacă acesta se află în posesia debitorului.

(2) Cumpărătorul are dreptul de a intra în posesia bunului, în conditiile art. 2435-2444.

Art. 2448

Cumpărarea de către creditor

(1) Un creditor ipotecar nu poate cumpăra bunul decât:

a) în cadrul unei licitatii publice;

b) prin vânzare directă, însă numai dacă bunuri de acelasi fel sunt vândute în mod obisnuit pe o piată reglementată.

(2) În aceste cazuri, creditorul poate depune creanta în contul pretului.

Art. 2449

Notificarea vânzării

(1) Dacă doreste să vândă bunul după procedura reglementată în prezenta sectiune, creditorul este tinut să comunice persoanelor prevăzute la art. 2450 o notificare de executare si să înscrie un aviz de executare la arhivă.

(2) Atât comunicarea notificării, cât si înscrierea avizului de executare trebuie realizate cu cel putin 15 zile înainte de data stabilită pentru vânzare.

(3) Nerespectarea acestor formalităti atrage nulitatea vânzării.

(4) Dispozitiile acestui articol nu se aplică atunci când bunurile care fac obiectul urmăririi sunt supuse pieirii, deteriorării ori devalorizării rapide ori sunt vândute în mod obisnuit pe o piată organizată.

Art. 2450

Destinatarii notificării

Creditorul trebuie să adreseze notificarea:

a) debitorului obligatiei garantate prin ipotecă, fideiusorilor si codebitorilor solidari ai acestuia;

b) constituitorului sau, după caz, succesorilor în drepturi ai acestuia;

c) tuturor creditorilor ipotecari ale căror ipoteci au devenit opozabile prin înscrierea în arhivă a unui aviz care identifică bunul grevat si care, la data notificării, este înscris pe numele debitorului;

d) tuturor persoanelor de la care a primit notificarea existentei unui drept sau a unei pretentii cu privire la bunul ipotecat, precum si celor de la care bunul a fost ridicat ori la care acesta se află, dacă sunt cunoscuti;

e) tuturor creditorilor ipotecari si privilegiati a căror garantie a devenit opozabilă pe altă cale, în temeiul legii, dacă creditorul ipotecar cunoaste identitatea si adresa acestora.

Art. 2451

Continutul notificării

Notificarea vânzării trebuie să indice în mod clar:

a) constituitorul si creditorul ipotecar;

b) bunurile care fac obiectul urmăririi;

c) suma pentru care se porneste urmărirea;

d) metoda prin care se va realiza valorificarea bunului;

e) data, ora si locul la care va avea loc licitatia publică, precum si pretul de pornire a licitatiei ori, după caz, data si ora cu începere de la care creditorul va dispune de bun.

Art. 2452

Opozitia la executare

(1) În termen de 15 zile de la comunicarea notificării sau, după caz, de la înscrierea avizului de executare în arhivă, cei interesati sau vătămati prin executare pot formula opozitie la executare.

(2) Opozitia suspendă de drept procedura de vânzare până la solutionarea definitivă a cauzei. Creditorul ipotecar care nu a preluat încă bunul va putea să o facă si pe perioada judecării opozitiei.

(3) Instanta va solutiona opozitia în termen de 5 zile. Hotărârea instantei poate fi atacată numai cu apel în termen de 5 zile de la comunicare. În cazul respingerii opozitiei, apelul nu îl opreste pe creditor să treacă la valorificarea bunului. Apelul se solutionează de urgentă potrivit regulilor de la ordonanta presedintială.

(4) Instanta poate dispune încetarea executării pornite de creditor, dacă debitorul a plătit, precum si restituirea bunului de către creditor. Daca instanta constată că vânzarea ar urma să se facă cu încălcarea dispozitiilor prezentei sectiuni, va stabili conditiile si regulile corespunzătoare si va încuviinta valorificarea bunului.

Art. 2453

Plata creantei ipotecare

În orice moment până la vânzarea bunului de către creditor, debitorul si orice persoană interesată pot executa obligatia, plătind totodată cheltuielile rezonabile făcute pentru preluarea si vânzarea bunului. În acest caz, creditorul este obligat să accepte plata, să înceteze imediat orice măsură de executare silită si să restituie bunul debitorului.

Art. 2454

Preferinta la executare

(1) Creditorul ipotecar de rang superior este preferat creditorilor de rang inferior în ceea ce priveste exercitiul dreptului de a executa ipoteca si poate, cât timp bunul nu a fost vândut, să continue executarea începută sau să pornească o nouă executare.

(2) Acesta poate fi însă tinut să restituie cheltuielile făcute de un creditor de rang inferior dacă, fiind notificat cu privire la executarea ipotecii, omite să invoce prioritatea drepturilor sale într-un termen rezonabil.

Art. 2455

Dobândirea lucrului de către cumpărător

(1) Vânzarea bunului în cadrul procedurii reglementate în prezentul capitol:

a) transferă cumpărătorului toate drepturile pe care constituitorul le are asupra bunului;

b) stinge ipoteca în virtutea căreia vânzarea a avut loc;

c) stinge toate celelalte ipoteci si privilegii, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Titlurile sau înscrisurile care constată dreptul de proprietate al constituitorului asupra bunului, contractul de ipotecă, împreună cu mentiunea stingerii garantiei la arhivă fac dovada dreptului de proprietate al dobânditorului.

Art. 2456

Obligatia personală a debitorului

Debitorul rămâne obligat personal pentru partea din creantă care nu este acoperită de pretul obtinut din vânzare.

Art. 2457

Vânzarea bunului care nu apartine debitorului

(1) Creditorul trebuie să restituie proprietarului fie lucrul, fie pretul vânzării, îndată ce a aflat că debitorul nu este proprietarul bunului ipotecat.

(2) În cazul în care creditorul nu cunoaste această împrejurare până la distribuirea pretului, el este exonerat de orice răspundere, dacă a restituit debitorului ceea ce rămâne din vânzarea bunului.

Art. 2458

Locatiunea bunului după vânzare

(1) Se poate conveni ca, după vânzare, constituitorul să folosească bunul în calitate de locatar.

(2) Dreptul constituitorului va fi opozabil oricărui dobânditor al bunului dacă a fost înscris la arhivă sau dacă a fost cunoscut de acesta pe altă cale.

Art. 2459

Distribuirea sumelor realizate

(1) După deducerea cheltuielilor rezonabile făcute de creditor cu preluarea, conservarea, luarea măsurilor pentru valorificarea bunului si cu vânzarea, creditorul distribuie sumele de bani realizate din executare creditorilor privilegiati si ipotecari, potrivit ordinii de preferintă, chiar dacă acestia ar avea creante afectate de termen suspensiv sau de conditie rezolutorie. Cu privire

la aceste sume, creditorul are drepturile si obligatiile unui administrator al bunurilor altuia împuternicit cu administrarea simplă, dispozitiile art. 795-799 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Suma rămasă disponibilă se predă debitorului în termen de 3 zile de la primirea sumelor rezultate din valorificarea bunului. Dacă plata nu poate avea loc, suma va fi depusă într-un cont bancar, urmând ca debitorul să fie înstiintat despre aceasta de către creditor.

(3) Creditorul va întocmi de îndată un proces-verbal despre eliberarea sau distribuirea sumei rezultate din executare. Acesta se va comunica imediat debitorului, constituitorului si celorlalti creditori privilegiati si ipotecari si se va înscrie la arhivă.

(4) Orice întelegere dintre creditor si debitor prin care se stabileste o altă destinatie a sumelor rezultate din executare se consideră nescrisă.

III. Preluarea bunului ipotecat în contul creantei

Art. 2460

Preluarea bunului ipotecat în contul creantei

(1) Creditorul îsi poate însusi bunul ipotecat pentru stingerea creantei, dacă prin lege nu se prevede altfel, constituitorul consimte la aceasta, iar persoanele prevăzute la art. 2450 nu se opun.

(2) Consimtământul constituitorului la preluarea bunului de către creditor în contul creantei trebuie să fie exprimat în scris si să fie ulterior neexecutării.

Art. 2461

Notificarea ofertei de preluare în contul creantei

Creditorul care doreste să preia bunul ipotecat pentru stingerea creantei sale va înscrie în arhivă un aviz de preluare în contul creantei si va notifica această ofertă persoanelor prevăzute la art. 2450.

Art. 2462

Opunerea la preluarea în contul creantei

(1) Opunerea la preluarea bunului în contul creantei făcută de persoanele prevăzute la art. 2450 produce efecte numai dacă este comunicată creditorului în termen de 15 zile de la notificare.

(2) Dispozitiile art. 2452 se aplică în mod corespunzător.

Art. 2463

Efectele preluării în contul creantei

(1) Preluarea bunului de către creditor în contul creantei:

a) stinge creanta ipotecară;

b) transferă creditorului toate drepturile pe care constituitorul le are asupra bunului;

c) stinge toate ipotecile si privilegiile de rang inferior.

(2) Contractul de ipotecă împreună cu notificarea de preluare în contul creantei tin loc de titlu de proprietate.

§2. Executarea ipotecii asupra titlurilor reprezentative

Art. 2464
Ipoteca asupra titlurilor reprezentative
(1) Când ipoteca are ca obiect titluri reprezentative privind bunuri mobile, inclusiv recipise de depozit si warante, creditorul are dreptul să vândă bunurile si să distribuie pretul, potrivit prevederilor prezentei sectiuni.
(2) Cel ce are o ipotecă asupra unor titluri de valoare negociabile are dreptul de a executa ipoteca împotriva girantilor si avalistilor.

§3. Executarea ipotecii asupra creantelor

Art. 2465
Ipoteca asupra creantelor
(1) Ipoteca unei creante conferă creditorului, atunci când conditiile pentru a porni executarea silită sunt întrunite, dreptul de a prelua titlul de creantă, de a cere si de a obtine plata sau, la alegerea sa, de a vinde creanta si de a-si însusi pretul, toate acestea în limita sumei garantate.
(2) Cu privire la vânzarea avută în vedere la alin. (1), dispozitiile privitoare la cesiunea de creantă se aplică în mod corespunzător.

Art. 2466
Ipoteca asupra conturilor
(1) Atunci când ipoteca ce poartă asupra unui cont este perfectată conform dispozitiilor art. 2410 alin. (2) lit. a), creditorul poate compensa soldul creditor al contului cu creanta ipotecară.
(2) Atunci când ipoteca ce poartă asupra unui cont este perfectată conform dispozitiilor art. 2410 alin. (2) lit. b) sau c), creditorul ipotecar poate ordona băncii eliberarea soldului contului în beneficiul său.

Art. 2467
Conduita creditorului
În toate cazurile, creditorul trebuie să actioneze într-o manieră comercial rezonabilă.

§4. Preluarea bunului în vederea administrării

Art. 2468
Conditiile
(1) Creditorul care are o ipotecă asupra bunurilor unei întreprinderi poate prelua bunurile ipotecate în vederea administrării dacă notifică hotărârea sa persoanelor prevăzute la art. 2450 si înscrie la arhivă un aviz de executare, dispozitiile art. 2449-2451 aplicându-se în mod corespunzător.
(2) Preluarea bunurilor se face temporar, cel mult până la satisfacerea creantei pentru care s-a constituit garantia.

Art. 2469
Administratorul

Poate fi administrator creditorul sau o altă persoană desemnată de creditor sau, după caz, de către instantă.

Art. 2470
Obligatiile administratorului
Creditorul sau cel căruia i-a fost încredintată administrarea bunurilor are calitatea de administrator al bunului altuia însărcinat cu administrarea deplină, dispozitiile art. 800 si 801 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 2471
Conservarea drepturilor locatarului
Preluarea bunului în deplină administrare nu poate aduce atingere drepturilor dobândite anterior de locatar.

Art. 2472
Încetarea administrării
Administrarea bunului încetează în cazul în care creditorul si-a acoperit creanta, inclusiv despăgubirile si cheltuielile privind executarea, în cazul în care a făcut o notificare prin care alege altă modalitate de executare, precum si în alte cazuri prevăzute de lege. Declararea falimentului persoanei împotriva căreia se execută garantia nu duce la încetarea administrării.

Art. 2473
Obligatiile creditorului la încetarea administrării
(1) La încetarea administrării, creditorul este obligat să dea socoteală si, dacă nu a optat pentru o altă modalitate de executare, să restituie bunurile celui împotriva căruia s-a făcut executarea.
(2) Creditorul care si-a acoperit astfel creanta, despăgubirile si cheltuielile cu executarea este obligat să predea persoanei împotriva căreia s-a executat garantia si surplusul de bunuri obtinut prin administrare.

§5. Sanctiuni

Art. 2474
Încălcarea regulilor privitoare la preluarea bunului
(1) Creditorul care încalcă regulile de preluare a bunului ipotecat răspunde pentru pagubele pricinuite.
(2) El este, de asemenea, obligat să restituie bunurile si să plătească persoanei împotriva căreia a pornit urmărirea o treime din valoarea acestor bunuri.

Art. 2475
Încălcarea regulilor privitoare la executarea ipotecii
(1) Creditorul care încalcă regulile stabilite de prezenta sectiune pentru valorificarea bunului ipotecat răspunde pentru prejudiciile cauzate.
(2) Creditorul este, de asemenea, dator să plătească persoanei împotriva căreia a pornit urmărirea o treime din valoarea bunurilor supuse urmăririi la momentul vânzării.

(3) Dacă diferenta dintre valoarea bunului ipotecat si pretul realizat prin urmărirea silită este mai mare decât suma prevăzută la alin. (2), creditorul este obligat să plătească această diferentă.

(4) Plătind aceste sume, creditorul poate retine pretul vânzării. El pierde însă partea din creanta ipotecară care a rămas neacoperită după urmărirea bunului.

Art. 2476
Stabilirea valorii bunului

(1) Pentru a stabili valoarea bunului în cazul prevăzut la art. 2475 alin. (3), creditorul si constituitorul vor desemna câte un expert evaluator.

(2) Dacă diferenta dintre valorile astfel stabilite este mai mică de o cincime, valoarea bunului se consideră a fi media aritmetică a celor două valori.

(3) Dacă diferenta este mai mare de o cincime, evaluatorii vor desemna un al treilea expert. Valoarea bunului se consideră a fi media aritmetică a celor mai apropiate două evaluări.

Art. 2477
Încălcarea regulilor privitoare la distribuirea pretului

Creditorul care încalcă regulile stabilite de prezenta sectiune pentru distribuirea pretului răspunde pentru prejudiciile cauzate celorlalti creditori potrivit dreptului comun.

SECTIUNEA a 3-a
Executarea ipotecilor imobiliare

Art. 2478
Discutiunea bunurilor ipotecate

Creditorul nu poate urmări în acelasi timp vânzarea imobilelor care nu sunt ipotecate decât în cazul când bunurile care îi sunt ipotecate nu sunt suficiente pentru plata creantei sale.

Art. 2479
Regulile aplicabile

Urmărirea silită se face cu respectarea dispozitiilor Codului de procedură civilă.

CAPITOLUL V
Gajul

SECTIUNEA 1
Constituirea gajului

Art. 2480
Obiectul gajului

Gajul poate avea ca obiect bunuri mobile corporale sau titluri negociabile emise în formă materializată.

Art. 2481
Constituirea gajului

(1) Gajul se constituie prin remiterea bunului sau titlului către creditor sau, după caz, prin păstrarea acestuia de către creditor, cu consimtământul debitorului, în scopul garantării creantei.

(2) Gajul asupra titlurilor negociabile se constituie, în cazul titlurilor nominative sau la purtător, prin remiterea acestora, iar în cazul titlurilor la ordin, prin andosarea acestora, în scop de garantie.

Art. 2482

Publicitatea gajului

(1) Publicitatea gajului bunurilor mobile corporale se realizează fie prin deposedarea debitorului, fie prin înscrierea gajului la arhivă.

(2) Publicitatea gajului asupra sumelor de bani se realizează numai prin detinerea acestora.

(3) Gajul asupra titlurilor negociabile este perfectat prin remiterea sau, după caz, prin andosarea titlurilor.

Art. 2483

Detinerea bunului de către creditor

Detinerea bunului de către creditorul gajist trebuie să fie publică si neechivocă. Atunci când fată de terti se creează aparenta că debitorul detine bunul, gajul nu poate fi opus acestora.

Art. 2484

Detinerea prin intermediul unui tert

Creditorul poate, cu acordul debitorului său, să exercite detentia prin intermediul unui tert, însă detinerea exercitată de acesta nu asigură opozabilitatea gajului decât din momentul în care a primit înscrisul constatator al gajului.

Art. 2485

Conservarea gajului

(1) Gajul există numai atât timp cât creditorul detine bunul gajat sau, după caz, cât timp este valabilă andosarea titlului la ordin.

(2) Cu toate acestea, gajul nu se stinge atunci când:

a) creditorul nu mai detine bunul, fără voia sa, prin fapta altei persoane;

b) creditorul a remis temporar bunul debitorului sau unui tert pentru a-l evalua, repara, transforma sau ameliora;

c) creditorul a remis bunul unui alt creditor al debitorului său în cadrul unei proceduri de urmărire silită.

Art. 2486

Restituirea bunului către creditor

Sub rezerva regulilor privitoare la dobândirea proprietătii bunurilor mobile prin posesia de bună-credintă, creditorul gajist poate să ceară restituirea bunului de la cel care îl detine, cu exceptia cazului în care bunul a fost preluat de un creditor ipotecar cu rang superior sau preluarea a intervenit în cadrul procedurii de executare silită.

SECTIUNEA a 2-a

Drepturile si obligatiile creditorului gajist

Art. 2487

Drepturile si obligatiile creditorului gajist

Creditorul gajist are drepturile si obligatiile unui administrator al bunului altuia însărcinat cu administrarea simplă. Dispozitiile art. 795-799 se aplică în mod corespunzător.

Art. 2488

Fructele bunului gajat

În lipsă de stipulatie contrară, creditorul predă debitorului fructele naturale si industriale. El impută fructele civile mai întâi asupra cheltuielilor făcute, apoi asupra dobânzilor si, la urmă, asupra capitalului.

Art. 2489

Răscumpărarea titlurilor participative

În cazul răscumpărării actiunilor sau a altor titluri participative la capitalul social al unei societăti comerciale, creditorul este îndreptătit să impute pretul plătit potrivit regulilor prevăzute la art. 2488.

Art. 2490

Pieirea bunului

Creditorul nu răspunde pentru pieirea bunului atunci când aceasta se datorează fortei majore, vechimii ori folosirii normale si autorizate a bunului.

Art. 2491

Cheltuielile de conservare

Debitorul este tinut să restituie creditorului cheltuielile făcute cu conservarea bunului.

Art. 2492

Restituirea bunului către debitor

(1) Debitorul nu poate cere restituirea bunului decât după ce a executat obligatia, cu exceptia cazului în care creditorul foloseste ori conservă bunul în mod abuziv.

(2) Gajul se stinge atunci când creditorul este obligat să restituie bunul în temeiul unei hotărâri judecătoresti pronuntate în conditiile alin. (1).

Art. 2493

Indivizibilitatea gajului

(1) Gajul poartă asupra tuturor bunurilor grevate până la stingerea integrală a obligatiei garantate.

(2) Mostenitorul debitorului, plătind partea din datorie care îi revine, nu poate cere partea sa din bunul grevat cât timp obligatia nu este stinsă în întregime.

(3) Mostenitorul creditorului gajist, primind partea din creantă care îi revine, nu poate remite bunul grevat în dauna celorlalti mostenitori care nu au fost plătiti.

Art. 2494

Aplicarea regulilor privitoare la ipotecă

Dispozitiile privitoare la publicitatea, prioritatea, executarea si stingerea ipotecilor mobiliare se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL VI
Dreptul de retentie

Art. 2495
Notiunea

(1) Cel care este dator să remită sau să restituie un bun poate să îl retină cât timp creditorul nu îsi execută obligatia sa izvorâtă din acelasi raport de drept sau, după caz, atât timp cât creditorul nu îl despăgubeste pentru cheltuielile necesare si utile pe care le-a făcut pentru acel bun ori pentru prejudiciile pe care bunul i le-a cauzat.

(2) Prin lege se pot stabili si alte situatii în care o persoană poate exercita un drept de retentie.

Art. 2496
Exceptiile

(1) Dreptul de retentie nu poate fi exercitat dacă detinerea bunului provine dintr-o faptă ilicită, este abuzivă ori nelegală sau dacă bunul nu este susceptibil de urmărire silită.

(2) Dreptul de retentie nu poate fi invocat de către posesorul de rea-credintă decât în cazurile anume prevăzute de lege.

Art. 2497
Îndatoririle celui care exercită dreptul de retentie

Cel care exercită un drept de retentie are drepturile si obligatiile unui administrator al bunului altuia împuternicit cu administrarea simplă, dispozitiile art. 795-799 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 2498
Opozabilitatea dreptului de retentie

(1) Dreptul de retentie este opozabil tertilor fără îndeplinirea vreunei formalităti de publicitate.

(2) Cu toate acestea, cel care exercită un drept de retentie nu se poate opune urmăririi silite pornite de un alt creditor, însă are dreptul de a participa la distribuirea pretului bunului, în conditiile legii.

Art. 2499
Stingerea dreptului de retentie

(1) Dreptul de retentie încetează dacă cel interesat consemnează suma pretinsă sau oferă retentorului o garantie suficientă.

(2) Deposedarea involuntară de bun nu stinge dreptul de retentie. Cel care exercită acest drept poate cere restituirea bunului, sub rezerva regulilor aplicabile prescriptiei extinctive a actiunii principale si dobândirii bunurilor mobile de către posesorul de bună-credintă.

CARTEA a VI-a*******)
Despre prescriptia extinctivă, decădere si calculul termenelor

TITLUL I
Prescriptia extinctivă

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 2500
Obiectul prescriptiei extinctive

(1) Dreptul material la actiune, denumit în continuare drept la actiune, se stinge prin prescriptie, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit de lege.

(2) În sensul prezentului titlu, prin drept la actiune se întelege dreptul de a constrânge o persoană, cu ajutorul fortei publice, să execute o anumită prestatie, să respecte o anumită situatie juridică sau să suporte orice altă sanctiune civilă, după caz.

Art. 2501
Prescriptibilitatea dreptului la actiune

(1) Drepturile la actiune având un obiect patrimonial sunt supuse prescriptiei extinctive, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

(2) De asemenea, în cazurile anume prevăzute de lege, sunt supuse prescriptiei extinctive si alte drepturi la actiune, indiferent de obiectul lor.

Art. 2502
Imprescriptibilitatea dreptului la actiune. Cazuri

(1) Dreptul la actiune este imprescriptibil în cazurile prevăzute de lege, precum si ori de câte ori, prin natura sau obiectul dreptului subiectiv ocrotit, exercitiul său nu poate fi limitat în timp.

(2) În afara cazurilor prevăzute la alin. (1), sunt imprescriptibile drepturile privitoare la:

1. actiunea privind apărarea unui drept nepatrimonial, cu exceptia cazului în care prin lege se dispune altfel;

2. actiunea în constatarea existentei sau inexistentei unui drept;

3. actiunea în constatarea nulitătii absolute a unui act juridic;

4. actiunea în constatarea nulitătii absolute a certificatului de mostenitor, dacă obiectul său îl constituie fie stabilirea masei succesorale, fie partajul succesoral, sub conditia acceptării mostenirii în termenul prevăzut de lege.

Art. 2503
Prescriptia dreptului la actiune privind drepturile accesorii

(1) Odată cu stingerea dreptului la actiune privind un drept principal, se stinge si dreptul la actiune privind drepturile accesorii, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

(2) În cazul în care un debitor este obligat la prestatii succesive, dreptul la actiune cu privire la fiecare dintre aceste prestatii se stinge printr-o prescriptie deosebită, chiar dacă debitorul continuă să execute una sau alta dintre prestatiile datorate.

(3) Dispozitiile alin. (2) nu sunt aplicabile în cazul în care prestatiile succesive alcătuiesc, prin finalitatea lor, rezultată din lege sau conventie, un tot unitar.

Art. 2504

Prescriptia dreptului la actiune privind creanta garantată

(1) Prescriptia dreptului la actiune privind creanta principală nu atrage si stingerea dreptului la actiunea ipotecară. În acest din urmă caz, creditorul ipotecar va putea urmări, în conditiile legii, doar bunurile mobile sau imobile ipotecate, însă numai în limita valorii acestor bunuri.

(2) Dispozitiile alin. (1) nu se aplică prescriptiei dreptului la actiune pentru plata dobânzilor si a altor accesorii ale creantei ipotecare, care, în afara capitalului, nu mai pot fi acoperite după împlinirea prescriptiei din valorificarea, pe cale silită, a bunului grevat.

Art. 2505

Compensatia si dreptul de retentie

Prescriptia nu împiedică stingerea prin compensatie a creantelor reciproce si nici exercitarea dreptului de retentie, dacă dreptul la actiune nu era prescris în momentul în care s-ar fi putut opune compensarea sau dreptul de retentie, după caz.

Art. 2506

Efectele prescriptiei împlinite

(1) Prescriptia nu operează de plin drept.

(2) După împlinirea termenului de prescriptie, cel obligat poate să refuze executarea prestatiei.

(3) Cel care a executat de bunăvoie obligatia după ce termenul de prescriptie s-a împlinit nu are dreptul să ceară restituirea prestatiei, chiar dacă la data executării nu stia că termenul prescriptiei era împlinit.

(4) Recunoasterea dreptului, făcută printr-un act scris, precum si constituirea de garantii în folosul titularului dreptului a cărui actiune este prescriptibilă sunt valabile, chiar dacă cel care le-a făcut nu stia că termenul de prescriptie era împlinit. În aceste cazuri sunt aplicabile regulile de la renuntarea la prescriptie.

Art. 2507

Renuntarea la prescriptie

Nu se poate renunta la prescriptie cât timp nu a început să curgă, dar se poate renunta la prescriptia împlinită, precum si la beneficiul termenului scurs pentru prescriptia începută si neîmplinită.

Art. 2508

Felurile renuntării la prescriptie

(1) Renuntarea la prescriptie este expresă sau tacită.

(2) Renuntarea tacită trebuie să fie neîndoielnică. Ea poate rezulta numai din manifestări neechivoce.

Art. 2509

Persoanele care nu pot renunta la prescriptie

Cel lipsit de capacitatea de a înstrăina sau, după caz, de a se obliga nu poate renunta la prescriptie.

Art. 2510

Efectele renuntării la prescriptie

(1) După renuntare, începe să curgă o nouă prescriptie de acelasi fel.

(2) Dacă partea îndreptătită renunță la beneficiul termenului scurs până la acea dată, sunt aplicabile dispozitiile privind întreruperea prescriptiei prin recunoasterea dreptului.

Art. 2511

Întinderea renuntării la prescriptie

Renuntarea îsi produce efecte numai în privinta celui care a făcut-o. Ea nu poate fi invocată împotriva codebitorilor solidari ori ai unei obligatii indivizibile sau împotriva fideiusorilor.

Art. 2512

Invocarea prescriptiei de partea interesată

(1) Prescriptia poate fi opusă numai de cel în folosul căruia curge, personal sau prin reprezentant, si fără a fi tinut să producă vreun titlu contrar ori să fi fost de bună-credintă.

(2) Organul de jurisdictie competent nu poate aplica prescriptia din oficiu.

(3) Dispozitiile prezentului articol sunt aplicabile chiar dacă invocarea prescriptiei ar fi în interesul statului sau al unitătilor sale administrativ-teritoriale.

Art. 2513

Momentul până la care se poate invoca prescriptia

Prescriptia poate fi opusă numai în primă instantă, prin întâmpinare, sau, în lipsa invocării, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părtile sunt legal citate.

Art. 2514

Invocarea prescriptiei de către alte persoane

Codebitorii unei obligatii solidare sau indivizibile si fideiusorii pot invoca prescriptia, chiar dacă unul dintre debitori a neglijat să o facă ori a renuntat la ea. Tot astfel o pot face creditorii celui interesat, precum si orice altă persoană interesată.

Art. 2515

Regulile aplicabile prescriptiei extinctive

(1) Prescriptia extinctivă este reglementată prin lege.

(2) Este interzisă orice clauză prin care fie direct, fie indirect o actiune ar fi declarată imprescriptibilă, desi, potrivit legii, aceasta este prescriptibilă, sau invers, o actiune declarată de lege imprescriptibilă ar fi considerată prescriptibilă.

(3) Cu toate acestea, în limitele si conditiile prevăzute de lege, părtile care au capacitatea deplină de exercitiu pot, prin acord expres, să modifice durata termenelor de prescriptie sau să modifice cursul prescriptiei prin fixarea începutului acesteia ori prin modificarea cauzelor legale de suspendare ori de întrerupere a acesteia, după caz.

(4) Termenele de prescriptie pot fi reduse sau mărite, prin acordul expres al părtilor, fără însă ca noua durată a acestora să fie mai mică de un an si nici mai mare de 10 ani, cu exceptia termenelor de prescriptie de 10 ani ori mai lungi, care pot fi prelungite până la 20 de ani.

(5) Dispozitiile alin. (3) si (4) nu se aplică în cazul drepturilor la actiune de care părtile nu pot să dispună si nici actiunilor derivate din contractele de adeziune, de asigurare si cele supuse legislatiei privind protectia consumatorului.

(6) Orice conventie sau clauză contrară dispozitiilor prezentului articol este lovită de nulitate absolută.

Art. 2516
Domeniul de aplicare

(1) Dispozitiile prezentului titlu constituie dreptul comun în materia prescriptiei extinctive.

(2) Prescriptia dreptului de a obtine executarea silită a unei hotărâri judecătoresti sau arbitrale ori a altui titlu executoriu este supusă dispozitiilor Codului de procedură civilă, afară de cazul în care acestea din urmă ar fi neîndestulătoare.

CAPITOLUL II
Termenul prescriptiei extinctive

Art. 2517
Termenul general de 3 ani

Termenul prescriptiei este de 3 ani, dacă legea nu prevede un alt termen.

Art. 2518
Termenul de prescriptie de 10 ani. Cazuri

Se prescrie în termen de 10 ani dreptul la actiune privitor la:

1. drepturile reale care nu sunt declarate prin lege imprescriptibile ori nu sunt supuse altui termen de prescriptie;

2. repararea prejudiciului moral sau material cauzat unei persoane prin tortură ori acte de barbarie sau, după caz, a celui cauzat prin violentă ori agresiuni sexuale comise contra unui minor sau asupra unei persoane aflate în imposibilitate de a se apăra ori de a-si exprima vointa;

3. repararea prejudiciului adus mediului înconjurător.

Art. 2519
Termenul de prescriptie de 2 ani

(1) Dreptul la actiune întemeiat pe un raport de asigurare sau reasigurare se prescrie în termen de 2 ani.

(2) De asemenea, se prescrie în termen de 2 ani dreptul la actiune privitor la plata remuneratiei cuvenite intermediarilor pentru serviciile prestate în baza contractului de intermediere.

Art. 2520
Termenul de prescriptie de un an. Cazuri

(1) Se prescrie în termen de un an dreptul la actiune în cazul:

1. profesionistilor din alimentatia publică sau hotelierilor, pentru serviciile pe care le prestează;

2. profesorilor, institutorilor, maestrilor si artistilor, pentru lectiile date cu ora, cu ziua sau cu luna;

3. medicilor, moaselor, asistentelor si farmacistilor, pentru vizite, operatii sau medicamente;

4. vânzătorilor cu amănuntul, pentru plata mărfurilor vândute si a furniturilor livrate;

5. mestesugarilor si artizanilor, pentru plata muncii lor;

6. avocatilor, împotriva clientilor, pentru plata onorariilor si cheltuielilor. Termenul de prescriptie se va calcula din ziua rămânerii definitive a hotărârii sau din aceea a împăcării părtilor ori a revocării mandatului. În cazul afacerilor neterminate, termenul de prescriptie este de 3 ani de la data ultimei prestatii efectuate;

7. notarilor publici si executorilor judecătoresti, în ceea ce priveste plata sumelor ce le sunt datorate pentru actele functiei lor. Termenul prescriptiei se va socoti din ziua în care aceste sume au devenit exigibile;

8. inginerilor, arhitectilor, geodezilor, contabililor si altor liber-profesionisti, pentru plata sumelor ce li se cuvin. Termenul prescriptiei se va socoti din ziua când s-a terminat lucrarea.

(2) În toate cazurile, continuarea lectiilor, serviciilor, furniturilor, actelor sau lucrărilor nu întrerupe prescriptia pentru sumele scadente.

Art. 2521

Termenul de prescriptie de un an. Alte cazuri

(1) Se prescrie prin împlinirea unui termen de un an si dreptul la actiune privitor la restituirea sumelor încasate din vânzarea biletelor pentru un spectacol care nu a mai avut loc.

(2) De asemenea, dacă prin lege nu se dispune altfel, se prescrie prin împlinirea unui termen de un an si dreptul la actiunea izvorâtă dintr-un contract de transport de bunuri terestru, aerian sau pe apă, îndreptată împotriva transportatorului.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), termenul de prescriptie este de 3 ani, atunci când contractul de transport a fost încheiat spre a fi executat succesiv sau, după caz, combinat, cu acelasi mijloc de transport sau cu mijloace de transport diferite.

Art. 2522

Repunerea în termenul de prescriptie

(1) Cel care, din motive temeinice, nu si-a exercitat în termen dreptul la actiune supus prescriptiei poate cere organului de jurisdictie competent repunerea în termen si judecarea cauzei.

(2) Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât dacă partea si-a exercitat dreptul la actiune înainte de împlinirea unui termen de 30 de zile, socotit din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care au justificat depăsirea termenului de prescriptie.

CAPITOLUL III
Cursul prescriptiei extinctive

SECTIUNEA 1
Începutul prescriptiei extinctive

Art. 2523

Regula generală

Prescriptia începe să curgă de la data când titularul dreptului la actiune a cunoscut sau, după împrejurări, trebuia să cunoască nasterea lui.

Art. 2524

Dreptul la actiunea în executarea obligatiilor de a da sau de a face

(1) Dacã prin lege nu se prevede altfel, în cazul obligatiilor contractuale de a da sau de a face prescriptia începe sã curgã de la data când obligatia devine exigibilã si debitorul trebuia astfel s-o execute.

(2) În cazul în care dreptul este afectat de un termen suspensiv, prescriptia începe sã curgã de la împlinirea termenului sau, dupã caz, de la data renuntãrii la beneficiul termenului stabilit exclusiv în favoarea creditorului.

(3) Dacã dreptul este afectat de o conditie suspensivã, prescriptia începe sã curgã de la data când s-a îndeplinit conditia.

Art. 2525

Dreptul la actiunea în restituirea prestatiilor

Prescriptia dreptului la actiune în restituirea prestatiilor fãcute în temeiul unui act anulabil ori desfiintat pentru rezolutiune sau altã cauzã de ineficacitate începe sã curgã de la data rãmânerii definitivã*) a hotãrârii prin care s-a desfiintat actul ori, dupã caz, de la data la care declaratia de rezolutiune sau reziliere a devenit irevocabilã.

Art. 2526

Dreptul la actiunea în executarea prestatiilor succesive

Când este vorba de prestatii succesive, prescriptia dreptului la actiune începe sã curgã de la data la care fiecare prestatie devine exigibilã, iar dacã prestatiile alcãtuiesc un tot unitar, de la data la care ultima prestatie devine exigibilã.

Art. 2527

Dreptul la actiunea în materia asigurãrilor

În cazul asigurãrii contractuale, prescriptia începe sã curgã de la expirarea termenelor prevãzute de lege ori stabilite de pãrti pentru plata primei de asigurare, respectiv pentru plata indemnizatiei sau, dupã caz, a despãgubirilor datorate de asigurãtor.

Art. 2528

Dreptul la actiunea în repararea pagubei cauzate printr-o faptã ilicitã

(1) Prescriptia dreptului la actiune în repararea unei pagube care a fost cauzatã printr-o faptã ilicitã începe sã curgã de la data când pãgubitul a cunoscut sau trebuia sã cunoascã atât paguba, cât si pe cel care rãspunde de ea.

(2) Dispozitiile alin. (1) se aplicã, în mod corespunzãtor, si în cazul actiunii în restituire întemeiate pe îmbogãtirea fãrã justã cauzã, plata nedatoratã sau gestiunea de afaceri.

Art. 2529

Dreptul la actiunea în anularea actului juridic

(1) Prescriptia dreptului la actiunea în anularea unui act juridic începe sã curgã:

a) în caz de violentã, din ziua când aceasta a încetat;

b) în cazul dolului, din ziua când a fost descoperit;

c) în caz de eroare ori în celelalte cazuri de anulare, din ziua când cel îndreptãtit, reprezentantul sãu legal ori cel chemat de lege sã îi încuviinteze sau sã îi autorizeze actele a

cunoscut cauza anulării, însă nu mai târziu de împlinirea a 18 luni din ziua încheierii actului juridic.

(2) În cazurile în care nulitatea relativă poate fi invocată de o tertă persoană, prescriptia începe să curgă, dacă prin lege nu se dispune altfel, de la data când tertul a cunoscut existenta cauzei de nulitate.

Art. 2530

Dreptul la actiunea în răspundere pentru vicii aparente

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, prescriptia dreptului la actiune izvorât din transmiterea unor bunuri sau executarea unor lucrări, cu vicii aparente, în cazurile în care legea sau contractul obligă la garantie si pentru asemenea vicii, începe să curgă de la data predării sau receptiei finale a bunului ori a lucrării sau, după caz, de la data împlinirii termenului prevăzut de lege ori stabilit prin procesulverbal de constatare a viciilor, pentru înlăturarea de către debitor a viciilor constatate.

(2) Dispozitiile alin. (1) se aplică si în cazul lipsei calitătilor convenite ori al lipsurilor cantitative, însă numai dacă oricare dintre aceste lipsuri puteau fi descoperite, fără cunostinte speciale, printr-o verificare normală.

Art. 2531

Dreptul la actiunea în răspundere pentru vicii ascunse

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, prescriptia dreptului la actiune pentru viciile ascunse începe să curgă:

a) în cazul unui bun transmis sau al unei lucrări executate, alta decât o constructie, de la împlinirea unui an de la data predării ori receptiei finale a bunului sau a lucrării, în afara cazului în care viciul a fost descoperit mai înainte, când prescriptia va începe să curgă de la data descoperirii;

b) în cazul unei constructii, de la împlinirea a 3 ani de la data predării sau receptiei finale a constructiei, afară numai dacă viciul a fost descoperit mai înainte, când prescriptia va începe să curgă de la data descoperirii.

(2) Pentru executarea unor lucrări curente, termenele prevăzute la alin. (1) sunt de o lună, în cazul prevăzut la lit. a), respectiv de 3 luni, în cazul prevăzut la lit. b).

(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) se aplică si în cazul lipsei calitătilor convenite ori al lipsurilor cantitative, însă numai dacă oricare dintre aceste lipsuri nu puteau fi descoperite, fără cunostinte speciale, printr-o verificare normală.

(4) Termenele prevăzute în prezentul articol sunt termene de garantie înăuntrul cărora viciile trebuie, în toate cazurile, să se iveascâ.

(5) Prin dispozitiile prezentului articol nu se aduce însă nicio atingere termenelor de garantie speciale, legale sau conventionale.

(6) Dispozitiile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, si în cazul produselor pentru care s-a prevăzut un termen de valabilitate, ca si în cazul bunurilor sau lucrărilor pentru care există un termen de garantie pentru buna functionare.

SECTIUNEA a 2-a

Suspendarea prescriptiei extinctive

Art. 2532

Cazurile generale de suspendare a prescriptiei

Prescriptia nu începe sã curgã, iar, dacã a început sã curgã, ea se suspendã:

1. Între soti, cât timp durează cãsãtoria si nu sunt separati în fapt;

2. Între pãrinti, tutore sau curator si cei lipsiti de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restrânsã ori între curatori si cei pe care îi reprezintã, cât timp durează ocrotirea si socotelile nu au fost date si aprobate;

3. Între orice persoanã care, în temeiul legii, al unei hotãrâri judecãtoresti sau al unui act juridic, administrează bunurile altora si cei ale cãror bunuri sunt astfel administrate, cât timp administrarea nu a încetat si socotelile nu au fost date si aprobate;

4. În cazul celui lipsit de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restrânsã, cât timp nu are reprezentant sau ocrotitor legal, în afarã de cazurile în care existã o dispozitie legalã contrarã;

5. cât timp debitorul, în mod deliberat, ascunde creditorului existenta datoriei sau exigibilitatea acesteia;

6. pe întreaga duratã a negocierilor purtate în scopul rezolvãrii pe cale amiabilã a neînțelegerilor dintre pãrti, însã numai dacã acestea au fost tinute în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescriptie;

7. În cazul în care cel îndreptãtit la actiune trebuie sau poate, potrivit legii ori contractului, sã foloseascã o anumitã procedurã prealabilã, cum sunt reclamatia administrativã, încercarea de împãcare sau altele asemenea, cât timp nu a cunoscut si nici nu trebuia sã cunoascã rezultatul acelei proceduri, însã nu mai mult de 3 luni de la declansarea procedurii, dacã prin lege sau contract nu s-a stabilit un alt termen;

8. În cazul în care titularul dreptului sau cel care l-a încãlcat face parte din fortele armate ale României, cât timp acestea se aflã în stare de mobilizare sau de rãzboi. Sunt avute în vedere si persoanele civile care se gãsesc în fortele armate pentru ratiuni de serviciu impuse de necesitãtile rãzboiului;

9. În cazul în care cel împotriva cãruia curge sau ar urma sã curgã prescriptia este împiedicat de un caz de fortã majorã sã facã acte de întrerupere, cât timp nu a încetat aceastã împiedicare; forta majorã, când este temporarã, nu constituie o cauzã de suspendare a prescriptiei decât dacã survine în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescriptie;

10. În alte cazuri prevãzute de lege.

Art. 2533

Suspendarea prescriptiei în materie succesoralã

(1) Prescriptia nu curge contra creditorilor defunctului în privinta creantelor pe care acestia le au asupra mostenirii cât timp aceasta nu a fost acceptatã de cãtre succesibili ori, în lipsa acceptãrii, cât timp nu a fost numit un curator care sã îi reprezinte.

(2) Ea nu curge nici contra mostenitorilor defunctului cât timp acestia nu au acceptat mostenirea ori nu a fost numit un curator care sã îi reprezinte.

(3) Prescriptia nu curge, de asemenea, contra mostenitorilor, în privinta creantelor pe care acestia le au asupra mostenirii, de la data acceptãrii mostenirii si pânã la data lichidãrii ei.

Art. 2534

Efectele suspendãrii prescriptiei

(1) De la data când cauza de suspendare a încetat, prescriptia îsi reia cursul, socotindu-se pentru împlinirea termenului si timpul scurs înainte de suspendare.

(2) Prescriptia nu se va împlini mai înainte de expirarea unui termen de 6 luni de la data când suspendarea a încetat, cu exceptia prescriptiilor de 6 luni sau mai scurte, care nu se vor împlini decât dupã expirarea unui termen de o lunã de la încetarea suspendãrii.

Art. 2535
Beneficiul suspendãrii prescriptiei

Suspendarea prescriptiei poate fi invocatã numai de cãtre partea care a fost împiedicatã sã facã acte de întrerupere, afarã de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Art. 2536
Extinderea efectului suspensiv

Suspendarea prescriptiei fatã de debitorul principal ori fatã de fideiusor produce efecte în privinta amândurora.

SECTIUNEA a 3-a
Întreruperea prescriptiei extinctive

Art. 2537
Cazurile de întrerupere a prescriptiei

Prescriptia se întrerupe:

1. printr-un act voluntar de executare sau prin recunoasterea, în orice alt mod, a dreptului a cãrui actiune se prescrie, fãcutã de cãtre cel în folosul cãruia curge prescriptia;

2. prin introducerea unei cereri de chemare în judecatã sau de arbitrare, prin înscrierea creantei la masa credalã în cadrul procedurii insolventei, prin depunerea cererii de interventie în cadrul urmãririi silite pornite de alti creditori ori prin invocarea, pe cale de exceptie, a dreptului a cãrui actiune se prescrie;

3. prin constituirea ca parte civilã pe parcursul urmãririi penale sau în fata instantei de judecatã pânã la începerea cercetãrii judecãtoresti; în cazul în care despãgubirile se acordã, potrivit legii, din oficiu, începerea urmãririi penale întrerupe cursul prescriptiei, chiar dacã nu a avut loc constituirea ca parte civilã;

4. prin orice act prin care cel în folosul cãruia curge prescriptia este pus în întârziere;

5. În alte cazuri prevãzute de lege.

Art. 2538
Recunoasterea dreptului

(1) Recunoasterea se poate face unilateral sau conventional si poate fi expresã sau tacitã.

(2) Când recunoasterea este tacitã, ea trebuie sã rezulte fãrã echivoc din manifestãri care sã ateste existenta dreptului celui împotriva cãruia curge prescriptia. Constituie acte de recunoastere tacitã plata partialã a datoriei, achitarea, în tot sau în parte, a dobânzilor sau penalitãtilor, solicitarea unui termen de platã si altele asemenea.

(3) Poate invoca recunoasterea tacitã si cel îndreptãtit la restituirea unei prestatii fãcute în executarea unui act juridic ce a fost desfiintat pentru nulitate, rezolutiune sau orice altã cauzã de ineficacitate, atât timp cât bunul individual determinat, primit de la cealaltã parte cu ocazia executãrii actului desfiintat, nu este pretins de aceasta din urmã pe cale de actiune realã ori personalã.

Art. 2539

Cererea de chemare în judecatã sau de arbitrare

(1) În cazurile prevãzute la art. 2537 pct. 2 si 3, prescriptia este întreruptã chiar dacã sesizarea a fost fãcutã la un organ de jurisdictie ori de urmãrire penalã necompetent sau chiar dacã este nulã pentru lipsã de formã.

(2) Prescriptia nu este întreruptã dacã cel care a fãcut cererea de chemare în judecatã sau de arbitrare ori de interventie în procedura insolventei sau a urmãririi silite a renuntat la ea, nici dacã cererea a fost respinsã, anulatã ori s-a perimat printr-o hotãrâre rãmasã definitivã*). Cu toate acestea, dacã reclamantul, în termen de 6 luni de la data când hotãrârea de respingere sau de anulare a rãmas definitivã, introduce o nouã cerere, prescriptia este consideratã întreruptã prin cererea de chemare în judecatã sau de arbitrare precedentã, cu conditia însã ca noua cerere sã fie admisã.

(3) Prescriptia nu este întreruptã nici dacã hotãrârea judecãtoreascã sau arbitralã si-a pierdut puterea executorie prin împlinirea termenului de prescriptie a dreptului de a obtine executarea silitã. În acest caz însã, dacã dreptul de a obtine obligarea pârâtului este imprescriptibil sau nu s-a prescris încã, se va putea face o nouã cerere de chemare în judecatã ori de arbitrare, fãrã a se putea opune exceptia autoritãtii de lucru judecat.

(4) Dispozitiile prezentului articol se aplicã, în mod corespunzãtor, si atunci când prescriptia a fost întreruptã prin invocarea, pe cale de exceptie, a dreptului a cãrui actiune se prescrie.

Art. 2540

Punerea în întârziere

Prescriptia este întreruptã prin punerea în întârziere a celui în folosul cãruia curge prescriptia numai dacã aceasta este urmatã de chemarea lui în judecatã în termen de 6 luni de la data punerii în întârziere.

Art. 2541

Efectele întreruperii prescriptiei

(1) Întreruperea sterge prescriptia începutã înainte de a se fi ivit cauza de întrerupere.

(2) Dupã întrerupere începe sã curgã o nouã prescriptie.

(3) Dacã întreruperea prescriptiei a avut loc prin recunoasterea dreptului de cãtre cel în folosul cãruia curgea, va începe sã curgã o nouã prescriptie de acelasi fel.

(4) În cazul în care prescriptia a fost întreruptã printr-o cerere de chemare în judecatã ori de arbitrare, noua prescriptie a dreptului de a obtine executarea silitã nu va începe sã curgã cât timp hotãrârea de admitere a actiunii nu a rãmas definitivã*).

(5) Dacã întreruperea rezultã din interventia fãcutã în procedura insolventei sau a urmãririi silite, prescriptia va reîncepe sã curgã de la data la care existã din nou posibilitatea legalã de valorificare a creantei rãmase neacoperite.

(6) În cazul în care prescriptia a fost întreruptã potrivit art. 2537 pct. 3, întreruperea opereazã pânã la comunicarea ordonantei de clasare, a ordonantei de suspendare a urmãririi penale ori a hotãrârii de suspendare a judecãtii sau pânã la pronuntarea hotãrârii definitive a instantei penale. Dacã repararea pagubei se acordã, potrivit legii, din oficiu, întreruperea opereazã pânã la data când cel împotriva cãruia a început sã curgã prescriptia a cunoscut sau trebuia sã cunoascã hotãrârea definitivã a instantei penale prin care ar fi trebuit sã se stabileascã despãgubirea.

Art. 2542
Beneficiul întreruperii prescriptiei
(1) Efectele întreruperii prescriptiei profitã celui de la care emanã actul întreruptiv si nu pot fi opuse decât celui împotriva cãruia a fost îndreptat un asemenea act, afarã de cazul în care prin lege se dispune altfel.
(2) Dacã prescriptia a fost întreruptã prin recunoasterea dreptului de cãtre cel în folosul cãruia curgea, efectele întreruperii profitã celui împotriva cãruia a curs si nu pot fi opuse decât autorului recunoasterii.

Art. 2543
Extinderea efectului întreruptiv
Întreruperea prescriptiei împotriva debitorului principal sau contra fideiusorului produce efecte în privinta amândurora.

CAPITOLUL IV
Împlinirea prescriptiei

Art. 2544
Calculul prescriptiei
Cursul prescriptiei se calculeazã potrivit regulilor stabilite în titlul III din prezenta carte, luându-se în considerare, dacã este cazul, si cazurile de suspendare sau de întrerupere prevãzute de lege.

TITLUL II
Regimul general al termenelor de decãdere

Art. 2545
Instituirea termenului de decãdere
(1) Prin lege sau prin vointa pãrtilor se pot stabili termene de decãdere pentru exercitarea unui drept sau sãvârsirea unor acte unilaterale.
(2) Neexercitarea dreptului subiectiv înãuntrul termenului stabilit atrage pierderea lui, iar în cazul actelor unilaterale, împiedicarea, în conditiile legii, a sãvârsirii lor.

Art. 2546
Limita stabilirii termenelor de decãdere
Este lovitã de nulitate absolutã clauza prin care se stabileste un termen de decãdere ce ar face excesiv de dificilã exercitarea dreptului sau sãvârsirea actului de cãtre partea interesatã.

Art. 2547
Aplicarea regulilor de la prescriptie
Dacã din lege sau din conventia pãrtilor nu rezultã în mod neîndoielnic cã un anumit termen este de decãdere, sunt aplicabile regulile de la prescriptie.

Art. 2548
Regimul termenelor de decãdere

(1) Termenele de decãdere nu sunt supuse suspendãrii si întreruperii, dacã prin lege nu se dispune altfel.

(2) Cu toate acestea, forta majorã împiedicã, în toate cazurile, curgerea termenului, iar dacã termenul a început sã curgã, el se suspendã, dispozitiile art. 2534 alin. (1) fiind aplicabile în mod corespunzãtor. Termenul de decãdere nu se socoteste însã împlinit decât dupã 5 zile de la data când suspendarea a încetat.

(3) De asemenea, atunci când realizarea dreptului presupune exercitarea unei actiuni în justitie, termenul este întrerupt pe data introducerii cererii de chemare în judecatã sau de arbitrare ori de punere în întârziere, dupã caz, dispozitiile privitoare la întreruperea prescriptiei fiind aplicabile în mod corespunzãtor.

Art. 2549

Renuntarea la beneficiul decãderii

(1) Când termenul de decãdere a fost stabilit prin contract sau instituit printr-o dispozitie legalã care ocroteste un interes privat, cel în favoarea cãruia a fost stipulat ori instituit poate sã renunte, dupã împlinirea termenului, la beneficiul decãderii. Dacã renuntarea intervine înainte de împlinirea termenului, sunt aplicabile regulile privitoare la întreruperea prescriptiei prin recunoasterea dreptului.

(2) Pãrtile nu pot însã renunta, nici anticipat si nici dupã începerea cursului lor, la termenele de decãdere de ordine publicã si nici nu le pot modifica, micsorându-le sau mãrindu-le, dupã caz.

Art. 2550

Invocarea decãderii

(1) Decãderea poate fi opusã de partea interesatã în conditiile art. 2513.

(2) Organul de jurisdictie este obligat sã invoce si sã aplice din oficiu termenul de decãdere, indiferent dacã cel interesat îl pune sau nu îl pune în discutie, cu exceptia cazului când acesta priveste un drept de care pãrtile pot dispune în mod liber.

TITLUL III
Calculul termenelor

Art. 2551

Regulile aplicabile

Durata termenelor, fãrã deosebire de natura si izvorul lor, se calculeazã potrivit regulilor stabilite de prezentul titlu.

Art. 2552

Termenul stabilit pe sãptãmâni, luni sau ani

(1) Când termenul este stabilit pe sãptãmâni, luni sau ani, el se împlineste în ziua corespunzãtoare din ultima sãptãmânã ori lunã sau din ultimul an.

(2) Dacã ultima lunã nu are o zi corespunzãtoare celei în care termenul a început sã curgã, termenul se împlineste în ultima zi a acestei luni.

(3) Mijlocul lunii se socoteste a cincisprezecea zi.

(4) Dacã termenul este stabilit pe o lunã si jumãtate sau pe mai multe luni si jumãtate, cele 15 zile se vor socoti la sfârsitul termenului.

Art. 2553
Termenul stabilit pe zile
(1) Când termenul se stabileste pe zile, nu se iau în calcul prima si ultima zi a termenului.
(2) Termenul se va împlini la ora 24,00 a ultimei zile.
(3) Cu toate acestea, dacã este vorba de un act ce trebuie îndeplinit într-un loc de muncã, termenul se va împlini la ora la care încetează programul normal de lucru. Dispozitiile art. 2556 rãmân aplicabile.

Art. 2554
Prorogarea termenului
Dacã ultima zi a termenului este o zi nelucrãtoare, termenul se considerã împlinit la sfârsitul primei zile lucrãtoare care îi urmează.

Art. 2555
Termenul stabilit pe ore
Când termenul se stabileste pe ore, nu se iau în calcul prima si ultima orã a termenului.

Art. 2556
Prezumtia efectuării în termen a actelor
Actele de orice fel se socotesc fãcute în termen, dacã înscrisurile care le constatã au fost predate oficiului postal sau telegrafic cel mai târziu în ultima zi a termenului, pânã la ora când încetează în mod obisnuit activitatea la acel oficiu.

CARTEA a VII-a
Dispozitii de drept international privat

TITLUL I
Dispozitii generale

Art. 2557
Obiectul reglementării
(1) Prezenta carte cuprinde norme pentru determinarea legii aplicabile unui raport de drept international privat.
(2) În întelesul prezentei cãrti, raporturile de drept international privat sunt raporturile civile, comerciale, precum si alte raporturi de drept privat cu element de extraneitate.
(3) Dispozitiile prezentei cãrti sunt aplicabile în mãsura în care conventiile internationale la care România este parte, dreptul Uniunii Europene sau dispozitiile din legile speciale nu stabilesc o altã reglementare.

Art. 2558
Calificarea
(1) Când determinarea legii aplicabile depinde de calificarea ce urmează sã fie datã unei institutii de drept sau unui raport juridic, se ia în considerare calificarea juridicã stabilitã de legea românã.

(2) În caz de retrimitere, calificarea se face dupã legea strãinã care a retrimis la legea românã.

(3) Natura mobiliarã sau imobiliarã a bunurilor se determinã potrivit legii locului unde acestea se aflã sau, dupã caz, sunt situate.

(4) Dacã legea românã nu cunoaste o institutie juridicã strãinã sau o cunoaste sub o altã denumire ori cu un alt continut, se poate lua în considerare calificarea juridicã fãcutã de legea strãinã.

(5) Cu toate acestea, când pãrtile au determinat ele însele întelesul notiunilor dintr-un act juridic, calificarea acestor notiuni se face dupã vointa pãrtilor.

Art. 2559
Retrimiterea

(1) Legea strãinã cuprinde dispozitiile de drept material, inclusiv normele conflictuale, cu exceptia unor dispozitii contrare.

(2) Dacã legea strãinã retrimite la dreptul român sau la dreptul altui stat, se aplicã legea românã, dacã nu se prevede în mod expres altfel.

(3) Prin exceptie de la prevederile alin. (1), legea strãinã nu cuprinde si normele ei conflictuale în cazul în care pãrtile au ales legea strãinã aplicabilã, în cazul legii strãine aplicabile formei actelor juridice si obligatiilor extracontractuale, precum si în alte cazuri speciale prevãzute de conventiile internationale la care România este parte, de dreptul Uniunii Europene sau de lege.

Art. 2560
Sistemele plurilegislative

Dacã legea strãinã apartine unui stat în care coexistã mai multe sisteme legislative, dreptul acelui stat determinã dispozitiile legale aplicabile, iar în lipsã, se aplicã sistemul legislativ din cadrul acelui stat care prezintã cele mai strânse legãturi cu raportul juridic.

Art. 2561
Reciprocitatea

(1) Aplicarea legii strãine este independentã de conditia reciprocitãtii.

(2) Dispozitiile speciale prin care se cere conditia reciprocitãtii în anumite materii rãmân aplicabile. Îndeplinirea conditiei reciprocitãtii de fapt este prezumatã pânã la dovada contrarã care se stabileste de Ministerul Justitiei si Libertãtilor Cetãtenesti, prin consultare cu Ministerul Afacerilor Externe.

Art. 2562
Continutul legii strãine

(1) Continutul legii strãine se stabileste de instanta judecãtoreascã prin atestãri obtinute de la organele statului care au edictat-o, prin avizul unui expert sau printr-un alt mod adecvat.

(2) Partea care invocã o lege strãinã poate fi obligatã sã facã dovada continutului ei.

(3) În cazul imposibilitãtii de a stabili, într-un termen rezonabil, continutul legii strãine, se aplicã legea românã.

Art. 2563
Interpretarea si aplicarea legii strãine

Legea strãinã se interpretează si se aplicã potrivit regulilor de interpretare si aplicare existente în sistemul de drept cãruia îi apartine.

Art. 2564

Înlãturarea aplicãrii legii strãine

(1) Aplicarea legii strãine se înlãturã dacã încalcã ordinea publicã de drept international privat român sau dacã legea strãinã respectivã a devenit competentã prin fraudarea legii române. În cazul înlãturãrii aplicãrii legii strãine, se aplicã legea românã.

(2) Aplicarea legii strãine încalcã ordinea publicã de drept international privat român în mãsura în care ar conduce la un rezultat incompatibil cu principiile fundamentale ale dreptului român ori ale dreptului Uniunii Europene si cu drepturile fundamentale ale omului.

Art. 2565

Înlãturarea exceptionalã a legii aplicabile

(1) În mod exceptional, aplicarea legii determinate potrivit prezentei cãrti poate fi înlãturatã dacã, datoritã circumstantelor cauzei, raportul juridic are o legãturã foarte îndepãrtatã cu aceastã lege. În acest caz, se aplicã legea cu care raportul juridic prezintã cele mai strânse legãturi.

(2) Dispozitiile alin. (1) nu sunt aplicabile în cazul legilor privind starea civilã sau capacitatea persoanei, precum si atunci când pãrtile au ales legea aplicabilã.

Art. 2566

Normele de aplicatie imediatã

(1) Dispozitiile imperative prevãzute de legea românã pentru reglementarea unui raport juridic cu element de extraneitate se aplicã în mod prioritar. În acest caz, nu sunt incidente prevederile prezentei cãrti privind determinarea legii aplicabile.

(2) Pot fi aplicate direct si dispozitiile imperative prevãzute de legea altui stat pentru reglementarea unui raport juridic cu element de extraneitate, dacã raportul juridic prezintã strânse legãturi cu legea acelui stat, iar interesele legitime ale pãrtilor o impun. În acest caz, vor fi avute în vedere obiectul si scopul acestor dispozitii, precum si consecintele care decurg din aplicarea sau neaplicarea lor.

Art. 2567

Recunoasterea drepturilor câstigate

Drepturile câstigate în tarã strãinã sunt respectate în România, cu exceptia cazului în care sunt contrare ordinii publice în dreptul international privat român.

Art. 2568

Legea nationalã

(1) Legea nationalã este legea statului a cãrui cetãtenie o are persoana fizicã sau, dupã caz, legea statului a cãrui nationalitate o are persoana juridicã.

(2) Dacã persoana are mai multe cetãtenii, se aplicã legea aceluia dintre state a cãrui cetãtenie o are si de care este cel mai strâns legatã, în special prin resedinta sa obisnuitã.

(3) În cazul persoanei care nu are nicio cetãtenie, trimiterea la legea nationalã este înteleasã ca fiind fãcutã la legea statului unde are resedinta obisnuitã.

(4) Prevederile alin. (3) sunt aplicabile si în cazul refugiatilor, potrivit dispozitiilor speciale si conventiilor internationale la care România este parte.

Art. 2569
Determinarea si proba cetãteniei

Determinarea si proba cetãteniei se fac în conformitate cu legea statului a cãrui cetãtenie se invocã.

Art. 2570
Determinarea si proba resedintei obisnuite

(1) În sensul prezentei cãrti, resedinta obisnuitã a persoanei fizice este în statul în care persoana îsi are locuinta principalã, chiar dacã nu a îndeplinit formalitãtile legale de înregistrare. Resedinta obisnuitã a unei persoane fizice actionând în exercitiul activitãtii sale profesionale este locul unde aceastã persoanã are stabilimentul sãu principal.

(2) Pentru determinarea locuintei principale vor fi avute în vedere acele circumstante personale si profesionale care indicã legãturi durabile cu statul respectiv sau intentia de a stabili asemenea legãturi.

(3) Resedinta obisnuitã a persoanei juridice este în statul în care aceasta îsi are stabilimentul principal.

(4) Stabilimentul principal al unei persoane juridice este locul unde aceasta si-a stabilit administratia centralã.

(5) Dovada resedintei obisnuite se poate face cu orice mijloace de probã.

Art. 2571
Nationalitatea persoanei juridice

(1) Persoana juridicã are nationalitatea statului pe al cãrui teritoriu si-a stabilit, potrivit actului constitutiv, sediul social.

(2) Dacã existã sedii în mai multe state, determinant pentru a identifica nationalitatea persoanei juridice este sediul real.

(3) Prin sediu real se întelege locul unde se aflã centrul principal de conducere si de gestiune a activitãtii statutare, chiar dacã hotãrârile organului respectiv sunt adoptate potrivit directivelor transmise de actionari sau asociati din alte state.

(4) Cu toate acestea, dacã dreptul strãin astfel determinat retrimite la dreptul statului în conformitate cu care a fost constituitã persoana juridicã, este aplicabil dreptul acestui din urmã stat.

TITLUL II
Conflicte de legi

CAPITOLUL I
Persoane

SECTIUNEA 1
Persoana fizicã

Art. 2572

Legea aplicabilã stãrii civile si capacitãtii

(1) Starea civilã si capacitatea persoanei fizice sunt cârmuite de legea sa nationalã, dacã prin dispozitii speciale nu se prevede altfel.

(2) Incapacitãtile speciale referitoare la un anumit raport juridic sunt supuse legii aplicabile acelui raport juridic.

Art. 2573

Începutul si încetarea personalitãtii

Începutul si încetarea personalitãtii sunt determinate de legea nationalã a fiecãrei persoane.

Art. 2574

Declararea judecãtoreascã a mortii

Declararea mortii, stabilirea decesului si a datei prezumate a mortii, precum si prezumtia cã cel dispãrut este în viatã sunt cârmuite de ultima lege nationalã a persoanei dispãrute. Dacã aceastã lege nu poate fi identificatã, se aplicã legea românã.

Art. 2575

Dobândirea majoratului

Schimbarea legii nationale a persoanei nu aduce atingere majoratului dobândit potrivit legii aplicabile la momentul dobândirii.

Art. 2576

Numele

(1) Numele persoanei este cârmuit de legea sa nationalã.

(2) Cu toate acestea, stabilirea numelui copilului la nastere este cârmuitã, la alegere, fie de legea statului a cãrui cetãtenie comunã o au atât pãrintii, cât si copilul, fie de legea statului unde copilul s-a nãscut si locuieste de la nastere.

(3) Ocrotirea împotriva actelor de încãlcare a dreptului la nume, sãvârsite în România, este asiguratã potrivit legii române.

Art. 2577

Drepturile inerente fiintei umane

Existenta si continutul drepturilor inerente fiintei umane sunt supuse legii nationale a persoanei fizice.

Art. 2578

Legea aplicabilã ocrotirii majorului

(1) Mãsurile de ocrotire a persoanei cu capacitate deplinã de exercitiu sunt supuse legii statului unde aceasta îsi are resedinta obisnuitã la data instituirii tutelei sau la data luãrii unei alte mãsuri de ocrotire.

(2) În mod exceptional, în mãsura în care este necesar pentru ocrotirea persoanei fizice, autoritatea competentã poate sã aplice sau sã ia în considerare legea altui stat, cu care situatia juridicã prezintã cele mai strânse legãturi.

(3) Legea prevãzutã la alin. (1) guverneazã si existenta, întinderea, modificarea si stingerea puterii de reprezentare încredintate de persoana cu capacitate deplinã de exercitiu,

pentru situatia în care nu se va putea îngriji de interesele sale. Aceasta poate însã alege una dintre urmãtoarele legi:

a) legea nationalã;

b) legea unei resedinte obisnuite anterioare;

c) legea statului unde sunt situate bunurile, în ceea ce priveste mãsurile de ocrotire cu privire la bunuri.

(4) Mãsurile ce se iau cu privire la persoana ocrotitã ori bunurile sale sunt supuse legii statului ale cãrui autoritãti îndrumã si supravegheazã exercitarea ocrotirii de cãtre cei în drept.

Art. 2579

Ocrotirea tertilor

(1) Persoana care, potrivit legii nationale, este lipsitã de capacitate sau are capacitate de exercitiu restrânsã nu poate sã opunã aceastã cauzã de nevaliditate celui care, de bunã-credintã la momentul încheierii actului si conform legii locului unde actul a fost încheiat, a considerat-o ca fiind deplin capabilã. Aceastã regulã nu se aplicã actelor juridice referitoare la familie, mostenire si la drepturi reale asupra imobilelor situate în alt stat decât cel al locului încheierii actului.

(2) De asemenea, lipsa calitãtii de reprezentant, stabilitã potrivit legii aplicabile ocrotirii persoanei fizice, nu poate fi opusã tertului care cu bunã-credintã s-a încrezut în aceastã calitate, potrivit legii locului unde actul a fost întocmit, dacã actul a fost încheiat între prezenti si pe teritoriul aceluiasi stat.

SECTIUNEA a 2-a

Persoana juridica

Art. 2580

Legea aplicabilã statutului organic

(1) Statutul organic al persoanei juridice este cârmuit de legea sa nationalã.

(2) Statutul organic al sucursalei înfiintate de cãtre persoana juridicã într-o altã tarã este supus legii nationale a acesteia.

(3) Statutul organic al filialei este supus legii statului pe al cãrui teritoriu si-a stabilit propriul sediu, independent de legea aplicabilã persoanei juridice care a înfiintat-o.

Art. 2581

Domeniul de aplicare a legii nationale

Legea statutului organic al persoanei juridice cârmuieste îndeosebi:

a) capacitatea acesteia;

b) modul de dobândire si de pierdere a calitãtii de asociat;

c) drepturile si obligatiile ce decurg din calitatea de asociat;

d) modul de alegere, competentele si functionarea organelor de conducere ale persoanei juridice;

e) reprezentarea acesteia prin intermediul organelor proprii;

f) rãspunderea persoanei juridice si a organelor ei fatã de terti;

g) modificarea actelor constitutive;

h) dizolvarea si lichidarea persoanei juridice.

Art. 2582

Recunoasterea persoanelor juridice strãine

(1) Persoanele juridice strãine cu scop lucrativ, valabil constituite în statul a cãrui nationalitate o au, sunt recunoscute de plin drept în România.

(2) Persoanele juridice strãine fãrã scop lucrativ pot fi recunoscute în România, pe baza aprobãrii prealabile a Guvernului, prin hotãrâre judecãtoreascã, sub conditia reciprocitãtii, dacã sunt valabil constituite în statul a cãrui nationalitate o au, iar scopurile statutare pe care le urmãresc nu contravin ordinii sociale si economice din România.

(3) Hotãrârea de recunoastere se publicã în Monitorul Oficial al României si într-un ziar central si este supusã apelului în termen de 60 de zile de la data ultimei publicãri.

(4) Apelul poate fi exercitat de orice persoanã interesatã pentru neîndeplinirea oricãreia dintre conditiile prevãzute la alin. (2).

Art. 2583

Efectele recunoasterii persoanelor juridice strãine

(1) O persoanã juridicã strãinã care este recunoscutã beneficiazã de toate drepturile care decurg din legea statutului ei organic, în afarã de cele pe care statul care face recunoasterea le refuzã prin dispozitiile sale legale.

(2) Persoana juridicã strãinã recunoscutã în România îsi desfãsoarã activitatea pe teritoriul tãrii în conditiile stabilite de legea românã referitoare la exercitarea activitãtilor economice, sociale, culturale sau de altã naturã.

Art. 2584

Legea aplicabilã fuziunii persoanelor juridice

Fuziunea unor persoane juridice de nationalitãti diferite poate fi realizatã dacã sunt îndeplinite cumulativ conditiile prevãzute de legile nationale aplicabile statutului lor organic.

CAPITOLUL II
Familia

SECTIUNEA 1
Cãsãtoria

§1. Încheierea cãsãtoriei

Art. 2585

Legea aplicabilã promisiunii de cãsãtorie

(1) Conditiile de fond cerute pentru încheierea promisiunii de cãsãtorie sunt determinate de legea nationalã a fiecãruia dintre viitorii soti la data încheierii promisiunii.

(2) Efectele promisiunii de cãsãtorie, precum si consecintele încãlcãrii ei sunt guvernate de una dintre urmãtoarele legi, în ordine:

a) legea resedintei obisnuite comune a viitorilor soti la data promisiunii de cãsãtorie;

b) legea nationalã comunã a viitorilor soti, când acestia nu au resedinta obisnuitã în acelasi stat;

c) legea românã, în lipsa legii nationale comune.

Art. 2586

Legea aplicabilã conditiilor de fond ale cãsãtoriei

(1) Conditiile de fond cerute pentru încheierea cãsãtoriei sunt determinate de legea nationalã a fiecãruia dintre viitorii soti la momentul celebrãrii cãsãtoriei.

(2) Dacã una dintre legile strãine astfel determinatã prevede un impediment la cãsãtorie care, potrivit dreptului român, este incompatibil cu libertatea de a încheia o cãsãtorie, acel impediment va fi înlãturat ca inaplicabil în cazul în care unul dintre viitorii soti este cetãtean român si cãsãtoria se încheie pe teritoriul României.

Art. 2587

Legea aplicabilã formalitãtilor cãsãtoriei

(1) Forma încheierii cãsãtoriei este supusã legii statului pe teritoriul cãruia se celebreazã.

(2) Cãsãtoria care se încheie în fata agentului diplomatic sau a functionarului consular al României în statul în care acesta este acreditat este supusã formalitãtilor prevãzute de legea românã.

Art. 2588

Legea aplicabilã nulitãtii cãsãtoriei

(1) Legea care reglementeazã cerintele legale pentru încheierea cãsãtoriei se aplicã nulitãtii cãsãtoriei si efectelor acestei nulitãti.

(2) Nulitatea unei cãsãtorii încheiate în strãinãtate cu încãlcarea conditiilor de formã poate fi admisã în România numai dacã sanctiunea nulitãtii este prevãzutã si în legea românã.

§2. Efectele cãsãtoriei

Art. 2589

Legea aplicabilã efectelor generale ale cãsãtoriei

(1) Efectele generale ale cãsãtoriei sunt supuse legii resedintei obisnuite comune a sotilor, iar în lipsã, legii cetãteniei comune a sotilor. În lipsa cetãteniei comune, se aplicã legea statului pe teritoriul cãruia cãsãtoria a fost celebratã.

(2) Legea determinatã potrivit alin. (1) se aplicã atât efectelor personale, cât si efectelor patrimoniale ale cãsãtoriei pe care aceastã lege le reglementeazã si de la care sotii nu pot deroga, indiferent de regimul matrimonial ales de acestia.

(3) Prin exceptie de la prevederile alin. (2), drepturile sotilor asupra locuintei familiei, precum si regimul unor acte juridice asupra acestei locuinte sunt supuse legii locului unde aceasta este situatã.

Art. 2590

Legea aplicabilã regimului matrimonial

(1) Legea aplicabilã regimului matrimonial este legea aleasã de soti.

(2) Ei pot alege:

a) legea statului pe teritoriul cãruia unul dintre ei îsi are resedinta obisnuitã la data alegerii;

b) legea statului a cãrui cetãtenie o are oricare dintre ei la data alegerii;

c) legea statului unde îsi stabilesc prima resedintã obisnuitã comunã dupã celebrarea cãsãtoriei.

Art. 2591

Conventia de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial

(1) Conventia de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial se poate încheia fie înainte de celebrarea cãsãtoriei, fie la momentul încheierii cãsãtoriei, fie în timpul cãsãtoriei.

(2) Conditiile de formã ale conventiei de alegere a legii aplicabile sunt cele prevãzute fie de legea aleasã pentru a guverna regimul matrimonial, fie de legea locului încheierii conventiei de alegere. În toate cazurile, alegerea legii aplicabile trebuie sã fie expresã si constatatã printr-un înscris semnat si datat de soti sau sã rezulte în mod neîndoielnic din clauzele unei conventii matrimoniale. Când legea românã este aplicabilã, trebuie respectate exigentele de formã stabilite de aceasta pentru validitatea conventiei matrimoniale.

(3) Sotii pot alege oricând o altã lege aplicabilã regimului matrimonial, cu respectarea conditiilor prevãzute la alin. (2). Legea nouã produce efecte numai pentru viitor, dacã sotii nu au dispus altfel, si nu poate prejudicia, în niciun caz, drepturile tertilor.

Art. 2592

Determinarea obiectivã a legii aplicabile regimului matrimonial

Dacã sotii nu au ales legea aplicabilã regimului lor matrimonial, acesta este supus legii aplicabile efectelor generale ale cãsãtoriei.

Art. 2593

Domeniul legii aplicabile regimului matrimonial

(1) Legea aplicabilã regimului matrimonial reglementeazã:

a) conditiile de validitate a conventiei privind alegerea legii aplicabile, cu exceptia capacitãtii;

b) admisibilitatea si conditiile de validitate ale conventiei matrimoniale, cu exceptia capacitãtii;

c) limitele alegerii regimului matrimonial;

d) posibilitatea schimbãrii regimului matrimonial si efectele acestei schimbãri;

e) continutul patrimoniului fiecãruia dintre soti, drepturile sotilor asupra bunurilor, precum si regimul datoriilor sotilor;

f) încetarea si lichidarea regimului matrimonial, precum si regulile privind împãrteala bunurilor comune.

(2) Cu toate acestea, formarea loturilor, precum si atribuirea lor sunt supuse legii statului unde bunurile sunt situate la data partajului.

Art. 2594

Legea aplicabilã conditiilor de formã ale conventiei matrimoniale

Conditiile de formã cerute pentru încheierea conventiei matrimoniale sunt cele prevãzute de legea aplicabilã regimului matrimonial sau cele prevãzute de legea locului unde aceasta se încheie.

Art. 2595

Ocrotirea tertilor

(1) Mãsurile de publicitate si opozabilitatea regimului matrimonial fatã de terti sunt supuse legii aplicabile regimului matrimonial.

(2) Cu toate acestea, atunci când la data nasterii raportului juridic dintre un sot si un tert acestia aveau resedinta obisnuitã pe teritoriul aceluiasi stat, este aplicabilã legea acestui stat, cu exceptia urmãtoarelor cazuri:

a) au fost îndeplinite conditiile de publicitate sau de înregistrare prevãzute de legea aplicabilã regimului matrimonial;

b) tertul cunostea, la data nasterii raportului juridic, regimul matrimonial sau l-a ignorat cu imprudentã din partea sa;

c) au fost respectate regulile de publicitate imobiliarã prevãzute de legea statului pe teritoriul cãruia este situat imobilul.

Art. 2596

Schimbarea resedintei obisnuite sau a cetãteniei

(1) Legea resedintei obisnuite comune sau legea cetãteniei comune a sotilor continuã sã reglementeze efectele cãsãtoriei în cazul în care unul dintre ei îsi schimbã, dupã caz, resedinta obisnuitã sau cetãtenia.

(2) Dacã ambii soti îsi schimbã resedinta obisnuitã sau, dupã caz, cetãtenia, legea comunã a noii resedinte obisnuite sau a noii cetãtenii se aplicã regimului matrimonial numai pentru viitor, dacã sotii nu au convenit altfel, si, în niciun caz, nu poate prejudicia drepturile tertilor.

(3) Cu toate acestea, dacã sotii au ales legea aplicabilã regimului matrimonial, ea rãmâne aceeasi, chiar dacã sotii îsi schimbã resedinta obisnuitã sau cetãtenia.

§3. Desfacerea cãsãtoriei

Art. 2597

Alegerea legii aplicabile divortului

Sotii pot alege de comun acord una dintre urmãtoarele legi aplicabile divortului:

a) legea statului pe teritoriul cãruia sotii au resedinta obisnuitã comunã la data conventiei de alegere a legii aplicabile;

b) legea statului pe teritoriul cãruia sotii au avut ultima resedintã obisnuitã comunã, dacã cel putin unul dintre ei mai locuieste acolo la data conventiei de alegere a legii aplicabile;

c) legea statului al cãrui cetãtean este unul dintre soti;

d) legea statului pe teritoriul cãruia sotii au locuit cel putin 3 ani;

e) legea românã.

Art. 2598

Data conventiei de alegere a legii aplicabile

(1) Conventia de alegere a legii aplicabile divortului se poate încheia sau modifica cel mai târziu pânã la data sesizãrii autoritãtii competente sã pronunte divortul.

(2) Cu toate acestea, instanta judecãtoreascã poate sã ia act de acordul sotilor cel mai târziu pânã la primul termen de judecatã la care pãrtile au fost legal citate.

Art. 2599

Forma conventiei de alegere a legii aplicabile

Conventia de alegere a legii aplicabile divortului trebuie încheiatã în scris, semnatã si datatã de soti.

Art. 2600
Legea aplicabilã divortului

(1) În lipsa alegerii legii de cãtre soti, legea aplicabilã divortului este:

a) legea statului pe teritoriul cãruia sotii au resedinta obisnuitã comunã la data introducerii cererii de divort;

b) în lipsa resedintei obisnuite comune, legea statului pe teritoriul cãruia sotii au avut ultima resedintã obisnuitã comunã, dacã cel putin unul dintre soti mai are resedinta obisnuitã pe teritoriul acestui stat la data introducerii cererii de divort;

c) în lipsa resedintei obisnuite a unuia din soti pe teritoriul statului unde acestia au avut ultima resedintã obisnuitã comunã, legea cetãteniei comune a sotilor la data introducerii cererii de divort;

d) în lipsa cetãteniei comune a sotilor, legea ultimei cetãtenii comune a sotilor, dacã cel putin unul dintre ei a pãstrat aceastã cetãtenie la data introducerii cererii de divort;

e) legea românã, în toate celelalte cazuri.

(2) Dacã legea strãinã, astfel determinatã, nu permite divortul ori îl admite în conditii deosebit de restrictive, se aplicã legea românã, în cazul în care unul dintre soti este, la data cererii de divort, cetãtean român sau are resedinta obisnuitã în România.

(3) Prevederile alin. (2) sunt aplicabile si în cazul în care divortul este cârmuit de legea aleasã de soti.

Art. 2601
Recunoasterea divortului prin denuntare unilateralã

Actul întocmit în strãinãtate prin care se constatã vointa unilateralã a bãrbatului de a desface cãsãtoria, fãrã ca legea strãinã aplicabilã sã recunoascã femeii un drept egal, nu poate fi recunoscut în România, cu exceptia situatiei când sunt îndeplinite cumulativ urmãtoarele conditii:

a) actul a fost întocmit cu respectarea tuturor conditiilor de fond si de formã prevãzute de legea strãinã aplicabilã;

b) femeia a acceptat în mod liber si neechivoc aceastã modalitate de desfacere a cãsãtoriei;

c) nu existã niciun alt motiv de refuz al recunoasterii pe teritoriul României a hotãrârii prin care s-a încuviintat desfacerea cãsãtoriei în aceastã modalitate.

Art. 2602
Legea aplicabilã separatiei de corp

Legea care cârmuieste divortul se aplicã în mod corespunzãtor si separatiei de corp.

SECTIUNEA a 2-a
Filiatia

§1. Filiatia copilului din cãsãtorie

Art. 2603
Legea aplicabilã

(1) Filiatia copilului din cãsãtorie se stabileste potrivit legii care, la data când s-a nãscut, cârmuieste efectele generale ale cãsãtoriei pãrintilor sãi.

(2) Dacã, înainte de nasterea copilului, cãsãtoria pãrintilor a încetat sau a fost desfãcutã, se aplicã legea care, la data încetãrii sau desfacerii, îi cârmuia efectele.

(3) Legea arãtatã se aplicã, de asemenea, tãgãduirii paternitãtii copilului nãscut din cãsãtorie, precum si dobândirii numelui de cãtre copil.

Art. 2604

Legitimarea copilului

În cazul în care pãrintii sunt în drept sã procedeze la legitimarea prin cãsãtorie subsecventã a copilului nãscut anterior, conditiile cerute în acest scop sunt cele prevãzute de legea care se aplicã efectelor generale ale cãsãtoriei.

§2. Filiatia copilului din afara cãsãtoriei

Art. 2605

Legea aplicabilã

(1) Filiatia copilului din afara cãsãtoriei se stabileste potrivit legii nationale a copilului de la data nasterii. Dacã copilul are mai multe cetãtenii, altele decât cea românã, se aplicã legea cetãteniei care îi este cea mai favorabilã.

(2) Legea prevãzutã la alin. (1) se aplicã îndeosebi recunoasterii filiatiei si efectelor ei, precum si contestãrii recunoasterii filiatiei.

Art. 2606

Rãspunderea tatãlui

Dreptul mamei de a cere tatãlui copilului din afara cãsãtoriei sã rãspundã pentru cheltuielile din timpul sarcinii si pentru cele prilejuite de nasterea copilului este supus legii nationale a mamei.

§3. Adoptia

Art. 2607

Legea aplicabilã conditiilor de fond

(1) Conditiile de fond cerute pentru încheierea adoptiei sunt stabilite de legea nationalã a adoptatorului si a celui ce urmeazã sã fie adoptat. Acestia trebuie sã îndeplineascã si conditiile care sunt obligatorii, pentru ambii, stabilite de fiecare dintre cele douã legi nationale arãtate.

(2) Conditiile de fond cerute sotilor care adoptã împreunã sunt cele stabilite de legea care cârmuieste efectele generale ale cãsãtoriei lor. Aceeasi lege se aplicã si dacã unul dintre soti adoptã copilul celuilalt.

Art. 2608

Legea aplicabilã efectelor adoptiei

Efectele adoptiei, precum si relatiile dintre adoptator si adoptat sunt guvernate de legea nationalã a adoptatorului, iar în cazul în care ambii soti sunt adoptatori, se aplicã legea care guverneazã efectele generale ale cãsãtoriei. Aceeasi lege cârmuieste si desfacerea adoptiei.

Art. 2609
Legea aplicabilã formei adoptiei
Forma adoptiei este supusã legii statului pe teritoriul cãruia ea se încheie.

Art. 2610
Legea aplicabilã nulitãtii adoptiei
Nulitatea adoptiei este supusã, pentru conditiile de fond, legilor aplicabile conditiilor de fond, iar pentru nerespectarea conditiilor de formã, legii aplicabile formei adoptiei.

SECTIUNEA a 3-a
Autoritatea pãrinteascã. Protectia copiilor

Art. 2611
Legea aplicabilã
Legea aplicabilã se stabileste potrivit Conventiei privind competenta, legea aplicabilã, recunoasterea, executarea si cooperarea cu privire la rãspunderea pãrinteascã si mãsurile privind protectia copiilor, adoptatã la Haga la 19 octombrie 1996, ratificatã prin Legea nr. 361/2007, publicatã în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 895 din 28 decembrie 2007.

SECTIUNEA a 4-a
Obligatia de întretinere

Art. 2612
Legea aplicabilã
Legea aplicabilã obligatiei de întretinere se determinã potrivit reglementãrilor dreptului Uniunii Europene.

CAPITOLUL III
Bunurile

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 2613
Legea aplicabilã bunurilor
(1) Posesia, dreptul de proprietate si celelalte drepturi reale asupra bunurilor, inclusiv cele de garantii reale, sunt cârmuite de legea locului unde acestea sunt situate sau se aflã, afarã numai dacã prin dispozitii speciale se prevede altfel.
(2) Platformele si alte instalatii durabile de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental al unui stat sunt considerate, în întelesul prezentului capitol, ca bunuri imobile.

Art. 2614
Legea aplicabilã patrimoniului de afectatiune

Legea aplicabilã unei mase patrimoniale afectate unei destinatii speciale, profesionale sau de altã naturã, este legea statului cu care aceastã masã patrimonialã are cele mai strânse legãturi.

Art. 2615

Legea aplicabilã revendicãrii bunurilor mobile

(1) Revendicarea unui bun furat sau exportat ilegal este supusã, la alegerea proprietarului originar, fie legii statului pe teritoriul cãruia se afla bunul la momentul furtului sau exportului, fie legii statului pe teritoriul cãruia se aflã bunul la momentul revendicãrii.

(2) Cu toate acestea, dacã legea statului pe teritoriul cãruia bunul se afla la momentul furtului sau exportului nu cuprinde dispozitii privind protectia tertului posesor de bunã-credintã, acesta poate invoca protectia pe care i-o conferã legea statului pe teritoriul cãruia bunul se aflã la momentul revendicãrii.

(3) Prevederile alin. (1) si (2) sunt aplicabile si bunurilor furate sau exportate ilegal din patrimoniul cultural national al unui stat.

Art. 2616

Legea aplicabilã uzucapiunii mobiliare

(1) Uzucapiunea este cârmuitã de legea statului unde bunul se afla la începerea termenului de posesie, prevãzut în acest scop.

(2) În cazul în care bunul a fost adus într-un alt stat, unde se împlineste durata termenului de uzucapiune, posesorul poate cere sã se aplice legea acestui din urmã stat, dacã sunt reunite, cu începere de la data deplasãrii bunului în acel stat, toate conditiile cerute de mentionata lege.

SECTIUNEA a 2-a

Bunurile mobile corporale

Art. 2617

Legea aplicabilã

Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui bun care si-a schimbat asezarea sunt cârmuite de legea locului unde acesta se afla în momentul când s-a produs faptul juridic care a generat, a modificat sau a stins dreptul respectiv.

Art. 2618

Legea aplicabilã bunului aflat în curs de transport

Bunul aflat în curs de transport este supus legii statului de unde a fost expediat, afarã numai dacã:

a) pãrtile interesate au ales, prin acordul lor, o altã lege, care devine astfel aplicabilã;

b) bunul este depozitat într-un antrepozit sau pus sub sechestru în temeiul unor mãsuri asigurãtorii sau ca urmare a unei vânzãri silite, în aceste cazuri fiind aplicabilã, pe perioada depozitului sau sechestrului, legea locului unde a fost reasezat temporar;

c) bunul face parte dintre cele personale ale unui pasager, fiind în acest caz supus legii sale nationale.

Art. 2619

Rezerva dreptului de proprietate

Conditiile si efectele care decurg din rezerva dreptului de proprietate referitor la un bun destinat exportului sunt cârmuite, dacã pãrtile nu au convenit altfel, de legea statului exportator.

SECTIUNEA a 3-a
Mijloacele de transport

Art. 2620
Legea aplicabilã

(1) Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui mijloc de transport sunt supuse:

a) legii pavilionului pe care îl arboreazã nava sau legii statului de înmatriculare a aeronavei;

b) legii aplicabile statutului organic al întreprinderii de transport pentru vehiculele feroviare si rutiere din patrimoniul ei.

(2) Legea mentionatã la alin. (1) se aplicã deopotrivã:

a) bunurilor aflate în mod durabil la bord, formându-i dotarea tehnicã;

b) creantelor care au ca obiect cheltuielile efectuate pentru asistenta tehnicã, întretinerea, repararea sau renovarea mijlocului de transport.

Art. 2621
Domeniul de aplicare

Legea pavilionului navei sau statului de înmatriculare a aeronavei cârmuieste îndeosebi:

a) puterile, competentele si obligatiile comandantului navei sau aeronavei;

b) contractul de angajare a personalului navigant, dacã pãrtile nu au ales o altã lege;

c) rãspunderea armatorului navei sau întreprinderii de transport aerian pentru faptele si actele comandantului si echipajului;

d) drepturile reale si de garantie asupra navei sau aeronavei, precum si formele de publicitate privitoare la actele prin care se constituie, se transmit si se sting asemenea drepturi.

SECTIUNEA a 4-a
Titlurile de valoare

Art. 2622
Legea aplicabilã titlurilor de valoare

(1) Emiterea de actiuni sau obligatiuni, nominative sau la purtãtor, este supusã legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente.

(2) Conditiile si efectele transmiterii unui titlu de valoare dintre cele mentionate la alin. (1) sunt supuse:

a) legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente, cât priveste titlul nominativ;

b) legii locului de platã a titlului la ordin;

c) legii locului unde se aflã titlul la purtãtor în momentul transmiterii, în raporturile dintre posesorii succesivi, precum si dintre acestia si tertele persoane.

Art. 2623
Legea aplicabilã titlului reprezentativ al mãrfii

(1) Legea mentionatã expres în cuprinsul unui titlu de valoare stabileste dacã acesta întruneste conditiile spre a fi un titlu reprezentativ al mãrfii pe care o specificã. În lipsa unei asemenea precizãri, natura titlului se determinã potrivit legii statului în care îsi are sediul întreprinderea emitentã.

(2) Dacã titlul reprezintã marfa, legea care i se aplicã, în calitatea sa de bun mobil, potrivit alin. (1), cârmuieste drepturile reale referitoare la marfa pe care o specificã.

SECTIUNEA a 5-a
Bunurile incorporale

Art. 2624
Legea aplicabilã operelor de creatie intelectualã

(1) Nasterea, continutul si stingerea drepturilor de autor asupra unei opere de creatie intelectualã sunt supuse legii statului unde aceasta a fost pentru întâia oarã adusã la cunostinta publicului prin publicare, reprezentare, expunere, difuzare sau în alt mod adecvat.

(2) Operele de creatie intelectualã nedivulgate sunt supuse legii nationale a autorului.

Art. 2625
Legea aplicabilã dreptului de proprietate industrialã

Nasterea, continutul si stingerea dreptului de proprietate industrialã sunt supuse legii statului unde s-a efectuat depozitul ori înregistrarea sau unde s-a depus cererea de depozit ori de înregistrare.

SECTIUNEA a 6-a
Formele de publicitate

Art. 2626
Legea aplicabilã

(1) Formele de publicitate, realizate în orice mod, referitoare la bunuri sunt supuse legii aplicabile la data si locul unde se îndeplinesc, afarã numai dacã prin dispozitii speciale se prevede altfel.

(2) Formele de publicitate, precum si cele cu efect constitutiv de drepturi referitoare la un bun imobil sunt supuse legii statului unde acesta se gãseste situat, chiar dacã temeiul juridic al nasterii, transmiterii, restrângerii sau stingerii dreptului real ori garantiei reale s-a constituit prin aplicarea altei legi.

SECTIUNEA a 7-a
Ipotecile mobiliare

Art. 2627
Aplicarea legii locului unde se aflã bunul

Conditiile de validitate, publicitatea si efectele ipotecii mobiliare sunt supuse legii locului unde se aflã bunul la data încheierii contractului de ipotecã mobiliarã.

Art. 2628
Aplicarea legii locului unde se aflã debitorul

(1) Prin exceptie de la prevederile art. 2627, se aplicã legea locului unde se aflã debitorul, în cazul:

a) unui bun mobil corporal care, potrivit destinatiei sale, este utilizat în mai multe state, dacã prin dispozitii speciale nu se prevede altfel;

b) unui bun mobil incorporal;

c) unui titlu de valoare negociabil care nu este în posesia creditorului. Cu toate acestea, în cazul actiunilor, pãrtilor sociale si obligatiunilor se aplicã legea statutului organic al emitentului, cu exceptia cazului în care aceste titluri de valoare sunt tranzactionate pe o piatã organizatã, caz în care se aplicã legea statului în care functioneazã piata respectivã.

(2) Se considerã cã debitorul se aflã în statul în care acesta are resedinta obisnuitã sau, dupã caz, sediul social la data încheierii contractului de ipotecã mobiliarã.

Art. 2629

Legea aplicabilã în cazul resurselor naturale

Conditiile de validitate, publicitatea si efectele ipotecii asupra resurselor minerale, petrolului sau gazelor ori asupra unei creante rezultate din vânzarea acestora la sursã, care se naste de la data extragerii bunurilor sau de la data la care sumele obtinute din vânzare sunt virate în cont, sunt supuse legii locului unde se aflã exploatarea.

Art. 2630

Situatiile speciale privind legea aplicabilã publicitãtii ipotecii mobiliare

(1) Ipoteca înregistratã potrivit legii locului unde se aflã bunul îsi conservã rangul de prioritate în alt stat, dacã au fost îndeplinite si formele de publicitate prevãzute de legea acestui stat:

a) înainte sã înceteze rangul de prioritate dobândit potrivit legii aplicabile la data constituirii ipotecii;

b) în termen de cel mult 60 de zile de la data la care bunul a intrat în statul respectiv sau în termen de cel mult 15 zile de la data la care creditorul a cunoscut acest fapt.

(2) Prevederile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzãtor si în cazul în care ipoteca a fost înregistratã potrivit legii locului unde se aflã debitorul. Termenele prevãzute la alin. (1) lit. b) se calculeazã, dupã caz, de la data la care debitorul îsi stabileste resedinta obisnuitã ori, dupã caz, sediul social în statul respectiv sau de la data la care creditorul a cunoscut acest fapt.

(3) Cu toate acestea, ipoteca mobiliarã nu va fi opozabilã tertului care a dobândit cu titlu oneros un drept asupra bunului fãrã sã fi cunoscut existenta ipotecii mobiliare si mai înainte ca aceasta sã fi devenit opozabilã potrivit alin. (1) si (2).

Art. 2631

Lipsa publicitãtii în strãinãtate

(1) Dacã legea strãinã care reglementeazã rangul ipotecii mobiliare nu prevede formalitãti de publicitate si bunul nu este în posesia creditorului, ipoteca mobiliarã are rang inferior:

a) ipotecii asupra unei creante constând într-o sumã de bani plãtibilã în România;

b) ipotecii asupra unui bun mobil corporal, care a fost constituitã atunci când bunul se afla în România, sau asupra unui titlu negociabil.

(2) Cu toate acestea, ipoteca mobiliarã îsi conservã rangul de prioritate, dacã este înregistratã, potrivit legii române, înaintea constituirii ipotecii mentionate la alin. (1) lit. a) sau b).

Art. 2632

Legea aplicabilã operatiunilor asimilate ipotecilor mobiliare

(1) Dispozitiile prezentei sectiuni referitoare la publicitate si efectele acesteia sunt aplicabile, în mod corespunzãtor, tinând seama de natura bunurilor mobile, si operatiunilor asimilate, potrivit legii, ipotecii mobiliare.

(2) Pentru determinarea legii aplicabile se ia în considerare data încheierii operatiunii asimilate ipotecii mobiliare.

CAPITOLUL IV
Mostenirea

Art. 2633

Legea aplicabilã

Mostenirea este supusã legii statului pe teritoriul cãruia defunctul a avut, la data mortii, resedinta obisnuitã.

Art. 2634

Alegerea legii aplicabile

(1) O persoanã poate sã aleagã, ca lege aplicabilã mostenirii în ansamblul ei, legea statului a cãrui cetãtenie o are.

(2) Existenta si validitatea consimtãmântului exprimat prin declaratia de alegere a legii aplicabile sunt supuse legii alese pentru a cârmui mostenirea.

(3) Declaratia de alegere a legii aplicabile trebuie sã îndeplineascã, în ceea ce priveste forma, conditiile unei dispozitii pentru cauzã de moarte. Tot astfel, modificarea sau revocarea de cãtre testator a unei asemenea desemnãri a legii aplicabile trebuie sã îndeplineascã, în ceea ce priveste forma, conditiile de modificare sau de revocare a unei dispozitii pentru cauzã de moarte.

Art. *2635*

Legea aplicabilã formei testamentului

Întocmirea, modificarea sau revocarea testamentului sunt considerate valabile dacã actul respectã conditiile de formã aplicabile, fie la data când a fost întocmit, modificat sau revocat, fie la data decesului testatorului, conform oricãreia dintre legile urmãtoare:

a) legea nationalã a testatorului;

b) legea resedintei obisnuite a acestuia;

c) legea locului unde actul a fost întocmit, modificat sau revocat;

d) legea situatiei imobilului ce formeazã obiectul testamentului;

e) legea instantei sau a organului care îndeplineste procedura de transmitere a bunurilor mostenite.

Art. 2636

Domeniul de aplicare a legii mostenirii. Succesiunea vacantã

(1) Legea aplicabilã mostenirii stabileste îndeosebi:

a) momentul si locul deschiderii mostenirii;

b) persoanele cu vocatie de a mosteni;

c) calitãtile cerute pentru a mosteni;

d) exercitarea posesiei asupra bunurilor rãmase de la defunct;

e) conditiile si efectele optiunii succesorale;

f) întinderea obligatiei mostenitorilor de a suporta pasivul;

g) conditiile de fond ale testamentului, modificarea si revocarea unei dispozitii testamentare, precum si incapacitãtile speciale de a dispune sau de a primi prin testament;

h) partajul succesoral.

(2) În cazul în care, conform legii aplicabile mostenirii, succesiunea este vacantã, bunurile situate sau, dupã caz, aflate pe teritoriul României sunt preluate de statul român în temeiul dispozitiilor legii române privitoare la atribuirea bunurilor unei succesiuni vacante.

CAPITOLUL V
Actul juridic

Art. 2637

Legea aplicabilã conditiilor de fond

(1) Conditiile de fond ale actului juridic sunt stabilite de legea aleasã de pãrti sau, dupã caz, de autorul sãu.

(2) Alegerea legii aplicabile actului trebuie sã fie expresã ori sã rezulte neîndoielnic din cuprinsul acestuia sau din circumstante.

(3) Pãrtile pot alege legea aplicabilã totalitãtii sau numai unei anumite pãrti a actului juridic.

(4) Întelegerea privind alegerea legii aplicabile poate fi modificatã ulterior încheierii actului. Modificarea are efect retroactiv, fãrã sã poatã totusi:

a) sã infirme validitatea formei acestuia; sau

b) sã aducã atingere drepturilor dobândite între timp de terti.

Art. 2638

Legea aplicabilã în lipsa alegerii

(1) În lipsa alegerii, se aplicã legea statului cu care actul juridic prezintã legãturile cele mai strânse, iar dacã aceastã lege nu poate fi identificatã, se aplicã legea locului unde actul juridic a fost încheiat.

(2) Se considerã cã existã atare legãturi cu legea statului în care debitorul prestatiei caracteristice sau, dupã caz, autorul actului are, la data încheierii actului, dupã caz, resedinta obisnuitã, fondul de comert sau sediul social.

Art. 2639

Legea aplicabilã conditiilor de formã

(1) Conditiile de formã ale unui act juridic sunt stabilite de legea care îi cârmuieste fondul.

(2) Actul se considerã totusi valabil din punct de vedere al formei, dacã îndeplineste conditiile prevãzute de una dintre legile urmãtoare:

a) legea locului unde a fost întocmit;

b) legea cetãteniei sau legea resedintei obisnuite a persoanei care l-a consimtit;

c) legea aplicabilã potrivit dreptului international privat al autoritãtii care examineazã validitatea actului juridic.

(3) În cazul în care legea aplicabilã conditiilor de fond ale actului juridic impune, sub sanctiunea nulitãtii, o anumitã formã solemnã, nicio altã lege dintre cele mentionate la alin. (2) nu poate sã înlãture aceastã cerintã, indiferent de locul întocmirii actului.

CAPITOLUL VI
Obligatiile

Art. 2640

Legea aplicabilã obligatiilor contractuale

(1) Legea aplicabilã obligatiilor contractuale se determinã potrivit reglementãrilor dreptului Uniunii Europene.

(2) În materiile care nu intrã sub incidenta reglementãrilor Uniunii Europene sunt aplicabile dispozitiile prezentului Cod civil privind legea aplicabilã actului juridic, dacã nu se prevede altfel prin conventii internationale sau prin dispozitii speciale.

Art. 2641

Legea aplicabilã obligatiilor extracontractuale

(1) Legea aplicabilã obligatiilor extracontractuale se determinã potrivit reglementãrilor dreptului Uniunii Europene.

(2) În materiile care nu intrã sub incidenta reglementãrilor Uniunii Europene se aplicã legea care cârmuieste fondul raportului juridic preexistent între pãrti, dacã nu se prevede altfel prin conventii internationale sau prin dispozitii speciale.

Art. 2642

Rãspunderea pentru atingeri aduse personalitãtii

(1) Pretentiile de reparatii întemeiate pe o atingere adusã vietii private sau personalitãtii, inclusiv prin mass-media sau orice alt mijloc public de informare, sunt cârmuite, la alegerea persoanei lezate, de:

a) legea statului resedintei sale obisnuite;

b) legea statului în care s-a produs rezultatul pãgubitor;

c) legea statului în care autorul daunei îsi are resedinta obisnuitã ori sediul social.

(2) În cazurile prevãzute la alin. (1) lit. a) si b) se cere si conditia ca autorul daunei sã fi trebuit în mod rezonabil sã se astepte ca efectele atingerii aduse personalitãtii sã se producã în unul dintre acele douã state.

(3) Dreptul la replicã împotriva atingerilor aduse personalitãtii este supus legii statului în care a apãrut publicatia sau de unde s-a difuzat emisiunea.

Art. 2643

Stingerea obligatiilor

(1) Delegatia si novatia sunt supuse legii aplicabile obligatiei care le formeazã obiectul.

(2) Compensatia este supusã legii aplicabile creantei cãreia i se opune stingerea, partialã sau totalã, prin compensatie.

Art. 2644

Pluralitatea de debitori

Creditorul care îsi valorificã drepturile împotriva mai multor debitori trebuie sã se conformeze legii aplicabile în raporturile sale cu fiecare dintre ei.

Art. 2645
Dreptul de regres

(1) Dreptul unui debitor de a exercita regresul împotriva unui codebitor există numai dacă legile aplicabile ambelor datorii îl admit.

(2) Conditiile de exercitare a regresului sunt determinate de legea aplicabilă datoriei pe care codebitorul o are față de creditorul urmăritor.

(3) Raporturile dintre creditorul care a fost dezinteresat si debitorul plătitor sunt supuse legii aplicabile datoriei acestuia din urmă.

(4) Dreptul unei institutii publice de a exercita regresul este stabilit de legea aplicabilă statutului său organic. Admisibilitatea si exercitiul regresului sunt guvernate de dispozitiile alin. (2) si (3).

Art. 2646
Moneda de plată

(1) Moneda de plată este definită de legea statului care a emis-o.

(2) Efectele pe care moneda le exercită asupra întinderii unei datorii sunt determinate de legea aplicabilă datoriei.

(3) Legea statului în care trebuie efectuată plata determină în ce anume monedă urmează ca ea să fie făcută, afară numai dacă, în raporturile de drept international privat născute din contract, părtile au convenit o altă monedă de plată.

CAPITOLUL VII
Cambia, biletul la ordin si cecul

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 2647
Legea aplicabilă capacitătii

Persoana care, potrivit legii sale nationale, este lipsită de capacitatea de a se angaja prin cambie, bilet la ordin sau cec se obligă totusi valabil printr-un asemenea titlu, dacă semnătura a fost dată într-un stat a cărui lege îl consideră capabil pe subscriitor.

Art. 2648
Legea aplicabilă conditiilor de formă

(1) Angajamentul asumat în materie de cambie, bilet la ordin sau cec este supus conditiilor de formă ale legii statului unde angajamentul a fost subscris. În materie de cec, îndeplinirea conditiilor de formă prevăzute de legea locului plătii este suficientă.

(2) Dacă angajamentul este nevalabil, potrivit legii prevăzute la alin. (1), dar se conformează legii statului unde are loc subscrierea unui angajament ulterior, neregularitatea de formă a primului angajament nu infirmă validitatea celui ulterior.

Art. 2649
Legea aplicabilă actiunii în regres

Termenele stabilite pentru exercitarea actiunii în regres sunt determinate, fatã de orice semnatar, de legea locului unde titlul a luat nastere.

Art. 2650
Legea aplicabilã protestului

Forma si termenele de protest, cât si conditiile de formã ale unor acte necesare pentru exercitarea sau conservarea drepturilor în materie de cambie, bilet la ordin sau cec sunt stabilite de legea statului unde trebuie întocmit protestul sau un alt act necesar.

SECTIUNEA a 2-a
Cambia si biletul la ordin

Art. 2651
Legea aplicabilã efectelor obligatiilor

(1) Efectele obligatiilor acceptantului unei cambii si semnatarului unui bilet la ordin sunt supuse legii locului unde aceste titluri sunt plãtibile.

(2) Efectele pe care le produc semnãturile celorlalti obligati prin cambie sau prin bilet la ordin sunt determinate de legea statului pe teritoriul cãruia au fost date semnãturile.

Art. 2652
Legea aplicabilã dobândirii creantei

Legea locului unde titlul a fost constituit stabileste dacã posesorul cambiei dobândeste creanta care a dat loc emisiunii titlului.

Art. 2653
Legea aplicabilã acceptãrii

Legea statului unde este plãtibilã cambia stabileste dacã acceptarea poate fi restrânsã la o parte din sumã, precum si dacã posesorul titlului este sau nu este obligat sã primeascã o platã partialã.

Art. 2654
Legea aplicabilã în caz de pierdere sau furt

Legea statului unde cambia sau biletul la ordin sunt plãtibile determinã mãsurile ce pot fi luate în caz de pierdere sau furt al titlului.

SECTIUNEA a 3-a
Cecul

Art. 2655
Legea aplicabilã

Legea statului unde cecul este plãtibil determinã persoanele asupra cãrora poate fi tras un asemenea titlu.

Art. 2656
Nulitatea cecului

În cazul în care, potrivit legii aplicabile, cecul este nul din cauzã cã a fost tras asupra unei persoane neîndreptãtite, obligatiile ce decurg din semnãturile puse pe titlu în alte state, ale cãror legi nu cuprind o asemenea restrictie, sunt valabile.

Art. 2657
Legea aplicabilã efectelor obligatiilor

Legea statului pe al cãrui teritoriu au fost subscrise obligatiile ce decurg din cec determinã efectele acestor obligatii.

Art. 2658

Domeniul de aplicare

Legea statului unde cecul este plãtibil determinã îndeosebi:

a) dacã titlul trebuie tras la vedere sau dacã poate fi tras la un anumit termen de la vedere, precum si efectele postdatãrii;

b) termenul de prezentare;

c) dacã cecul poate fi acceptat, certificat, confirmat sau vizat si care sunt efectele produse de aceste mentiuni;

d) dacã posesorul poate cere si dacã este obligat sã primeascã o platã partialã;

e) dacã cecul poate fi barat sau poate sã cuprindã clauza "plãtibil în cont" ori o expresie echivalentã si care sunt efectele acestei barãri, clauze sau expresii echivalente;

f) dacã posesorul are drepturi speciale asupra provizionului si care este natura lor;

g) dacã trãgãtorul poate sã revoce cecul sau sã facã opozitie la plata acestuia;

h) mãsurile care pot fi luate în caz de pierdere sau de furt al cecului;

i) dacã un protest sau o constatare echivalentã este necesarã pentru conservarea dreptului de regres împotriva girantilor, trãgãtorului si celorlalti obligati.

CAPITOLUL VIII
Fiducia

Art. 2659
Alegerea legii aplicabile

(1) Fiducia este supusã legii alese de constituitor.

(2) Dispozitiile art. 2637 sunt aplicabile.

Art. 2660
Determinarea obiectivã a legii aplicabile

În lipsa alegerii legii aplicabile, precum si în cazul în care legea aleasã nu cunoaste institutia fiduciei, se aplicã legea statului cu care fiducia prezintã cele mai strânse legãturi. În acest scop, se tine seama îndeosebi de:

a) locul de administrare a masei patrimoniale fiduciare, desemnat de constituitor;

b) locul situãrii bunurilor fiduciare;

c) locul unde fiduciarul îsi are resedinta obisnuitã sau, dupã caz, sediul social;

d) scopul fiduciei si locul unde acesta urmeazã sã se realizeze.

Art. 2661

Domeniul de aplicare

Legea determinatã potrivit art. 2659 si 2660 este aplicabilã conditiilor de validitate, interpretãrii si efectelor fiduciei, precum si administrãrii ei. Aceastã lege determinã în special:

a) desemnarea, renuntarea si înlocuirea fiduciarului, conditiile speciale pe care trebuie sã le îndeplineascã o persoanã pentru a fi desemnatã fiduciar, precum si transmiterea puterilor fiduciarului;

b) drepturile si obligatiile dintre fiduciari;

c) dreptul fiduciarului de a delega în tot sau în parte executarea obligatiilor sale sau exercitarea puterilor care îi revin;

d) puterile fiduciarului de a administra si de a dispune de bunurile din masa patrimonialã fiduciarã, de a constitui garantii si de a dobândi alte bunuri;

e) puterile fiduciarului de a face investitii si plasamente;

f) îngrãdirile cu privire la durata fiduciei, precum si cele cu privire la puterile fiduciarului de a constitui rezerve din veniturile rezultate din administrarea bunurilor;

g) raporturile dintre fiduciar si beneficiar, inclusiv rãspunderea personalã a fiduciarului fatã de beneficiar;

h) modificarea sau încetarea fiduciei;

i) repartizarea bunurilor ce alcãtuiesc masa patrimonialã fiduciarã;

j) obligatia fiduciarului de a da socotealã de modul cum a fost administratã masa patrimonialã fiduciarã.

Art. 2662

Situatiile speciale

Un element al fiduciei, susceptibil de a fi izolat, si în special administrarea acestuia, poate fi supus unei legi distincte

CAPITOLUL IX
Prescriptia extinctivã

Art. 2663

Legea aplicabilã

Prescriptia extinctivã a dreptului la actiune este supusã legii care se aplicã dreptului subiectiv însusi.

Dispozitii finale

Art. 2664

Data intrãrii în vigoare

(1) Prezentul Cod civil intrã în vigoare la data care va fi stabilitã în legea pentru punerea în aplicare a acestuia.

(2) În termen de 12 luni de la data publicãrii prezentului Cod civil, Guvernul va supune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege pentru punerea în aplicare a Codului civil.

Această lege a fost adoptată la data de 25 iunie 2009, în temeiul prevederilor art. 114 alin. (3) din Constitutia României, republicată, în urma angajării răspunderii Guvernului în fata Camerei Deputatilor si a Senatului, în sedinta comună din data de 22 iunie 2009.

PRESEDINTELE CAMEREI DEPUTATILOR
ROBERTA ALMA ANASTASE

PRESEDINTELE SENATULUI
MIRCEA-DAN GEOANĂ

Bucuresti, 17 iulie 2009.
Nr. 287.